
Stanford University Libraries
3105 117 228 747

STANFORD·VNIVERSITY·LIBRARY

Digitized by Google

Digitized by Google

ΓΕΝΙΚΗ ΕΦΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΩΝ

ΔΕΛΤΙΟΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΦΟΡΟΥ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΩΝ

Π. ΚΑΒΒΑΔΙΑ

ΤΟΜΟΣ Ζ'.

ΕΤΟΣ 1891

STANFORD LIBRARY

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Σ. Κ. ΒΛΑΣΤΟΥ
63 Οδος Ερμου 63 — 14 Οδος Νικης 14

1891

Digitized by Google

913.38
D366
1891-92
544353

Digitized by Google

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1891

ΤΕΥΧΟΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ ΚΑΙ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΚΑΙ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

1. Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἐπιδαύρῳ.

Αἱ ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαυρίᾳ ἀνασκαφαὶ ἔμενον εἰσέτι ἡμιτελεῖς. Ναὶ μὲν δι' ὧν ἐνήργησα ἐκεῖ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1881 μέχρι τοῦ 1885 ἀνασκαφῶν ἀπεκαλύφθησαν τὰ ἐπισημότατα τῶν ἐν τῷ ἱερῷ οἰκοδομημάτων καὶ σπουδαιότατα εὑρήματα ἤχθησαν εἰς φῶς, ἀλλὰ μεγάλη ὑπελείπετο εἰσέτι ἀνασκαφικὴ ἐργασία, διότι πανταχοῦ τοῦ ἱεροῦ, ὅπου καὶ ἂν ἔρριπτέ τις τὸ βλέμμα, διέκρινε λείψανα παντοίων ὑπὸ τὸ ἔδαφος κεκαλυμμένων οἰκοδομημάτων.

Τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἀνασκαφῶν τούτων, ὅ ἐστι τὴν ἐντελῆ ἀποκάλυψιν πάντων τῶν ἐν τῷ ἱερῷ οἰκοδομημάτων, καθῆκον ἔχων διὰ παντὸς τρόπου νὰ ἐπιδιώξω ἐπανέλαβον τὰς σκαφικὰς ἐργασίας ἀπὸ τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου ἀρξαμένου ἔτους. Τὰς δαπάνας δὲ τῶν ἀνασκαφῶν ἀνέλαβε προθύμως, κατὰ πρότασίν μου, ἡ ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρία, ἡ καὶ τὴν δαπάνην τῶν τῆς πρώτης περιόδου ἀνασκαφῶν καταβαλοῦσα, ὥστε ἐλπὶς ὑπάρχει ὅτι οὕτω θέλει καταστῆ δυνατὴ ἡ ἀπὸ τοῦδε συνεχὴς ἐξακολούθησις τῶν ἐργασιῶν μέχρι ἐντελοῦς ἀποπερατώσεως αὐτῶν.

Τῶν ἀνασκαφῶν ἠρξάμην ἀπὸ τοῦ χώρου τοῦ πρὸς νότον τῶν μεγάλων Προπυλαίων, ἃ ἀνεκάλυψα ἐν ἔτει 1884 (ἴδε Πρακτικὰ τῆς ἀρχ. Ἑταιρίας 1884 πίν. 1). Σκοπὸς τῶν ἐργασιῶν τούτων εἶνε ἡ ἀποκάλυψις τοῦ οἰκοδομήματος, εἰς ὃ ἀνήκουσι τὰ ἀνωτέρω Προπύλαια. Π. Κδδ.

Digitized by Google

2. Ἀνασκαφαὶ ἐν Βάρῃ Ἀττικῆς.

Ὑπὸ τῆς Γενικῆς Ἐφορείας δαπάναις τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ἐνηργήθησαν ἐν Βάρῃ τῆς Ἀττικῆς, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐφόρου Β. Στάη, ἀποπειρατήριοι ἀνασκαφαὶ τάφων· ἐξηρευνήθη τύμβος τις καί τινες τάφοι, οἵτινες εὑρέθησαν σεσυλημένοι τὸ πλεῖστον. Τὰ γενόμενα εὑρήματα περιγράφονται ἐν σ. 15 ἀρ. 96-104. Ἔκθεσις δὲ περὶ τῶν καθ' ὅλου ἀποτελεσμάτων τῶν ἀνασκαφῶν τούτων δημοσιευθήσεται προσεχῶς ὑπὸ τοῦ ἐνεργήσαντος αὐτὰς ἐφόρου.

3. Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἐρετρίᾳ.

Ἀδείᾳ τοῦ Ὑπουργείου ἤρξαντο ἐν Ἐρετρίᾳ ἀνασκαφαὶ ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ τῆς Σχολῆς ταύτης διευθυντοῦ Ch. Waldstein καὶ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ἐφόρου Β. Λεονάρδου. Σκοπὸς τῶν ἀνασκαφῶν τούτων εἶνε ἡ ἀποκάλυψις τοῦ ἀρχαίου θεάτρου καὶ ἡ ἐξερεύνησις τάφων.

4. Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἀθήναις.

Ὑπὸ τῆς ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας ἐξακολουθοῦσιν αἱ ἐνταῦθα παρὰ τὸν Πύργον τῶν Ἀνέμων ἐνεργούμεναι ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἀνασκαφαὶ (ἴδε Δελτίον 1890 σ. 81 καὶ σ. 161, 3).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΜΟΥΣΕΙΟΙΣ

1. Ἐθνικὸν Μουσεῖον.

Κατὰ τοὺς μῆνας Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον εἰσήχθησαν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον, κατ' ἔκθεσιν τοῦ Στάη, τὰ ἐν τοῖς ἑπομένοις ἀρχαῖα:

1-79. Τὰ ὑπ' ἀρ. 1-79 ἀρχαῖα δωρηθέντα τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ ὑπὸ τοῦ ἀρειοπαγίτου Σταύρου Ἀνδροπούλου, ἤτοι:

1. Ἀγγεῖον ἐρυθρόμορφον σχήματος πιθοειδοῦς δίωτον (ὕψ. 0,37).

Digitized by Google

Ἐπὶ τῆς κοιλίας τοῦ ἀγγείου εἰκονίζεται ὁ μυθολογούμενος κατὰ Βουσίριδος ἆθλος τοῦ Ἡρακλέους· ἤτοι κατὰ τὸ μέσον βωμὸς ἰωνικοῦ ῥυθμοῦ πολυτελής, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κεῖται τὸ ὀζῶδες ῥόπαλον τοῦ Ἡρακλέους, καὶ ἀριστερὰ μὲν τοῦ βωμοῦ εἰκονίζεται οὗτος λεοντὴν φέρων ἐπὶ τῶν νώτων καὶ διὰ τελαμῶνος ἀπὸ τοῦ στήθους ἀνηρτημένην ἔχων φαρέτραν μετὰ τόξου, κρατεῖ δὲ ἀπὸ τῶν ποδῶν τὸν Βούσιριν οὕτως, ὥστε ἡ κεφαλὴ τούτου κρέμαται ὄπισθεν τοῦ Ἡρακλέους, ἑτοίμου ὄντος ἤδη ἵνα ἐκσφενδονίσῃ τὸν Αἰγύπτιον μακρὰν καὶ καταστρέψῃ αὐτόν. Δεξιὰ τοῦ βωμοῦ δύο τῶν ἑταίρων τοῦ Βουσίριδος, Λίβυες, περίτρομοι ἀτενίζουσι τὴν καταστροφήν, ὁ μὲν ἀνυψωμένον ἔχων πέλεκυν ἀπειλητικῶς κατὰ τοῦ Ἡρακλέους, ὁ δὲ πτήσσων πρὸ τοῦ θεάματος ὄπισθεν τοῦ βωμοῦ, ἀνυψωμένας ἔχων τὰς χεῖρας εἰς ἔνδειξιν τοῦ καταλαβόντος αὐτὸν τρόμου· ὄπισθεν τούτου μάχαιρα ἐκφυγοῦσα τῶν χειρῶν του. Ἐπὶ τῆς ὄπισθεν ὄψεως τοῦ ἀγγείου, ἐφ' ἧς εἰκονίζεται συνέχεια τῆς σκηνῆς, παρίστανται τρεῖς τῶν ἑταίρων τοῦ Βουσίριδος φεύγοντες ταχέως καὶ ἀποκομίζοντες ὅ,τι πρόχειρον· ὁ εἷς δηλ. τούτων φέρει μέγα ἀγγεῖον, ὁ ἄλλος τράπεζαν καὶ ὁ τρίτος τὴν φαρέτραν του. Ἡ γραφὴ εἶναι ἐξόχως ἐπιμελὴς καὶ ἔντεχνος τὴν διάταξιν. Εὑρέθη ἐν Θεσπιαῖς, ἐδημοσιεύθη δὲ ὑπὸ Dumont (Céramiques de la Gréce I πίν. 18). (Εὑρετήριον Γενικῆς Ἐφορείας 1722).

2. Λήκυθος μελανόμορφος ὕψ. 0,25. Εἰκονίζεται κατὰ τὸ μέσον κρήνη (λίαν παραδόξου σχήματος, ὡσεὶ βράχος ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἄκρου τοῦ ὁποίου ἐκρέει ὕδωρ δι' ὑδρορρόης λεοντοκεφάλου) ἐπὶ τῆς ὁποίας πτηνὸν ἱστάμενον. Δεξιὰ τῆς κρήνης γυνὴ διὰ χειρονομιῶν ἐκφράζουσα τρόμον (Πολυξένη), ἀριστερὰ τῆς κρήνης ἀνὴρ ὁπλίτης (Ἀχιλλεὺς) ἐνεδρεύων. Ὄπισθεν τῆς κρήνης ἐκφύεται δένδρον ὑπὸ τὸ ὁποῖον ὀκλάζει ἐνεδρεύων ὁ Ἀχιλλεύς. Γραφὴ ἀρχαϊκὴ δι' ἐγχαράξεως μερικῆς, ἐπιμελής. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 1723).

3. Ληκύθιον ἐρυθρόμορφον (Βοιωτίας;)· εἰκονίζεται ὀπὴ ἄντρου, ὄπισθεν τοῦ ὁποίου ἐκφύονται ἑκατέρωθεν κλάδοι δένδρου ἄνευ φυλλώματος· ἐν τῇ ὀπῇ, ἐμπλαισιούμενοι οὕτως εἰπεῖν, παρίστανται δύο τῶν ἑταίρων τοῦ Ὀδυσσέως μεταμεμορφωμένοι, ἔχοντες δηλ. κεφαλὰς χοίρου ἐπὶ τῶν γυμνῶν ἀνθρωπίνων τὰ ἄλλα κορμῶν αὐτῶν· τούτων ὁ ἕτερος ἐξέρχεται τετραποδητὶ τοῦ ἄντρου, ὁ ἄλλος δὲ

κάθηται ἐπὶ τῶν ὀπισθίων στηριζόμενος διὰ τῶν χειρῶν, ὅπως τὰ ζῷα συνήθως. Γραφὴ κοινή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1724).

4. Λήκυθος μελανόμορφος ὕψ. 0,25. Περὶ τὴν κοιλίαν τέσσαρες μορφαί, ἐναλλὰξ ἀνὴρ καὶ γυνή. Ἡ πρώτη τούτων παίζει λύραν· ἕπεται δὲ ἀνὴρ πωγωνοφόρος πρὸς αὐτὴν ἔχων ἐστραμμένην τὴν κεφαλήν· ἔμπροσθεν τούτου γυνὴ παίζουσα δίαυλον· προπορεύεται δὲ γυμνὸς ἀνὴρ κρατῶν ῥάβδον πρὸς τὴν παίζουσαν καὶ αὐτὸς ὁρῶν. Γραφὴ συμμετρική, κοινή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1725).

5. Μελανόμορφος λήκυθος μετ' εὐρείας κοιλίας ὕψ. 0,20. Εἰκονίζεται κατὰ τὸ μέσον τῆς κοιλίας ὁ Ἡρακλῆς καθήμενος ἐπὶ σκίμποδος, φέρων λεοντὴν καὶ ὑψῶν τὴν ἀριστερὰν χεῖρα· ἑκατέρωθεν ἀνὰ δύο (;) ἐπὶ σκίμποδος καθήμενοι πωγωνοφόροι ἄνδρες, ὧν ὁ ἕτερος κρατεῖ κάνθαρον· ἕπεται δὲ Σάτυρος χειρονομῶν. Γραφὴ ἀρχαϊκὴ δι' ἐγχαράξεως. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1726).

6. Ὁμοία τὸ σχῆμα λήκυθος, μελανόμορφος· εἰκονίζεται τέθριππον ἅρμα, ἐφ' οὗ ἡνιοχῶν ἐπιβαίνει ἀνὴρ ἔχων ἐπὶ τῶν νώτων ἀσπίδα βοιωτικὴν καὶ τεθωρακισμένος· ὄπισθεν τοῦ ἅρματος μορφὴ ἱσταμένη κρατοῦσα δόρυ· ἔμπροσθεν τοῦ ἅρματος δύο ὁπλῖται ἀντίνωτοι φέροντες μεγάλας κυκλοτερεῖς ἀσπίδας· ἕπεται δὲ ἕτερος ὁπλίτης κρατῶν διπλοῦν δόρυ ἀντίθετον ἔχων διεύθυνσιν πρὸς τὸ ἅρμα. Γραφὴ ἀρχαϊκὴ δι' ἐγχαράξεως. (Εὑρ. Γεν. Ἐφορ 1727).

7. Ἡμίλευκον ληκύθιον μελανόμορφον· εἰκονίζεται κατὰ τὸ μέσον ἡ Ἀθηνᾶ ἐν πάλῃ πρὸς ἡττημένον Γίγαντα (Ἐγκέλαδον;) ἑκατέρωθεν δὲ ἀνὰ εἷς Γίγας ἐπίκουρος τῷ μαχομένῳ κατὰ τῆς Ἀθηνᾶς. Οἱ γίγαντες φέρουσι πάντες θώρακας, κράνη, ἀσπίδας καὶ δόρατα· ἡ Ἀθηνᾶ δὲ κράνος, αἰγίδα ἀσπίδα καὶ δόρυ. Γραφὴ ἀρχαϊκὴ δι' ἐγχαράξεως μερικῆς. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1728).

8. Ἡμίλευκον ληκύθιον μελανόμορφον. Κατὰ τὸ μέσον εἰκονίζεται ὡσεὶ ἐκφυόμενος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους φαλλός, ὑπεράνω τοῦ ὁποίου δύο Σάτυροι, ὧν ὁ ἕτερος κύπτων κρατεῖ τὸν προτεταμένον πόδα τοῦ ἄλλου, τεθειμένου ὄντος ἐπὶ τοῦ φαλλοῦ. Ἑκατέρωθεν τῆς ἀκαταλήπτου ταύτης σκηνῆς ἀνὰ εἷς Σάτυρος, ὧν ὁ πρῶτος κρούει ὑπερμεγέθη λύραν. Γραφὴ ἀρχαϊκὴ δι' ἐγχαράξεως μερικῆς. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 1729).

9. Ληκύθιον μελανόμορφον μετ' εὐρείας κοιλίας· εἰκονίζεται ὁ

Digitized by Google

Ἡρακλῆς μαχόμενος πρὸς τέσσαρας Ἀμαζόνας· μίαν τούτων ἔχει συλλάβει ἀπὸ τοῦ κράνους γονυκλινῆ ἑτοιμάζεται δὲ νὰ διατρυπήσῃ ταύτην διὰ ξίφους. Ὁ μὲν Ἡρακλῆς φέρει θώρακα καὶ λεοντήν, αἱ δὲ Ἀμαζόνες πανοπλίαν· τὰ γυμνὰ τούτων μέλη λευκά. Γραφὴ κοινή, χειρωνακτικὴ διὰ μερικῆς ἐγχαράξεως. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 1730).

10. Ληκύθιον μελανόμορφον· ἐν τῷ μέσῳ Σάτυρος χειρονομῶν πρὸ Βακχίδος ὀρχουμένης ἢ φευγούσης· ἑκατέρωθεν ἀνὰ μία μορφὴ ἱσταμένη κρατοῦσα δόρυ. Γραφὴ χειρωνακτική. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 1731).

11. Λήκυθος μελανόμορφος μετ' εὐρείας κοιλίας· κατὰ τὸ μέσον ὁ Ἡρακλῆς λεοντὴν φέρων καὶ κρατῶν ὑπερμεγέθη μάχαιραν, διώκων ἄνδρα ὁπλίτην φεύγοντα (ἡ μορφὴ τούτου εἶνε ἡμιτελής, ἐλλειπόντων τῶν ποδῶν). Ἑκατέρωθεν ἀνὰ μία ἱσταμένη μορφή. Γραφὴ χειρωνακτικὴ δι' ἐγχαράξεως μερικῆς. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 1732).

12. Μικρὸν ληκύθιον ἡμίλευκον μελανόμορφον· εἰκονίζονται δύο ἱππεῖς καλπάζοντες, κρατοῦντες δόρατα· ἑκατέρωθεν στέλεχος φοίνικος. Γραφὴ κοινή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1733).

13. Ἀγγεῖον σχήματος ληκύθου μετ' εὐρείας κοιλίας καὶ βραχέος λαιμοῦ, μελανόμορφον. Ὕψ. 0,25. Περὶ τὴν κοιλίαν τρία ζεύγη Σατύρων καὶ Βακχίδων ἐναλλὰξ ὀρχουμένων. Ἐπὶ τοῦ τραχήλου τοῦ ἀγγείου καλπάζων ἱππεὺς μεταξὺ δύο ἱσταμένων μορφῶν. Γραφὴ ἀρχαϊκή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1534).

14. Ληκύθιον ἡμίλευκον μελανόμορφον· εἰκονίζεται ἐπὶ ἅρματος τεθρίππου ἀνὴρ ἡνιοχῶν, ὄπισθεν δὲ τῶν ἵππων γυνὴ καὶ ἀνὴρ πωγωνοφόρος ἀντιμέτωποι· τοῦ ἅρματος προηγεῖται Σάτυρος, ᾧτινι ἕπεται δορκάς. Γραφὴ ἀρχαϊκὴ δι' ἐγχαράξεως. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 1735).

15. Τρία ληκύθια ἄνευ γραφῶν· τὰ δύο τούτων ἡμίλευκα μετὰ κοσμημάτων, τὸ ἕτερον μέλαν. Κοινά. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1736).

16. Τρία μικρὰ ἀγγεῖα μελανόμορφα ἔχοντα τὴν αὐτὴν γραφήν, ἤτοι ἄνδρα παλαιστὴν τρέχοντα μεταξὺ δύο ἱσταμένων μορφῶν. Γραφὴ χειρωνακτική. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1737).

17. Δώδεκα (ἀριθ. 12) μικρὰ ἀγγεῖα μελανόμορφα ἔχοντα δια-

φόρους συνήθεις καὶ κοινὰς γραφάς. Χειρωνακτικὴ τέχνη. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1738).

18. Ἀγγεῖον μικρὸν σχήματος ληκύθου μετ' εὐρείας κοιλίας καὶ ταπεινοῦ λαιμοῦ, μελανόμορφον. Εἰκονίζεται κατὰ τὸ μέσον ὁ Διόνυσος ἐστεμμένος κισσῷ καὶ μακρὸν φέρων πολυτελὲς ἔνδυμα, βαίνων μεγάλοις βήμασι καὶ ὑψῶν ἀπειλητικῶς τὴν χεῖρα πρὸς γυναῖκα ἀριστερὰ αὐτοῦ ἱσταμένην καὶ προσφέρουσαν αὐτῷ ἄνθος· δεξιὰ ὁ Ἑρμῆς πειρώμενος νὰ ἀναχαιτίσῃ τὸν Διόνυσον διὰ χειρονομιῶν. Ἑκατέρωθεν τῆς κατὰ τὸ μέσον σκηνῆς ταύτης ἀνὰ εἷς Σάτυρος καὶ ἀνὰ μία γυνή. Γραφὴ ἀρχαϊκὴ ἐπιμελής. Τὰ κενὰ κισσῷ πεπληρωμένα. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1739).

19. Ἀγγεῖον μικρὸν μόνωτον (εἶδος ἀρυβάλλου) μελανόμορφον· τὸ ἄνω τῆς κοιλίας τοῦ ἀγγείου εἶνε διῃρημένον εἰς δύο ζώνας διὰ λεπτῆς ταινίας μελαίνης. Ἐπὶ ἑκάστης δὲ τῶν ζωνῶν τούτων εἰκονίζονται κατὰ στοῖχον μικροὶ Σάτυροι χορεύοντες. Ἡ γραφὴ εἶνε λίαν ἐφθαρμένη, ἐλλιπὲς δὲ τὸ ἀγγεῖον κατὰ τὸ στόμιον καὶ τὸν λαιμόν. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1740).

20. Κύλιξ εὑρεθεῖσα ἐν Λαρύμνῃ τῆς Λοκρίδος· ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς αὐτῆς ἐπιφανείας ὑπάρχει ζωοφόρος εἰκονίζουσα κατὰ τὸ μέσον ἄνδρα (τὸν Ἡρακλῆ ;) παλαίοντα πρὸς λέοντα· ἑκατέρωθεν δὲ ἀνὰ τρεῖς ἱσταμένας μορφάς, τὴν ἐν τῷ μέσῳ σκηνὴν ὁρώσας, καὶ κατὰ τὰ ἄκρα ἀνὰ ἕνα ἱππέα. Κατὰ τὰ κενὰ ὑπάρχουσι στίγματα μέλανα ἐν σχήματι γραμμάτων. Ὁμοία ἐντελῶς γραφὴ ὑπάρχει κατὰ τὴν ὄπισθεν τοῦ ἀγγείου ὄψιν, χωρίζεται τουτέστιν ἡ ζωοφόρος διὰ τῶν λαβῶν εἰς δύο ὁμοίας παραστάσεις. Γραφὴ ἀρχαϊκή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1741).

21. Κύλιξ ἐπίσης ἐκ Λαρύμνης ἔχουσα ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς αὐτῆς ἐπιφανείας διπλῆν (χωριζομένην διὰ τῶν λαβῶν) ὁμοίαν παράστασιν μελανόμορφον· ἤτοι : κατὰ τὸ μέσον Σάτυρον ἐπιτιθέμενον γυναικὸς καὶ ἑκατέρωθεν ἀνὰ ἕνα ἐπὶ στρωμνῆς χαμαὶ ἡμικείμενον ἄνδρα πωγωνοφόρον κρατοῦντα κέρας· κατὰ τὸ ἕτερον δὲ τῶν ἄκρων εἰκονίζεται καὶ Σάτυρος χειρονομῶν. Γραφὴ κοινὴ καὶ ἀμελής. Τὰ γυμνὰ μέλη τῆς γυναικὸς λευκά· κατὰ τὰ κενὰ κλάδοι καὶ φύλλωμα· ἐσωτερικῶς κατὰ τὸ κέντρον ὑπάρχει εἰκὼν Σατύρου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1742).

Digitized by Google

22. Μικρὸν ἀγγεῖον δίωτον (εἶδος κύλικος ἄνευ ποδός)· ἐξωτερικῶς φέρει διπλῆν ὁμοίαν εἰκόνα ἤτοι: δύο προγάστορας πύκτας ἐν πάλῃ καὶ ἑκατέρωθεν ἀνὰ ἕνα ἱστάμενον ἄνδρα. Ἐσωτερικῶς ὁμοία εἰκὼν προγάστορος πύκτου, χειρονομοῦντος ἀπειλητικῶς. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1743).

23. Δύο κύλικες ἄνευ γραφῶν, κοιναὶ καὶ κακότεχνοι. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1744-45).

24. Κύλιξ φέρουσα ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς αὐτῆς ἐπιφανείας ἑκατέρωθεν τῶν λαβῶν δὶς γεγραμμένον εἰς δύο σειρὰς ὁλόκληρον τὸ ἀλφάβητον (διὰ γραμμάτων μελανῶν) στοιχηδόν. Τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων εἶνε ὅμοιον τῷ τῶν ἐπὶ ἀγγείων ἐπιγραφῶν ἐκ τοῦ Καβιρείου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1746).

25. Δύο ἀγγεῖα δίωτα (εἶδος κύλικος) μελανόμορφα· ἀμφότερα ἔχουσι λίαν κοινὰς καὶ κακοτέχνους γραφὰς ὁμοίας σχεδόν· ἤτοι: ἀφ' ἑνὸς μὲν γυναῖκα καθημένην καὶ πρὸ αὐτῆς ἱστάμενον ἄνδρα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὄπισθεν δύο ἱσταμένας μορφάς. (Εὑρετ. Γεν Ἐφορείας 1747 - 48).

26. Δύο ἀγγεῖα μικρὰ σχήματος κρατῆρος μελανοβαφῆ μετὰ λευκῶν κοσμημάτων, κοινὰ καὶ κακότεχνα. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 1749 - 50).

27. Ἑπτὰ ἀγγεῖα (πυξίδες) διαφόρου μεγέθους ἔχοντα τὸ σχῆμα κύλικος κεκλεισμένης μετὰ καλύμματος, ἄνευ μὲν γραφῶν, ὡς συνήθως ἐποιοῦντο τὰ τοιούτου εἴδους ἀγγεῖα, ἀλλὰ μετὰ κοσμηματικῶν γραμμῶν ἐπὶ τοῦ στομίου καὶ τοῦ καλύμματος ἐρυθρῶν. Λίαν λεπτὰ τὴν κατασκευήν. Ἐκ Θεσπιῶν. (Εὑρ. Γεν. Ἐφ. 1751-57).

28. Ἑπτὰ κάνθαροι μελανοβαφεῖς διαφόρου μεγέθους, κοινοί. Ἐκ Θεσπιῶν. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1758 - 1764).

29. Ἀγγεῖα εἴκοσι καὶ δύο μικρὰ διαφόρου σχήματος κοινὰ καὶ ἄχρηστα. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1765 - 1786).

30. Μικρὰ πηλίνη πυξὶς κυκλοτερὴς μετὰ κοσμημάτων χρώματος ἐρυθροῦ καὶ μέλανος. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1787).

31. Πῶμα ἀγγείου κυκλοτερές, φέρον κατὰ τὸ κέντρον κύκλον ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἰκονίζεται ἀλέκτωρ. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1788).

32. Ἀγγεῖον μικρὸν σχήματος ἀμυγδάλου δίωτον ἄνευ χρώματος. Ἐκ Βοιωτίας. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1789).

Digitized by Google

33. Δύο ἀγγεῖα μικρὰ σχήματος ἀνθρωπίνου ποδὸς μετὰ πεδίλων συγκρατουμένων δι' ἱμάντων ἐρυθρῶν μὲν ἐπὶ τοῦ ἑνός, μελανῶν δὲ ἐπὶ τοῦ ἑτέρου. Ἐκ Βοιωτίας. (Εὑρ. Γεν. Ἐφορ. 1790-91).

34. Ἀγγεῖον ἔχον σχῆμα νήσσης καθημένης, ἐχούσης τὸ ῥάμφος μέλαν καὶ τὰς πτέρυγας μελανομόρφους. Ἐκ Βοιωτίας. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορείας 1792).

35. Τρία μικρὰ ἀγγεῖα ἐκ πορσελάνης Αἰγυπτιακῆς, ὧν τὸ ἓν μὲν ἔχει σχῆμα χερσαίου ἐχίνου, τὰ δὲ δύο ἁπλοῦ βομβύλου. Ἐκ Βοιωτίας. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1793-95).

36. Ὑέλινον μικρὸν ἀγγεῖον (τῶν καλουμένων φοινικικῶν) μετὰ χρωμάτων. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1796).

37. Ἑπτὰ ὑέλινα ἀγγεῖα διαφόρου σχήματος· ἐκ Μεγάρων. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1797 - 1803).

38. Δύο σωληνοειδῆ ὑέλινα ἐργαλεῖα, ὧν τὸ ἓν τεθλασμένον. Ἐκ Μεγάρων. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1804).

39. Δύο μικρὰ ἀλαβάστρινα ἀγγεῖα τοῦ συνήθους σχήματος. Ἐξ Αἰγίνης. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1805 - 1806).

40. Πυξὶς ἀλαβαστρίνη μετὰ πώματος τοῦ συνήθους σχήματος. Ἐκ Βοιωτίας. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1807).

41. Ἀγγεῖον πήλινον ἔχον σχῆμα κεφαλῆς γυναικὸς ἐστεμμένης· (ἐλλείπει τὸ ἐπὶ τῆς κορυφῆς στόμιον τοῦ ἀγγείου καὶ ἡ λαβὴ αὐτοῦ). Ἐκ Ψωφίδος τῆς Ἀρκαδίας. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1808).

42. Τεμάχιον πηλίνου ἀναγλύφου (τὸ ἀριστερὸν ἥμισυ περίπου) ἐφ' οὗ εἰκονίζεται ἡ ἐν Ὀδυσ. θ 424-460 περιγραφομένη σκηνή· ἤτοι: ἐντὸς οἰκοδομήματος δηλουμένου διὰ κιόνων ἰωνικοῦ ῥυθμοῦ εἰκονίζεται ἀνὴρ γυμνὸς πωγωνοφόρος, ὁ Ὀδυσσεύς, ὅστις φέρων τὸν συνήθη αὐτῷ κωνοειδῆ πῖλον κάθηται ἐπὶ ἕδρας κρατῶν διὰ τῶν χειρῶν, συνεστραμμένων ὑπὸ τὸν μηρόν, ἀνυψωμένον τὸν ἀριστερὸν πόδα, ὃν νίπτει γυνὴ χαμαὶ γονυκλινὴς (ἡ Ἀρήτη), ἧς σώζεται μόνον ἡ κεφαλή· μεταξὺ τῶν δύο τούτων μορφῶν εἰκονίζεται νεανίας (ὁ Τηλέμαχος) ἱστάμενος, ἔχων μόνον τὴν κεφαλὴν ἐστραμμένην κατὰ κρόταφον (ἀτενίζει πρὸς τὸν Ὀδυσσέα) καὶ κρατῶν διὰ τῆς ἀνυψωμένης δεξιᾶς δόρυ, ἐν ᾧ τὴν ἀριστερὰν αὐτοῦ ἐρείδει ἐπὶ τοῦ ἰσχίου. Ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ, ἐφ' οὗ ἱμάτιον ἐρριμένον ἑκατέρωθεν, διακρίνεται χεὶρ ἐλλιπούσης μορφῆς (τῆς Ἀθηνᾶς;) περι-

Digitized by Google

6αλλούσης αὐτὸν προστατευτικῶς. Ὁ πίναξ φέρει ἴχνη μόνον λευκοῦ χρώματος, εἶνε δὲ τέχνης ἐπιμελοῦς ἔργον καὶ λεπτῆς. Ἐκ Κορίνθου; (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1809).

43. Πίναξ ἐξ ὀπτῆς γῆς εἰκονίζων ἐν προστύπῳ ἀναγλύφῳ Νύμφην (ἐλλιπῆ τὴν κεφαλὴν) ἱππεύουσαν θαλάσσιον τέρας (ἱππόκαμπον;). Ἡ νύμφη κρατεῖ διὰ τῆς δεξιᾶς πρὸ τοῦ στήθους πρᾶγμά τι δυσδιάκριτον (ἐκ τῆς πανοπλίας τοῦ Ἀχιλλέως;) διὰ τῆς ἀριστερᾶς δὲ τὴν κεφαλὴν τοῦ τέρατος. Φέρει αὕτη ποδήρη διαφανῆ χιτῶνα εἰκονισμένη οὖσα ἐν καταγραφῇ. Τὸ τέρας διέρχεται διὰ τῶν κυμάτων πλαστικῶς δεδηλωμένων ἐπὶ τῆς βάσεως καὶ διὰ κυανοῦ χρώματος, σωζομένου ἐνιαχοῦ ἐπὶ τοῦ λευκοῦ, φυσικώτερον χαρακτηριζομένων. Ὄπισθεν τῆς Νύμφης δελφὶν βυθιζόμενος εἰς τὰ κύματα. Τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο ἔχει τὸ ἀξιοσημείωτον ὅτι αἱ μορφαὶ εἰσὶ πλαστικῶς διακεκριμέναι, τοῦ μεταξὺ αὐτῶν χώρου ὄντος κενοῦ, ὅπως εἶνε συνήθως τὰ ἐκ Μήλου τοιαῦτα μικροτεχνήματα. Εὑρέθη ἐν Αἰγίνῃ. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1810).

44. Εἰδώλιον πήλινον γυναικὸς φερούσης ποδήρη χιτῶνα μετὰ διπλοϊδίου· τύπος ἀρχαϊκός (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1811).

45. Εἰδώλιον πήλινον γυναικὸς τοῦ αὐτοῦ περίπου τύπου τῷ ἀνωτέρω, μετὰ χρωμάτων. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρει κεκρύφαλον κωνοειδοῦς σχήματος. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1812).

49. Εἰδώλιον μικρότερον, τοῦ αὐτοῦ τύπου τοῖς ἀνωτέρω (ἀκέφαλον). (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1813).

47. Εἰδώλιον πήλινον γυναικὸς ἐπὶ βάσεως, φερούσης ποδήρη χιτῶνα καὶ πέπλον, ὃν διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἀνυψοῖ ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς· τύπος οὐχὶ κοινός· καλὴ διατήρησις. (Εὑρ. Γεν. Ἐφορ. 1814).

48. Εἰδώλιον πήλινον γυναικὸς ἐπὶ βάσεως τετραγώνου φερούσης ποδήρη χιτῶνα καὶ ἱμάτιον καταλεῖπον ἀσκεπὲς τὸ στῆθος. Τὸ εἰδώλιον κρατεῖ διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἐπὶ τοῦ βραχίονος πτηνὸν μὲ ἀναπεπταμένας τὰς πτέρυγας. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρει περίεργον κωνοειδὲς κάλυμμα. Τύπος οὐχὶ συνήθης· καλὴ διατήρησις. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1815).

49. Εἰδώλιον πήλινον παιδὸς ἐπὶ βάσεως μετὰ διεστηκότων ποδῶν, κρατοῦν διὰ τῶν χειρῶν τὰς ἄκρας τοῦ ὄπισθεν κρεμαμένου ἱματίου αὐτοῦ. Τύπος κοινός. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1816).

Digitized by Google

50. Εἰδώλιον πήλινον μικροῦ παιδὸς (κόρης;) φέροντος ἱμάτιον περὶ τὸ σῶμα. Τύπος κοινός. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1817).

51. Εἰδώλιον πήλινον γυναικὸς ἐπὶ τετραγώνου βάσεως, φερούσης ἱμάτιον, ὃ ἀνέχει αὕτη διὰ τῆς δεξιᾶς ὑπὲρ τὸν ὦμον· διὰ τῆς ἀριστερᾶς κρατεῖ πυξίδα· τύπος συνήθης. (Εὑρ. Γεν. Ἐφορ. 1818).

52. Εἰδώλιον πήλινον ἀρχαϊκόν, τοῦ τύπου τῶν προσωπίδων. Ἐπὶ τῶν ὤτων φέρει δύο εὐμεγέθη κυκλοτερῆ ἐνώτια καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς εἶδος πόλου μετὰ πλαστικῆς ἐξοχῆς. Συνήθης τύπος τῶν ἐκ Τανάγρας. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1819).

53. Εἰδώλιον πήλινον ἀρχαϊκὸν σχήματος κενταύρου. Τὸ μὲν ἔμπροσθεν τοῦ εἰδωλίου παριστᾷ μορφὴν κρατοῦσαν ἐντὸς τῶν βραχιόνων παῖδα κείμενον, τὸ δὲ ὄπισθεν ἵππον. Τὸ εἰδώλιον εἶνε ὅλως πρωτογενοῦς κατασκευῆς τῶν συνήθως ἐν Τανάγρᾳ εὑρισκομένων. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1820).

54. Εἰδώλιον πήλινον γυναικὸς καθημένης τὰς χεῖρας ἐχούσης ἐπὶ τῶν γονάτων· τύπος συνήθης, κοινός. (Εὑρ. Γεν. Ἐφορ. 1821).

55. Εἰδώλιον πήλινον γυναικὸς ἱσταμένης μετὰ τῶν ποδῶν συγκεκολλημένων, φερούσης τὴν δεξιὰν πρὸ τοῦ στήθους. Τύπος συνήθης, κοινός. (Εὑρετ. Γεν Ἐφορ. 1822).

56. Εἰδώλιον πήλινον εἰκονίζον ἱππέα (ἀκέφαλον) ἀρχαϊκόν, πρωτογενοῦς τύπου, κοινοῦ. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1823).

57. Πήλινον μικρὸν πτηνὸν καθήμενον, διὰ χρώματος πρασίνου ἐπηλλειμμένον. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1824).

58. Ἑπτὰ ἐδώλια πήλινα εἰκονίζοντα πτηνά, ἐν οἷς δύο ἀλέκτορες, κοινά. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1825-1831).

59. Σύμπλεγμα πήλινον παριστῶν τρεῖς περιστερὰς καθημένας ἐπὶ τετραγώνου βάσεως παραλλήλως. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1832).

60. Πέντε ἐδώλια πήλινα εἰκονίζοντα ζῷα, ἐν οἷς κριὸς στικτὸς χρησιμεύων ὡς ἀγγεῖον, ἅτε ὀπὴν ἔχων κατὰ τὴν κεφαλὴν καὶ κενὸς ὢν ἐσωτερικῶς· κοινά. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1833-1837).

61. Πέντε πήλινοι προσωπιδοειδεῖς κεφαλαὶ (ἡ μία λέοντος, ἔχουσα σχῆμα ὑδρορρόης). (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1838-1842).

26. Τεμάχιον ἀναγλύφου (ἐξ ἀγγείου;) ἐφ' οὗ εἰκονίζεται ὁπλίτης καθήμενος· ἐφθαρμένον. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1843).

63. Τεμάχιον ἀναγλύφου ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀγγείου (ἐκ λοπά-

Digitized by Google

δος;) εἰκονίζον προτομὴν Ἀρτέμιδος ἐχούσης ὄπισθεν ἐπὶ τῶν ὤμων τόξον καὶ φαρέτραν. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1844).

64. Τρία μικρὰ ξοανοειδῆ εἰδώλια μετ' ἐνθέτων (καθηλωμένων) χειρῶν καὶ ποδῶν, συνήθους τύπου. (Εὑρ. Γεν. Ἐφ. 1845-1847).

65. Τεμάχια διάφορα πηλίνων προσωπίδων καὶ εἰδωλίων ἐκ Ψωφίδος· ἄχρηστα. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1848).

66. Τεμάχια ἀγγείου ἐρυθρομόρφου καὶ τεμάχια εἰδωλίων ἐκ Ψωφίδος· ἄχρηστα. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1849).

67. Μεγάλη πηλίνη προτομὴ γυναικὸς κρατούσης διὰ τῶν χειρῶν τοὺς μαστοὺς τοῦ στήθους αὐτῆς. Τύπος οὐχὶ ἀσυνήθης· ἐπιμελὴς ἐργασία. Ἐπὶ τῆς κόμης, ἐφ' ἧς διάδημα, ἴχνη χρώματος ἐρυθροῦ· ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ τοῦ στήθους λευκὸν χρῶμα. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1850).

68. Κόκκοι ὅρμου (*χάνδρες*) διαφόρου μεγέθους καὶ χρώματος ἐκ μίγματος, ἐξ οὗ καὶ τὰ καλούμενα φοινικικὰ ἀγγεῖα (ἐξ Αἰγίνης). (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1851).

69. Τεμάχια λεπτὰ ἐκ ξύλου δρυὸς προερχόμενα ἐκ τάφου (ἐκ νεκρικῆς θήκης). Ἐξ Ἀθηνῶν. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1852).

70. Λυχνίσκος μονόμυξος μελανοβαφὴς μετὰ ποδός. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1853).

71. Ἀγγεῖον χαλκοῦν σχήματος λοπάδος ἄνευ κοσμημάτων· κοινόν. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1854).

72. Ἓξ τεμάχια σκεύους χαλκοῦ ἀγνώστου χρήσεως. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1855).

73. Μικρὸν ἀγγεῖον χαλκοῦν σχήματος ἀρυβάλλου μετὰ μικρᾶς λαβῆς· κοινόν. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1856).

74. Δύο καλύμματα χαλκῶν κατόπτρων, ἐξ ὧν τὸ ἕτερον διάτρητον κύκλῳ. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1857-58).

75. Στλεγγὶς χαλκῆ ἐν καλῇ διατηρήσει. (Εὑρ. Γεν. Ἐφ. 1859).

76. Διάφορα χαλκᾶ ἀντικείμενα, οἷον πόρπαι, δακτύλιοι, κοσμήματα· ἄχρηστα τὰ πλεῖστα. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1860).

77. Τρία μικρὰ εἰδώλια χαλκᾶ εἰκονίζοντα κῦνα καθήμενον, δελφῖνα καὶ μῦν. Ἐξ Ἀττικῆς. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1861).

78. Διακόσια πεντήκοντα πέντε (255) χαλκᾶ νομίσματα διαφόρων πόλεων Ἑλληνικῶν καὶ Ῥωμαϊκῶν χρόνων, τὰ πλεῖστα ἐν-

Digitized by Google

τελῶς κατιωμένα καὶ ἄχρηστα· μεταξὺ τούτων καὶ τρία μολύβδινα. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1862).

79. Τεμάχια ἐργαλείων προϊστορικῶν ἐκ πυρίτου λίθου περὶ τὰ δεκαεπτά. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1863).

80-87. Τὰ ἑξῆς ὑπ' ἀρ. 80-87 ἀρχαῖα εὑρεθέντα ἐν ταῖς ὑπὸ τῆς Γεν. Ἐφορείας ἐν Θορικῷ ἐνεργηθείσαις ἀνασκαφαῖς (ἴδ. Δελτίον 1889 σ. 159) ἤτοι :

88. Ληκύθιον μελανόμορφον· εἰκονίζεται γυνὴ ὀρχουμένη μεταξὺ δύο καθημένων μορφῶν. Χειρωνακτικόν. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1864).

89. Ληκύθιον μελανόμορφον· εἰκονίζεται ὁπλίτης ἱστάμενος ἔμπροσθεν καθημένης μορφῆς κρατούσης δόρυ· ἑκατέρωθεν ἀνὰ εἷς ἱστάμενος ἀνὴρ κρατῶν δόρυ· χειρωνακτικόν. (Εὑρήριον Γενικῆς Ἐφορείας 1865).

90. Ληκύθιον μελανόμορφον· εἰκονίζεται ὁ Ἡρακλῆς λεοντὴν ἐνδεδυκώς, μαχόμενος πρὸς Ἀμαζόνα ἡττημένην ἤδη. Γραφὴ χειρωνακτική. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1866).

91. Ἡμίλευκον ληκύθιον· εἰκονίζονται τρεῖς ἔφηβοι γυμναζόμενοι, ὧν ὁ ἐν τῷ μέσῳ κρατεῖ δίσκον, ὁ πρὸς δεξιὰν κοντόν, ἕτοιμος ἵνα πηδήσῃ, καὶ ὁ πρὸς ἀριστερὰν τρέχει. Γραφὴ χειρωνακτική. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 1867).

[Εὑρέθησαν ἐν τῷ αὐτῷ μέρει, ἔνθα τὰ ἀνωτέρω τέσσαρα ἀγγεῖα, περὶ τὰ δεκαπέντε ἕτερα μικρὰ ἀγγεῖα ἄνευ γραφῶν καὶ ἐφθαρμένα, ἅτινα ἐτέθησαν ἐν τοῖς ἀχρήστοις].

92. Τεμάχιον ἀναγλύφου πηλίνου ἐφ' οὗ εἰκονίζεται γυμνὴ γυνὴ τὸ σῶμα (ἐλλείπουσιν αἱ πόδες ἀπὸ τῶν γονάτων) κειμένη οὕτως, ὥστε ἡ κεφαλὴ αὐτῆς ὑψοῦται, ἅτε ἐρειδομένη ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ αὐτῆς βραχίονος. Τέχνη ἀρχαϊκή, τραχεῖα. Τύπος σπάνιος (παρεμφερῆ τεμάχια ἀναγλύφου τοιούτου εὑρέθησαν ἐν Ἀκροπόλει). (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορ. 1868).

93. Πήλινον ἀγγεῖον ἐν μορφῇ εἰδωλίου εἰκονίζοντος ἄνδρα (;) προγάστορα καθήμενον ὀκλαστὶ καὶ ἔχοντα τὰς χεῖρας πρὸ τῆς κοιλίας· ὁ τύπος τοῦ εἰδωλίου εἶνε οὐχὶ συνήθης. Ἐφθαρμένον. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορ. 1869).

94. Εἰδώλιον πήλινον καθημένης μορφῆς γυναικείας ἐπὶ θρόνου, ἀρχαϊκόν· κοινόν. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1870).

95. Ὀκτὼ κεφαλαὶ ἢ προτομαὶ πήλιναι ἀρχαϊκαί, κοινῶν τύπων. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1871).

96-104. Τὰ ἑξῆς ὑπ' ἀρ. 96-104 ἀρχαῖα εὑρεθέντα ἐν ταῖς ὑπὸ τῆς Γεν. Ἐφορείας ἐν Βάρῃ ἐνεργηθείσαις ἀνασκαφαῖς (ἴδ. σ. 4 ἀρ. 2) ἤτοι:

96. Λευκὴ λήκυθος ὕψ. 0,32. Ἐν τῷ μέσῳ στήλη νεκρικὴ κεκοσμημένη ταινίαις ἐρυθραῖς καὶ ἀπολήγουσα εἰς ἀνθέμιον, καὶ δεξιὰ μὲν ταύτης γυνὴ πρὸς τὴν στήλην ὁρῶσα, κατηφής, ἐνδεδυμένη ποδήρη χιτῶνα καὶ ἐρυθρὸν ἱμάτιον ἀσκεπὲς καταλεῖπον τὸ δεξιὸν τοῦ στήθους, κρατοῦσα δυσδιάκριτόν τι πρᾶγμα, ἀριστερὰ δὲ κόρη κρατοῦσα κάνιστρον καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς ἀναρτῶσα ἐπὶ τῆς στήλης στέφανον. Γραφὴ ἐπιμελὴς μὲν ἀλλ' οὐχὶ καλῶς διατηρουμένη. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορ. 1872).

97. Ληκύθιον μελανόμορφον. Κατὰ τὸ μέσον εἰκονίζεται στήλη νεκρική, σχήματος περίπου κίονος δωρικοῦ, φέρουσα καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν ἐπιφάνειαν κατὰ ζώνας διῃρημένα διάφορα κοσμήματα. Δεξιὰ τῆς στήλης εἰκονίζεται ὡσεὶ ὄπισθεν ταύτης ἐξερχόμενον τέρας (ὁ Μινώταυρος) ἔχον ἀνθρώπου σῶμα (στικτὸν) ἀλλὰ κερασφόρον κεφαλὴν καὶ οὐράν, κρατῶν διὰ τῶν δύο χειρῶν (ὧν ἡ ἑτέρα ἀνυψωμένη ἀπειλητικῶς) λίθους χερμαδίους· ἔμπροσθεν τοῦ τέρατος ἀνὴρ κρατῶν ἀπὸ τοῦ κέρατος τὸ τέρας καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς ἀπειλῶν αὐτὸ διὰ γυμνοῦ ξίφους. Ἀριστερὰ τῆς στήλης ἡ Ἀθηνᾶ ἐν αἰγίδι καὶ κράνει κρατοῦσα δόρυ (τὰ γυμνὰ ταύτης μέλη λευκά). Ἡ γραφὴ δυστυχῶς τοῦ ἀγγείου δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν σπανίαν τῆς εἰκόνος παράστασιν οὖσα χειρωνακτικὴ καὶ ἀμελῶς πεποιημένη δι' ἐγχαράξεως μερικῆς. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1873).

98. Ἀγγεῖον ἐρυθρόμορφον σχήματος ληκυθίου· εἰκονίζεται ἔφηβος χλαμύδα φέρων καὶ πέτασον ἐρριμμένον ἐπὶ τῶν ὤμων, φεύγων, ὡσεὶ διωκόμενος, ἀλλὰ τὴν κεφαλὴν στρέφων εἰς τὰ ὄπισθεν αὐτοῦ, ἀπειλῶν διὰ δόρατος, ὅπερ κρατεῖ διὰ τῆς δεξιᾶς ὑψωμένον. Γραφὴ κοινή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1874).

99. Ληκύθιον λευκόν· εἰκόνα φέρει Σατύρου πωγωνοφόρου καὶ φαλακροῦ ὀρχουμένου ἢ φεύγοντος. Ὄπισθεν αὐτοῦ θύρσος. Ἡ γραφὴ εἶνε λεπτὴ καὶ λίαν ἔντεχνος. Διατήρησις μετρία. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1875).

Digitized by Google

100. Μικρὸν ἀγγεῖον σχήματος ἀρυβάλλου ἐρυθρόμορφον· εἰκονίζεται Σφὶγξ καὶ πρὸ αὐτῆς ἄνθος λωτοῦ. Γραφὴ κοινή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1876).

101. Ὅμοιον ἀγγεῖον εἰκονίζον γυναικείαν μορφὴν ἐνδεδυμένην ποδήρη χιτῶνα ἔχουσαν δὲ ἀναπεπταμένας πτέρυγας ὄπισθεν ἐκφυομένας καὶ κρατοῦσαν πυξίδα. Γραφὴ κοινή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 1877).

102. Ἓξ ληκύθια μελανόμορφα ἐκ τῶν κοινῶν, τῶν ἐχόντων τὰς συνήθεις παραστάσεις τῶν τεθρίππων κτλ. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 1878).

103. Ἀγγεῖον μέλαν ἄνευ γραφῶν, σχήματος ἀσκοῦ περίπου, μετὰ λαβῆς· κοινόν. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1879).

104. Κάλυμμα πηλίνης πυξίδος ἐκ τεμαχίων συγκεκολλημένον, προερχόμενον ἐκ τάφου κεκαυμένου, δι' ὃ καὶ αἱ γραφαὶ αὐτοῦ εἰσὶν ἱκανῶς βεβλαμμέναι ἐκ τῆς πυρᾶς. Εἰκονίζεται κύκλῳ ἡ ἑξῆς παράστασις: κατὰ τὸ μέσον πύλη μεγάλη (δίφυλλος; μεθ' ἥλων κατὰ τρεῖς σειρὰς) ὑποδηλοῦσα οἰκοδόμημα, οὗτινος κίων δωρικοῦ ῥυθμοῦ εἰκονίζεται καὶ κατὰ τὴν ὄπισθεν ὄψιν εἰς ἀντίστοιχον θέσιν. Ἡ παράστασις οὕτω διαιρεῖται εἰς δύο μέρη· κατὰ τὸ ἓν μέρος εἰκονίζεται γυνὴ ἐν τῷ μέσῳ καθημένη ἐπὶ σκίμποδος πολυτελοῦς κρατοῦσα κάτοπτρον διὰ τῆς ἀριστερᾶς καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς τείνουσα νὰ λάβῃ πρᾶγμά τι διδόμενον ὑπὸ τῆς ἑτέρας τῶν ἑκατέρωθεν αὐτῆς εἰκονιζομένων γυναικῶν. Ἐπὶ τοῦ ἑτέρου δὲ μέρους παρίσταται γυνὴ καθημένη καὶ πρὸ αὐτῆς ἀνὴρ ἐν ἱματίῳ μακρῷ ἐρειδόμενος ἐπὶ τῆς ὑπὸ τὴν μασχάλην ῥάβδου του. Ὄπισθεν τούτου θρόνος πολυτελής. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1880).

(Δέκα καὶ τέσσαρα (14) μικρὰ ἀγγεῖα ἄνευ γραφῶν καὶ ὅλως κοινά, εὑρεθέντα ἐν ταῖς αὐταῖς ἀνασκαφαῖς, ἀπερρίφθησαν ἐν τοῖς ἀχρήστοις τεθέντα).

105. Ἡ ἐν Ἀρχ. Ἐφημερίδι 1890 σ. 141 κ. ἑ. δημοσιευομένη ἐπιγραφὴ τῆς Πλωτείνης, ἡ εὑρεθεῖσα ἐν ταῖς τῆς Ἀρχ. Ἑταιρίας παρὰ τὸν Πύργον τῶν Ἀνέμων ἀνασκαφαῖς. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 1882).

106. Τεμάχιον ἀναγλύφου, ἐφ' οὗ τρεῖς ἱκέται καὶ μικρὸς παῖς. Σώζονται λείψανα ἐρυθροῦ χρωματισμοῦ ἐπὶ τῶν μορφῶν,

Digitized by Google

ἰδίως ἐπὶ τῶν κεφαλῶν αὐτῶν. Εὑρέθη ἐν Λαρίσσῃ καὶ ἐδωρήθη ὑπὸ τοῦ πρώην Νομάρχου Ι. Κονδάκη. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 1721).

107. Τὸ ἐν Ἀρχ. Ἐφημερίδι 1890 σ. 19 κ. ἑ. δημοσιευμένον χριστιανικὸν ἀνάγλυφον ἐκ Νάξου, τὸ εἰκονίζον τὴν γέννησιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 1720).

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

— Ἐθνικὸν Μουσεῖον. Ἐξακολουθοῦσιν αἱ ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Ἐφόρου γινόμεναι ἐργασίαι πρὸς κατάταξιν τῶν ἐν τῷ Μουσείῳ ἀρχαίων καὶ πρὸς σύνταξιν καὶ δημοσίευσιν τοῦ καταλόγου. Γίνονται δὲ καὶ ἐργασίαι πρὸς χρωματισμὸν καὶ διακόσμησιν τῶν διαφόρων τοῦ Μουσείου αἰθουσῶν.

— Δωρεὰ ἀρχαίων. Ὑπὸ τοῦ φιλαρχαίου Στ. Ἀνδροπούλου, ἀρειοπαγίτου, ἐδωρήθη τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ ἡ ἐν σελ. 4 κ. ἑ. ὑπ' ἀρ. 1—95 περιγραφομένη Συλλογὴ ἀρχαίων.

— Κατάσχεσις ἀναγλύφου. Ἐν τῷ παρὰ τὰς Θήβας χωρίῳ «Πυρὶ» κατεσχέθη ὑπὸ τῆς ἀνακρίσεως παρὰ τῷ χωρικῷ Βασ. Κουντουμάνῃ ἀνάγλυφον παριστῶν, καθ' ἃ ἐπιστέλλουσιν ἡμῖν ἐκ Θηβῶν, κοράσιον ἐνδεδυμένον ποδήρη χιτῶνα μετὰ διπλοϊδίου, κρατοῦν ἐν τῇ δεξιᾷ μῆλον καὶ ἔχον τὴν δεξιὰν κεκαμμένην κατὰ τὸν ἀγκῶνα καὶ πρὸς τὰ ἄνω ἐστραμμένην· ἐκράτει δὲ ἢ ἀνεῖχε δι' αὐτῆς πρᾶγμά τι. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρει πόλον, ὑπὸ τὸν ὁποῖον ἡ κόμη εἰς λεπτοὺς βοστρύχους διατεταγμένη καθήκει μέχρι τῆς ὀσφύος τὰ νῶτα καλύπτουσα. Παρὰ τὸ πρόσωπον ὑπάρχει ἐπὶ τῆς πλακὸς τοῦ ἀναγλύφου ἐπιγραφὴ «Αμφοττο» ἀρχαϊκοῖς γράμμασι γεγραμμένη. Τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο κομίζεται

Digitized by Google

ἐνταῦθα, κατὰ διαταγὴν τοῦ Ὑπουργείου· ἀνακρίσεις δὲ καὶ ἔρευναι γίνονται πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς προελεύσεως αὐτοῦ. Ὁ Κουτουμάνης, παρ' ᾧ τοῦτο κατεσχέθη, εἶχεν αὐτὸ τεθαμμένον ἐντὸς τῆς οἰκίας του, ἐδήλωσε δὲ τῷ ἀνακριτῇ ὅτι εἶχεν ἀγοράσει αὐτὸ ἀντὶ 1500 δραχμῶν παρὰ τοῦ Σωτηρίου Παναγιωταρᾶ, ὅστις τὸ εἶχεν εὑρεῖ πρὸ τεσσάρων ἐτῶν ἐν ἀνασκαφαῖς, ἃς ἐνήργησε παρὰ τὸ χωρίον Πυρί.»

Digitized by Google

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1891

ΤΕΥΧΟΣ ΜΗΝΟΣ ΜΑΡΤΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΚΑΙ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

1. **Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἐπιδαύρῳ** (ἴδ. σ. 3, 1).

Ἐν ταῖς ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαυρίᾳ ἀνασκαφαῖς ἀπεκαλύφθη περίστυλον ἀρχαίου οἰκοδομήματος, (ἐσωτερικῆς αὐλῆς, ὡς φαίνεται), δωρικοῦ ῥυθμοῦ, ἐπὶ τοῦ στυλοβάτου τοῦ ὁποίου σώζονται εἰσέτι κατὰ χώραν σπόνδυλοί τινες τῶν κιόνων. Ἐν μιᾷ τῶν γωνιῶν τοῦ περιστύλου τούτου, πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ, ἀποκαλύπτεται Ὠδεῖον μεταγενεστέρων ῥωμαϊκῶν χρόνων κατασκεύασμα, ᾠκοδομημένον ἐν μέρει ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἀρχαιοτέρου οἰκοδομήματος (τοῦ περιστύλου) οὕτως, ὥστε τινὲς τῶν κατὰ χώραν κειμένων σπονδύλων εἶνε ἐντετειχισμένοι ἐν τοῖς τοίχοις τῆς σκηνῆς καὶ ἐν τοῖς ἀναλήμμασι (Stützmauern) τοῦ κοίλου! οἱ κατασκευάσαντες δηλ. τὸ Ὠδεῖον ᾠκοδόμησαν ἁπλῶς, οἰκονομίας ἕνεκα, ἐπ' αὐτοῦ τοῦ στυλοβάτου τοῦ κατερειπωμένου τότε ἀρχαιοτέρου οἰκοδομήματος καὶ οὕτω συμπεριέλαβον ἐν τοῖς τοίχοις καὶ αὐτοὺς τοὺς κατὰ χώραν κειμένους σπονδύλους τῶν κιόνων.

Π. Κβδ.

2. **Ἀνασκαφαὶ κατὰ τὸν ἔξω Κεραμεικόν.**

Ὑπὸ τῆς Γενικῆς Ἐφορείας ἤρξαντο ἀνασκαφαὶ τάφων ἐν οἰκοπέδῳ τοῦ ταγματάρχου Κ. Σαπουντσάκη κειμένῳ παρὰ τὴν ὁδὸν

Digitized by Google

Πειραιῶς, πλησίον τοῦ οἰκοπέδου Σαρακωμένου, ἐν ᾧ ἐνηργήθησαν τὸ παρελθὸν ἔτος ἀνασκαφαὶ (ἴδ. Ἀρχ. Δελτίον 1890 σ. 4, 3) καὶ βορειοδυτικῶς τοῦ Διπύλου εἰς οὐχὶ μακρὰν ἀπὸ τούτου ἀπόστασιν. Εἰς τὰς ἀνασκαφὰς ταύτας προέβημεν ὁρμηθέντες ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐν τῷ οἰκοπέδῳ Σαρακωμένου ἀνασκαφῆς καὶ βαίνοντες εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν οὗ συνελάβομεν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1888 σχεδίου, εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Γενικῆς Ἐφορείας ἐκτέλεσιν *συστηματικῶν ἀνασκαφῶν* τάφων.

Διὰ τῆς μέχρι τοῦδε γενομένης ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ σκαφῆς ἀνεφάνησαν τρία ἐπ' ἀλλήλων κείμενα νεκροταφεῖα. Τὸ ἀρχαιότερον τούτων, τὸ καὶ βαθύτερον κείμενον, ἀνάγεται εἰς τὴν ἑβδόμην περίπου ἑκατονταετηρίδα. Τοῦτο ἀποτελεῖται ἐκ τάφων ἀνωρυγμένων ἐν τῷ ἐδάφει, ἐν οἷς ὁ νεκρὸς ἔκειτο τεθαμμένος, οὐχὶ κεκαυμένος. Σὺν τῷ νεκρῷ κατετίθεντο ἐν τῷ τάφῳ πολλὰ ἀγγεῖα διαφόρου σχήματος, ἅπαντα ἀνήκοντα εἰς τὰ καλούμενα *ἀγγεῖα τοῦ Διπύλου*. Ἕτερα ἀγγεῖα τοῦ αὐτοῦ ῥυθμοῦ ἀλλὰ πολὺ μεγαλήτερα εὑρέθησαν τεθραυσμένα, σχεδὸν πλήρη, ὑπεράνω τῶν τάφων, ἐξ οὗ δῆλον ὅτι ταῦτα ἀνέκειντο ἐπὶ τῶν τάφων ὡς ἐπιτύμβια μνημεῖα. Ἐντὸς ἑνὸς τῶν τάφων τούτων εὑρέθησαν ὄχι μόνον ἀγγεῖα τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων ἀλλὰ καὶ δύο μικροὶ ὀκλάζοντες λέοντες ἐξ αἰγυπτιακῆς πορσελάνης, ἔχοντες ἐγκεχαραγμένας ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτῶν ἱερογλυφικὰς ἐπιγραφάς, καὶ περίεργα καὶ πρωτοφανῆ εἰδώλια ἐξ ἐλέφαντος ἀνατολικῆς προφανῶς τέχνης, παριστῶντα γυμνὰς γυναικείας μορφὰς ἐν τῷ σχήματι τῶν καλουμένων ἀγαλμάτων Ἀπόλλωνος.

Τὸ δεύτερον νεκροταφεῖον κεῖται ὀλίγον τι ὑψηλότερον καὶ ἀνάγεται, ὡς φαίνεται, εἰς τοὺς προπερσικοὺς χρόνους. Τοῦτο ἀποτελεῖται ἐκ τάφων ἀνωρυγμένων ἐν τῷ ἐδάφει καὶ κεκαλυμμένων διὰ ταπεινοῦ τύμβου. Ὁ νεκρὸς ἐν τούτοις ἐκαίετο, εἷς δὲ τάφος ἔχει καὶ τὸν πρὸς εὐκολίαν τῆς καύσεως χρησιμεύοντα αὔλακα, ὃν ἔχουσι καὶ οἱ τάφοι τῶν ἐν Βουρβᾷ καὶ Βελανιδέζᾳ τύμβων.

Τὸ τρίτον νεκροταφεῖον ἀποτελεῖται ἐκ διαφόρων τάφων, τῶν μὲν ἀνωρυγμένων ἐν τῷ ἐδάφει, τῶν δὲ ἀποτελουμένων ἐκ μαρμαρίνων καὶ πωρίνων λαρνάκων. Οἱ τάφοι οὗτοι κεῖνται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, κατὰ τὴν περιφέρειαν τῶν τύμβων, ὥστε φαίνεται ὅτι,

Digitized by Google

ὥσπερ καὶ ἐν Βουρβᾷ καὶ ἐν Βελανιδέζᾳ, θὰ ἀνωρύχθησαν καὶ οὗτοι μετὰ τὴν κατασκευὴν τῶν τύμβων. Ὁ νεκρὸς ἐν τούτοις ἔκειτο κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, δὲν ἦτο δὲ κεκαυμένος. Οἱ τάφοι οὗτοι δὲν δύνανται νὰ εἶνε νεώτεροι τῆς Δ'. π. Χ. ἑκατονταετηρίδος, κατὰ τὰ ἐν αὐτοῖς γενόμενα εὑρήματα.

Πλὴν τῶν πολλῶν εὑρημάτων, τῶν ἐντὸς τῶν τάφων καὶ ἐπ' αὐτῶν γενομένων, εὑρέθησαν καὶ διάφορα θραύσματα ἀγγείων τῇδε κἀκεῖσε ἐν τοῖς χώμασιν ἀναμεμιγμένα. Τῶν εὑρημάτων τούτων μνημονευτέον ὄστρακον φέρον ὀξεῖ ὀργάνῳ ἐγκεχαραγμένην ἐπιγραφὴν

Χσανθιππος Αρρι...

ὄστρακον δηλ. τῶν ἐκ τοῦ ἐξοστρακισμοῦ τοῦ Ξανθίππου, πατρὸς τοῦ Περικλέους, οὗ ὅμοιον εὑρέθη, ὡς γνωστόν, καὶ ἐν τῇ Ἀκροπόλει (ἴδ. Jahrbuch. d. Inst. 1887 σ. 161).

Π. Κβδ.

3. Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἐρετρίᾳ (σ. 4,3).

Αἱ ὑπὸ τῆς ἀμερικανικῆς Σχολῆς ἐνεργούμεναι ἐν Ἐρετρίᾳ ἀνασκαφαὶ διεκόπησαν. Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν ἐπέστειλεν ἡμῖν ἐξ Ἐρετρίας ὁ διευθύνας αὐτὰς κ. Waldstein τὰ ἑξῆς:

«Ἐν τῇ ἀνασκαφῇ συμμετέσχον μετ' ἐμοῦ καὶ ὁ συνάδελφός μου καθ. Richardson, ὁ κ. Fossum (ὅστις καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῶν ἀνασκαφῶν ἦτο ἐν Ἐρετρίᾳ), ὁ κ. Brownson, ὁ κ. Pickard καὶ ὁ κ. Gilbert.

Πρός τινι ἀποπειρατηρίῳ σκαφῇ ἐντὸς αὐτῆς τῆς πόλεως, ἀπεκαλύψαμεν κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τὴν σκηνὴν τοῦ λίαν ἐνδιαφέροντος θεάτρου καὶ ἐσκάψαμεν τάφρους δοκιμαστικὰς ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ ἵνα ἐξετάσωμεν τὴν περίμετρον καὶ τὸ σχῆμα τῆς ὀρχήστρας καὶ τῶν ἑδωλίων. Δυστυχῶς δύο ἀσβεστοκάμινοι ἑκατέρωθεν τοῦ θεάτρου ἀπέδειξαν ὅτι οἱ μαρμάρινοι θρόνοι καὶ οἱ λοιποὶ κόσμοι κατεκάησαν καὶ μετεβλήθησαν εἰς ἄσβεστον. Εὕρομεν ὅμως ἐν τοῖς χώμασιν ἀρκετὰ τεμάχια, ἵνα ἀναπαραστήσωμεν ἴσως ὅλα τὰ μέρη τῆς τε σκηνῆς καὶ τῶν ἑδωλίων.

Ἡ σκηνή, πρὸς οἰκοδομὴν τῆς ὁποίας ἐχρησιμοποιήθη μικρὸς

λόφος (ἐν ᾧ τὰ ἑδώλια ὡς φαίνεται ἐκτίσθησαν τεχνητῶς) ἔχει ὕψ. 3,91μ μέχρι τῶν θεμελίων τῶν ἀνωτέρων δωματίων, ἅτινα ἔτι σώζονται. Ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρου μέρους σύγκειται ἐκ 5 δωματίων, ἅτινα προέρχονται ἐκ δύο χρονικῶν περιόδων. Εἰς τὴν παλαιοτέραν τῶν περιόδων τούτων ἀνήκει καὶ εἷς τοῖχος (ἀντηρὶς) ἐκ πωρίνων ὀγκολίθων συγκείμενος, ὅστις ὑποστηρίζει τὸν λόφον πρὸς τὸ μέρος τῆς ὀρχήστρας. Ἀμέσως πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχει πώρινος τοῖχος ὡραῖα εἰργασμένος, μήκους 26,20μ. Ὁ πρῶτος δόμος τοῦ τοίχου τούτου, ὅστις ἑκατέρωθεν εἶνε βραχύτερος τῆς ἀντηρίδος καὶ σχηματίζει ἔμπροσθεν γωνίαν, σύγκειται ἐκ μεγάλων ὡραῖα εἰργασμένων πωρίνων ὀγκολίθων ὕψ. 64,00 μῆκ. 1,30 καὶ πλάτ. 0,80. Ὁ δεύτερος δόμος φθάνει μέχρι τοῦ ἄκρου τῆς σκηνῆς καὶ ἐπεκτείνεται εἰς ἀμβλεῖαν γωνίαν, εἶνε δὲ ἐκ λεπτοτέρου πώρου. Τινὲς τῶν ὀγκολίθων φθάνουσιν εἰς μῆκος 2,42 καὶ 2,62. Κατ' ἀμφότερα τὰ ἄκρα ὑπάρχουσι λείψανα τρίτου δόμου. Ὁ τοῖχος ἦτο ἄρα βεβαίως τόσον ὑψηλός, ὅσον καὶ ἡ ἀντηρὶς (3,89) καὶ ἴσως τόσον ὑψηλὸς ὅσον αἱ βάσεις, αἵτινες ἵστανται ἐπάνω ἐν τῷ μέσῳ μεταξὺ τοῦ τοίχου τούτου καὶ τοῦ ὄπισθεν τοίχου. Πρὸ τοῦ διπλοῦ τοίχου, ἤτοι ἔμπροσθεν τῆς ὀρχήστρας, ὑπάρχει μαρμάρινος στυλοβάτης ἐπὶ πωρίνου δόμου 19,71μ μήκους. Ἐκτὸς τῶν ἄκρων στύλων ὑπάρχουσιν ὀπαὶ διὰ 12 στύλους καὶ διὰ μίαν μεσαίαν θύραν.

Τὸ περιεργότατον ἐν τῷ θεάτρῳ τούτῳ εἶνε δύο θόλοι. Ἡ μία τούτων ἔχει ἐσωτερικῶς ὕψ. 2,95 καὶ στρογγύλον τόξον, ὃ διήκει διὰ μέσου τῆς σκηνῆς, ἡ δὲ ἄλλη, περίπου 2μ ὕψους, συνδέει προφανῶς τὴν σκηνὴν μετὰ τοῦ κέντρου τῆς ὀρχήστρας. Κλίμακες ἦγον ὄπισθεν τοῦ προσθίου τοίχου τῆς σκηνῆς κάτω καὶ ἔφερον εἰς τὴν ὀρχήστραν ἐπάνω.

Εὕρομεν δὲ κεκολοβωμένην ἐπιγραφήν, ἥτις ἀναφέρεται εἰς τὸ θέατρον, προερχομένην ἐκ τοῦ 4ου αἰῶνος. Εἶνε πιθανὸν ὅτι ἔχομεν νὰ διακρίνωμεν ἐν τῷ θεάτρῳ τούτῳ 3 ἐποχάς. Θὰ ἦτο ὅμως πρόωρον νῦν ἤδη νὰ θελήσῃ τις νὰ ἐξαγάγῃ συμπεράσματα.

Μεγάλου ἐνδιαφέροντος ἦσαν ὡσαύτως αἱ ἀνασκαφαὶ τάφων. Πλὴν πλειόνων λευκῶν ληκύθων καὶ κοσμητικῶν ἀντικειμένων, ἃ εὕρομεν, ἐν οἷς πολὺ ὡραῖα ἐνώτια ἐκ χρυσοῦ, ἅτινα παριστῶσι περιστερὰς ἐκ χρυσοῦ μετὰ ἐντεθειμένων πολυτίμων λίθων, ἄξιον λό-

Digitized by Google

γου εἶνε μέγα μνημεῖον οἰκογενειακῶν τάφων ἐνδιαφέρον κυρίως, διότι ἐνδεχόμενον εἶνε νὰ τεθῇ εἴς τινα σχέσιν πρὸς τὸν φιλόσοφον Ἀριστοτέλην. Τὸ οἰκογενειακὸν τοῦτο μνημεῖον κεῖται ἡμίσειαν περίπου ὥραν μακρὰν τῆς Ἐρετρίας, παρὰ τὴν εἰς Βάθειαν ἄγουσαν ὁδόν, καὶ συνίσταται ἐκ τῶν νῦν σωζομένων τοίχων μαρμαρίνου περιβόλου ὡραῖα εἰργασμένου μετὰ κυματίου ἐπὶ μαρμαρίνης στρώσεως καὶ δύο δόμων πωρίνων ὀγκολίθων στηριζομένου· ὅλον τὸ θεμέλιον περίπου εἶνε 2,50μ βάθους. Ὁ περίβολος εἶνε 13μ μήκους καὶ 2 περίπου βάθους ἐπὶ τῶν πλαγίων, περιέχει δὲ 6 τάφους, οἵτινες εἶνε ἀνωρυγμένοι εἰς βάθος 2,50μ.

Εἶνε προφανὲς ὅτι τοῦτο θὰ ἦτο σπουδαῖον οἰκογενειακὸν μνημεῖον. Εἶνε τὸ ὡραιότατον τάφων μνημεῖον, ὅπερ γνωρίζω ἐν Ἐρετρίᾳ. Ἐν ἑνὶ τῶν τάφων τούτων (ἴσως τῷ ἀρχαιοτάτῳ τῶν οἰκογενειακῶν τάφων) εὑρέθησαν 7 χρυσᾶ διαδήματα (τὸ ἓν μετὰ φύλλων) περὶ τὸ κρανίον, μία γραφὶς ἐκ μετάλλου, δύο «στῦλοι» 6 πήλινα εἰδώλια, ἐν οἷς ἓν παριστῶν φιλόσοφον ἢ ῥήτορα κλπ. Ἐν μεταγενεστέρῳ παρακειμένῳ τάφῳ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας εὑρέθη παρὰ τοὺς πόδας ἐπιγραφὴ (Βιότη Ἀριστοτέλου) πιθανῶς ἐκ τοῦ 3ου αἰῶνος π. Χ.

Ἂν τις λάβῃ λοιπὸν ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ τάφος οὗτος ἦτο ἐπισήμου προσώπου, ὅτι κατὰ τὴν γραφίδα καὶ τοὺς στύλους κρινόμενος ἦτο ὁ θανὼν πρόσωπον γραμμάτων, ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ φέρει οἰκογενειακὸν ὄνομα Ἀριστοτέλης, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης ἀπέθανεν ἐν Χαλκίδι, ὅπου ἐκέκτητο ἐξοχικὸν κτῆμα, καὶ πιθανῶς ἐκεῖ ἐτάφη, τέλος ὅτι τὸ τοῦ φιλοσόφου ἀγαλμάτιον ἔχει τὰς χεῖρας συμπεπλεγμένας, ὡς παρίστατο τὸ ὑπὸ Χριστοδούλου περιγραφόμενον ἄγαλμα τοῦ φιλοσόφου ἐν Κωνσταντινουπόλει, εἶνε δυνατόν, μάλιστα πιθανόν, ὅτι ἦτο ὁ τάφος τοῦ Ἀριστοτέλους. Ἀφ' ἑτέρου πρέπει νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ Χαλκὶς δὲν ἦτο Ἐρέτρια. Τὸ ζήτημα δὲν δύναται νὰ λυθῇ ὁριστικῶς. Ἔχομεν τόσον ὀλίγον δικαίωμα νὰ τὸ διισχυρισθῶμεν ὅσον νὰ μὴ τὸ παραδεχθῶμεν. Ἐν τέλει ἐπεθύμουν νὰ εἴπω μόνον ἔτι ὅτι, ἐὰν παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ τάφος μετὰ τῶν χρυσῶν διαδημάτων καὶ γραφικῶν πραγμάτων εἶνε τοῦ περιφήμου Σταγειρίτου, ἡ ἐπιγραφὴ δὲν θὰ ἀνεφέρετο εἰς τὴν τούτου θυγατέρα, ἀλλὰ

εἰς τὴν δισέγγονον τούτου, εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ ἐγγόνου αὐτοῦ Ἀριστοτέλους.

Ἐποιήσαμεν καὶ ἀκριβεῖς ἐρεύνας τῶν τῆς πόλεως καὶ ἀκροπόλεως τειχῶν, ἐξ ὧν ἐξάγεται ὅτι ἀρχαία καὶ νέα Ἐρέτρια ἦσαν ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως. Θέλομεν δὲ δημοσιεύσει τοπογραφικὸν χάρτην τῆς πόλεως.»

4. Ἀνασκαφαὶ ἐν Πλαταιαῖς.

Ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς Σχολῆς ἐγένοντο διὰ τοῦ ἐκ τῶν ἑταίρων αὐτῆς κ. Washington σκαφικαί τινες ἐργασίαι ἐν Πλαταιαῖς, συμπληρωτικαὶ εἰς τὰς ἐν ἔτει 1889 καὶ 1890 (ἴδ. Ἀρχ. Δελτίον 1889 σ. 50, 3 καὶ 1890 σ. 29, 2) ἐνεργηθείσας ὑπὸ τῆς αὐτῆς Σχολῆς ἀνασκαφάς. Ἀποτέλεσμα τῶν ἐργασιῶν τούτων εἶνε ἡ ἀποκάλυψις μέρους τοῦ κρηπιδώματος μεγάλου τινὸς περιστύλου οἰκοδομήματος, ἴσως τοῦ ναοῦ τῆς Ἥρας.

5. Ἀνασκαφαὶ ἐν Μεγαλοπόλει.

Ἐπανελήφθησαν αἱ ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς Σχολῆς διὰ τοῦ ἐκ τῶν ἑταίρων αὐτῆς κ. Lohring ἐνεργούμεναι ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους (ἴδ. Ἀρχ. Δελτίον 1890 σ. 161, 2) ἀνασκαφαί. Σκοπὸς τῶν ἐργασιῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἶνε ἡ ἐντελὴς ἀποκάλυψις τοῦ θεάτρου.

6. Ἀνασκαφαὶ ἐν Μυκήναις.

Ἐν Μυκήναις ἐν τῷ κοινῶς καλουμένῳ τάφῳ τῆς Κλυταιμνήστρας, τῷ ὑπὸ Σχλιέμαν ἐν μέρει ἐξερευνηθέντι, ἐγένοντο δαπάναις τῆς Ἀρχ. Ἑταιρίας σκαφικαί τινες ἐργασίαι ὑπὸ τοῦ ἐφόρου Χ. Τσούντα, αἵτινες ἔσχον τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα:

Πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ τάφου εὑρέθησαν μέρη τινὰ τοῦ τῆς προσόψεως κόσμου, ὧν ἀξιολογώτερα ῥαβδωτὴ βάσις ἡμικιονίου κατὰ χώραν κειμένη (διαμ. 0,39) καὶ τεμάχιον τοῦ ἡμικιονίου (ὕψ. 1,25), ὃ εἶνε ὡσαύτως ῥαβδωτόν. Ἐντὸς δὲ τοῦ τάφου, ἐν τῷ κέντρῳ αὐτοῦ, ἀπεκαλύφθη εἰς βάθος 0,60 ἀπὸ τοῦ στερεοῦ ἐδάφους στερεώτατον κτιστὸν ὑδραγωγεῖον, ὅπερ βαίνει, ὡς φαίνεται, καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ δρόμου. (ἐξ ἀναφορᾶς Χ. Τσούντα).

Digitized by Google

7. Ἀνακάλυψις θολωτοῦ τάφου.

Παρὰ τὸ χωρίον Κάμπος τοῦ δήμου Ἀβίας, ἐπαρχίας Οἰτύλου, ἀπεκαλύφθη ὑπὸ χωρικοῦ Ἀποστόλου Καβούρη, ἐν ἰδιοκτήτῳ αὐτοῦ ἀγρῷ, ἀρχαῖον οἰκοδόμημα, ὃ εἶνε θολωτὸς τάφος τῆς Μυκηναίας ἐποχῆς, παρεμφερὴς τοῖς τῶν Μυκηνῶν, τοῦ Ἡραίου, τοῦ Βαφειοῦ κτλ. Τῆς θόλου ἡ κορυφὴ ἔχει καταπέσει μέχρι τοῦ ὑπερθύρου σχεδόν, τὸ ἐσωτερικὸν δὲ τοῦ τάφου εἶνε πλῆρες χωμάτων, ὥστε ἐλπὶς ὑπάρχει ὅτι οὗτος θὰ εἶνε ἀσύλητος.

8. Εὑρήματα ἐν Ἀθήναις.

Πρὸ μηνῶν ἤρξαντο σκαφικαὶ ἐργασίαι πρὸς κατασκευὴν ὑπογείου σιδηροδρομικῆς γραμμῆς προεκτεινούσης τὸν σιδηρόδρομον Πειραιῶς - Ἀθηνῶν ἀπὸ τοῦ νῦν σταθμοῦ αὐτοῦ μέχρι τῆς πλατείας τῆς Ὁμονοίας. Ἡ γραμμὴ αὕτη διέρχεται διὰ τοῦ πρὸς βορρᾶν τοῦ Θησείου χώρου, βαίνει παρὰ τὴν στοὰν τοῦ Ἀττάλου καὶ κάμπτουσα εἰσέρχεται εἰς τὴν ὁδὸν Ἀθηνᾶς, ἣν διέρχεται καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ μῆκος.

Ἐν ταῖς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον γενομέναις σκαφικαῖς ἐργασίαις ἐγένοντο, κατ' ἔκθεσιν τοῦ *Δόλλιγκ*, τὰ ἑξῆς εὑρήματα :

« 1. Βάθρον εὐμέγεθες, ἐξ Ὑμηττ. μαρμ., οὗτινος ἡ ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν πρόσοψις σχηματίζουσι κεκυρτωμέναι οὖσαι τμήματα κύκλου ἐκτάσεως περ. 1,70μ, ὕψ. 0,64, πλ. 0,68μ. Τὸ βάθρον ἔκειτο ἐπὶ ὁμοιοσχήμου τινὸς ὑποβάθρου, τοῦτο δὲ ἐπὶ δύο ἐπίσης κεκυρτωμένων πλακῶν.

Ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς προσόψεως τοῦ βάθρου τῆς πρὸς Β. ἐστραμμένης ὑπάρχει ἡ ἑξῆς ἐπιγραφή, ἥτις δὲν φαίνεται πολὺ ἀρχαιοτέρα τοῦ τέλους τῆς τρίτης π. Χρ. ἑκατονταετηρίδος·

ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ἡμίσεος :

Διονύσιον Διονυσίου Θριάσιον
Πανδίων Ἀπολλωνίδου Θριάσιος
ἀνέθηκεν.

ἐπὶ δὲ τοῦ δεξιοῦ :

Πανδίονα Ἀπολλωνίδου Θριάσιον
Βάλακρος Ἀπολλωνίδου καὶ
Ἀρισταγόρας Ἀριστοκλέους
Θριάσιοι ἀνέθηκαν.

Digitized by Google

Ἐξάγεται ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν τούτων, ὅτι ἐπὶ τοῦ βάθρου δύο ἵσταντο ἀγάλματα· δὲν ὑπάρχουσιν ὅμως ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας τοῦ λίθου τὰ ἴχνη τῆς ἐν αὐτῇ καθηλώσεως τῶν ἀγαλμάτων, δὲν ἀνευρέθη λοιπὸν ἡ ἐπὶ τοῦ ἐνεπιγράφου λίθου κειμένη πιθανῶς ὀλίγον τι ἐξέχουσα καὶ ὁπωσοῦν διακεκοσμημένη πλάξ, ἐφ' ἧς ἐστηρίζοντο τὰ ἀγάλματα. Ἀπωλέσθη πιθανῶς καὶ ψήφισμά τι, ὅπερ ἀνέφερε τὴν αἰτίαν τῆς ἀνεγέρσεως.

Ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ εὑρέθησαν πλὰξ περιέχουσα τρία ψηφίσματα καὶ τέσσαρα τεμάχια ἄλλων ψηφισμάτων. Ἐπιφυλασσόμενοι νὰ δημοσιεύσωμεν τὰ κείμενα ἐν τῷ προσεχεῖ φυλλαδίῳ τοῦ Δελτίου, περιοριζόμεθα ἐνταῦθα εἰς τὰς ἑξῆς βραχείας περὶ αὐτῶν ἀνακοινώσεις:

Τῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς πλακὸς ἀναγεγραμμένων τριῶν ψηφισμάτων ἀνάγεται τὸ μὲν πρῶτον εἰς τὸ ἔτος τοῦ ἄρχοντος Ἡλιοδώρου (C. I. A. II 384, Ἀθήναιον VI σ. 271), τὸ δὲ δεύτερον εἰς τὸ τοῦ Ἀρχελάου (C. I. A. II 431), τὸ δὲ τρίτον εἰς τὸ τοῦ Φαναρχίδου (C. I. A. II 392). Τὰ δύο πρῶτα ἀναφέρονται εἰς Εὐμαρίδαν Πανκλέους Κυδωνιάτην, πρόξενον τῆς πόλεως, ὅστις «καθ' ὃν καιρὸν συνέβη Βοῦκριν (ἄγνωστόν τινα πειρατὴν) καταδραμόντα τὴν χώραν καταγαγεῖν εἰς Κρήτην τῶν τε πολιτῶν πλείους καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐκ τῆς πόλεως πολλὰς καὶ μεγάλας χρείας παρέσχετο τῷ δήμῳ καὶ προεισήνεγκε χρήματα ἐκ τῶν ἰδίων εἰς τὰ εἴκοσι τάλαντα τὰ συνφωνηθέντα ὑπὲρ τῶν αἰχμαλώτων, ἐδάνεισε δὲ καὶ τοῖς ἁλοῦσιν εἰς ἐφόδια» ὑπεστήριξε δὲ καὶ τοὺς εἰς Κρήτην διὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἀποσταλέντας πρέσβεις. Διὰ νὰ ἀνταμείψωσι τὴν γενναιοδωρίαν καὶ προθυμίαν τοῦ ἀνδρὸς ἐψηφίσαντο οἱ Ἀθηναῖοι νὰ στεφανώσωσι αὐτὸν χρυσῷ στεφάνῳ καὶ στήσωσι χαλκῆν αὐτοῦ εἰκόνα ἐν τῇ Ἀκροπόλει, παρὰ δὲ ταύτην καὶ τὸ τὰς τιμὰς ταύτας διαλαμβάνον ψήφισμα. Προτάσει ὅμως τῶν τότε προστατῶν τοῦ δήμου Εὐρυκλείδους καὶ Μικίωνος ἀπεφάσισαν οἱ Ἀθηναῖοι μετ' ὀλίγον (τῷ ἑπομένῳ ἔτει) νὰ στηθῇ ἡ εἰκὼν τοῦ Εὐμαρίδου ὄχι ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἀλλὰ πρὸς μεγαλητέραν τιμὴν *ἐν τῷ τεμένει τοῦ Δήμου καὶ τῶν Χαρίτων*, ἔνθα ἀνευρέθη τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ψήφισμα. Ὅτι δὲ ἀνευρέθη νῦν ὁριστικῶς ἡ θέσις τοῦ ἱεροῦ τούτου, ἐξάγεται καὶ ἐκ

Digitized by Google

τριῶν ἄλλων τῶν ἄνω μνημονευομένων ψηφισμάτων, εἰς ἃ ἐπανέρχομαι παρακατιών.

Ἐκ τοῦ τρίτου τῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λίθου ψηφισμάτων, ὅπερ ἐγένετο μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Εὐμαρίδου, μανθάνομεν ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς διὰ τοῦ Πειραιῶς εἰς Δελφοὺς μεταβάσεως τοῦ Χαρμίωνος τοῦ υἱοῦ τοῦ Εὐμαρίδου, ὅστις ἐστάλη ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του ὡς θεωρὸς εἰς Δελφούς, ἀνενέωσαν ἐπ' ὀνόματί του τὴν πατρικὴν προξενίαν, ἔστειλαν δὲ καὶ αὐτῷ καὶ τοῖς συνθεώροις ξένια.

Εἰς τὴν αὐτὴν ἐποχήν, τουτέστι τοὺς περὶ τὸ τέλος τῆς τρίτης καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς δευτέρας π. Χρ. ἑκατονταετηρίδος χρόνους, ἀνάγονται καὶ τὰ λοιπὰ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ κατὰ χώραν εὑρεθέντα ψηφίσματα.

Τὸ κυριώτερον τούτων ἀναφέρεται εἰς Νικήρατον Νικηράτου Ἀλεξανδρέα, ὅστις ἐν Κύπρῳ διάγων καὶ τιμώμενος ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ ἐπὶ Κύπρου στρατηγοῦ (τοῦ καὶ ἱστοριογράφου) ὠφέλιμος ἔγεινε τοῖς εἰς Κύπρον καταπλέουσιν Ἀθηναίοις, ἐφ' ᾧ ὠνομάσθη πρόξενος καὶ εὐεργέτης τῆς πόλεως.

Παρόμοιον τῷ προηγουμένῳ εἶνε τὸ τρίτον ψήφισμα, δι' οὗ ἀποδίδοται τὸ ἀξίωμα τοῦ προξένου καὶ εὐεργέτου τῆς πόλεως τῷ ἐπίσης ἐν Κύπρῳ διάγοντι Τιμάρχῳ Τιμάρχου Σαλαμινίῳ (ἐκ τῆς ἐν Κύπρῳ Σαλαμῖνος). Τοῦ ψηφίσματος τούτου κατεσκευάσθησαν δύο ἀντίγραφα, ὧν τὸ μὲν ἕν, τὸ ἡμέτερον, ἐτέθη ἐν τῷ τεμένει τοῦ Δήμου καὶ τῶν Χαρίτων, τὸ δὲ ἕτερον ἐν τῷ ἐν τῇ Κυπριακῇ Σαλαμῖνι ἱερῷ τῆς Ἀθηνᾶς.

Δύο ἄλλων ψηφισμάτων, ὧν τινων τὸ μὲν ἓν ἀναφέρεται εἰς Λεοντίσκον Αἴχμωνος Παταρέα, τὸ δὲ ἕτερον εἰς τὸν ἀδελφὸν τούτου Εὐέλθοντα Αἴχμωνος Παταρέα, διεσώθησαν μόνον τὰ τέλη, εὐτυχῶς ὅμως διεσώθη ἐκ τοῦ πρώτου τῶν δύο τούτων ψηφισμάτων τὸ εἰς τὴν ἐν τῷ τεμένει τοῦ Δήμου καὶ τῶν Χαρίτων ἀνάθεσιν τῆς στήλης ἀναφερόμενον χωρίον.»

Digitized by Google

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΜΟΥΣΕΙΟΙΣ

1. Ἐθνικὸν Μουσεῖον.

Ἐν τῷ Ἐθν. Μουσείῳ εἰσήχθησαν, κατ' ἔκθεσιν τοῦ *Στάη*, τὰ ἑξῆς εὑρήματα:

1-3. Μαρμαρίνη κεφαλὴ μικροῦ φυσικοῦ μεγέθους ἀποκεκρουσμένη ἐντελῶς τὸ πρόσωπον. Ἑτέρα κεφαλὴ ἀγενείου ἀνδρὸς φυσικοῦ μεγέθους. Μαρμάρινον ἐπιτύμβιον ἀγγεῖον φέρον ἐπιγραφήν: *Πιστόδωρος Ἀπολλόδωρος Ἐροιάδαι* καὶ ἀνάγλυφον παράστασιν δύο ἀνδρῶν δεξιουμένων ἀλλήλους, ὧν ὁ μὲν κάθηται ὁ δὲ ἵσταται ὄρθιος καὶ ἔχει παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἀσπίδα.— Εὑρέθησαν ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸν πρὸς βορρᾶν τοῦ Θησείου χῶρον, ἐν τοῖς ἐν σελ. 25 μνημονευομέναις σκαφικαῖς ἐργασίαις. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 1883-1885).

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ

ΔΙΑΤΡΙΒΑΙ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Περὶ τῶν ἐν Βάρῃ ἀνασκαφῶν.

Ἐν Βάρῃ τῆς Ἀττικῆς, ἔνθα ἔκειτο κατὰ μεγάλην πιθανότητα ὁ ἀρχαῖος Δῆμος «Ἀναγυροῦς» ὑπάρχουσιν, ὡς γνωστόν, οἱ πλείους τῶν ἐν Ἀττικῇ ἀρχαίων τάφων· οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ τοὐλάχιστον τόσον παμπληθῆ φαίνονται τὰ ἴχνη τῶν ἀρχαίων κοιμητηρίων, ὅσον ἐν Βάρῃ. Ἀρκεῖ βλέμμα νὰ ῥίψῃ τις ἐπὶ τοῦ γερμανικοῦ χάρτου (Karten von Attika. Blatt VIII), ἔνθα σημειοῦνται ἀκριβῶς δι' ἐρυθρῶν ἀστερίσκων τὰ μέρη ἔνθα ὑπάρχουσι τάφοι, ὅπως νοήσῃ ὑπὸ πόσου πλήθους τάφων καὶ κοιμητηρίων κατακλύζεται ἡ παράκτιος ἐκείνη γωνία, ἔνθα τὰ νῦν ἡ μικρὰ κώμη, ἢ μᾶλλον ἡ Μονὴ τῆς Βάρης κεῖται.

Digitized by Google

Οἱ τάφοι οὗτοι, ἀνωρυγμένοι ὡς τὰ πολλὰ ἐντὸς κτιρίων τετραγώνων ἢ περιφερικῶν ἐν εἴδει περιβόλων ἐκτισμένων δι' ὀγκολίθων καὶ ἐξεχόντων κατὰ ἓν ἢ δύο μέτρα ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους, ἐγένοντο, ὡς εἰκός, πρωϊαίτατα λεία τῶν τυμβωρύχων, οἵτινες ἐπὶ δεκάδας ὅλας ἐνιαυτῶν κρύφα καὶ φανερά, ἀνενόχλητοι, τὴν σκαπάνην ἔφερον ἐπὶ ἁπάντων ἀνεξαιρέτως τῶν ὑψωμάτων τούτων, τῶν ἐπαγγελλομένων, ὑπὸ ἀνόρυξιν μικροῦ λάκκου, ἄφθονον συγκομιδήν. Τοιουτοτρόπως ἡ λεηλασία ἐγένετο σχεδὸν ἐντελής. Οὐχ ἧττον ἐκ πείρας γινώσκοντες ὅτι οἱ τυμβωρύχοι σπανιώτατα ἐξήντλουν ἅπαν τὸ ὑπὸ τὴν ἔρευναν αὐτῶν ἔδαφος, ἀφίνοντες συχνότατα ἀθίκτους τοὺς ὑπὸ τὸ στερεὸν ἔδαφος τάφους, ἐπεχειρήσαμεν δαπάναις καὶ ἐν ὀνόματι τῆς Γενικῆς 'Εφορείας μικρὰν ἔρευναν διὰ πέντε ἐργατῶν (ἴδ. σ. 4, 2), ἧς τὸ ἀποτέλεσμα ἐκθέτομεν ἐνταῦθα.

'Αλλὰ προηγουμένως ἀνάγκη εἶνε νὰ εἴπωμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ εἴδους τῶν ἐν Βάρῃ νεκροταφείων, ἅτινα δέον νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τρεῖς τάξεις· εἰς τ ύ μ β ο υ ς, εἰς «τ ε τ ρ ά γ ω ν α» (ὡς συνήθως καλοῦνται) καὶ εἰς κοινὰ νεκροταφεῖα (Gräberanlagen).

Οἱ τύμβοι, τῶν ὁποίων σπανιώτερον ἐγένετο χρῆσις, κατ' οὐδὲν διαφέρουσι τῶν συνήθων πολλαχοῦ τῆς 'Αττικῆς καὶ ἀλλαχοῦ τῆς 'Ελλάδος ὑπαρχόντων τοιούτων μνημείων. Τὰ τετράγωνα δέ, ἅτινα σπανιώτατα μὲν εὑρίσκονται ἀλλαχοῦ τῆς 'Αττικῆς, ἐν χρήσει δὲ ἐν 'Ερετρίᾳ ἰδίως, εἰσὶν ἁπλούστατα περίβολοι ὀρθογωνίου σχήματος, ἐκτισμένοι δι' ὀγκολίθων ἰσοδομικῶς (ἐνίοτε καὶ πολυγωνικῶς) ὕψους συνήθως 1-2 μ. ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν, ἐμβαδοῦ δὲ ποικίλου (ἀναλόγως τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας· διότι πάντως τὰ τετράγωνα ταῦτα ἦσαν οἰκογενειακὰ κοιμητήρια). Τὸ ἐσωτερικὸν τῶν τετραγώνων τούτων ἦν, ὡς εἰκός, πλῆρες χώματος, ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἐκρύπτοντο οἱ τάφοι. Καὶ τῶν μὲν πρωϊαίτερον θανόντων νεκρῶν ἀνωρύσσοντο οἱ τάφοι ὑπὸ τὸ ἐπισωρευθὲν χῶμα τοῦ τετραγώνου, ἐντὸς τοῦ στερεοῦ τοῦ ἐδάφους· οἱ ἔπειτα δὲ θνήσκοντες ἐθάπτοντο ἐντὸς τοῦ χώματος ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους, ἐγίνετο δηλ. καὶ ἐνταῦθα, ὅ,τι καὶ ἐν τοῖς κατὰ τὴν 'Αττικὴν τύμβοις παρετηρήσαμεν. Τούτου ἕνεκα ἐν τοῖς τετραγώνοις τούτοις εὕρηνται ἀλλεπάλληλοι τάφοι τῆς αὐτῆς χρο-

νικῆς περιόδου ἢ καὶ μικρὸν μεταγενεστέρας. Ἐπὶ τῶν περιβόλων τῶν τετραγώνων τούτων παρετηρήσαμεν πολλαχοῦ ἐπὶ ἐκτισμένων λίθων τῆς ἀνωτάτης σειρᾶς τοῦ τοίχου κοιλώματα ἐνδεικνύοντα τὴν ἵδρυσιν στηλῶν ἢ ἀναγλύφων, ἅτινα ἐξετοπίσθησαν κατόπιν καὶ κατεστράφησαν ἢ ἀνηρπάγησαν, ἐκόσμουν δ' ἄλλοτε, ἀνιδρυμένα ἐκεῖ ὄντα καὶ περίβλεπτα, τοὺς τάφους τῶν ἐν τοῖς τετραγώνοις τούτοις τεθαμμένων νεκρῶν. Τὰ τοῦ εἴδους τούτου νεκροταφεῖα ἐσυλήθησαν, φυσικῶς, περισσότερον παντὸς ἄλλου εἴδους τοιούτων, πρῶτον μὲν διότι ἦσαν καταφανῆ καὶ δεύτερον διότι ἡ ἀνερεύνησις αὐτῶν καὶ εὔκολος ἦτο καὶ ἥκιστα δαπανηρά.

Οἱ τοῦ τρίτου εἴδους τάφοι εἰσὶν ὅπως οἱ ἐπὶ τῶν κοινῶν νεκροταφείων ἐντὸς τῆς γῆς ἀνωρυγμένοι, ἄνευ περιβόλου ἢ ἄλλου τινὸς σημείου, ἐκτὸς μικροῦ ἐνίοτε, ἀδιακρίτου σχεδόν, ὑψώματος γῆς ὑπεράνω τοῦ τάφου. Οὐχ ἧττον καὶ οἱ τάφοι οὗτοι ἐν Βάρῃ δὲν διέφυγον τὴν σκαπάνην τῶν ἀρχαιοκαπήλων.

Ἠρευνήσαμεν ἡμεῖς τὸ πρῶτον ἐν Βάρῃ ἓν τῶν τετραγώνων τούτων, ἀλλ' ἡ ὑπὸ τῶν ἀρχαιοκαπήλων καταστροφὴ ἐντὸς τοῦ τετραγώνου τούτου ἦτο τοιαύτη, ὥστε μετὰ ἀνασκαφὴν μικροῦ μέρους τούτου ἐδέησε νὰ ἐγκαταλείπωμεν τοῦτο, καθόσον καὶ ἂν ὑπῆρχεν ἔτι τάφος τις ἄθικτος ἐντὸς τῶν ἀνασκαλευθέντων χωμάτων, οὐ μόνον δυσχερῶς θὰ ἀνευρίσκετο, ἀλλὰ καὶ οὐδεμίαν παρατήρησιν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ποιήσωμεν ἕνεκα τῆς ἀνωμαλίας τοῦ ἐδάφους ὡς ἐκ τῶν μετατοπισθέντων διὰ τῆς λαθραίας σκαφῆς χωμάτων. Ἀναζητήσαντες ἀκολούθως πολλαχοῦ μᾶλλον ἄθικτον ἔδαφος εὕρομεν πλησίον τῆς ὁδοῦ, ἀριστερὰ τῷ εἰσερχομένῳ εἰς τὴν κώμην, μικρὸν κυκλοτερὲς κτίριον, εἶδος τύμβου, οὗτινος ἡ ἐσωτερικὴ ἐπίχωσις δὲν ὑψοῦτο ὑπεράνω τοῦ ἐξ ὀγκολίθων περιβόλου αὐτοῦ, τοῦ ἐξικνουμένου εἰς ὕψος ἑνὸς μέτρου ὑπὲρ τὴν σημερινὴν ἐπιφάνειαν. Ἐντὸς τοῦ κυκλικοῦ τούτου κοιμητηρίου, τοῦ ἔχοντος διάμετρον ἓξ μέτρων, εὕρομεν ἑπτὰ τάφους, ὧν οἱ τρεῖς μὲν ἦσαν κεκαυμένων νεκρῶν περιέχοντες κεκαυμένα θραύσματα ληκυθίων χειρωνακτικῶν, οἱ λοιποὶ δὲ νεκρῶν ταφέντων ἐν τῇ γῇ κατὰ τὸν συνήθη τρόπον διὰ λάκκου εἰς βάθος 50 — 60 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου ὑπὸ τὴν ἀρχικὴν ἐπιφάνειαν, ἥτις δὲν ἦτο ἐκεῖ, φαίνεται, ταπεινοτέρα τῆς σημερινῆς. Τῶν τεσσάρων

Digitized by Google

τούτων τάφων μόνον ὁ εἷς ἦτο διὰ δύο πλακῶν καθέτων κατὰ τὰ δύο ἄκρα κεχωρισμένος, τῶν μειζόνων πλευρῶν τοῦ τάφου γυμνῶν οὐσῶν. Οἱ τάφοι οὗτοι ἦσαν, ἀδιακρίτως διευθύνσεως ἢ βάθους, ἄλλοι μὲν ἀλληλεπαλλήλως ἀνωρυγμένοι, ἄλλοι δὲ σταυροειδῶς ἐπὶ τῶν βαθύτερον ἀνωρυγμένων. Τὰ ἐν αὐτοῖς κτερίσματα (ἴδ. σ. 15 ἀρ. 96-104) ἦσαν ἅπαντα μιᾶς περιόδου (τῆς 5ης π. Χ. ἑκατονταετηρίδος) καὶ πτωχά. Οἱ τάφοι οὗτοι οὐδὲν ἄξιον παρατηρήσεως προσέφερον, δι' ὃ καὶ δὲν ἐκρίθη σκόπιμος καὶ ἡ δημοσίευσις σχεδίου τούτων.

Μετὰ τὴν ἐξερεύνησιν τοῦ κυκλοτεροῦς τούτου κοιμητηρίου, ἐποιήσαμεν μικρὰν δοκιμαστικὴν ἀνασκαφὴν ἐπὶ τοῦ μεγάλου τύμβου τοῦ κειμένου ἀνατολικῶς τῆς κώμης, πλησιέστατα ταύτῃ. Ὁ τύμβος οὗτος ὑψοῦται μεγαλοπρεπέστερος ἄλλων μικροτέρων τύμβων (ἁπάντων κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐξηρευνημένων) κειμένων πλησίον αὐτοῦ, παρέχει δὲ νῦν τοῦτο τὸ παράδοξον ὅτι εἶνε σχεδὸν ὁλόκληρος ἐσωτερικῶς κοῖλος! Διὰ μικρᾶς τινος ὀπῆς ἐκ τοῦ μεσημβρινοῦ τῆς περιφερείας αὐτοῦ, εἰσέρχεταί τις ἕρπων, ὡσεὶ εἰς σπήλαιον, ἐντὸς τοῦ κοίλου ἐσωτερικοῦ αὐτοῦ, κατὰ διαφόρους διευθύνσεις. Τὸ ἐπικινδυνωδέστατον δὲ τοῦτο κούφωμα διέπραξαν ἀρχαιοκάπηλοι (καθ' ἃς ὅμως ἐγχώριοι ἔδωκαν ἡμῖν πληροφορίας ἔπραξε τοῦτο Γάλλος τις πρὸ πεντηκονταετίας καὶ πλέον) ὑπεισελθόντες οὕτως εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ ἐσωτερικοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἐλπίδι εὑρέσεως θησαυροῦ κατὰ τὸ κέντρον. Τοιουτοτρόπως κατέστρεψαν πολλοὺς τῶν τάφων, τῶν ὑπὸ τὸ χῶμα τοῦ τύμβου ἢ καὶ τῶν ἐπ' αὐτοῦ, ὡς φαίνεται ἐκ λειψάνων ἀγγείων καὶ ὀστῶν, ἅπερ εὕρηνται ἐν τοῖς ἐξαχθεῖσι χώμασι.

Ἠρευνήσαμεν ἡμεῖς ἐξωτερικῶς, ἐκ τοῦ ἄκρου τοῦ δυτικοῦ τῆς περιφερείας ἀρξάμενοι, μέρος τοῦ καταστραφέντος οὕτω τύμβου, εὕρομεν δ' ὄντως εἰς ἐλάχιστον σχετικῶς χῶρον, ὃν ἀνεσκάψαμεν, ἀθίκτους τάφους τοῦ τύμβου· ἀλλὰ γενναίαν τινὰ ἔρευναν τοῦ ὅλου τύμβου, ὅστις μεθ' ὅλην τὴν καταστροφήν, ἣν ὑπέστη, ὑποκρύπτει ἔτι ἀναμφιβόλως τάφους καὶ πιθανῶς εὑρήματα, δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἐκτελέσωμεν ἕνεκα πολλῶν κωλυμάτων. Ἐπὶ τοῦ ἀνασκαφέντος τεμαχίου ἀπεκαλύφθησαν ἐπὶ τῆς ἀρχικῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους (εἰς βάθος 1 ¹/₂ μ. τοῦ σημερινοῦ) τέσσαρες

Digitized by Google

τάφοι, ὧν οἱ δύο κεκαυμένων νεκρῶν. Ἐντὸς τῶν δύο μὴ κεκαυμένων τάφων εὕρομεν μελανόμορφα ἀρχαϊκὰ ληκύθια τῶν συνήθων.

Ἐν τοῖς χώμασι τοῦ τάφου εὕρομεν καὶ τεμάχιον γυναικείου ἀρχαϊκοῦ ἀγάλματος ἐκ τῶν νώτων μετὰ μέρους τῆς ἐπ' αὐτῶν εἰς παραλλήλους πλοκάμους διατεταγμένης κόμης, ἐξ οὗ δῆλον ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ τύμβου τούτου, ἵδρυτό ποτε ἄγαλμα, ὅπως ἐν Βουρβᾷ, καὶ δὴ τῆς αὐτῆς χρονικῆς περιόδου δηλ. τῶν πρὸ τῶν μηδικῶν χρόνων.

Τὰς ἀνασκαφάς, ὡς εἴπομεν, διεκόψαμεν, ἀλλ' οὐχὶ ἄνευ τῆς ἰσχυρᾶς προθέσεως τοῦ νὰ ἐξερευνήσωμεν εἰς ἐπικαιροτέρους χρόνους ἀκριβέστερον τὸ πλούσιον εἰς τάφους ἔδαφος τῆς σημερινῆς Βάρης.

Β. Σταης

Digitized by Google

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1891

ΤΕΥΧΟΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ ΚΑΙ ΜΑΪΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΚΑΙ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

1. **Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἐπιδαύρῳ** (ἴδ. σ. 3, 1).

Ἐξακολουθεῖ ἡ ἀποκάλυψις τοῦ ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαυρίᾳ ἀρχαίου Ὠδείου. Ἀπεκαλύφθη ἤδη ὁλόκληρον τὸ κοῖλον καὶ ἡ ὀρχήστρα, ἧς τὸ ἔδαφος εἶνε ψηφιδωτόν· ἀνασκάπτεται δὲ νῦν ἡ σκηνή.

2. **Ἀνασκαφαὶ κατὰ τὸν ἔξω Κεραμεικόν** (ἴδ. σ. 19,2).

Αἱ κατὰ τὸν ἔξω Κεραμεικὸν ἐνεργούμεναι ὑπὸ τῆς Γενικῆς Ἐφορείας ἀνασκαφαὶ ἀπεκάλυψαν μικρὸν τετράγωνον ἐξ ὠμῶν πλίνθων κατεσκευασμένον περίβολον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε τάφος κεκαυμένος· ἐπὶ τοῦ τάφου τούτου ἀνυψοῦτο ἐπιτάφιον περιφερικὸν κωνοειδὲς μνημεῖον ἐξ ὠμῶν πλίνθων κατεσκευασμένον. Τὸ μνημεῖον τοῦτο θὰ εἶχε τοιοῦτον σχῆμα, οἷον τὸ ἐν τῷ τύμβῳ τῷ ἐν Βουρβᾷ τῆς Ἀττικῆς (ἴδ. Ἀρχ. Δελτίον 1890 σ. 105 πίν. Γ' σχ. 1, Γ). Πρὸς τῷ μνημείῳ τούτῳ ἀπεκαλύφθη πρὸς τούτοις πλῆθος τάφων καθ' ἅπαντα τὸν χῶρον τῆς ἀνασκαφῆς. Ἐπί τινων τάφων εὑρέθησαν καὶ μεγάλα ἀγγεῖα τῶν τοῦ Διπύλου κατὰ *χώραν κείμενα*, εὑρέθησαν δηλ. κείμενα ἐπὶ τῶν τάφων ὥσπερ ἀρχῆθεν ὡς ἐπιτύμβια μνημεῖα ἐκεῖ ἀνέκειντο. Οὐδεμία ἄρα ὑπολείπεται πλέον ἀμφιβολία ὅτι τὰ μεγάλα ταῦτα ἀγγεῖα ἦσαν ἐπὶ τῶν τάφων ὡς ἐπιτύμβια μνημεῖα ἱδρυμένα.

Digitized by Google

3. Ἀνασκαφαὶ ἐν Μαραθῶνι.

Ὑπὸ τῆς Γενικῆς Ἐφορείας δαπάναις τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐφόρου *Β. Στάη*, ἐπανελήφθησαν αἱ ἐν τῷ τύμβῳ τῶν Μαραθονομάχων ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐνεργούμεναι ἀνασκαφαὶ (ἴδ. Δελτίον 1890 σ. 65, 1 καὶ σ. 123 πίν. Γ'). Σκοπὸς τῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀνασκαφῶν εἶνε ἡ ἀποκάλυψις μέρους τινὸς εἰσέτι τοῦ ἐκ τῆς ταφῆς τῶν Μαραθωνομάχων στρώματος καὶ ἡ ἐξερεύνησις μέρους τοῦ περὶ τὸν τύμβον χώρου. Μετὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην θέλουσιν ἐπικαλυφθῆ αἱ ἀνοιχθεῖσαι τάφροι, ἵνα λάβῃ οὕτως ὁ τύμβος τὸ πρὸ τῆς ἀνασκαφῆς σχῆμα αὐτοῦ.

4. Ἀνασκαφαὶ ἐν Μεγαλοπόλει (ἴδ. σ. 24, 5).

Ἐξακολουθεῖ ἡ ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς Σχολῆς γινομένη ἀποκάλυψις τοῦ ἐν Μεγαλοπόλει θεάτρου. Εὑρήματα ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς ταύταις δὲν ἐγένοντο.

5. Ἀνασκαφαὶ ἐν Θεσπιαῖς.

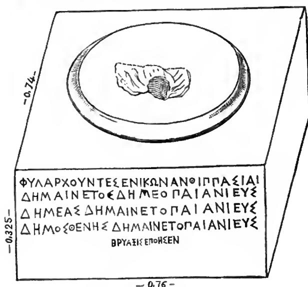
Ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς ἐπανελήφθησαν διὰ τοῦ κ. Jamot αἱ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐνεργούμεναι ἐν Θεσπιαῖς ἀνασκαφαὶ (ἴδ. Δελτίον 1890 σ. 149, 1).

6. Σπουδαῖον εὕρημα ἐν Ἀθήναις.

Ἐν ταῖς ἐν σελ. 25 ἀρ. 8 μνημονευομέναις σκαφικαῖς ἐργασίαις, ταῖς πρὸς προέκτασιν τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, ἀπεκαλύφθη κατὰ τὸν χῶρον τὸν βορειοανατολικῶς τοῦ Θησείου βάθρον τετραγωνικὸν ἐκ παρίου μαρμάρου κατὰ χώραν κείμενον ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς τοῦ ὁποίου ὑπάρχει ἡ ἐν πανομοιοτύπῳ δημοσιευμένη ἐπιγραφὴ (σχ. 1), ἤτοι

Φυλαρχοῦντες ἐνίκων ἀνθιππασίᾳ
Δημαίνετος Δημέο Παιανιεὺς
Δημέας Δημαινέτο Παιανιεὺς
Δημοσθένης Δημαινέτο Παιανιεὺς
Βρύαξις ἐπόησεν.

Ἐν ἑκάστῃ τῶν ἑτέρων τριῶν τοῦ βάθρου πλευρῶν εἰκονίζεται ἐν προτύπῳ ἀναγλύφῳ τρίπους καὶ πωγωνοφόρος χλαμύδα περιβεβλημένος ἱππεύς. Ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας ὑπάρχει προεκβολὴ τοῦ λίθου, ἐφ' οὗ ἔκειτο τὸ ἀνάθημα. Ἀποβλέπων δέ τις εἰς τὸ σχῆμα τῆς προεκβολῆς ταύτης τοῦ λίθου καὶ εἰς τὴν ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ ὀπὴν δύναται νὰ εἰκάσῃ ὅτι τὸ ἀνάθημα τοῦτο θὰ ἦτο τρίπους χαλκοῦς μετὰ συμφυοῦς περιφερικῆς βάσεως, ὑπὸ τὴν ὁποίαν προεξεῖχεν ἔμβολον ἐμπηγνύμενον ἐν τῇ νῦν σωζομένῃ ἐπὶ τοῦ βάθρου ὀπῇ.

1. Βάθρον Βρυάξιδος

Δυνατὸν ὅμως νὰ ἵστατο ἐπὶ τοῦ βάθρου τούτου καὶ στήλη ἰωνικοῦ ῥυθμοῦ (μετ' ἀττικουργοῦς σπείρας), ἐφ' ἧς θὰ ἀνέκειτο τὸ κυρίως ἀνάθημα, ὅπερ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἄγνωστον ἂν θὰ ἦτο τρίπους ἢ ἄλλο τι. Τὸ κύριον ἄρα ἔργον τοῦ Βρυάξιδος, τὸ ἀνάθημα, δὲν εὑρέθη, τὸ περισωθὲν ὅμως ἡμῖν βάθρον μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ ἀναγλύφων ἀντάξιον ἔργον εἶνε καὶ τοῦτο τοῦ μεγάλου καλλιτέχνου καὶ συνεργάτου τοῦ Σκόπα, διότι θαυμασία ἀληθῶς εἶνε ἡ διάθεσις τῶν βαινόντων ἵππων καὶ ἐξαίρετον τὸ περίγραμμα τῶν μορφῶν. Ἀτυχῶς οἱ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ μνημονευόμενοι φύλαρχοι, Δημαίνετος,

Δημέας, καὶ Δημοσθένης, δὲν εἶνε ἡμῖν ἄλλοθεν μετὰ *βεβαιότητός* τινος γνωστοί, ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ ὁρίσωμεν ἀκριβῶς τοὺς χρόνους, καθ' οὓς ἐποίησεν ὁ Βρύαξις τὸ προκείμενον ἔργον· φαίνεται ὅμως ὅτι ἐποίησεν αὐτὸ πρὸ τῆς εἰς Ἁλικαρνασσὸν μετὰ τοῦ Σκόπα μεταβάσεως αὐτοῦ, (ὅτε νεώτατος τὴν ἡλικίαν θὰ ἦτο), ὡς ἐκ τῆς ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ὀρθογραφίας δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν. Ἀλλ' εἰς πολὺ μεμακρυσμένους χρόνους ἀπὸ τῆς εἰς Ἁλικαρνασσὸν μεταβάσεως αὐτοῦ δὲν ἀναγκαζόμεθα νὰ ἀναβιβάσωμεν τὸ ἔργον, ὥστε ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ὁ Βρύαξις εἰργάζετο μέχρι τῶν μετὰ τὴν Ὀλυμπιάδα 107, 1 (=312 π. Χρ.) χρόνων, ὅτε θὰ ἐποίησε τὸν τοῦ Σελεύκου ἀνδριάντα, οὐδὲν κῦρος ἀπόλλυσι. Τὸ προκείμενον ἄρα εὕρημα βεβαιοῖ καὶ κρατύνει πᾶν ὅ,τι οἱ ἀρχαῖοι παραδίδουσιν ἡμῖν περὶ τῶν χρόνων τῆς ἀκμῆς τοῦ ἀθηναίου καλλιτέχνου.

Οἱ τρεῖς εἰκονιζόμενοι ἐπὶ τοῦ βάθρου ἱππεῖς εἶνε προφανῶς αὐτοὶ οἱ ἐν *ἀνθιππασίᾳ* νικήσαντες φύλαρχοι. Ὁ εἷς τούτων φαίνεται ὀλίγον τι γεροντότερος τῶν ἑτέρων, ὥστε οὗτος θὰ εἶνε ὁ πατήρ, ὁ Δημαίνετος Δημέου, ἐν ᾧ οἱ ἕτεροι θὰ εἶνε οἱ υἱοὶ Δημέας καὶ Δημοσθένης. Σημειωτέον ὅμως ὅτι δὲν εἰκονίζονται οὗτοι ἐν πραγματιστικῇ τινι ἢ ὑποκειμενικῇ μορφῇ, ἀλλ' ἔχουσι καθολικόν τινα παντὸς προσωπικοῦ γνωρίσματος κεκαθαρμένον τύπον· εἰκονίζονται δηλ. οὗτοι καθ' ὃν τρόπον λ. χ. καὶ αἱ ἐν τοῖς ἐπιτυμβίοις ἀναγλύφοις τῆς Ε' καὶ Δ' ἑκατονταετηρίδος εἰκονιζόμεναι μορφαί.

Π. Κδδ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΜΟΥΣΕΙΟΙΣ

1. Ἐθνικὸν Μουσεῖον.

Κατὰ τοὺς μῆνας Ἀπρίλιον καὶ Μάϊον εἰσήχθησαν εἰς τὸ Ἐθν. Μουσεῖον, κατ' ἔκθεσιν τοῦ *Στάη*, τὰ ἑξῆς ἀρχαῖα :

1. Ὑδρία μαρμαρίνη ἀποκεκομμένη τὸν λαιμὸν καὶ τὴν λαβήν, ὕψ. 0,45. Ἐπὶ τῆς κοιλίας τοῦ ἀγγείου ἐντὸς πλαισίου τετραγώνου (0,15 × 0,16) εἰκονίζεται ἐν ἀναγλύφῳ γυνὴ καθημένη ἐπὶ

ἕδρας μετ' ἀνακλίσεως καὶ ὑποποδίου, δεξιουμένη κόρην ἱσταμένην πρὸ αὐτῆς, ψαύουσαν δὲ διὰ τῆς ἀριστερᾶς αὐτῆς χειρὸς τὸν λαιμὸν τῆς καθημένης. Τέχνη λεπτὴ ἑλληνικ. χρόνων. Ὑπεράνω ἡ ἐπιγραφή: ΕΥ- ΚΛΕΑ. Εὑρέθη παρὰ τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου Πελοποννήσου ἐν τῇ κατασκευαζομένῃ γραμμῇ τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν-Πειραιῶς-Λαρίσσης καὶ κατεσχέθη ὑπὸ τῆς Μοιραρχίας. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 1886).

2. Ἀνάγλυπτος πλὰξ ὕψ. 0,90 πλ. 0,60 σχήματος ναϊδίου μετὰ παραστάδων καὶ ἀετώματος. Εἰκονίζονται τρεῖς μορφαὶ (δύο ἄνδρες καὶ μία γυνή) ἱστάμεναι κατὰ μέτωπον. Τούτων ἡ κατὰ τὸ ἀριστερὸν ἄκρον γυνὴ θέτει τὸν δεξιὸν αὐτῆς βραχίονα ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ κατὰ τὸ μέσον ἀνδρὸς περιβάλλουσα αὐτὸν οὕτως οἰκείως. Τὸ ἀνάγλυφον τάσσεται εἰς τοὺς τελευταίους ῥωμαϊκοὺς χρόνους, ὡς δῆλον ἐκ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ σχήματος τῶν ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου κεχαραγμένων γραμμάτων τῶνδε:

Ζοῖλος

Ζωσας Ζοΐλου Τειχιππου Ονησιφόρου

Ἡ διατήρησις τοῦ ἀναγλύφου εἶνε μετρία. Μετηνέχθη ἐκ τῆς Διευθύνσεως τῆς Ἀστυνομίας ἔνθα πρὸ χρόνων ἔκειτο. Κατεσχέθη ἐν Ἀθήναις. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 1887).

3. Τεμάχια δύο ἀναγλύφου ἐκτύπου τῶν ῥωμ. χρόνων· σώζονται δύο ἀκέφαλοι μορφαὶ (ἀνὴρ καὶ γυνὴ) κατὰ μέτωπον ἱστάμεναι καὶ ἐν τῷ μέσῳ μικρὰ μορφὴ λίαν ἐφθαρμένη. Μετηνέχθησαν ἐκ τῆς Διευθύνσεως τῆς Ἀστυνομίας. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 1888).

4. Ἄνω τεμάχιον ἀναγλύφου ἐπιτυμβίου· σώζεται ἐπὶ τῆς πλακὸς ἔκτυπος γυναικεία κεφαλή, λίαν ἀποκεκρουσμένη· ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου ἡ ἐπιγραφή:

Κλεοστρατη Καλλιμαχη

γράμμασι καλῶν ἑλλην. χρόνων. πλατ. 0,60, ὕψ. 0,20. Μετηνέχθη ἐκ τῆς Ἀστυνομίας, εὑρέθη δὲ παρὰ τὰ Σφαγεῖα καὶ ἐν χερσὶ Βρεττοῦ τινὸς κατεσχέθη. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 1889).

Digitized by Google

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

—Νόμος περὶ ἀνασκαφῆς τῶν Δελφῶν. Ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 126 ἀπὸ 6 Μαΐου φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐδημοσιεύθη ὁ ἑξῆς «περὶ κυρώσεως συμβάσεως περὶ ἀρχαιολογικῆς ἀνασκαφῆς ἐν Δελφοῖς» νόμος.

ΝΟΜΟΣ ͵ΑΩΟΔʹ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Αʹ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν·

Ἄρθρον 1. Ἡ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Γαλλίας συνομολογηθεῖσα καὶ ἐν Ἀθήναις τῇ 23 Ἰανουαρίου (4 Φεβρουαρίου) 1887 ὑπογραφεῖσα σύμβασις ἐξ ἄρθρων ὀκτὼ περὶ ἀρχαιολογικῶν ἀνασκαφῶν ἐν Δελφοῖς, ἧς τὸ κείμενον ἕπεται ἐν μεταφράσει, ἔχει πλήρη καὶ νόμιμον ἰσχύν.

Ἄρθρον 2. Χάριν τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης ἀπαλλοτριοῦνται ὑποχρεωτικῶς λόγῳ δημοσίας ἀνάγκης τὰ οἰκοδομήματα καὶ τὰ ἄλλα ἀκίνητα κτήματα τοῦ χωρίου τῶν Δελφῶν, ὡς καὶ τὰ ἐν τῷ ἀνασκαπτέῳ χώρῳ κείμενα, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου ΣΞΓʹ τοῦ 1867 περὶ ὁδοποιΐας, ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τῶν νόμων ͵ΑΧΜΒʹ τοῦ 1888 καὶ ͵ΑΩϞΖʹ τοῦ 1891 περὶ ἀπαλλοτριώσεως τῶν ὑπὸ σιδηροδρόμων καταλαμβανομένων γαιῶν καὶ κτημάτων.

ΣΥΜΒΑΣΙΣ

Περὶ ἀρχαιολογικῆς ἀνασκαφῆς ἐν Δελφοῖς.

Αἱ κυβερνήσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου καὶ τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, ἐπιθυμοῦσαι νὰ ἐπιχειρήσωσιν ἐκ συμφώνου ἀρχαιολογικὴν ἀνασκαφὴν ἐν Δελφοῖς καὶ ἀποφασίσασαι νὰ συνάψωσι σύμβασιν ἐπὶ τούτῳ συνέθεντο τὰ ἑπόμενα·

Ἄρθρον 1. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις παραχωρεῖ τῇ Γαλλικῇ

Digitized by Google

ἀποκλειστικῶς τὴν ἄδειαν, ὅπως ἀνασκάψῃ ἐν Δελφοῖς ἐπὶ πενταετίαν.

Ἡ θέσις τῶν ἀρχαίων περιβόλων, ὡς καθορισθήσεται ἀπὸ κοινοῦ ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ τῆς Διευθύνσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Γαλλικῆς Σχολῆς, ἀποτελέσει τὸ σύνολον τοῦ χώρου τῆς ἀνασκαφῆς.

Ἄρθρον 2. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀναδέχεται ἐκ τῶν πρὸς ἀπαλλοτρίωσιν δαπανῶν ποσὸν μέχρι ἑξήκοντα χιλιάδων φράγκων.

Ἄρθρον 3. Ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις ἀναδέχεται τὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως ἐκτελέσῃ τὴν ἀνασκαφήν, αὐτὴ ὑφισταμένη τὰς δαπάνας αὐτῆς.

Ἡ Ἑλλὰς ἔσται κυρία πάντων τῶν προελευσομένων ἐκ τῆς ἀνασκαφῆς καλλιτεχνημάτων, ἀρχαιοτήτων καὶ ἄλλων ἀντικειμένων.

Τῶν ἀπαλλοτριωθησομένων κτημάτων ἡ κυριότης θέλει ἀνήκει εἰς τὸ Ἑλληνικὸν κράτος.

Ἄρθρον 4. Ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις θέλει ἔχει τὸ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τοῦ λαμβάνειν ἀποτυπώματα καὶ ἐκμάγματα πάντων τῶν ἀντικειμένων ὅσα ἡ ἀνωτέρω ἀνασκαφὴ ἤθελεν ἀποκαλύψει. Ἡ διάρκεια τοῦ ἀποκλειστικοῦ αὐτοῦ δικαιώματος ἔσται πενταετής, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς εὑρέσεως ἑκάστου ἀντικειμένου. Κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις θέλει ἔχει τὸ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα δημοσιεύσεως τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀνασκαφῆς.

Ἄρθρον 5. Ἡ γενικὴ Ἐφορία τῶν ἀρχαιοτήτων δύναται νὰ τάξῃ εἰδικὸν ἐπίτροπον πρὸς ἐπιτήρησιν τῶν ἔργων τῆς ἀνασκαφῆς.

Ἄρθρον 6. Ἡ προκειμένη σύμβασις θέλει ἰσχύσει ἐπὶ δέκα ἔτη ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐγκριθῇ ὑπὸ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας.

Ἄρθρον 7. Ἑκατέρα τῶν Κυβερνήσεων ὑποχρεοῦται νὰ ὑποβάλῃ τὸ ταχύτερον τὴν παροῦσαν σύμβασιν εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς οἰκείας νομοθετικῆς ἐξουσίας.

Ἄρθρον 8. Ἡ παροῦσα σύμβασις κυρωθήσεται, αἱ δὲ ἐπικυρώσεις ἀνταλλαγήσονται ἐν Ἀθήναις ὡς οἷόν τε τάχιον.

Πρὸς πίστωσιν τῶν ἀνωτέρω, ἔνθεν μὲν ὁ κ. Στέφανος Δραγούμης, Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων, ἔνθεν δὲ ὁ Κόμης Μοντολόν, Ἔκτακτος Ἀπεσταλμένος

καὶ Πληρεξούσιος Ὑπουργὸς τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας ἐν Ἀθήναις, ἔχοντες τὴν προσήκουσαν ἐντολὴν παρὰ τῶν ἰδίων Κυβερνήσεων, ὑπέγραψαν τὴν σύμβασιν ταύτην καὶ ἐπέθεντο τὰς ἰδίας σφραγῖδας.

Ἐγένετο ἐν Ἀθήναις εἰς διπλοῦν τῇ 23 Ἰανουαρίου (4 Φεβρουαρίου) 1887.

Σ. Δραγουμης
Μοντολον

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Ἀπριλίου 1891.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Λ. Δεληγεωργης.

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ

ΔΙΑΤΡΙΒΑΙ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Ἐπιγραφαὶ ἐκ τοῦ τεμένους τοῦ Δήμου καὶ τῶν Χαρίτων.

Δημοσιεύομεν ἐν τοῖς ἑπομένοις τὰ κείμενα τῶν ἐπιγραφῶν, περὶ ὧν ἐν σελ. 25 κ. ἑ. προηγητικῶς καὶ διὰ βραχέων λόγον ἐποιησάμεθα, προτάσσομεν δὲ τὰ ἑξῆς περὶ τῆς τοπογραφικῆς σημασίας τῆς κατὰ χώραν εὑρέσεως τῶν ἐπιγραφῶν τούτων.

Τὸ τέμενος τοῦ Δήμου καὶ τῶν Χαρίτων, ἐν ᾧ ἱδρύθησαν τὰ ψηφίσματα, κατὰ τὰς ἐν αὐτοῖς διασωθείσας προστάξεις, δὲν ἦτον ἄγνωστον, ἠγνοεῖτο δὲ μόνον ἡ ἐν τῇ κάτω πόλει θέσις αὐτοῦ,

ἥτις νῦν ὁριστικῶς ἐξηκριβώθη. Ἔκειτο δηλαδὴ ὅπου εὑρέθησαν αἱ ἐν τοῖς ἑπομένοις δημοσιευόμεναι ἐπιγραφαί, τουτέστι κατὰ τοὺς πρὸς βορρᾶν πρόποδας τοῦ λόφου, ἐφ' οὗ ἵσταται ὁ κάλλιστα διατηρούμενος ναός, ὃν κοινῶς μὲν Θησεῖον καλοῦσιν, ἡμεῖς δὲ νομίζομεν ὅτι ἦτο τὸ Ἡφαίστειον (πρβ. Top. von Athen ἐν τῷ Hdb. d. klass. Alt. III σ. 318). Τὴν θέσιν ταύτην διατέμνει σχεδὸν ἀκριβῶς εὐθεῖά τις γραμμή, ἥτις ἀγομένη διὰ τοῦ ἄξονος τοῦ Διπύλου προεκτείνεται μέχρι τοῦ ἄνω εἰρημένου λόφου. Διὰ τῆς τυχαίως γενομένης εὑρέσεως τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἐπιγραφῶν ὡρίσθη, ὡς φαίνεται, ἡ γραμμὴ τῆς πρὸς βορρᾶν βλεπούσης πλευρᾶς τοῦ τεμένους, δὲν δυνάμεθα ὅμως ν' ἀποφανθῶμεν ὁριστικῶς περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, πρὶν ἐκτελεσθῶσιν ἀκριβέστεραι ἐν τῷ τόπῳ ἔρευναι.

Ἡ ἐν τῷ αὐτῷ τεμένει λατρεία τοῦ Δήμου καὶ τῶν Χαρίτων φαίνεται ὅτι δὲν ἀνάγεται εἰς τοὺς πρὸ τῆς τρίτης π. Χρ. ἑκατονταετηρίδος χρόνους[1]), διότι αἱ Χάριτες αὗται ἐν οὐδεμιᾷ σχέσει διετέλουν πρὸς τὰς ἀρχαιοτάτας ἐν τῇ εἰσόδῳ τῆς Ἀκροπόλεως λατρευομένας Ἀττικὰς Χάριτας, ἀλλὰ προσωποποιοῦσιν οὕτως εἰπεῖν τὴν πρὸς τοὺς εὐεργετοῦντας αὐτὸν εὐγνωμοσύνην τοῦ δήμου, ὅπως εἴκασεν ἤδη ὁ W. Vischer Die Entdeck. i. Th. d. Dion. σ. 38, παραπέμπων εἰς Ἠθ. Νικομ. V. 8 τοῦ Ἀριστοτέλους. Συμφώνως τούτοις ἀναφέρονται τὰ ἐν τῷ τεμένει τούτῳ κείμενα ψηφίσματα εἰς εὐεργέτας τοῦ δήμου.

Τὸ τέμενος τοῦτο καὶ τὴν ἐν αὐτῷ ἀνάθεσιν ψηφίσματος τοῦ εἴδους τούτου μνημονεύει ἐκ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων μόνον εἷς, ὁ Ἰώσηπος ἐν τῇ Ἀρχαιολ. XIV 8, ἀναφέρων τὸ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων εἰς τιμὴν τοῦ Ὑρκανοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀρχιερέως καὶ ἐθνάρχου τῶν Ἰουδαίων, γενόμενον ψήφισμα, ἐν ᾧ ἀπαντῶσιν αὐτολεξεὶ αἱ καὶ ἐν τοῖς κατωτέρω ψηφίσμασι φράσεις «στεφανῶσαι δὲ αὐτὸν χρυσῷ στεφάνῳ κατὰ τὸν νόμον καὶ στῆσαι αὐτοῦ εἰκόνα χαλκῆν ἐν τῷ τεμένει τοῦ Δήμου καὶ τῶν Χαρίτων.»

(1) Εἰς παλαιοτέρους χρόνους φαίνεται ὅτι ἀνάγεται ἡ ἐν τῇ λατρείᾳ συνένωσις τοῦ Δήμου μετὰ τῶν Νυμφῶν, πρβ. Deutsche Liter.-Z. 1890 σ. 1767.

Digitized by Google

Ἐψηφίσθησαν δὲ ταῦτα ἐπ' Ἀγαθοκλέους ἄρχοντος[1], *ὅστις κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ* Köhler *ἦρχεν ἔν τινι τῶν ἀπὸ 69-62 ἐτῶν π. Χρ. (Ἴδε τὰς εἰς τὴν ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 470 ἐπιγραφὴν παρατηρήσεις*[2]*).*

Συχνότερον δὲ γίνεται μνεία τῆς λατρείας ταύτης ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς. Αὐτὸ τὸ τέμενος μνημονεύεται ἐν ψηφίσματι, ὅπερ εὑρέθη ἐν ταῖς παρὰ τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ὑπαπαντῆς ἐν τῷ καλουμένῳ ἀρχαίῳ βουλευτηρίῳ γενομέναις ἀνασκαφαῖς καὶ ἐδημοσιεύθη τελευταῖον ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 605. Ἐν τῷ ψηφίσματι τούτῳ τῶν Κηρύκων καὶ Εὐμολπιδῶν, ὅπερ ἀνεγράφη ἐπὶ τοῦ λίθου κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Köhler *κατὰ τὴν πρώτην δεκάδα τῆς δευτέρας π. Χρ. ἑκατονταετηρίδος, ἀναφέρεται ὅτι ὁ δῆμος ἐστεφάνωσε τὸν δεῖνα καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ Φιλωνίδην καὶ Δικαίαρχον καὶ ἔστησεν (τὰς χαλκᾶς εἰκόνας αὐτῶν) ἐν τῷ τεμένει τοῦ Δήμου καὶ τῶν Χαρίτων.*

Ἐν ἄλλαις οὐκ ὀλίγαις ἐπιγραφαῖς μνημονεύεται ὁ ἱερεὺς τοῦ Δήμου καὶ τῶν Χαρίτων.

Ἐν ταῖς ἐφηβικαῖς ἐπιγραφαῖς, αἵτινες ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῷ C. I. A. II ὑπὸ τοὺς ἀρ. 466-471, ἀναγινώσκομεν σχεδὸν ἀμεταβλήτως τὴν ἑξῆς φράσιν: «ἐπειδὴ οἱ ἔφηβοι οἱ ἐπὶ τοῦ δεῖνος ἄρχοντος θύσαντες ταῖς ἐγγραφαῖς τὰ εἰσιτητήρια ἐν τῷ Πρυτανείῳ ἐπὶ τῆς κοινῆς ἑστίας τοῦ δήμου μετά τε τοῦ κοσμητοῦ καὶ τοῦ ἱερέως τοῦ τε Δήμου καὶ τῶν Χαρίτων καὶ τῶν ἐξηγητῶν κατὰ τοὺς νόμους καὶ τὰ ψηφίσματα κτλ.» Ἐν ταῖς αὐταῖς ἐπιγραφαῖς ἀναφέρεται πλεονάκις ὅτι οἱ ἔφηβοι καὶ ὁ κοσμητὴς ἐθυσίασαν κατὰ πάτριον νόμιμον ἐν τοῖς καθήκουσιν χρόνοις τοῖς εὐεργέταις τοῦ δήμου, ὄχι ὅμως καὶ ὁ τόπος ἐν ᾧ ἐτελεῖτο ἡ θυσία.

Ἐν τέλει δὲ μνημονεύομεν ἐνταῦθα τὴν ἐν τῷ C. I. A. III

---

(1) Τὸ ψήφισμα, οὗτινος τὸ κείμενον διεστρεβλώθη οἰκτρῶς, εἶπεν Διονύσιος Διονυσίου. δὲν προσετέθη δὲ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἢ δὲν διεσώθη τὸ δημοτικὸν τοῦ ἀνδρός, οὗτινος ὁμώνυμος εἶνε ὁ ἐπὶ τοῦ ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἐν σελ. 25 δημοσιευθέντος βάθρου Δ. Δ. Θριάσιος.

(2) Πρβ. ὅμως τὰς παρατηρήσεις τοῦ Homolle ἐν τῷ Bull. de corr. h. X (1886) σ. 25 κ. ἑ.

ὑπ' ἀρ. 661 ἐπιγραφὴν βάθρου ἀγάλματος εὑρεθεῖσαν ἐν τῇ στοᾷ τοῦ 'Αττάλου, ἀναφερομένην εἰς τὸν ἱερέα τοῦ Δήμου καὶ τῶν Χαρίτων καὶ ἀγωνοθέτην τῶν μεγάλων Καισαρήων, τὸν καὶ διάδοχον Στωικόν, Τ. Κωπώνιον Μάξιμον 'Αγνούσιον, ἀναγομένην δὲ εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ἀδριανοῦ. *'Ο αὐτὸς ἀνὴρ ἦτο καὶ ἄρχων ἐπώνυμος, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐν τῷ C. I. A. III ὑπ' ἀρ. 2 ἐπιγραφῆς, ὁ δὲ ὁμώνυμος πατὴρ αὐτοῦ στρατηγὸς ἐπὶ τὰ ὅπλα καὶ γυμνασίαρχος καὶ ἱερεὺς Ἄρεως καὶ 'Ενυαλίου καὶ 'Ενυοῦς καὶ Διὸς Γελέοντος ἱεροκῆρυξ, ἀνῆκε δηλαδὴ ὁ διὰ τοῦ ἀγάλματος τιμώμενος ἱερεὺς τοῦ Δήμου καὶ τῶν Χαρίτων εἰς τοὺς τὰ πρῶτα φέροντας ἐν τῇ πολιτείᾳ ἄνδρας. Τὸ αὐτὸ συμπέρασμα ἐξάγεται καὶ ἐκ τῆς ἐπὶ ἑδωλίου τινὸς τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου ἐγκεχαραγμένης ἐπιγραφῆς· «*Ἱερέως *Δήμου καὶ Χαρίτων καὶ* Ῥώμης,» *τῶν χρόνων τοῦ* Ἀδριανοῦ, *τὸ μὲν διότι ὁ ἱερεὺς τοῦ Δήμου καὶ τῶν Χαρίτων ἐπεμελεῖτο καὶ τῆς λατρείας τῆς κυριάρχου* Ῥώμης, *τὸ δὲ διότι εὕρηται ἡ ἕδρα ἐν τῇ πρώτῃ τῇ προεδρευούσῃ σειρᾷ τῶν ἑδωλίων τοῦ θεάτρου.*

'Εξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν ἐν τῷ τεμένει λατρευομένων καὶ ἐκ τῶν ἐν ταῖς εἰς ἃς παρεπέμψαμεν ἐπιγραφαῖς ἀναφερομένων, οὐχ ἧττον δὲ καὶ ἐκ τῆς τοποθεσίας τοῦ τεμένους συμπεραίνομεν, ὅτι τὸ τέμενος τοῦτο στενῶς συνεδέετο μετὰ τοῦ πολιτικοῦ βίου τοῦ δήμου, ὅστις συνεκεντροῦτο οὕτως εἰπεῖν ἐν τῇ ἐν τῷ Κεραμεικῷ *ἀγορᾷ. Πάντα τὰ ψηφίσματα, ἐν οἷς σώζεται ἡ γινομένη μνεία τῆς ἐν τῷ τεμένει ἀναθέσεως τῆς στήλης ἢ ἐν οἷς τοιαύτη βεβαίως ὑπῆρχεν, ἀναφέρονται εἰς εὐεργέτας τοῦ δήμου. Περὶ τῶν χαλκῶν εἰκόνων αὐτῶν γνωρίζομεν ῥητῶς, ὅτι ἢ ἐν τῇ 'Ακροπόλει ἢ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀνετίθεντο. Τὸ περὶ τούτου χωρίον τοῦ 'Αριστείδου (LIII, πρὸς Δημοσθένη περὶ ἀτελείας, II σ. 630 Dind.) ἔχει οὕτως : «Τούς τε πρὸς αὐτὴν (τὴν πόλιν) ὁτιοῦν ἀγαθὸν διαπραξαμένους, καὶ πολίτας λέγω καὶ ξένους καὶ γενομένους τοῖς πράγμασιν ἐν καιρῷ, ὁ μ ο ῦ μ ὲ ν ἀ μ ε ι β ό μ ε ν ο ι τ ῆ ς σ π ο υ δ ῆ ς, ὁ μ ο ῦ δ ὲ κ α ὶ π ρ ὸ ς τ ὸ μ έ λ λ ο ν κ α ὶ α ὐ τ ο ὺ ς κ α ὶ τ ο ὺ ς ἄ λ λ ο υ ς ἐ π ὶ τ ὰ ἴ σ α κ α ὶ μ ε ί ζ ω παρακαλοῦντες, μεγίσταις ὅτι μάλιστα καὶ φιλοτιμοτάταις ἐδωροῦντο τουτουσὶ ταῖς τιμαῖς, τοῦτο μὲν χαλκοῦς ἐπ' ἀγο-*

ρᾶς ἱστάντες, τοῦτο δὲ παρέδρους τοῖς ἐν Ἀκροπόλει θεοῖς καθιστάντες». Ταῦτα δὲ γράφων εἶχεν ὁ ῥήτωρ ὑπ' ὄψει προφανῶς τὴν ἐν τοιούτοις ψηφίσμασι φρασεολογίαν, οἷα εἶνε καὶ τὰ ἐν τῷ τεμένει τοῦ Δήμου καὶ τῶν Χαρίτων ἀνατεθειμένα, διότι αἱ δι' ἀραιῶν στοιχείων τετυπωμέναι λέξεις τοῦ ἄνω χωρίου ἀνταποκρίνονται σαφῶς ταῖς ἐν τοῖς ψηφίσμασι «ὅπως ἂν οὖν εἰδῶσιν ἅπαντες, ὅτι ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων εὐχάριστος ὢν διατελεῖ τοῖς εἰς ἑαυτὸν φιλοτιμουμένοις . . δοκεῖ. . . ἐπαινέσαι . . . καὶ στεφανῶσαι . . . . . εὐνοίας ἕνεκα καὶ φιλοτιμίας . . . . καὶ εἰς τὸ λοιπὸν δὲ τὴν αὐτὴν αἵρεσιν διατηροῦντι πρὸς τὸν δῆμον καὶ ἄλλο ἀγαθὸν εὑρέσθαι (μεῖζον, π. χ. C. I. A. II. 414) ὅτου ἂν ᾖ ἄξιος.» Ἐκ τῆς ἀναθέσεως λοιπὸν τῶν ψηφισμάτων καὶ τῶν χαλκῶν εἰκόνων ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος τεμένει συμπεραίνομεν νομίζω ἀσφαλῶς ὅτι τὸ τέμενος τοῦτο ἔκειτο ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ. Τοῦτο δὲ τὸ συμπέρασμα μεγίστης εἶνε διὰ τὴν τοπογραφίαν Ἀθηνῶν σημασίας, διότι γνωστὸν εἶνε ὅτι μέχρι τοῦδε δὲν ὑπῆρχον πολλὰ ἀσφαλῆ περὶ τῆς θέσεως τῆς ἀγορᾶς τοπογραφικὰ τεκμήρια [1]).

Οἴκοθεν ἐννοεῖται ὅτι μέχρι ἀκριβεστέρας τοῦ τόπου ἐξετάσεως δὲν δυνάμεθα ν' εἰκοτολογήσωμέν τι περὶ τοῦ σχήματος, τῆς ἐκτάσεως καὶ τῆς διακοσμήσεως τοῦ τεμένους, δὲν φαίνεται ὅμως πιθανὸν ὅτι μέγα τι κατασκεύασμα ἦτο [2]). Τοὐλάχιστον ἀπηξίωσεν ὁ Παυσανίας ἐν τῇ περιγραφῇ τῶν Ἀθηνῶν (ὅπως νῦν ἔχει) νὰ κάμῃ ἰδιαίτερον περὶ αὐτοῦ λόγον, δὲν εἶνε ὅμως ἀδύνατον νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ τέμενος τοῦτο συμπεριλαμβάνεται ἐν τοῖς ἱεροῖς ἅτινα, ὥσπερ καὶ τὰς χαλκᾶς εἰκόνας, ὁ περιηγητὴς συλλήβδην ἀναφέρει ἐν τῷ ἑξῆς χωρίῳ (I 2, 4) «στοαὶ δέ εἰσιν ἀπὸ τῶν πυλῶν ἐς τὸν Κεραμεικόν, καὶ εἰκόνες πρὸ αὐτῶν χαλκαῖ καὶ γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν, ὅσοις τι ὑπῆρχεν ἐς δόξαν· ἡ δὲ ἑτέρα τῶν στοῶν ἔχει μὲν ἱερὰ θεῶν κτλ.», διότι τὸ

(1) Ἴδε τὴν Topogr. v. Athen ἔ. ἁ. σ. 309 κ. ἑ.

(2) Ὁ Δῆμος καὶ αἱ Χάριτες δέον ἴσως ν' ἀναγνωρισθῶσιν ἐπὶ τοῦ μολυβδίνου συμβόλου (εἰσιτηρίου τοῦ θεάτρου;), ὅπερ ἐδημοσίευσεν ὁ Benndorf ὑπ' ἀρ. 47 τοῦ πίνακος, τοῦ προσηρτημένου τῇ διατριβῇ αὐτοῦ τῇ ἐπιγραφομένῃ Beitr. z. Kenntn. d. att. Theaters, Wien 1875.

τέμενος τοῦ Δήμου καὶ τῶν Χαρίτων ἔκειτο ὡς εἴπομεν ἐν τοῖς ἀνωτέρω πλησίον γραμμῆς τινος, ἥτις διευθύνεται ἐκ τοῦ Διπύλου κατ' εὐθεῖαν «ἐς τὸν Κεραμεικόν.»

Καὶ ταῦτα μὲν πρὸς τὸ παρὸν περὶ τῆς τοπογραφικῆς σημασίας τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ τεμένους, μεταβαίνομεν δὲ νῦν εἰς τὰ ἐν αὐτῷ εὑρεθέντα ψηφίσματα. Ὁ σπουδαιότερος τῶν λίθων εἶνε:

1. Στήλη ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου, μετ' ἀετωματίου, ὕψ. 1,35, πλ. τοῦ ἐνεπιγράφου μέρους 0,42 - 0,44, τοῦ ἐπικράνου 0,48, πάχ. 0,13μ. Τὰ τρία ἐν αὐτῇ ἐγκεχαραγμένα κατὰ χρονολογικὴν τάξιν ψηφίσματα διεσώθησαν σχεδὸν ἀκέραια, ἔχουσι δὲ οὕτως:

I

Θ ε ο ί.

Ἐπὶ Ἡλιοδώρου ἄρχοντος ἐπὶ τῆς Κεκροπίδος ἐνδεκάτης πρυτανείας, Θαργηλιῶνος, Λυσίστρατος Φυλαρχίδου Οἰ[ν]αῖος εἶπεν· ἐπειδὴ Εὐμαρίδας πρότερόν τε καθ' ὃν καιρὸν συνέδη Βοῦκριν καταδραμόντα τὴν χώραν καταγαγεῖν εἰς Κρήτην τῶν τε πολιτῶν πλείους κα[ὶ] τῶν ἄλλων τῶν ἐκ τῆς πόλεως πολλὰς καὶ μεγάλας χρε[ί]ας παρέσχετο τῷ δήμῳ καὶ προεισήνεγκε χρήματα ἐκ τῶν ἰδίων εἰς τὰ εἴκοσι τάλαντα τὰ συνφωνηθέντα ὑπὲρ τῶν αἰχμαλώτων, ἐδάνεισε δὲ καὶ τοῖς ἁλοῦσιν εἰς ἐφόδια, καὶ νῦν ἀποστείλαντος τοῦ δήμου πρεσβευτὰς ὅπως τά τε φιλάνθρωπα διαμένει πρὸς πάντας Κρηταιεῖς καὶ ἵνα, εἴ που λάφυρον ἀποδέδοται τοῖς καταπλέουσι, ἀρθεῖ τοῦτο, συνηγόρησεν εἰς τὸ πάντα πραχθῆναι τὰ συνφέροντα τῷ δήμῳ, συνεπρέσβευσεν δὲ καὶ εἰς Κνωσὸν καὶ τοὺς συμμάχους, ἔδωκε δὲ καὶ ἐπιστολὰς τοῖς πρεσβευταῖς εἰς Πολύρηνα πρὸς τοὺς φίλους ὅπως συνπραγματεύωνται μετ' αὐτῶν περὶ τῶν συμφερόντων, ἀναδέχεται δὲ τὴν πᾶσαν ἐπιμέλειαν ποιήσεσθαι τοῦ διαμένειν τὰ φιλάνθρωπα τῷ δήμῳ πρὸς τοὺς οἰκοῦντας ἐγ Κρήτει πάντας· ὅπως ἂν οὖν καὶ ὁ δῆμος φαίνηται τιμῶν τοὺς ἀποδεικνυμένους ἣν ἔχουσιν αἵρεσιν ἐμ παντὶ καιρῷ, ἀγαθεῖ τύχει, δεδόχθαι τῷ δήμῳ ἐπαινέσαι Εὐμαρίδαν Πανκλέους Κυδωνιάτην καὶ στεφανῶσαι αὐτὸν χρυσῷ στεφάνῳ κατὰ τὸν νόμον εὐνοίας ἕνεκα καὶ φιλοτιμίας τῆς εἰς τὴν βουλὴν καὶ τὸν δῆμον τὸ[ν] Ἀθηναίων, στῆσαι δὲ αὐτοῦ καὶ εἰκόνα χαλκῆν ἐν Ἀκροπόλει, εἶναι δ' αὐτῷ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν χρείας παρεχομένῳ τιμηθῆναι καταξίως ὧν ἂν εὐεργετήσει, ἀναγράψαι δὲ τόδε τὸ ψήφισμα τὸν γραμματέα τοῦ δήμου εἰς στήλην λιθίν]ην καὶ στῆσαι παρὰ τὴν εἰκόνα, τὸ δὲ γενόμενον ἀνάλωμα

εἰς τὴν ἀνάθεσιν τῆς εἰκόνος καὶ τῆς [σ]τήλης μερίσαι τὸν ταμίαν τῶν στρατιωτικῶν καὶ τοὺς ἐπὶ τεῖ διοικήσει.

II

Ἐπὶ Ἀρχελάου, Ἀνθεστηριῶνος ἐμβολίμου, Διονύσιος Θεοφίλου Ἐλαιούσιος εἶπεν· ἐπειδὴ διὰ τὴν εὔνοιαν ἣν ἔχων διατελεῖ πρὸς τὸν δῆμον Εὐμαρίδας Κυδωνιάτης πρότερον μὲν ὁ δῆμος ἐψηφίσατο ἀναθεῖναι αὐτοῦ εἰκόνα, νῦν δὲ Εὐρυκλείδης καὶ Μικίων ἐμφανίσαντες περὶ αὐτοῦ τὰς χρείας ἃς π[αρέχεται ἀξιοῦσι δοθῆναι τὴν ἀνάθεσιν ἐν τῷ τεμένει το[ῦ Δήμου καὶ τῶν Χαρίτων, ἀγαθεῖ τύχει, δεδόχθαι τῷ δήμῳ, δεδόσθαι Εὐμαρίδᾳ τὴν ἀνάθεσιν τῆς εἰκόνος ἧς πρότερον ἐψήφισται ὁ δῆμος ἐν τῷ τεμένει τοῦ Δήμου καὶ τῶν Χαρίτων, κ]αθάπερ αἰτοῦνται αὐτῷ Εὐρυκλείδης καὶ Μικίων, εἶναι δὲ καὶ τὰς λοιπὰς τὰς ἐψηφισμένας τιμὰς αὐτῷ κυρίας.

(*Ἐν στεφάνῳ ἐκ φύλλων ἐλαίας :*)

Ἡ βουλὴ
ὁ δῆμος
Εὐμαρίδαν
Πανκλέους
Κυδωνιάτην

III

Ἐπὶ Φαναρχίδου ἄρχοντος ἐπὶ τῆς Πανδιονίδος τρίτης πρυτανείας, Βοηδρομιῶνος, Νικίας Πολυ[ξέ]νου Πόριος εἶπεν· ἐπειδὴ Χαρμίων ὑὸς ὢν Εὐμαρίδου τοῦ Κυδωνιάτου προξένου καὶ εὐεργέτου ὄντος ἄξιον αὐτὸν παρασκευάζων τῶ[ν δεδομένων τῷ πατρὶ αὐτοῦ τιμῶν καταπλεύσας εἰς τὸν Πειραιᾶ θεωρὸς ἀπεσταλμένος εἰς Δελφοὺς ὑπὸ τῶν πολιτῶν προσαγαγόντων αὐτὸν τῶν στρατηγῶν απολελόγισται τεῖ βουλεῖ τήν τε πατρικὴν εὔνοιαν καὶ τὰ ὑφ' ἑαυτοῦ πεπραγμένα καὶ εἰς τὸ λοιπὸν ἐπαγγέλλεται χρήσιμος ἔσεσθαι καὶ ἰδίᾳ καὶ κοινεῖ τοῖς παραγινομένοις εἰς Κρήτην Ἀθηναίων, ὅπως ἂν οὖν ἐμ παντὶ καιρῷ τὰ φιλάνθρωπα πρὸς τοὺς ἀξίους πράττηται καὶ νῦν καθάπερ καὶ πρότερον, τύχει ἀγαθεῖ, δεδόχθαι τεῖ βουλεῖ, τοὺς λαχόντας προέδρους εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἐκκλησίαν χρηματίσαι περὶ τούτων, γνώμην δὲ ξυμβάλλεσθαι τῆς βουλῆς εἰς τὸν δῆμον ὅτι δοκεῖ τεῖ βουλεῖ, τοὺς μὲν στρατηγοὺς ἀποστεῖλαι ξένια Χαρμίωνι Εὐμαρίδου καὶ τοῖς παραγεγονόσι μετ' αὐτοῦ συνθεώροις καὶ τῷ ὑῷ αὐτοῦ Εὐμαρίδᾳ, τὸν δὲ ταμίαν τῶν στρατιωτικῶν μερίσαι τὸ γενόμενον ἀνάλ]ωμα κατὰ τὴν διάταξιν, ὑπάρχειν δ' αὐτῷ καὶ τὴν πατρικὴν

π]ροξενίαν καὶ τοῖς ἐκγόνοις, εἶναι (δ') αὐτῷ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν τῆς
ἰδ]ίας αἱρέσεως ποιουμένῳ τὴν ἀπόδειξιν εὑρέσθαι ἀγαθὸν
παρὰ τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου ὅτου ἂμ φαίνηται ἄξιος εἶναι.

Τὸ σχῆμα τοῦ πῖ εἶνε τὸ περὶ τὸ τέλος τῆς τρίτης καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς δευτέρας π. Χρ. ἑκατονταετηρίδος ἐπικρατῆσαν, οὗ παράδειγμα παρέχει ἡ πρώτη λέξις τῆς ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 420 ἐπιγραφῆς, ἐν ᾧ προεκτείνεται δηλαδὴ ἡ ὁριζόντιος γραμμὴ τοῦ γράμματος ὑπὲρ τὴν δεξιὰν βραχυτέραν κάθετον γραμμήν. Τὸ αὐτὸ σχῆμα τοῦ γράμματος τούτου ἀπαντᾷ καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἐκ τοῦ αὐτοῦ τόπου ψηφίσμασι καὶ ἐν τῷ ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἐν σελ. 25 περιγραφομένῳ βάθρῳ τῶν Θριασίων.

Ἐκ τινος ἐν τοῖς στίχοις δ' καὶ κγ' τοῦ πρώτου τῶν τριῶν ψηφισμάτων ἐπὶ τοῦ λίθου γενομένης διορθώσεως ἐξάγεται, ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ τιμωμένου πρότερον γεγραμμένον ἦτον « Εὐμαρείδας », διωρθώθη δὲ τοῦτο εἰς « Εὐμαρίδας » πρὸ τῆς ἐν τῇ στήλῃ ἐγκολάψεως τῶν δύο λοιπῶν ψηφισμάτων.

Τὰ δύο πρῶτα ψηφίσματα ἀποτελοῦσιν ἓν σύνολον, διιστάμενα ἀλλήλων διὰ μικροῦ ἑνὸς περίπου στίχου κενοῦ· ὑπὸ δὲ τὸ δεύτερον ἀπεικονίζεται ἐν μόλις ἐξέχοντι τῆς ἐπιφανείας τοῦ λίθου ἐκτύπῳ ὁ ἐν τῷ πρώτῳ ψηφίσματι μνημονευόμενος στέφανος. Τὴν ἐκ χρυσοῦ κατασκευὴν τοῦ στεφάνου ἀπεπειράθη ὁ τεχνίτης ὄχι ἀδεξίως νὰ ὑποδείξῃ, παριστῶν ὄχι ἁπλῶς δύο συνηνωμένους κλάδους ἐλαίας ἀλλὰ κρίκον τινὰ ἐξ οὗ ἐν κύκλῳ ἐξαρτῶνται τὰ φύλλα τῆς ἐλαίας, τὰ δὲ ἄνω ἄκρα τοῦ κρίκου συνέχονται διὰ βρόχου.

Ἡ γραφὴ τοῦ τρίτου ψηφίσματος δὲν διαφέρει κατ' οὐδὲν τῆς τῶν προηγουμένων, δὲν εἶνε λοιπὸν ἀδύνατον ὄχι ὅμως βέβαιον ὅτι τὰ τρία ψηφίσματα ἐνεκολάφθησαν συγχρόνως ἐπὶ τοῦ λίθου, πιθανώτερον δέ μοι φαίνεται ὅτι ὁ τὸ τρίτον ψήφισμα ἐγκολάψας τεχνίτης εἶχεν ἐγκολάψῃ καὶ τὰ πρότερα ἢ ἀπεμιμεῖτο ἐπιτυχῶς τὴν γραφὴν αὐτῶν, καὶ ὅτι ἡ νῦν εὑρεθεῖσα στήλη αὐτὴ εἶνε ἥτις ἐτέθη ἐξ ἀρχῆς πλησίον τῆς ἐν τῷ τεμένει σταθείσης χαλκῆς εἰκόνος[1]).

(1) Οὐδὲν νομίζω συντελεῖ εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος ἡ παρατήρησις, ὅτι ἡ

Ἐκ τῆς συνεχείας τῶν ἐν τῷ κειμένῳ τῶν τριῶν ψηφισμάτων ἀναφερομένων γεγονότων, ἅτινα ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἐν σ. 26 διὰ βραχέων συνωψίσαμεν, ἐξάγεται ὅτι τῶν ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν δύο προτέρων ψηφισμάτων μνημονευομένων ἀρχόντων ὁ τοῦ δευτέρου, Ἀρχέλαος, διεδέχθη ἀμέσως τὸν τοῦ πρώτου, τὸν Ἡλιόδωρον. Ὁ δὲ ἄρχων τοῦ τρίτου ψηφίσματος, Φαναρχίδης, ἦρχεν προφανῶς οὐκ ὀλίγον χρόνον μετὰ τοὺς δύο ἄνω εἰρημένους. Δὲν συμφωνοῦσι δὲ πρὸς ταῦτα, ὅσα οἱ περὶ τῶν ἀρχόντων τούτων γράψαντες ἐξηκρίβωσαν. Ἐν τῷ δευτέρῳ τόμῳ τοῦ C. I. A. τίθεται ὑπ' ἀρ. 384 ὁ Ἡλιόδωρος περὶ τὸ μέσον τῆς βασιλείας Ἀττάλου I, δηλαδὴ περὶ τὰ 220 π. Χρ., ὁ Ἀρχέλαος (ἴδε τὴν ὑπ' ἀρ. 431 ἐπιγραφὴν) ἔν τινι τῶν πρώτων δεκάδων τῆς δευτέρας ἑκατονταετηρίδος, ὁ δὲ τοῦ Φαναρχίδου προηγούμενος ἄρχων (ἴδε τὴν ὑπ' ἀρ. 392 ἐπιγραφήν, χρονολογουμένην «[ἐπὶ τοῦ δεῖνος ἄρχοντος τοῦ μετ]ὰ Φαναρχίδην») κατὰ τὸ τέλος τῆς τρίτης ἑκατονταετηρίδος. Ἡ περὶ τῶν ἐτῶν τῶν ἀρχόντων τούτων γνώμη τοῦ σοφοῦ ἐκδότου βασίζεται μάλιστα ἐπὶ τῶν χαρακτήρων τῆς γραφῆς τῶν ἐν οἷς μνημονεύονται ψηφισμάτων, πρέπει λοιπὸν νὰ θεωρηθῇ μόνον ὡς κατὰ προσέγγισιν ὀρθή. Τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ψηφίσματα συντελοῦσιν οὐκ ὀλίγον νὰ ὁρίσωμεν ἀκριβέστερον τὰ ἔτη τῶν ἄνω εἰρημένων ἀρχόντων. Ἐπιχειροῦμεν δὲ τοῦτο διὰ τῶν ἑξῆς συλλογισμῶν.

Ἐκ τῆς ἐν τῷ C. I. A. I ὑπ' ἀρ. 384 ἐπιγραφῆς ἐξάγεται ὅτι ὁ ἄρχων Ἡλιόδωρος ἦρχεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀττάλου I, τουτέστι μεταξὺ τῶν ἐτῶν 241 καὶ 197 π. Χρ.[1]*). Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἐν τῷ δευτέρῳ ψηφίσματι μνημονευόμενοι γνωστοὶ ἐκ τοῦ δήμου Κηφισιέων ῥήτορες καὶ πολιτευταὶ Εὐρυκλείδης καὶ Μικίων ἐδη-*

τὴν χρονολογίαν ἐνδεικνύουσα εἰσαγωγὴ τῶν ψηφισμάτων συνετομεύθη χάριν τῆς ἐπὶ τοῦ λίθου ἐγκολάψεως.

(1) Ἐκ τοῦ νέου ψηφίσματος συμπληροῦται ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐν τῷ C. I. A. ψηφίσματος ὡς ἑξῆς:

«Ἐπὶ Ἡλιοδώρου ἄρχο[ν]τος ἐπὶ τῆς Κεκροπίδος ἑνδεκάτης πρυτανεία[ς κτλ.»

(Τὰ δύο ψηφίσματα ἐπεψηφίσθησαν πιθανῶς ἐν τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ).

ληστηριάσθησαν ὑπὸ τοῦ Φιλίππου V περὶ τὸ ἔτος 213 π. Χρ. (ἴδε Παυσ. II 9, 4), προΐσταντο δὲ τῆς πολιτείας ὡς φαίνεται περίπου ἀπὸ τῶν ἀμέσως ἢ ὀλίγον μετὰ τὴν ἐν τῷ ἔτει 229 π. Χρ. ἀπελευθέρωσιν τῶν 'Αθηνῶν χρόνων (πρβ. C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 379 στ. 10 κ. ἑ.), περιορίζεται τὸ χρονικὸν διάστημα ἐν ᾧ ἦρχεν ὁ 'Ηλιόδωρος εἰς τοὺς μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἐτῶν χρόνους.

Πρὸς τούτοις δὲν εἶνε πιθανόν, ὅτι ὁ ἐν τῷ πρώτῳ ψηφίσματι μνημονευόμενος πειρατὴς Βοῦκρις ἠδύνατο ἐν καιρῷ εἰρήνης καταδραμὼν τὴν χώραν νὰ ἀπαγάγῃ εἰς Κρήτην τοσοῦτον πλῆθος αἰχμαλώτων [1]) ὥστε ν' ἀποφασίσωσιν οἱ 'Αθηναῖοι νὰ πληρώσωσιν ὡς λύτρα τὸ ἐν τοῖς χαλεποῖς ἐκείνοις χρόνοις οὐκ εὐκαταφρόνητον ποσὸν τῶν εἴκοσι ταλάντων, πιθανώτερον τοὐλάχιστον εἶνε ὅτι συνέβη τοῦτο ἐν καιρῷ πολέμου. Τοιοῦτος δὲ πόλεμος ἦτον ὁ καλούμενος συμμαχικός, ὁ ἀπὸ τοῦ ἔτους 221 - 216 διαρκέσας. Εἰκάζω λοιπὸν ὅτι τὰ ἔτη τῶν ἀρχόντων 'Ηλιοδώρου καὶ 'Αρχελάου κεῖνται μεταξὺ τῶν ἐτῶν 221 καὶ 213.

Περὶ τῶν ἀρχόντων, οἵτινες φαίνεται ὅτι ἦρχον κατὰ ταῦτα τὰ ἔτη, ἐπραγματεύθη ἰδιαιτέρως ὁ A. Stschukareff ἐν διατριβῇ τινι δημοσιευμένῃ ἐν τῷ XII τόμῳ (1888) τοῦ Bull. de corr. hell. σελ. 69 κ. ἑ. 'Ορμώμενος ἐκ τῆς ἐν τῇ 'Εφ. ἀρχαιολ. 1887 σ. 1 κ. ἑ. 'Ελευσινιακῆς ἐπιγραφῆς τῆς περὶ τῶν τιμῶν τοῦ στρατηγοῦ Δημαινέτου ὥρισεν ὁ S. εὐστόχως κατὰ προσέγγισιν τὰ ἔτη τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ἀρχόντων τοῦ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 859 μνημονευομένων ἀρχόντων. Δυστυχῶς δὲν διεσώθη ὁλόκληρος ὁ κατάλογος, διότι ἐλλείπουσιν ὡς φαίνεται τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχόντων δύο ἐτῶν, ἀκριβῶς δὲ ἐκείνων τῶν χρόνων καθ' οὓς περίπου ὑποθέτομεν ὅτι ἦρχον ὁ 'Ηλιόδωρος καὶ 'Αρχέλαος. Τὰ δύο ταῦτα ἔτη εἶνε :

---

(1) Κατὰ τὸν Πολύβιον (ἴδε Λιβ. XXXIV, 50) ἐξηγόρασεν ἡ σύγκλητος κατὰ τὸ ἔτος 216 π. Χρ., ἀκριβῶς δηλαδὴ καθ' οὓς χρόνους ἀπέστειλαν οἱ 'Αθηναῖοι εἰς τὰς Κρητικὰς πόλεις τοὺς περὶ τῆς ἐξαγορᾶς τῶν αἰχμαλώτων διαπραγματευθησομένους πρέσβεις, τοὺς ἐν 'Αχαΐᾳ ὑπὸ 'Αννίβα πωληθέντας 'Ρωμαίους στρατιώτας ἀντὶ πέντε μνῶν ἕκαστον. Τοῦτο ἔχοντες ὑπ' ὄψει δυνάμεθα ν' ὁρίσωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπὸ τοῦ Βούκριδος αἰχμαλωτισθέντων τοὐλάχιστον κατὰ προσέγγισιν εἰς 240.

Περὶ τῆς κατὰ τούτους τοὺς χρόνους πειρατείας καὶ τῆς καταστάσεως τῶν ναυτικῶν τῶν 'Αθηναίων πρβ. Λιβ. XXXI, 22,8, Bull. de corr. h. X (1886) σ. 116.

τὸ μὲν πρῶτον 217 ἢ 216 ἢ 213 ἢ 212
τὸ δὲ δεύτερον 216 ἢ 215 ἢ 212 ἢ 211

Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἔτος τοῦ ἄρχοντος Ἀρχελάου δίσεκτον ἦτον, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἐπ' αὐτοῦ γενομένου ψηφίσματος, κατὰ δὲ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν χρονολόγων (ἴδε Schmidt Hdb. d. griech. Chr. σ. 192) τῶν ἀπὸ 217-213 ἐτῶν μόνον τὸ ἔτος 216 δίσεκτον ἦτον, συμπεραίνομεν ὅτι οἱ ἄρχοντες ὧν τὰ ὀνόματα δὲν διεσώθησαν ἦρχον πιθανῶς κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῶν δύο ἐν τοῖς ἀνωτέρω σειρῶν ἐτῶν, ὁ μὲν Ἡλιόδωρος κατὰ τὸ ἔτος 217, ὁ δὲ Ἀρχέλαος κατὰ τὸ ἔτος 216 π. Χρ.[1]).

Ἡ δὲ ἀρχὴ τοῦ ἐν τῷ τρίτῳ ψηφίσματι μνημονευομένου ἄρχοντος Φαναρχίδου δὲν δύναται νὰ ὁρισθῇ ἀκριβῶς· ἐπειδὴ δὲ ἀπαντᾷ ἐν τῷ ψηφίσματι ὡς συνοδοιπόρος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὁ τῷ πάππῳ ὁμώνυμος Εὐμαρίδας, φαίνεται ὅτι οὐκ ὀλίγος εἶνε ὁ μεταξὺ τῶν ἄνω εἰρημένων ἀρχόντων καὶ τοῦ Φαναρχίδου χρόνος καὶ δυνάμεθα ν' εἰκάσωμεν ὅτι οὗτος ἦρχε περὶ τὴν πρώτην ἴσως δεκαετηρίδα τῆς δευτέρας π. Χρ. ἑκατονταετηρίδος.

Ἄξιον παρατηρήσεως εἶνε ὅτι τὸ εἰς τὴν ἀνάθεσιν τῆς εἰκόνος καὶ τῆς στήλης γενόμενον ἀνάλωμα ἐμέρισαν ὡς μία τις ἀρχή, ἧς θὰ προΐστατο ὁ ταμίας, ὁ ταμίας οὗτος τῶν στρατιωτικῶν καὶ οἱ ἐπὶ τῇ διοικήσει, τοῦτο δὲ εὑρίσκεται ἐφ' ὅσον γνωρίζω ἐν μιᾷ μόνον ἄλλῃ ἐπιγραφῇ, τῇ ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 321 δημοσιευμένῃ. Ἐπειδὴ ἡ γραφὴ τοῦ ψηφίσματος τούτου, οὕτινος καὶ ἡ φρασεολογία συμφωνεῖ πληρέστατα πρὸς τὴν τῶν ἄνω καὶ τῶν ἑπομένων ψηφισμάτων, ἀτημελὴς οὖσα δὲν διαφέρει οὐσιωδῶς τῆς τῶν ψηφισμάτων τούτων δὲν βλέπω τὸν λόγον δι' ὃν πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἀνάγεται εἰς πολὺ προγενεστέρους χρόνους. Σπουδαιότερον δὲ εἶνε τὸ ἐκ τῆς ἐν τῷ ἄνω ψηφίσματι μνείας τῶν ἐπὶ τῇ διοικήσει ἐξαγόμενον συμπέρασμα, ὅτι δηλαδὴ ἐσφαλμένως ἐπιστεύετο, ὅτι ἡ ἀρχὴ τῶν ἐπὶ τῇ διοικήσει μόνον ἐν τοῖς μεταξὺ περίπου τῶν ἐτῶν 295 καὶ 275 χρόνοις ἐγκατέστη ἀντὶ

(1) Δὲν διαφωνοῦσι πρὸς ταῦτα ὅσα ἐξέθηκεν ὁ Beloch περὶ τοῦ καταλόγου τῶν ἀρχόντων ἐν τοῖς N. Jahrb. f. Ph. u. P. 1884, I σ. 482 κ. ἑ., ἂν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὰς ἐν τῇ Ἐφημ. ἀρχ. 1887 σ. 179 παρατηρήσεις τοῦ κ. Φιλίου.

τοῦ ἑνὸς τοῦ καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις καὶ ἐν τοῖς ἑπομένοις χρόνοις μέχρι τοῦ μέσου τῆς δευτέρας π. Χρ. ἑκατονταετηρίδος ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς μνημονευομένου ἐπὶ τῇ διοικήσει ἄρχοντος[1]*), δὲν δυνάμεθα ὅμως ν' ἀποφανθῶμεν ἀσφαλῶς πότε ἐγένετο ἡ μεταβολὴ καὶ πότε κατηργήθη ἐκ νέου ἢ ἐκ πλειόνων ἀρχή.*

Ἐν τῷ τρίτῳ ψηφίσματι ὡς καὶ ἐν τῇ ὑπ' ἀρ. 4 ἐπιγραφῇ μνημονεύεται μόνον ὁ ταμίας τῶν στρατιωτικῶν, διατάσσεται δὲ ἐν τῷ μὲν νὰ πληρώσῃ τὰ εἰς τοὺς περὶ τὸν Χαρμίωνα στελλόμενα ξένια, ἐν τῷ δὲ τὴν ἀναγραφὴν καὶ ἀνάθεσιν τῆς στήλης. Τούτων δὲ τῶν ψηφισμάτων πάλιν διαφέρουσιν ὡς πρὸς τοῦτο αἱ ὑπ' ἀρ. 2 καὶ 3 ἐπιγραφαί, ἐν αἷς ἀναφέρεται ὅτι «ὁ ταμίας» ἐπλήρωσε τὰ διὰ τὰς στήλας ἔξοδα, οὗτος δὲ ἦτον ἀναμφιβόλως ὁ ταμίας τῆς βουλῆς, διότι τὰ ψηφίσματα ταῦτα ἐψηφίσθησαν ὑπὸ τῆς βουλῆς ὡς καὶ τὸ ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 315, ἐνῷ τὸ ὑπ' ἀρ. 4 δέον ν' ἐκληφθῇ ὡς ψήφισμα τοῦ δήμου (πρβ. Hartel, Stud. ü. a. St. u. Urk. σ. 136).

Περαίνων τὸν λόγον παρατηρῶ ὅτι διὰ τῆς ἐν τῷ ιϛ' καὶ ιζ' στ. τοῦ ὑπ' ἀρ. 1 ψηφίσματος λέξεως «Πολύρηνα» ἀποδεικνύεται, ὅτι παρὰ τῷ Στεφάνῳ τῷ Βυζαντίῳ ἐ.λ. Πολυρρηνία δέον πιθανῶς ν' ἀναγνωσθῇ Πολύρην (ἴδε τὴν var. lect. τοῦ Meineke).

Ὁ τὸ τρίτον τῶν ἄνω ψηφισμάτων εἰπὼν Νικίας Πολυξένου Πάριος εἶπεν καὶ τὸ ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 401 ἐπίσης προβουλευματικὸν ψήφισμα.

2. Στήλη ἐκ φαιοῦ Ὑμηττίου μαρμάρου, ἄνω ἀποκεκρουσμένη· μῆκ. 1, πλ. 0,49-0,53, πάχ. 0,10^{μ}*. Γραφὴ λίαν ἀμελής· τὸ ὦ μέγα καὶ τὸ ἄλφα ἄνευ τῶν ὁριζοντίων γραμμῶν, τοῦ ἒ ψιλοῦ ἐλλείπει πλειστάκις ἡ μεσαία γραμμή, τὸ ὂ μικρὸν πολὺ μικρόν.*

Τὸ κείμενον τῆς ἐπιγραφῆς ἔχει ὡς ἑξῆς :

- - - - - - - - - - - - ιος (;) εἶ[πε]ν· [ἐπειδὴ Νικήρατο]ς Ἀλεξανδρεὺς κοινεῖ τε τῷ δήμ]ῳ τῷ Ἀθηναίων κ[αὶ ἰδίᾳ τοῖ]ς παραγινομένοις τῶ]ν [πο]λιτῶ[ν εὔχρηστ]ον ἑαυτὸν παρασκευάζει, τυγχάνει δὲ

(1) Πρβ. E. Spangenberg De Athen. publ. inst. aet. Maced. comm. σ. 45.

καὶ] τιμώμενος ὑπὸ Πτολ[εμαίο]υ τοῦ ἐπὶ Κύπρου στρατηγοῦ, ἐπαγγέλλετ]αι δὲ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν τὴν αὐτὴν αἵρεσιν διαφυλάξειν καὶ περὶ τούτων ἀπομεμαρτυρήκασιν οἱ παραγεγονότες εἰς Κύπρον τῶν πολιτῶν· ὅπως ἂν [ο]ὖν εἰδῶσιν ἅπαντες ὅτι ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων εὐχάριστος ὢν διατελεῖ τοῖς εἰς ἑαυτὸν φιλοτιμουμένοις — ἀγαθεῖ τύχει, δεδόχθαι τεῖ βουλεῖ, τοὺς λαχόντας προέδρους εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἐκκλησίαν χρηματίσαι περὶ τούτων, γνώμην δὲ ξ[υμβάλλεσθαι τῆς βουλῆς εἰς τὸν δῆμον, ὅτι δοκεῖ τεῖ βουλεῖ ἐπαινέσαι Νικήρατον Νικηράτου Ἀλεξανδρέα καὶ στεφανῶσαι αὐτὸν θαλλοῦ στεφάνῳ εὐνοίας ἕνεκεν καὶ φιλοτιμίας τῆς εἰς τὸν [δ]ῆμον τὸν Ἀθηναίων, εἶναι δ[ὲ] αὐτὸν καὶ πρόξενον καὶ εὐεργέ[τη]ν τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων, καὶ εἰς τὸ λοιπὸν δὲ τὴν αὐτὴ[ν αἵρε[σ]ιν διατηροῦντι πρὸς τὸν δῆμον καὶ ἄλλο ἀγαθὸν εὑρέσθαι ὅ]του ἂν ἐι ἄξιος· ὅπως δ' ἂν καὶ ὑπόμνημα ὑπάρχει αὐτῷ περὶ τῆς πρὸς τὸν [δ]ῆμον εὐνοίας, ἀναγράψαι ⟨δὲ⟩ τόδε τὸ ψήφισμα τὸγ γραμματ[έα τὸν κατὰ πρυτανείαν ἐν στήλει λιθίνῃ καὶ στῆσαι αὐτ[ὴ]ν ἐν τῷ[ι τ[εμ]ένει τοῦ Δήμου καὶ τῶν Χ[αρί]των· εἰς δὲ τὴν ἀν[α]γραφὴν τῆς στήλ[η]ς καὶ τὴν ἀνάθεσιν μ[ερ]ίσαι τὸν τα[μί]αν τὸ γενόμενον ἀνάλ[ω]μα.

Ἡ βουλὴ
ὁ δῆμος
Νικήρατον
Νικηράτου
Ἀλεξανδρέ-
α

Οἱ χρόνοι καθ' οὓς περίπου ἐψηφίσθη τοῦτο τὸ ψήφισμα ὁρίζονται διὰ τῆς ἐν στ. δ' μνείας τοῦ Πτολεμαίου τοῦ ἐπὶ Κύπρου στρατηγοῦ. Ὁ Πτολεμαῖος οὗτος εἶνε ἀναμφιβόλως ὁ ἐκ Μεγαλοπόλεως καταγόμενος υἱὸς τοῦ Ἀγησάρχου, περὶ οὗ πλεονάκις λόγος γίγνεται παρὰ τῷ Πολυβίῳ καὶ τῷ Ἀθηναίῳ. Οὗτος διεδέχθη ἐπὶ τῆς βασιλείας Πτολεμαίου Ε' τοῦ Ἐπιφανοῦς (204 - 181 π. Χρ.) τὸν τέως ἐν Κύπρῳ στρατηγὸν Πολυκράτην, ὡς τοιοῦτος δὲ προΐστατο τῆς νήσου καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Πτολεμαίου ς'. τοῦ Φιλομήτορος, διῴκει δὲ τὴν Κύπρον πιστῶς καὶ ἐπιμελῶς μέχρι τῆς ἐνηλικιότητος τοῦ Φιλομήτορος (173 π. Χρ.), ἀλλὰ μετὰ τὴν μάχην, ἣν ὁ κυρίαρχος αὐτοῦ ἐνῆλιξ γενόμενος περὶ τὸ Πηλούσιον συνῆψε πρὸς Ἀντίοχον Ε' τὸν Ἐπιφανῆ καὶ ἡττήθη, φαίνεται ὅτι παρέδωκε τὴν νῆσον εἰς τὸν Ἀντίοχον (ἴδε Σακελλαρίου Κυπριακὰ Ι σ. 363 κ. ἑ.).

Ὁ αὐτὸς μνημονεύεται ὡς συγγράψας «τὰς περὶ τὸν Φιλοπάτορα ἱστορίας» παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ (Χ 26, XII 40) κ. ἀ.

3. Στήλη ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου, ἄνω τεθραυσμένη. Μῆκ. 1, πλ. 0,52 - 0,51, πάχος 0,09 - 0,10μ.

- - - - - - - - - - - - - - - - -]ς[καὶ συμπρόεδροι. Ἔδοξεν τῆι βουλῆι κ]αὶ τῶ[ι] δή[μῳ· ὁ δεῖνα τοῦ δεῖνος]Ῥαμνούσιος ε[ἶπεν· ἐπειδὴ Τίμαρχος Σα]λαμίνιος εὔνους ἐστ[ὶν κοινεῖ τε τῷ δήμῳ καὶ ἰ]δίᾳ τοῖς παραγινομένοις τῶν [πολιτῶν εἰς Σαλαμῖνα] τὴν ἐν Κύπρῳ εὔχρηστον ἑαυτὸν π[αρασκευάζει καὶ πε]ρὶ τούτων ἀπομεμαρτυρήκασιν αὐτῷ [οἱ παραγεγονότες] εἰς Σαλαμῖνα τῶμ πολιτῶν· ὅπως ἂν οὖν εἰδῶσι ἅπαντ]ες ὅτι ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων εὐχάριστος ὢν διατελεῖ το]ῖς εἰς ἑαυτὸν φιλοτιμουμένοις - ἀγαθῆι τύχει - δ]εδόχθαι τῆι βουλῆι τοὺς λαχόντας προέδρους εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἐκκλησίαν χρηματίσαι περὶ τούτων, γνώμην δὲ ξυμβάλλεσθαι τῆς βουλῆς εἰς τὸν δῆμον ὅτι δοκεῖ τῆι βουλῆι ἐπαινέσαι Τίμαρχον Τιμάρχου Σαλαμίνιον καὶ στεφανῶσαι αὐτὸν θαλλοῦ στεφάνῳ εὐνοίας ἕνεκεν καὶ φιλοτιμίας τῆς εἰς τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων, εἶναι δὲ αὐτὸν καὶ πρόξενον καὶ εὐεργέτην τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων καὶ εἰς τὸ λοιπὸν δὲ τὴν αὐτὴν αἵρεσιν διατηροῦντι πρὸς τὸν δῆμον καὶ ἄλλο ἀγαθὸν εὑρέσθαι ὅτου ἂν ει ἄξιος· ὅπως δ' ἂν καὶ ὑπόμνημα ὑπάρχει αὐτῷ περὶ τῆς πρὸς τὸν δῆμον εὐνοίας, ἀναγράψαι τόδε τὸ ψήφισμα τὸγ γραμματέα τὸγ κατὰ πρυτανείαν ἐν στήλαις λιθίναις δυσὶν ὥστε ἀνατεθῆναι τὴμ μὲν μίαν ἐν τῷ τεμένει τοῦ Δήμου καὶ τῶν Χαρίτων, τὴν δὲ ἄλλην ἐν Σαλαμῖνι ἐν τῷ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερῷ, εἰς δὲ τὴν ἀναγραφὴν τῶν στηλῶν καὶ τὴν ἀνάθεσιν μερίσαι τὸν ταμίαν τὸ γενόμενον ἀνάλωμα.

Ἐν στεφάνῳ ἐκ φύλλων ἐλαίας :

Ἡ βουλὴ
ὁ δῆμος
Τίμαρχον
Τιμάρχου
Σαλαμίνιον

Τὸ ψήφισμα τοῦτο θὰ εἶνε περίπου σύγχρονον τῷ προηγουμένῳ. Τίμαρχός τις Σαλαμίνιος Bull. de corr. h. XI (1887) σ. 253.

4 καὶ 5. Νεώτερα τῶν προηγουμένων φαίνεται ὅτι εἶνε τὰ δύο ψηφίσματα, ἅπερ συνάπτομεν ἐνταῦθα ὡς ἀναφερόμενα εἰς δύο ἀδελφούς, οἷς πιθανῶς συγχρόνως ἀπενεμήθησαν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων αἱ ἴδιαι τιμαί. Λέγω δὲ ὅτι τὰ ψηφίσματα ταῦτα, ὧν διε-

Digitized by Google

σώθησαν τοῦ μὲν ἑνὸς ὀλίγα τινὰ αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος καὶ τὸ ὑπογεγραμμένον ὄνομα, τοῦ δὲ μόνον τὸ ὑποσεσημειωμένον ὄνομα, νεώτερα φαίνονται, διότι πρῶτον μὲν ἡ μεσαία γραμμὴ τοῦ ἄλφα εἶνε ὀλίγον πρὸς τὰ κάτω κεκυρτωμένη, δεύτερον δὲ ἀπαντᾷ ἐν τῷ γ' στ. τῆς ὑπ' ἀρ. 4 ἐπιγραφῆς ἡ γραφὴ Χαρείτων ἀντὶ Χαρίτων, τὸ δὲ ἀρχαιότερον παράδειγμα ἐν ᾧ μηκύνεται τοιουτοτρόπως τὸ ἰῶτα φαίνεται ὅτι εἶνε τὸ ἐν τῷ C. I. A. ὑπ' ἀρ. 624 (στ. ε' γ ε ί ν ε σ θ α ι, στ. λδ' φ ι λ ο τ ε ι μ ο ῦ ν τ α) ψήφισμα ὀργεώνων, ὅπερ ἀνάγεται εἰς τὸ μέσον τῆς δευτέρας π. Χρ. ἑκατονταετηρίδος [1]). Εἰς τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἀνάγονται πιθανῶς καὶ τὰ ψηφίσματα ὧν παραθέτομεν ἐνταῦθα τὰ περιλειπόμενα, τοῦ μὲν ὑπ' ἀρ. 4 (μῆκ. 0,70, πλ. 0,42 - 44, πάχ. 0,10μ) τὰ ἑξῆς :

[ὅπως δ' ἂν καὶ ὑπόμνη-]
μα ὑπάρχει αὐτῷ τ]ῆς π[ρὸς τὸν δῆμον εὐνοίας ἀναγράψαι τόδε τὸ
ψήφισμα τὸν γραμματέα] τὸν κατὰ πρυτανε[ίαν ἐν στήλει λιθίνει
καὶ στῆσαι αὐτὴν ἐν] τῷ τεμένει τοῦ Δήμου καὶ Χαρείτ[ων, τὸ δὲ
γενόμενον ε]ἰς αὐτὴν ἀνάλωμα μερίσαι τὸν ταμίαν τῶ[ν
στρατιωτι]κῶν.

Ἡ βουλὴ
ὁ δῆμος
Λεοντίσκον
Αἴγμωνος
Παταρέα

τοῦ δὲ ὑπ' ἀρ. 5 (μῆκ. 0,66, πλ. 0,425 - 45, πάχ. 0,13μ) :

Ἡ βουλὴ
ὁ δῆμος
Εὐέλθοντα
Αἴγμωνος
Παταρέα

Ἐν τῷ αὐτῷ χώρῳ εὑρέθησαν χαμαὶ κείμενα καὶ

6. Κιονίσκος ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου, φέρων τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν :

Ἀριστα - - - - -
Εὐδίκου
Ἀγγελῆθεν
θυγάτηρ

(1) Ἴδε Meisterhans Gramm. d. att. Inschr. σ. 38.

7. Τεμάχιον ἐπιστεγάσματος νεκρικοῦ μνημείου ἐκ Πεντελ. μαρμ. Μῆκ. 0,25, ὕψ. 0,22, πάχ. 0,15^{μ}.

- - - μένου

8. Ὅμοιον. Μῆκ. 0,30, ὕψ. 0,25, πάχ. 0,20^{μ}.

- - - - α Γαΐο[υ - - - - -
ἡ καὶ - - - - -

Τὸ ὑπ' ἀρ. 6 εἶνε τῶν π. Χρ., τὰ δὲ ὑπ' ἀρ. 7 κ. 8 τῶν μ. Χρ. χρόνων.

Τὸ βάθρον τοῦ Βρυάξιδος.

Ἀποπερατωθείσης ἤδη τῆς τυπώσεως τῶν προηγουμένων ἐπιγραφῶν ἀνεκαλύφθη τὸ περὶ οὗ ἐν τοῖς ἀνωτέρω (σελ. 34 κ. ἑ.) λόγος βάθρον τοῦ Βρυάξιδος. Ἡ ἐπὶ τῆς ἔμπροσθεν προσόψεως αὐτοῦ ἐπιγραφὴ ἔχει ὡς ἑξῆς (ἴδ. εἰκ. 1 ἐν σελ. 35) :

Φυλαρχοῦντες ἐνίκων ἀνθιππασίᾳ
Δημαίνετος Δημέο Παιανιεύς,
Δημέας Δημαινέτο Παιανιεύς,
Δημοσθένης Δημαινέτο Παιανιεύς.
Βρύαξις ἐπόησεν.

Ἐπειδὴ οἱ φύλαρχοι δέκα ὄντες ἐξελέγοντο ἐκ τῶν φυλῶν, προΐστατο δηλαδὴ ἕκαστος αὐτῶν τῶν ἐκ τῆς ἑαυτοῦ φυλῆς (ἑκατὸν) ἱππέων, ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐνταῦθα δημοσιευομένης ἐπιγραφῆς, ὅτι τὸ ἐπὶ τοῦ βάθρου ποτὲ τεθειμένον ἀνάθημα δὲν ἀναφέρεται εἰς νίκην τινά, ἣν οἱ τρεῖς μνημονευόμενοι φύλαρχοι συγχρόνως καὶ ἐν τῇ αὐτῇ ἑορτῇ ἐνίκησαν, ἀλλὰ δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς οἰκογενειακὸν οὕτως εἰπεῖν μνημεῖον, ὅπερ ἀνεγέρθη ὅταν καὶ τρίτον μέλος τῆς αὐτῆς οἰκογενείας ἐν τῷ αὐτῷ ἀγῶνι ἐνίκησεν, τὸ δὲ μέλος τοῦτο εἶνε πιθανῶς ὁ τρίτος, τουτέστι Δημοσθένης Δημαινέτου Παιανιεύς, ὅστις διὰ τοῦ κοινοῦ τούτου ἀναθήματος ἀνενέωσεν καὶ τὴν ἀνάμνησιν τῶν νικῶν τοῦ ἀδελφοῦ καὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Συνάμα δὲ ἐξάγεται ἐκ τούτων ὅτι τὸ ἔργον τοῦ Βρυάξιδος δὲν ἦτο δημόσιον ἀλλὰ ἰδιωτικόν.

Digitized by Google

Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων πιθανὸν γίνεται ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο ἀνήκει εἰς ἐκεῖνα, ἅτινα ἔτι νέος ὢν ἐξετέλεσεν ὁ τεχνίτης. Διὰ τοῦτο δὲν ἀναφέρεται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων μεταξὺ τῶν ἔργων, δι' ὧν ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ Αἰγαίου πελάγους ἐδοξάσθη καὶ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν δὲν μνημονεύεται ὁ Βρύαξις οὔτε ὑπὸ τοῦ Παυσανίου οὔτε ὑπ' ἄλλου τινὸς ἐν τοῖς τεχνίταις, ὧν τὰ ἔργα εὕρηντο ἐν Ἀθήναις[1]. *Συμφωνεῖ δὲ πρὸς τὴν νῦν ἀνεύρεσιν τοῦ βάθρου αὐτοῦ ὅτι ὑπὸ τοῦ Κλήμεντος τ. Ἀλεξ. (Προτρ. IV 48) Ἀθηναῖος καλεῖται.*

Τὰ ἔργα τοῦ τεχνίτου, ὧν τινων γνωρίζομεν κατὰ προσέγγισιν τοὐλάχιστον τοὺς χρόνους τῆς ἐκτελέσεως, τὸ Μαυσώλλειον δηλαδὴ καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ βασιλέως Σελεύκου Νικάτορος, ἐγένοντο κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τῆς τετάρτης π. Χρ. ἑκατονταετηρίδος. Ἐπειδὴ ἡ εἰκὼν τοῦ Σελεύκου πιθανῶς ἐγένετο κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετηρίδα τῆς ἑκατονταετηρίδος ταύτης, δὲν εἶνε πιθανὸν ὅτι ὁ τεχνίτης ἐπεφορτίσθη τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος βάθρου καὶ ἀναθήματος πρὸ τοῦ μέσου τῆς ἑκατονταετηρίδος, ἀφ' ἑτέρου δὲ φαίνεται ὅτι δὲν εἶνε πολὺ νεώτερον τῆς ἐποχῆς ταύτης διότι, ὡς εἴπομεν ἐν τοῖς ἀνωτέρω, ἀνήκει πιθανῶς εἰς τὰ ἰδιωτικὰ ἔργα δι' ὧν ὁ νέος τεχνίτης τὸ πρῶτον γνωστὸς ἐγένετο καὶ ἅτινα ἐξετέλεσε βεβαίως πρὸ τῆς μετὰ τοῦ Σκόπα καὶ ἄλλων ἐνδόξων τεχνιτῶν ἐν τῷ Μαυσσωλλείῳ συνεργασίας αὐτοῦ[2]. *Πρὸς ταύτην δὲ τὴν γνώμην συμφωνεῖ καὶ ἡ γραφὴ τῆς ἐπιγραφῆς, ἥτις ὁμοιάζει μὲν ἐν πολλοῖς τῇ τῆς ἐν τῷ Δελτίῳ τ. ἔ. 1889 ἐ. σ. 129 ἐν ὁμοιοτύπῳ δημοσιευμένης ἐπιγραφῆς (τῆς Πανδήμου Ἀφροδίτης), φαίνεται ὅμως ὅτι ὀλίγον τι ἀρχαιοτέρα εἶνε.*

Ταῦτα προτάξαντες ἐπανερχόμεθα εἰς τοὺς ἐν τῇ ἐπιγραφῇ μνημονευομένους φυλάρχους.

Ἐκ τῶν φυλάρχων τούτων δύναται ἴσως ὁ πρῶτος, ὁ πατὴρ

(1) Πρβ. Παυσ. I 17, 1 «Ἀθηναίοις δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ ἄλλα ἐστὶν οὐκ ἐς ἅπαντας ἐπίσημα».

(2) Ἴσως δὲν εἶνε τυχαία ἡ σύμπτωσις ὅτι ἡ ἀρκτικὴ πλευρὰ τοῦ Μαυσσωλλείου, ἣν ἐξειργάσατο ὁ Βρύαξις, περιεῖχε τὴν παράστασιν ἱππέων ὧν οἱ σφριγῶντες ἵπποι ὑπομιμνήσκουσιν ἡμῖν τοὺς ἐν τῷ βάθρῳ ἵππους.

Digitized by Google

δηλαδὴ τῶν δύο λοιπῶν, Δημαίνετος Δημέου Παιανιεύς, νὰ ταυτισθῇ μετὰ τοῦ γνωστοῦ στρατηγοῦ Δημαινέτου, ὅστις ἀναφέρεται παρὰ τοῦ Ξενοφῶντος ἐν τοῖς Ελλ. V 1,10 καὶ 26 καὶ τοῦ Αἰσχίνου II, 78 (πρβ. Ἁρποκρ. καὶ Σουΐδ. ἐ.λ.), ὡς «καταναυμαχήσας» ἐν τῷ Κορινθιακῷ πολέμῳ «Χίλωνα τὸν Λακεδαιμονίων ναύαρχον» μετὰ δὲ τοῦ Χαβρίου νικήσας ἐν Αἰγίνῃ τὸν Γοργώπαν[1]. *Περὶ τοῦ Δημαινέτου δὲν ἀναφέρεται ῥητῶς ὅτι ἀνῆκεν εἰς τὸν δῆμον τῶν Παιανιέων, παρατηροῦμεν ὅμως ὅτι οἱ τῶν μετ᾽ αὐτοῦ στρατηγῶν τοῦ ἔτους 388/7, ὧν μνημονεύονται οἱ ἐξ ὧν κατήγοντο δῆμοι, δὲν ἀνῆκον εἰς τὴν Πανδιονίδα φυλήν, ἥτις συμπεριελάμβανε καὶ τοὺς Παιανιεῖς. Πρὸς τούτοις καλεῖται ὁ στρατηγὸς οὗτος βουζύγης, ἀνῆκεν δηλαδὴ εἰς ἓν τῶν διαπρεπεστέρων γενῶν τῆς πόλεως, ἐξ οὗ κατήγετο καὶ αὐτὸς ὁ Περικλῆς*[2], *ἐπεμελεῖτο δὲ βεβαίως καὶ οὗτος, ὅπως οἱ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ μνημονευόμενοι φύλαρχοι, τῆς ἱπποτροφίας καὶ γνωστὸν εἶνε ὅτι οἱ υἱοὶ τῶν διασήμων καὶ πλουσίων πολιτῶν κατετάσσοντο συνήθως ἐν τοῖς τάγμασι τῶν ἱππέων, βαθμηδὸν δὲ διωρίζοντο ὑπὸ τῶν προϊσταμένων αὐτῶν καὶ ἐξελέγοντο κατόπιν ὑπὸ τοῦ δήμου εἰς τὰς ἀνωτέρας ἀρχὰς προβιβαζόμενοι μέχρι τῆς στρατηγίας. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται ὅτι ὁ εἰρημένος Δημαίνετος ἠδύνατο νὰ εἶχε περὶ τὸ μέσον τῆς τετάρτης ἑκατονταετηρίδος δύο υἱοὺς ἔχοντας τὴν διὰ τὴν φυλαρχίαν ἀπαιτουμένην ἡλικίαν*[3].

Οἱ φύλαρχοι οὗτοι, οἱοιδήποτε καὶ ἂν εἶνε, «ἐνίκων ἀνθιππασίᾳ». Περὶ ταύτης γράφει ὁ Ξενοφῶν ἐν τῷ Ἱππαρχικῷ (III 11 κ. ἑ.) λόγον ποιούμενος περὶ τῆς ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῆς βουλῆς γινομένης ἐπιδείξεως τὰ ἑξῆς: «καλὸν δ᾽ ἐπεὶ αἱ φυλαὶ ἐν τῇ ἀνθιππασίᾳ φεύγουσί τε ἀλλήλας καὶ διώκουσι ταχέως, ὅταν οἱ ἵππαρχοι ἡγῶνται ταῖς πέντε φυλαῖς, ἑκατέρας διελαύ-

(1) Πρβ. Schäfer Dem. u. s. Z. I σ. 148 κ. 221, J. Beloch D. att. Pol. s. Perikles σ. 296 καὶ 356.

(2) Πρβ. Toepffer Att. Geneal. σ. 136 κ. ἑ.

(3) Ἐν παρόδῳ προσθέτω ὅτι τὰ ἐκ τῆς λέξεως «δῆμος» παραγόμενα ὀνόματα συνηθέστατα εἶνε μεταξὺ τῶν γνωστῶν Παιανιέων, ὧν παραδείγματα εἶνε ὁ Δημοσθένης Δημοσθένους, Δημοχάρης Δήμωνος καὶ ἄλλοι συγγενεῖς τοῦ ῥήτορος, Δημάδης Δημέου, Δήμων Δημοτέλους κτλ.

νειν τὰς φυλὰς δι' ἀλλήλων· ταύτης γὰρ τῆς θέας τό τε ἀντιμετώπους προσελαύνειν ἀλλήλοις γοργόν, τό τε διελάσαντας τὸν ἱππόδρομον ἀντίους πάλιν στῆσαι ἀλλήλοις σεμνόν, καὶ τὸ ἀπὸ σάλπιγγος αὖ τὸ δεύτερον θᾶττον ἐπελαύνειν καλόν· στάντας δὲ ἤδη τὸ τρίτον αὖ ἀπὸ σάλπιγγος χρὴ τάχιστα ἀλλήλοις ἐπελαύνειν, καὶ διελάσαντας εἰς κατάλυσιν ἤδη ἐπὶ φάλαγγος ἅπαντας καταστάντας, ὥσπερ εἰώθατε πρὸς τὴν βουλὴν προσελαύνειν. Ταῦτά μοι δοκεῖ πολεμικώτερά τε φαίνεσθαι ἂν καὶ καινότερα· τὸ δὲ βραδύτερον μὲν τῶν φυλάρχων ἐλαύνειν, τὸν δ' αὐτὸν τρόπον ἐκείνοις ἱππεύειν, οὐκ ἄξιον ἱππαρχίας» [1]. *Αἱ παραινέσεις αὗται τοῦ Ξενοφῶντος σχετιζόμεναι πρὸς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἐπιδείξεως σκοπεύουσι ὄχι νὰ ἐπιφέρωσι ῥιζικὴν ἀλλὰ μόνον ἐν τοῖς καθέκαστα μεταβολὴν τοῦ καθεστῶτος συστήματος. Ἀπετέλει δὲ ἡ ἀνθιππασία μέρος τῶν ἱππικῶν ἀγώνων, οἵτινες συνεδέοντο πρὸ πάντων μετὰ τῶν Παναθηναίων, τῶν Θησείων (ἐπιταφίων) καὶ τῶν Ὀλυμπιείων, ῥητῶς δὲ ὀνομάζεται ἀγὼν (ἴδε Ἡσύχ. Σουίδ. Ἀνέκδ. τ. Bekker I 404 ἑ. λ.), καί τοι δὲν ἀναφέρεται ὅτι ἐξελέγοντο τακτικῶς ἐπὶ τούτοις διοριζόμενοι ἀγωνοθέται καὶ ὅτι ῥητά τινα ἆθλα προετίθεντο. Διὰ τοῦτον τὸν λόγον δὲν μνημονεύεται ὁ ἀγὼν τῆς ἀνθιππασίας ἐν τοῖς καταλόγοις τῶν Παναθηναϊκῶν νικητῶν τοῖς ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 965-970 δημοσιευμένοις, ἐν οἷς, ὅπως ἐν τοῖς περὶ τῶν Θησείων ἐπιγραφαῖς, ῥητῶς μνημονεύονται ἐκτὸς τῶν ἱππάρχων καὶ οἱ φύλαρχοι, οἵτινες ὡς ἀντιπρόσωποι τῶν ἑαυτῶν φυλῶν ἐν τοῖς ἱππικοῖς ἀγῶσιν ἐνίκησαν (ἴδε C. I. A. II 444 στ. 56 κ. ἑ.* [2]*), στ. 77 κ.ἑ., 445 d κ. ἑ. στ. 8 κ. ἑ., στ. 41 κ. ἑ., C. I. A. II 968 στ. 28 κ. ἑ., 969 σ. 41) καὶ ἐπὶ τὸ γενικώτερον μόνον ἀναφέρεται ἐν ταῖς περὶ τῶν Θησείων ἐπιγραφαῖς, ὅτι ὁ ἀγωνοθέτης τοῦ ἀγῶ-*

(1) Ἐν τῇ αὐτῇ διατριβῇ ὁμιλεῖ ὁ συγγραφεὺς I 20 ὁμοίως περὶ τῶν «μελετῶν τῆς ἀνθιππασίας», II 4 περὶ «τῶν μετὰ φιλίας ἀνθιππασιῶν».

(2) Πρβ. Martin Les cavaliers athéniens σ. 281 σημ. 1. Ὁ ἐν στ. ξ' μνημονευόμενος Σῖμος εἶνε πιθανῶς συγγενὴς τοῦ ἐν τῷ C. I. A. III ὑπ' ἀρ. 1881 ἀπαντῶντος Ἀνθεστηρίου Σίμου ἐκ Μυρρινούττης καὶ ἀνῆκεν εἰς γνωστήν τινα οἰκογένειαν, πρβ. Bull. de corr. hell. XIII (1889) σ. 429.

Google

νος τούτου «παρεσκεύασεν ταῖς φυλαῖς ταῖς νικώσαις ἆθλα τῶν ἱππέων» - - «καὶ ταῦτα ἀνέθηκεν».

῞Απαξ μόνον ἀναφέρεται ἡ ἀνθιππασία ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς. Τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ἐδημοσίευσε τελευταῖον ὁ Köhler ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 1291, διεπραγματεύθη δὲ ἐκτενέστερον περὶ αὐτῆς ἐν τοῖς Mitth. IX (1884) σ. 49 κ. ἑ.[1]).

'Η ἐπιγραφὴ αὕτη ἀνεγράφη μετ' ἄλλων τινῶν ἐπὶ χορηγικοῦ τινος μνημείου, ὅπερ ἵστατο ἐν τῷ ὑπὸ τὴν 'Ακρόπολιν τεμένει τοῦ Διονύσου. 'Εν ταῖς διαφόροις ταύταις ἐπιγραφαῖς μνημονεύονται αἱ κατὰ διαφόρους χρόνους ἀπονεμηθεῖσαι τιμαί, δι' ὧν ἐτίμησαν οἱ 'Αθηναῖοι τὸν Γλαύκωνα 'Ετεοκλέους Αἰθαλίδην, πιθανῶς τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἔτι γνωστοτέρου Χρεμωνίδου, καὶ ἐπὶ μὲν τῆς ἔμπροσθεν προσόψεως τοῦ λίθου εὕρηται ἡ δι' ἣν κατεσκευάσθη τὸ μνημεῖον χορηγικὴ ἐπιγραφή, ἐπὶ δὲ τῆς δεξιᾶς καὶ τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς ἀναγράφονται ἐν στεφάνοις ἐκ φύλλων κισσοῦ καὶ ἐλαίας

ἐπὶ μὲν τῆς δεξιᾶς

1	2	3	4
ἀνθιππασίᾳ Ὀλυμπιεῖα	ὁ δῆμος φυλαρχήσαντα	ἀνθιππασίᾳ Παναθήναια τὰ μεγάλα	(— —)

ἐπὶ δὲ τῆς ἀριστερᾶς

I	II	III	IV
στρατηγήσαντα ἐπὶ τῶν ὅπλων	ὁ δῆμος ἀγωνοθετήσαντα	στρατηγήσαντα ἐπὶ τῶν ὅπλων	(— —)

'Εκ τῆς περὶ τὰς ἐπιγραφὰς ταύτας ἀπεικονίσεως στεφάνων ἐξάγεται, ὡς συμπεραίνει καὶ ὁ Köhler, ὅτι οἱ ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς ἀνθιππασίας νικήσαντες φύλαρχοι ἐστεφανοῦντο ὑπὸ τοῦ δήμου, δὲν ἀποκλείεται ὅμως ἡ εἰκασία ὅτι ἐπετρέπετο τοῖς νικήσασι νὰ στήσωσιν ἰδίαις δαπάναις καὶ ἰδιωτικόν τι ἀνάθημα.῾Ως τοιοῦτον

(3) Πρβ. Martin ἔ. ἀ. σ. 197 κ. ἑ.

Digitized by Google

δέον, ὡς εἴπομεν ἤδη ἐν τοῖς ἀνωτέρω, νὰ θεωρήσωμεν καὶ τὸ ἐπὶ τοῦ βάθρου τοῦ Βρυάξιδος ἀνάθημα, οἱονδήποτε καὶ ἂν ἦτον [1]).

Ὑπολείπεται νὰ προσθέσωμέν τινα περὶ τοῦ ζητήματος ἂν ἡ ἀνεύρεσις τοῦ μέχρι τοῦδε κατὰ χώραν ἱσταμένου, νῦν δὲ εἰς τὸ Ἐθν. Ἀρχ. Μουσεῖον μετακομισθέντος βάθρου συντελεῖ εἰς διευκρίνισιν τῆς τοπογραφίας τοῦ μέρους τούτου τῆς πόλεως, οἴκοθεν δὲ ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἀνεύρεσις ἑνὸς καὶ μόνου μνημείου μὴ ἐξετασθέντων εἰσέτι ἀρκούντως τῶν πέριξ τόπων [2]), *ἀναγκάζει ἡμᾶς νὰ περιορισθῶμεν εἰς ὀλίγας τινὰς γενικωτέρας παρατηρήσεις, συνεχίζοντες τὰ ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἐν σ. 41 κ. ἑ. εἰρημένα.*

Ἐκ τῶν προτέρων παραδεκτέον εἶνε ὅτι ὡς τόπος τῆς ἀναθέσεως τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος μνημείου ἐξελέγη βεβαίως, ἂν δὲν ὑπῆρχε κώλυμά τι, μέρος τι τῆς πόλεως, ὅπερ ἐν σχέσει τινὶ διετέλει πρὸς τὸν ἀναθέτην ἢ τὸ ἀνάθημα. Τὸ δὲ ἀνάθημα τοῦ Δημαινέτου καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἔκειτο μόλις περὶ τὰ 40 μέτρα πρὸς Α. μακρὰν τοῦ τεμένους τοῦ Δήμου καὶ τῶν Χαρίτων, περὶ οὗ ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἀπεπειράθημεν ν' ἀποδείξωμεν ὅτι ἀνῆκεν εἰς τὴν ἐν τῷ Κεραμεικῷ ἀγοράν. Πιθανὸν λοιπὸν ἢ μᾶλλον βέβαιον νομίζομεν ὅτι καὶ τὸ βάθρον τοῦ Βρυάξιδος εὕρητο ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς ἀρχαίας ἀγορᾶς. Συμφώνως λοιπὸν πρὸς τὰ ἄνω εἰρη-

(1) Οἱ ἐπὶ τριῶν πλευρῶν τοῦ βάθρου ἀναγεγλυμμένοι τρίποδες πρὸς οὓς ὡς πρὸς σύμβολόν τι τῆς νίκης βαδίζουσιν οἱ ἵπποι, κατὰ πρώτην ὄψιν φαίνεται ὅτι ὑποδεικνύουσιν, ὅτι ἡ ἀνάθεσις τριπόδων δὲν ἦτον ὅλως διόλου ἄσχετος πρὸς ἄλλους πλὴν τῶν μουσικῶν ἀγῶνας, ὅπως πρεσβεύει ὁ Reisch (πρβ. De musicis Græcorum certam. σ. 25, Griech. Weihgesch. σ. 63). Ἐπειδὴ ὅμως πρόκειται περὶ ἰδιωτικοῦ ἀναθήματος, οὐδὲν κωλύει νὰ παραδεχθῶμεν τὴν γνώμην αὐτοῦ ὅτι μόνον ἐν τοῖς Διονυσίοις καὶ τοῖς Θαργηλίοις ἐδίδοντο τρίποδες ὡς δημόσια ἆθλα.

Δυστυχῶς δὲν εἶνε βέβαιον τί ἀνάθημα ἵστατο ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ Βρυάξιδος, εἰκάζομεν δὲ ὅτι ἦτον τρίπους ἐπὶ κίονος. Τοιαύτης ἐπὶ κίονος ἀναθέσεως τριπόδων παραδείγματα ἀναφέρω ἐκ πολλῶν τὴν ἐπὶ κρατῆρος τινὸς τοῦ ἐν Κοπενχάγῃ μουσείου παράστασιν (ἴδε Arch. Zeit. XXV π. 226, 1. Reisch Gr. W. σ. 80) καὶ τοὺς ἄνωθεν τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου κίονας.

(2) Τὸ βάθρον ἔκειτο πλησιέστατα (πρὸς Β) ἀρχαίου τινὸς τοίχου, οὗ μικρὸν μόνον μέρος προκύπτει ἐκ τῶν χωμάτων. Ὀλίγον πρὸς Α τῆς θέσεως τοῦ βάθρου ἀρχίζουσι ν' ἀναφαίνωνται δύο τοῖχοι, οἵτινες γωνίαν τινὰ ἐσχημάτιζον, ἐπ' αὐτῶν δὲ ἴχνη ἀντηρίδων. Ἀνεκαλύφθη δὲ καὶ ἔτι μᾶλλον πρὸς Α. πλατὺ θεμέλιον μακροῦ τινος τοίχου, ὅστις φαίνεται ὅτι συνεχίζει τὴν γραμμὴν τοῦ βορρείου τοίχου τῆς στοᾶς τοῦ Ἀττάλου.

μένα συμπεραίνομεν ὅτι ἡ ἐν ᾧ τόπῳ ἀνευρέθη ἵδρυσις τοῦ μνημείου τῶν τριῶν φυλάρχων δέον νὰ σχετισθῇ πρὸς τὴν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τῶν ἐπὶ τοῦ ἱππικοῦ τεταγμένων ἀρχῶν διὰ τῆς ἀγορᾶς ἀγομένην πομπὴν τῶν Παναθηναίων, τῆς αὐτῆς πιθανὸν ἑορτῆς, ἐν ᾗ ἐνίκησαν τῇ ἀνθιππασίᾳ οἱ τρεῖς περὶ ὧν ὁ λόγος φύλαρχοι. Γνωστὸν εἶνε, καὶ περιττὸν νομίζω ν' ἀναφέρω τὰ περὶ τούτου χωρία τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ὅτι ἡ πομπὴ τῶν Παναθηναίων ἐγένετο ἀπὸ τοῦ ἔξω Κεραμεικοῦ μέχρι τοῦ Ἐλευσινίου (τοῦ ὑπὸ τῇ Ἀκροπόλει) ἤ, ὅπως τινὲς συγγραφεῖς τὸ αὐτὸ διηγούμενοι ἐκφράζονται, πρὸς τὴν Ἀκρόπολιν· ὅσον δὲ ἀφορᾷ ἰδίως τοὺς ἐν τῇ πομπῇ ἱππεῖς παραινεῖ ὁ Ξενοφῶν ἐν τῷ Ἱππ. III 2 κ. ἑ., ὡρμώμενος ἐκ τοῦ μέχρι τότε καθεστῶτος, «τὰς πομπὰς οἴομαι ἂν καὶ τοῖς θεοῖς κεχαρισμενωτάτας καὶ τοῖς θεαταῖς εἶναι εἰ ὅσων ἱερὰ καὶ ἀγάλματα ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐστι ταῦτα ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν Ἑρμῶν κύκλῳ περὶ τὴν ἀγορὰν καὶ τὰ ἱερὰ περιελαύνοιεν τιμῶντες τοὺς θεούς.....ἐπειδὰν δὲ πάλιν πρὸς τοῖς Ἑρμαῖς γένωνται περιεληλακότες, ἐντεῦθεν καλόν μοι δοκεῖ εἶναι κατὰ φυλὰς εἰς τάχος ἀνιέναι τοὺς ἵππους μέχρι τοῦ Ἐλευσινίου [1]».

Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον νομίζω ὅτι καὶ ἄλλο τι ὅμοιον ἐπίσης εἰς τὸ ἱππικὸν τῶν Ἀθηναίων ἀναφερόμενον μνημεῖον ἱδρύθη παρὰ τὸν χῶρον, παρ' ὃν διέλαυνον ἐν τῇ πομπῇ τῶν Παναθηναίων οἱ

---

(1) Ὁ κωμικὸς Μνησίμαχος (Ἀθην. IX, 67 σ. 402 F) περιγράφει τοὺς πλησίον τῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ Ἑρμῶν φυλάρχους διδάσκοντας τοὺς ἱππεῖς:

«Στεῖχ' εἰς ἀγορὰν
πρὸς τοὺς Ἑρμᾶς,
οὗ προσφοιτῶσ' οἱ φύλαρχοι
τούς τε μαθητὰς τοὺς ὡραίους,
οὓς ἀναβαίνειν ἐπὶ τοὺς ἵππους
μελετᾷ Φείδων καὶ καταβαίνειν.»

Δημ. IV 26: «οὐχ ἐχειροτονεῖτε δ' ἐξ ὑμῶν αὐτῶν δέκα ταξιάρχους καὶ στρατηγοὺς καὶ φυλάρχους καὶ ἱππάρχους δύο; τί οὖν οὗτοι ποιοῦσιν; πλὴν ἑνὸς ἀνδρός, ὃν ἂν ἐκπέμψητε ἐπὶ τὸν πόλεμον,. οἱ λοιποὶ τὰς πομπὰς πέμπουσιν ὑμῖν μετὰ τῶν ἱεροποιῶν· ὥσπερ γὰρ οἱ πλάττοντες τοὺς πηλίνους, εἰς τὴν ἀγορὰν χειροτονεῖτε τοὺς ταξιάρχους καὶ τοὺς φυλάρχους, οὐκ ἐπὶ τὸν πόλεμον».

Ἀθην. IV 64: «τοῖς δὲ Παναθηναίοις ἵππαρχος ὢν (Δημήτριος ὁ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως ἀπόγονος) ἰκρίον ἔστησε πρὸς τοῖς Ἑρμαῖς Ἀρισταγόρᾳ μετεωρότερον τῶν Ἑρμῶν».

ἱππεῖς, τὸ τοῦ Σίμωνος (Ξεν. περὶ ἱππικῆς Ι 1), «ὃς τὸν κατὰ τὸ Ἐλευσίνιον Ἀθήνησιν ἵππον χαλκοῦν ἀνέθηκε καὶ ἐν τῷ βάθρῳ τὰ ἑαυτοῦ ἔργα ἐξετύπωσεν»[1]. *Ἐπιβεβαιοῖ λοιπὸν καὶ ἡ ἀνεύρεσις τοῦ τὸ ὄνομα τοῦ Βρυάξιδος φέροντος βάθρου, ὅτι ἡ διὰ τὴν προέκτασιν τοῦ σιδηροδρόμου ἀνορυσσομένη τάφρος διατέμνει μέρος τι τῆς ἀρχαίας ἀγορᾶς τῆς πόλεως, ἐν ᾗ κατὰ τὴν φράσιν τοῦ Αἰσχίνου (ΙΙΙ 183) «ἁπάντων τῶν καλῶν ἔργων τὰ ὑπομνήματα ἀνέκειντο.»*

Γάϊος Καρρείνας Γ. υἱὸς Σεκοῦνδος.

Ἐντὸς τῆς διὰ τὴν προέκτασιν τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς-Ἀθηνῶν ἀνορυσσομένης τάφρου εὑρέθη πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐντετειχισμένον ἐν νεωτέρῳ τινὶ τοίχῳ τεμάχιον τετραγώνου βάθρου ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου (μήκ. 0,42, πλ. 0,16, ὕψ. 0,10μ), φέρον τὴν ἑξῆς ἀξιοπερίεργον ἐπιγραφήν:

Γάιον Καρρείναν Γαίο[υ υἱὸν Σεκοῦνδον φιλο-
καίσαρα τὸν ἐπώνυμ[ον ἄρχοντα καὶ ἱερέα
Δ[ρο]ύσου [ὑπάτου
[ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴ καὶ ἡ βουλὴ τῶν Χ]
καὶ ὁ δῆμος κτλ.]

Ἐκ τῆς ἐν στ. β' καὶ γ' μνείας τοῦ ἱερέως τοῦ Δρούσου ἐξάγεται, ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ ἐνεκολάφθη ἐπὶ τοῦ βάθρου μεταξὺ τῶν ἐτῶν 9 πρ. Χρ. καὶ 126 μ. Χρ. (πρβ. Dittenberger ἐν τῇ Ephem. epigr. I σ. 116 καὶ τὰς εἰς τὴν ἐν τῷ C I. A III ὑπ' ἀρ. 1009 ἐπιγραφὴν παρατηρήσεις). Πρὸς τοὺς χρόνους τῆς ἐπιγραφῆς καὶ τὸ ἐν τῷ α' στ. συμπληρωτέον κενὸν φαίνεται κατὰ πρώτην ὄψιν ὅτι ἀνταποκρίνεται ὁ παρὰ τοῦ Δίωνος Κασσίου (LIV 20) ἀναφερόμενος Καρίνας Σεκοῦνδος, διότι τοῦτον ἀφορῶσιν οἱ στίχοι τοῦ Ἰουβεναλίου οἱ ἐν τ. ΙΙΙ 7, 203 κ. ἑ., δυνάμεθα δὲ νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ὁ ἐκ Ῥώμης φυγαδευθεὶς ῥήτωρ ἔφυγεν εἰς Ἀθήνας, ἔνθα εὗρεν, ἄγνωστον διατί, τὸν θάνατον τοῦ Σωκράτους.

(1) Ὁ Πλίνιος διηγεῖται ὅτι δὲν πρόκειται μόνον περὶ ἵππου τινός, ἀλλὰ περὶ αὐτοῦ τοῦ Σίμωνος ὡς ἱππέως καὶ ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο ἐποίησεν ὁ Δημήτριος· ἴδε Overbeck Schriftqu. σ. 161, Martin ἔ. ἀ. σ. 486.

Περὶ τούτου ὅμως βεβαίως δὲν πρόκειται, διότι ὁ ἐπὶ τοῦ βάθρου μνημονευόμενος ἐπονομάζεται φιλόκαισαρ. Ὀρθῶς λοιπὸν ἐγνωμάτευσαν ὁ Nipperdey (ἐν τῇ πρὸς Τάκ Χρον. XV 45 σημειώσει) καὶ ὁ Weidner (ἐν σημειώσει πρὸς τὸ ἄνω χωρίον τοῦ Ἰουβεναλίου), διακρίναντες αὐτὸν τοῦ ὁμωνύμου υἱοῦ αὐτοῦ, ὅστις ἐκ τῶν ἐμπίστων ὢν τοῦ Νέρωνος ἀπεστάλη ὑπὸ τούτου κατὰ τὸ ἔτος 65 μ. Χρ. μετὰ τοῦ ἀπελευθέρου Ἀκράτου, ἵνα κομίσωσιν ὁ μὲν Ἄκρατος ἐκ τῆς Ἀσίας ὁ δὲ Καρίνας ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἀναθήματα καὶ ἀγάλματα θεῶν, δι' ὧν ἐκόσμει ὁ Νέρων τὴν κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος ἐμπρησθεῖσαν πρωτεύουσαν. Περὶ τοῦ Καρίνα γράφει ὁ Τάκιτος ὅτι «graeca doctrina ore tenus exercitus animum bonis artibus non imbuerat», οὗτος δὲ ἦτον ἴσως καὶ εἷς τῶν λόγων δι' οὓς ἐξελέγη ὑπὸ τοῦ Νέρωνος.

Περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐξετέλεσαν οἱ ἀπεσταλμένοι ἐν τοῖς καθέκαστα τὴν ἐντολὴν αὐτῶν δὲν ἀναφέρονται πολλαὶ λεπτομέρειαι [1]), οὐδεμία δὲ ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι οἱ Ἕλληνες ἀπεπειράθησαν ν' ἀποκρούσωσι πάσαις δυνάμεσι καὶ παντοίῳ τρόπῳ τὴν ἀτάσθαλον βίαν καὶ ὕβριν τῶν ἱεροσύλων. Ὅτι δὲ ἐπέτυχον οἱ Ἕλληνες ἐνίοτε τοῦ ποθουμένου ἀποδεικνύουσι τρανῶς ὅσα ἀναφέρονται περὶ τῆς πόλεως Περγάμου, ἥτις ὑποστηριζομένη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀνθυπάτου Σωρανοῦ κρατερῶς καὶ ἐπιτυχῶς ἀντέστη τῷ ἀθλίῳ ἐκείνῳ Ἀκράτῳ [2]). Ἐκ δὲ τῆς ἡμετέρας ἐπιγραφῆς μανθάνομεν νῦν τὸ πρῶτον τί ἔπραξαν πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν οἱ Ἀθηναῖοι, ἐξελιπάρησαν δηλαδὴ διὰ κολακειῶν τὴν εὔνοιαν αὐτοῦ καί, ἐπειδὴ ἐμετρίασαν ὁπωςδήποτε τὸν ζῆλον αὐτοῦ, ἐξέλεξαν τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Καίσαρος ἐπώνυμον ἄρχοντα (πιθανῶς τοῦ ἔτους 66 ἤ τινος τῶν ἑπομένων ἐτῶν [3]) καὶ ἔστησαν τὴν εἰκόνα αὐτοῦ πιθανῶς ὡς εὐεργέτου τῆς πόλεως ἐν τῇ ἀγορᾷ.

Α. ΛΟΛΛΙΓΚ.

(1) Ἴδε Hertzberg Gesch. Griech. u. d. H. d. Röm. II σ. 97 κ. ἑ.

(2) Τακ. Χρον. XVI, 23.

(3) Κατὰ τὸ ἔτος 65 μ. Χρ. ἦρχεν ἐν Ἀθήναις ὁ Δημόστρατος, ὡς ἀποδεικνύει χωρίον τι τοῦ Φλέγοντος, ἴδε C. Müller Fr. gr. III σ. 622 fr. 52.

Θρασυμήδης ὁ Πάριος
(ἀνακοίνωσις).

Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Foucart (Bull. d. corr. hell. 1890 σ. 590) γενομένην ἑρμηνείαν τῆς λ. *τυπος* τῆς ἐν ϛ'. 36 τῆς ἐξ Ἐπιδαύρου ἐπιγραφῆς, τῆς ἀναγραφούσης τὰς δαπάνας τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ (ἴδ. *Ἀρχ.Ἐφημερὶς* 1886 σ. 145 κ.ἑ.), ἐξετάσας ἐκ νέου τὰ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ διέκρινα ὅτι ἐν αὐτῇ μνημονεύεται πιθανῶς καὶ αὐτὸς ὁ Θρασυμήδης ὁ Πάριος, ὁ τὸ χρυσελεφάντινον ἄγαλμα τοῦ Ἀσκληπιοῦ ποιήσας. Τὸ συμπέρασμα τοῦτο ἐξέθηκα ἐν τῷ «Καταλόγῳ τοῦ Ἐθν. ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου 1890—1891». Τὸ σχετικὸν χωρίον εἶνε τετυπωμένον ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους (τυπογραφικὸν φύλλον 10 σ. 149 ἀρ. 173. πρβ. *Ἀρχ. Δελτίον* 1890 σ. 165), ἔχει δὲ ὡς ἑξῆς·

«Σημειωτέον ὅτι ἐν τῇ ἀνωτέρω μνημονευομένῃ ἐπιγραφῇ, τῇ ἀναγραφούσῃ τὰς δαπάνας τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ, ἀναφέρεται ὅτι *Θρασυμήδης* ἀνέλαβε νὰ κατασκευάσῃ «τὰν ὀροφὰν τὰν ὑπένερθε καὶ τὸ *θύρωμα* τὸ ἔνδοι καὶ διὰ στύλων» ἀντὶ 9800 δραχμῶν καὶ ὅτι Σωταῖρος ἀνέλαβε νὰ χορηγήσῃ *ἐλέφαντα* διὰ τὸ *θύρωμα*, ὅσον ἤθελε χρειασθῇ, ἀντὶ 3070 δραχμῶν. Ὁ Θρασυμήδης ἄρα οὗτος ἦτο γλύπτης λεπτουργὸς καὶ δὴ ἐλεφαντουργός, ἐξ οὗ δῆλον ὅτι πιθανώτατα εἶνε αὐτὸς ὁ καὶ τὸ χρυσολεφάντινον ἄγαλμα τοῦ Ἀσκληπιοῦ ποιήσας. Ὅτι δὲ οὗτος πρὸς τῇ μεγάλῃ τέχνῃ ἤσκει καὶ τὰς κοινὰς πρὸς πλήρωσιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ βίου τέχνας, οὐδὲν ἔχει τὸ παράδοξον, διότι καὶ ἡ τῶν ἀρχαίων καλλιτεχνῶν ἱστορία καὶ ἡ τῶν νεωτέρων παρέχει ἡμῖν τοιαῦτα παραδείγματα».

Τὴν ἀνακοίνωσιν ταύτην ποιοῦμαι ἐνταῦθα λαβὼν ἀφορμὴν ἐκ διατριβῆς τοῦ W. Gurlitt δημοσιευθείσης ἐσχάτως ἐν Archäologisch-epigraphische Mittheil. (τόμ. XIV σ. 126), ἐν ᾗ οὗτος ἐκ τῶν αὐτῶν ἐξ ὧν καὶ ἐγὼ ὁρμώμενος τὸ αὐτὸ ἀκριβῶς ὡς πρὸς τὸν Θρασυμήδην συμπέρασμα συνάγει. Σημειωθήτω ἄρα ὅτι αἱ δύο αὗται ἐργασίαι εἶνε ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξάρτητοι.

Ἀθήνησι, τῇ 2 Ἰουνίου 1891.

Π. ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ.

Digitized by Google

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1891

ΤΕΥΧΟΣ ΙΟΥΝΙΟΥ ΚΑΙ ΙΟΥΛΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΚΑΙ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

1. **Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἐπιδαύρῳ.** (ἴδ. σ. 3, 1).

Τὸ ἀνακαλυφθὲν Ὠδεῖον ἀπεκαλύφθη σχεδὸν ὁλόκληρον. Ἡ σκηνὴ καὶ ἡ εἴσοδος αὐτοῦ σώζονται εἰς ὕψος ἑνὸς περίπου μέτρου. Ἡ ὀρχήστρα εἶνε ἐστρωμένη διὰ μωσαϊκοῦ διάφορα ἔχοντος κοσμήματα. Τὸ κοῖλον ἀριθμεῖ νῦν ἐννέα σειρὰς ἑδωλίων καὶ ἔχει μίαν μόνην κλίμακα, κατὰ τὸ μέσον, διαχωρίζουσαν αὐτὸ εἰς δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν τμῆμα· τοῦτο δὲ ἔχει τὸ ἰδιάζον ὅτι τὰ ἀναλήμματα αὐτοῦ (Stützmauern) δὲν ἀποτελοῦσι συγκλινούσας ἀλλὰ παραλλήλους γραμμάς. Τὸ παράδοξον τοῦτο φαινόμενον δὲν εἶνε ἀποτέλεσμα ἀρχιτεκτονικῆς τινος ἰδιοτροπίας ἀλλὰ προῆλθεν ἐξ αὐτῶν τῶν περιστάσεων ὑφ' ἃς τὸ οἰκοδόμημα ἐκτίσθη. Τὸ Ὠδεῖον τοῦτο εἶνε ἐκτισμένον οἰκονομίας ἕνεκα, ὡς ἐν σελ. 19 ἐρρέθη, ἐπὶ μιᾶς τῶν γωνιῶν περιστύλου ἀρχαιοτέρου οἰκοδομήματος οὕτως ὥστε οἱ κατὰ χώρων σωζόμενοι σπόνδυλοι κιόνων τοῦ ἀρχαιοτέρου τούτου οἰκοδομήματος εἶνε ἐντετειχισμένοι οἱ μὲν τῆς δυτικῆς πλευρᾶς ἐν τῷ μεσαίῳ τοίχῳ τῆς σκηνῆς οἱ δὲ τῆς ἀρκτικῆς ἐν τοῖς ἀρκτικοῖς τοῦ κοίλου ἀναλήμμασι, ἅτινα ἔλαβον οὕτω κάθετον πρὸς τοὺς τοίχους τῆς σκηνῆς διεύθυνσιν· τούτου δ' οὕτως ἔχοντος, ἐξ ἀνάγκης τὴν αὐτὴν ἔλαβον διεύθυνσιν καὶ τὰ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς ἀναλήμματα.

Τὸ οἰκοδόμημα δέ, ἐφ' οὗ εἶνε ἐκτισμένον τὸ Ὠδεῖον, φαίνεται ὅτι εἶνε Γυμνάσιον, ὅπερ θὰ ᾠκοδομήθη ἐν τοῖς χρόνοις τῆς ἀκμῆς

τῆς ἑλληνικῆς τέχνης, ὡς ἐκ τοῦ σχήματος τῶν ἀρχιτεκτονικῶν αὐτοῦ μορφῶν εἶνε δυνατὸν νὰ εἰκάσῃ τις. Ἐν τοῖς μ. Χ. χρόνοις, ὅτε μεγάλη τις καταστροφὴ ἐγένετο τῶν ἐν τῷ ἱερῷ ἀρχαίων οἰκοδομημάτων, κατέπεσε καὶ τὸ Γυμνάσιον τοῦτο· καὶ τὰ μὲν λοιπὰ οἰκοδομήματα ἀνῳκοδομήθησαν διὰ πλίνθων ἀσβέστου καὶ λίθων ἐξ αὐτῶν τῶν ἀρχαιοτέρων οἰκοδομημάτων τὸ πλεῖστον προερχομένων, μεταβληθέντος τοῦ τε ἀρχικοῦ σχεδίου καὶ τοῦ προορισμοῦ αὐτῶν, ὡς φαίνεται. Τὸ Γυμνάσιον ὅμως ἔμενε τὸ πλεῖστον κατερειπωμένον· τὰ εἰς αὐτὸ ἄγοντα Προπύλαια ἀπεχωρίσθησαν τοῦ λοιποῦ οἰκοδομήματος διὰ τοίχου καὶ μετεβλήθησαν εἰς ναΐσκον, ὡς φαίνεται, (εἰς ναὸν τῆς Ὑγιείας πιθανῶς), ἐπὶ μιᾶς δὲ τῶν γωνιῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ περιστύλου ἐκτίσθη τὸ ἀνωτέρω Ὠδεῖον.

Ἡ καταστροφὴ αὕτη τῶν ἐν τῷ ἱερῷ ἀρχαίων οἰκοδομημάτων (μόνον τὸ θέατρον, ἡ θόλος, ὁ ναὸς τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ ὁ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ ἡ διπλῆ στοὰ ἔμειναν σῶα) ἐγένετο ἴσως ἐν τοῖς προ τοῦ Παυσανίου χρόνοις, διότι ἀναφέρει ὁ περιηγητὴς οὗτος οἰκοδόμημά τι, τὴν καλουμένην στοὰν Κότυος, ὅπερ καταρρεῦσαν ἕνεκα τῆς ἐξ ὠμῶν πλίνθων οἰκοδομῆς αὐτοῦ ἀνῳκοδόμησεν ὁ Ἀντωνῖνος. Καὶ ἀληθῶς ἐξ ὠμῶν πλίνθων θὰ ἦσαν κατεσκευασμένα καὶ τὰ λοιπὰ ἐν τῷ ἱερῷ οἰκοδομήματα καὶ ἐκ τούτου κατέπεσαν ἴσως ταῦτα ἐνωρίς.

Τοιαῦτα τὰ ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν πορίσματα, ἅτινα ἀλλαχοῦ ἐν ἐκτάσει θέλω ἐκθέσει. Ἐνταῦθα μόνον εἰρήσθω ὅτι ἡ ἀνακάλυψις νῦν τοῦ Ὠδείου κρατύνει τὴν γνώμην ὅτι καὶ ἐν ἀρχαιοτέροις χρόνοις ὑπῆρχεν ἐν τῷ ἱερῷ Ὠδεῖον ἐν ᾧ θὰ ἐξετελοῦντο οἱ ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος (Ἴων, 531) μνημονευόμενοι μουσικοὶ καὶ ᾠδικοὶ ἀγῶνες, διότι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ δεχθῇ τις ὅτι μόνον κατὰ τοὺς χρόνους τῆς παρακμῆς καὶ δυσπραγίας τοῦ ἱεροῦ ᾐσθάνθησαν τὸ πρῶτον οἱ ἐν αὐτῷ τὴν ἀνάγκην τῆς κατασκευῆς τοῦ Ὠδείου. Ἡ κατὰ τοὺς χρόνους τούτους οἰκοδομὴ Ὠδείου, τοσοῦτον εὐτελοῦς τὴν κατασκευήν, δεικνύει ὅτι τοῦτο ἦτο τῆς ἀπολύτου ἐν τῷ ἱερῷ ἀνάγκης· ἄρα θὰ ὑπῆρχεν ἄλλο ἀρχαιότερον. Ποῦ ὅμως τὸ ἀρχαιότερον τοῦτο Ὠδεῖον ἔκειτο, ἄγνωστον μέχρι τοῦδε.

Π. Κϐδ.

2. **Ἀνασκαφαὶ κατὰ τὸν ἔξω Κεραμεικὸν** (ἴδ. σ. 19, 2).

Αἱ παρὰ τὴν ὁδὸν Πειραιῶς ἐνεργούμεναι ἀνασκαφαὶ ἐξακολουθοῦσι. Ἐπερατώθησαν μὲν αἱ ἐν γηπέδῳ Σαπουντσάκη γινόμεναι, ἤρξαντο δὲ ἐν γηπέδῳ Καρατζᾷ. Ἐν τῷ τελευταίῳ τούτῳ γηπέδῳ δὲν εὑρίσκονται ἀγγεῖα τοῦ καλουμένου ῥυθμοῦ τοῦ Διπύλου· γίνονται μόνον εὑρήματα συνήθη τῶν τῆς Δ'. τὸ πολὺ ἑκατονταετηρίδος.

3. **Ἀνασκαφαὶ ἐν Μαραθῶνι** (ἴδ. σ. 34, 3).

Ἐξακολουθεῖ ἡ τοῦ τύμβου τῶν Μαραθωνομάχων ἀνασκαφή. Κατὰ τὸ μεσημβρινὸν τοῦ τύμβου μέρος ἀνωρύχθη τάφρος 12 μέτρων μήκους καὶ πέντε πλάτους, δι' ἧς ἀπεκαλύφθη συνέχεια τοῦ πέρυσιν ἀποκαλυφθέντος τὸ πρῶτον στρώματος τοῦ ἐνταφιασμοῦ τῶν νεκρῶν (ἴδ. Δελτίον 1890 σ. 66). Τὸ στρῶμα τοῦτο ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν αὐτῶν συστατικῶν, ὀστῶν, ἀνθράκων, τέφρας καὶ τεμαχίων ἀγγείων τῇδε κἀκεῖσε διεσπαρμένων, ἅτινα συναρμολογηθέντα ἀπετέλεσαν πέντε μελανόμορφα ληκύθια παρεμφερῆ τοῖς καὶ πέρυσιν εὑρεθεῖσι καὶ ἐν τῷ Δελτίῳ τούτῳ (1890 Πιν. Δ'. 5-9) δημοσιευθεῖσι. Τὸ ἀξιοσημείωτον τῆς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο σκαφῆς εἶνε ὅτι πρὸς τὸ κέντρον τοῦ τύμβου ἀπεκαλύφθη βόθρος (στενὸν) μήκους 2,25 καὶ πλάτους 0,38 περιπεφραγμένος διὰ πλίνθων ὀπτῶν (πάχους 0,38) καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς πλευράς. Ἐντὸς τοῦ στενοῦ τούτου εὑρέθησαν τεμάχια ἀγγείων καὶ ὀστᾶ ζῴων μετὰ τέφρας, ἐγένοντο δηλ. τὰ αὐτὰ εὑρήματα οἷα καὶ ἐν τῷ στενῷ τοῦ ἐν Βουρβᾷ τύμβου (ἴδ. Δελτίον 1890 σ. 108). Πλησίον δὲ τοῦ στενοῦ εὑρέθη αἰχμὴ δόρατος κατιωμένη καὶ ἀμφορεὺς ἀρχαϊκὸς μετὰ γραφῶν (ἴδ. σ. 69 ἀρ. 1).

4. **Ἀνασκαφαὶ ἐν Μεγαλοπόλει** (ἴδ. σ. 24, 5).

Αἱ ἐν τῷ Θεάτρῳ τῆς Μεγαλοπόλεως γινόμεναι ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς Σχολῆς ἀνασκαφαὶ διεκόπησαν ἢ μᾶλλον ἐπερατώθησαν.

Digitized by Google

5. **Ἀνασκαφαὶ ἐν Θεσπιαῖς** (ἴδ. σ. 34, 5).

Αἱ ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς ἐνεργούμεναι ἀνασκαφαὶ ἐπεραττώθησαν, διαλυθέντος ὁλοκλήρου σχεδὸν τοῦ φρουρίου τι ἀποτελοῦντος γνωστοῦ μεταγενεστέρου περιβόλου, τοῦ ἐξ ἀρχαίων λίθων τὸ πλεῖστον ᾠκοδομημένου. Εὑρέθησαν δ' ἐντετειχισμέναι ἐν τούτῳ πλεῖσται ἐπιγραφαί, μέγα ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον ρωμαϊκῶν χρόνων εἰκονίζον δύο γυναῖκας δεξιουμένας ἀλλήλας, ἀγάλματά τινα ἀκέφαλα, ἐν οἷς κορμοὶ παίδων καὶ κεφαλαί τινες.

6. **Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἐρετρίᾳ.**

Ἀδείᾳ τῆς κυβερνήσεως ἤρξαντο ἀνασκαφαὶ τάφων ἐν Ἐρετρίᾳ ὑπὸ τῶν ἰδιοκτητῶν Γελαδάκη, Λάμπρου καὶ Νοστράκη, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ἐφόρου Χ. Τσούντα.

7. **Ἀνασκαφαὶ θολωτοῦ τάφου.**

Ὁ ἐν σ. 25 ἀρ. 7 μνημονευόμενος θολωτὸς τάφος ἀνεσκάφη ὑπὸ τῆς ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας διὰ τοῦ ἐφόρου Χ. Τσούντα. Κατὰ τὸ σχῆμα ὁ τάφος οὗτος ὁμοιάζει τοῖς παρὰ τὸ Ἡραῖον, παρὰ τὸ Μενίδι καὶ λοιποῖς ἐν Ἑλλάδι ἀνακαλυφθεῖσι. Εὑρήματα ἄξια λόγου δὲν ἠχθησαν εἰς φῶς. Εὑρέθησαν ἐν ὅλῳ: α') ἀγαλμάτιον μολύβδινον ἀνδρὸς (ὕψ. 0,119) φέροντος περίζωμα καὶ ἔχοντος περὶ τὴν κόμην ταινίαν· β') ἕτερον ἀγαλμάτιον μολύβδινον γυναικὸς (ὕψ. 0,085) ἐνδεδυμένης χιτῶνα καὶ φερούσης περὶ τὴν κεφαλὴν ταινίαν ἢ στεφάνην· γ') λίθος ἐγγεγλυμμένος, ἀχάτης πιθανῶς, ἐν ᾧ εἰκονίζονται δύο αἴγαγροι δεξιὰ βαίνοντες· δ') μικρά τινα χρυσᾶ κοσμήματα καὶ φύλλα χρυσοῦ ἄμορφα· ε') ὠτογλυφὶς χαλκῆ· στ') ὑάλινά τινα κοσμήματα καὶ ἄλλα τινὰ πράγματα. Τὰ εὑρήματα ταῦτα κατετέθησαν ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς ἀρχ. Ἑταιρίας.

Google

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΜΟΥΣΕΙΟΙΣ

1. **Ἐθνικὸν Μουσεῖον.**

Ἐν τῷ Ἐθν. Μουσείῳ εἰσήχθησαν, κατ' ἔκθεσιν τοῦ Στάη, τὰ ἑξῆς ἀρχαῖα:

1-5. Τὰ ὑπ' ἀρ. 1-5 ἀγγεῖα εὑρεθέντα ἐν τῷ τύμβῳ τοῦ Μαραθῶνος κατὰ τὴν Βαν περίοδον τῶν ἀνασκαφῶν (ἴδ. σ. 67 ἀρ. 3), ἤτοι:

1. Ἀγγεῖον πήλινον (ἀμφορεὺς) ἐκ τεμαχίων συγκεκολλημένον (ὕψ. 0,63), ἀρχαϊκόν. Ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς αὐτοῦ ἐπιφανείας ὑπάρχουσι γραφαὶ κατὰ ζώνας διῃρημέναι, εἰκονίζουσαι λέοντας, πάνθηρας καὶ φανταστικὰς μορφὰς (Σφίγγας, ἁρπυίας) ἐν αἷς καὶ ἀνθρωπίνους, εἴτε ἐν μονάδι, μεταξὺ δύο θηρίων, εἴτε ἐν δυάδι, ἐν ἀντιμετώπῳ στάσει. Κατὰ τὸ μέσον τῆς κοιλίας τοῦ ἀγγείου διακρίνεται καὶ μορφὴ γυναικεία πτερυγοφόρος (ὁμοία τῇ Ἐφεσίᾳ Ἀρτέμιδι) κρατοῦσα διὰ τῶν χειρῶν ζῷα. Τὸ ἀγγεῖον ὁμοιάζει τὸ σχῆμα καὶ τὴν τέχνην τῷ ἐν Βουρβᾷ εὑρεθέντι (ἴδ. Mittheil. d. arch. Inst 1890 πιν. XI). Ἔδαφος κιρρόν· γραφαὶ ὑπόξανθοι· ἐγχάραξις μερική. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1891).

2. Πέντε ἀγγεῖα σχήματος ληκύθου μετ' εὐρείας κοιλίας, μελανόμορφα, ἐκ τεμαχίων συγκεκολλημένα, λίαν ἐφθαρμένα. Ἔχουσι ταῦτα συνήθεις καὶ κοινὰς γραφάς, ἐν αἷς ἀξία μνείας εἶνε ἡ ἐπὶ ἑνὸς τούτων εἰκονίζουσα τὴν πάλην τοῦ Θησέως κατὰ τοῦ Μινωταύρου. Χειρωνακτικά. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1892-96).

3. Δύο μικρὰ ληκύθια, κοινά. Ἐπὶ τοῦ ἑτέρου τούτων εἰκονίζεται σκηνὴ Γιγαντομαχίας, καθ' ἣν λαμβάνει μέρος ἡ Ἀθηνᾶ κατὰ γονυκλινοῦς Γίγαντος. Ἐπὶ τοῦ ἑτέρου φύλλα κοσμηματικά. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1897-98).

4. Σκεῦος πήλινον (εἶδος ἀγγειοθήκης) κυκλοτερὲς ἐκ πολλῶν τεμαχίων συγκεκολλημένον πηλῷ. Ἔχει ἀρχαϊκὰς γραφὰς μελανομόρφους διῃρημένας δι' ἐκτομῶν ἐπὶ τῆς περιφερείας (ὅπως τὰ τοῦ Διπύλου ἀγγεῖα ἐνίοτε ἔχουσι τὴν βάσιν) εἰς τρία μέρη, ἐπὶ ἑκάστου τῶν ὁποίων εἰκονίζεται ὅμιλος θεῶν. Διακρίνεται ὁ Ζεὺς ἐπὶ

Digitized by Google

ἅρματος, ὁ Ποσειδῶν κρατῶν τὴν τρίαιναν, ὁ Ἀπόλλων τὴν λύραν ἐν μέσῳ τεσσάρων γυναικείων μορφῶν κ.τ.λ. Αἱ εἰκόνες αὗται εἰσὶ λίαν ἐφθαρμέναι, μαρτυροῦσιν ὅμως ἐπιμέλειαν τέχνης καὶ ἀρχαϊκὴν λεπτομέρειαν. Ὕψος ἔχει τὸ σκεῦος 0,10 καὶ διάμετρον 0,17. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1899).

5. Πυξὶς μετὰ καλύμματος τοῦ συνήθους καμπυλωτοῦ σχήματος, ἄνευ γραφῶν, ἐκ τεμαχίων συγκεκολλημένη. Κοινή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1900).

6. Δύο ἀγάλματα μαρμάρινα φυσικοῦ μεγέθους ἀκέφαλα, ὧν τὸ ἓν εἰκονίζει *Ὑγίειαν* καὶ τὸ ἕτερον *Ἀθηνᾶν* κρατοῦσαν κλάδον ἐλαίας καὶ ἀσπίδα. Εὑρέθησαν ἐν Ἐπιδαύρῳ κατὰ τὸ 1886 καὶ μετηνέχθησαν ἐκ τοῦ ἐκεῖσε Μουσείου εἰς Ἀθήνας. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1901-1902).

7. Θρύμματα χρυσοῦ, βάρους 1 $^{3}/_{4}$ δραμ., εὑρεθέντα ἐντὸς τάφου. Ἐδωρήθησαν ὑπὸ Α. Καράλη. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1903).

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ

ΔΙΑΤΡΙΒΑΙ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Ἐπιγραφικαὶ ἀνακοινώσεις

(ἴδε πίν. Α΄ ἀρ. 1-8).

1. Συνηρμολογήθη ἐκ τοῦ ἐν τῷ Δελτ. 1888 σ. 225 ὑπ' ἀρ. 5 καὶ τῶν δύο ἐν τοῖς Sitz. d. Berl. Ak. 1888 σ. 240 ὑπ' ἀρ. 3 δημοσιευθέντων τεμαχίων. Τὰ τρία ταῦτα τεμάχια ἀποτελοῦσι μέρος πλίνθου τινός, ἥτις ἐχρησίμευεν ὡς βάσις ἀναθήματος. Ἡ ἐπιγραφὴ ἐνεκολάφθη ἐπὶ μιᾶς τῶν μικροτέρων στενῶν πλευρῶν, ἀνάθημά τι δὲ ἵστατο ἐπὶ μιᾶς τῶν δύο βραχυτέρων πλευρῶν, ἐφ' ἧς σώζονται δύο μολύβδῳ περικεχυμέναι ὀπαί. Ἐπειδὴ ὅμως ἐκ τῆς ἐπεξεργασίας τῆς ἐπιφανείας τῆς μιᾶς τῶν δύο πλατυτέρων πλευρῶν (ἀναθυρώσεως) ἐξάγεται ὅτι καὶ ἐπ' αὐτῆς ἄλλο τι τε-

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

θειμένον ἦτο, συμπεραίνω ὅτι δὶς ἐγένετο χρῆσις τῆς αὐτῆς βάσεως. Βεβαιοῦται δὲ ἡ γνώμη αὕτη διὰ τῆς ἐπιγραφῆς, διότι ἐν τῷ δευτέρῳ στίχῳ αὐτῆς διωρθώθη τὸ πρὶν γεγραμμένον «ἀνέθεκεν» εἰς «ἀνέθεσαν», συγχρόνως δὲ μετὰ τῆς διορθώσεως ταύτης προσετέθη ὁ νῦν πρῶτος στίχος. Πρόκειται λοιπὸν περὶ ἀνανεώσεως ἀρχαιοτέρου τινὸς ὑφ' ἑνὸς (τοῦ Ξεναίου) ἀφιερωθέντος ἀναθήματος διὰ δύο ἢ καὶ πλειόνων, συγγενῶν βεβαίως τοῦ πρώτου προσώπων, εἰς ὧν τὰ ὀνόματα συμπεριελήφθη καὶ ὁ τὸ πρῶτον ὡς ἀναθέτης μνημονευόμενος Ξεναῖος. Καὶ τὸ μὲν ἀρχαιότερον ἀνάθημα μικρότερον ὂν ἐτέθη ἐπὶ τῆς στενῆς πλευρᾶς, ἐφ' ἧς σώζονται αἱ ἐν τοῖς ἀνωτέρω μνημονευόμεναι ὀπαί, τὸ δὲ νεώτερον μεῖζον ὄν, ἐπὶ τῆς μιᾶς τῶν δύο πλατυτέρων πλευρῶν. Παρόμοιον παράδειγμα ἀνανεώσεως ἀρχαιοτέρου τινὸς ἀναθήματος ἄνευ ὅμως τῆς εἰς ἄλλην πλευρὰν τοῦ λίθου μεταθέσεως ἴδε ἐν τῷ Δελτ. ἔ. ἔ. σ. 42 ὑπ' ἀρ. 4.

Ἐν τῷ ἀμελέστερον ἐγκεχαραγμένῳ πρώτῳ στίχῳ ἐσημειώθησαν τὰ μεταξὺ τῶν ὀνομάτων στίγματα μόνον διὰ ἐρυθροῦ χρώματος, τοιαῦτα δὲ διὰ χρώματος στίγματα ὑπῆρχον πιθανῶς (διακρίνονται ὡς φαίνεται καὶ ἴχνη τινὰ) καὶ μετὰ τὴν λέξιν «Ξεναῖος» τοῦ τρίτου στίχου, ἐν ᾧ ἐν τῷ δευτέρῳ στίχῳ ἐνεκολάφθησαν δι' ὀξέος τινὸς ὀργάνου. Τὰ σχήματα τῶν γραμμάτων τοῦ ἀρχαιοτέρου μέρους τῆς ἐπιγραφῆς δὲν διαφέρουσιν οὐσιωδῶς τῶν τοῦ προστεθέντος πρώτου στίχου.

Τὸ νῦν μῆκ. 0,435, πλ. 0,40, πάχ. 0,125μ.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἔχει νῦν οὕτως :

Φίλον : Ἀριστίον : Ναυ- - -
Πυρίον : ἀνέθεσαν [τε̃ι Ἀθεναίαι
Χσεναῖος Παρθμονε[- - ἐποίεσε ἢ ἐποίεσαν

2. Τεμάχιον βάσεως ἐκ Παρίου μαρμάρου, ἧς τὸ ὕψος 0,24, τὸ νῦν πλάτος 0,27, τὸ νῦν μῆκος 0,46μ. Ὑπὸ τὴν δίστιχον ἐπιγραφὴν καὶ ἀριστερὰ αὐτῆς κενὸς χῶρος. Τὸ ἀνάθημα ἵστατο ἐπὶ τῆς ἄνωθεν τῆς ἐπιγραφῆς ἐπιφανείας τοῦ λίθου, ἐφ' ἧς σώζεται μέρος τι τοῦ ἔμπροσθεν ἄκρου τοῦ πρὸς ἔνθεσιν τοῦ ἀναθήματος, πιθανῶς στήλης τινός, χρησιμεύσαντος κοιλώματος :

Digitized by Google

Ναύκλα[ρος - - -
Παλλάδ[ι - - -

3. Συνηρμολογήθη ἐκ τῶν ἐν τῷ C.I.A. IV 2 ὑπ' ἀρ. 373^{211}, Δελτ. 1888 σ. 95 ὑπ' ἀρ. 2 (= C.I.A. IV 2 ἀρ 373^{28} καὶ 373^{36}) καὶ δύο μικρῶν ἄλλων τεμαχίων. Σώζονται μέρη τῆς ἀριστερᾶς καὶ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς τοῦ λίθου, οὗ πλάτος ἦτον $0,43^{\mu}$, ἴσου περίπου τῷ νῦν ὕψει· τὸ νῦν πάχ. περίπου $0,30^{\mu}$ σώζεται καὶ μικρόν τι μέρος τῆς ἄνω ἐπιφανείας τοῦ λίθου, ἐφ' ἧς ἵστατο τὸ ἀνάθημα, καὶ τοῦ δεξιοῦ ἄκρου αὐτῆς.

Ἡ ἐπιγραφὴ δύναται νὰ συμπληρωθῇ ὡς ἑξῆς :

- ∪ ∪ - μ' ἀ]νέ[θε]κεν
'Αθ]εναί[ίαι τόδ' ἀ]πα[ρ]χέν,
εὐ]χσ[άμενος] κό[ρ]ει
παι]δ[ὶ Διὸς μΗ]εγάλο

Τὴν φρασεολογίαν τοῦ διστίχου τούτου ἠρύσθη ὁ στιχουργήσας αὐτὸ προφανῶς ἐξ ὁμοίων ἀναθηματικῶν ἐπιγραφῶν. Πρβ. τὴν ὑπ' ἀρ. 7 ἐπιγραφήν.

4. Τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην συνηρμολόγησα ἐκ τῶν ἐν τῷ C.I.A. IV ὑπ' ἀρ. 373^{62} καὶ ἐν τοῖς Sitz. d. Berl. Ak. 1888 σ. 241 ὑπ' ἀρ. 11 ἐπιγραφῶν καὶ τριῶν νέων τεμαχίων, ἅτινα εὑρέθησαν ὡς φαίνεται ἐν ταῖς κατὰ τὸ ἔτος 1883 ἀνατολικῶς τοῦ Παρθενῶνος γενομέναις σκαφικαῖς ἐργασίαις. Τὰ ἐξ ταῦτα τεμάχια ἀποτελοῦσι βάσιν ἐπιμήκη, ἧς τὰ ἄκρα καὶ ὅλη ἡ ὄπισθεν πλευρὰ ἀπεκρούσθησαν. Μῆκ. 1,03, ὕψ. 0,37, τὸ νῦν πάχ. $0,33^{\mu}$. Τὸ ἐπὶ μιᾶς τῶν στενοτέρων πλευρῶν τοῦ λίθου σωζόμενον τετράγωνον ἔμβολον, δι' οὗ προσηρμόζετο τὸ ἐπὶ τῆς βάσεως τεθειμένον ἀνάθημα, ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ ἀνεγινώσκετο ἐκ τῶν ἄνωθεν πρὸς τὰ κάτω. Αὕτη δὲ ἔχει νῦν οὕτως :

Κρίτον 'Αθεναίαι ⁝ Ηο Σκύθο ⁝ ἀνέθεκέ με
Πολ[λίας] ἐποίε[σ]εν

Τὸ ὄνομα τοῦ τεχνίτου συνεπλήρωσα ἐκ τῆς ὑπ' ἀρ. 5 ἑπομένης ἐπιγραφῆς.

5. Τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην συνέθεσα ἐκ τῶν ἐν τῷ C.I.A. IV ὑπ' ἀρ. 373^{15} καὶ ἐν τοῖς Sitz. d. Berl. Ak. 1888 σ. 315 κ.ἑ. ὑπ' ἀρ.

4 τεμαχίων. Μῆκ. 0,24, πλ. 0,165, ὕψ. 0,09μ. Ἐπὶ τῆς ἀριστερὰ τῆς ἐπιγραφῆς στενοτέρας πλευρᾶς σώζονται τεμάχια δύο τῶν (πιθανῶς ἓξ) ἥλων, δι' ὧν προσηρμόσθη τῷ λίθῳ ἡ τὸ ἀνάθημα φέρουσα χαλκῆ πλάξ. Περὶ τοῦ δευτέρου στοιχείου τοῦ τετάρτου στίχου ἴδε τὰ ἐν τοῖς Sitz. ἔ.ἀ. εἰρημένα· ἡ τετάρτη γραμμὴ τοῦ Μ τοῦ αὐτοῦ στίχου μόλις διακρίνεται.

Ὑπολογίζων τὰς διαστάσεις τοῦ λίθου προτείνω τὴν ἑξῆς συμπλήρωσιν :

Πόλ[λις Ἀθεναίαι
ἀνέθ]εκε τοῦ δεῖνος πράγματος
δ]εκάτεν
Η]ο Χειμέρπο.
Π]ολλίας ἐποίεσεν

Ὡς πρὸς τὸν τεχνίτην πρβ. τὴν προηγουμένην ἐπιγραφήν.

6. Εἰς τὴν αὐτὴν βάσιν ἀνήκουσι τὰ ἐν τῷ C. I. A. IV. ὑπ' ἀρ. 373[46] (= a), 373 a[3] (= b) καὶ 373[165] (= c) τεμάχια. Τὸ ὁπωσοῦν μέγα ἀνάθημα ἦτο τεθειμένον ἐπὶ τῆς μακρᾶς ἄνωθεν τῆς ἐπιγραφῆς ἐπιφανείας τοῦ λιθου, ἐφ' ἧς σώζονται εἰσέτι αὔλακές τινες αἵτινες ἐχρησίμευον εἰς τὴν περὶ τὰ στηρίγματα τοῦ ἀναθήματος περίχυσιν μολύβδου καὶ δύο χαλκᾶ κρικοειδῆ ἐλάσματα (ἴδε τὸ ἐν τῷ πίνακι τεμάχιον c) περικεχυμενα μολύβδῳ. Αἱ αὔλακες αὗται καὶ τὰ ἐλάσματα ἐκαλύπτοντο διὰ δευτέρας τινὸς ἐπιτεθειμένης πλακός, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἐπὶ τοῦ λίθου σωζομένου ἀναθυρώματος (Anschlussfläche). Μῆκ. τῶν ab 0,32, τοῦ ὑπ' ἀρ. c τεμαχίου 0,66, ὕψος 0,13, τὸ δὲ πλάτος τοῦ μὲν μικροτέρου τεμαχίου 0,12, τοῦ δὲ μεγαλειτέρου 0,22μ.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἔχει οὕτως :

Χίονις ⋮ Ο[ι - ἢ Ολ -, ο: -, ολ - - - - - ἀνέ]θεκεν

7. Τὰ ὑπὸ τὸν ἀριθμὸν τοῦτον τεμάχια (a—f) εἶνε μέρη πλακός τινος, ἥτις ἀπετέλει τὴν συνέχειαν ἑτέρας, τῆς ἐν τῷ παρεπομένῳ ξυλογραφήματι ἀπεικονιζομένης :

ΓΣ:ΕΥ+Ϡ..ΕΝΟΣΚΟΡΕ..ΑΙΔ..ΔΙΟΣ.. ΑΝΟ

Τὴν δευτέραν ταύτην πλάκα συνέθεσα ἐκ πέντε τεμαχίων, ὧν τὰ δύο τελευταῖα ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῷ C. I. A. IV τὸ μὲν ὑπ'

Digitized by Google

ἀρ. 373^{39}, τὸ δὲ ὑπ' ἀρ. 373^{58}. Τὸ μῆκος τῆς πλακὸς ταύτης εἶνε $0,172^{\mu}$, τὸ δὲ πλάτος καὶ ὕψος (πλέον τῶν 13 ἑκατοστῶν) δὲν δύνανται νὰ ὁρισθῶσιν ἀκριβῶς· ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας τοῦ λίθου σώζεται μέρος τι μικρὸν ἑνὸς τῶν κοιλωμάτων ἅτινα ἐχρησίμευον πρὸς ἔμπηξιν τοῦ ἀναθήματος. Τὸ αὐτὸ μῆκος εἶχε πιθανῶς καὶ ἡ πρὸς δεξιὰ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος τεθειμένη πλάξ, εἰς ἣν ἀνῆκον τὰ ἐν τῷ πίνακι ὑπ' ἀρ. 7 τεμάχια, ὧν τὸ ὑπ' ἀρ. c ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ C. I. A. IV ὑπ' ἀρ. 373^{58}, τὸ δὲ ὑπ' ἀρ. f αὐτόθι ὑπ' ἀρ. 373 a^{8} (ᾧ προσεκόλλησα μικρὸν τεμάχιον περιέχον τὰ γράμματα ΠΑ).

Διὰ τῶν ἐπὶ τῶν δύο συνεχῶν πλακῶν στοιχείων ἀπετελεῖτο δίστιχον, οὗτινος προτείνω τὴν ἑξῆς συμπλήρωσιν :

Π]αλ[λάδ' ἄγαλμα Φιλ]όστ[ρα]τος [ὅδ' ἀνέθεκ]ε Τάλο παῖς
Εὐχσ[άμ]ενος κόρε[ι π]αιδὶ Διὸς μεγάλο

Ὑπὸ δὲ τὸ δίστιχον τοῦτο ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς πλακός, μικροτέροις γράμμασι ἐγκεκολαμμένη, ἡ εἰς τὸν τεχνίτην τοῦ ἀναθήματος ἀναφερομένη ἐπιγραφή, ἧς σώζονται μόνον ἡ ἀρχὴ (ἡ ἰῶτα ἢ λάμβδα) καὶ τὸ τέλος ([ἐποίεσ]εν).

8. Τὰ ὑπ' ἀρ. 8 τεμάχια ἀνήκουσιν εἰς κίονα ἐκ Παρίου μαρμάρου, οὗ τὰ ἄκρα ἀπωλέσθησαν. Ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ κίονος ἐξεκολάφθησαν ἐπιμελῶς δύο ῥαβδώσεις (πλ. $0,055^{\mu}$), ἐν αἷς ὑπάρχουσιν οἱ δύο στίχοι τῆς ἐπιγραφῆς, τὸ δὲ λοιπὸν τῆς ἐπιφανείας ἐλειάνθη μόνον ἐπιπολαίως. Διεσώθησαν τὸ ὅλον ὀκτὼ τεμάχια, ὧν τὰ ἐν τῷ πίνακι ὑπ' ἀρ. a — d πέντε (τὸ ὑπ' ἀρ. d συνίσταται ἐκ δύο τεμαχίων) ἀνῆκον ἀναμφιβόλως εἰς τὴν ἀρχήν, τὰ δὲ δύο ὑπ' ἀρ. fg εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπιγραφῆς, μεταξὺ δὲ ἀμφοτέρων πρέπει νὰ τεθῇ τὸ ὑπ' ἀρ. e τεμάχιον, ἄγνωστον ὅμως πόσον ἀπεῖχε τὸ τεμάχιον τοῦτο τῶν ἑκατέρωθεν αὐτοῦ τεθειμένων[1]). Μῆκ. τῶν ὑπ' ἀρ. a — d τεμαχίων 0,56, τοῦ ὑπ' ἀρ. e 0,24, τῶν ὑπ' ἀρ. fg 0,30, διάμ. τοῦ κίονος περ. $0,32^{\mu}$.

(1) Ἐσφαλμένως συνετέθησαν ἐν τῷ C. I. A. I. ὑπ' ἀρ. 350 τὸ ἐν τῷ πίν. ὑπ' ἀρ. bc καὶ τὸ ἀρχικὸν τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ Ἀρχέρμου τεμάχιον, ὡςαύτως ἐσφαλμένως συνηρμολόγησεν ὁ Röhl ἐν τοῖς Beitr. z. gr. Epigr. ἐν σ. 21 τὰ αὐτὰ τεμάχια μετὰ τοῦ ὑπὸ τοῦ Hirschfeld ἐν τῇ Arch. Z. τ. ἔ. 1873 ἐν σ. 108 δημοσιευθέντος.

Τῶν τεμαχίων ἐδημοσιεύθησαν

τὸ	ὑπ'	ἀρ.	*a*	ἐν τοῖς	*Sitz. d. Berl. Akad. 1888 σ. 333*			ὑπ'	ἀρ.	*1*	
τὰ	»	»	*bc*	»	τῷ	*C. I. A.*	*I*	ὑπ'	ἀρ.	*350* [b]	
τὰ	»	»	*d*	»	»	»	*IV*	»	»	*373* [108]	
τὸ	»	»	*e*	»	»	»	*IV*	»	»	*373* [199]	
τὸ	»	»	*f*	»	»	»	*IV*	»	»	*373* [218]	
τὸ	»	»	*g*	»	»	»	*IV*	»	»	*373* [195].	

Φανερὸν εἶνε ὅτι τὰ μέχρι τῶν σημείων τῆς διαστίξεως στοιχεῖα καὶ τοῦ πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου στίχου τῆς ἐπιγραφῆς ἀποτελοῦσιν ἑξάμετρα, ὧν ἐλλείπουσιν αἱ ἀρχαί. Εὐτυχῶς ὅμως ἐξάγεται ἐκ τῶν σωζομένων, ὅτι ὁ τὸ ἀφιερωθὲν ἀνάθημα ἀναθέσας τὸ μὲν κατήγετο ἐξ 'Αφιδνῶν τὸ δὲ διετέλεσεν ἄρχων πολέμαρχος. Τὰ δύο ταῦτα δεδομένα συνδυάζων δὲν διστάζω νὰ εἰκάσω ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ κατὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην διαπρέψαντος ἐξ 'Αφιδνῶν πολεμάρχου Καλλιμάχου, μάλιστα ἀφοῦ καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ καταλλήλῳ τῷ τρόπῳ συμπληροῖ τὸ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ πρώτου ἑξαμέτρου κενόν. Συμπληρῶ δηλ. ὡς ἑξῆς :

Καλλίμαχος μ' ἀν]έθεκεν 'Αφιδναῖος τἀθεναίαι,
στεσάμενος πολέ]μαρχος 'Αθεναίον τὸν ἀγõνα.

Διὰ τῆς λέξεως «'Αθήναια» σημαίνονται προφανῶς τὰ «Παναθήναια,» ἐξέλεξε δηλαδὴ ὁ ποιητὴς τὴν ἀρχαίαν ἐπονομασίαν τῆς ἑορτῆς ὡς βραχυτέραν λέξιν πρὸς εὐκολίαν τῆς στιχουργίας. 'Αναφύεται δὲ συνάμα τὸ ζήτημα, ἐν τίνι δικαιώματι διεκόσμησεν ὁ πολέμαρχος τὰ τοῦ ἀγῶνος, διότι ἐν τοῖς χρόνοις εἰς οὓς ἀναφέρονται τὰ πλεῖστα τῶν ἡμῖν παρὰ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων περὶ τῶν καθηκόντων καὶ δικαιωμάτων τοῦ ἄρχοντος πολεμάρχου ἱστορημένων οὐδαμῶς σχετίζεται ἡ ἀρχὴ αὕτη πρὸς τὴν περὶ τὰ Παναθήναια ἐπιμέλειαν, καὶ ὁ μόνος ἀγὼν ὃν διετίθει ὁ πολέμαρχος, ὁ ἐπιτάφιος δηλαδὴ (ἴδε 'Αριστοτέλους 'Αθην. πολ. κ. 58), οὐδὲν βεβαίως κοινὸν ἔχει πρὸς τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος ἐν τῇ ἐπιγραφῇ. 'Αναγκαζόμεθα λοιπὸν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι μετεβλήθησαν τὰ κατὰ τὸν πολέμαρχον ἐν τοῖς μετὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπὶ τῆς βάσεως ἀναγραφῆς τῶν ἑξαμέτρων χρόνοις. Κατ' εὐτυχῆ σύμπτωσιν διελευκάνθη ὁπωσοῦν καὶ τοῦτο τὸ ζήτημα διὰ

Digitized by Google

τῆς νεωστὶ γενομένης ἀνευρέσεως τοῦ περὶ τῆς 'Αθηναίων πολιτείας συγγράμματος τοῦ 'Αριστοτέλους, διότι ἐνῷ μέχρι τοῦ παρόντος ἐπιστεύομεν, βασιζόμενοι ἐπὶ χωρίου τινὸς τοῦ 'Ηροδότου (VI 109 : ἦν γὰρ (ὁ Καλλίμαχος) ἑνδέκατος ψηφιδοφόρος ὁ τ ῷ κ υ ά μ ῳ λ α χ ὼ ν 'Αθηναίων πολεμαρχέειν) ὅτι ἤδη κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης ὁ πολέμαρχος ἐξελέγετο διὰ κλήρου, ἐμάθομεν νῦν τὸ πρῶτον ἐκ τοῦ νέου συγγράμματος τοῦ 'Αριστοτέλους ὅτι ἡ περὶ τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς τοῦ πολεμάρχου μεταβολὴ δὲν ἀνάγεται εἰς τοὺς πρὸ τῶν Περσικῶν ἢ ἀκριβέστερον εἰπεῖν εἰς τὴν διὰ Κλεισθένους μεταρρύθμισιν τοῦ πολιτεύματος, ἀλλὰ εἰς τὸ ἔτος τοῦ ἄρχοντος Τελεσίνου, τουτέστιν εἰς τὸ ἔτος 487 π. Χρ. ('Αθην. πολ. κ. 22 : » εὐθὺς δὲ τῷ ὑστέρῳ ἔτει ἐπὶ Τελεσίνου ἄρχοντος ἐ κ υ ά μ ε υ σ α ν τοὺς ἐννέα ἄρχοντας - - - ο ἱ δ ὲ π ρ ό τ ε ρ ο ι π ά ν τ ε ς ἦ σ α ν α ἱ ρ ε τ ο ί). Μετὰ τῆς τροποποιήσεως δὲ τῆς ἐκλογῆς τοῦ πολεμάρχου συνδέεται βεβαίως ὁ περιορισμὸς τοῦ ἄρχοντος τούτου εἰς τὰ καθήκοντα, ἅτινα συγκεφαλαιοῖ ὁ 'Αριστοτέλης ἔ. ἀ. ἐν τῷ κ. 58[1]).

Κατὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην διώκει ὁ πολέμαρχος εἰσέτι ἅπασαν τὴν στρατιάν, καί τοι ἡ πρὶν μᾶλλον ἀπόλυτος αὐτοῦ κυριαρχία εἶχε περιορισθῇ κατὰ τὸν 'Αριστοτέλην ἔ. ἀ. ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει πρὸ τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης, τουτέστι 501 π.Χρ., παραταχθέντων τῷ πολεμάρχῳ ὡς ἰσοψήφων τῶν δέκα κατὰ φυλὰς αἱρεθέντων στρατηγῶν (« ἔπειτα τοὺς στρατηγοὺς ᾑροῦντο κατὰ φυλάς, ἐξ ἑκάστης φυλῆς ἕνα, τῆς δὲ ἁπάσης στρατιᾶς ἡγεμὼν ἦν ὁ πολέμαρχος »). 'Ολίγα δὲ ἔτη ὕστερον, τουτέστιν ἐν τῷ ἔτει 487 π. Χρ., ἔπαυσε πιθανῶς, ὡς εἴδομεν ἐν τοῖς ἀνωτέρω, ὁ πολέμαρχος νὰ μετάσχῃ ὡς στρατάρχης τῶν ἔργων τοῦ πολέμου[2]).

---

(1) Διὰ τοῦτον τὸν λόγον δὲν γίνεται πλέον λόγος περὶ αὐτοῦ ἐν τοῖς κατὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν χρόνοις. 'Ρητῶς λέγει π. χ. ὁ 'Αριστοτέλης ἔ. ἀ. κ. 23: «τῶν γὰρ σ τ ρ α τ η γ ῶ ν ἐξαπορησάντων τοῖς πράγμασι (πρὸ τῆς ἐν Σ. ναυμαχίας) καὶ κηρυξάντων σώζειν ἕκαστον ἑαυτὸν κτλ.».

(2) Οὐδὲν λοιπὸν κωλύει νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἐν τοῖς προηγουμένοις χρόνοις καὶ ἄλλους ἀγῶνας ἠδύνατο νὰ διευθύνῃ ὁ πολέμαρχος, ὡς πρὸς δὲ τὸν ἐπιτάφιον πιστεύεται γενικῶς ὅτι τὸ πρῶτον ἱδρύθη εἰς τιμὴν καὶ ἀνάμνησιν τῶν κατὰ τὰ Περσικὰ ἐν ταῖς μάχαις πεσόντων (ἴδε **A. Mommsen Heort.** σ. 279) καὶ πιθα-

Προτάξαντες τὰς γενικωτέρας ταύτας παρατηρήσεις ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν ἐπιγραφήν, ἐν ᾗ τὸ πρῶτον μνημονεύεται ἡ ἀρχὴ αὕτη.

Εἰκάσαμεν ἐν τοῖς ἀνωτέρω ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ ἀναφέρεται εἰς τὸν ἐν τῷ ἔτει 490 π. Χρ. ἀποθανόντα Καλλίμαχον, βέβαιον δὲ εἶνε ὅτι ἀνάγεται εἰς τοὺς προπερσικοὺς χρόνους, διότι τὰ ἐξ ὧν ὁ λίθος συνίσταται τεμάχια ἀνευρέθησαν ἐν ἐκείνοις τοῖς στρώμασι τῆς Ἀκροπόλεως, ἃ κατὰ γενικὴν πεποίθησιν ἐχρησίμευον πρὸς ἰσοπέδωσιν τῆς Ἀκροπόλεως ἐν τοῖς ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνάκτησιν αὐτῆς χρόνοις. Ἄλλα τεκμήρια τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ἀναθήματος παρέχουσιν τὸ μὲν ἡ γραφὴ τὸ δὲ τὸ κείμενον τῆς ἐπιγραφῆς. Κατὰ περίεργον καὶ διδακτικωτάτην περίπτωσιν δὲν συμφωνοῦσι κατὰ πρώτην ὄψιν τὰ συμπεράσματα, ἅτινα πορίζόμεθα ἐκ τῶν δύο τούτων τεκμηρίων· ὑπ' ὄψιν λαμβάνοντες τὰ σχήματα τῶν γραμμάτων θ' ἀπεφαινόμεθα ἀδιστάκτως ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ πάντως ἀρχαιοτέρα θὰ εἶνε τῆς ἐπὶ τοῦ ἐν τῷ Πυθίῳ βωμοῦ ἐπιγραφῆς τοῦ νεωτέρου Πεισιστράτου (C. I. A. IV ὑπ' ἀρ. 373ᵉ) καὶ τοῦ τῷ Ἀνακρέοντι ἀποδιδομένου ἐφ' Ἑρμοῦ τινος ἐπιγράμματος (C. I. A. I ὑπ' ἀρ. 381), τουτέστι τῶν χρόνων τοῦ Ἱππίου (πρβ. καὶ τὰς ἐν τῷ Δελτ. τ. ἔ. 1890 ἐν σ. 95 καὶ τῷ β' τόμῳ τῆς «Ἀθηνᾶς» ἐν σ. 631 παρατηρήσεις) [1].

Καὶ ὅμως δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ θεωρία αὕτη εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ ἡμετέρου κίονος, διότι τὸ ὄνομα τοῦ ἀνατεθέντος συνοδεύεται ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ «Ἀφιδναῖος» καὶ ἀδύνατον φαίνεται ὅτι τοιοῦτόν τι ἐγίνετο ἐν τοῖς πρὸ Κλεισθένους χρόνοις, ὅστις «δημότας ἐποίησεν ἀλλήλων τοὺς οἰκοῦντας ἐν ἑκάστῳ τῶν

νὸν φαίνεται ὅτι ὁ ἀγὼν οὗτος ἀνήκει εἰς τὴν κατηγορίαν ἐκείνων τῶν καθηκόντων τοῦ πολεμάρχου, ἅτινα παρέμειναν αὐτῷ ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων χρόνων, ὅταν ἡ πολεμαρχία συμφώνως τῇ ἐπὶ τὸ δημοκρατικώτερον μεταβολῇ τοῦ πολιτεύματος ἀπεστερήθη τῆς ἐν τῷ πολέμῳ ἀρχηγίας καὶ μετεβλήθη εἰς κυρίως δικαστικὴν ἀρχήν, σχετικὴν ὁπωσοῦν πρὸς τὴν κατ' ἀρχὴν δικαιοδοσίαν αὐτῆς (ἴδε M. - S. - Lipsius Att. Proc. σ. 65).

(1) Ἐν τῷ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως εὑρεθέντι τεμαχίῳ τοῦ ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ καλουμένου Χαλκιδικοῦ τεθρίππου ἀρχαίου ἐπιγράμματος (C. I. A. IV ὑπ' ἀρ. 334ᵃ), ὅπερ ἀνάγεται εἰς τὴν περὶ τὰ ἔτη 510-505 π. Χρ. νίκην τῶν Ἀθηναίων, δὲν ἀπαντῶσι τὰ μᾶλλον χαρακτηριστικὰ γράμματα, τὸ ἒ ψιλὸν δηλαδὴ καὶ τὸ ῥῶ, τὰ δὲ διασωθέντα δὲν διαφέρουσιν οὐσιωδῶς τῶν ἐπὶ τοῦ κίονος.

δήμων, ἵνα μὴ πατρόθεν προσαγορεύοντες ἐξελέγχωσι τοὺς νεοπολίτας ἀλλὰ τῶν δήμων ἀναγορεύωσιν· ὅθεν καὶ καλοῦσιν Ἀθηναῖοι σφᾶς αὐτοὺς τῶν δήμων (Ἀριστ. ἔ. ἀ. κ. 21),» τουτέστι πρὸ τοῦ ἔτους 508 π. Χρ. [1]*). Τὸ δὲ ἐκ τοῦ κειμένου ἐξαχθὲν συμπέρασμα ὑπερισχύει βεβαίως τοῦ ἐκ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων ἐξαγομένου· πρέπει λοιπὸν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι καὶ ἐν τοῖς ὀλίγον πρὸ τῶν Περσικῶν χρόνοις διετέλει ἡ γραφὴ ἐν τῇ ἀνωμαλίᾳ οἵαν παρατηροῦμεν καὶ ἐν τοῖς ὀλίγον πρὸ τοῦ Εὐκλείδους χρόνοις, ἡ δὲ ἀβεβαιότης αὕτη ὀφείλεται προφανῶς τῇ ἑκάστοτε προαιρέσει νεωτεριζόντων τινῶν ἰδιωτῶν, ἐνῷ γενικῶς τοὐλάχιστον τὰ δημόσια ἔγγραφα πιθανῶς μᾶλλον ὁμοιομόρφως ἐν τῇ ἐπικρατούσῃ γραφῇ συνετάσσοντο.*

Πρὸς ἐπίρρωσιν τῶν ἀνωτέρω προσθέτω καὶ τὰ ἑξῆς τεκμήρια, ἅτινα ποριζόμεθα ἐκ τῶν καλουμένων ὀστράκων, τῶν τεμαχίων δηλαδὴ ἀγγείων, ἐφ' ὧν ἔγραφον οἱ Ἀθηναῖοι τὰ ὀνόματα τῶν ἐξοστρακιζομένων πολιτῶν.

Ἐπὶ τοῦ ὀστράκου, ὅπερ ἐχρησίμευσεν ἐν τῷ ἔτει 487 π. Χρ. (ἴδε Ἀριστ. ἔ. ἀ. κ. 22) ἐν τῷ ὀστρακισμῷ τοῦ Μεγακλέους Ἱπποκράτους Ἀλωπεκῆθεν καὶ ἐδημοσιεύθη ὡς τὸ πρῶτον τῶν τοιούτου εἴδους ὀστράκων παρὰ τοῦ Benndorf ἐν τοῖς Griech. u. Sicil. Vasenb. ἐν π. 29 ὑπ' ἀρ. 10 καὶ ἐν σ. 50, μεταχειρίζεται ὁ τὸν ἐχθρόν του ἐξοστρακίζων πολίτης αὐτὴν τὴν γραφὴν τῆς ἐπὶ τοῦ κίονος ἐπιγραφῆς.

Δευτέρου τινὸς ὀστράκου, ἐφ' οὗ ἐσημειώθη τὸ ὄνομα τοῦ ἐν τῷ ἔτει 486 πρ. Χρ. ἐξοστρακισθέντος Ξανθίππου τοῦ Ἀρρίφρονος (ἴδε Ἀριστ. ἔ. ἀ.), ἀνευρέθησαν δύο ἀντίτυπα, τὸ μὲν ἓν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως (ἐδημοσιεύθη παρὰ τοῦ Studniczka ἐν τῷ Jahrb. d. arch. Inst. II, 1887, σ. 161), τὸ δὲ ἕτερον [2]*), οὕτινος τὴν*

---

(1) Παράδειγμα τῆς πρὸ τοῦ Κλεισθένους προσαγορεύσεως παρέχει ἡ ἐν τῷ C. I. A. IV ὑπ' ἀρ. 373^{220} ἐπιγραφή: «Λεύδιος ἐποίησεν Πυρετιάδες,» τῆς δὲ μεταγενεστέρας περιττὸν θεωρῶ ν' ἀναφέρω παραδείγματα.

(2) Ἴδε ἐν τοῖς ἀνωτέρω σελ. 21.

Ἐνεχαράχθη ἡ ἐπιγραφὴ ἐπὶ τοῦ ἡμίσεος περίπου μέρους περιφεροῦς ποδὸς ἀγγείου (ληκύθου), καὶ πρῶτον μὲν ἀνεγράφη ἐπὶ τοῦ ἐνδοτέρω χώρου ἡ λέξις «Χσάνθιππος», προσετέθησαν δ' ἔπειτα ἀδεξιώτερον ὑπ' αὐτὸ τὸ χεῖλος τοῦ θλά-

Digitized by Google

ἐπιγραφὴν παραθέτομεν ἐν πανομοιοτύπῳ ὀλίγον τι μικροτέρῳ τοῦ φυσικοῦ μεγέθους, ἐν τοῖς χώμασι τοῖς ἐπὶ ἀρχαίων τινῶν τάφων, οὓς ἀνέσκαψεν νεωστὶ ἡ γεν. ἐφορ. τῶν ἀρχαιοτήτων ἐν οἰκοπέδῳ τινὶ τοῦ κ. Σαπουντζάκη, κειμένῳ ἀπέναντι τοῦ ὀρφανοτροφείου Χατζηκώστα :

Χσάνθιππος Ἀρρίφ(ρονος)

Τὰ ὄστρακα ταῦτα κρατύνουσιν ὁπωσοῦν τὰ νεωστὶ παρὰ τοῦ Köhler ἐν τῷ Rhein. Mus. τ. XLVI σ. 1 κ. ἑ. εἰρημένα, ὅτι δηλαδὴ ἡ ἐν Δελφοῖς στοὰ τῶν Ἀθηναίων ἱδρύθη εἰς ἀνάμνησιν τῆς κατὰ τῶν περὶ τὸ ἔτος 481 π. Χρ. ἡττηθέντων Αἰγινητῶν ναυμαχίας τῶν Ἀθηναίων [1], *καὶ ὅτι τὸ ἀρχαιότερον σχῆμα τοῦ θῆτα ἀντεκατεστάθη ὁριστικῶς διὰ τοῦ νεωτέρου (⊙) μ ε τ ὰ τὰ Περσικά. Ἐν δὲ τοῖς προηγουμένοις χρόνοις ἀπαντῶσι συγχρόνως τὰ δύο σχήματα τοῦ γράμματος τούτου, ὧν τὸ μὲν ἓν ἀπαντᾷ ἐπὶ τοῦ παρὰ τοῦ Studniczka, τὸ δὲ νεώτερον ἐπὶ τοῦ ἐν τοῖς ἀνωτέρω δημοσιευομένου ὀστράκου τ ο ῦ α ὐ τ ο ῦ ἀ ν δ ρ ό ς, τὰ δὲ δύο σχήματα ἐπὶ τ ο ῦ α ὐ τ ο ῦ λ ί θ ο υ εὕρηνται ἐν τῇ ἐν τῷ C. I. A. IV ὑπ' ἀρ. 373^{81} (πρβ. Δελτ. τ. ἔ. 1880 σ. 140) δημοσιευμένῃ ἐπιγραφῇ, ἐν ᾗ τὸ ἐν τῇ λέξει «ἀνέθηκεν» θῆτα εἶχεν ἤδη τὸ νεώτερον σχῆμα.*

Ἐξάγεται λοιπὸν ἐκ τῶν προειρημένων ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφὴ ἐνεκολάφθη ἐπὶ τοῦ κίονος ἐν τῷ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 508 καὶ 490 π. Χρ. χρονικῷ διαστήματι καὶ ὅτι οὐδὲν κωλύει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἀνάγεται εἰς αὐτὸ τὸ ἔτος 490 π. Χρ., ἐν ᾧ ἔτει δηλαδὴ γνωρίζομεν ἐκ τοῦ Ἡροδότου ὅτι ἐπολεμάρχει ὁ Καλλί-

σματος τὰ ἀρχικὰ στοιχεῖα τοῦ «Ἀρρίφρονος,» ὅσα δηλαδὴ ἐπήρκουν πρὸς διάκρισιν τοῦ ἀνδρὸς ἀπ' ἄλλων ὁμωνύμων συμπολιτῶν, παρέλειψε δὲ ὁ ἐγγράψας τὰ ὑπόλοιπα ἀπηυδηκώς.

(1) Ὁ **Ziemann De anathematis Graecis** σ. 14 εἰκάζει ὅτι ἡ στοὰ ἐκτίσθη εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐν Σαλαμῖνι κατὰ τὸ ἔτος 480 π. Χρ. ναυμαχίας.

Digitized by Google

μαχος. Τίς δὲ θὰ ὑποθέσῃ μᾶλλον ὅτι κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν δύο ὑπῆρχον ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ αὐτοῦ δήμου καταγόμενοι πολέμαρχοι, ὧν τὰ ὀνόματα ἐπίσης τόσον εὐάρμοστα θὰ ἦσαν πρὸς τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ πρώτου στίχου κενοῦ ἢ ὅτι πράγματι ὁ λόγος περὶ τοῦ γνωστοῦ ἐκείνου πολεμάρχου;

Ἐπανερχόμεθα νῦν εἰς τὸ ἄνω τεθειμένον ζήτημα πῶς ἐδικαιοῦτο ὁ πολέμαρχος ἢ πῶς προσῆκεν αὐτῷ νὰ διεξάγῃ τὸν ἀγῶνα τῶν Παναθηναίων. Καὶ δὲν δυνάμεθα ν' ἀποφανθῶμεν ὁριστικῶς περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ἐπειδὴ ὀλίγισται μόνον λεπτομέρειαι ἀπαντῶσι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις περὶ τῶν ἐν τοῖς Προπερσικοῖς χρόνοις ἀρχῶν τῆς πόλεως, ἀρκοῦσιν ὅμως τὰ ἐν τοῖς ἀνωτέρω εἰρημένα ν' ἀποδείξωσιν ὅτι ἡ πρὸ τῶν Περσικῶν πολεμαρχία οὐσιωδῶς διέφερε τῆς θέσεως ἣν κατεῖχεν ὁ πολέμαρχος ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις. Ἡ δὲ σημασία τῆς προκειμένης ἐπιγραφῆς συνίσταται μάλιστα εἰς τοῦτο ὅτι διαλευκαίνει κατά τι τὸ σκότος, δι' οὗ καλύπτονται τὰ πρὸ τῶν Περσικῶν μέρη τῆς ἐσωτερικῆς ἱστορίας τῆς πόλεως.

Ἐκ τῆς ὥς γέ μοι δοκεῖ κατὰ τὰ οὐσιώδη ἀσφαλῶς συμπληρωθείσης ἐπιγραφῆς ἐξάγεται ὅτι ὁ Καλλίμαχος ὡς πολέμαρχος διέθηκε τὸν ἀγῶνα τῶν Παναθηναίων. Προφανῶς δὲν πρόκειται περὶ ἁμίλλης τινὸς μεταξύ τινων ἀντιφερομένων, διότι ὁ πολέμαρχος παρίσταται ἐνταῦθα ὄχι ὡς ἀρχηγὸς μερίδος τινὸς τῶν πολιτῶν (τῶν φυλῶν δηλαδὴ αἵτινες συνημιλλῶντο ἐν τοῖς μουσικοῖς ἀγῶσι) ἢ ὡς ἀντιπρόσωπος ἰδιώτου (τῶν ποιητῶν δηλαδὴ τραγῳδιῶν καὶ κωμῳδιῶν) ἀλλὰ ὡς ἀντιπρόσωπος ὁλοκλήρου τοῦ δήμου, ἡ δὲ φράσις «Ἀθηναίων ὁ ἀγὼν» δέον νὰ ἐκληφθῇ, ὡς ἐν πολλοῖς ἄλλοις χωρίοις, ὡς ποιητική τις περίφρασις τῶν Παναθηναίων. Ἐκ τούτων δὲ ἐξάγεται συγχρόνως, ὅτι τὸ ἀνάθημα τοῦ Καλλιμάχου δὲν ἀναφέρεται εἰς ὁριστικόν τινα ἀγῶνα, ἀλλὰ εἰς τὴν περὶ τοὺς ἀγῶνας καὶ τὴν πομπήν, τουτέστι γενικῶς εἰς τὴν τοῦ πολεμάρχου ἐπιμέλειαν τῶν Παναθηναίων.

Εἰς τὴν ἐπιμέλειαν ταύτην λοιπὸν πρέπει ν' ἀνάγωνται καὶ τὰ ὑπόλοιπα μέρη τῆς ἐπιγραφῆς. Ἡ συμπλήρωσις τῶν ὑπολειπομένων τούτων μερῶν τῆς ἐπιγραφῆς εἶνε δύσκολος καὶ δὲν κατώρθωσα ν' ἀνεύρω χωρία ἅτινα τὸ μὲν ἀκριβῶς πληροῦσι τὰ κενὰ

Digitized by Google

τὸ δὲ ἀνταποκρίνονται καταλλήλως πρὸς τὴν συνέχειαν τῆς ἐννοίας τῶν διασωθέντων, διὸ ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἀνέβαλον νὰ ἐπεκτείνω ἐπ' αὐτῶν τὸν λόγον. Μεταγράφω λοιπὸν αὐτὰ ὡς ἔχουσι προσθέτων μόνον προχείρους τινὰς συμπληρώσεις καὶ ἐπαναλαμβάνων τοὺς δύο ἐν τοῖς ἀνωτέρω μεταγεγραμμένους στίχους :

Καλλίμαχος μάν]έθεκεν 'Αφιδναῖο[ς] τἀθεναίαι
ἀν — — — -
- - - - - ἀθ]ανάτον Hοι ὄ[ρανον εὐρὺν] ἔχοσιν
στεσάμενος πολέ]μαρχος 'Αθεναίον τὸν ἀγõνα
τõν (ἢ τὸν) με — — — —
- - - - - - - - ε λ ε ν ο ν ο — — — — —
παισὶν 'Αθεναίον, μ — — —

'Ως πρὸς τὰ καθέκαστα παρατηρῶ τὰ ἑξῆς :

1. Ἂν ὑποθέτομεν ὅτι ἡ συμπλήρωσις τοῦ γ' στίχου ὀρθῶς ἔχει, δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι τὰ ἐν τῷ β' στίχῳ σωζόμενα δύο γράμματα ἀνῆκον εἰς τὸν αὐτὸν στίχον, διότι ἀδύνατον μοι φαίνεται νὰ συμπληρωθῇ προσφυῶς τὸ πρὸς τὸ μεταξὺ αὐτῶν ἀνταποκρινόμενον κενὸν τῶν ὑπ' ἀρ. ε' καὶ ϛ' στίχων, τὸ τέλος ὅμως τοῦ ὑπ' ἀρ. 6 στίχου δύναται νὰ συμπληρωθῇ (π. χ. ὄνομ' ἐχόντων). Διὰ τοῦτον τὸν λόγον διέκρινα τὸν β' τοῦ γ' καὶ τὸν ε' τοῦ ϛ' στίχου.

2. Τὸ δεύτερον γράμμα τοῦ β' στίχου ἦτο πιθανῶς νῦ, τὸ πάντων τελευταῖον ἢ ἄλφα ἢ νῦ, ἀποκλείεται δὲ τὸ ἒ ψιλόν.

3. Δὲν θεωρῶ ἀπολύτως βέβαιον τὸ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ δ' στίχου τεθειμένον «στησάμενος», ἀπαιτεῖται δὲ πάντως ἡ μετοχὴ ἀορίστου ῥήματός τινος τῆς αὐτῆς περίπου ἐννοίας (ἄλλη συμπλήρωσις θὰ ἦτο π. χ. «κοσμήσας» ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου «διακοσμήσας»).

'Εν τέλει δὲ παρατηρῶ ὅτι ἡ ἐν τῷ τελευταίῳ στίχῳ περιφραστικὴ ἐπονομασία τοῦ δήμου διὰ τῶν λέξεων «παῖδες 'Αθηναίων» ἀπαντᾷ ὡς ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις χρόνοις (π. χ. 'Ομ. 'Ιλ. II στ. 551) καὶ ἐν τοῖς μεταγενεστέροις (π. χ. ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 1678) ἀκριβῶς καὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς περίπου χρόνοις, εἰς οὓς ἀνάγεται ἡ ἡμετέρα ἐπιγραφή, π. χ. ἐν τῷ ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ καλουμένου Χαλκιδικοῦ τεθρίππου ἐπιγράμματι ὅπερ ἀναφέρει ὁ 'Ηρόδοτος V 77 καὶ οὕτινος διεσώθησαν ἡμῖν τὰ

Digitized by Google

ἐν τῷ C. I. A. I καὶ IV ὑπ' ἀρ. 334 καὶ 334ª τεμάχια, καὶ ἐν τῷ εἰς τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην ἀναφερομένῳ διστίχῳ, ὅπερ συγκαταλέγεται ἐν τοῖς ποιήμασι τοῦ Σιμωνίδου (Bergk ἀρ. 101).

Ὁμολογητέον ὅτι τὸ εἰς ὃ ἐφθάσαμεν συμπέρασμα, ὅτι δηλαδὴ ὁ πολέμαρχος διετίθει ποτὲ τὸν ἀγῶνα τῶν Παναθηναίων, νέον τι καὶ ἀπροσδόκητον εἶνε, ὄχι ὅμως ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν ἐν τοῖς μεταγενεστέροις χρόνοις γενικὴν διάταξιν τῶν ἀγώνων τῆς πόλεως.

Τὰ περὶ τῆς διοικήσεως τῶν ἀγώνων ἐν τοῖς ἑαυτοῦ χρόνοις ἀναγράφει ὁ Ἀριστοτέλης (ἔ. ἀ. κ. 56-58) ὡς ἑξῆς: Ὁ ἄρχων ἐπώνυμος «χορηγοὺς τραγῳδοῖς καθίστησι - - - πρότερον δὲ καὶ κωμῳδοῖς - - - νῦν δὲ τούτοις αἱ φυλαὶ φέρουσιν - - -, διοικεῖ --- τὸν ἀγῶνα τῶν Διονυσίων (τῶν μεγάλων) οὗτος καὶ τῶν Θαργηλίων — τὸν δὲ ἀγῶνα (Διονυσίων τῶν ἐπὶ Ληναίῳ) διατίθησιν ὁ βασιλεύς, τίθησι δὲ καὶ τοὺς τῶν λαμπάδων ἀγῶνας ἅπαντας – ὁ δὲ πολέμαρχος - - - διατίθησι ἀγῶνα τὸν ἐπιτάφιον τοῖς τελευτηκόσιν ἐν τῷ πολέμῳ — οἱ ἀθλοθέται -- διοικοῦσι τήν τε πομπὴν τῶν Παναθηναίων καὶ τὸν ἀγῶνα τῆς μουσικῆς καὶ τὸν γυμνικὸν ἀγῶνα καὶ τὴν ἱπποδρομίαν.»

Καὶ πρῶτον μὲν ἀξιοπαρατήρητόν μοι φαίνεται ὅτι ὁ τρίτος τῶν τριῶν κυριωτέρων ἀρχόντων τῆς πόλεως περιωρίζετο εἰς τὴν διοίκησιν ἑνὸς καὶ μόνου ἀγῶνος, ὅστις οὔτε καθ' ὡρισμένην ἐποχὴν τοῦ ἔτους οὔτε τακτικῶς κατ' ἔτος, πρὸ δὲ τῶν Περσικῶν πιθανῶς οὐδὲ τὸ παράπαν δημοσίως ἐν αὐτῇ τῇ πόλει ἐτελεῖτο· ἀφ' ἑτέρου δὲ διηγοῦνται οἱ συγγραφεῖς, ὧν ἀναφέρω τὸν Θουκυδίδην (VI κ. 57) καὶ τὸν Ἀριστοτέλην (ἔ. ἀ. κ. 18), ὅτι κατὰ μὲν τὸν πρῶτον «Ἱππίας ἔξω ἐν τῷ Κεραμεικῷ καλουμένῳ μετὰ τῶν δορυφόρων διεκόσμει ὡς ἕκαστα ἐχρῆν τῆς πομπῆς προϊέναι,» κατὰ δὲ τὸν Ἀριστοτέλην ὁ μὲν Ἱππίας «ἐτύγχανε μετερχόμενος, ὁ δὲ Ἵππαρχος ἀποστέλλων (καὶ διακοσμῶν) τὴν πομπὴν» τῶν Παναθηναίων, οἱ δὲ ἀγῶνες ἐθεωροῦντο ὡς τόσον ἀναφαίρετον μέρος τῶν Παναθηναίων, ὥστε ἡ ἑορτὴ αὕτη πολλάκις ὡς εἴπομεν ἤδη ἁπλῶς ἀγὼν ὀνομάζεται, ἐπὶ τούτοις δὲ εἶνε πιθανὸν ὅτι πάντοτε ἡ αὐτὴ ἀρχὴ πάντων τῶν περὶ τὴν ἑορτὴν ταύτην ἐπεμελεῖτο.

Digitized by Google

Βασιζόμενος λοιπὴν ἐπὶ τῆς ἡμετέρας ἐπιγραφῆς εἰκάζω ὅτι ὁ Ἱππίας συνεργὸν ἔχων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὡς πολέμαρχος[1]) *ἢ ἀντιπροσωπεύων τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐπεμελεῖτο τῶν τῆς ἑορτῆς τῶν Παναθηναίων· τῇ δὲ γνώμῃ ταύτῃ συνᾴδει, ὅτι μόνον ἐν τῇ πομπῇ τῶν Παναθηναίων συνηθροίζετο ὁ δῆμος ὡς ἐν στρατιωτικῇ τινι παρατάξει*[2]), *ἥςτινος τὴν εἰκόνα παριστᾷ ἡ ζωοφόρος τοῦ Παρθενῶνος. Τῆς αὐτῆς ἑορτῆς ἐπιμελησάμενος ἀνέθηκεν ὁ Καλλίμαχος τὸ ἐπὶ τοῦ κίονος ἀνάθημα, ἴσως ἄγαλμά τι τῆς Ἀθηνᾶς ἢ καὶ μνημεῖόν τι ὅπερ ὑπενθύμιζεν εἰσέτι ἀκριβέστερον τὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀναθέσαντος, ὥςπερ ἐκεῖνος ὁ βωμός, ὃν ἀνέθηκεν ὁ νεώτερος Πεισίστρατος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἱππίου, ἐν τῷ Πυθίῳ πιθανῶς ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ὡς ἄρχοντος ἐπωνύμου ἀγῶνα τῶν Θαργηλίων*[3]).

Τὴν περὶ τὰ Παναθήναια ἐπιμέλειαν εἶχον, ὡς εἴδομεν ἐν τοῖς ἀνωτέρω, ἐν τοῖς μεταγενεστέροις χρόνοις οὐχὶ πλέον οἱ πολέμαρχοι ἀλλὰ οἱ ἀθλοθέται, οἱ καὶ ἀντιπρόσωποι τῶν δέκα φυλῶν. Ἡ ἐγκαθίδρυσις τῆς ἀρχῆς ταύτης συνδέεται πιθανῶς μετὰ τῆς ἐν τοῖς μετὰ τὰ Περσικὰ χρόνοις βαθμηδὸν ἐπὶ τὸ δημοκρατικώτερον μεταρρυθμίσεως τῆς πολιτείας· εἰκάζω λοιπὸν ὅτι τὸ πρῶτον ἐξελέγησαν οἱ ἀθλοθέται ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἡ ἀρχὴ τῆς πολεμαρ-

(1) Δὲν κατέλυσαν οἱ τύραννοι τὰς καθεσταμένας ἀρχάς, πράγματι ὅμως «ἠφάνισεν ἡ τυραννὶς τοὺς νόμους διὰ τὸ μὴ χρῆσθαι,» συνενοῦντος τοῦ Πεισιστράτου ἐν ἑαυτῷ καὶ τοῖς ἐμπίστοις ἑταίροις αὐτοῦ πᾶσαν τὴν διοίκησιν τῆς πολιτείας. Κατὰ πρῶτον λόγον κατεῖχεν βεβαίως τὴν στρατηγικὴν ἐξουσίαν, δι' ἧς τὸ μὲν πρῶτον κύριος τῆς πόλεως ἐγένετο, ὑπερίσχυε δὲ ἐφόσον ἐτυράννει τῶν πολιτικῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ. Ῥητῶς ἀναφέρεται ὅτι ὁ Πεισίστρατος δημοτικώτατος ἐγένετο, διότι ἐν τῷ πρὸς Μεγαρέας (ὑπὲρ τῆς κατακτήσεως τῆς Σαλαμῖνος) πολέμῳ ὡς σ τ ρ α τ η γ ὸ ς ηὐδοκίμησεν (Ἡρόδ. 1 59: ἐν τῇ πρὸς Μεγαρέας γενομένῃ σ τ ρ α τ η γ ί ῃ, Νίσαιάν τε ἑλὼν κτλ., πρβ. Ἀριστ. ἔ. ἀ. κ. 17 καὶ 22: «στρατηγὸς ὢν τύραννος κατέστη»), τὰς δὲ εἰς Σίγειον καὶ Νάξον ἐκστρατείας δὲν ἐξετέλει βεβαίως διὰ μόνων τῶν ξένων μισθοφόρων.

(2) Ἐν φανερᾷ ἀντιρρήσει πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου ἱστορημένα ἰσχυρίζεται ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι «οὐκ ἐπέμποντο μεθ' ὅπλων, ἀλλ' ὕστερον τοῦτο κατεσκεύασεν ὁ δῆμος». Ἡ διαφορὰ αὕτη δὲν εἶνε μεγάλης σημασίας ὡς πρὸς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζήτημα.

(3) Ἄλλα παραδείγματα τοιούτων «μνημάτων τῆς ἀρχῆς» τῶν ἀρχόντων καὶ ἄλλων ἀρχῶν συνέλεξεν ὁ Ziemann ἔ. ἀ. σ. 44 κ. ἑ.

χίας ἐγένετο κληρωτή, τουτέστι ἀπὸ τοῦ ἔτους τοῦ ἄρχοντος Τελεσίνου (487 π. Χρ.).

Τὰς εἰς τὰς ὑπ' ἀρ. 9 καὶ 10 ἐπιγραφὰς τοῦ προσηρτημένου πίνακος παρατηρήσεις μου ἴδε ἐν προσεχεῖ τινι φυλλαδίῳ τοῦ Δελτίου.

Προσθήκη εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ βάθρου τῶν Θριασίων

(ἴδε σ. 25).

Μετακομισθέντος τοῦ ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἐν σ. 25 περιγραφομένου βάθρου τῶν Θριασίων εἰς τὸ Ἐθν. Μουσεῖον ἀνεφάνη ὑπὸ τὴν εἰς δύο στήλας διῃρημένην ἀναθηματικὴν ἐπιγραφὴν ἡ ἑξῆς μικροτέροις γράμμασιν ἐγχαραχθεῖσα ἐπιγραφὴ τῶν τὰ ἀναθήματα ποιησάντων τεχνιτῶν :

Καϊκοσθένης Δίης Θριάσιοι ἐπόησαν

Ἀξιοσημείωτον εἶνε ὅτι οἱ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ μνημονευόμενοι τεχνῖται δὲν ἦσαν μόνον συνδημόται τῶν ἐν τῇ ἀναθηματικῇ ἐπιγραφῇ ἀναφερομένων ἀνδρῶν ἀλλὰ προφανῶς καὶ συγγενεῖς τινων ἐξ αὐτῶν, διότι δὲν φαίνεται ἀμφίβολον ὅτι ὁ ἐν τῇ ἀναθηματικῇ ἐπιγραφῇ μνημονευόμενος Ἀπολλωνίδης, ὁ πατὴρ τοῦ τε Πανδίονος καὶ τοῦ Βαλάκρου, ὁ αὐτὸς εἶνε τῷ ἐν ταῖς ἐν τῷ συγγράμματι τοῦ Löwy Inschr. gr. Bildh. *ὑπ' ἀρ. 117 καὶ 220 ἐπιγραφαῖς ἀπαντῶντι Ἀπολλωνίδῃ, τῷ πατρὶ τοῦ Δίου, πιθανῶς δὲ καὶ τοῦ Καϊκοσθένους, καὶ ὅτι ἐν ταῖς δύο ταύταις ἐπιγραφαῖς δέον νὰ συμπληρωθῇ οὐχὶ ὡς προέτεινάν τινες, «Φυλάσιοι» ἀλλὰ «Θριάσιοι»* [1]).

(1) Τὰ ὀνόματα τῶν δύο ἀδελφῶν Δίου καὶ Πανδίονος παρήχθησαν ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης, τοῦ ὀνόματος δηλ. τοῦ Διός, τὸ δὲ τοῦ πατρὸς αὐτῶν ἐκ τοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος· τὰ ὀνόματα τῶν δύο λοιπῶν ἀδελφῶν, τοῦ Βαλάκρου καὶ τοῦ Καϊκοσθένους, ὑποδεικνύουσι[illegible]κογένεια αὕτη ἐν σχέσει τινὶ διετέλει πρὸς τοὺς Μακεδόνας καὶ τὴν [illegible]

Οἱ ἐπὶ τ[illegible] ἦσαν ἴσως κωμῳδοὶ ἢ ἀθληταί, πρβ. Πλίν. XXXIV 8[illegible]

Α. ΛΟΛΛΙΓΚ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1891

ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΚΑΙ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΚΑΙ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

1. **Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἐπιδαύρῳ.** (ἴδ. σ. 3, 1).

Ἐξηκολούθησαν αἱ ἐν τῷ Ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαυρίᾳ ἀνασκαφαί. Ἀνεσκάφη ἐντελῶς τὸ νοτιανατολικῶς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ ἀρκτικῶς τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος ἀρχαῖον οἰκοδόμημα, οὗτινος ἡ ἀποκάλυψις δὲν εἶχε περατωθῆ κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τῶν ἀνασκαφῶν. Ἀπεκαλύφθη δὲ ἐν αὐτῷ στρῶμα ἐκ πωρίνων λίθων ἀποτελούμενον, ὅπερ εἶνε ὡς φαίνεται ὁ βωμός, ἐν ᾧ ἐθυσιάζοντο τὰ τῷ θεῷ προσφερόμενα ζῶα, ὧν τὸ αἷμα κατέρρεε δι' αὔλακος ὑπαρχούσης περὶ τὰς τέσσαρας πλευρὰς αὐτοῦ. Παρὰ τοῦτον τὸν βωμὸν ἀπεκαλύφθη στρῶμα ἐξ αὐτῶν τῶν θυσιῶν προερχόμενον, ἀποτελούμενον δηλ. ἐκ μέλανος χώματος, ἀνθράκων, ὀστῶν ζώων, πλήθους μικρῶν κοινῶν ἀγγείων καὶ διαφόρων χαλκῶν καὶ πηλίνων εὑρημάτων, ὧν μνημονευτέα τεμάχια χαλκῶν ἀγγείων καὶ ἓν πήλινον φέροντα ἐπιγραφὰς ἀρχαϊκὰς τῶν πρώτων τοὐλάχιστον χρόνων τῆς Ε'. ἑκατονταετηρίδος, ἀναθηματικὰς τὸ μὲν τῷ Ἀσκληπιῷ τὸ δὲ τῷ Ἀπόλλωνι, τῷ θεῷ δηλ. ἐκείνῳ, ὅστις, ὡς γνωστόν, συνελατρεύετο τῷ Ἀσκληπιῷ ἐν τῷ ἱερῷ. Ἀνεσκάφη πρὸς τούτοις ὁλόκληρος ἡ βορειοανατολικῶς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ πλατεῖα, ἐν ᾗ ἀπεκαλύφθησαν βάθρα κατὰ χώραν κείμενα καὶ ἐξέδραι καὶ εὑρέθησαν ἐπιγραφαί τινες ἀναθηματικαὶ ἑλληνικῶν καὶ τὸ πλεῖστον ρωμαϊκῶν χρόνων. Τέλος ἐγένοντο καὶ σκαφικαὶ ἐργασίαι ἐν τῷ θεάτρῳ, ἀφ' οὗ πρότερον ἐτοποθετήθησαν καταλλήλως οἱ λίθοι τοῦ τε διαζώματος καὶ τῆς σκηνῆς, ἀνεσκάφησαν δηλ. τὰ ἀνατολικὰ ἀναλήμματα καὶ ὁλόκληρον τὸ διάζωμα.

Digitized by Google

χίας ἐγένετο κληρωτή, τουτέστι ἀπὸ τοῦ ἔτους τοῦ ἄρχοντος Τελεσίνου (487 π. Χρ.).

Τὰς εἰς τὰς ὑπ' ἀρ. 9 καὶ 10 ἐπιγραφὰς τοῦ προσηρτημένου πίνακος παρατηρήσεις μου ἴδε ἐν προσεχεῖ τινι φυλλαδίῳ τοῦ Δελτίου.

Προσθήκη εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ βάθρου τῶν Θριασίων (ἴδε σ. 25).

Μετακομισθέντος τοῦ ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἐν σ. 25 περιγραφομένου βάθρου τῶν Θριασίων εἰς τὸ Ἐθν. Μουσεῖον ἀνεφάνη ὑπὸ τὴν εἰς δύο στήλας διῃρημένην ἀναθηματικὴν ἐπιγραφὴν ἡ ἑξῆς μικροτέροις γράμμασιν ἐγχαραχθεῖσα ἐπιγραφὴ τῶν τὰ ἀναθήματα ποιησάντων τεχνιτῶν :

Καϊκοσθένης Δίης Θριάσιοι ἐπόησαν

Ἀξιοσημείωτον εἶνε ὅτι οἱ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ μνημονευόμενοι τεχνῖται δὲν ἦσαν μόνον συνδημόται τῶν ἐν τῇ ἀναθηματικῇ ἐπιγραφῇ ἀναφερομένων ἀνδρῶν ἀλλὰ προφανῶς καὶ συγγενεῖς τινων ἐξ αὐτῶν, διότι δὲν φαίνεται ἀμφίβολον ὅτι ὁ ἐν τῇ ἀναθηματικῇ ἐπιγραφῇ μνημονευόμενος Ἀπολλωνίδης, ὁ πατὴρ τοῦ τε Πανδίονος καὶ τοῦ Βαλάκρου, ὁ αὐτὸς εἶνε τῷ ἐν ταῖς ἐν τῷ συγγράμματι τοῦ Löwy Inschr. gr. Bildh. *ὑπ' ἀρ. 117 καὶ 220 ἐπιγραφαῖς ἀπαντῶντι Ἀπολλωνίδῃ, τῷ πατρὶ τοῦ Δίου, πιθανῶς δὲ καὶ τοῦ Καϊκοσθένους, καὶ ὅτι ἐν ταῖς δύο ταύταις ἐπιγραφαῖς δέον νὰ συμπληρωθῇ οὐχὶ ὡς προέτεινάν τινες, «Φυλάσιοι» ἀλλὰ «Θριάσιοι»* [1]).

(1) Τὰ ὀνόματα τῶν δύο ἀδελφῶν Δίου καὶ Πανδίονος παρήχθησαν ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης, τοῦ ὀνόματος δηλ. τοῦ Διός, τὸ δὲ τοῦ πατρὸς αὐτῶν ἐκ τοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος· τὰ ὀνόματα τῶν δύο λοιπῶν ἀδελφῶν, τοῦ Βαλάκρου καὶ τοῦ Καϊκοσθένους, ὑποδεικνύουσιν ὅτι ἡ οἰκογένεια αὕτη ἐν σχέσει τινὶ διετέλει πρὸς τοὺς Μακεδόνας καὶ τὴν Μυσίαν.

Οἱ ἐπὶ τοῦ βάθρου τεθειμένοι ἦσαν ἴσως κωμῳδοὶ ἢ ἀθληταί, πρβ. Πλίν. XXXIV 87, XXXVI 155.

Α. ΛΟΛΛΙΓΚ.

Digitized by Google

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1891

ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΚΑΙ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΚΑΙ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

1. **Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἐπιδαύρῳ.** (ἴδ. σ. 3, 1).

Ἐξηκολούθησαν αἱ ἐν τῷ Ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαυρίᾳ ἀνασκαφαί. Ἀνεσκάφη ἐντελῶς τὸ νοτιανατολικῶς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ ἀρκτικῶς τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος ἀρχαῖον οἰκοδόμημα, οὗτινος ἡ ἀποκάλυψις δὲν εἶχε περατωθῇ κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τῶν ἀνασκαφῶν. Ἀπεκαλύφθη δὲ ἐν αὐτῷ στρῶμα ἐκ πωρίνων λίθων ἀποτελούμενον, ὅπερ εἶνε ὡς φαίνεται ὁ βωμός, ἐν ᾧ ἐθυσιάζοντο τὰ τῷ θεῷ προσφερόμενα ζῷα, ὧν τὸ αἷμα κατέρρεε δι' αὔλακος ὑπαρχούσης περὶ τὰς τέσσαρας πλευρὰς αὐτοῦ. Παρὰ τοῦτον τὸν βωμὸν ἀπεκαλύφθη στρῶμα ἐξ αὐτῶν τῶν θυσιῶν προερχόμενον, ἀποτελούμενον δηλ. ἐκ μέλανος χώματος, ἀνθράκων, ὀστῶν ζῴων, πλήθους μικρῶν κοινῶν ἀγγείων καὶ διαφόρων χαλκῶν καὶ πηλίνων εὑρημάτων, ὧν μνημονευτέα τεμάχια χαλκῶν ἀγγείων καὶ ἓν πήλινον φέροντα ἐπιγραφὰς ἀρχαϊκὰς τῶν πρώτων τοὐλάχιστον χρόνων τῆς Ε'. ἑκατονταετηρίδος, ἀναθηματικὰς τὸ μὲν τῷ Ἀσκληπιῷ τὸ δὲ τῷ Ἀπόλλωνι, τῷ θεῷ δηλ. ἐκείνῳ, ὅστις, ὡς γνωστόν, συνελατρεύετο τῷ Ἀσκληπιῷ ἐν τῷ ἱερῷ. Ἀνεσκάφη πρὸς τούτοις ὁλόκληρος ἡ βορειοανατολικῶς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ πλατεῖα, ἐν ᾗ ἀπεκαλύφθησαν βάθρα κατὰ χώραν κείμενα καὶ ἐξέδραι καὶ εὑρέθησαν ἐπιγραφαί τινες ἀναθηματικαὶ ἑλληνικῶν καὶ τὸ πλεῖστον ρωμαϊκῶν χρόνων. Τέλος ἐγένοντο καὶ σκαφικαὶ ἐργασίαι ἐν τῷ θεάτρῳ, ἀφ' οὗ πρότερον ἐτοποθετήθησαν καταλλήλως οἱ λίθοι τοῦ τε διαζώματος καὶ τῆς σκηνῆς, ἀνεσκάφησαν δηλ. τὰ ἀνατολικὰ ἀναλήμματα καὶ ὁλόκληρον τὸ διάζωμα.

Digitized by Google

2. Ἀνασκαφαὶ κατὰ τὸν ἔξω Κεραμεικὸν (ἴδ. σ. 19, 2).

Αἱ παρὰ τὴν ὁδὸν Πειραιῶς ἐν γηπέδῳ Καρατζᾶ ἐνεργούμεναι τελευταῖον ἀνασκαφαὶ ἐπερατώθησαν. Τὰ ἐν τῷ γηπέδῳ τούτῳ καὶ ἐν τῷ γηπέδῳ Καρατζᾶ γενόμενα εὑρήματα περιγραφήσονται προσεχῶς ἐν τῷ Δελτίῳ τούτῳ.

3. Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἐρετρίᾳ (ἴδ. σ. 58, 6).

Διεκόπησαν αἱ ἐν Ἐρετρίᾳ ἀνασκαφαί. Τὰ κυριώτερα τῶν γενομένων εὑρημάτων περιγραφήσονται προσεχῶς ἐν τῷ Δελτίῳ τούτῳ.

4. Ἀνασκαφαὶ ἐν Μαραθῶνι (ἴδ. σ. 34, 3).

Ἐξακολουθεῖ ἡ σκαφὴ τοῦ ἐν Μαραθῶνι τύμβου νέας ἀνοιχθείσης τάφρου πλησίον τῆς προτέρας τῆς ἐν σ. 67 ἀρ. 3 μνημονευομένης.

5. Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἀκραιφνίῳ.

Ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Holleaux ἐγένοντο συμπληρωτικαί τινες σκαφικαὶ ἐργασίαι ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Πτώου Ἀπόλλωνος ἐν Ἀκραιφνίῳ (ἴδ. Δελτίον 1888 σ. 172 ἀρ. 4) ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ἐφόρου Π. Καστριωμένου. Ἐν ταῖς ἐργασίαις ταύταις εὑρέθησαν α′) χαλκοῦν ἀγαλμάτιον (ὕψ. 0,14) παριστῶν γυμνὸν ἱστάμενον νεανίαν ϐ′) χαλκοῦν ἀγαλμάτιον μικροῦ παιδὸς (ὕψ. 0,09) γ′) πολλὰ ἐλάσματα χαλκᾶ ἔχοντα διαφόρους ἀναγλύφους παραστάσεις δ′) μικρὰ μαρμαρίνη γυναικεία κεφαλὴ κτλ. Αἱ ἐργασίαι περιωρίσθησαν κυρίως εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν καὶ εἴς τινα μέρη βαθυτέραν σκαφὴν τοῦ πρὸ ἐτῶν ἀνεσκαμμένου χώρου.

6. Ἀνασκαφαὶ ἐν Ραμνοῦντι.

Ὑπὸ τοῦ ἐφόρου Β. Στάη ἐπανελήφθησαν ἐν Ραμνοῦντι αἱ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους δαπάναις τῆς ἀρχ. Ἑταιρίας ἐνεργούμεναι ἀνασκαφαί.

7. Ἀνασκαφαὶ ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ Ἄργους.

Ὑπὸ τῆς Γεν. Ἐφορείας ἐνηργήθησαν ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ Ἄργους διὰ τοῦ καθηγητοῦ Ι. Κοφινιώτη ἀποπειρατήριοί τινες σκαφαί, περὶ ὧν δημοσιευθήσεται προσεχῶς ἔκθεσις ἐν τῷ Δελτίῳ τούτῳ.

Digitized by Google

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΜΟΥΣΕΙΟΙΣ

1. **Ἐθνικὸν Μουσεῖον.**

Κατὰ τοὺς μῆνας Αὔγουστον καὶ Σεπτέμβριον εἰσήχθησαν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον κατ' ἔκθεσιν τοῦ Σ τ ά η τὰ ἐν τοῖς ἑπομένοις ἀρχαῖα :

1. Δύο ἀγάλματα μαρμάρινα φυσικοῦ μεγέθους, ὧν τὸ ἓν εἰκονίζει *Ὑγίειαν* καὶ τὸ ἕτερον *Ἀθηνᾶν* κρατοῦσαν κλάδον ἐλαίας καὶ ἀσπίδα. Εὑρέθησαν ἐν τῷ ἐν Ἐπιδαυρίᾳ ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ κατὰ τὸ 1887. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1901 — 1902).

2 - 12. Τὰ ἑξῆς ὑπ' ἀρ. 2 - 12 ἀρχαῖα προερχόμενα ἐκ Τριπόλεως καὶ κατασχεθέντα ἐν Πειραιεῖ ὑπὸ τῆς Ὑπομοιραρχίας εἰς χεῖρας Νικολάου Πιστῶν.

2. Ἀγαλμάτιον μαρμάρινον (ὕψ. 0,35) ἀκέφαλον εἰκονίζον Ἀρτέμιδα στηριζομένην ἐπὶ στήλης, ἐφ' ἧς κρέμαται δορὰ ζώου· παρὰ τοὺς πόδας αὐτῆς, πρὸ τῆς στήλης, τόξον. Ἐργασία κοινή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1904).

3. Ὅμοιον ἀκέφαλον Ἀρτέμιδος (ὕψ. 0,20) καὶ ἄνευ χειρῶν καὶ ποδῶν (ἐλλειπόντων ἀπὸ τῶν γονάτων). Φέρει βραχὺν χιτῶνα καὶ ἱμάτιον συστρεφόμενον περὶ τὴν ὀσφύν. Ἐπὶ τοῦ ὤμου σῴζεται μέρος τῆς φαρέτρας. Ἐργασία λεπτὴ καὶ ἐπιμελής. (Εὑρ. Γεν. Ἐφ. 1905).

4. Ἕτερον ἀγαλμάτιον Ἀρτέμιδος (ὕψ. 0,23) ἐν ταχείᾳ κινήσει, ἀκέφαλον καὶ ἐλλιπὲς τὸν δεξιὸν βραχίονα καὶ τὸν δεξιὸν πόδα ἀπὸ τοῦ γόνατος. Παρὰ τὸν ἀριστερὸν πόδα προβάλλει κεφαλὴ κυνός. Ἐργασία κοινή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1906).

5. Τὸ ἄνω ἥμισυ ἀπὸ τῆς ὀσφύος ἀγαλματίου μαρμαρίνου εἰκονίζοντος γυναῖκα (Ἀρτέμιδα;) κεκαλυμμένην διὰ πέπλου καὶ κρατοῦσαν διὰ τῆς ἀριστερᾶς δᾷδα. Τὸ ὄπισθεν τοῦ ἀγαλματίου εἶνε ἀκατέργαστον, οὕτως ὥστε ἠδύνατό τις νὰ ὑπολάβῃ τοῦτο ὡς ἀνάγλυφον. Ἐργασία κοινὴ (ὕψ. 0,19). (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1907).

6. Κεφαλὴ γυναικεία μαρμαρίνη ἰδανικοῦ τύπου, φέρουσα διάδημα περὶ τὴν κόμην, ἧς δύο πλόκαμοι πίπτουσιν ἑκατέρωθεν ἐπὶ τῶν ὤμων. Ἐργασία ἱκανῶς καλή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1908).

7. Σύμπλεγμα μαρμάρινον (ὕψ. 0,20 πλ 0,23) εἰκονίζον πωγωνοφόρον ἄνδρα ἡμικεκλιμένον ἐπὶ κλίνης καὶ παρ' αὐτῷ, ἐπὶ τῆς κλίνης, καθημένην γυναῖκα. Ἔμπροσθεν τῆς κλίνης τράπεζα μετ' ἐδεσμάτων ὑπὸ τὴν ὁποίαν συνεσπειραμένος ὄφις. Τὸ ἔργον εἶνε τῶν καλουμένων νεκροδείπνων. δὲν εἶνε δὲ ἀνάγλυφον, ὡς συνήθως, καθόσον αἱ μορφαὶ ἐξέχουσι τῆς κλίνης ἐν εἴδει ἀγαλματίων, ἐλλείποντος τοῦ ἐδάφους ὄπισθεν. Ἐργασία κοινή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1909).

8. Χεὶρ μικρὰ χαλκοῦ ἀγαλματίου (μηκ. 0,12) φέρουσα ὀπὴν διὰ τῆς πυγμῆς, δι' ἧς ἐκράτει ἀπωλεσθὲν ἀντικείμενον. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1910).

9. Πέντε (5) εἰδώλια πήλινα ἀρχετύπου τέχνης κοινά, καὶ τρεῖς κεφαλαὶ ὁμοίων μορφῶν. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1911).

10. Διάφορα πήλινα ἀρχαῖα ἐντελῶς ἄχρηστα.

11. Ἑξήκοντα ἀργυρᾶ νομίσματα διαφόρων πόλεων καὶ χρόνων. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ 1916).

12. Διακόσια (209) νομίσματα χαλκᾶ ἐν οἷς καί τινα νεωτέρων χρόνων. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1917).

13. Κάλαθος περιέχων ἀγγεῖα διαφόρων σχημάτων καὶ θραυσμάτων ὁμοίων. Κοινὰ καὶ ἄχρηστα. Κατεσχέθησαν ἐν Δαφνίῳ παρὰ τῷ Δημ. Βασιλείου καὶ ἀπεστάλησαν παρὰ τῆς Μοιραρχίας Ἀθηνῶν (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1918).

14. Κιβώτιον περιέχον ἀγγεῖα καὶ θραύσματα διαφόρων σχημάτων. Κοινὰ καὶ ἄχρηστα. Κατεσχέθησαν ἐν Δαφνίῳ παρὰ τῷ James Madeley καὶ ἀπεστάλησαν παρὰ τῆς Μοιραρχίας Ἀττικῆς (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1919).

15. Κιβωτίδιον περιέχον ἀγγεῖα καὶ θραύσματα διαφόρων σχημάτων. Κοινὰ καὶ ἄχρηστα. Κατεσχέθησαν ἐν Δαφνίῳ παρὰ τῷ Ἀλφρέδῳ Παλμόρᾳ καὶ ἀπεστάλησαν ὑπὸ τῆς Μοιραρχίας Ἀττικῆς. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1920).

16. Σάκος περιέχων μικρὰ ἀγγεῖα ἄνευ γραφῶν. Κοινὰ καὶ ἄχρηστα. Κατεσχέθησαν ἐν Δαφνίῳ παρὰ τῷ Γεωρ. Ντάκῳ καὶ ἀπεστάλησαν ὑπὸ τῆς Μοιραρχίας Ἀττικῆς. (Εὑρ. Γεν. Ἐφ. 1921).

17-28. Τὰ ἑξῆς ὑπ' ἀρ. 17 — 28 ἀρχαῖα εὑρεθέντα ἐν ταῖς ἐργασίαις πρὸς προέκτασιν τῆς γραμμῆς τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν —Πειραιῶς πλησίον τοῦ Θησείου ἤτοι :

Digitized by Google

17. Τὸ ἐν σελ. 34 καὶ 55 περιγραφόμενον βάθρον τοῦ Βρυάξιδος. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 1922).

18. Ἄγαλμα γυναικεῖον ἀκέφαλον (Νίκη ἄπτερος) ὕψ. 1,10 εὑρεθὲν πλησίον τοῦ ἀνωτέρου βάθρου, ἐντετειχισμένον. Εἰκονίζει γυναῖκα φέρουσαν ποδήρη χιτῶνα ἐζωσμένον, ἔχουσαν προτεταμένον τὸν ἀριστερὸν βραχίονα καὶ ὡσεὶ κατερχομένην ἐξ ὕψους. Ἐλλείπουσι ταύτῃ ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος ὁ ἀριστερὸς βραχίων καὶ ἀπὸ τοῦ ὤμου ὁ δεξιός· ἐπίσης δὲ τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν ἀπὸ τῶν γονάτων. Δι' ἐμβόλου σωζομένου εἰς 0,08 μ. ἐνεγομφοῦτο ἐπὶ τῆς βάθρου. Τὸ ἔργον εἶνε ἐπιμελοῦς ἐργασίας τῆς Δης πιθανῶς Π. Χ. ἑκατονταετηρίδος. (Παρ' αὐτῷ εὑρέθη καὶ τεμάχιον βραχίονος ἄλλης μορφῆς). (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1923).

19. Μέγα κιανόκρανον ῥυθμοῦ κορινθιακοῦ καλῆς διατηρήσεως, ὕψ. 1, μ. διάμετρ. 0,90. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1924).

20. Κεφαλὴ ἀνδρικὴ πωγωνοφόρος (εἰκονιστικὴ) φυσικοῦ μεγέθους, μετὰ μετώπου γυμνοῦ καὶ ἐξέχοντος, καλῆς διατηρήσεως, χρόνων ῥωμαϊκῶν. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1925).

21. Ἄγαλμα ἀκέφαλον ἀνδρικὸν (ὕψ. 1, μ.) ἄνευ βραχιόνων καὶ ποδῶν ἀπὸ τῶν γονάτων, προτεταμένον ἔχον τὸν ἀριστερὸν πόδα, ἐφ' οὗ ἴχνη πιθανῶς στλεγγίδος. Ἐργασία καλή. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορ. 1926).

22. Ἄγαλμα γυναικεῖον ἀκατέργαστον ὕψος ἔχον 1,20 μ. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ 1927).

23. Ἀνάγλυφον ναϊδιόμορφον ἀναθηματικὸν ὕψ. 0,40 πλ. 0,45. Εἰκονίζεται κατὰ τὸ μέσον βωμὸς τετράγωνος, ἀριστερὰ δὲ ἀνὴρ (Ἀμφιάραος) στάσιν ἔχων κατὰ μέτωπον, τῆς κεφαλῆς ὀλίγον πρὸς ἀριστερὰ στρεφομένης, φέρων ἱμάτιον περὶ τὰ κάτω τοῦ σώματος ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος πίπτον· ὑπὸ τὴν μασχάλην ἔχει ῥάβδον ἐφ' ἧς ἐρείδεται. Ἡ δεξιὰ χεὶρ προτεταμένη καὶ ἀποκεκρουσμένη. Δεξιὰ παρὰ τῷ βωμῷ ἀνὴρ ἱστάμενος, στεφανούμενος ὑπὸ γυναικὸς (Ὑγιείας) ἥτις κρατεῖ ἐν τῇ ἀριστερᾷ οἰνοχόην. Τὰ πρόσωπα καὶ τῶν δύο μορφῶν ἀποκεκρουσμένα. Ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου ἡ ἐπιγραφή:

Ἀμφιάραο; Ἀρτικλείδης Ὑγιεία.

Τῷ ἀναγλύφῳ συνείχετο πλὰξ ἐνεπίγραφος ἐφ' ἧς μόνον ὀλίγα ψηφία σώζονται. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1928).

24. Ἀνάγλυφον ναϊδιόμορφον σωζόμενον κατὰ τὸ ἥμισυ (δεξιὸν) μέρος· ὕψ. 0,50 πλ. σωζόμενον 0,55. Εἰκονίζεται κατὰ τὸ μέσον βωμὸς τετράγωνος, ὄπισθεν τοῦ ὁποίου ὑψοῦται στήλη ἐφ' ἧς τετράγωνος ἀναθηματικὸς πίναξ (πλ. 0,10 ὕψ. 0,07). Δεξιὰ γυνὴ ἱσταμένη (Ὑγίεια;) τὴν δεξιὰν ἔχουσα ἐπὶ τοῦ ἰσχίου, τὴν ἀριστερὰν ἐπὶ τῆς παραστάδος καὶ τοὺς πόδας διεσταυρωμένους. Ἐκεῖθεν τοῦ βωμοῦ σώζεται πους ἵππου, ἐλλειπούσης τῆς λοιπῆς παραστάσεως. Τέχνη ἐπιμελὴς τῆς Δης π. Χ. ἑκατονταετηρίδος. (Εὑρ. Γεν. Ἐφ. 1929).

25. Τεμάχιον σαρκοφάγου ἐφ' οὗ σώζεται κεφαλὴ φέρουσα πῖλον φρύγιον (Ἀμαζών;) (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1930).

26. Τρεῖς κεφαλαὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον βεβλαμμέναι, μετὰ διαφόρων ἄλλων τεμαχίων ἐντελῶς ἀχρήστων. (Εὑρ. Γεν. Ἐφ. 1931).

27. Τεμάχιον τριγωνικὸν ἀναγλύφου ἐφ' οὗ παῖς κρατῶν ἐπὶ τοῦ στήθους διὰ τῶν χειρῶν πτηνόν. Τέχνη κοινὴ καὶ διατήρησις οὐχὶ καλή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1932).

28. Κολοσσιαία χεὶρ δεξιὰ σώζουσα μέρος τῶν μέσων δακτύλων καὶ τὸν ἀντίχειρα, ἐπὶ τοῦ κοίλου τῆς παλάμης φαίνονται τρεῖς ὀπαί, διότι πιθανῶς ἐκράτει Νίκην. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1933).

29. Τεμάχιον ἀναγλύφου ἐπιτυμβίου, ἐφ' οὗ σώζεται τὸ ἀπὸ τῶν γονάτων κάτω μέρος μορφῆς γυναικείας φερούσης ποδήρη χιτῶνα. Τέχνη λίαν ἐπιμελὴς τῶν καλῶν ἑλλ. χρόνων. Κάτωθεν ἡ ἐπιγραφή:

. . . ς ἐπ' Αριστομαχης ταφωι Ηεμ[ι]
. . . οιτος αγαθος φθιμενος

Εὑρέθη ἐν ὁδῷ Ἀθηνᾶς πλησίον τῆς ἐκκλησίας Ἁγίας Κυριακῆς. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1934).

30. Ἄγαλμα ἀρχαϊκὸν ὑπερφυσικοῦ μεγέθους, εἰκονίζον ἄνδρα γυμνόν, προτεταμένον ἔχοντα τὸν ἀριστερὸν πόδα καὶ τὰς χεῖρας καθειμένας. Τύπος τῶν καλουμένων ἀγαλμάτων Ἀπόλλωνος. Ἐλλείπουσι τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν ἀπὸ τῶν γονάτων. Καλὴ διατήρησις. Εὑρέθη ἐν Μήλῳ (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1935).

31. Ἀνάγλυφον ἐπιτύμβιον εἰκονίζον χλαμυδοφόρον ἱστάμενον ἄνδρα, κρατοῦντα ἐν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ λύραν. Τέχνη κατά τι ἀρχαϊκὴ παρεμφερὴς τῇ τῶν γνωστῶν ἐκ Θεσσαλίας ἐπιτυμβίων ἀναγλύφων. Εὑρέθη παρὰ τὴν Βόνιτσαν εἰς θέσιν Ἅγιος Πέτρος. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1936).

Digitized by Google

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Αἰγυπτιακαὶ ἀρχαιότητες. Αἱ ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ἀρχ. Ἑταιρίας διατελοῦσαι αἰγυπτιακαὶ ἀρχαιότητες, αἱ ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ φιλογενοῦς Ἰωάννου Δημητρίου τοῦ ἐκ Λήμνου εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον δωρηθεῖσαι, ἐκομίσθησαν ἤδη εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦτο, ἔνθα θέλουσι τοποθετηθῆ ὁριστικῶς ἐν τῇ ἐπὶ τούτῳ παρασκευασθείσῃ ἑτέρᾳ τῶν αἰθουσῶν τῆς κεντρικῆς πλευρᾶς τοῦ Μουσείου. Ἡ αἴθουσα αὕτη διεκοσμήθη καταλλήλως ἐν αἰγυπτιακῷ ῥυθμῷ κατὰ σχέδια ἐκπονηθέντα ὑπὸ τοῦ Καβερῶ.

Νομισματικὸν Μουσεῖον. Ἀφ' οὗ παρελήφθησαν ὑπὸ τοῦ νομισματογνώμονος ἅπαντα τὰ εἰς τὸ Ἐθν. Μουσεῖον κείμενα νομίσματα τοῦ τῆς Ἐθν. Βιβλιοθήκης νομισματικοῦ Μουσείου (ἴδ. Δελτίον 1890 σ. 156) παρεδόθησαν τελευταῖον αὐτῷ καὶ πάντα τὰ ἐκ τοῦ Μουσείου τούτου προερχόμενα λοιπὰ ἀρχαῖα, ἃ ἡ ἀνακριτικὴ ἀρχὴ εἶχε καταθέσει σὺν τοῖς νομίσμασιν ἐν τῷ Ἐθν. Μουσείῳ, ἤτοι δακτυλιόλιθοι, χρυσᾶ καὶ ἄλλα ἀρχαῖα (ἴδε σχετικὰ ἔγγραφα ὑπ' ἀρ. 14205 Πρωτοκόλλου τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν).

Ἵδρυσις ἀρχαιολογικῆς Συλλογῆς ἐν Λεβαδείᾳ. Ἅπαντα τὰ ἐν Χαιρωνείᾳ ὑπάρχοντα κινητὰ ἀρχαῖα ἐκομίσθησαν ὑπὸ τῆς Γεν. Ἐφορίας διὰ τοῦ ἐφόρου Β. Λεονάρδου εἰς Λεβαδείαν· περισυνήχθησαν δὲ καὶ τὰ ἐν Λεβαδείᾳ διεσπαρμένα ἀρχαῖα καὶ οὕτως ἱδρύθη ἐκεῖ ἐν δωματίῳ τοῦ δημοτικοῦ Σχολείου ἀρχαιολογικὴ Συλλογή. Κατὰ τὸν ὑπὸ τοῦ Λεονάρδου συνταχθέντα κατάλογον ἡ Συλλογὴ αὕτη περιέχει 18 ἐπιγραφάς, 55 τεμάχια γλυπτῶν καὶ τεμάχιά τινα πηλίνων.

Συλλογὴ Τανάγρας. Ὑπὸ τῆς ἀρχ. Ἑταιρίας ἐκτίσθη ἐν Τανάγρᾳ κατάλληλον κτίριον, ἐν ᾧ ὁ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ αὐτῆς διατελῶν διδάκτωρ Δ. Κώνστας περισυνήγαγε καὶ καταλλήλως ἐτοποθέτησε τὰς ἐκεῖ, ἐν τῷ χωρίῳ Σχηματάρι, διεσπαρμένας ἀρχαιότητας. Ὁ αὐτὸς Κώνστας συνέταξε καὶ κατάλογον τῶν ἀρχαίων τούτων, καθ' ὃν ἡ Συλλογὴ αὕτη ἀποτελεῖται ἐκ τῶν ἑξῆς: α') 92 γλυπτικῶν ἔργων· β') 1572 ἐπιγραφῶν· γ') 153 ἀρχιτεκτονικῶν καὶ ἄλλων λίθων· δ') 150 ἐνεπιγράφων κεραμίδων· ε') 16 λίθων καὶ κεραμίδων ἐφ' ὧν σώζονται γραφαὶ καὶ χρωματισμοί· ς') 417 πηλίνων εἰδωλίων ἀνθρώπων καὶ ζώων· ζ') 19 κεράμων μετ' ἐκτύπων μορφῶν ἀνθρώπων, ζώων κλπ. η') 2896 διαφόρων κοινῶν ἀγγείων· θ') 60 πηλίνων λαρνάκων· ι') 24 διαφόρων κεραμίδων καὶ ια') 55 μικρῶν πραγμάτων μεταλλίνων, ἐν οἷς καὶ τινα πήλινα σταθμά.

Δήλωσις ἀρχαίων. Ὁ ἐν Αἰγίνῃ Σταματέλος Σταματιάδης (ἀρ. Πρτ. Ὑπουργείου 5958) ἐδήλωσεν ὅτι εὗρεν ἐντὸς τῆς οἰκίας του μαρμάρινον ἀνάγλυφον μεγέθους 1,16 καὶ πλάτους 0,45 παριστάνον παῖδα, ὅστις κρατεῖ ἐν τῇ ἀριστερᾷ σφαῖραν καὶ ἔχει ἐν τῇ δεξιᾷ πρᾶγμά τι ὅπερ προτείνει εἰς κυνάριον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εἰκονισμένον.

Οἱ Γεώργιος Αἰκατερίνης καὶ Χρ. Λυκομπόλης ἐδήλωσαν ὅτι εὗρον ἐν Περαχώρᾳ πώρινον ἄγαλμα λέοντος ὕψους 0,95 καὶ μήκους 0,98. Τὸ ἄγαλμα τοῦτο κατέθηκαν ἐν τῷ δημαρχικῷ καταστήματι Λουτρακίου, πρωτευούσῃ τοῦ δήμου Περαχωριτῶν.

Κατάσχεσις ἀρχαίων. Ὑπὸ τῆς Μοιραρχίας κατεσχέθησαν ἐν Δαφνίῳ διάφορα κοινὰ καὶ ἄχρηστα ἀρχαῖα παρὰ τοῖς Δ. Βασιλείῳ, James Madeley, Ἀλφ. Παλμόρᾳ καὶ Γεωρ. Ντάκῳ (ἴδ. σ. 88 ἀρ. 13, 14, 15, 16).

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ

ΔΙΑΤΡΙΒΑΙ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Ἐπιγραφαὶ τεχνιτῶν ἐξ Ἐπιδαύρου.

Ἐπιγραφάς τινας τεχνιτῶν, ἃς εὗρον ἐν ταῖς ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαυρίᾳ ἀνασκαφαῖς, ἐδημοσίευσα ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι· ἑτέρας τινὰς ἀνεκοίνωσα δι' ἐπιστολῆς τῷ E. Loewy, ὅστις ἐδημοσίευσεν αὐτὰς ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ Inschriften Griech. Bildhauer. Τὰς ἐπιγραφὰς ταύτας ἀναδημοσιεύω ἐνταῦθα προσθέτων καὶ πανομοιότυπα τῆς τῶν τεχνιτῶν ὑπογραφῆς :

1. Ὀρθογώνιος λίθος βάθρου ἀγάλματος φέρων ὀπὰς ἐγγομφώσεως. Ὕψ. 0,30 πλ. 0,62 πχ. 0,55, (Ἀρχ. Ἐφημ. 1884 σ. 29 ἀρ. 74). (ἴδε πανομοιότυπον ἀρ. 1).

[Δημάρ]ατος Ἀριστερινοῦ ||[κορίν]θιος Ἀσκλαπιῶι
[Σπ]ουδίας ἐπόησε ἀθηναῖος

Κατὰ τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων ὁ Σπουδίας θὰ ἤκμαζε κατὰ τὴν Δ'. ἑκατονταετηρίδα.

2. Ὀρθογώνιος λίθος βάθρου ἀγάλματος. Ὕψ. 0,68 πλ. 0,92 πχ. 0,50 (Ἀρχ. Ἐφημερὶς 1883 σ. 154 ἀρ. 52). (ἴδ. πανομοιότυπον ἀρ. 2).

Στράτων Θεωνὶς ἀργεῖοι
τὸνς υἱὸνς [Ἀπ]όλλωνι Ἀσκλαπιῶι
εὐχάν.
Ἀθηνογένης Ἀριστομένου[ς] Λαβρέας Δαμοπείθους ἀργεῖοι ἐποίησαν

Οἱ αὐτοὶ τεχνῖται ἀναφέρονται καὶ ἐν τοῖς ὑπ' ἀριθ. 3 καὶ 4 βάθροις μόνον ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 5 βάθρῳ ὁ Λαβρέας ἀναγέγραπται μόνος. Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἐν τῷ βάθρῳ τούτῳ, τῷ ὑπ' ἀρ. 5, ἐπιγραφὴν σημειωτέον ὅτι αὕτη εἶνε νεωτέρα τῶν ὑπ' ἀρ. 2, 3 καὶ 4, ὡς εἶνε δυνατὸν νὰ πεισθῇ τις ἐκ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων καὶ

Digitized by Google

ΔΥΔΙΑΣ ΕΠΟΗΣΕ ΑΘΗΝΑΙΟΣ

πανομοιότυπον ἀρ. 1.

ΑΘΗΝΟΓΕΝΗΣ ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥ ΛΑΒΡΕΑΣ ΔΑΜΟΠΕΙΘΟΥΣ ΑΡΓΕΙΟΙ ΕΠΟΙΗΣΑΝ

πανομοιότυπον ἀρ. 2.

ΛΗΣ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΕΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΤΑΣ
ΕΠΟΙΗΣΕ

πανομοιότυπον ἀρ. 6.

ΕΥΝΟΥΣ ΕΥΝΟΜΟΥ ΕΠΟΙΗΣΕ

πανομοιότυπον ἀρ. 7.

ΠΟΡΩΝ ΑΠΕΛΛΙΩΝΟΣ ΑΡΓΕΙΟΣ ΕΠΟΗ

πανομοιότυπον ἀρ. 8.

ΔΙΩΝ ΔΑΜΟΦΙΛΟΥ ΑΡΓΕΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ

πανομοιότυπον ἀρ. 9.

ἰδίως τοῦ π. Ἐκ τούτου δύναταί τις νὰ συμπεράνῃ ὅτι ὁ Λαβρέας ἦτο νεώτερος τοῦ Ἀθηνογένους, μαθητὴς αὐτοῦ, ὡς φαίνεται, μεθ' οὗ καὶ κατ' ἀρχὰς συνειργάζετο. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ὑπ' ἀρ. 5 ἐπιγραφὴ προέρχεται ἐκ τοῦ ἔτους 192 π. Χ., δυνάμεθα κατὰ τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα νὰ ὁρίσωμεν ὡς ἐποχὴν τῆς ἀκμῆς τοῦ μὲν Ἀθηνογένους τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς Γ', τοῦ δὲ Λαβρέα τοὺς πρώτους χρόνους τῆς Β'. ἑκατονταετηρίδος π. Χ.

3. Ὀρθογώνιος λίθος βάθρου ἀγάλματος. Ὕψ. 0,78 πλ. 0,58 πχ. 0,30 (Ἀρχ. Ἐφημ. 1885 σ. 191 ἀρ. 92).

Ἀθηνογένης Ἀριστομένους, Λαβρέας Δαμοπείθους
ἀργεῖοι επόησαν.

Ἡ ἀναθηματικὴ ἐπιγραφὴ ἀπεξέσθη· ἀντ' αὐτῆς δὲ ἐχαράχθη ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις ἡ ἑξῆς ἐπιγραφή :

Πόλις Ἐπιδαυρίων Θίασον
Ἀριστοδάμου ἐπιδαύριον ἀρετᾶς
ἕνεκεν καὶ εὐνοίας τᾶς εἰς αὐτάν.

4. Ὀρθογώνιον ἐπίμηκες βάθρον ἱππέως ἢ συμπλέγματος δύο ἀγαλμάτων. Ὕψ. 0,64 πλ. 1,60 πχ. 0,49.

[Ἀ]θηνογένης [Ἀριστομένους] Λαβρέας Δαμοπείθεος [ἀργεῖοι ἐποίησαν].

Ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐπιφανείας τοῦ λίθου ἐχαράχθη ἐν ὑστερωτέροις χρόνοις ἐπιγραφή : «Ὑγιεία.» Τὰ γράμματα τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης εἶνε κατά τι ἀρχαΐζοντα.

5. Τετραγωνικὴ πλὰξ ἐκ μέλανος λίθου, προερχομένη ἐκ βάθρου ἀγάλματος. Σχῆμα τῶν γραμμάτων :

Α Α Β Θ Μ Ν Ο Π Σ Υ Ω

[Μορφᾶς μ]ὲν χαλκὸς τετυπωμένος εἰκόνα τάνδε
[ἀμφα]ίνει, τόλμας δ' ἔργα βροτοῖς ἀρετά,
ἀνθ' ὧν, Τηλέμναστε, τὸν Ἀντιφάτα σε γεγῶτα
υἱέα συνμαχίας δ' ἔξοχον ἁγεμόνα
Κρηταιεῖς ἔστασαν, ἀριστεύσαντες ἐν αἴχμαι,
ἐσθλοῖς γὰρ τιμᾶν τοὺς ἀγαθοὺς ὅσιον,
σοὶ καλὸν ἄνθεμ' ἄναξ Ἀσκλαπιέ, τᾶιδ' Ἐπιδαύρω.
Γόρτυν ἐφ' οἷς αὐχεῖ τοῦδε γεγῶσα πάτρα.

Λαβρέας Δ[α]μοπείθεος [ἀ]ργε[ῖο]ς ἐ[π]οί[η]σε

Digitized by Google

Τὰ πρὸς ἑρμηνείαν τῆς ἐπιγραφῆς ἴδε ἐν τῷ ὑπὸ τὰ πιεστήρια συγγράμματί μου «Fouilles d'Epidaure» καὶ ἐν τῇ τοῦ I. Baunack διατριβῇ «Aus Epidauros» (σ. 6)· ἐνταῦθα μόνον εἰρήσθω ὅτι ὁ Τηλέμναστος Ἀντιφάτα ἦτο κατὰ Πολύβιον (33, 16,6) ἀρχηγὸς ἐπικουρικοῦ στρατεύματος ἐκ 500 ἀνδρῶν, ὅπερ οἱ Κρῆτες εἶχον πέμψει τοῖς Ἀχαιοῖς κατὰ τοῦ τυράννου Νάβιδος, ὃν ὁ Φιλοποίμην ἐνίκησε παρὰ τὸ Γύθειον ἐν ἔτει 192 π. Χ. Ἐν ταύτῃ ἄρα τῇ μάχῃ θὰ διεκρίθη ὁ Τηλέμναστος, ὥστε ἡ χρονολογία τῆς προκειμένης ἐπιγραφῆς εἶνε βεβαία διότι οἱ συμπατριῶται καὶ συμπολεμισταὶ αὐτοῦ θὰ ἵδρυσαν αὐτῷ τὸν ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἀνδριάντα εὐθὺς βεβαίως μετὰ τὴν μάχην. — Τὰ ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης συμπεράσματα πρὸς καθορισμὸν τῆς χρονολογίας τῶν τεχνιτῶν Λαβρέα καὶ Ἀριστομένους ἐξετέθησαν ἀνωτέρω ὑπ' ἀρ. 2.

6. Τετραγωνικὴ βάσις ἐκ τιτανολίθου (Ἀρχ. Ἐφημ. 1884 σ. 29 ἀρ. 75). Ὕψ. 0,74. πλ. 0,55. παχ. 0,55.

Ὁ δᾶμος ὁ Μεγαρέων | Λαφάνταν Εὐάνθεος | ἐπιδαυρίαν ἀρετᾶς |
ἕνεκεν καὶ εὐνοίας | ἃς ἔχουσα διατελεῖ | εἰς αὐτόν.
- - κλῆς Καλλικράτεος Μεγαλοπολίτας | ἐποίησε

(ἴδε πανομοιότυπον ἀρ. 6).

7. Βάθρον τετραγωνικόν. Ὕψ. 0,40 πλ. 0,60 πχ. 0,51. (Ἀρχ. Ἐφημερὶς 1885):

Δ[αμο]κλῆς Δαμο[κλέους]
Εὔ[νομ]ον Ἀργελάου
τ[ὸν - - -] Ἀσκλαπιῶι.
Εὔνους Εὐνόμου ἐποίησε

(ἴδε πανομοιότυπον ἀρ. 7).

8. Μέγα βάθρον ἀγάλματος. Ὕψ. 1,18 πλ. 0,73—0,92 πχ. 0,64—0,81. Ἴδε πανομοιότυπον ἀρ. 8.

Πόρων Ἀπελλίωνος ἀργεῖος ἐποίη[σε]

Ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ λίθου ἐχαράχθη ἐν ὑστερωτέροις χρόνοις ἡ ἑξῆς ἐπιγραφή :

Ἡλίωι Σέλευκος
Ἡρακλίδης πανγόνωι.

Digitized by Google

9. Πλὰξ ἐξ ἡμικυκλικῆς ἐξέδρας προεξεχομένη. Ὕψ. 0,13 πλ. 0,64 πχ. 0,51. Ἴδε πανομοιότυπον ἀρ. 9.

Δίων Δαμοφίλου ἀργεῖος ἐποίησε.

Ἐν ταῖς αὐταῖς ἐν τῷ ἱερῷ ἀνασκαφαῖς εὑρέθησαν καὶ ἄλλαι ἐπιγραφαὶ τεχνιτῶν, αἵτινες δημοσιεύονται ἅπασαι ἐν τῷ ἀνωτέρω μνημονευθέντι βιβλίῳ μου «Fouilles d'Epidaure.» Ἐν αὐταῖς εἶνε ἀναγεγραμμένοι οἱ ἑξῆς γλύπται: Ἑκτορίδας (Δ'. ἑκατονταετηρίς), Νίκων Ἱαροκλέος (Δ'. ἑκατονταετηρίς), Καλλικράτης Ἀριστέος ἀργεῖος (Δ'. ἢ Γ'. ἑκατονταετηρίς), Νικομένης καὶ Τιμοκράτης ἀθηναῖοι (Β'. ἑκατονταετηρίς), Θύσανδρος Π... (Β'. ἢ Α'. ἑκατονταετηρίς), Θεόφιλος (ῥωμαϊκοὶ χρόνοι).

Π. Καββαδιας

Digitized by Google

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1891

ΤΕΥΧΟΣ ΜΗΝΟΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΚΑΙ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

1. **Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἐπιδαύρῳ** (ἴδ. σ. 3, 1).

Διεκόπησαν ἕνεκα τοῦ χειμῶνος αἱ ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαυρίᾳ ἀνασκαφαί.

2. **Ἀνασκαφαὶ ἐν Μαραθῶνι** (ἴδ. σ. 34, 3).

Διὰ τῆς τελευταῖον ἀχθείσης δευτέρας κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο (ἴδ. σ. 67 ἀρ. 3) ἐν τῷ τύμβῳ τάφρου, 18 μέτρων μήκους καὶ $4^1/_2$ πλάτους, ἀνεφάνη συνέχεια τοῦ γνωστοῦ στρώματος τοῦ ἐκ τῆς καύσεως τῶν ταφέντων Μαραθωνομάχων προερχομένου, ἀπεκαλύφθη δὲ καὶ τὸ λοιπὸν μέρος τοῦ διὰ τῆς πρώτης κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τάφρου (σ. 67 ἀρ. 3) ἀποκαλυφθέντος βόθρου (τοῦ καλουμένου «στενοῦ»). Ὁ βόθρος οὗτος, ὁ περιλαβὼν τὰ λείψανα τῶν κατὰ τὴν ταφὴν γενομένων περιδείπνων, διῆκε λοξῶς ἐν τῷ τύμβῳ ἐκ μεσημβρίας πρὸς ἄρκτον· εἶχε δὲ μῆκος ἐν ὅλῳ 9 μέτρων, πλάτος δὲ ἐξωτερικὸν ἑνὸς μέτρου. Κατεσκευασμένος εἶνε δι' ὀπτῶν πλίνθων καὶ ὁμοιάζει ἀκριβῶς τῷ τοῦ ἐν Βουρβᾷ τύμβου σὺν τῇ διαφορᾷ ὅτι εἶνε μεγαλήτερος καὶ πλατύτερος. Ἐντὸς τοῦ βόθρου τούτου ὑπὸ τὴν καταπεπτωκυῖαν πλινθίνην αὐτοῦ στέγην ὑπῆρχε στρῶμα ἰσχυρᾶς πυρᾶς ἐκ τέφρας, ἀνθράκων καὶ ὀστῶν ζώων καὶ πτηνῶν. Ἐπὶ τοῦ στρώματος τούτου εὑρέθησαν ἐσπαρμένα τεμάχια ἀγγείων, ἅτινα συγκολλούμενα θὰ ἀποτελέσωσι δύο μεγάλα ἀγγεῖα μετὰ γραφῶν.

Digitized by Google

3. Ἀνασκαφαὶ ἐν Ραμνοῦντι (ἴδ. σ. 86, 6).

Αἱ ἐν Ραμνοῦντι ἀνασκαφαὶ διεκόπησαν. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐγένοντο ἀνασκαφαὶ ἐντὸς τοῦ φρουρίου, ἔνθα ἀπεκαλύφθησαν οἰκοδομήματα πλεῖστα, ὧν ἄξιον λόγου τετράπλευρον κτίριον ἐντὸς τοῦ ὁποίου καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ ἀπεκαλύφθησαν πλεῖστα κατὰ χώραν κείμενα βάθρα ἀγαλμάτων καὶ ἐπιγραφῶν. Ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν βάθρων τούτων ἐπιγραφῶν δῆλον γίνεται ὅτι ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἱερὸν τοῦ Διονύσου Ληναίου, ἔκ τινος δὲ ψηφίσματος, ἐκεῖ εὑρεθέντος, ἐξάγεται ὅτι ἐκεῖ που ὑπῆρχε καὶ θέατρον.

Ἀνασκαφαὶ ἐγένοντο καὶ ἐκτὸς τοῦ φρουρίου, αἵτινες ἔσχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ *ἱεροῦ τοῦ Ἀμφιαράου*. Τὸ ἱερὸν τοῦτο κεῖται ἐπὶ ὑψώματός τινος ἀριστερὰ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς Νεμέσεως εἰς τὸ φρούριον. Εἶνε δὲ λελαξευμένον ἐν μέρει ἐπὶ ἀποτόμου βράχου, ὅστις ἰσοπεδωθεὶς διὰ λαξεύματος καὶ ἐπεκταθεὶς διὰ τεχνητοῦ ἐκ πολυγωνικῶν λίθων κατεσκευασμένου ἀνδήρου ἀπετέλεσε τὸ νῦν σωζόμενον δάπεδον τοῦ ἱεροῦ ἔχον μῆκος 11 μέτρων καὶ πλ. $4^1/_2$. Ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ εὑρέθησαν δύο ἀγάλματα ἀκέφαλα, ὧν τὸ ἕτερον ἐπὶ ἀνεπιγράφου βάθρου κατὰ χώραν κειμένου. Ἀμφοτέρων ἡ ἐργασία εἶνε κοινὴ καὶ χειρωνακτική. Εὑρέθησαν πρὸς τούτοις καὶ τεμάχια ἀναθηματικῶν ἀναγλύφων τῆς Δ'. ἑκατονταετηρίδος π. Χ., παρεμφερῆ τὴν τέχνην καὶ τὴν παράστασιν τοῖς ἐν τῷ Ἀθήνησιν Ἀσκληπιείῳ εὑρεθεῖσι.

4. Ἀνασκαφαὶ ἐν δήμῳ Ἐλευσῖνος τῆς Ἀρκαδίας.

Δαπάναις τῆς ἀρχ. Ἑταιρίας ἐνηργήθησαν ὑπὸ τοῦ ἐφόρου Β. Λεονάρδου ἀποπειρατήριοι ἀνασκαφαὶ ἐν τῷ δήμῳ Ἐλευσῖνος τῆς Ἀρκαδίας πρὸς ἀποκάλυψιν τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἐλευσινίας Δήμητρος. Περὶ τῶν ἐργασιῶν τούτων ἐπέστειλεν ἡμῖν ὁ Λεονάρδος τάδε:

«Τῶν ἀνασκαφῶν ἔναρξιν ἐποιησάμην τῇ 9ῃ Ὀκτωβρίου, διετέλεσα δὲ ἀνασκάπτων ἐπὶ ἕνα μῆνα, ὅσον ὁ καιρὸς ἐκεῖ ἐπέτρεπεν.

Εἰργάσθην δὲ ἐν πολλοῖς τῶν ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 64 ἀναφορᾷ μου ἀναγραφέντων τόπων καὶ δὴ ἐν θέσει Κλιδοκᾷ καὶ παρὰ τὰ χωρία

Δρίβιτσαν, Βάχλιαν καὶ Βοῦτσι. Τῶν ἐργασιῶν τούτων μὴ περατωθεισῶν, ὑπολειπομένου δὲ ἑκασταχοῦ πολλοῦ ἀνασκαπτέου χώρου, ἐπιφυλάσσομαι νὰ ἐκθέσω ἐκτενέστερον τὰ περὶ αὐτῶν, ὅταν ἅμα τῇ βελτιώσει τοῦ καιροῦ διαταχθῇ ἡ ἐπανάληψις τῶν σκαφικῶν ἐρευνῶν.

» Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν Κλιβοκὰν (ἐπὶ τοῦ Λάδωνος κειμένην, 1,20' πρὸς Μ. τῆς πρωτευούσης Κοντοβαζαίνης), μνημονεύων τανῦν μόνον τὸ πρὸ ἐτῶν ἄγαλμα γυναικὸς γονυκλινοῦς, ὑπολεύκου τιτανολίθου, (οὗ ἡ κεφαλὴ εὑρίσκεται ἐν τῷ Μουσείῳ Δημητσάνης) μεταβαίνω εἰς τὰ περὶ τῆς ἐν Διβρίτσῃ σκαφῆς. Ἐνταῦθα (15' ὥρ. πρὸς Ν. τοῦ χωρίου) ἀπεκαλύφθη ναὸς μήκ. 16,80 πλ. 5,80. Τὸ κτίριον, οὗ σώζονται τὰ κάτω μέρη των τοίχων, ᾠκοδομημένον ἐξ ἐγχωρίου λίθου διαιρεῖται εἰς πρόναον καὶ σηκόν, ὧν ἡ τοῦ βάθους ἀναλογία 1:4. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σηκοῦ σώζεται τὸ βάθρον μετὰ κοιλότητος πρὸς ὑποδοχὴν τῆς πλίνθου τοῦ ἀγάλματος. Ἐκ τῆς μικρότητος δὲ τοῦ κοίλου εἰκάζω ὅτι ἓν μόνον ἵδρυτο ἄγαλμα καὶ δὴ πιθανώτατα ἱστάμενον. Καί τοι μετὰ πλήρους βεβαιότητος δὲν δύναται νὰ ὁρισθῇ τὸ ὄνομα τῆς αὐτόθι ἱδρυμένης θεότητος, ἐκ μὲν πηλίνης κεφαλῆς εἰδωλίου Ἀθηνᾶς, λεπτοῦ δισκίου πηλίνου φέροντος γοργόνειον καὶ τριῶν αἰχμῶν δοράτων σιδηρῶν, θεωρούμενος ὁ ναὸς ἠδύνατο νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν θεὰν ταύτην· ἀλλ' ἐξ ἐπιγραφῆς ΚΟΡΑΙ, ἣν φέρει διὰ στικτῶν γραμμάτων κρατηρίδιον χαλκοῦν (ὕψ. 0,095) κρινόμενος ὁ ναὸς ἀποδοτέος εἰς τὴν Κόρην. Τῶν ἄλλων εὑρημάτων μνημονευθήτωσαν χαλκᾶ μὲν 2 κυμβάλια (διαμ. 0,085), οἰνοχοΐδιον τρίπουν (ὅλον ὕψος 0,165) καὶ φιάλη ὀμφαλωτὴ (διαμ. 0,12), πήλινα δὲ 15 περ. κεφαλαὶ εἰδωλίων γυναικείων (ἀνδρικὸν οὐδέν). Τὰ εὑρήματα, πλὴν πηλίνης ἀρχαϊκῆς κεφαλῆς καὶ κορμοῦ γυναικείου εἰδωλίου, ἀνάγονται εἰς τοὺς καλλίστους χρόνους.

» Πλησίον δὲ τῆς Βάχλιας ἐπὶ ἀρχαίας ἀκροπόλεως ('ς τὸν Ἄρτη) ἀνεσκάφησαν τὰ κάτω μέρη ναΐσκου ἔχοντος πλάτος μὲν τὸ αὐτὸ καὶ ὁ ἐν Διβρίτσῃ ναός, μῆκος δὲ τὸ ἥμισυ τοῦ μήκους ἐκείνου. Διαιρούμενος καὶ οὗτος εἰς σηκὸν καὶ πρόναον ἔχει τὸ βάθρον οὐχὶ ἐν μέσῳ, ἀλλὰ πρὸς τῷ ἀντικρὺ τῆς εἰσόδου τοίχῳ τοῦ σηκοῦ. Ὁ ναὸς οὗτος βλέπει πρὸς Β., τοῦτο δ' ἐγένετο, φαίνεται, ἕνεκα τοῦ στενοῦ χώρου τῆς ἀκροπόλεως. Ἐνταῦθα οὐδὲν σχεδὸν εὑρέθη. Ἐκ

τοῦ μεγέθους τοῦ σωζομένου ὑποβάθρου δύναται νὰ εἰκασθῇ ὅτι τὸ ἄγαλμα ἦν καθήμενον καὶ δὴ ἴσως τοῦ Διός.

»Ἡ δὲ παρὰ τὸ Βοῦτσι ἀπόπειρα ἀπεκάλυψε μικρὸν κτίριον ἄνευ διαιρέσεως, ἔχον τὸ αὐτὸ καὶ ὁ ἐν Βάχλιᾳ ναὸς μῆκος καὶ πλάτος. Παρὰ τὸ Βοῦτσι ὑποτίθεται ὅτι ἔκειτο ἡ ἀρχαία κώμη Καοῦς.

»Αἱ μέχρι τοῦδε ἀνασκαφαὶ παρὰ τὴν ὀλιγότητα τῶν εὑρημάτων δὲν στεροῦνται σημασίας ὡς πρὸς τὴν ἐν τοῖς ὀρεινοῖς τούτοις τόποις ἀσκουμένην τέχνην, ἧς ἄλλως ἐλάχιστα τέως ἐγνώσθησαν μαρτύρια. Ἡ ἐντελὴς ἀπουσία μαρμάρου, ἡ εὕρεσις ἁπλῶν γεισοειδῶν κεράμων οὐδενὸς δὲ σχεδὸν λιθίνου μέρους θριγκοῦ ἢ κίονος, ἡ ἀναλογία τῶν μέτρων ἐν τοῖς ἀνωτέρω τρισὶ κτιρίοις ἐμφαίνουσι τὸ ἁπλοῦν καὶ τυπικὸν τῆς οἰκοδομίας· ἡ δὲ κατὰ τὸν χῶρον τοῦ σηκοῦ διαφορὰ τῆς ἱδρύσεως τοῦ βάθρου ἐν τοῖς εἰρημένοις ναοῖς χορηγεῖ τὴν ἑαυτῆς συμβολὴν εἰς τὸ περὶ φωτισμοῦ τοῦ λατρευομένου ἀγάλματος ζήτημα. Καὶ ἐκ τῶν ἄλλων δ' εὑρημάτων δύνανται πιθανῶς νὰ ἐξαχθῶσι πορίσματα περὶ τῆς μετὰ τῶν ὁμόρων λαῶν ἀναστροφῆς τῶν ἐκεῖ κατοίκων

»Ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς ταύταις ἐπαναλαμβανομέναις κύριος πρόκειται σκοπὸς νὰ καθορισθῇ ἡ θέσις τοῦ Ἱεροῦ τῆς Ἐλευσινίας Δήμητρος· ἀλλὰ καὶ ἑνὸς τῶν ἄλλων παρὰ Παυσανίᾳ (8,25) μνημονευομένων τόπων ἡ ἀνεύρεσις ἔσται κέρδος οὐ μικρόν ».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΜΟΥΣΕΙΟΙΣ

1. Ἐθνικὸν Μουσεῖον

Κατὰ τὸν μῆνα Ὀκτώβριον εἰσήχθησαν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον, κατ' ἔκθεσιν τοῦ *Στάη*, τὰ ἐν τοῖς ἑπομένοις ἀρχαῖα :

1-20. Τὰ ἑξῆς ὑπ' ἀρ. 1-20 ἀρχαῖα εὑρεθέντα ἐν ταῖς ἐν Ἐρετρίᾳ ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς Σχολῆς, διὰ τοῦ διευθυντοῦ αὐτῆς κ. Waldstein ἐνεργηθείσαις ἀνασκαφαῖς (ἴδ. σ. 21, 3), ἤτοι([1]) :

1. Λευκὴ λήκυθος καλῆς διατηρήσεως ὕψ. 0,37. Εἰκονίζεται ἐν

(1) Τὰ μὲν τῶν ἀρχαίων τούτων ἠγοράσθησαν διὰ τὸ Μουσεῖον, τὰ δὲ εἶνε κατασχημένα εἰς χεῖρας τοῦ Γεν. Ἐφόρου (τὰ τῷ ἰδιοκτήτῃ Βελισσαρίῳ ἀνήκοντα).

τῷ μέσῳ στήλη νεκρικὴ μετ' ἀκρωτηρίου, κεκοσμημένη ταινίαις ἐρυθραῖς. Ἐπὶ τῆς ἀνωτάτης βαθμίδος τοῦ ὑπὸ τὴν στήλην τάφου νεανίας (ἔφηβος) κατὰ κρόταφον εἰκονισμένος, καθήμενος, κρούων λύραν, ἣν κρατεῖ διὰ τῆς ἀριστερᾶς. Δεξιὰ τοῦ τάφου κόρη κρατοῦσα κάνιστρον μετὰ ταινιῶν καὶ στεφάνων· φέρει δ' αὕτη μακρὸν ἔνδυμα χρώματος βαθέος ἐρυθροῦ. Ἀριστερὰ τοῦ τάφου ἑτέρα κόρη ἱσταμένη, ἐνδεδυμένη ἐρυθρὸν χιτῶνα ποδήρη καὶ ἔξωμον, κρατοῦσα ἐν τῇ ἀριστερᾷ ταινίας πολυχρόους, ἵνα διὰ τούτων κοσμήσῃ τὸν τάφον. Ἐκτέλεσις τῆς γραφῆς ἐπιμελὴς καὶ λεπτή. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορ. 1937).

2. Λευκὴ λήκυθος ὕψ. 0,34 καλῶς διατηρουμένη· εἰκονίζεται κατὰ τὸ μέσον στήλη νεκρικὴ ἐπὶ τάφου, κεκοσμημένη ταινίαις· καὶ δεξιὰ μὲν τοῦ τάφου παρίσταται ἀνὴρ πωγωνοφόρος ἐρυθρὸν φέρων ἱμάτιον, πρὸς τὴν στήλην ἀτενίζων, ἧς καὶ ἅπτεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς. Ἑτέρωθεν δὲ εἰκονίζεται κόρη κυανοῦν φέρουσα ἱμάτιον (σωζόμενον οὐχὶ καλῶς) καὶ κρατοῦσα κάνιστρον ἐν τῇ ἀριστερᾷ μετὰ ταινιῶν. Γραφὴ λεπτὴ καὶ ἐπιμελής. (Εὑρ. Γεν. Ἐφ. 1938).

3. Λευκὴ λήκυθος ὕψ. 0,40 διατηρήσεως οὐχὶ καλῆς· σώζονται μόνον ἴχνη δύο μορφῶν ἑκατέρωθεν τοῦ τάφου (ἐξηλειμμένου). Ἀμφότεραι αἱ μορφαὶ ἔφερον ἔνδυμα βαθέος ἐρυθροῦ χρώματος. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορ. 1939).

4. Ἀγαλμάτιον λευκοῦ λίθου ὕψ. 0,24. Εἰκονίζεται γυνὴ (Ἀφροδίτη) καθημένη ἐπὶ ζῴου (τράγου;), οὗτινος ἐλλείπουσιν οἱ πρόσθιοι πόδες καὶ ἡ κεφαλή. Τοῦ ἀγαλματίου ἐλλείπουσιν αἱ χεῖρες· φέρει δὲ τοῦτο πέπλον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, περιβάλλοντα τὸ ὄπισθεν τοῦ στήθους καὶ τὰ κάτω τοῦ σώματος. (Ἀφροδίτη ἐπιτραγία;). Τέχνη κοινή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1940).

5. Κεφαλὴ μικρὰ ἐκ λευκοῦ λίθου, εἰκονίζουσα ἄνδρα μεσήλικα. Τὴν κόμην ἔχει οὔλην. Ἀποκεκρουσμένη. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1941).

6. Εἰδώλιον πήλινον (ὕψ. 0,21) εἰκονίζον ἄνδρα (Βάκχον) ἐνδεδυμένον βραχὺν χιτῶνα καὶ ἐπ' αὐτὸν δορὰν πάνθηρος, φέροντα διάδημα ἐκ κισσοῦ καὶ ὑψηλὰ ὑποδήματα. Ἐργασία οὐχὶ λεπτή. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορ. 1942).

7. Εἰδώλιον πήλινον (ὕψ. 0,20). Εἰκονίζεται ἀνὴρ ἱστάμενος προτεταμένον ἔχων τὸν ἀριστερὸν πόδα καὶ φέρων μακρὸν ἔνδυμα,

Digitized by Google

καταλεῖπον τὸν δεξιὸν ὦμον μετὰ τοῦ βραχίονος γυμνόν. Τὰς χεῖρας ἔχει συνδεδεμένας νωχελῶς πρὸς τὸ ἀριστερὸν τῆς ὀσφύος, ἔχων οὕτω στάσιν οἱονεὶ ῥήτορος. Τέχνη ἀμελής, κοινή. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορ. 1943).

8. Εἰδώλιον πήλινον ὕψ. 0,22 μετὰ τοῦ τετραγώνου αὐτοῦ βάθρου. Εἰκονίζεται Ἔρως πτερυγοφόρος, ἱστάμενος, κρατῶν διὰ τῆς δεξιᾶς παρὰ τὴν ὀσφὺν προσωπίδα κωμικήν. Τέχνη οὐχὶ λεπτή· Ἴχνη χρωματισμοῦ ἐπὶ τῶν πτερύγων. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1944).

9. Εἰδώλιον πήλινον ὕψ. 0,18. Εἰκονίζεται παιδίον ἀποφέρον ἀντικείμενόν τι δυσδιάκριτον (πτηνόν;) ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου, διωκόμενον δὲ ὑπὸ πτηνοῦ (χηνός;) ὅπερ καὶ δάκνει τὸν παῖδα κατὰ τὸν μηρόν. Ἐργασία οὐχὶ λεπτή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1945).

10. Εἰδώλιον πήλινον (ὕψ. 0,10). Εἰκονίζεται τετράγωνος Ἑρμῆς μετὰ φαλλοῦ φέρων κεφαλὴν Διονύσου, καὶ ἐπ' αὐτοῦ μικρὸς παῖς ἐρειδόμενος, ἔχων τοὺς πόδας ἐσταυρωμένους, κρατῶν πιθανῶς πτηνὸν διὰ τῆς ἀριστερᾶς. Ἐργασία κοινή. Τύπος οὐχὶ συνήθης. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορ. 1946),

11. Πηλίνη μικρὰ προσωπὶς τραγικὴ Πανὸς κερασφόρου. Ἐργασία ἱκανῶς λεπτή. Τύπος οὐχὶ ἀσυνήθης. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1947).

12. Πήλινος Ἑρμῆς τετράγωνος (ἄνευ κεφαλῆς) ἐπὶ βάθρου τετραγώνου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1948).

13. Ἓξ (6) ταινίαι χρυσαῖ μετὰ κοσμημάτων διαφόρων καὶ ἓν διάδημα χρυσοῦν κεκοσμημένον διὰ φύλλων ἐπικεκολλημένων, προσέτι δὲ περὶ τὰ διακόσια φύλλα χρυσοῦ (ἐξ ὁμοίων διαδημάτων) μεγάλα καὶ μικρά. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1949).

14. Χρυσοῦς δακτύλιος φέρων ἐγγεγλυμμένον λέοντα, ἄνωθεν τοῦ ὁποίου ἀστήρ. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1950).

15. Ζεῦγος ἐνωτίων χρυσῶν κεκοσμημένων διὰ πολυτίμων λίθων διαφόρου χρωματισμοῦ. Ἔχουσι σχῆμα περιστερᾶς. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1951).

16. Δύο ταινιοειδῆ ἐλάσματα χρυσᾶ φέροντα ἐγγεγλυμμένα μαιανδροειδῆ κοσμήματα. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1952).

17. Ὀβολὸς νεκρικὸς χρυσοῦς (δανάκη). (Εὑρετ. Γεν. Ἐφ. 1953).

18. Γραφίς(;) χαλκῆ καὶ χαλκοῖ δύο στύλοι πρὸς ἐγχάραξιν, ὧν ὁ ἕτερος δίχα τεθλασμένος. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1954).

Digitized by Google

19. Δέκα πήλινα κομβία (ἐλλειπόντων τῶν ἐξ ἐλάσματος χρυσοῦ ἐπικαλυμμάτων αὐτῶν) φέροντα μορφὰς γοργονείου ἐγκεχαραγμένας. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1955).

20. Πυξὶς μολυβδίνη μετὰ καλύμματος ἐμπεριέχουσα ψιμμύθιον. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1956).

21-24. Τὰ ἑξῆς ὑπ' ἀρ. 21-24 ἀρχαῖα, εὑρεθέντα ἐν τῇ προεκτάσει τῆς γραμμῆς τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν-Πειραιῶς ἤτοι:

21. Ἄγαλμα γυναικὸς ἐν ποδήρει χιτῶνι καὶ ἱματίῳ ἀκέφαλον (ὕψ, 0,85) ἄνευ χειρῶν, οὐσῶν προσθέτων. Τέχνη μετρία. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1957).

22. Δύο κεφαλαὶ γυναικεῖαι φυσικοῦ μεγέθους, ὧν ἡ μὲν εἰκονιστική, ἡ δὲ κεφαλὴ Ἀφροδίτης ἴσως, φέρουσα κεκρύφαλον. Τέχνη καλή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1958).

23. Κεφαλὴ γυναικεία φυσικοῦ μεγέθους ἐξιδανικευμένου τύπου, φέρουσα διάδημα ἐπὶ τῆς κόμης, ἀποκεκρουσμένη τὴν ῥῖνα. Ἐργασία ἐπιμελής. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1970).

24. Προτομὴ μαρμαρίνη ἀκέφαλος γυναικεία, φέρουσα ἱμάτιον, ὅπερ ἐκράτει ἡ μορφὴ διὰ τῆς δεξιᾶς πρὸ τοῦ στήθους. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1971).

25-35. Τὰ ἑξῆς ὑπ' ἀριθ 25-35 ἀρχαῖα εὑρεθέντα ἐν ταῖς ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς διὰ τοῦ κ. Holleaux ἐνεργηθείσαις ἐν τῷ Ἱερῷ τοῦ Πτῴου Ἀπόλλωνος ἀνασκαφαῖς (ἴδ. σ. 86, 5) ἤτοι:

25. Ἀγαλμάτιον χαλκοῦν (ὕψ. 0,14) ἐλλιπὲς τοὺς ἄκρους πόδας· εἰκονίζει νεανίαν ἱστάμενον, ἔχοντα προτεταμένον τὸν ἀριστερὸν πόδα καὶ τὴν δεξιὰν χεῖρα κεκαμμένην κατὰ τὸν ἀγκῶνα καὶ προεξέχουσαν. Ἡ ἀριστερὰ χεὶρ εἶνε καθειμένη, ἐκράτει δὲ ἀντικείμενόν τι, ὡς φαίνεται ἐξ ὀπῆς διηκούσης μέσον τῆς κεκλεισμένης παλάμης. Ἔργον ἐπιμελές. Διατήρησις καλή. (Εὑρετ. Γεν. (Ἐφορ. 1599).

26. Ἀγαλμάτιον χαλκοῦν (ὕψ. 0,09) ἄρτιον, μετὰ τετραγώνου βάσεως, ἀρχαϊκόν, τοῦ τύπου τῶν ἀγαλμάτων «Ἀπόλλωνος». Διατήρησις οὐχὶ καλή, ἰδίᾳ κατὰ τὸ πρόσωπον. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1960).

27. Χεὶρ ἀριστερὰ ἀγαλματίου χαλκοῦ κεκλεισμένη, κρατοῦσα

Digitized by Google

ὀβελοειδὲς ἀντικείμενον τεθλασμένον. Μῆκος 0,13. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1961).

28. Ἀγαλμάτιον χαλκοῦν λίαν μικρὸν (ὕψ. 0,03) εἰκονίζον ἵππον ἱστάμενον· ἀρχαϊκόν. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1962).

29. Ἀγαλμάτιον χαλκοῦν τῶν αὐτῶν περίπου διαστάσεων εἰκονίζον ἔλαφον, ἀρχαϊκόν. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1963).

30. Βάσις χαλκῆ ἀγαλματίου ἀρχαϊκοῦ σώζουσα ἐπικεκολλημένον τὸν δεξιὸν πόδα τούτου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1924).

31. Τεμάχιον ἐκ τῶν χειλέων χαλκοῦ λέβητος φέρον ἀναθηματικὴν ἐπιγραφὴν ἀρχαϊκοῖς γράμμασι. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1965).

32. Τεμάχια χαλκοῦ ἐλάσματος (περὶ τὰ 20) ἐν εἴδει ζώνης φέροντα ἐγγεγλυμμένα κοσμήματα καὶ παραστάσεις ζώων. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1966).

33. Κεφαλὴ μαρμαρίνη γυναικεία μικροτέρα τοῦ φυσικοῦ μεγέθους, καλῆς διατηρήσεως καὶ τέχνης. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1967).

34. Τὸ ὄπισθεν κεφαλῆς ἀρχαϊκῆς Ἀπόλλωνος καὶ πόδες ἀρχαϊκοῦ ἀγάλματος ἐπὶ συμφυοῦς βάσεως. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1968).

35. Ἔλασμα χαλκοῦν ἐκ πολλῶν τεμαχίων συγκεκολλημένον, εἰκονίζον Γοργόνειον. Ἀρχαϊκὸς τύπος. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1969).

36. Ἔκτυπον ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον. Εἰκονίζεται γυνὴ φυσικοῦ μεγέθους, ἱσταμένη κατὰ κρόταφον, ἐνδεδυμένη χιτῶνα ποδήρη καὶ ἱμάτιον ὅπερ ἀνέχει διὰ τῆς δεξιᾶς πρὸ τοῦ στήθους. Τύπος προσώπου εἰκονιστικός. Ἐργασία ἐπιμελής. Διατήρησις ἀρίστη· Εὑρέθη ἐν τοῖς καταστήμασι τοῦ ἀεριόφωτος παρὰ τὴν Ἁγίαν Τριάδα καὶ ἐδωρήθη ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ αὐτῶν κατ' ἐντολὴν τῆς Ἑταιρίας. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1972).

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ

ΔΙΑΤΡΙΒΑΙ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Ἐπιγραφικαὶ ἀνακοινώσεις (συνέχεια)

(Ἴδε πίν. Α' ἀρ. 9 κ. 10).

Ἐν τῷ αὐτῷ πίνακι (Α') δημοσιεύομεν νέα ἀντίγραφα δύο ἐπιγραφῶν, αἵτινες ἀφορῶσιν εἰς τὰς πρὸ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου σχέσεις τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὴν Σικελίαν. Τῶν ἐπιγραφῶν τούτων ἐδημοσιεύθη ἡ μὲν ὑπ' ἀρ. 9 ἐν τῷ C. I. A. I ὑπ' ἀρ 20, ἡ δὲ ὑπ' ἀρ. 10 ἐν τῷ C. I. A. IV ὑπ' ἀρ. 22 k. ἐθεωρήσαμεν δὲ τὴν ἐνταῦθα ἀναδημοσίευσιν αὐτῶν ὡς οὐχὶ περιττήν, διότι ἡ ἐν τῷ ἐπιγραφικῷ Μουσείῳ ἐναπόθεσις αὐτῶν συνετέλεσεν οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν ἀκριβεστέραν ἢ πληρεστέραν ἀνάγνωσιν χωρίων τινῶν· οἴκοθεν δὲ ἐννοεῖται ὅτι ὠφελήθημεν εἰς τοῦτο καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ἤδη δημοσιευμένων κειμένων.

Κατὰ τὰ νέα ἀντίγραφα ἔχουσιν αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ἐπιγραφαὶ ὡς ἔπεται :

Ἡ ὑπ' ἀρ. 9 ἐπιγραφή :

Χ σ υ μ μ α χ ί α Ἀ] θ [ε ν α ί ο ν κ α] ὶ Ἐ γ ε σ τ α ί [ο ν
Ἔδοχσεν τε̃ι βολε̃ι καὶ τ]õ[ι δέμοι . . . . ι[1]) ς] ἐ[π]ρυτάνευε, ...
-ὁ δεῖνα ἐγραμμάτευε, - - - ο . . . ἐπεστάτε, Ἀρίστ]ον ἔρχε, Ἀρ[χέ]δ;[εμος; εἶπε . . . . Γ α ὐ τ ο ι . . . .
. . . . I O . . . . Λ . . . .
. . . . ι τ õ [ι]δ[έμοι ; . .
. . . . ε ρ . . . . Ο . . . . Γ . . . . ερxΗόσα . . . . . .
. . . . τ]όν Ηό[ρκ]ο[ν . . . .]Ι . . . . . ος δ' ἂν ὀμο . . .
. . ; . . . . Ηοιστρατ]ε γ ο ὶ ἐ π ι μ ε λ ε θ ε ν[. . . . .]ΛΛΛ . . . .
. . . .]τõν Ηο[ρ]κοτõν Η ό π [ο ς . . . . .]ε[. . . . .
. . . . τὸ δὲ φσέ]φισμα τόδε καὶ τὸν [Ηόρκ]ο[ν] ἀνα[γράφσαι ἐστέλει λιθίνει ἐμπ]όλει τὸν γραμματέα τε̃ς β ο λ ε̃[ς. Η ο ι δὲ πολεταὶ ἀ π ο μ ι σ θ ο σ ά ν τ]ον, Η ο[ι] δὲ κολακρέται δό[ν]το[ν τὸ ἀργύριον· κ α λ έ σ α ι δὲ καὶ ἐπὶ] χσένια τὲν π ρ ε σ β ε ί α ν τõν Ἐ[γ ε σ τ α ί ο ν ἐς π ρ υ τ α ν ε ῖ ο ν ἐ ς τὸν]νομιζόμενον χ ρ ό ν ο ν - Ε ὔ φ ε μ[ο ς ε ἶ π ε· τὰ μὲν ἄλλα κ α θ ά π ε ρ τ ε̃ ι β]ολε̃ι, τὸ δὲ λοιπὸν ἐπειδὰν ἐ; . . . .
. . . . Ηοκ]έρυχς προσαγ[έτο

(1) Ἐρεχθεῒς ἢ Κεκροπὶς ἢ Ἀντιοχίς.

Ἡ ὑπ' ἀρ. 10 ἐπιγραφή :

Πρέσβες] Ἐγεσταί[ον - - - - - - - - - - - - - -
- - - Μ;]ικίνο. Ἀπ[- - - - - - - - - - - - - -

Ἔδοχσε]ν τε̃ι βολε̃ι [καὶ τõ δέμοι, - - - ἰς ἐπρυτάνευε, ὁ δεῖ-
να ἐγραμ]μάτευε, Ἀρ[ίστον ἦρχε, ὁ δεῖνα ἐπεστάτε, ὁ δεῖνα εἶπε·
- - Ἀλι]κυαίοις ε[- - - - - - - - - - - - -
- - - α]τα πρὸς Ἀθ[εναίοις- - - - - - - - τὸν γραμματέ-
α τε̃ς β]ολε̃ς ἀναγ[ράψαι - - - - - - - - - - - - -
- - - - περὶ Ἐ[γεσταίον ; - - - -

Ἐκ τῶν νέων τούτων κειμένων ἐξάγεται ὅτι οὐχὶ μόνον ἡ ὑπ' ἀρ. 10 ἀλλὰ καὶ ἡ ἑτέρα ἐπιγραφὴ ἀναφέρεται εἰς τὰς πρὸς Σικελίαν σχέσεις τῶν Ἀθηναίων, ἐκ δὲ τῆς γραφῆς ὅτι καὶ αἱ δύο ἀνεγράφησαν ἐπὶ τῶν λίθων κατὰ τοὺς αὐτοὺς περίπου χρόνους, περὶ τὸ μέσον δηλαδὴ τῆς πέμπτης π. Χρ. ἑκατονταετηρίδος. Καὶ οὐδαμῶς κωλύουσιν αἱ ἐν τοῖς καθέκαστα διαφοραὶ τῆς γραφῆς νὰ εἰκάσωμεν ὅτι ἐπεψηφίσθησαν ἐν τῷ αὐτῷ ἔτει.

Ὡς πρὸς τὴν ὑπ' ἀρ. 9 ἐπιγραφὴν παρετήρησεν ὁ Köhler ἐν τῷ Herm. II σ. 17 (ἴδε καὶ Kirchhoff ἐν τῷ C. I. A. ἔ. ἀ.) ὅτι μόνον τὰ ἐπὶ τοῦ λίθου πρὸ τῶν λέξεων «ον ἦρχε» (στ. γ') ἀμυδρῶς διακρινόμενα λείψανα κυκλοτεροῦς τινος γράμματος (Ο, Θ, Φ) *φαίνεται ὅτι ἀποκλείουσι τὴν συμπλήρωσιν τοῦ χωρίου τούτου εἰς «[Ἀρίστ]ον ἦρχε.» Διακρίνονται μὲν βεβαίως τοιαῦτα λείψανα, ἐξετάσας ὅμως αὐτὰ ἐπανειλημμένως πέπεισμαι ὅτι προέρχονται ἐκ τῆς ἕνεκα μεταγενεστέρας χρήσεως τοῦ λίθου ἀποτριβῆς τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ, διότι καὶ κατὰ τὸ μέγεθος δὲν συμφωνοῦσιν ἀκριβῶς πρὸς τὰ ἄλλα ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιγραφῇ κυκλοτερῆ ψηφία.*

Τούτων οὕτως ἐχόντων, βεβαιοῦται ἡ ὑπόθεσις ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἄρχων πράγματι ἦτον ὁ κατὰ τὸ ἔτος 454|3 π. Χρ. ἄρξας Ἀρίστων. Τοῦ αὐτοῦ δὲ ἄρχοντος τὸ ὄνομα δύναται νὰ συμπληρωθῇ, ὡς εἴκασεν ἤδη ὁ Köhler ἐν τοῖς Mitth III σ. 32 καὶ ἐν τῇ ὑπ' ἀρ 10 ἐπιγραφῇ (στ. δ'). Ἀσπαζόμενοι δὲ τὴν γνώμην ταύτην καὶ βλέποντες ὅτι καὶ αἱ δύο ἐπιγραφαὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἔτει συντεταγμέναι ἀναφέρονται εἰς τὰς πρὸς τοὺς Ἐγεσταίους σχέσεις τῶν Ἀθηναίων πρέπει νὰ θεωρήσωμεν ὡς τὸ πιθανώτερον ὅτι ἀνα-

φέρονται γενικῶς εἰπεῖν εἰς τὸ αὐτὸ ζήτημα καὶ δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν ὅτι τὸ ὑπ' ἀρ. 10 ψήφισμα συνεπλήρωσεν ὁπωσοῦν τὰς γενικωτέρας φράσεις τῆς ὑπ' ἀρ. 9 περὶ τῆς συμμαχίας ἐπιγραφῆς. Τὴν γνώμην ταύτην ὑποστηρίζει καὶ τὸ βραχὺ τῆς ὑπ' ἀρ. 10 ἐπιγραφῆς, ἧς τινος ἡ συντομία ὑπενθυμίζει τὸ συντακτικὸν τῶν μετὰ τὸ τέλος τοῦ κυρίου μέρους ψηφισμάτων τινῶν προστεθεισῶν διορθώσεων ἢ προσθηκῶν. Ὅτι δὲ δὲν ἀνεγράφησαν αἱ δύο ἐπιγραφαὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λίθου, καθῶς εἴθισται, ἐξηγεῖται ἀρκούντως ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ περὶ τῆς συμμαχίας ψήφισμα ἐπεκυρώθη χρόνον τινὰ πρὸ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ δευτέρου, τοῦ ἀναπληρωτικοῦ ψηφίσματος, ὅπερ ἐτοποθετήθη ἐν τῇ Ἀκροπόλει βεβαίως παραπλεύρως τοῦ πρώτου.

Δυστυχῶς δὲν διεσώθησαν ἡμῖν ἐκ τῶν δύο ψηφισμάτων καὶ κυρίως τοῦ δευτέρου, ὅσα θὰ ἐπήρκουν ν' ἀποφανθῶμεν ὁριστικώτερον περὶ τοῦ ζητήματος τούτου καὶ ἐν γένει περὶ τῶν εἰς ἃς προφανῶς ἀναφέρονται πρὸ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου πολιτικῶν σχέσεων τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὰς ἐν Σικελίᾳ πόλεις. Περιττὸν νομίζω ν' ἐπαναλάβω ἐνταῦθα ὅσα εἶπεν ἤδη ὁ Köhler ἐ. ἀ. ὁρμώμενος ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 10 ἐπιγραφῆς περὶ τῆς διὰ τῶν ἐπιγραφῶν τούτων ἐπιβεβαιώσεως τοῦ γνωστοῦ ἐν τῷ βίῳ τοῦ Περικλέους (κ. 20) χωρίου τοῦ Πλουτάρχου, ἐν ᾧ ὁ συγγραφεὺς διηγησάμενος τὴν κατὰ τῶν Οἰνιαδῶν τῆς Ἀκαρνανίας ἐκστρατείαν προσθέτει τὰ ἑξῆς: «πολλοὺς δὲ καὶ Σικελίας ὁ δυσέρως ἐκεῖνος ἤδη καὶ δύσποτμος ἔρως εἶχεν, ὃν ὕστερον ἐξέκαυσαν οἱ περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην ῥήτορες» καὶ οὗ τινος ἡ ἀκρίβεια καὶ τὸ ἀξιόπιστον ἠμφισβητεῖτο μέχρι τῆς ὑπὸ τοῦ Köhler δημοσιεύσεως τῆς ὑπ' ἀριθ. 10 ἐπιγραφῆς. [1])

Τὰ πορίσματα ἅτινα ἐξάγομεν πρὸς διασάφισιν τοῦ ἀνωτέρω ζητήματος ἐκ τῆς ἀναδημοσιεύσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν δύο ἐπιγραφῶν περιορίζονται εἰς τὰ ἑξῆς: ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 9 ἐπιγραφῆς μανθάνομεν ὅτι οἱ Ἐγεσταῖοι ἔστειλαν ἐν τῷ ἔτει 454|3

(1) Τὴν διὰ τὴν ἱστορίαν σπουδαιότητα τῆς ἐπιγραφῆς ἀνεγνώρισαν οἱ κατόπιν περὶ αὐτῆς γράψαντες· ἐξ ὧν ἀναφέρω τὸν Droysen Athen u. d. W. σ. 57 κ. ἑ., τὸν Holm ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ Bursian ἐκδοθέντι Jahresb. κτλ. τ. ἔ. 1879 III σ. 341 κ. ἑ. καὶ τὸν Busolt Griech. Gesch. II σ. 585.

π. Χρ. πρεσβείαν τινά, δι' ἧς συνωμολογήθησαν μετὰ τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων συνθῆκαι τινὲς (ἢ ὡς συνεπλήρωσα ἐν τῷ α' στίχῳ συμμαχία), ὡς ἀποδεικνύει ἡ ἐν τοῖς στίχοις 8, 10 κ. 11 μνεία τοῦ ὅρκου καὶ τῶν ὁρκωτῶν. Ἐν τῷ τέλει τῆς ἐπιγραφῆς γίνεται λόγος περὶ ἐνδεχομένης τινὸς εἰς τὰ συμπεφωνημένα προσθήκης ἢ ὁμοίου τινὸς πράγματος, εἰς τοιοῦτόν τι δὲ ἀνεφέρετο ἴσως καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 10 ἐπιγραφή, π. χ. εἰς τὴν διὰ τῆς μεσολαβήσεως τῶν Ἐγεσταίων πρόσληψιν τῆς γείτονος αὐτῶν πόλεως τῶν Ἁλικυαίων [1] *εἰς τὴν φιλίαν τῶν Ἀθηναίων.*

Ἀρκοῦσι ταῦτα ν' ἀποδείξωσι τὴν διὰ τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀθηναίων σημαντικότητα τῶν ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἐπιγραφῶν, δι' ὧν συμπληροῦται ἓν τῶν πολλῶν κενῶν ἅτινα ὑπάρχουσιν εἰς τὰς παρὰ τοῖς συγγραφεῦσιν ἐλλιπεῖς περὶ τῆς καλουμένης πεντηκονταετίας πληροφορίας· ὅτι δὲ καὶ ὁ εἰδικώτερον περὶ τῶν ἀρχαιοτέρων πρὸς τὴν Σικελίαν σχέσεων πραγματευόμενος Θουκυδίδης οὐδὲν ἀναφέρει περὶ ὧν λόγον ποιούμεθα ἐν τοῖς ἀνωτέρω, ἀποδοτέον, φαίνεταί μοι, οὐχὶ τόσον εἰς τὴν ἣν ἐπιτηδεύεται οὗτος συντομίαν ὅσον εἰς τοῦτο ὅτι αἱ σπονδαὶ αὗται οὐδὲν πρακτικὸν ἀποτέλεσμα εἶχον.

Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν.

Ἐν ταῖς διὰ τὴν προέκτασιν τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς-Ἀθηνῶν γενομέναις σκαφικαῖς ἐργασίαις, εὑρέθησαν καὶ αἱ ἑξῆς ἐπιγραφαί:

1. Τεμάχιον στήλης ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου, εὑρεθὲν πλησίον τοῦ βάθρου τοῦ Βρυάξιδος. Τῆς βεβαίως πλατείας στήλης διεσώθη μικρόν τι τεμάχιον, ἐξ οὗ κατεσκευάσθη περιφερὴς πλάξ, ἴσως πῶμα ἀγγείου, οὗ διάμ. 0,40μ (πάχος τῆς στήλης 0,11μ). Ἐπειδὴ οὐδαμῶς ἐσώθη μέρος τι τῶν ἄκρων τοῦ λίθου, ἀβέβαιον εἶνε τίνα θέσιν εἶχον αἱ ἃς προτείνομεν συμπληρώσεις. Βασιζόμενος ἐπὶ τῆς συμπληρώσεως τοῦ τελευταίου στίχου εἰκάζω, ὅτι

(1) Περὶ τῶν φιλικῶν σχέσεων τῶν Ἐγεσταίων καὶ Ἁλικυαίων πρβ. Holm Gesch. Sic. II σ. 435 καὶ ἑ. ἀ.

ἐκτὸς τοῦ στεφάνου, οὗ τινος διεσώθησαν ἐν τῷ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν κενῷ χώρῳ ἴχνη τινὰ ἀσήμαντα, καὶ ἕτερος στέφανος ἀναγεγλυμμένος ἦτον. Διὰ τοῦτον τὸν λόγον δὲν ὑποδεικνύουσι τὰ ἔτι ὑπάρχοντα ἴχνη τοῦ ἑνὸς τῶν στεφάνων τὸ μέσον τῆς στήλης, ἀλλὰ δέον ν' ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ μέσον τῆς στήλης ἔκειτο ἀνὰ μέσον τῶν δύο στεφάνων· ἀγνοοῦμεν ὅμως ἂν τὰ διασωθέντα ἴχνη ἀνήκουσιν εἰς τὸν ἐν τῷ δεξιῷ ἢ εἰς τὸν ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει τῆς στήλης ἀναγεγλυμμένον στέφανον.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἔχει οὕτως:

α ; ι
αι τη
τὴ]ν κηδεία[ν
ἐπαγγέλλεται δὲ κ]αὶ εἰς τὸ λοιπὸν [χρήσιμος ἔσεσθαι κτλ.
- - - - - - - - -]· τύχῃ ἀγαθῇ· δεδόχ]θαι τῷ δήμῳ ἐπαινέσαι - - - - -
- - - - - - ἐπὶ]τῇ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσε[βείᾳ καὶ τῇ πρὸς τὸν δῆμον φιλοτιμίᾳ καὶ
στεφανῶσαι αὐ]τὸν χρυσῷ στεφάνῳ ἀρε[τῆς ἕνεκεν καὶ φιλοτιμίας τῆς εἰς τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναί]ων, ὅπως ἂν εἰδῶσιν ἅπαντες [οἱ - - - - - ὅτι ἐπίσταται ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων
χάριτας] ἀποδιδόναι τοῖς φιλοτιμουμέ[νοις εἰς ἑαυτόν· ἀναγράψαι δὲ τόδε τὸ ψήφισμα τὸν γραμματέα τὸν κατὰ πρυτανείαν
ἐντ - - -] μετακιονίῳ τοῦ ναοῦ, εἰς δὲ τὴν ἀνα[γραφὴν τῆς στήλης καὶ τὴν ἀνάθεσιν μερίσαι - - - - τὸ γενόμενον
ἀνάλωμα·] ἀναγράψαι δὲ καὶ τὸμ πρότερον [στέφανον ; - - - - -

στέφανος ἐκ φύλλων
ἐλαίας
(ὁ δῆμος τὸν δεῖνα)

Διὰ τῶν ἄνω προστεθειμένων συμπληρώσεων δὲν ἐπεχείρησα νὰ συμπληρώσω ἀκριβῶς τὰ ἀποθραυσθέντα μέρη τῆς ἐπιγραφῆς, τοὐναντίον φρονῶ ὅτι ἐν τοῖς στίχοις 5 κ. 6 ἐλλείπουσι καὶ ἄλλαι λέξεις, δι' ὧν θὰ ἐξισοῦτο τὸ μῆκος τῶν στίχων τούτων πρὸς τὸ τοῦ θ' στίχου, νομίζω ὅμως ὅτι διὰ τῶν ἐκ τῆς ἐν τοιούτοις ψηφίσμασι συνήθους φρασεολογίας ληφθεισῶν συμπληρώσεων παρέστησα ὁπωσοῦν πιστῶς τὰ κυριώτερα τούτου τοῦ μέρους τῆς ἐπιγραφῆς.

Φαίνεται ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ ἀνάγεται εἴς τινα τῶν τελευταίων δεκαετηρίδων τῆς δευτέρας πρ. Χρ. ἑκατονταετηρίδος, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν ἑπομένων. Ἐν τῷ ε' στίχῳ εὕρηται μὲν ἐν τῇ λέξει

«ἀγαθῆ» τὸ προςγεγραμμένον ἰῶτα, τοῦτο ὅμως προέρχεται ἐκ προσθήκης γενομένης μετὰ τὴν ἐπὶ τοῦ λίθου ἐγκόλαψιν τοῦ ψηφίσματος καὶ παρημελήθη ἡ διόρθωσις αὕτη ἐν τῇ ἀμέσως προηγουμένῃ λέξει «τύχη» (ἀντὶ τύχῃ). Αὕτη δὲ ἡ ὡς πρὸς τὸ προσγεγραμμένον ἰῶτα ἀστασία παρατηρεῖται ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς τῆς προειρημένης ἐποχῆς (ἴδε C. I. A. II. ὑπ' ἀρ. 459 π. ἑ.). Ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐξάγεται ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν ὅτι τὸ ἐν τῇ ὑποτακτικῇ καὶ τῇ δοτικῇ πτώσει τῆς πρώτης κλίσεως ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς τετάρτης ἑκατονταετηρίδος ἐπικρατῆσαν «ει» ἀντὶ τοῦ «ῃ» ἀντικατεστάθη ἤδη κατὰ τὴν δευτέραν ἑκατονταετηρίδα ἐπὶ πλέον διὰ τοῦ «ῃ» (ἴδε Meisterhans Gramm. σ. 30 κ. ἑ.). Ὁμολογητέον ὅμως ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ δύναται νὰ εἶνε καὶ ὀλίγον ἔτι νεωτέρα.

Δυστυχῶς δὲν διεσώθησαν τὰ κυριώτερα μέρη τῆς ἐπιγραφῆς. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον δὲν εἶνε φανερόν, εἰς τί ἀναφέρεται ἡ ἐν τῷ γ' στίχῳ μνημονευομένη «κηδεία». Μήπως ἐφρόντισεν ὁ διὰ τοῦ ψηφίσματος τιμώμενος περὶ ταφῆς Ἀθηναίων ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πεσόντων; Πρὸς τοιαύτην φροντίδα συμφωνεῖ ὅτι ἐπαινεῖται διὰ τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν.

Ἐπίσης ἄγνωστον εἶνε διὰ τινα λόγον ἐστεφανώθη καὶ προηγουμένως ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ξένος (ὅτι πρόκειται περὶ ξένου τινὸς ἐξάγεται ἐκ τῆς ῥητῆς μνείας ὄχι ἁπλῶς τοῦ δήμου, ἀλλὰ τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, πρβ. στ. η'). Ἡ ἐν τῷ τέλει ἁπλῶς συναπτομένη μνεία τοῦ πρώτου τούτου στεφάνου ἀποδεικνύει ὅτι ἐκτενέστερον ἐγένετο λόγος περὶ αὐτοῦ ἐν τῷ ἀπολεσθέντι μέρει τῆς ἐπιγραφῆς, ἡ δὲ διάταξις νὰ ἐγγραφῇ καὶ οὗτος ἐν τῇ αὐτῇ στήλῃ ἐξηγεῖται διὰ τῆς ὑποθέσεως ὅτι τὸ πρότερον ψήφισμα ἀνῆκεν εἰς τὴν κατηγορίαν ἐκείνων ὧν συνέλεξεν ὁ Hartel οὐκ ὀλίγα παραδείγματα (ἐν τοῖς Stud. κ.τ.λ. σελ. 149 κ. ἑ.)

Τέλος δὲ δὲν μανθάνομεν διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἐν τίνι ναῷ ἀνετέθη ἡ στήλη. Ἡ λέξις «μετακιόνιον» παρουσιάσθη τὸ πρῶτον ἐν τῇ ἐν τῷ C. I. A. IV. ὑπ' ἀριθ. 321 σ. 75 ἐπιγραφῇ, ἐν ᾗ ὁ λόγος περὶ τοῦ πρὸς τῷ Πανδροσείῳ τοίχου τοῦ Ἐρεχθείου, εὔληπτος δὲ ἡ σημασία τῆς λέξεως ἐκ τῆς παρακειμένης μετοχῆς «διαφάρξαντι τὰ μετακιόνια τέτταρα ὄντα τὰ πρὸς τοῦ Πανδροσείου», ἐπίσης δὲν χρήζει ἐξηγήσεως ἡ λέξις ἐν τῇ περὶ τῆς

σκευοθήκης τοῦ Φίλωνος ἐπιγραφῇ (C. I. A. II. 1054 στ. 36), σημαίνει δηλαδὴ τὸ κοινῶς λεγόμενον μεταστύλιον (intercolumnium). Πιθανῶς ἐῤῥέθη ῥητῶς, ἔν τινι τῶν μετακιονίων τοῦ ναοῦ διετάχθη ν' ἀνατεθῇ ἡ στήλη.

2. Βάθρον ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου, εὑρεθὲν μεταξὺ τῆς στοᾶς τοῦ Ἀττάλου καὶ τοῦ Μεγάλου Μοναστηρίου, ὕψ. 0,60, πλ. 0,29, πάχ. 0,20$^{\mu}$, φέρον τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν:

Ὑπὲρ σωτη-
ρίας καὶ
νείκης τῶν
αὐτοκρα-
τόρων.

Ἐκ τῆς ἐπεξεργασίας τοῦ ἄνω καὶ τοῦ κάτω μέρους τοῦ βάθρου(;) ἐξάγεται ὅτι ἐστηρίζετο πρὸς τοῖχόν τινα, διότι μόνον ἐπὶ τῆς κυρίας προσόψεως καὶ τῆς ἀριστερᾶς καὶ δεξιᾶς πλευρᾶς τοῦ λίθου ὄχι δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ὄπισθεν ὑπάρχει ἡ συνήθης προεκβολὴ δι' ἧς διακοσμοῦνται συνήθως τὰ ἄνω καὶ κάτω μέρη τοιούτων λίθων· τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται παραδείγματος χάριν καὶ ἐπὶ τοῦ λίθου, ὅστις φέρει τὴν ἐν τῷ C. I. A. III ἐπ' ἀρ. 532 κατὰ πάντα ὁμοίαν ἐπιγραφὴν «ἐπὶ νείκῃ καὶ ὑγείᾳ τῶν αὐτοκρατόρων Μ. Αὐρηλίου Ἀντωνείνου καὶ Α. Αὐρηλίου Οὐήρου». Εἰς τοὺς αὐτοὺς αὐτοκράτορας ἀναφέρεται πιθανῶς ἡ ἐν τοῖς ἄνω ἐπιγραφή.

Αἱ ἀναθηματικαὶ ἐπιγραφαὶ τούτου τοῦ εἴδους (ὑπὲρ σωτηρίας, ὑπὲρ σωτηρίας καὶ αἰωνίου διαμονῆς, ὑπὲρ ὑγιείας, ὑπὲρ νίκης καὶ αἰωνίου διαμονῆς, ὑπὲρ ὑγιείας καὶ σωτηρίας καὶ τιμῆς καὶ νίκης καὶ αἰωνίου διαμονῆς, ὑπὲρ τῆς αὐτοκράτορος τύχης κτλ.) ἀπομιμήσεις οὖσαι τῶν λατινικῶν ἐπιγραφῶν ἀρχομένων ἐκ τῶν λέξεων pro salute Aug., pro reditu Imperatoris, pro salute et incolumitate d. n. κτλ. ἀναγινώσκονται ἐπὶ ἐπιστυλίων (πρβ. Mitth. VI, 1881, σ. 312 κ. ἑ.) ἢ ἐπὶ βάθρων, ἅτινα ὡς τὸ ἡμέτερον ἀναπόσπαστον οὕτως εἰπεῖν μέρος ἀπετέλουν οἰκοδομήματος ἢ οἱουδήποτε κατασκευάσματος, ὅπερ ἀνήγειραν κοινότητες ἢ καὶ ἰδιῶται. Δυστυχῶς δὲν δυνάμεθα ν' ἐξακριβώσωμεν εἰς τί ἔργον ἀνῆκεν ὁ λίθος, ὅστις φέρει τὴν ἐν τοῖς ἄνω δημοσιευομένην ἐπιγραφήν.

Α. ΛΟΛΛΙΓΚ.

Digitized by Google

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1891

ΤΕΥΧΟΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ ΚΑΙ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΚΑΙ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

1. 'Ανασκαφαί.

Αἱ ἐνεργούμεναι ἀνασκαφαὶ ἐν **Μαραθῶνι** (ἴδ. σ. 34, 3) καὶ ἐν **'Ελευσῖνι** τῆς 'Αρκαδίας (ἴδ. σ. 98, 4) διεκόπησαν.

'Εγένοντο δὲ ἀνασκαφαὶ ὑπὸ τῆς ἀρχ. 'Εταιρίας ἐν **Γυθείῳ** διὰ τοῦ διδάκτορος Α. Σκιᾶ. Διὰ τῶν ἀνασκαφῶν τούτων ἀπεκαλύφθη τὸ ἐν τῇ περιοχῇ τῆς ἀρχαίας πόλεως κείμενον θέατρον. 'Εκ τοῦ κοίλου τοῦ θεάτρου τούτου σώζονται ἑπτὰ σειραὶ τῶν κατωτέρων αὐτοῦ ἑδωλίων, ὧν ἡ μία, ἡ κατωτάτη, ἡ περὶ τὴν ὀρχήστραν, ἔχει προσέρεισμα πρὸς ἀνάκλισιν, ἀποτελεῖται δηλ. ἐκ θρόνων τοιούτων περίπου τὸ σχῆμα, ὡς φαίνεται, οἷοι εἶνε οἱ ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς 'Επιδαύρου. 'Εν τῷ προσερείσματι ἑνὸς τῶν ἑδωλίων τούτων ὑπάρχει ἐπιγραφή: ΑΝΤΙΓΟΝΟΝ. Ἔχει δὲ τὸ κοῖλον πέντε κλίμακας, ὧν δύο μὲν εὐθὺς παρὰ τὰ ἀναλήμματα, τρεῖς δὲ πρὸς τὰ ἔνδον αὐτοῦ, ὥστε θὰ διαιρεῖται, ὡς φαίνεται, εἰς τέσσαρας κερκίδας.

Ἤρξαντο δὲ ὑπὸ τῆς αὐτῆς 'Εταιρίας διὰ τοῦ διδάκτορος Δ. Καμπούρογλου ἀνασκαφαὶ ἐν τῷ **ἱερῷ τῆς 'Αφροδίτης** τῷ κατὰ τὸ μέσον που τῆς ἀπ' 'Αθηνῶν εἰς 'Ελευσῖνα ἁμαξιτῆς ὁδοῦ (ἴδ. *Παυσανίαν* I, 37,7). Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἀνασκαφῶν τούτων, αἵτινες ἐξακολουθοῦσιν εἰσέτι, γενήσεται λόγος προσεχῶς.

Digitized by Google

2. Δήλωσις ἀρχαίων

Ἐν Πειραιεῖ ἐδηλώθησαν παρ' ἰδιώταις κείμενα, κατ' ἔκθεσιν τοῦ *Δραγάτση*, τὰ ἑξῆς ἀρχαῖα:

«1. Παρὰ τῷ Ν. Πλατῇ βάσις τετραγωνική, λίθου λευκοῦ (ὕψος 0,13 πλ. 0,32), ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας τῆς ὁποίας γομφοῦται μολύβδῳ τὸ κάτω ἄκρον στήλης τετραγωνικῆς Ἑρμοῦ. Ἐπὶ τῆς προσόψεως τῆς βάσεως ἡ ἐπιγραφή:

Οι εφηβευσα[ντε]ς επι Θεοδωριδου
αρχοντος Ερμει
Δημονικος Απολλοδωρου Αιξωνευς
Θεομνηστος Κηφισοδωρου Παιανιευς
Σωσος Ευαρχιδου Οιηθεν
Παιδοτριβουντος Απολλοδοτου Αλιμουσιου

Ὁ κάτοχος ταύτης λέγει ὅτι εὗρεν αὐτὴν ὄπισθεν τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Τριάδος ἐν τῇ θεμελιώσει τῆς οἰκίας Κ. Λυγνοῦ.

2. Παρὰ Μήτρῳ Χριστοδούλου ἢ Μεθενίτῃ, ὄπισθεν τοῦ κήπου πρώην Μελετοπούλου κατὰ τὴν θέσιν Σταυρὸς ὑπάρχει στήλη ἐπιτυμβία λίθου φυσικοῦ, ὕψους 0,48, πλάτους 0,45, μετ' ἐπιγραφῆς:

Λεων
Ματριδος
Κηφισιευς

Ἀντὶ τοῦ η ἐν τῷ τρίτῳ στίχῳ ὑπάρχει ν. Τὰ γράμματα φέρουσι χρῶμα μέλαν ζωηρότατον.

3. Παρὰ τῷ αὐτῷ στήλη ἐπιτυμβία ὕψους 0,52, πλάτους 0,20, φέρουσα ἀετωμάτιον ἀνάγλυπτον καὶ ἐπιγραφήν:

Κλεανθε
Τιμεου
Ανκυληθεν
γυνη.

Τὰ μάρμαρα ἀμφότερα ἀνευρέθησαν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κτήτορος, οὐχὶ ἐν ᾗ νῦν κατάκεινται ἀλλ' ἑτέρᾳ κατὰ τὴν ὄπισθεν τῶν ἐργοστασίων συνοικίαν πρὸ τοῦ λόφου Καραβᾶ».

Google

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΜΟΥΣΕΙΟΙΣ

1. **'Εθνικὸν Μουσεῖον**

Κατὰ τοὺς μῆνας Νοέμβριον καὶ Δεκέμβριον εἰσήχθησαν εἰς τὸ 'Εθνικὸν Μουσεῖον, κατ' ἔκθεσιν τοῦ *Στάη*, τὰ ἐν τοῖς ἑπομένοις ἀρχαῖα :

1-11. Τὰ ὑπ' ἀρ. 1-11 ἀρχαῖα, εὑρεθέντα ἐν τῇ προεκτάσει τῆς γραμμῆς τοῦ σιδηροδρόμου 'Αθηνῶν-Πειραιῶς ἤτοι :

1. 'Υδρία λιθίνη (ἄνευ λαιμοῦ καὶ βάσεως) φέρουσα παράστασιν νεκρικὴν δεξιώσεως μιᾶς καθημένης καὶ ἑτέρας ἱσταμένης μορφῆς. (Εὑρετ. Γεν. 'Εφορ. 1973).

2. 'Ομοία ὑδρία, φέρουσα ἐπίσης παράστασιν νεκρικήν. Καθημένη γυνὴ δεξιοῦται ἄνδρα ἱστάμενον· ὄπισθεν τρίτη μορφή· ὑπεράνω ἡ ἐπιγραφή : «Φίλη». (Εὑρετ. Γεν. 'Εφορ. 1974)

3. 'Ανθέμιον ἐκ νεκρικῆς στήλης, καλῆς διατηρήσεως (Εὑρετ. Γεν. 'Εφορ. 1975).

4. Νεκρικὴ στήλη, (ὕψ. 0,87 πλάτ. 0,35) φέρουσα ἀνάγλυπτον ὑδρίαν, ἐπὶ τῆς κοιλίας τῆς ὁποίας εἰκονίζεται ἐν κοιλώματι ἀνὴρ ἱστάμενος, ἀσπίδα φέρων, δεξιούμενος ἱσταμένην πρὸ αὐτοῦ γυναῖκα, φέρουσαν ποδήρη χιτῶνα καὶ ἱμάτιον, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δὲ εἶδος πέπλου ἐπὶ τῶν νώτων πίπτοντος· ἐργασία κοινή. (Εὑρετ. Γεν. 'Εφορ. 1988).

5. Μέρος ἀναγλύφου τῶν καλουμένων νεκροδείπνων· εἰκονίζεται ἀνὴρ ἡμικεκλιμένος ἐπὶ κλίνης, κρατῶν κέρας διὰ τῆς ὑψουμένης δεξιᾶς καὶ φιάλην(;) διὰ τῆς ἀριστερᾶς, πρὸ τοῦ στήθους· παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ γυνὴ καθημένη κρατοῦσα πυξίδα· ἔμπροσθεν τῆς κλίνης τράπεζα, ἐφ' ἧς ὀπῶραι, κάτωθεν δὲ ταύτης ἀμφορεύς. 'Αριστερὰ τῆς κλίνης παῖς γυμνός, οἰνοχόος. Διατήρησις μετρία. 'Εργασία χειρωνακτική. "Υψ. 0,24 πλ. 0,30. (Εὑρ. Γεν. 'Εφ. 1989).

6. Τεμάχιον ἀναγλύφου ἐφ' οὗ εἰκονίζεται γρὺψ σπαράττων δορκάδα.—Τεμάχιον ἀναγλύφου (ἀναθηματικοῦ) ἐφ' οὗ δύο ἀνάγλυπτοι μικραὶ κεφαλαὶ (ἐλλείπουσι τὰ σώματα) ἐφθαρμέναι.—Ποὺς τραπεζοειδής. (Εὑρετ. Γεν. 'Εφορ. 1990).

Digitized by Google

7. Κορμὸς ἀγαλματίου ἀνδρικοῦ, φέροντος ἱμάτιον καταλεῖπον γυμνὸν τὸ στῆθος. Ἐφθαρμένον καὶ ἄχρηστον. (Εὑρ. Γεν. Ἐφορ. 1991).

8. Κεφαλὴ γυναικεία ἥττονος φυσικοῦ μεγέθους, ἔχουσα διάδημα περὶ τὴν κόμην, ταύτην δὲ οὔλην εἰς ζητωειδεῖς πλοκάμους περὶ τὸ μέτωπον διατεταγμένην ἐπιμελῶς. Ῥὶς ἀποκεκρουσμένη. Τέχνη καλὴ ἑλληνικῶν χρόνων. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2007).

9. Κορμὸς ἀγαλματίου γυμνοῦ, ἔχοντος τὸν ἀριστερὸν πόδα προτεταμένον. Λίαν ἐφθαρμένον. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2008).

10. Στήλη νεκρικὴ τεθραυσμένη ἄνωθεν· φέρει ἐντὸς πλαισίου ἀναγεγλυμμένους δύο αὐλοὺς παραλλήλως τεταγμένους· ἄγνωστον ἂν ὑπεράνω τούτων εἰκονίζετο καὶ ἕτερον ἀντικείμενον ἢ ἂν ἀναγεγραμμένη ἦν ἐπιγραφή τις. Ὕψ. 0,50. Σώζεται τὸ ὑπόβαθρον ταύτης ἐκ λίθου κοινοῦ, ἐφ' οὗ εἶνε διὰ μολύβδου στερεωμένη. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2010).

11. Στήλη ἐπιτυμβία ἐν εἴδει ναϊδίου φέρουσα γραπτὴν (δυστυχῶς ἐξηλειμμένην) τὴν παράστασιν· ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου φέρει ἐπιγραφήν. (Ἴδε σελ. 120 ἀρ. 44). Ὕψος 1 μ. πλ. 0,65. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2011).

12. Χρυσοῦν νόμισμα τῶν Ρωμαϊκοβυζαντινῶν χρόνων (Οὐάλεντος). Ἀπεστάλη ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 17148 (πρωτ. Ἐφορ. 9346) ἐγγράφου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1976).

13. Τρία τεμάχια χαλκῶν σκευῶν καὶ ἓν τεμάχιον πηλίνου ἀγγείου ἐπὶ τῶν ὁποίων σώζονται ἀρχαϊκαὶ ἐπιγραφαί. Ἐκ τῶν ἐν Ἐπιδαυρίᾳ ἀνασκαφῶν (ἴδε σ. 85 ἀρ. 1). (Εὑρετήρ. Γενικ. Ἐφορείας 1977).

14-23. Τὰ ἑξῆς ὑπ' ἀρ. 14-23 ἀρχαῖα εὑρεθέντα ἐν ταῖς ἐν Ραμνοῦντι ἀνασκαφαῖς (ἴδ. σ. 98 ἀρ. 3) ἤτοι :

14. Ἄγαλμα ἀκέφαλον (ὕψ. 0,85) ἱσταμένου ἀνδρὸς (Ἀμφιαράου)· εἰκονίζεται οὗτος περιβεβλημένος ἱμάτιον συγκρατούμενον διὰ τῆς δεξιᾶς πρὸ τοῦ στήθους· διὰ τῆς ἀριστερᾶς, κεκαλυμμένης ὑπὸ τὸ ἱμάτιον, κρατεῖ ῥάβδον(;) ἐπιτεθειμένην ἐπὶ ὀμφαλοῦ. Τέχνη χειρωνακτική. Ἵδρυτο ἐπὶ βάθρου ἀνεπιγράφου κατὰ χώραν κειμένου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1978).

15. Κορμὸς ἀγάλματος (ὕψ. 0,65) Διονύσου(;). Παρίστατο ὁ θεὸς ὄρθιος κεκαμμένην ἔχων τὴν ὀσφὺν (κατὰ Πραξιτέλειον τρόπον).

Ἑκατέρωθεν τῶν ὤμων ἀνὰ δύο πλόκαμοι. Ἔργον δεξιοῦ τεχνίτου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1979).

16. Κορμὸς μικροῦ ἀνδρικοῦ ἀγάλματος (ὕψος μέχρι τῶν μηρῶν ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ 0,35) ἀποκεκρουσμένος τὴν ἐπιφάνειαν. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1980).

17. Κορμὸς μικροῦ ἀγαλματίου ἀνδρικοῦ (ὕψ. ἀπὸ λαιμοῦ μέχρι τῶν μηρῶν 0,25). Τέχνη ἐπιμελής. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1981).

18. Ἑπτὰ (ἀρ. 7) τεμάχια ἀναθηματικῶν ἀναγλύφων ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀμφιαράου ἐν Ραμνοῦντι εἰκονίζοντα εἴτε ἱκέτας ἐν παρατάξει, ὡς συνήθως, εἴτε τὸν θεὸν ὄρθιον καὶ καθήμενον. Οὐδὲν τῶν τεμαχίων τούτων σώζει ἀρτίαν μορφήν τινα. Τέχνη καλή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1982).

19. Κεφαλὴ πωγωνοφόρου ἀνδρὸς (Ἀμφιαράου;) μικροῦ μεγέθους, ἀρχαΐζούσης τέχνης. Περὶ τὴν κόμην φέρει ταινίαν· ὄπισθεν δὲ ἡ κόμη ἀπολήγει εἰς κρωβύλον. Τὸ γένειον καὶ ἡ κόμη περὶ τὸ μέτωπον εἶνε κατὰ σχῆμα πεποιημένη. (Εὑρ Γεν. Ἐφορ. 1983).

20. Κεφαλὴ λίαν μικρὰ πωγωνοφόρου ἀνδρὸς (Ἀμφιαράου) καλῆς τέχνης καὶ διατηρήσεως. Τύπος Ἀσκληπιοῦ. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1984).

21. Κεφαλὴ παιδικὴ φυσικοῦ μεγέθους ἔχουσα τὴν κόμην βραχεῖαν καὶ οὔλην ὑπὲρ τὸν αὐχένα. Τέχνη κοινή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 1985).

22. Τεμάχιον ἀναθηματικοῦ ἀναγλύφου ἐφ' οὗ εἰκονίζονται ἱκέται ἱστάμενοι, κατὰ τὸ μέσον δὲ ἐπὶ στύλου πίναξ. Κάτωθεν τούτου παῖς κρατῶν ἀγγεῖον ἐξ οὗ λαμβάνει τι ἀνὴρ παρ' αὐτῷ ἱστάμενος, γέρων πωγωνοφόρος. Ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου ἡ ἐπιγραφή:

Βοιδιον Ιπποκρατης Ευαγγλος Αισχυλος

Ὕψ. 0,50 πλ. 0,50. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1986).

23. Δύω τεμάχια ἀναθηματικοῦ ἀναγλύφου (ἐλλιποῦς κατὰ τὸ μέσον) πλ. 0,50, ὕψ. 0,35. Εἰκονίζεται δεξιὰ μὲν ἀνὴρ ἡμικεκλιμένος ἐπὶ κλίνης καὶ παρ' αὐτῷ καθημένη γυνὴ (σωζομένη κατὰ τὸ ἥμισυ). Ἀριστερὰ δὲ εἰκονίζεται ἀνὴρ κατὰ κρόταφον ἱστάμενος, ἐρειδόμενος ἐπὶ ῥάβδου ὑπὸ τὴν μασχάλην, ἐσταυρωμένους ἔχων τοὺς πόδας· ὄπισθεν τούτου ἀνὴρ ἱστάμενος (ἱκέτης;) μικροτέρου μεγέθους τοῦ πρὸ αὐτοῦ ἱσταμένου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1987).

Digitized by Google

24. Ἀριστερὸν τεμάχιον ἐπιτυμβίου ἀναγλύφου πλακός, σῶζον μορφὴν γυναικείαν κατὰ τὸ ἄνω ἥμισυ τοῦ σώματος. Ἡ γυνὴ φέρει πέπλον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, ἔχει δὲ τὴν κόμην διατεταγμένην ἐπιμελῶς περὶ τὸ μέτωπον κατὰ τύπον ἀρχαϊκόν. Τὸ πρόσωπον τῆς μορφῆς ἀποκεκρουσμένον κατὰ τὴν ῥῖνα· ὕψ. 0,55, πλ. 0,20. Εὑρέθη κατὰ τὴν ὁδὸν Λέκα καὶ ἐδωρήθη ὑπὸ Χ. Κολιάτσου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1992).

25. Τεμάχιον ἀναγλύφου ἐπιτυμβίου. Διακρίνονται δύο μορφαὶ ἐν χειραψίᾳ (ἐλλείπουσι τούτων τὰ ἄνω τοῦ σώματος)· μικροτέρα δέ τις μορφὴ γυναικεία ἵσταται πλησίον τῆς πρώτης τῶν μορφῶν, προτείνουσα κέρας. Τέχνη ἐπιμελής. Ὕψ. 0,34, πλ. 0,25. Εὑρέθη ἐν τῇ παρὰ τὴν πλατεῖαν Ὁμονοίας οἰκίᾳ Πάγκα, ὑφ' οὗ καὶ ἐδωρήθη. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1993).

26-27. Τὰ ἑξῆς ὑπ' ἀρ. 26-27 ἀποσταλέντα ὑπὸ τῆς Μοιραρχίας Ἀρκαδίας διὰ τοῦ ὑπ' ἀρ. 12501 ἐγγράφου, κατασχεθέντα παρὰ τοῖς χωρικοῖς Κωνσταντοπούλῳ καὶ Λόντῳ ἐκ χωρίου Πιανᾶ, ἤτοι:

26. Ἀγαλμάτιον χαλκοῦν (ὕψ. 0,10) ἐλλιπὲς τὴν δεξιὰν χεῖρα· διὰ τῆς προτεταμένης ἀριστερᾶς κρατεῖ πρᾶγμά τι δυσδιάκριτον (αἰγίδα;). Τέχνη οὐχὶ λίαν ἐπιμελής. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1994).

27. Τρία νομίσματα, ὧν τὰ δύο ἀργυρᾶ (Αἰγίνης καὶ Ἀρκαδίας) καὶ ἓν χαλκοῦν κοινόν. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1995).

28. Ἀγαλμάτιον χαλκοῦν (ὕψ. 0,08) εἰκονίζον Τύχην· παρίσταται δηλονότι γυνὴ κρατοῦσα κέρας διὰ τῆς ἀριστερᾶς καὶ πηδάλιον διὰ τῆς δεξιᾶς, πόλον δὲ φέρουσα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Τέχνη ἀμελής, διατήρησις κακή. Εὑρέθη ἐν Μεθάνοις (χωρίον «Μεγαλοχώριον») ἐν τῷ ἀγρῷ τοῦ Γκίκα, ἀνασκάπτοντος Ἰωάν. Οἰκονόμου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1996).

29-36. Τὰ ἑξῆς ὑπ' ἀρ. 29-36 ἀρχαῖα εὑρεθέντα ἐν ταῖς ὑπὸ Γ. Γιαγιᾶ ἐν Ἐρετρείᾳ ἐνεργηθείσαις ἀνασκαφαῖς (ἴδ. σ. 86 ἀρ. 3), ἤτοι:

29. Δακτύλιος χρυσοῦς πεποικιλμένος διὰ λίθων πολυχρώμων ἐν σχήματι κανθάρου (ἐντόμου). Ἐλλείπει ὁ κατὰ τὸ μέσον λίθος καὶ ὁ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐντόμου. Ἐργασία ἐπιμελής. (Εὑρ. Γεν. Ἐφ. 1997).

30. Δακτύλιος χρυσοῦς φέρων ἐγγεγλυμμένον λίθον ἱκανῶς μέ-

Digitized by Google

γαν, ἐφ' οὗ εἰκονίζεται γυνὴ φέρουσα ἱμάτιον περὶ τὰ κάτω τοῦ σώματος ἀνέχουσα δὲ τοῦτο διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἐρειδομένης ἐπὶ στύλου. Ἐπὶ τῆς προτεταμένης δεξιᾶς κάθηται πτηνόν. Ἐργασία λεπτή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1998).

31. Ζεῦγος ἐνωτίων χρυσῶν πεποικιλμένων διὰ λίθων πολυχρώμων· ὑπὸ ρόδακα ὑπάρχει ἀνηρτημένη περιστερά. Ἐργασία λίαν λεπτή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 1999).

32. Χρυσῆ ταινία (διάδημα) φέρουσα ἀναγεγλυμμένας φανταστικὰς μορφάς, κατὰ τὸ μέσον δὲ ρόδακα ἐπιπρόσθετον (εἰς δύο τεθλασμένη). (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2000).

33. Χαλκοῦν ἐπίμηκες ἐργαλεῖον (εἶδος στύλου;) ὀξὺ μὲν κάτω, κωνικῶς δὲ ἀμβλὺ ἄνω. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2001).

34. Ἀργυρᾶ βελόνη ἔχουσα ἄνω κοιλότητα ἐν εἴδει κοχλιαρίου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2002).

35. Ὀστέϊνον ἐγκόλπιον, ἐν σχήματι χειρός, λῆγον εἰς φαλλόν. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2003).

36. Ἐκ χρυσοῦ ἐλάσματα,— δακτύλιος, ἐνώτια, καὶ ὀβολός,— πρὸς χρῆσιν νεκρικήν. Κοινά. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2004.

37. Ἀγαλμάτιον χαλκοῦν ταύρου, ἠκρωτηριασμένον καὶ ἄχρηστον. Ἐδωρήθη ὑπὸ Σ. Οἰκονομίδου δημοδιδασκάλου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2005).

38. Πλὰξ (πλ. 0,47, ὕψ. 0,33) ἀποκεκομμένη ἄνωθεν καὶ κατὰ τὸ ἀριστερὸν μέρος, ἔχουσα ἀνάγλυπτον παράστασιν τήνδε: Ἐπὶ κλίνης ἡμικείμενος ἀνὴρ κρατῶν διὰ τῆς ἀριστερᾶς φιάλην καὶ διὰ τῆς ὑψουμένης δεξιᾶς πιθανῶς κέρας· παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ καθημένη γυνή. Ἔμπροσθεν τῆς κλίνης τράπεζα μετ' ἐδεσμάτων, παρ' αὐτῇ δὲ ἀμφορεύς, καὶ παρὰ τούτῳ παῖς γυμνὸς ὑπηρετῶν. Τὰ πρόσωπα τῶν μορφῶν ἀποκεκρουσμένα. Τέχνη ἡ συνήθης τῶν νεκροδείπνων. Κατεσχέθη ἐν Λαυρίῳ, ἐστάλη δὲ ὑπὸ τοῦ Εἰσαγγελέως Ἀθηνῶν διὰ τοῦ ὑπ' ἀρ. 9392 ἐγγράφου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2006).

39. Κεφαλὴ γυναικεία φυσικοῦ μεγέθους καὶ ἀρίστης διατηρήσεως· τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου ἐξιδανικευμένα καίπερ προφανῶς εἰκονιστικά. Τὴν κόμην ἔχει κατὰ παράδοξον τρόπον διατεταγμένην εἰς πλεκτοὺς πλοκάμους ἐν εἴδει στροφίου περὶ τὸ

Google

μέτωπον, ἔμπροσθεν τοῦ ὁποίου σχηματίζεται ἐκ τούτων εἶδος στεφάνης. Ἐδωρήθη ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ κ. Ι. Λογοθέτου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2009).

Κατ' ἔκθεσιν δὲ τοῦ *Λόλλιγκ* εἰσήχθησαν αἱ ἑξῆς ἐπιγραφαί:

40. Αἱ ἐν σελ. 25 κ. ἑ. ὑπ' ἀρ. 8 καὶ περιγραφικῶς ἐν σελ. 40 καὶ ἑξῆς ὑπ' ἀρ. 1-8 τοῦ Δελτίου τούτου δημοσιευμέναι ἐπιγραφαί. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2012).

41. Τὸ ἐν σελ. 34 (ἀρ. 6) καὶ 55 βάθρον τοῦ Βρυάξιδος καὶ δύο ἀθηναϊκὰ νομίσματα σὺν τῷ βάθρῳ τούτῳ εὑρεθέντα, ὧν τὸ μὲν τετράδραχμον ἀρχαϊκόν, τὸ δὲ χαλκοῦν νόμισμα μετὰ τριήρεως. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2013).

42. Ἡ ἐν σελ. 62 δημοσιευμένη ἐπιγραφή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2014).

43. Αἱ ἐν σελ. 108 κ. ἑ. ὑπ' ἀρ. 1-2 δημοσιευμέναι ἐπιγραφαί. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2015).

44-62. Αἱ ἑξῆς ὑπ' ἀρ. 44-62 ἐπιγραφαὶ εὑρέθησαν ἐν ταῖς ἐργασίαις πρὸς προέκτασιν τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, πλησίον τῆς πλατείας τῆς Ὁμονοίας, ἐν ᾧ χώρῳ ἀνεγείρεται ὁ σταθμός. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2016-2033).

44. Πλὰξ ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου, μετ' ἀετώματος καὶ ἀκρωτηρίων· μῆκ. 0,47, πλ. 0,37 μ.

Ἀμφιδέξιος

Εὐξενίδο
Προσπάλτιος

Μεταξὺ τοῦ πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου στίχου χῶρος κενός, ἐφ' οὗ ὑπῆρχεν ἴσως ταινία ζωγραφισμένη.

Πρβ. τὴν ὑπ' ἀρ. 45 ἐπιγραφήν.

45. Πλὰξ ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου μετ' ἐπικράνου ἐν σχήματι στέγης καὶ παραστάδων, αἵτινες περικλείουσι χῶρον νῦν μὲν κενόν, ἐξ ἀρχῆς ὅμως πιθανῶς διακεκοσμημένον δι' εἰκόνος γραπτῆς. Μῆκ. 1,10, πλ. περ. 0,67 μ.

Ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου:

Εὐξενίδης Ἀμφιδέξιο

Πρβ. τὴν ὑπ' ἀρ. 44 ἐπιγραφήν, ἐξ ἧς ἐξάγεται ὅτι ὁ Εὐξενίδης ἦτο Προσπάλτιος.

Digitized by Google

46. Πλὰξ ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου μεθ' ἁπλοῦ ὁριζοντίου ἐπικράνου. Μῆκ. 0,78, πλ. 0,27 μ.

Εὐκράτης Καλλικράτος
Ῥόδυλλα

Ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν ὑπῆρχε βεβαίως εἰκών τις γραπτή, ἧστινος ὅμως δὲν διακρίνονται ἴχνη.

47. Πλὰξ ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου μετ' ἀετώματος εἰς ὀξὺ λήγοντος. Μῆκ. 0,80, πλ. περ. 0.40 μ.

Κατὰ τὸ μέσον τῆς ἔμπροσθεν ἐπιφανείας τῆς πλακὸς διακρίνεται πλησίον ἰχνῶν εἰκόνος γραπτῆς ἀμυδρῶς ἡ ἐπιγραφή:

Εὐτέλεα Παταίκ[α;

Τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ δευτέρου ὀνόματος φαίνεται ὅτι ἦτον Α. Διεσώθησαν τοῦ γράμματος τούτου λείψανα τοῦ ἀριστεροῦ ἡμίσεος.

48. Πλὰξ ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου. Μῆκ. 0,72, πλ. 0,30 μ.

Σίμη
Πα]ρηγορίς

49. Πλὰξ ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου. Μῆκ. 0,50, πλ. 0,27 μ.

Δημητρία
Ἡρακλεῶτις

50. Ὁμοία, ἄνω ἀκρωτηριασμένη. Μῆκ. 0,45, πλ. 0,25 μ.

Πλαθάνη
Ἐπικράτης

51. Ὁμοία. Μῆκ. 0,45, πλ. 0,24 μ.

Εὐτυχίδη[ς

52. Τεμάχιον ὁμοίας πλακός. Μῆκ. 0,28, πλ. 0,23 μ.

λ-ῆ μ]ειος
- - - - ε]ὺς

53. Κιονίσκος ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου.

Διονυσία
Ζωίλου
Ἡρακλεῶτις

Digitized by Google

54. Ὅμοιος.

'Ασία
Δίου
Μιλησία

55. Ὅμοιος.

Κρανὼ Θυρδαίου
Αἰθαλίδου
μήτηρ

56. Ὅμοιος.

Εἰρήνη
Σερουιλία
Δέκμου
χρηστὴ
χαῖρε

57. Ὅμοιος.

Πρῶτος
Πισίδης

58. Ὅμοιος.

Δημητρία
Σεργίωνος
Θρᾶττα

59. Ὅμοιος.

Θαρσιάσης
Φιλοάδους
Θηδαῖος

60. Ὅμοιος.

Σωτάδας
Κρής

61. Ὅμοιος.

Νάν[ν]ιον

62. Ὑπόθεμα σκεύους τινὸς οἷον περιρραντηρίου, ἐφ' οὗ ἀντιστρόφως τεθειμένου ἡ ἐπιγραφή. Ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου, μῆκ. 0,49μ.

Μενίσκος
Μήνιδος
Σινωπεύς

63-71. Αἱ ὑπ' ἀρ. 63-71 ἐπιγραφαὶ εὑρέθεῖσαι ἐν ταῖς πρὸς προέκτασιν τοῦ αὐτοῦ σιδηροδρόμου ἐργασίαις. Τούτων αἱ μὲν ὑπ' ἀρ. 63 καὶ 64 εὑρέθησαν ἐν τῇ ὁδῷ Ἀθηνᾶς πλησίον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἁγ. Μαύρας, αἱ δὲ ὑπ' ἀρ. 65-71 ἐν τῷ περὶ τὴν στοὰν τοῦ Ἀττάλου χώρῳ. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2034-2042).

63. Κιονίσκος ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου.

'Ολυμπιὰς
χρηστὴ

Digitized by Google

64. Ὅμοιος.

Σωτηρὶ[ς
Σωτηρίδου
Ἀ]ντιόχισσα

65. Τεμάχιον κίονος ἢ βάσεως ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου. Μῆκ. 0,25 μ.

Πελ. . , . .
Ἡρώ[δου; ἀπελεύ-
θερο[ς

66. Ὅμοιον.

Ἀντίοχος
Τελε]σφόρου Φ[ι-
λαΐ]δης;

67. Τεμάχιον κιονίσκου ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου.

Ἀγὼν
Ἀπολ]λωνίδ[ου
Ἀν]τιοχ[εύς

68. Ὅμοιον.

- - - ίων
- - - ω[ν]ος
- - - - ης

69. Σφαῖρα ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου, κατασκευασθεῖσα ἐκ κιονίσκου.

Ἱππόλοχος
- - - ΑΙ . . ο[υ
- - - - - .

70. Τεμάχιον ἐπιτυμβίου πλακός, ἧς σώζεται μόνον ἡ ἄνω ἀριστερὰ γωνία. Μῆκ. 0,25, πλ. 0,11, πάχ. 0,10 μ.

Προσο - - -

71. Τεμάχιον ἀετώματος ἐπιτυμβίου πλακὸς μετ' ἐπιστυλίου, ἐφ' οὗ ἡ ἐπιγραφή. Μῆκ. 0,25, πλ. 0,24, πάχ. 0,14 μ.

- - - - τιος Δειφίλο[υ

72-73. Ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ φαρμακοποιοῦ κ. Φιντικλῆ, κειμένης παρὰ τὴν ὁδὸν ἀγ. Κωνσταντίνου, μετεκομίσθησαν εἰς τὸ Μουσεῖον οἱ ἑξῆς δύο ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου κιονίσκοι. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2043-2044).

72.

Μηνᾶς
Ἀφροδισίου
Ἀντιοχεύς

73.

Ἐπίκτητος
Αἴνιος

74-75. Αἱ ἑξῆς δύο, εὑρεθεῖσαι ἐν ἀγρῷ τινι τοῦ κ. Δρακοπούλου, κειμένῳ παρὰ τὴν ἐξ Ἀμπελοκήπου εἰς τὴν Μεσόγειον ἄγουσαν ὁδὸν (ἐν τῇ θέσει «Τρίπιο Λιθάρι»). (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2045-2046).

74. Στήλη ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου. Μῆκ. 1,90, πλ. 0.70, πάχ. 0,33-35. Ἄνωθεν τῆς ἐπιγραφῆς δύο ῥόδακες.

Τ]ιμόθεος
Ἀγασικλέους
Σφήττιος

Ἀρχεδίκη
Χαιρέλεω
Αἰθαλίδο
Τιμήσιος
Τιμοθέου
Σφήττιος
Λυκίσκος
Διοδότου
Ἐπικηφίσιος

Κατ' ἀρχὰς ἐνεκολάφθησαν ἐπὶ τῆς στήλης μόνον οἱ τρεῖς πρῶτοι στίχοι, οἱ δὲ λοιποὶ προσετέθησαν οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον. Τὰ ἐπὶ τῆς στήλης ταύτης καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπ' ἀρ. 74 βάθρου ἀναφερόμενα πρόσωπα ἀνῆκον βεβαίως εἰς τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν ἢ τὸ αὐτὸ γένος, οὗτινος τὰ μέλη ἐτάφησαν ἐν τῷ κοινοταφίῳ, πλησίον τοῦ ὁποίου εὑρέθησαν αἱ ὑπ' ἀρ. 73 καὶ 74 ἐπιγραφαί.

75. Βάθρον ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου. Ἐν τῇ ἄνω ἐπιφανείᾳ περιφερὲς κοίλωμα (διαμ. 0,26). Ὕψ. 0,47, διάμ. 0,60 μ. Δύο τεμάχια.

Ἀγασικλῆς
Τιμοθέου
Σφήττιος.

2. Μουσεῖον Πειραιῶς

Εἰς τὸ Μουσεῖον Πειραιῶς εἰσήχθησαν, κατ' ἔκθεσιν τοῦ Δραγάτση, τὰ ἑξῆς:

«1. Μέρος φαιοῦ μαρμαρίνου μικροῦ βάθρου, (ὕψ. 0,05 πλάτους 0,13), ἀνευρεθὲν ἐν τοῖς χώμασι τοῖς παρὰ τὸ θέατρον τῆς Ζέας καὶ κατὰ τὴν πρὸς βορρᾶν αὐτοῦ ὁδόν· φέρει τὴν ἐπιγραφήν:

Αρτεμιδος
Ορθωσιας
Ηγεμονης

2. Μέρος ἐπιτυμβίας στήλης, λίθου λευκοῦ, (ὕψ. 0,15, πλάτους 0,17, πάχους 0,07), ἀνευρεθὲν ἐν ταῖς σκαφαῖς τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς-Λαρίσσης, φέρον ἐπιγραφήν:

Αβρω ενθαδε κειμαι. . . . .
γατηρ: ειμαριστοσ. . . . .
πολυχμον μνημ. . . . .
. . . αδ]ελφωι μητρ. . . . .

3. Στήλη ἐπιτυμβία (ὕψους 0,80 περίπου) μετὰ μικρᾶς προεξοχῆς κάτω πρὸς γόμφωσιν ἐπὶ βάσεως. Ἄνω φέρει κόσμημα ἐκ τριῶν ταπεινῶν ὀρθοκεράμων, εὐθὺς δὲ κάτωθεν ἐντὸς πλαισίου τετραγωνικοῦ μετὰ δύο παραστάδων ἀνάγλυφος κακοτεχνοτάτη κεφαλὴ νεανίου· εὐθὺς ὑπὸ ταύτην ἡ ἐπιγραφὴ ἥτις εἶνε δημοσιευμένη ἐν τῷ C. I. A. III ὑπ' ἀρ. 1360.

Τὴν στήλην προσήνεγκεν ὁ κ. Γ. Βραχνός.

3. Μουσεῖον Σύρου

Κατ' ἔκθεσιν τοῦ ἐπιμελητοῦ τοῦ ἐν Σύρῳ Μουσείου Α. Βλαστοῦ εἰσήχθη εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦτο, κατασχεθὲν ὑπὸ τῆς ἀστυνομικῆς ἀρχῆς Ἑρμουπόλεως καὶ τῷ ἐπιμελητῇ τούτῳ παραδοθέν, τὸ ἑξῆς ἀρχαῖον:

«Ἀγαλμάτιον εἰκονίζον γυναῖκα (ὕψ. 0,40) τέχνης ῥωμαϊκῶν χρόνων. Κεφαλὴ ἐκτενισμένη· αἱ χεῖρες διατηροῦνται ἀπὸ τοῦ βραχίονος· τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν εἶνε τεθραυσμένα· φέρει ποδήρη χιτῶνα μὲ πόρπην· περὶ τὸν λαιμὸν διατηροῦνται οἱ πόδες μὲ φαινομηρίδα ὁ δεξιός, ὁ ἀριστερὸς ποὺς ἐξέχει. Ἔχει τι ποικίλον περὶ τὴν ὀσφύν».

Digitized by Google

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

—Ἐργασίαι ἐν τῷ Ἐθν. Μουσείῳ. Αἱ ἐν τῷ Ἐθν. Μουσείῳ γινόμεναι ὑπὸ τοῦ Γεν·κοῦ Ἐφόρου ἐργασίαι πρὸς κατάταξιν τῶν γλυπτῶν ἐξηκολούθησαν ἀδιαλείπτως καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Ἡ ἐκτύπωσις δὲ τοῦ Καταλόγου προέβη μέχρι τοῦ 20οῦ τυπογραφικοῦ φύλλου.

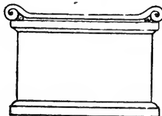
—Νομισματικὸν Μουσεῖον. Εἰς τὸν νομισματογνώμονα τοῦ παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Βιβλιοθήκῃ Νομισματικοῦ Μουσείου παρεδόθησαν καὶ ἅπαντα τὰ ἐν τῇ Γεν. Ἐφορείᾳ κατατεθειμένα νομίσματα τὰ ἐν Παρισίοις καὶ Γενεύῃ, μετὰ τὴν κλοπήν, κατασχεθέντα καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ **Feuardent** τῇ ἐν Παρισίοις Ἑλληνικῇ Πρεσβείᾳ παραδοθέντα.

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ

ΔΙΑΤΡΙΒΑΙ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Βωμὸς καὶ ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν.

1. Περὶ τὸ τέλος τοῦ Νοεμβρίου ἐ. ἔ. ἀνεκαλύφθη δέκα περίπου βήματα πρὸς Β. τοῦ βάθρου τῶν Θρια σίων (ἴδε σ. 25 κ. 84) κατὰ χώραν κείμενος εὐμεγέθης τετράγωνος ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου βωμός, ὅστις διὰ τὴν ἀρίστην αὐτοῦ διατήρησιν καὶ ὑπ' ἄλλας διαφόρους ἐπόψεις δέον νὰ καταταχθῇ ἐν τοῖς σημαντικωτέροις τῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν Ἀθήναις γενομένων εὑρημάτων. Τὸ σχῆμα τοῦ βωμοῦ δεικνύει τὸ παρατεθειμένον τζιγκογράφημα :

Ἡ πρόσοψις τοῦ βωμοῦ, τουτέστιν ἡ ἐνεπίγραφος πλευρὰ αὐτοῦ, ἦτο πρὸς Β. ἐστραμμένη, ἔβλεπε δηλαδὴ εἰς τὸ μέρος

τοῦ Διπύλου, οὔτινος ὁ ἄξων προεκτεινόμενος κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν πρὸς τὸ μέρος τῆς 'Ακροπόλεως παρέρχεται ἐγγύτατα τῆς θέσεως, ἐν ᾗ εὑρέθη ὁ νῦν ἐν τῷ 'Εθν. Μουσείῳ εἰσαχθεὶς βωμός. Εὑρέθη δὲ οὗτος ἱδρυμένος ἐπὶ διπλοῦ ἐξ 'Υμηττίου μαρμάρου κρηπιδώματος συνισταμένου ἐξ εὐρυχωροτέρου τινὸς ὑποβάθρου καὶ μικροτέρου τινὸς βάθρου, ἐφ' οὗ ἐστηρίζετο αὐτὸς ὁ βωμός. Τὸ ὑπόβαθρον προέχει ἐν τῷ ὄπισθεν τοῦ βωμοῦ κειμένῳ μέρει τοῦ βάθρου κατὰ 0,41$^{\mu}$, σχηματίζον τοιουτοτρόπως βαθμίδα ἢ π ρ ό θ υ σ ι ν, ἐφ' ἧς ἵστατο ὁ τὴν θυσίαν ἐκτελῶν ἱερεύς. 'Εκ τῆς ἐπεξεργασίας τῆς ἄνω ἐπιπέδου ἐπιφανείας τοῦ βωμοῦ, ἥτις ὑπενθυμίζει τρόπον τινὰ τὴν ἐπὶ τῶν πλίνθων τῶν ἀρχαίων οἰκοδομημάτων ἀναθύρωσιν, συμπεραίνω ὅτι ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἔκειτο κινητόν τι ἐπικάλυμμα, ὁποῖον παριστάνουσιν οὐκ ὀλίγαι ἐπ' ἀγγείων εἰκόνες.

'Η ἐπὶ τῆς κυριωτέρας προσόψεως τοῦ βωμοῦ ἐπιγραφὴ ἔχει ὡς ἑξῆς :

'Η β ο υ λ ὴ ἡ ἐ π ὶ Δ ι ο ν υ σ ί ο υ ἄ ρ χ ο ν τ ο ς ἀ ν έ θ η κ ε ν
'Α φ ρ ο δ ί τ ε ι ἡ γ ε μ ό ν ε ι τ ο ῦ δ ή μ ο υ κ α ὶ Χ ά ρ ι σ ι ν·
ἐπὶ ἱερέως Μικίωνος τοῦ Εὐρυκλείδου Κηφισιέως,
στρατηγοῦντος ἐπὶ τὴν παρασκευὴν Θεοβούλου Θεοφάνου Πειραιέως,

ἀνάγεται δὲ ὡς δεικνύει ἡ μνεία τῶν ἄλλοθεν γνωστῶν Διονυσίου, Μικίωνος καὶ Θεοβούλου περίπου εἰς τὸ τελευταῖον τρίτον τῆς τρίτης π. Χρ. ἑκατονταετηρίδος.

Λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ βωμοῦ θὰ δημοσιεύσω προσεχῶς ἀλλαχοῦ, προτιθέμενος νὰ ἐκθέσω αὐτόθι ἐκτενέστερον τὰ πορίσματα, ἅτινα κατὰ τὴν γνώμην μου ἐξάγονται ἐκ τῆς εὑρέσεως τοῦ βωμοῦ τούτου ὡς πρὸς τὴν τοπογραφίαν τῶν 'Αθηνῶν καὶ τὴν παρὰ τῷ Παυσανίᾳ περιγραφὴν μέρους τινὸς τῆς ἀρχαίας ἀγορᾶς. 'Ενταῦθα δὲ περιορίζομαι νὰ συνοψίσω διὰ βραχέων τὰ κυριώτερα τῶν πορισμάτων τούτων :

α') 'Η κατασκευὴ τοῦ βωμοῦ ἐγένετο τῇ εἰσηγήσει τοῦ Μικίωνος ἀναλαβόντος, ὡς ἱερέως τοῦ Δήμου καὶ τῶν Χαρίτων, τὴν ἐπιμέλειαν τῆς τακτοποιήσεως τῶν τοῦ ἱεροῦ τούτου.

β') 'Η ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τοῦ βωμοῦ νῦν τὸ πρῶτον ἀπαντῶσα ἐπωνυμία τῆς 'Αφροδίτης «'Ηγεμόνη τοῦ δήμου» δὲν διαφέρει

οὐσιωδῶς τῆς γνωστοτέρας ἐπωνυμίας τῆς αὐτῆς θεᾶς «Πάνδημος».

γ') Τὰ ὑπὸ τοῦ Παυσανίου (I, 14,6) περὶ τοῦ πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ Ἡφαίστου (τοῦ Θησείου) κειμένου ναοῦ τῆς Ἀφροδίτης Οὐρανίας εἰρημένα προέρχονται ἐκ συγχύσεως τοῦ συγγραφέως, ὅστις τὰ τὴν ἐν τοῖς παρὰ τὸν Ἰλισὸν κήποις λατρευομένην Ἀφροδίτην ἀφορῶντα μεταφέρει λανθασμένως εἰς τὴν ἐν τῇ ἀγορᾷ Πάνδημον.

δ') Ἡ ἐν τῷ παρὰ τῷ Ἁρποκρατίωνι ἑ. λ. «πάνδημος Ἀφροδίτη» χωρίῳ τοῦ Ἀπολλοδώρου μνημονευομένη «ἀρχαία ἀγορὰ» εἶνε ἡ ἐν τῷ Κεραμεικῷ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ἡφαιστείου κειμένη, διακρινομένη διὰ τοῦ ἐπιθέτου «ἀρχαία» ἀπὸ τῆς προεκτάσεως αὐτῆς, ἥτις ἀνῆκεν πιθανῶς εἰς τὸν δῆμον Κολλυτόν.

ε') Ἡ ἐν τῷ ὅρκῳ τῶν ἐφήβων ἀναφερομένη Ἡγεμόνη δὲν εἶνε οὔτε μία τῶν Χαρίτων οὔτε ἡ Ἄρτεμις-Ἑκάτη, ἀλλὰ ἡ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τοῦ βωμοῦ μνημονευομένη Ἀφροδίτη.

2. Πλὰξ ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου, ἧςτινος ἀπεθραύσθη τὸ ἄνω μέρος. Ἑκατέρωθεν τῆς ἐπιγραφῆς παραστάς, ἐξ οὗ ἐξάγεται ὅτι ὁ λίθος εἶχε τὸ σχῆμα ναϊδίου. Μῆκ. 0,76, πλ. 0,71μ. Διεσώθη τὸ τέλος τῆς ἐπιγραφῆς ἧς προτείνω τὴν ἑξῆς συμπλήρωσιν:

[Τὸ ὄνομα τοῦ ἀποθανόντος]
mil. [leg. - - ann. - -
stip. VIIII [hic.]s[i]t[us est. e. t.
Aurelius. Athenio. et. Cassius
Firminus. commilitones
et. heredes. ejus. f. c.

Εὑρέθη παρὰ τὴν ὁδὸν Ἀθηνᾶς πλησίον τοῦ ἐκκλησιδίου τῆς ἁγ. Μαύρας.

3. Τεμάχιον βάσεως ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου, ἧς σώζεται τὸ ἀριστερὸν ἄκρον. Μῆκ. 0,30, πλ. 0,12, πάχ. 0,22μ. Ἀνῆκεν πιθανῶς εἰς κατάλογον πρυτάνεων τῆς Οἰνηίδος φυλῆς, ἀνάγεται δὲ περίπου εἰς τοὺς χρόνους τῶν Ἀντωνείνων.

- - - σα . .
Αὐ]ρήλιος - -
Ἀ]ρτέμων

Digitized by Google

Φυλ[άσιοι
Φλ. Δωρό[θεος;
Μουσαῖος
Πόπλιος - -
Πόπλιος Ι - -
Μηνόφιλ[ος
Ὀνήσιμος Ε - -
Φλ. Εἰσίδωρ[ος
Ποπίλλιος Χ;
Ὄηθεν
Φιλοκράτης

Εὑρέθη πλησίον τῆς στοᾶς τοῦ Ἀττάλου.

Α. ΛΟΛΛΙΓΚ.

Ἱστοριογράφος Φίλιππος ἐκ Περγάμου.

Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαυρίᾳ ἀνασκαφῶν ἐνήργησαν οἱ τοῦ πλησίον κειμένου χωρίου «Λιγουριὸ» κάτοικοι λαθραίας ἀνασκαφὰς δι' ὧν ἀπεκαλύφθη ἀκέφαλον ἄγαλμα ἱματιοφόρου ἀνδρὸς καὶ ἐνεπίγραφον βάθρον. Τὰ εὑρήματα ταῦτα ἐγένοντο ἐν τῷ χώρῳ τῷ μεταξὺ τῆς θόλου τοῦ Πολυκλείτου καὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ.

Τὴν ἐπὶ τοῦ βάθρου ἐπιγραφὴν ἀνέγνωσεν ὁ τότε Γυμνασιάρχης Ναυπλίου κ. Δ. Πετρίδης, ὅστις καὶ ἀνεκοίνωσε τὸ κείμενον τοῦτο δι' ἐπιστολῆς τῷ Γραμματεῖ τῆς ἀρχ. Ἑταιρίας κ. Στ. Κουμανούδη.

Τὸ κείμενον τοῦτο ἐδημοσίευσεν ὁ κ. Κουμανούδης ἐν τῇ Παλιγγενεσίᾳ (1874 ἀρ. 2985). Τὸ ἄρθρον δὲ τοῦτο τῆς Παλιγγενεσίας ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ Ἀθηναίῳ (τόμ. Γ'. σ. 273). Τὸ κείμενον ἀνεδημοσιεύθη ὑπὸ Kaibel (Epigrammata graeca, σ. XIX ἀρ. 877[6]) καὶ ὑπὸ J. Martha (Bull. de corr. hellénique 1878 σ. 273).

Ἡ ἐπιγραφὴ αὐτη, ἣν δημοσιεύω ὄπισθεν ἐν πανομοιοτύπῳ, ἔχει ἐν μεταγραφῇ οὕτως:

ΑΝΘΕΤΟΜΕΝΜΕΠΙΔΑΥΡΟΣΑΡΙΣΤΕΙΔΑΟΦΙΛΙΠΠΟΝ
ΠΕΡΓΑΜΟΘΕΝΘΕΙΑΣΚΟΙΡΑΝΟΝΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΑΓΛΑΙΣΑΝΔΕΛΛΑΝΕΣΕΠΕΙΠΟΛΕΜΟΓΡΑΦΟΝΑΥΔΑΝ
ΕΚΛΑΓΟΝΑΜΕΡΙΩΝΚΟΣΜΟΝΕΠΕΡΧΟΜΕΝΟΣ
※
ΕΓΩΠΑΝΤΟΙΩΝΠΑΘΕΩΝΚΑΙΞΥΝΕΧΕΟΣΑΛΛΗ
ΛΟΦΟΝΙΗΣΑΝΑΤΕΤΗΝΑΣΙΗΝΚΑΙΤΗΝΕΥΡΩ
ΠΗΝΚΑΙΤΑΛΙΒΥΩΝΕΘΝΕΑΚΑΙΝΗΣΙΩΤΕΩΝ
ΠΟΛΙΑΣΚΑΘΗΜΕΑΣΓΕΓΕΝΗΜΕΝΩΝΟΣΙΗ
ΧΕΙΡΙΤΗΝΤΕΡΙΤΩΝΚΑΙΝΩΝΠΡΗΞΕΩΝΙΣ
ΤΟΡΙΗΝΕΞΗΝΕΓΚΑΕΣΤΟΥΣΕΛΛΗΝΑΣ
ΟΚΩΣΚΑΙΔΙΗΜΕΩΝΜΑΝΘΑΝΟΝΤΕΣΟΚ
ΣΑΔΗΜΟΚΟΠΙΗΚΑΙΚΕΡΔΕΩΝΑΜ
ΚΑΙΣΤΑΣΙΕΣΕΜΦΥΛΙΟΙΚΑΙΤΙΣΤΙΩ
ΚΑΤΑΛΥΣΙΕΣΓΕΝΝΩΣΙΝΚΑΚΑΠΑΡΑ
ΡΗΣΕΙΠΑΘΕΩΝΑΛΛΟΤΡΙΩΝΑΠΕΝΘΗ
ΠΟΙΕΩΝΤΑΙΤΑΣΤΟΥΒΙΟΥΔΙΟΡΘΩΣΙΑΣ

Ἄνθετο μὲν μ' Ἐπίδαυρος Ἀριστείδαο Φίλιππον
Περγαμόθεν θείας κοίρανον ἱστορίας,
ἀγλάϊσαν δ' Ἕλλανες, ἐπεὶ πολεμογράφον αὐδὰν
ἔκλαγον ἀμερίων κόσμον ἐπερχόμενος.

·Χ·

Ἐγὼ παντοίων παθέων καὶ ξυνεχέος ἀλλη-
λοφονίης ἀνά τε τὴν Ἀσίην καὶ τὴν Εὐρώ-
πην καὶ τὰ Λιβύων ἔθνεα καὶ Νησιωτέων

πόλιας καθ᾽ ἡμέας γεγενημένων ὁσίη
χειρὶ τὴν περὶ τῶν καινῶν πρήξεων ἱσ-
τορίην ἐξήνεγκα ἐς τοὺς Ἕλληνας,
ὅκως καὶ δι᾽ ἡμέων μανθάνοντες ὁκό-
σα δημοκοπίη καὶ κερδέων ἀμ[ετρησίη]
καὶ στάσιες ἐμφύλιοι καὶ πίστιων
καταλύσιες γεννῶσιν κακὰ παρα[τη]-
ρήσει παθέων ἀλλοτρίων ἀπενθή[τους]
ποιέωνται τὰς τοῦ βίου διορθώσιας.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη γέγραπται ἐπὶ τετραγώνου ἐκ τιτανολίθου βάθρου ἔχοντος ὕψος 0,48 καὶ πλάτος 0,62. Καίτοι δὲ πρὸ τοσούτων ἐτῶν εἶνε δημοσιευμένη, διατελεῖ σχεδὸν ἄγνωστος, διότι δὲν ἀνεγνωρίσθη καὶ δὲν ἐτονίσθη ἀρκούντως ἡ σημασία αὐτῆς.

Δημοσιεύων ἐν τῇ Παλιγγενεσίᾳ τὸ κείμενον τῆς ἐπιγραφῆς ὁ κ. Κουμανούδης προστίθησι τὰ ἑξῆς: «ἡ ἐπιγραφὴ γνωρίζει ἡμῖν ἄγνωστον ἄλλοθεν συγγραφέα τῆς ἀρχαιότητος ἔχοντα τόσην ἠθικὴν τάσιν, ὥστε καὶ ἐπὶ τοῦ λίθου του ἐφρόντισε νὰ τὴν διατρανώσῃ ἐμφαντικῶς, οὐδέν τι διάφορον ποιήσας ἢ ὅτι καὶ ὁ Θουκυδίδης καὶ ὁ Πολύβιος καὶ ὁ Διόδωρος καὶ ὁ Σαλλούστιος καὶ ὁ Τάκιτος ἐποίησαν εἰς διάφορα μέρη τῶν συγγραφῶν των». Τὰ αὐτὰ προστίθησι καὶ ὁ Kaibel, «Epigramma civitas Epidauriorum, subscripta ipse Philippus insculpenda curavit». Εὐτυχέστερος ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ τῆς ἐπιγραφῆς εἶνε ὁ Martha, ὅστις τέσσαρας μὲν μόνον στίχους ἔγραψε διὰ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην, οὐχ ἧττον ὑποδηλοῖ ἐν αὐτοῖς, εἰ καὶ μετὰ δισταγμοῦ τινος, τὴν ὀρθὴν αὐτῆς ἑρμηνείαν λέγων τάδε: «cette inscription semble conserver, dans la seconde partie, un passage de l' œuvre même de cet historien». Ἐν τούτοις τὸ ὑπὸ τοῦ Martha δημοσιευθὲν ἐπιγραφικὸν κείμενον δὲν ἔχει ὀρθῶς, διότι τὰ γράμματα τοῦ πρώτου μέρους τῆς ἐπιγραφῆς φαίνονται ἀρχαιότερα τῶν τοῦ δευτέρου μέρους, ἐν ᾧ εἶνε σύγχρονα καὶ ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς ἐχαράχθησαν, ὡς βλέπει τις ἐν ᾧ δημοσιεύομεν ἐνταῦθα πανομοιοτύπῳ. Ἂν δὲ τὰ δύο τῆς ἐπιγραφῆς μέρη δὲν ἦσαν ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς γεγραμμένα, θὰ ἔλειπεν εἷς τῶν σπουδαιοτάτων λόγων πρὸς ὑποστήριξιν τῆς εἰκασίας ὅτι τὸ δεύτερον μέρος τῆς ἐπιγραφῆς εἶνε ἀπόσπασμα αὐτοῦ τοῦ συγγράμματος τοῦ Φιλίππου.

Digitized by Google

Οὐδένα ἀληθῶς βλέπω λόγον ἐξ οὗ ὁρμηθέντες οἱ πρῶτοι ἐκδόται τῆς ἐπιγραφῆς ἰσχυρίσθησαν ὅτι τὸ δεύτερον αὐτῆς μέρος ἐχαράχθη ἐπὶ τοῦ λίθου τῇ φροντίδι αὐτοῦ τοῦ Φιλίππου, εἶνε δηλ. ἐπιγραφὴ συνταχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Φιλίππου πρὸς ἔπαινον ἑαυτοῦ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ χαραχθῇ ἐπὶ τοῦ βάθρου τοῦ ὑπὸ τῆς πόλεως τῶν Ἐπιδαυρίων ἀνιδρυθέντος αὐτῷ ἀνδριάντος.

Ἡ ἐπιγραφὴ διαιρεῖται εἰς δύο μέρη διαχωριζόμενα ἀπ' ἀλλήλων διὰ χιαστοῦ σημείου στίξεως. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος εἶνε ἐπίγραμμα ἐν δωρικῇ διαλέκτῳ συντεταγμένον, τὸ δὲ δεύτερον εἶνε πεζὸς ἰωνικὸς λόγος. Ἀμφότερα δὲ ἔχουσι τὸ αὐτὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων καὶ ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς συγχρόνως ἐχαράχθησαν. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην τὸ δεύτερον μέρος εἶνε οὕτως εἰπεῖν συνέχεια τοῦ πρώτου. Ἀλλὰ τὸ πρῶτον μέρος εἶνε αὐτὴ ἡ ὑπὸ τῶν Ἐπιδαυρίων, τῶν ἀνιδρυσάντων τὸ ἄγαλμα, συνταχθεῖσα ἐπιγραφή, ἥτις ἐχαράχθη τῇ παραγγελίᾳ αὐτῶν· συγχρόνως ὅμως διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς καὶ ἑπομένως τῇ παραγγελίᾳ τῶν ἰδίων Ἐπιδαυρίων ἐχαράχθη καὶ τὸ δεύτερον μέρος, ὅπερ εἶνε οὐχὶ ἐν δωρικῇ, ἐν τῷ γλωσσικῷ δηλ. ἰδιώματι τῶν Ἐπιδαυρίων, ἀλλ' ἐν ἰωνικῇ διαλέκτῳ γεγραμμένον. Τὸ κείμενον ἄρα τοῦτο θὰ προϋπῆρχε καὶ θὰ ἦτο πρόχειρον, ὥστε προφανῶς θὰ ἐλήφθη ἐξ αὐτῆς τῆς συγγραφῆς τοῦ ἱστοριογράφου. Τὸ πρᾶγμα εἶνε εὐεξήγητον: Αὐτὸ τὸ ὁποῖον καὶ ὁ Θουκυδίδης καὶ ὁ Πολύβιος καὶ ὁ Διόδωρος καὶ ὁ Σαλλούστιος καὶ ὁ Τάκιτος ἐποίησαν εἰς διάφορα μέρη τῶν συγγραφῶν των, αὐτὸ τοῦτο ἐποίησε καὶ ὁ Φίλιππος· οἱ δὲ Ἐπιδαύριοι, οἵτινες ἀνήγειραν τούτῳ ἀνδριάντα, ἐχάραξαν ἐπὶ τοῦ βάθρου σὺν τῇ ἀναθηματικῇ ἐπιγραφῇ καὶ ἀπόσπασμα ἐκ τῆς ἱστορίας αὐτοῦ δεικνύον ποῖος ὁ ὑπ' αὐτῶν τιμώμενος ἀνὴρ καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ποίων ἀξιωμάτων συνέγραψε τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἄρα αὕτη ὄχι μόνον γνωρίζει ἡμῖν τὸ ὄνομα ἀγνώστου ἄλλοθεν ἱστοριογράφου, Φιλίππου τοῦ ἐκ Περγάμου, ὄχι μόνον παρέχει ἡμῖν πληροφορίας περὶ τοῦ εἴδους τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ, διδάσκει δηλ. ἡμᾶς ὅτι ἔγραψεν ἱστορίαν Παγκόσμιον, ἀλλά, τὸ πάντων σπουδαιότατον, διασώζει ἡμῖν ἀπό-

σπασμα αὐτῆς τῆς ἀπολεσθείσης ἱστορίας του. Ἐν τούτῳ δὲ ἔγκειται ἡ μεγίστη τῆς ἐπιγραφῆς σπουδαιότης. Τὸ διασωθὲν ἡμῖν τοῦτο κείμενον εἶνε, ὡς φαίνεται, τὸ προοίμιον τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἱστορίας.

Κατὰ τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων ἡ ἐπιγραφὴ προέρχεται πιθανῶς ἐκ τῆς Β'. ἢ Α'. ἑκατονταετηρίδος π. Χ.

Τὰς ἐπενεκτέας διορθώσεις ἐν τῷ διὰ τῆς Παλιγγενεσίας δημοσιευθέντι λελανθασμένῳ ἐνιαχοῦ κειμένῳ νομίζω περιττὸν νὰ σημειώσω ἐνταῦθα ἀρκούμενος εἰς τὴν δημοσίευσιν τοῦ ὀρθοῦ κειμένου τῆς ἐπιγραφῆς.

Ὁ λίθος διετηρεῖτο, ὡς φαίνεται, καλλίτερον καθ' ὃν χρόνον ἀνεκαλύφθη, διότι ἐν τῇ Παλιγγενεσίᾳ ἀναγινώσκομεν: ἀ μ ε τ ρ η σ ί η (ς. 12), π α ρ α τ η ρ ή σ ε ι (ς. 11), ἀπενθήτους (ς. 15), ἐν ᾧ σήμερον ἀναγινώσκομεν ἐπὶ τοῦ λίθου μόνον ἀμ[ε-τρησίη], π α ρ α [τ η] ρ ή σ ε ι, ἀ π ε ν θ ή [τ ο υ ς].

Π. Καββαδιας

ΤΕΛΟΣ

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΙΝΑΞ ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΟΣ

Τόποι ἐξ ὧν αἱ ἐπιγραφαί:

Α

Digitized by Google

B

Γ

Δ

Ρ

Σ

Τ

Υ

Φ

Χ

ΠΙΝΑΞ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ἀνασκαφαί.

Ἐργασίαι Γενικῆς Ἐφορείας καὶ εἰδήσεις περὶ τῶν Μουσείων.

Digitized by Google

—Ἐκτύπωσις Καταλόγου τοῦ Ἐθν. Μουσείου σ. 126.
— Νόμος περὶ ἀνασκαφῆς τῶν Δελφῶν σ. 38.
— Αἰγυπτιακαὶ ἀρχαιότητες Συλλογῆς Ἰωάννου Δημητρίου σ. 91.
— Περὶ παραδόσεως νομισμάτων τῷ νομισματικῷ Μουσείῳ σ. 91 καὶ 126.
—Ἵδρυσις ἀρχαιολογικῆς Συλλογῆς ἐν Λεβαδείᾳ σ. 91.
— Συλλογὴ Τανάγρας σ. 91.

Διάφορα εὑρήματα.

—Ἐν Κάμπῳ δήμου Ἀβίας τῆς Οἰτύλου σ. 25, 7.
—Ἐν Ἀθήναις σ. 25, 8. σ. 34, 6.

Δήλωσις ἀρχαίων.

—Ἐν Πειραιεῖ ὑπὸ Ν. Πλατῆ καὶ Μήτρου Χριστοδούλου ἢ Μεθενίτη, σ. 114, 2.
—Ἐν Αἰγίνῃ ὑπὸ Σταματέλου Σταματιάδου σ. 91.
—Ἐν Περαχώρᾳ ὑπὸ Γεωργ. Αἰκατερίνη καὶ Χρ. Λυπομπώλη σ. 91.

Προσκτήματα Ἐθν. Μουσείου.

—Ἐκ Θορικοῦ σ. 14, 80-87.
—Ἐκ Βάρης σ. 15, 96-104.
—Ἐξ Ἀθηνῶν σ. 16, 105. σ. 28, 1-3. σ. 36, 1-4. σ. 70, 7. σ. 88, 17-28. σ. 90, 29. σ. 103, 21-24. σ. 104, 36. σ. 115, 1-11. σ. 116, 12. σ. 118, 24. σ. 118, 25. σ. 119, 39. σ. 120, 40-73
—Ἐξ Ἀθηνῶν (θέσις «Τρύπιο Λιθάρι») σ. 124, 74-75.
—Ἐκ Λαρίσσης σ. 16, 106.
—Ἐκ Νάξου σ. 17, 107.
—Ἐκ Μαραθῶνος σ. 69, 1-5.
—Ἐξ Ἐπιδαύρου σ. 70, 6. σ. 87, 1. σ. 116, 13.
—Ἐκ Τριπόλεως σ. 87, 2-12.
—Ἐκ Δαφνίου (κατασχεθέντα) σ. 88, 13-16.
—Ἐκ Μήλου σ. 90, 30.
—Ἐκ Βοΐτσης, θέσις Ἅγ. Πέτρος, σ. 90, 31.
—Ἐξ Ἐρετρίας σ. 100, 1-20. σ. 118, 29-36.
—Ἐξ Ἀκραιφνίου (ἱερὸν Πτῴου Ἀπόλλωνος) σ. 103, 25-35.
—Ἐκ Ραμνοῦντος σ. 116, 14-23.
—Ἐκ Πιανᾶ δήμου Φαλάνθου Μαντινείας σ. 118, 26-27.
—Ἐκ Μεθάνων (Μεγαλοχωρίου) σ. 118, 28.
—Ἐκ Λαυρίου σ. 119, 38.
—Ἐκ δωρεῶν σ. 4, 1. σ. 119, 37.

Προσκτήματα Ἐπαρχιακῶν Μουσείων.

— Μουσείου Πειραιῶς σ. 125, 2.— Μουσείου Σύρου σ. 126, 3.

Κατάσχεσις ἀρχαίων.

Ἐν Ἀθήναις ἐν κατασκευαζομένῃ γραμμῇ σιδηροδρόμου Πειραιῶς - Λαρίσσης σ. 36, 1. — Ἐκ Διευθύνσεως Ἀστυνομίας σ. 37, 2. — Παρὰ Βρεττῷ τινι σ. 37, 4.

Ἐν Πειραιεῖ παρὰ Ν. Πιστῶν σ. 87, 2-12.

Ἐν Δαφνίῳ παρὰ Δ. Βασιλείου σ. 88, 13. — Παρὰ James Madeley σ. 88, 14.— Παρὰ Ἀλφρέδῳ Παλμύρᾳ σ. 88, 15.— Παρὰ Γ. Ντάκῳ σ. 88, 16.

Ἐν Πιανᾷ δήμου Φαλάνθου Μαντινείας παρὰ Κωνσταντοπούλῳ καὶ Λόντῳ σ. 118, 26-27.

Ἐν Λαυρίῳ σ. 119, 38.—Ἐν Πυρὶ Θηβῶν παρὰ Β. Κουτουμάνη σ. 17.

Δωρηταὶ ἀρχαίων.

Σταῦρος Ἀνδρόπουλος ἀρειοπαγίτης σ. 4, 1-79.—Ἰ. Κονδάκης σ. 16, 106. — Ἀ. Καράλης σ. 70, 7. — Διεύθυνσις ἀεριόφωτος Ἀθηνῶν σ. 104, 36. — Χ. Κολιάτσος σ. 118, 24.—Ἰ. Πάγκας σ. 118, 25 — Σ. Οἰκονόμου δημοδιδάσκαλος σ. 119, 37.—Ἰ. Λογοθέτης ἰατρὸς σ. 119, 39.

Ξυλογραφήματα.

Τοιχογράφημα βάθρου Βρυάξιδος σ. 35.— Ἐπιγραφὴ σ. 73.— Ἐπιγραφὴ σ. 79.—Ἐπιγραφαὶ σ. 93.— Τοιχογράφημα σ. 127.

Πίνακες.

Πίναξ ἐπιγραφῶν ἐξ Ἀθηνῶν Α'. σ. 70.

Διατριβαί.

Digitized by Google

Digitized by Google

ΓΕΝΙΚΗ ΕΦΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΩΝ

ΔΕΛΤΙΟΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΦΟΡΟΥ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΩΝ

Π. ΚΑΒΒΑΔΙΑ

ΤΟΜΟΣ Η'.

ΕΤΟΣ 1892

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Σ. Κ. ΒΛΑΣΤΟΥ
63 ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 63 — 14 ΟΔΟΣ ΝΙΚΗΣ 14

1892

Digitized by Google

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1892

ΤΕΥΧΟΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ ΚΑΙ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΚΑΙ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

1. Ἀνασκαφαὶ κατὰ τὸν ἔξω Κεραμεικόν.

Ἐπανελήφθησαν αἱ ὑπὸ τῆς Γενικῆς Ἐφορείας δαπάναις τοῦ Ὑπουργείου ἐνεργούμεναι ἀνασκαφαὶ τάφων κατὰ τὸν ἔξω Κεραμεικόν, ἐν τῷ παρὰ τὴν ὁδὸν Πειραιῶς γηπέδῳ Καρατζᾶ. (Ἴδ. *Δελτίον*, 1891, σ. 67, 2 καὶ σ. 86, 2).

2. Ἀνασκαφαὶ παρὰ τὴν Πνύκα.

Ἀδείᾳ τοῦ Ὑπουργείου ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ Γερμανικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου, διὰ τοῦ κ. Δαῖρφελδ, ἀποπειρατήριοι ἀνασκαφαὶ ἐν τῷ χώρῳ τῷ νοτιοανατολικῷ τῆς Πνυκός. Κύριος σκοπὸς τῶν σκαφικῶν τούτων ἐργασιῶν ἦτο ἡ ἀποκάλυψις τῆς Ἐννεακρούνου, κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς πόλεως κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κ. Δαῖρφελδ κειμένης. Τὰ μέχρι τοῦδε ἀποτελέσματα τῶν ἐργασιῶν τούτων δὲν προσέθεσάν τι εἰς ὑπερίσχυσιν τῆς γνώμης ταύτης, εἶνε ὅμως ἱκανῶς ἐνδιαφέροντα διὰ τὴν τοπογραφίαν τῆς πόλεως. Ἀπεκαλύφθη ἀρχαία ὁδός, διάφορα ἰδιωτικὰ (ὑπερκείμενα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἅτε ἐκ διαφόρων ἐποχῶν προερχόμενα) κτίσματα, καὶ ὑδραγωγοὶ εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς ἀρχαίας πόλεως ὕδωρ διοχετεύοντες. Εὑρέθησαν δὲ καὶ ἐπιγραφαί τινες, ὁρόσημα, κατὰ χώραν κείμεναι, οἷον

α') *Ηορος Λεσχης* (γράμματα ἀρχαϊκά).

β') *Ηορος*.

γ') *Ορος οικιας υποκειμενης Χ Περιανδρωι Χολαρ(γει)*.

δ') *Ορος οικιας υποκειμενης Αλαιευσι* : Η Η (αἱ δύο τελευταῖαι

ἐπιγραφαὶ εἶνε κεχαραγμέναι ἐπὶ τῶν τειχῶν μιᾶς τῶν ἀποκαλυφθεισῶν οἰκιῶν).

ε') *Αυτοκρα[τορι] Αδριανῳ Ολυ[μπιω]* (ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη εὑρέθη ἐν τοῖς χώμασι).

3. Ἀνασκαφαὶ παρὰ τὴν ἱερὰν ὁδόν.

Αἱ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ὑπὸ τῆς ἀρχ. Ἑταιρίας διὰ τοῦ διδάκτορος Δ. Καμπούρογλου ἀρξάμεναι ἀνασκαφαὶ παρὰ τὴν ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Ἐλευσῖνα ἁμαξιτὴν ὁδόν, ἰδίως ἐν τῷ **ἱερῷ τῆς Ἀφροδίτης** (ἴδε *Δελτίον* 1891, σ. 113, 1), ἐξηκολούθησαν ἄνευ διακοπῆς.

Αἱ κατὰ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης ἀνασκαφαὶ ἔσχον ἄξια λόγου ἀποτελέσματα. Ἀπεκαλύφθη σχεδὸν ὁλόκληρον τὸ ἱερὸν τοῦτο, ὃ συνίσταται εἰς τέμενος περικλεῖον καὶ τὸ πρὸ τῶν ἀνασκαφῶν γνωστὸν ἐκεῖνο μέρος τοῦ βράχου, ἐν ᾧ αἱ πολλαὶ πρὸς ἐναπόθεσιν ἀναθημάτων κόγχαι, καὶ εἰς ἄλλα τινὰ ἀγνώστου χρήσεως οἰκοδομήματα. Εὑρέθησαν δὲ κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς ταύτας ἀγαλμάτιά τινα γυναικεῖα (Ἀφροδίτης;) ἠκρωτηριασμένα, μαρμάριναι περιστεραὶ καὶ γεννητικὰ γυναικεῖα μόρια. Τινὰ τῶν ἀναθημάτων τούτων φέρουσιν ἐπιγραφάς, οἷον:

α'. Παμφιλη Αφροδιτη.

β'. Φιλουμενη Αφροδιτη
χαριζομενη. Επαινειτε
οι παριοντες.

γ'. Φαλακριων Αφροδιτη
ανεθηκε.

Εὑρέθησαν δὲ καὶ βάθρα φέροντα τὰς ἑξῆς ἐπιγραφάς:

α'. Γαληνη ανεθηκε.

β'. - - - ευξαμενη
Αφροδιτη ανεθηκε.

γ'. Αγασιων Αφροδιτη
ανεθηκε.

δ'. Πειθοι Καλλιμαχος
τηνδ' ανεθηκε Σολευς.

Ἀπέναντι δὲ τοῦ ἱεροῦ τούτου ἀπεκαλύφθη τετράπλευρον οἰκοδόμημα ἐκ πολυγωνικῶν λίθων κατεσκευασμένον (μ. 25,00 πλ. 11,50).

Digitized by Google

Εἰς τί ἐχρησίμευε τὸ πάλαι τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο, ἄγνωστον· ἐπὶ Παυσανίου θὰ ἦτο ἤδη, ὥσπερ καὶ σήμερον περίπου, κατερειπωμένον, διότι ὁ περιηγητὴς ἀναφέρει ἀπέναντι τοῦ ἱεροῦ οὐχὶ οἰκοδόμημα ἀλλὰ «*τεῖχος ἀργῶν λίθων θέας ἄξιον*» (προφανῶς δὲ διὰ τῶν λέξεων τούτων αὐτοῦ τοῦ νῦν ἀποκαλυφθέντος οἰκοδομήματος μνείαν ποιεῖται ὁ Παυσανίας). Μεταξὺ δὲ τοῦ οἰκοδομήματος τούτου καὶ τοῦ ἱεροῦ διέρχεται ἡ *ἱερὰ ὁδός*, ἧς ἀπεκαλύφθη νῦν ἱκανῶς μέρος καλῶς διατηρούμενον καὶ θέας ἀληθῶς ἄξιον. Κατὰ τὸ μέρος δὲ τοῦτο τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ εὑρέθη κατὰ χώραν κείμενος, παρὰ τὴν πρὸς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης πλευρὰν τοῦ μνημονευθέντος πολυγωνικοῦ οἰκοδομήματος, ἀκέφαλος Ἑρμῆς τῆς τετραγώνου ἐργασίας, ἐφ' οὗ ἐπιγραφή:

Ζ
ΕΞΑΣΤΕ
ΩΣ

τὴν ἀπὸ τοῦ Διπύλου μέχρι τοῦ μέρους ἐκείνου ἀπόστασιν προφανῶς δηλοῦσα (γράμματα ῥωμαϊκῶν χρόνων).

Ἐγένοντο δὲ σκαφικαὶ ἐργασίαι καὶ ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Δαφνίου. Ἐνταῦθα ἀπεκαλύφθησαν λείψανά τινα κρηπιδωμάτων ἐπιτυμβίων, ὡς φαίνεται, μνημείων, ὧν πολλὰ ὡς γνωστὸν ἔκειντο κατὰ μῆκος τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ· εὑρέθη δὲ ἐντετειχισμένος ἐν μεταγενεστέρῳ τοίχῳ καὶ μαρμάρινος κορμὸς γυναικείου ἀγάλματος φυσικοῦ μεγέθους, τέχνης τῆς Δ'. ἑκατονταετηρίδος.

Ἄλλα τινὰ κρηπιδώματα ἐπιτυμβίων μνημείων ἀπεκαλύφθησαν καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς ὁδοῦ, ἰδίως ἐν τῇ παρὰ τὸν προφήτην Ἠλίαν θέσει.

4. Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἐρετρίᾳ.

Ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς Σχολῆς ἐξηκολούθησαν καὶ κατὰ τὸ ἀρξάμενον ἔτος, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Poland, αἱ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἀρξάμεναι ἀνασκαφαὶ τοῦ ἐν Ἐρετρίᾳ θεάτρου (ἴδε *Δελτίον* 1890, σ. 21, 3). Διὰ τῶν ἐργασιῶν τούτων ἀπεκαλύφθη καθ' ὁλοκληρίαν τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ὀρχήστρας.

5. Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἡραίῳ.

Ἀδείᾳ τοῦ Ὑπουργείου ἤρξαντο ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς Σχολῆς,

Google

ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Waldstein, ἀνασκαφαὶ ἐν τῷ Ἡραίῳ τοῦ Ἄργους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΜΟΥΣΕΙΟΙΣ

1. **Ἐθνικὸν Μουσεῖον**

Κατὰ τοὺς μῆνας Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον εἰσήχθησαν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον, κατ' ἔκθεσιν τοῦ *Στάη* τὰ ἐν τοῖς ἑπομένοις ἀρχαῖα:

1-58. Τὰ ἑξῆς ὑπ' ἀρ. 1 - 58 ἀρχαῖα εὑρεθέντα ἐν ταῖς κατὰ τὴν ὁδὸν Πειραιῶς ἐν γηπέδῳ Κ. Σαπουντζάκη ἐνεργηθείσαις ἀνασκαφαῖς (ἴδε *Δελτίον* 1891 σ. 67, 2), ἤτοι:

1. Μέγα ἀγγεῖον (ὕψ. 1 μ. 80) σχήματος ἀμφορέως μετὰ διπλῆς λαβῆς ἀμφοτέρωθεν· ἐκ τεμαχίων συγκεκολλημένον καὶ συμπεπληρωμένον γύψῳ. Τὸ ἀγγεῖον εἶνε τῶν καλουμένων τοῦ «Διπύλου». Ἅπασα αὐτοῦ ἡ ἐπιφάνεια εἶνε κεκαλυμμένη διὰ κοσμηματικῶν γραμμῶν, μαιάνδρων καὶ ἄλλων κοσμηματικῶν σχημάτων οἰκείων τῷ ρυθμῷ τῶν ἀγγείων τούτων, μέλανος χρώματος ἐπὶ ἐδάφους χρώματος πηλοῦ. Τὰ κοσμήματα ταῦτα εἰσὶ διατεταγμένα κατὰ ζώνας· μείζων δέ τις ζώνη κατὰ τὴν κοιλίαν, ἐφ' ἧς καὶ αἱ λαβαί, περιέχει τὴν ἑξῆς παράστασιν ἐν ρυθμῷ κατὰ συνθήκην πεποιημένῳ, ὅπως ἐπὶ τῶν ἀρχαϊκῶν τούτων ἀγγείων εἴθισται. Εἰκονίζεται *ἐκφορὰ νεκροῦ*, ἤτοι: ἐπὶ ἅρματος ἐπιμήκους συρομένου ὑπὸ δύο ἵππων ἐπιτεθειμένη εἶνε κλίνη ὑψηλή, ἐφ' ἧς νεκρὸς κείμενος ὑπὸ παραπέτασμα διὰ μελαινῶν στιγμῶν δεδηλωμένον. Ὑπὸ τὴν κλίνην δὲ (ἐπὶ τοῦ ἅρματος) τέσσαρες γονυκλινεῖς μορφαὶ θρηνοῦσαι (ὥσπερ συνθηματικῶς εἰκονίζονται ἐπὶ τῶν ἀγγείων τούτων αἱ μορφαὶ αὗται, ὡσεὶ τίλλουσαι τὴν κόμην διὰ τῶν χειρῶν). Ἑκατέρωθεν τῆς κλίνης (ἐπὶ τοῦ ἅρματος) ἀνὰ δύο τῶν μορφῶν τούτων ἱστάμεναι· ἐπὶ τοῦ ἐδάφους δὲ ἑκατέρωθεν τοῦ ἅρματος ἀνὰ δύο πάλιν τούτων, μεγέθους μείζονος, ὥστε νὰ ὑπάρχῃ ἰσοκεφαλία αὐτῶν πρὸς τὰς ἐπὶ τοῦ ἅρματος. Ἐπὶ τῆς αὐτῆς δὲ ζώνης, ὑπὸ ἑκάστην λαβήν,

Digitized by Google

ἀνὰ τρεῖς τῶν μορφῶν τούτων, ὡς καὶ ὄπισθεν (εἰς ἀντίστοιχον θέσιν πρὸς τὴν τῆς κυρίας ὄψεως) στοῖχος ὁμοίων μορφῶν. Κάτωθεν τῆς μείζονος ταύτης ζώνης μετὰ δύο ἑτέρας ἐκ μαιάνδρων, ὑπάρχει στενωτέρα ζώνη, ἐφ' ἧς στοῖχος μικροτέρων θρηνουσῶν μορφῶν, ὁμοίων ἀλλήλαις. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2047).

2. Ὅμοιον περίπου ἀγγεῖον τὸ σχῆμα καὶ τὴν διακόσμησιν, (ὕψ. μ. 1,60) ἐκ τεμαχίων συγκεκολλημένον καὶ συμπεπληρωμένον γύψῳ, καλλιτέρας ὅμως διατηρήσεως ἢ τὸ προηγούμενον. Ἐπὶ ζώνης μείζονος (κατὰ τὴν κοιλίαν) εἰκονίζεται *πρόθεσις νεκροῦ*. Ἐπὶ κλίνης δηλ. ὑψηλῆς, ὑπὸ παραπέτασμα, εἰκονίζεται νεκρὸς κείμενος. Ὑπὸ τὴν κλίνην τέσσαρες θρηνοῦσαι μορφαί, ὧν δύο γονυκλινεῖς καὶ δύο ἐπὶ καθισμάτων καθήμεναι. Ἑκατέρωθεν τῆς κλίνης ἀνὰ ἑπτὰ ἱστάμεναι τοιαῦται θρηνοῦσαι μορφαί. Ὑπὸ τὰς λαβὰς ἀνὰ τρεῖς ἱστάμεναι καὶ ὄπισθεν. ἐπὶ τῆς αὐτῆς ζώνης, ἐν ἀντιστοίχῳ τῆς κυρίας παραστάσεως θέσει, στοῖχος ἐξ ὀκτὼ ἱσταμένων ὁμοίων μορφῶν.

Δευτέραν ζωοφόρον ζώνην ἐπὶ τῆς κοιλίας δὲν ἔχει τὸ ἀγγεῖον τοῦτο. Ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ ὑπάρχουσι δύο μικραὶ ζωοφόροι ζῶναι, ἐν αἷς ἄνω μὲν κερασφόρα ζῷα κλίνοντα τὸ πρόσωπον πρὸς τὸ ἔδαφος, κάτω δὲ ὅμοια ζῷα καθήμενα καὶ τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως ἔχοντα ἐστραμμένας. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2048).

3. Ἀγγεῖον ὁμοίου σχήματος καὶ διακοσμήσεως (ὕψ. 1,30) ἄνευ εἰκονιστικῶν γραφῶν, ἐκ τεμαχίων συγκεκολλημένον καὶ συμπεπληρωμένον, καλῆς σχετικῶς διατηρήσεως. Ὑπὸ τὰς λαβὰς εἰκονίζεται μόνον ἀνὰ εἷς κύκνος· ὑπὸ τὴν μίαν δὲ μόνον τῶν τεσσάρων λαβῶν ὑπάρχει πυραμιδοειδὲς κόσμημα πλησίον τοῦ κύκνου, μικροτέρου γεγραμμένου ἢ οἱ λοιποί. Τὰ συνήθη κοσμήματα ἐν τῷ ἀγγείῳ τούτῳ ἄρχονται μετὰ ἓξ κενὰς ζώνας ἀπὸ τῆς βάσεως, πληροῦσι δὲ τὴν λοιπὴν ἅπασαν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2049).

4. Ἀγγεῖον τοῦ αὐτοῦ ρυθμοῦ, σχήματος κρατῆρος (ὕψ. 1,10) μετὰ βάσεως ὑψηλῆς (0,40), ἐκ τεμαχίων συγκεκολλημένον καὶ συμπεπληρωμένον τὸ πλεῖστον γύψῳ. Διακόσμησις ὁμοία τῇ ἐν τοῖς ἀνωτέρω. Ἐπὶ τῆς κοιλίας ζώνη ζωοφόρος ἀλλ' ἐλάχιστα σωζομένη, ἰδίως κατὰ τὴν κυρίαν αὐτοῦ ὄψιν, ἔνθα εἰκονίζετο ἴσως πομπὴ νεκρικὴ μαχητοῦ· σώζεται μόνον ἅρμα ἡνιοχούμενον ὑπὸ ἀνδρὸς καὶ ὄπισθεν ὁπλίτης βαίνων, φέρων μακρὰν ἀσπίδα καὶ διπλοῦν δόρυ· ὄπι-

σθεν ἴχνη ἑτέρου ἅρματος· ἐπὶ τῆς αὐτῆς ζώνης κατὰ τὴν ἀντίθετον ὄψιν στοῖχος μαχητῶν φερόντων ξίφη καὶ τὴν δεξιὰν χεῖρα πρὸς τὴν κεφαλήν. Ὑπὸ τὰς λαβὰς μορφαὶ θρηνοῦσαι καὶ τὸ σημεῖον Svastika. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορ. 2050).

5. Δύο πιθοειδῆ ἀγγεῖα (ὕψ. 1 μ. τὸ ἕν, τὸ ἄλλο 0,75) ἄνευ γραφῶν καὶ γραπτῶν κοσμημάτων, ἐκ τεμαχίων συγκεκολλημένα· ἐπὶ τοῦ μικροτέρου ἐγκεχαραγμένα δι' ὀξέος ὀργάνου κοσμήματα γραμμοειδῆ καὶ τὸ σημεῖον Svastika πολλαχοῦ. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορ. 2051 - 52).

6. Δύο πήλιναι νεκρικαὶ θῆκαι (μῆκ. 0,95) ὅμοιαι, ἐσωτερικῶς μόνον διὰ μέλανος χρώματος βεβαμμέναι. (Εὑρετήριον Γενικ. Ἐφορείας 2053 - 54).

7. Τεμάχια δύο μεγάλων ἀγγείων τοῦ αὐτοῦ τοῖς ἀνωτέρω ρυθμοῦ· ἐπὶ τοῦ ἑτέρου τούτων ζώνη, ἐν ᾗ στοῖχος κερασφόρων ζώων χαμαὶ νευόντων τὴν κεφαλὴν (ὅπως ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 2). Ἐπὶ τοῦ στομίου κάλυμμα ἐφ' οὗ πλαστικῶς καὶ γραπτῶς εἰκονισμένον πτηνόν. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2055).

8. Πέντε μικρὰ ἀγγεῖα (Διπύλου) διαφόρου σχήματος, εὑρεθέντα πάντα ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ τάφου· ἤτοι δίωτον ἀγγεῖον (ὕψ. 0,45) μετ' ἐρυθρῶν κυκλικῶν γραμμῶν φέρον πτηνὸν κατὰ τὸν λαιμόν, μικρὰ οἰνοχόη καὶ τρία μικρὰ φιαλοειδῆ ἀγγεῖα, ὧν τὸ ἓν μετὰ καλύμματος. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2056).

9. Ἓξ ἀγγεῖα μικρὰ (Διπύλου) διαφόρου σχήματος, εὑρεθέντα πάντα ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ τάφου, καλῶς διατετηρημένα· ἤτοι, δύο μικρὰ ἀγγεῖα μετὰ διπλῶν λαβῶν καὶ καλυμμάτων, διάτρητα τὴν βάσιν, κεκοσμημένα διὰ ζητωειδῶν γραμμῶν καὶ ἄλλων σχημάτων (ἐπὶ τοῦ καλύμματος τοῦ ἑτέρου τούτων εἰκονίζονται καὶ ζῷα), φιαλοειδὲς ἀγγεῖον μεθ' ὑψηλῆς βάσεως διάτρητον, δύο μικρὰ κυπελλοειδῆ ἀγγεῖα διάτρητα καὶ φιάλη ἀβαθὴς μετὰ λαβῶν ἐπὶ τοῦ χείλους. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2057).

10. Δέκα καὶ ἓξ μικρὰ ἀγγεῖα (Διπύλου) διαφόρων σχημάτων καὶ εἷς ἵππος ἐξ ὀπτῆς γῆς, εὑρεθέντα πάντα ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ τάφου. Ἐν τοῖς ἀγγείοις ὑπάρχουσι πέντε μικραὶ οἰνοχόαι κεκοσμημέναι διὰ γραμμῶν καὶ μείζων τις, λίαν εὐτελοῦς κατασκευῆς, ἄνευ κοσμημάτων. Τὰ λοιπὰ ἀγγεῖα εἰσὶ διαφόρου σχήματος ἐκ τῶν συνή-

Digitized by Google

θως ἐν τοῖς τάφοις τούτοις εὑρισκομένων, κοινὰ ὅλως. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2058).

11. Ἓξ ἀγγεῖα (Διπύλου) διαφόρου σχήματος καὶ μεγέθους· τρία εἰδώλια ἐξ ἐλεφαντοστοῦ καὶ τρία τεμάχια ὁμοίων εἰδωλίων· δύο μικροὶ λέοντες ἐξ αἰγυπτιακῆς πορσελάνης. Εὑρέθησαν ἅπαντα ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ τάφου. Τῶν ἀγγείων τέσσαρα τοῦ αὐτοῦ σχήματος (εἶδος φιάλης διώτου) ἔχουσιν ὁλικὴν διακόσμησιν ἐκ μαιάνδρων καὶ ζητωειδῶν ταινιῶν διατηρουμένην ἄριστα. Τῶν ὑπολειπομένων δύο τὸ ἕτερον, δίωτον ἀγγεῖον (ὕψ. 0,65), ἔχει σχῆμα πίθου καὶ μερικὴν διακόσμησιν ἐκ κυκλικῶν ταινιῶν καὶ κύκλων μελάνων κατὰ τὸν λαιμόν. Τὸ ἄλλο, εἶδος οἰνοχόης, μετὰ καλύμματος (ὃ ἔχει σχῆμα οἰνοχόης κεκλεισμένης, ἐπὶ τοῦ καλύμματος τῆς ὁποίας ἐπικάθηται πτηνόν), ἔχει ὁλικὴν διακόσμησιν ὁμοίαν τοῖς ἐπὶ τῶν τεσσάρων μικρῶν. Τῶν ἐλεφαντίνων εἰδωλίων τὸ μέγιστον (ὕψ. 0,24) διατηρεῖται ἀρτιώτερον τῶν λοιπῶν· εἰκονίζει δὲ γυναῖκα φέρουσαν πόλον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἐφ' οὗ γεγλυμμένος μαίανδρος, ἔχουσαν δὲ τὴν κόμην κατὰ συνθήκην διατεταγμένην, ἐπὶ τῶν νώτων εἰς παραλλήλους πλοκάμους πίπτουσαν, τὰς χεῖρας κεκολλημένας ἐπὶ τῶν μηρῶν, τοὺς πόδας συνεσφιγμένους ἐν παραλλήλῳ θέσει, τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου δυσειδῆ καὶ παρὰ πάντα κανόνα, τὰ ὦτα ἐξέχοντα καὶ ὑψηλά. Ξενότροπος πάντως τέχνη, ἀσιατική, ὡς φαίνεται. Τὸ δεύτερον τῶν εἰδωλίων εἶνε ἐλλιπὲς τοὺς πόδας (ὕψ. 0,18), ὅμοιον περίπου τῷ πρώτῳ. Τὸ τρίτον (ὕψ. 0,11) διατηρεῖται σχετικῶς καλῶς, ὅμοιον ἐπίσης τῷ πρώτῳ. Ἐπὶ τῶν ἐκ πορσελάνης δύο μικρῶν λεόντων (μήκ. 0,06) διακρίνονται ἴχνη ἱερογλυφικῆς γραφῆς. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2059).

12. Τεμάχια διάφορα ἐξ ὀστοῦ διάτρητα ποικιλοτρόπως, προερχόμενα πιθανῶς ἐκ διακοσμήσεως νεκρικῆς θήκης. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορείας 2060).

13. Διάδημα χρυσοῦν (μήκους 0,28 καὶ πλάτ. 0,02) λεπτόν, κεκοσμημένον διὰ ζητωειδῶν γραμμῶν. Εὑρέθη ἐν τάφῳ (Διπύλου) οὐδὲν ἄλλο περιέχοντι. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορ. 2061).

14. Τέσσαρα μικρὰ ἀγγεῖα (Διπύλου) μετὰ διατρήτου ὑψηλῆς βάσεως καὶ λαβῆς ἑκατέρωθεν, φέροντα ὁλικὴν διακόσμησιν. Εὑρέθησαν ἀνὰ δύο ἐντὸς δύο τάφων. (Εὑρετ. Γεν Ἐφορ. 2062-63).

Digitized by Google

15. Τέσσαρα ἀγγεῖα (Διπύλου) διαφόρου σχήματος εὑρεθέντα ἐν τῷ αὐτῷ τάφῳ. Τούτων τὸ ἕν, σχήματος οἰνοχόης (ὕψ. 0,75), φέρει κάλυμμα κυρτόν, ἐφ' οὗ διάτρητον ἀγγεῖον, καὶ ἔχει ὁλικὴν διακόσμησιν καλῶς διατηρουμένην. Τῶν δύο ἑτέρων μικρῶν ἀγγείων τὸ ἓν (σχήματος φιάλης διώτου) διατηρεῖ ὁλικὴν διακόσμησιν ἐξαίρετον· τὸ ἄλλο (σχήματος μικρᾶς διώτου λοπάδος) φέρει ἐσωτερικῶς γραφὰς κενταύρων καὶ γυναικῶν ἐν χορῷ καὶ πολεμιστὰς μετὰ διπλοῦ δόρατος καὶ ἀσπίδος. Τοῦ τετάρτου τῶν ἀγγείων σώζεται μόνον τὸ στόμιον. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2064).

16. Μέγα ἀγγεῖον (Διπύλου) σχήματος ἀμφορέως (ὕψους 0,80) μεθ' ὁλικῆς διακοσμήσεως καὶ καλύμματος, ἐφ' οὗ ἕτερον ἀγγεῖον (συμπεπληρωμένον γύψῳ). Ἐν τῷ αὐτῷ τάφῳ εὑρέθη παρὰ τὴν σιαγόνα καὶ λεπτὴ ταινία χρυσῆ μετὰ κοσμημάτων (μήκ. 0,30 ὕψ. 0,05) καὶ τεμάχια ὀστῶν ζώων. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2065).

17. Ταινία χρυσῆ (μήκ. 0,35 ὕψ. 0,03), λεπτή, μετὰ ἐγγεγλυμμένων παραστάσεων, δύο αἰχμαὶ δοράτων, ὧν ἡ ἑτέρα συντετριμμένη, καὶ ἀγγεῖον (Διπύλου) μικρόν, σχήματος οἰνοχόης. Εὑρέθησαν ἅπαντα ἐν τῷ αὐτῷ τάφῳ. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2066).

18. Ἀγγεῖον σχήματος πίθου μετὰ κοσμηματικῶν γραμμῶν καὶ κύκλων κατὰ τὸ στόμιον (ὕψ. 0,60). Τρία μικρὰ ἀγγεῖα κοινά. Εὑρέθησαν ἅπαντα ἐν τῷ αὐτῷ τάφῳ. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2067).

19. Δέκα καὶ πέντε ἀγγεῖα (Διπύλου) ὁμοίου σχήματος, δίωτα· εἴδους φιάλης, μετὰ διακοσμήσεως ὁλικῆς ποικιλλούσης ἔν τισι τούτων. Καλῆς διατηρήσεως τὰ πλεῖστα. Εὑρέθησαν ἐν διαφόροις τάφοις. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2068).

20. Εἴκοσι καὶ ἓν ἀγγεῖα (Διπύλου) διαφόρου μεγέθους, σχήματος οἰνοχόης, μετὰ λαβῆς ποικίλου σχήματος καὶ διακοσμήσεως ὁλικῆς. Τινὰ τούτων φέρουσι ζώνας ζῳοφόρους, ὅπως ἐν τοῖς ἄνωθι περιγραφεῖσιν ἀγγείοις. Δύο τούτων, τὰ μείζονα, ἔχουσι καὶ καλύμματα. (Ὑψ. μεγίστου 0,50 ἐλαχίστου 0,04). Εὑρέθησαν ἐν διαφόροις τάφοις. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2069).

21. Δέκα μικρὰ ἀγγεῖα (Διπύλου) κυπελλοειδῆ μεθ' ὁλικῆς διακοσμήσεως. Ἐκ διαφόρων τάφων. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2070).

22. Δέκα καὶ ἓξ μικρὰ ἀγγεῖα (Διπύλου) διαφόρων σχημάτων, τῶν πλείστων ὅλως ἰδιορρύθμων. Τινὰ τούτων ἔχουσι σχῆμα καρ-

Digitized by Google

τοῦ ροιᾶς, ἄλλα καλάθου, τὰ λοιπὰ δὲ παραμεμορφωμένον τὸ σύνηθες τῶν ἀγγείων σχῆμα. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2071).

23. Λοπὰς (Διπύλου) ἔχουσα ἐξωτερικῶς ὁλικὴν διακόσμησιν καὶ ἐσωτερικῶς ζώνας διὰ μελαινῶν γραμμῶν· κοινή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2072).

24. Ἀγγεῖον μικρὸν (Διπύλου) δίωτον, εἶδος φιάλης, ἐξωτερικῶς μὲν ἄνευ διακοσμήσεως· ἐσωτερικῶς δὲ πλὴν τῆς συνήθους διακοσμήσεως ἔχει καὶ ζώνην ἐν ᾗ εἰκονίζονται κατὰ στοῖχον γυναῖκες καθήμεναι ἐπὶ ἕδρας, νήθουσαι ἴσως, ἅπασαι ὅμοιαι. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2073).

25. Ἀγγεῖον μικρὸν (Διπύλου) εἶδος φιάλης μετὰ βάσεως ὑψηλῆς διατρήτου, τοῦ συνήθους τύπου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2074).

26. Τεμάχια διαφόρου μεγέθους ἀγγείων διαφόρων (Διπύλου) περισώζοντα ἐνδιαφερούσας παραστάσεις. (Εὑρ. Γεν. Ἐφορ. 2075).

27. Τεμάχια μεγάλου ἀγγείου τῶν καλουμένων πρωταττικῶν. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2076).

28. Ἑπτὰ κάλπαι πήλιναι μετ' ὀστῶν, ποικίλων σχημάτων, εὐτελεῖς καὶ κοιναί. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2077).

29. Τέσσαρα ἀλάβαστρα τοῦ αὐτοῦ μεγέθους ἐν καλῇ σχετικῶς διατηρήσει. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ τάφου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2078).

30. Ἓξ ὑέλινα ἀλάβαστρα τῶν καλουμένων φοινικικῶν, ἐκ τοῦ αὐτοῦ τάφου, ὧν τὰ τρία διατηροῦνται καλῶς, καὶ ἓν λευκόν. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορ. 2079).

31. Πέντε μικρὰ ἀγγεῖα, ὧν τὸ μεῖζον ἔχει ἐρυθρόμορφον εἰκόνα γυναικός. Κοινά. Εὑρέθησαν ἐν ἑνὶ τάφῳ. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2080).

32. Πέντε μικρὰ ἐρυθρόμορφα ἀγγεῖα (κοινά), ὧν τὸ ἕν, σχήματος μικρᾶς οἰνοχόης, ἔχει ἀξίαν λόγου εἰκόνα τὴν ἑξῆς : Ἔρωτα πτερυγοφόρον ἀναβαίνοντα ἐπὶ ἅρματος, οὗτινος τοὺς ἵππους ἀναχαιτίζει ἕτερος μικρὸς πτερυγοφόρος ἔρως ἱστάμενος ἔμπροσθεν τῶν ἵππων. Εὑρέθησαν ἅπαντα, μετὰ καλύμματος κατόπτρου, ἐν ἑνὶ τάφῳ. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2081).

33. Ἓξ μικρὰ ἀγγεῖα κοινὰ ἐρυθρόμορφα, ὧν τὸ ἓν μόνον φέρει εἰκόνα ἀξίαν λόγου, ἤτοι παῖδα γυμνὸν κρατοῦντα ἀγγεῖον καὶ ῥάβδον μετὰ κύκλου. Ἐν τῷ αὐτῷ τάφῳ εὑρέθησαν καὶ πέντε μικρὰ εἰδώλια πήλινα (κοινά), ὧν τὰ τρία εἰκονίζουσι παῖδας, τὸ τέ-

Digitized by Google

ταρτον πτηνὸν καὶ τὸ πέμπτον χελώνην. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2082).

34. Πυξὶς ἐρυθρόμορφος μετὰ καλύμματος φέρουσα κύκλῳ γραφὴν εἰκονίζουσαν ἐν τῷ μέσῳ γυναῖκα καθημένην πρὸ καλάθου καὶ ἑτέρας πέντε γυναῖκας ἱσταμένας. Γραφὴ ἐφθαρμένη καὶ χειρωνακτική. Ἐν τῷ αὐτῷ τάφῳ εὑρέθησαν καὶ δύο ἄλλα μικρὰ ἀγγεῖα κοινά. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2083).

35. Δύο λευκαὶ λήκυθοι (ὕψ. 0,25). Ἐπὶ τῆς μιᾶς γυνὴ καθημένη δεξιὰ στήλης κεκοσμημένης ταινίαις καὶ ἀριστερὰ κόρη τεθλιμμένη κρατοῦσα διὰ τῆς δεξιᾶς δυσδιάκριτόν τι ἀντικείμενον δίσκον(;). Καλῶς διατετηρημένη. Ἐπὶ τῆς ἑτέρας ληκύθου: Δεξιὰ στήλης κεκοσμημένης ταινίαις γυνὴ φέρουσα ταινίας τῷ τάφῳ, ἀριστερὰ δὲ ἀνὴρ (σωζόμενος οὐχὶ καλῶς) ἱστάμενος, ἐρειδόμενος ἐπὶ ράβδου ὑπὸ τὴν μασχάλην. Ἀμφότεραι εὑρέθησαν ἐν τῷ αὐτῷ τάφῳ. (Εὑρ. Γεν. Ἐφορ. 2084).

36. Λευκὴ λήκυθος (ὕψους 0,60) ἐκ τεμαχίων συγκεκολλημένη· παράστασις ἐφθαρμένη καὶ δυσδιάκριτος. Πρὸ στήλης καθημένη γυνὴ κρατοῦσα(;) λήκυθον· δεξιὰ τῆς στήλης κόρη φέρουσα ταινίαν ἢ διάδημα· ἀριστερὰ ἀνὴρ ἐπὶ ράβδου ἐρειδόμενος. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2085).

37. Λευκὴ λήκυθος (ὕψ. 0,55) ἐκ τεμαχίων συγκεκολλημένη καὶ ἐλλιπὴς τὴν παράστασιν. Γυνὴ καθημένη ἐπὶ τῶν βαθμίδων νεκρικῆς στήλης· πρὸ αὐτῆς ἀνδρικὴ μορφὴ ἐναποθέτουσα ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς καθημένης κράνος· ὄπισθεν, ἀριστερὰ τῆς στήλης, κόρη φέρουσα ταινίας. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2086).

38. Λευκὴ λήκυθος (ὕψ. 0,30), παράστασις ἐφθαρμένη. Ἐν μέσῳ νεκρικὴ στήλη καὶ ἑκατέρωθεν ἀνὰ μία κόρη φέρουσα κοσμηματικὰ τοῦ τάφου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2087).

39. Λευκὴ λήκυθος (ὕψ. 0,30), παράστασις ἐφθαρμένη, σώζεται μέρος μορφῆς Χάρωνος ἐπὶ πλοίου. (Εὑρετ. Γεν Ἐφορ. 2088).

40. Μικρὰ λευκὴ λήκυθος· πρὸ τάφου (τύμβου) παιδίον προσπαθοῦν διὰ τοῦ γόνατος νὰ ἐκσφενδονίσῃ σφαῖραν. Ἐφθαρμένη παράστασις. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2089).

41. Μικρὰ λευκὴ λήκυθος· ἐν μέσῳ κυκλικοῦ ὑψώματος δεδηλωμένου διὰ καμπύλης γραμμῆς, (τύμβου), κόρη ἱσταμένη· ἑκατέρωθεν τοῦ τάφου δένδρον. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2090).

Digitized by Google

42. Ἡμίλευκος λήκυθος (ὕψ. 0,27): εἰκονίζονται δύο ἀντιμέτωποι γυναῖκες, ὧν ἡ ἑτέρα προσφέρει εἰς τὴν ἄλλην ὀπώρας. Παρ' αὐταῖς κύων λευκός. Μεταξὺ τούτων ἡ ἐπιγραφή: ΛΙΧΑΣ ΚΑΛΟΣ. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2091).

43. Ἡμίλευκος λήκυθος (ὕψ. 0,23)· εἰκονίζεται γυνὴ μέλανα μανδύαν φέρουσα, κρατοῦσα ἐν ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶν ὀπώρας· ἐπὶ τοῦ ἐδάφους σκίμπους πολυτελής. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2092).

44. Ἓξ ληκύθια ἐρυθρόμορφα φέροντα εἰκόνας Νίκης ἱπταμένης πρὸ βωμοῦ· ἐν τούτων ἔχει ἀντὶ Νίκης ἔρωτα. Κοινά. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορ. 2093).

45. Μικρὰ μελανόμορφος λήκυθος. Εἰκονίζεται βωμός, ἐφ' οὗ πυρά, καὶ πρὸ αὐτοῦ ἱπταμένη Νίκη σπένδουσα, ἑκατέρωθεν δὲ ἀνὰ μία μορφὴ ἱσταμένη, ὧν ἡ πρὸς ἀριστερὰν ἐναποθέτει τι ἐπὶ τῶν φλογῶν. Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, παρὰ τὸν βωμόν, πτηνόν. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορείας 2094).

46. Πήλινον ἀλάβαστρον ἡμίλευκον (ὕψους 0,20), φέρον μέλανα καὶ ἐρυθρά που κοσμήματα, παρὰ τὸν λαιμὸν δὲ Νίκην κρατοῦσαν ταινίαν, καὶ γυναῖκα κρατοῦσαν διπλοῦν δόρυ. Διατήρησις οὐχὶ καλή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2095)

47. Πήλινον ἀλάβαστρον, ἐρυθρόμορφον (ὕψ. 0,17). Εἰκονίζεται ἔνθεν μὲν γυναικεία μορφή, φέρουσα στενὸν στικτὸν χιτῶνα, ἐν κινήσει χορευτικῇ, κρατοῦσα ἐν ἑκάστῃ χειρὶ πρᾶγμά τι ὡσεὶ ριπίδιον· ἐκ τοῦ ἄλλου δὲ μέρους ἑτέρα γυνή, ἐν στικτῷ χιτῶνι καὶ ἱματίῳ, ἱσταμένη καὶ κρατοῦσα διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἄνθος. Διατήρησις καλή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2096).

48. Μικρὸν λευκὸν ἀλάβαστρον (ὕψ. 0,07) καλῶς διατηρημένον. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2097).

49. Μικρὰ ἡμίλευκος λήκυθος μελανόμορφος, εἰκονίζουσα δύο μαχητὰς δι' ἀκοντίων παλαίοντας. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ 2098).

50. Ἀγγεῖον ἀρυβαλλοειδὲς ἐκ τεμαχίων συγκεκολλημένον καὶ ἐλλιπές, κεκαυμένον· φέρει εἰκόνα ἱππέων μετὰ δοράτων διπλῶν. Κοινόν. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2099).

51. Ἀρύβαλλος ἐρυθρόμορφος ἐκ τεμαχίων συγκεκολλημένος καὶ ἐλλιπής. Εἰκονίζεται ὑπὸ κίονα ἰωνικὸν γυνὴ πολυτελῶς ἐνδεδυμένη διὰ ποδήρους στικτοῦ χιτῶνος ἔμπροσθεν κλίνης, ἐπίσης πολυτε-

λοῦς, κρατοῦσα διὰ τῆς ἀριστερᾶς κάτοπτρον καὶ ἐγκατοπτριζομένη· πλησίον Ἔρως πτερυγοφόρος, ἐν ἐφηβικῇ ἡλικίᾳ, προσερχόμενος καὶ κρατῶν πυξίδα. Ὄπισθεν τοῦ κίονος ἀνὴρ ἱστάμενος, ἐπὶ ῥάβδου ἐπακουμβῶν. Δυστυχῶς τοῦ ἀνδρὸς δὲν σώζεται, ἢ τὸ ἀπὸ τοῦ ἰσχίου κάτω μέρος· ἐπίσης δὲ ἐφθαρμένη εἶνε ἡ εἰκὼν κατὰ τὸ πρόσωπον τῆς γυναικός. Οὐχ ἧττον ἡ γραφὴ καὶ οὕτως εἶνε ἐξαισία, δεικνύουσα τέχνην ἀμίμητον. (Εὕρετ. Γεν. Ἐφορ. 2100).

52. Πέντε μικροὶ ἀρύβαλλοι ἐρυθρόμορφοι μετὰ κοινῶν παραστάσεων. (Εὕρετ. Γεν. Ἐφορ. 2101).

53. Τρία μικρὰ ἀγγεῖα σχήματος οἰνοχόης ἐρυθρόμορφα, φέροντα συνήθεις παραστάσεις παιζόντων παιδίων. (Εὑρ. Γεν. Ἐφορ. 2102).

54. Σκύφος ἡμίλευκος μικρός· εἰκονίζονται ἑκατέρωθεν τῶν λαβῶν ἀνὰ τρεῖς μορφαί, ἔνθεν μὲν Νίκη κατὰ τὸ μέσον φεύγουσα μεταξὺ δύο μορφῶν, ἐκεῖθεν δὲ ἀνὴρ ἰθυφαλλικός, μεταξὺ δύο γυναικῶν, παίζων δίαυλον. (Εὕρετ. Γεν. Ἐφορ. 2103).

55. Ἀγγεῖον σχήματος οἰνοχόης φέρον τὴν ἑξῆς μελανόμορφον γραφήν: γυναῖκα γυμνὴν τρέχουσαν, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρουσαν ἀσκόν(;). Ἔμπροσθεν, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, τρίπους ἐφ' οὗ οἰνοχόη. Γραφὴ χειρωνακτική. (Εὕρετ. Γεν. Ἐφορ. 2104).

56. Ἀγγεῖον μέλαν, σχήματος οἰνοχόης, φέρον ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ ἐν πλαισίῳ τέθριππον ἡνιοχούμενον ὑπὸ ἀνδρός. (Εὑρ. Γ. Ἐφ. 2105).

57. Ἀγγεῖον σχήματο, ἀμφορέως, φέρον ἐρυθρόμορφον εἰκόνα Ἀμαζόνος ἐφίππου παλαιούσης κατὰ πεζοῦ μαχητοῦ· ὄπισθεν τρεῖς ἱστάμεναι μορφαί. (Εὕρετ. Γεν. Ἐφορ. 2106).

58. Εἰδώλιον πήλινον (ὕψ. 0,37) εἰκονίζον κόρην (ἱέρειαν), ἐπὶ βάσεως τετραγώνου, κρατοῦσαν διὰ τῆς ἀριστερᾶς φιάλην, καλῆς διατηρήσεως. (Εὕρετ. Γεν. Ἐφορ. 2107).

59-60. Τὰ ἑξῆς ὑπ' ἀρ. 59-60 ἀρχαῖα εὑρεθέντα ἐν τῇ προεκτάσει τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν-Πειραιῶς πλησίον τοῦ νέου σταθμοῦ, ἤτοι:

59. Στήλη ἐπιτυμβία (ὕψ. 0,60 πλ. 0,32) μετ' ἀετώματος καὶ ἐμβόλου· τεθραυσμένη κατὰ τὸ κάτω ἀριστερόν· εἰκονίζεται ἐν ἀναγλύφῳ, ἐντὸς πλαισίου, γυνὴ ἱσταμένη κατὰ κρόταφον καὶ ἐνδεδυμένη ποδήρη χιτῶνα καὶ ἱμάτιον, φέρουσα δὲ στρόφιον περὶ τὴν κεφαλήν. Διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς κρατεῖ φιάλην καὶ διὰ τῆς

Digitized by Google

ἀνυψωμένης πρὸς τὸ πρόσωπον δεξιᾶς πτηνὸν πιθανῶς. Τέχνη Ἑλληνικῶν χρόνων. Διατήρησις καλή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2108).

60. Κορμὸς ἀγαλματίου Ἔρωτος (ὕψ. 0,40) γυμνοῦ μετὰ πτερύγων (ἀποκεκομμένων), φέροντος δι' ἱμάντος ἐπὶ τῶν νώτων ἀνηρτημένην φαρέτραν. Ὁ Ἔρως ἵστατο στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ποδός, τὴν ὀσφὺν προεξέχουσαν ἔχων. (σώζεται ἀποκεκομμένον μέρος τοῦ δεξιοῦ βραχίονος καὶ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς μέχρι τῆς κνήμης). (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2109).

61 - 66. Τὰ ἑξῆς ὑπ' ἀρ 61 - 66 ἀρχαῖα ἀποσταλέντα ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας Ἀθηνῶν ἔνθα ἐκ κατασχέσεων ἔμενον πρὸ πολλοῦ, ἀγνώστου προελεύσεως, ἤτοι:

61. Τεμάχιον (ὕψ. 0,40 πλ. 0,36) νεκρικῆς στήλης· ἐν πλαισίῳ σώζεται ἡ ἑξῆς παράστασις καλῶς διατηρουμένη· ἤτοι: γυνὴ καθημένη ἐπὶ ἕδρας δεξιουμένη ἑτέραν πρὸ αὐτῆς ἱσταμένην· ἀμφότεραι φέρουσι ποδήρη χιτῶνα καὶ πέπλον. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2110).

62. Κεφαλὴ μετρίου μεγέθους, ἐξ ἀναγλύφου ἀπεσπασμένη, ἐλλιπὴς τὰ ὄπισθεν νεανίου(;) φέροντος διάδημα ἐπὶ κόμης οὔλης ἐπιμελῶς διατεταγμένης. Ῥὶς καὶ χείλη ἀποκεκρουσμένα. Τέχνη Ἑλληνικῶν χρόνων. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2111).

63. Ἀριστερὸν τεμάχιον ἀναγλύφου ἐπιτυμβίου· σώζεται κορμὸς καθημένης γυναικὸς ἐπὶ σκίμποδος, ἐφ' οὗ προσκέφαλον· (ὕψ. 0,50 πλ. 0,32). (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2112).

64. Ἐπιτύμβιος ναϊδιόσχημος στήλη, πλήρης (ὕψ. μ. 1,20 πλ. 0,65). Εἰκονίζεται γυνὴ καθημένη ἐπὶ σκίμποδος, τοὺς πόδας διεσταυρωμένους ἐπὶ ὑποποδίου ἔχουσα, δεξιουμένη ἄνδρα πωγωνοφόρον πρὸ αὐτῆς ἱστάμενον· ἐν μέσῳ τούτων, εἰς τὸ βάθος, γυνὴ πεπλοφόρος κατὰ μέτωπον, φαινομένη ἀπὸ τῆς ὀσφύος καὶ ἄνω. Ὄπισθεν τῆς καθημένης γυναικὸς (ἐπὶ τῆς παραστάδος), φαινομένη μόνον κατὰ τὸ πρόσωπον, παιδίσκη τὴν χεῖρα φέρουσα ἐπὶ τῆς παρειᾶς ὡσεὶ θλιβομένη. Τὸ ἀνάγλυφον φέρει μὲν πολλαχοῦ μικρὰν φθοράν, ἐν ὅλῳ ὅμως διατηρεῖται καλῶς. Τέχνη συνήθης τῶν ἐπιτυμβίων τῆς Δ'. ἑκατονταετηρίδος. Ἐπιγραφῆς οὐδὲν ἴχνος διακρίνεται. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2113).

65. Κεφαλὴ κάπρου ἀποκεκρουσμένη τὴν ῥῖνα καὶ τὰ ὦτα (ἐκ τῆς προεκτάσεως τοῦ σιδηροδρόμου). (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2114).

66. Τεμάχιον ἐκτύπου ἀναγλύπτου μορφῆς γυναικὸς φερούσης ποδήρη χιτῶνα καὶ ἱμάτιον ἀπὸ τῆς ὀσφύος καὶ κάτω· (στάσις Ἀφροδίτης). Τέχνη καλή. Λίαν ἐφθαρμένον. Ὕψ. 0,45. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορ. 2115).

67. Εἰδώλιον μαρμάρινον ἀκέφαλον γυναικὸς φερούσης ἔξωμον χιτῶνα μετὰ διπλοϊδίου, καθημένης ἐπὶ καθίσματος μετὰ ὑποποδίου (ὕψ. 0,18), καλῆς τέχνης. Εὑρέθη ἐν Κεφαλληνίᾳ κατὰ τὰς δι' ἐκκαθάρισιν τοῦ ὑδραγωγείου ἐν Κουτάβῳ ἐργασίας· ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ Νομάρχου διὰ τοῦ ὑπ' ἀρ. 8183 ἐγγράφου του. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2116).

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

—Ἐργασίαι ἐν τῷ Ἐθν. Μουσείῳ. Αἱ ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Ἐφόρου γινόμεναι ἐργασίαι πρὸς κατάταξιν τῶν γλυπτῶν περατοῦνται (ἐν ταῖς μεγάλαις τοῦ Μουσείου αἰθούσαις) ἐντὸς βραχέος χρόνου. Συγχρόνως θέλει ἐκδοθῆ καὶ ὁ πρῶτος τόμος τοῦ Καταλόγου, ὅστις θὰ περιέχῃ περιγραφὴν χιλίων περίπου γλυπτῶν.

—Κατασκευὴ γυψίνων ἐκμαγείων. Ἐπανελήφθησαν αἱ ἐργασίαι πρὸς κατασκευὴν γυψίνων ἐκμαγείων. Ἐντὸς τοῦ ἀρξαμένου ἤδη ἔτους θέλει ἐκδοθῆ Κατάλογος, ἐν ᾧ θὰ εἶνε δεδηλωμένη καὶ ἡ τιμὴ αὐτῶν.

Heinrich Brunn

Τοῦ Ἐρρίκου Βροὺνν ἑορτάζοντος τῇ 11/23 Ἰανουαρίου τὴν ἑβδομηκονταετηρίδα τῆς γεννήσεως αὐτοῦ, ἡ ἐν Ἀθήναις Ἐπιστημονικὴ Ἑταιρία θέλουσα νὰ τιμήσῃ τὸν ἄνδρα, ἐπίτιμον αὐτῆς μέλος τυγχάνοντα, ἀπεφάσισε νὰ προβῇ τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἰς ἔκτακτον συνεδρίασιν τῶν μελῶν αὐτῆς, καθ' ἣν νὰ ἀπαγγελθῇ πανηγυρικὸς ὑπὲρ αὐτοῦ λόγος καὶ νὰ γείνωσι καὶ ἀρχαιολογικαὶ ἀνακοινώσεις.

Ἡ ἐνταῦθα ἐκδιδομένη ἐφημερὶς Ἀκρόπολις ἐξέθηκε τὰ τῆς συνεδριάσεως ταύτης ὡς ἑξῆς :

«Ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Γερμανίας καὶ τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ τῆς Πρεσβείας, τοῦ κ. Λύδερς καὶ τῶν διευθυντῶν καὶ ἑταίρων τῶν ἐνταῦθα ξένων ἀρχαιολογικῶν σχολῶν, ἐγένετο χθὲς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἡ ἀγγελθεῖσα συνεδρίασις τῶν ἑταίρων τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἑταιρίας πρὸς τιμὴν τοῦ ἐξόχου

Digitized by Google

ἀρχαιολόγου Ἐρρίκου Βρούν, ἑορτάζοντος τὴν ἑβδομηκονταετηρίδα τῆς γεννήσεως αὐτοῦ. Τὸν πανηγυρικὸν ἀπήγγειλεν ἐκ τοῦ προχείρου ὁ κ. Καββαδίας, ἐκθέσας τὰ κατὰ τὸν Βροῦνν καὶ καταδείξας τὴν θέσιν, ἣν οὗτος κατέχει ἐν τῇ σήμερον ἀρχαιολογικῇ ἐπιστήμῃ. Τὸν λόγον τοῦ κ. Καββαδία δημοσιεύομεν ἐν τῷ αὐρινῷ ἡμῶν φύλλῳ. Ἀκολούθως ὁ κ. Δόλλιγκ ὡμίλησε περὶ βωμοῦ μαρμαρίνου ἀφιερωμένου εἰς τὴν Ἀφροδίτην, εὑρεθέντος εἰς τὰς πρὸς κατασκευὴν τοῦ ὑπογείου σιδηροδρόμου ἐργασίας. Ὁ κ. Β. Στάης ὡμίλησε περὶ τύμβων ἐν Ἀττικῇ, ἰδίως περὶ τοῦ ἐν Μαραθῶνι τύμβου τῶν Μαραθωνομάχων. Ὁ κ. Ἀντ. Οἰκονόμου ὡμίλησε ἐπίσης περὶ Βροῦνν ἐν συγκρίσει αὐτοῦ πρὸς τὸν Βίγκελμαν. Τέλος ὁ κ. Καββαδίας ἀνέγνω ἐπιστολὴν αὐτοῦ τοῦ Βροῦνν ἀπὸ 6/18 Ἰανουαρίου, ἣν ἀκριβῶς χθὲς εἶχε λάβει. Ἐν αὐτῇ ἐκφράζει ὁ Βροῦνν τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὴν Ἐπιστημονικὴν Ἑταιρίαν ἐκλέξασαν αὐτὸν ἐπίτιμον μέλος. «Τὸν βίον του, λέγει, ἀφιέρωσεν ἀποκλειστικῶς σχεδὸν εἰς τὴν ἔρευναν καὶ ἑρμηνείαν τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος· διὰ τοῦτο θεωρεῖ ἱκανοποίησιν δι' ἑαυτὸν τὴν ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας γενομένην αὐτῷ τιμήν, δι' ἧς συνδέεται ἔτι μᾶλλον μὲ τοὺς ἐν Ἑλλάδι σοφοὺς καὶ λογίους.»

Ὁ λόγος, ὃν ὁ κ. Καββαδίας ἀπήγγειλεν, εἶχε περίπου ὡς ἑξῆς:

«Ἡ πόλις τοῦ μεγάλου φιλέλληνος Λουδοβίκου σεμνὴν τελεῖ σήμερον ἑορτὴν ἐπὶ τῇ ἑβδομηκονταετηρίδι τῆς γεννήσεως τοῦ ἐπιφανεστάτου ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ αὐτῆς καθηγητοῦ τῆς ἀρχαιολογίας Ἐρρίκου Βρούνν. Ἀλλ' ὄχι μόνον τὸ Μόναχον, ἀλλὰ καὶ αἱ λοιπαὶ τῆς Γερμανίας πανεπιστημιακαὶ πόλεις σπεύδουσιν ἵνα συμμετάσχωσι τῆς ἑορτῆς ταύτης καὶ τιμήσωσιν ἐπαξίως τὸν γεραρὸν αὐτῶν συμπατριώτην καὶ μέγαν ἀρχαιολόγον. Δὲν περιορίζεται δὲ μόνον ἐν Γερμανίᾳ ἡ ἑορτὴ αὕτη τοῦ Βρούνν, ἀλλ' ἐκτείνεται καὶ πέραν τῶν ὁρίων τῆς μεγάλης ταύτης χώρας. Πανταχοῦ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, ὅπου ἡ ἀρχαιολογία καὶ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καλλιεργοῦνται, εὑρίσκει ἠχὼ ἡ ἑορτὴ αὕτη καὶ προκαλεῖ δείγματα συμπαθείας ὑπὲρ τοῦ μεγάλου ἐργάτου τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης.

Τοιαύτης ἑορτῆς δὲν ἔπρεπε βεβαίως νὰ μὴ συμμετάσχῃ καὶ ἡ ἡμετέρα πόλις, ἥτις πάλαι μέν ποτε ἐγένετο ἡ ἑστία τῆς τελειοποιήσεως τῆς ἑλληνικῆς τέχνης, νῦν δὲ ἀποτελεῖ ἀναμφισβητήτως τὸ κέντρον τῶν ἀρχαιολογικῶν σπουδῶν· διὰ τοῦτο δικαίως συνεκάλεσεν ἡμᾶς ἐκτάκτως ἡ Ἐπιστημονικὴ ἡμῶν Ἑταιρία ἵνα τιμήσωμεν τὸν ἔξοχον καθηγητήν, τὸν καὶ ἐπίτιμον μέλος τῆς

Ἑταιρίας ταύτης τυγχάνοντα, καὶ ἵνα ἀποτίσωμεν αὐτῷ φόρον εὐγνωμοσύνης, ὃν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ἰδίᾳ ὀφείλομεν αὐτῷ, διότι ὁ Βρουνν εἰργάσθη ὑπὲρ ἀναπτύξεως ἐπιστήμης, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἡμεῖς καὶ ἕνεκα τῆς ἱστορίας ἡμῶν καὶ ἕνεκα τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος ἡμῶν, εἴπερ καὶ ἄλλο τι ἔθνος, ἐνδιαφερόμεθα. Ἂν δὲ ἡ ἐπιστήμη αὕτη ἀφίκετο σήμερον εἰς δυνατόν τινα βαθμὸν τελειότητος, ἂν ἐγένετο ἐπιστήμη τιμία καὶ περίβλεπτος, τοῦτο ὀφείλεται πρωτίστως εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ Βρούνν.

Κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, ἐξέδωκεν ὁ Βίγκελμαν τὸ περὶ τῆς ἱστορίας τῆς ἀρχαίας τέχνης σύγγραμμα αὐτοῦ, δι' οὗ ἐγένετο ὁ ἱδρυτὴς τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης. Ἔκτοτε μεγάλη ἔξαρσις ἐγένετο ἐν ταῖς ἀρχαιολογικαῖς σπουδαῖς, σπουδαῖα πλαστικὰ ἔργα ἤχθησαν εἰς φῶς δι' ἀνασκαφῶν, καὶ τὰ μνημεῖα τῆς ἑλληνικῆς τέχνης ἐγένοντο ἱκανῶς γνωστὰ τοῖς ἐν τῇ ἑσπερίᾳ, τὸ μὲν διὰ τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα μεταβάσεως διαφόρων καλλιτεχνῶν καὶ ἀρχαιοφίλων, τὸ δὲ διὰ τῆς εἰς τὴν Ἑσπερίαν μεταφορᾶς ἐξ Ἑλλάδος ἐπισήμων ἔργων τῆς γλυπτικῆς, οἷον τῶν ἀγαλμάτων καὶ ἀναγλύφων τοῦ Παρθενῶνος, τῶν ἀναγλύφων τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Φιγαλίᾳ, τῶν Αἰγιναίων ἀγαλμάτων κτλ.

Τοιαύτη πρόσκτησις ἀρχαιολογικοῦ ὑλικοῦ κατέστησε καταφανῆ πλέον τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπεξεργασίας τοῦ ἔργου τοῦ Βίγκελμαν. Τοῦτο ἐπεχείρησεν ὁ Θείρσιος ἐν ταῖς περὶ τῶν «ἐποχῶν τῆς ἑλληνικῆς τέχνης» πραγματείαις αὐτοῦ (1816-1825), δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ λύσῃ τὸ θέμα του ἐπιτυχῶς. Συγχρόνως ἀνεφάνησαν διακεκριμένοι ἐν τῇ ἀρχαιολογίᾳ ἄνδρες, ὁ Μύλλερος, ὁ Βέλκερ, ὁ Γιὰν καὶ Γκέρχαρδ, ἀλλ' ἡ τιμὴ τῆς ἐπεξεργασίας καὶ τελειοποιήσεως τοῦ ἔργου τοῦ Βίγκελμαν ἐπεφυλάσσετο εἰς τὸν Ἐρρῖκον Βρούνν.

Ἐπὶ μακρὸν χρόνον διατρίψας ἐν Ῥώμῃ ὁ Βρούνν, ἠδυνήθη νὰ σπουδάσῃ ἐπισταμένως τὰ μνημεῖα τῆς ἀρχαίας τέχνης. Ὀξεῖαν δ' ἔχων τὴν διάνοιαν καὶ κρατίστης φιλολογικῆς παιδεύσεως μετέχων, ἀνέλαβε νὰ ἐκθέσῃ τὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἑλληνικῆς τέχνης καὶ τὰ τοῦ τρόπου τῆς ἐργασίας τῶν διαφόρων τεχνιτῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πηγῶν, συμφώνως δηλ. πρὸς τὰς περὶ τέχνης καὶ τεχνιτῶν μαρτυρίας τῶν ἀρχαίων. Οὕτως ἐξέδωκεν ἐν ἔτει 1853 καὶ 1859 μέγα δίτομον ἔργον «Ἱστορία τῶν Ἑλλήνων Καλλιτεχνῶν», δι' οὗ ἀνέπτυξεν ἐντελῶς τὸ κριτικὸν μέρος τῆς ἐπιστήμης, ἄριστα βασανίσας καὶ ἑρμηνεύσας τὰς περὶ τέχνης καὶ τεχνιτῶν σωζομένας μαρτυρίας τῶν ἀρχαίων.

Τὸ σύγγραμμα τοῦτο τοῦ Βρούνν ἀποτελεῖ μέχρι σήμερον τὴν

Digitized by Google

βάσιν τῶν ἀρχαιολογικῶν σπουδῶν. Δι' αὐτοῦ παρεσκευάσθη τὸ στάδιον πρὸς ὀρθὴν ἑρμηνείαν τῶν μνημείων τῆς ἀρχαίας τέχνης, καὶ ὑπεδείχθη πρὸς τοῦτο ἡ κατάλληλος μέθοδος, διότι πᾶσα τάσις ἡμῶν πρὸς ἑρμηνείαν τῶν σωζομένων ἀρχαίων μνημείων καὶ πρὸς κατάληψιν τῶν διαφόρων φάσεων, ἃς ἔλαβεν ἡ τέχνη ἐν τῇ ἀναπτύξει αὐτῆς, ἔπρεπε νὰ ὁρμᾶται ἐκ τῶν περὶ τέχνης καὶ τεχνιτῶν δοξασιῶν τῶν ἀρχαίων, οἵτινες εἶχον ὑπ' ὄψιν ἅπαντα ἢ τοὐλάχιστον τὰ πλεῖστα ἔργα τῶν διαφόρων τεχνιτῶν, ὥστε ἀσφαλῶς καὶ ἐν πλήρει συνειδήσει ἠδύναντο νὰ κρίνωσι περὶ τῆς κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἐκείνους χρόνους πορείας τῆς τέχνης καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐργασίας τῶν διαφόρων τεχνιτῶν.

Τὰ ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ τούτῳ συμπεράσματα ἐπεξέτεινεν ὁ Βρούνν καὶ ἀνέπτυξεν ἐν πολλοῖς πρακτικώτερον διὰ διαφόρων αὐτοῦ διατριβῶν, αἵτινες ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῷ περιοδικῷ τοῦ ἐν Ῥώμῃ Γερμανικοῦ ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου, οὗτινος ἐπὶ δεκαετίαν (1836 - 1865) διετέλεσε γραμματεύς, καὶ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Μονάχου, ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ ὁποίου διατελεῖ καθηγητὴς ἀπὸ τοῦ 1865.

Ὅπως ὁ φιλόλογος, λέγει ὁ Βρούνν, ἀναγινώσκει τὴν γλῶσσαν τῶν συγγραφέων του καὶ οὕτω δύναται νὰ κρίνῃ ἀσφαλῶς περὶ ὕφους καὶ λοιπῶν ἰδιοτήτων αὐτῶν, οὕτω καὶ ὁ ἀρχαιολόγος ἀναγινώσκει τὴν γλῶσσαν τῶν μνημείων του καὶ οὕτω δύναται νὰ ἀποφαίνηται περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐργασίας αὐτῶν, περὶ τῆς ἐποχῆς καὶ περὶ τῶν τεχνιτῶν αὐτῶν. Ὁμιλοῦσι δὲ τὰ μνημεῖα εἰς τὸν ἀρχαιολόγον γλῶσσαν σαφῆ καὶ εὔληπτον. Ὁ τρόπος τῆς παραστάσεως τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, αἱ διάφοροι αὐτοῦ μορφαί, ἰδίως αἱ τοῦ προσώπου, ὁ ἱματισμὸς καὶ ὁ τρόπος τοῦ σχηματισμοῦ τῶν πτυχῶν, ταῦτα πάντα ἔχουσι τὸν τύπον καὶ τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐποχῆς καὶ τοῦ ποιήσαντος τεχνίτου. Ἀκριβὴς δὲ τῶν γνωρισμάτων τούτων παρατήρησις καὶ ἀνάλυσις εἶνε ἡ ἀσφαλεστάτη ὁδὸς ἡ ἄγουσα εἰς τὴν ὀρθὴν ἑρμηνείαν τῶν μνημείων. Ἐνταῦθα στηρίζεται τὸ ἀρχαιολογικὸν σύστημα τοῦ Βρούνν, ὅπερ ἀποτελεῖ ἀντίθεσιν πρὸς τὸ πρότερον κατὰ μέγα μέρος ἐπικρατοῦν, τὸ ὑπὸ τοῦ Βίγκελμαν κυρίως δημιουργηθέν, καθ' ὃ ὁ ἀρχαιολόγος ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ τῶν μνημείων ὡρμᾶτο κυρίως ἐκ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἐκ τῶν διαφόρων συναισθημάτων, ἅτινα διήγειρον ταῦτα ἐν αὐτῷ. Διὰ τοῦ Βρούνν κυρίως ἡ ἀρχαιολογία ἐγένετο πλέον ἐπιστήμη κατὰ μέγα μέρος ἐμπειρική, ἅτε ἐπὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν στηριζομένη διὰ τοῦτο ἐγένετο αὕτη ἐπιστήμη τοῦ παρόντος, θὰ εἶνε δὲ βεβαίως καὶ ἐπιστήμη τοῦ μέλλοντος. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν δὲ ταύτην ἐξεταζόμενος ὁ Βρούνν

δύναται δικαίως νὰ ὀνομασθῇ ὁ Βίγκελμαν τῆς ἡμετέρας ἑκατονταετηρίδος.

Μεγίστην δ' ἐπίδρασιν ἤσκησεν ὁ Βροὺνν ἀπὸ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἀρχαιολογικῶν σπουδῶν καὶ διὰ τῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Μονάχου πολοχρονίου διδασκαλίας του.

Ὁ Βροὺνν εἶνε ἐκ τῶν ἐπιφανῶν ἐκείνων ἀνδρῶν, οἵτινες ἐκπροσωποῦσιν αὐτὰς τὰς ἐπιστήμας ἐν τῇ πορείᾳ καὶ ἐν τῇ προόδῳ αὐτῶν. Ὅταν ἀνέρχεται ἐπὶ τῆς πανεπιστημιακῆς ἕδρας, δὲν εἶνε ὁ καθηγητὴς ἐκεῖνος ὁ ἐκ τῶν πολλῶν ὁ ἐκθέτων ὅ,τι ἐν βιβλίοις ἀναγινώσκει, ἀλλ' εἶνε δημιουργὸς ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, εἶνε, οὕτως εἰπεῖν, αὐτὴ ἡ πηγὴ τῆς ἐπιστήμης, ἐξ ἧς ἑκάστοτε πολλὰ καὶ σπουδαῖα ἀρύονται οἱ ἀκροαταὶ αὐτοῦ. Ἔξοχος δὲ εἶνε κυρίως ἐν ταῖς παραδόσεσιν αὐτοῦ ἐν τῇ Γλυπτοθήκῃ καὶ ἐν τῷ Μουσείῳ τῶν ἐκμαγείων, ἐν αἷς διαπρεπέστατα καταφαίνεται τὸ μέγα αὐτοῦ ἀντιληπτικὸν καὶ τὸ εὐγενὲς αὐτοῦ καλλιτεχνικὸν αἴσθημα. Διδάσκαλος δὲ τοσοῦτον ἐπιφανὴς ἔχων πρὸς τούτοις εὐγενῆ τὴν ψυχὴν καὶ ἀφελὲς τὸ ἦθος, προσελκύει περὶ ἑαυτὸν μέγα πλῆθος σπουδαστῶν καὶ καθιστᾷ τὸ Μόναχον τὴν κατ' ἐξοχὴν πανεπιστημιακὴν πόλιν πρὸς σπουδὴν τῆς ἀρχαιολογίας.

Τοιαύτη εἶνε ἡ ἐν τῇ ἀρχαιολογικῇ ἐπιστήμῃ δρᾶσις τοῦ Βροὺνν ὡς συγγραφέως καὶ ὡς διδασκάλου. Τοιοῦτον δὲ ἄνδρα τιμῶσα σήμερον οὑτωσὶ ἐκτάκτως ἡ ἡμετέρα Ἑταιρία τιμᾷ αὐτὴν τὴν ἐπιστήμην καὶ προκαλεῖ ἐπὶ τούτῳ τὸν ἔπαινον καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν ἀσχολουμένων. Ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐπιστήμη εὐμοιρεῖ σήμερον ἀνδρῶν γενναίως ὑπὲρ αὐτῆς ἐργαζομένων· ἀλλ' ἅπαντες οὗτοι, οἱοιδήποτε καὶ ἂν εἶνε καὶ εἰς οἱονδήποτε ἔθνος καὶ ἂν ἀνήκωσιν, ἐν τῷ Ἑρρίκῳ Βροὺνν ἀναγνωρίζουσιν ὁμοφώνως τὸν πατριάρχην τῆς ἀρχαιολογίας».

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1892

ΤΕΥΧΟΣ ΜΑΡΤΙΟΥ ΚΑΙ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΚΑΙ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

1. **Ἀνασκαφαὶ κατὰ τὸν ἔξω Κεραμεικὸν** (σ. 3, 1).

Αἱ ὑπὸ τῆς Γενικῆς Ἐφορείας ἐνεργούμεναι ἀνασκαφαὶ κατὰ τὸν ἔξω Κεραμεικὸν παρὰ τὴν ὁδὸν Πειραιῶς ἐπερατώθησαν. Τὰ γενόμενα εὑρήματα περιγραφήσονται προσεχῶς ἐν τῷ Δελτίῳ τούτῳ.

2. **Ἀνασκαφαὶ παρὰ τὴν ἱερὰν ὁδὸν** (σ. 4, 3).

Αἱ παρὰ τὴν ἱερὰν ὁδὸν ἀνασκαφαὶ ἐξακολουθοῦσι. Ἐργασίαι γίνονται κυρίως ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀφροδίτης πρὸς ἐντελῆ αὐτοῦ ἀποκάλυψιν.

3. **Ἀνασκαφαὶ ἐν τῷ Ἡραίῳ** (σ. 5, 5).

Αἱ ἐν τῷ Ἡραίῳ τοῦ Ἄργους ἐνεργούμεναι ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς Σχολῆς ἀνασκαφαὶ διεκόπησαν. Εὑρήματα ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς ταύταις ἐγένοντο ἱκανὰ καὶ ἄξια λόγου. Τούτων σπουδαιότατα εἶνε γλυπτά τινα προερχόμενα ἐκ τῶν ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἥρας, τῶν ὑπὸ τοῦ *Παυσανίου* (II, 17, 3) μνημονευομένων οὑτωσεί: «ὁπόσα δὲ » ὑπὲρ τοὺς κίονάς ἐστιν εἰργασμένα τὰ μὲν εἰς τὴν Διὸς γένεσιν » καὶ Θεῶν καὶ Γιγάντων μάχην ἔχει, τὰ δὲ εἰς τὸν πρὸς Τροίαν » πόλεμον καὶ Ἰλίου τὴν ἅλωσιν.» Ταῦτα εἶνε α') κορμὸς γυμνοῦ πολεμιστοῦ παρὰ τὸν ἕτερον τῶν μαστῶν τοῦ ὁποίου σώζεται,

Digitized by Google

συμφυής, ἡ ἄκρα χεὶρ γυναικείας μορφῆς (μέγεθος ἥμισυ περίπου τοῦ φυσικοῦ)· δ') δύο κεφαλαὶ Περσῶν ἢ 'Αμαζόνων (μέγεθος ἥμισυ περίπου τοῦ φυσικοῦ). Εὑρέθη πρὸς τούτοις καλλίστη κεφαλὴ Ἥρας πιθανῶς, φυσικοῦ μεγέθους· ἀλλ' ἄγνωστον ἂν αὕτη ἐκ τῶν τοῦ ναοῦ γλυπτῶν προέρχεται. Καὶ μικροτεχνήματα δὲ ἱκανῶς ἐνδιαφέροντα, τεμάχια εἰδωλίων καὶ ἀγγείων καὶ ἄλλα, εὑρέθησαν. Αἱ ἀνασκαφαὶ ἐξακολουθήσουσι καὶ τὸ προσεχὲς ἔτος.

4. Ἀνασκαφαὶ ἐν Φλιοῦντι.

Ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς Σχολῆς διὰ τοῦ ἐκ τῶν ἑταίρων αὐτῆς κ. Washington ἐγένοντο σκαφικαί τινες ἐργασίαι ἐν Φλιοῦντι, αἵτινες εἰς οὐδὲν ἤγαγον ἀποτέλεσμα.

5. Ἀνασκαφαὶ ἐν Σπάρτῃ.

Τῇ Ἀμερικανικῇ Σχολῇ ἐχορηγήθη παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἡ ἄδεια νὰ ἐνεργήσῃ ἀνασκαφὰς κατὰ τὴν Λακωνικὴν καὶ ἰδίως ἐν Σπάρτῃ.

Κατὰ τὸν μῆνα Μάρτιον ἐγένοντο μόνον ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς ταύτης μικραὶ ἀποπειρατήριοι σκαφαὶ ἐν τῇ περιοχῇ τῆς ἀρχαίας Σπάρτης. Περὶ τούτων ἐπέστειλε τῇ Γεν. Ἐφορείᾳ ὁ ἐποπτεύσας αὐτῶν ἔφορος Β. Στάης τὰ ἑξῆς :

«Ἐπὶ δεκαπενθήμερον διήρκεσαν αἱ αὐτόθι ἔρευναι ἐπὶ διαφόρων ἰδιοκτήτων κτημάτων, τῶν κατόχων αὐτῶν παρασχόντων εὐμενῶς τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν.

Ἐδοκιμάσθη διὰ χανδάκων καὶ τάφρων πολλαχοῦ τὸ κτῆμα Λεοπούλου ἔνθα ὑπὸ πάντων ἐτίθετο ἡ ἀγορὰ (χορὸς) τῆς ἀρχαίας Σπάρτης καὶ ἔνθα ὑπάρχουσιν ἔτι ὁρατὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας λείψανα ἀρχαίων κτιρίων, κίονες τουτέστι καὶ ὀγκόλιθοι τετράγωνοι κτλ. Ἀπεδείχθη ὅμως διὰ τῆς σκαφῆς ὅτι *πάντα* τὰ λείψανα ταῦτα προέρχονται ἐκ μεταγενεστέρας οἰκίσεως Βυζαντιακῆς, ἐκ ναῶν Βυζαντινῶν καὶ ἄλλων ἰδιωτικῶν οἰκοδομῶν, διὰ τὰς ὁποίας ἐχρησιμοποιήθη ὑλικὸν προερχόμενον ἐξ ἀρχαίων οἰκοδομημάτων καταστραφέντων τέλεον.

Ἀκολούθως ἐδοκιμάσθη δι' ἐπίσης πολυαρίθμων τάφρων τὸ κτῆμα Κατράδη (πρὸς τὴν Μαγοῦλαν) ἔνθα ἄλλοτε εὑρέθησαν ἀγάλματα κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἰδιοκτήτου. Ἐκτὸς ὅμως ρωμαϊκοῦ τινὸς οἴκου (villa) καὶ σαρκοφάγου (γνωστῆς καὶ ἐκ προγενεστέρων ἀνασκαφῶν: ἐπὶ Σταματάκη) οὐδὲν ἄλλο ἐκεῖ εὑρέθη. Ἐγένοντο κατόπιν δοκιμαστικαὶ ἔρευναι ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν ἐν θέσει καλουμένῃ «Βασιλοποῦλα» ὅπου ὑπάρχει Φραγκικὸν οἰκοδόμημα, ἐπίσης ὅμως ἄνευ τινος ἀποτελέσματος.

Ἠνεώχθη κατόπιν μεγάλη τάφρος ἐπὶ τοῦ θεάτρου (κτῆμα Κοπανίτσα) ἀπὸ τοῦ κοίλου μέχρι τῆς ὀρχήστρας (μήκους 0,25 μ. καὶ πλ. 0,4) φθάσασα εἰς βάθος 7 μ., ὅπου καὶ ἀπεκαλύφθησαν λείψανα τοῦ κοίλου καὶ τοῖχος ἐκ τῆς σκηνῆς.

Ἀνεσκάφη κατόπιν τὸ περιφερὲς οἰκοδόμημα τὸ μνημονευόμενον ὑπὸ τοῦ Παυσανίου καὶ ἱκανῶς ὁρατὸν τυγχάνον πρὸ τῆς ἀνασκαφῆς· σώζεται δὲ ὁ κύκλος τούτου μετὰ τοῦ ἐκ δύο βαθμίδων ἀποτελουμένου κρηπιδώματος ἐν καλῇ σχετικῶς καταστάσει. Ἀνεσκάφη δὲ τούτου τὸ ἥμισυ κύκλῳ, πιθανῶς δὲ θὰ ἀποκαλυφθῇ ὁλόκληρον σωζόμενον, ἐὰν σκαφῇ κύκλῳ ἅπας ὁ χῶρος. Γενομένων καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ μικρῶν ἀνασκαφῶν ἀνευρέθη ὑπὸ ἐπίχωσιν ἑνὸς μόλις μέτρου τὸ ὑπόβαθρον τῆς βάσεως τοῦ ἑτέρου τῶν ὑπὸ τοῦ Παυσανίου ἀναφερομένων ἀγαλμάτων (Διὸς καὶ Ἀφροδίτης). Τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο χρησιμεῦσαν φαίνεται εἰς ὁμηγύρεις (διότι πράγματι οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἡ πλατεῖά τις κυκλικὴ διὰ κρηπιδώματος καὶ ἐρείσματος ἐκ μεγάλων τετραγωνικῶν λίθων περιφραχθεῖσα) παρέχει τὸ ἐνδόσιμον εἰς πληρεστέρας καὶ ἀκριβεστέρας τοπογραφικὰς μελέτας».

6. Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἐπιδαύρῳ.

Ἐπανελήφθησαν καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο αἱ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους (Δελτίον, 1891 σ. 97, 1) ἐκ νέου ἀρξάμεναι δαπάναις τῆς ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Γενικοῦ ἐφόρου Π. Καββαδία, ἀνασκαφαὶ ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαυρίᾳ.

7. Εὑρήματα ἐν Πειραιεῖ.

α') Κατὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τοῦ λιμένος τῆς Ζέας ἐγγὺς τοῦ

ἀρχαίου θεάτρου, ἔν τινι οἰκοπέδῳ Α. Καμπᾶ ἀπεκαλύφθησαν λείψανα ἰδιωτικῆς οἰκίας ἢ ἐπαύλεως τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων. Τὰ ἐδάφη τῆς οἰκίας ταύτης εἶνε ἐστρωμένα διὰ μωσαϊκῶν κοινῆς κατασκευῆς. Ἔν τινι ὅμως δωματίῳ τὸ μωσαϊκὸν ἀποτελεῖται ἐκ σπειροειδῶν καὶ ἄλλων κοσμημάτων καὶ ἀπολήγει κατὰ μέσον εἰς κεφαλὴν Μεδούσης (ὕψ. 0,65) ἀξιοθέατον.

β') Ἐν τῷ πρὸ τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς-Ἀθηνῶν λιμένι, πρὸ τοῦ νεκροταφείου, εὑρέθη *ἐπιτύμβιος στήλη* μετὰ κοσμήματος (ὕψ. 0,89 πλ. 0,39) φέρουσα ἐν πλαισίῳ ἀνάγλυφον παράστασιν ἀνδρὸς ἱσταμένου ἐν κατατομῇ πρὸς τὰ δεξιὰ τῷ ὁρῶντι ἐστραμμένου, στηριζομένου, ὡς δεικνύει ἡ τοῦ σώματος κλίσις, ἐπὶ βακτηρίας πρὸς τὸ ἀριστερὸν τοῦ σώματος, διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς προτείνοντος πτηνὸν πρὸς παιδίον, ὅπερ ὀκλάζει πρὸ αὐτοῦ καὶ τὴν χεῖρα πρὸς τὸ πτηνὸν ἀνατείνει. Ὑπὲρ τὸ ἀνάγλυφον ἡ ἐπιγραφή:

Αυτοσοφος Αυτοδουλου
Συπαληττιος.

γ') Ἔξωθεν τοῦ Πειραιῶς, πρὸς τὸ Φάληρον, καὶ παρὰ τὸ μέσον σκέλος τῶν μακρῶν τειχῶν ἀνευρέθη ἐπιτύμβιος στήλη φέρουσα ἐπιγραφήν:

Παρθεν[ος]
Κερκιονο[ς]
θυγατη[ρ]
γυνη Χαριν[ου].

δ') Πρὸς Β. τοῦ Νοσοκομείου Πειραιῶς, ὀλίγον ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, εὑρέθη κατὰ χώραν ἱσταμένη, ἐντὸς κοιλώματος τοῦ βράχου, στήλη λίθου ἐγχωρίου φέρουσα κατὰ τὴν πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπιφάνειαν τάδε τὰ γράμματα:

[Η]ορμο
δ[ε]μοσιο
Ηορος.

8. Εὑρήματα παρὰ τὴν Κερατέαν Ἀττικῆς.

Παρὰ τὸ χωρίον Κερατζὰ οἱ ἀδελφοὶ Ἀντώνιος καὶ Ἀθανάσιος Χ. Ἀντωνίου εὗρον ἀρχαῖά τινα, περὶ ὧν ἀναφέρει τῇ Γεν. Ἐφορείᾳ τὰ ἑξῆς ὁ ἔφορος ἀρχαιοτήτων Β. Λεονάρδος:

Digitized by Google

« Κατὰ τὴν ἐντολὴν ὑμῶν μετέβην εἰς Κερατέαν τῆς Ἀττικῆς πρὸς ἐπιθεώρησιν τῶν ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Ἀντωνίου εὑρεθέντων ἀρχαίων. Πρὸς τοῖς ἀρχαίοις τούτοις εἶδον καὶ ἄλλα τινὰ ἀλλαχοῦ τοῦ χωρίου, περὶ ὧν παρακατιὼν ἀναφέρω.

Τὰ ἀρχαῖα τῶν Ἀντωνίου (πλὴν τῶν ὑπ' ἀρ. 1 καὶ 2 εὑρεθέντων 1/2 ὥραν ἐντεῦθεν τοῦ χωρίου Δασκαλειοῦ) εὑρέθησαν ἐν θέσει «Γκοῦρι Μπάρδι» ἡμίσειαν περίπου ὥραν πρὸς ΝΑ. τῆς Κερατέας, ὀλίγον πέραν τοῦ ἐξωκκλησίου Ἁγ. Ἀντωνίου ἐν ἀμπελοφυτευμένῳ κτήματι τῶν εἰρημένων ἀδελφῶν. Μεταβὰς ἐκεῖ παρετήρησα πολλοὺς πώρους λίθους συντετριμμένους, προερχομένους πιθανῶς ἐκ τάφων, καθ' ἃ ὑποδηλοῦσι καὶ ὑψώματά τινα γῆς ταπεινὰ ἐν τοῖς παρακειμένοις ἀγροῖς τῶν Γκίνηδων. Περὶ τάφων δὲν ἠδυνήθησαν οἱ ἐρωτηθέντες νά μοι παράσχωσιν ἀποχρώσας εἰδήσεις ἴσως διότι δὲν ἠρεύνησαν, ὡς εἶπον, εἰς βάθος πλέον τῶν 0,70. Ὅτι αὐτόθι ὑπάρχουσι τάφοι, ἀποδεικνύουσι πρός τισιν ἄλλοις, ὡς ἤκουσα, ἄλλοτε ὑπ' ἄλλων εὑρεθεῖσιν (ὑδρίᾳ καὶ στήλη μετ' ἀναγλύφων) καὶ ἅπαντα τὰ παρὰ τὴν Κερατέαν εὑρήματα, ὡς κατωτέρω φαίνεται. Δῆμος, ἐν ὅσοις τῶν ἐνεπιγράφων φέρεται, εἶνε *Κεφαλὴ* (πλὴν τῆς ὑπ' ἀρ. 15 στήλης).

Τὰ ἀρχαῖα τῶν ἀδελφῶν Ἀντωνίου εἰσὶ λευκοῦ μαρμάρου, ἔχουσι δὲ ὧδε :

1) Τεμάχιον ἄνω ἀριστερᾶς γωνίας ἀναγλύφου, ἐφ' οὗ σώζονται κεφαλαὶ 4-5 ἱκετῶν (ἡ τελευταία ἴσως ἔφερε κανοῦν) πρὸς δεξιὰ βλεπόντων, πρὸς θεόν, οὗ σώζεται τὸ ἄνω δεξιὸν τοῦ σώματος (ὑψηλοτέρου τὸ ἀνάστημα). Τὸ ὅλον ἀποκεκρουσμένον. Ὑψ. 0,35 πλ. 0,65 πάχ. 0,07. 2) Τὸ ἥμισυ καθέτως τεθραυσμένου κίονος δωρικοῦ. Ὑψ. 1,40 πλ. 0,31, σῶζον 9 ραβδώσεις· τὸ ὅλον εἶχε πιθανῶς 20 ραβδώσεις. — Τὰ δύο ταῦτα εὑρέθησαν, ὡς εἴρηται, ἀλλαχοῦ (ἐν Δάρδιζᾳ) προέρχονται δὲ πιθανῶς ἐξ Ἱεροῦ τινος. Ἐνταῦθα προσθετέον καὶ πλάκα μαρμ. μ. 1,66 πλ. 0,83 καὶ πώρους τινὰς ὀγκώδεις.

Τὰ δὲ *ἐπιτύμβιά* εἰσι τάδε :

3) Λήκυθος ἄνευ λαιμοῦ καὶ βάσεως, ὑψ. 0,83-0,90, διαμέτρου σχεδὸν 0,40. Φέρει ἀνάγλυφον (ὑψ. 0,36) παράστασιν 4 μορφῶν: ἐξ ἀριστερῶν *πωγωνοφόρος* πρὸς δεξιὰ ἐν ποδήρει ἱματίῳ, ὃ ἀνέ-

Digitized by Google

χει διὰ τῆς ἀριστερᾶς, ἐπιτίθησι τὴν δεξιὰν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς, στηρίζων πιθανῶς τὸ ἀριστερὸν τοῦ σώματος ἐπὶ ῥάβδου· γυνὴ πρὸς δεξιὰ μετὰ κεκρυφάλου δεξιοῦται τὸν ἐν δεξιᾷ *πωγωνοφόρον*· μεταξὺ τῶν δύο τελευταίων παῖς μικροῦ ἀναστήματος ἐν μακρῷ ἱματίῳ ἀναβλέπει εἰς τὴν γυναῖκα. Τέχνης καλλίστης· καλῆς διατηρήσεως. 4) Λήκυθος ἄνευ λαιμοῦ καὶ βάσεως, ὕψος 0,55 (ὕψος ἀναγλύφου 0,22). *Γυνὴ* (. ΑΝΤΛ . . . .) καθημένη ἐπὶ ἕδρας· πρὸ αὐτῆς (πρὸς ἀριστερὰν βλέπων) *ἀνὴρ* ἱστάμενος (ΝΙΚΟΣΤΡΑΤΟΣ). Μεταξὺ αὐτῶν ἐν τῷ βάθει *ἀνὴρ* ἱστάμενος (ΔΗΜΟΧΑΡΗΣ). 5) Μικροῦ ἀμφορέως(;) τὸ ¹/₂ κοιλίας (καθέτως τεθραυσμένης) μετὰ σπειροειδοῦς ζώνης καὶ ῥαβδώσεων. Ὕψ 0,24. 6) Γεῖσον μνημείου ἐπιτυμβίου μετ' ὀρθοκεράμων· δίχα τεθραυσμένον, ὀπίσω ἐλλιπές. Ὕψ. ὡς 0,30 πλ. ὅλον 1,76 βάθ. 0,72. Φέρει ἐπιγραφὰς μακεδονικῶν χρόνων ΤΙΜΟΣΤΡΑΤΗ ΝΙΚΩΝ ΜΝΗΣΙΚΛΕΑ. 7) Κεφαλὴ μετὰ λαιμοῦ πωγωνοφόρου ὀλίγον πρὸς ἄνω βλέποντος. Τὸ γένειον ὀλίγον βεβλαμμένον. Ἴσως εἶνε τοῦ ἀνωτέρω Νίκωνος. Ὕψ. κεφαλῆς 0,20 (ὕψ. μετὰ τοῦ λαιμοῦ 0,26). Διατηρήσεως καὶ τέχνης πολὺ καλῆς. 8) Ἀναγλύφου τεμάχιον σῷζον ἀριστερὸν θώρακος ἀνδρὸς ἐν μέρει γυμνοῦ μετὰ τῆς χειρὸς κρατούσης ὡσεὶ λαβὴν ξίφους. Δεξιὰ ὡσεὶ βραχίων ἄλλης μορφῆς. Ὕψ. 0,35 πλ. 0,52. 9) Ἄλλο τεμάχιον, ἴσως τὸ δεξιὸν τοῦ ἀνωτέρω. Ὕψ. 0,35 πλ. 0,30.

Τὰ δύο τελευταῖα εἶνε δευτέρου λόγου ἄξια τὴν τέχνην :

10) Στήλη βεβλαμμένη τὸ ἀνθέμιον. Ὕψ. 1,46 πλ. 0,47 πάχ. 0,15. Φέρει ἐπιγραφὴν μακεδονικῶν χρόνων ΑΙΣΧΡΩΝΚΕΦΑΛΗΘΕΝ. Εἶτα δύο ῥόδακας, ὑφ' οὓς ἀνάγλυπτος ἀμφορεὺς ἔχων ἐπὶ τῆς κοιλίας ἀνάγλυφον : *πωγωνοφόρος* καθήμενος πρὸς δεξιὰ καὶ κρατῶν ὡσεὶ ῥάβδον δεξιοῦται νεανίαν ἐν βραχεῖ χιτῶνι (καταλείποντι τὸν δεξιὸν ὦμον γυμνὸν) στηρίζοντα τὴν ἀριστερὰν ἐπὶ τῆς χαμαὶ ἱσταμένης ἀσπίδος. 11) Στήλη ἐλλιπὴς τὰ κάτω· φέρει δύο ῥόδακας ἢ ἀσπίδια καὶ ἐπιγραφὴν ὀλίγῳ νεωτέρων ἢ τὸ ἀνωτέρω χρόνων :

ΤΙΜΟΘΕΟΣ
ΝΙΚΩΝΟΣ
ΚΕΦΑΛΗΘΕΝ
ΝΙΚΩΝ
ΤΙΜΟΘΕΟΥ
ΚΕΦΑΛΗΘΕΝ

Ὕψ. 1,50 πλ. 0,60-033 πάχ. περ. 0,25.

Digitized by Google

Εἰς ταύτην ἀνήκει πιθανῶς ἀνθέμιον μέγα (ὕψ. 0,87) ἐξ ἄλλου λίθου. Ὁμοίως ἴσως εἰς τὰ κάτω ἁρμόζει καὶ τεθραυσμένον τεμάχιον (ὕψ. 1,35 περ. 12) Ἀνθέμιον ἄλλης στήλης δίχα τεθραυσμένον. (Ὕψ. 1,00 13) Συντρίμματα τοῦ ἀριθ. 12 κλπ.

Περιελθὼν τὸ χωρίον εἶδον καὶ τὰ ἑξῆς, δεδηλωμένα, ὡς ἤκουσα, πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον.

14) Λήκυθος ἄνευ λαιμοῦ καὶ βάσεως. Ὕψ. 0,75. Φέρει ἀνάγλυφον: Παιδίσκη ἐν μακρῷ χιτῶνι πρὸς δεξιά· γυνὴ καθημένη (ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ) δεξιουμένη ἑτέραν πρὸ αὐτῆς (ΑΡΙΣΤΟΜΑΧΗ). Κεῖται ἐν οἰκίᾳ Κώστα Ἀθ. Λάμπρου, εὑρεθεῖσα ἐν θέσει «Ρουντσέρι» ἢ «Σιγκίνι», εἰς ἐλαχίστην ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν κτημάτων ἀδελφῶν Ἀντωνίου. 15) Στήλη μετ' ἀετώματος. Ὕψ 0,94 πλ. 0,36 πάχ. 0,07 μετ' ἀναγλύφου (ὕψ. 0,21). Πωγωνοφόρος ἱστάμενος ([Φ]*ιλαίνετος Δειραδιώτης*) δεξιοῦται καθημένην γυναῖκα

ΚΑΛΛΙΣΤΟΜΑΧΗ
ΑΜΥΝΤΟΥ
ΟΗΘΕΝ

Εὑρεθεῖσα ὅπου περίπου καὶ ἡ λήκυθος ἀριθ. 14 κεῖται παρὰ τοῖς Γ. καὶ Δ. Πρίφτη. Ὡς πρὸς τὸ δημοτικὸν *Δειραδιώτης* ἀναμνηστέα καὶ ἡ παρὰ Ross *Demen von Attika* σελ. 66 ἀρ. 68 ἐνεπίγραφος στήλη.

Ἐκτὸς δὲ τοῦ χωρίου εὑρίσκεται· 16) Ἐνεκτισμένη ἐπὶ τῆς εἰρημένης ἐκκλησίας Ἁγ. Ἀντωνίου στήλη μαρμ. φέρουσα ὑπὸ λείψανα δύο ροδάκων

ΠΥΘΟΔΩΡΟΣ
ΝΟΥΜΗΝΙΟΥ
ΚΕΦΑΛΗΘΕΝ
ΚΤΗΣΙΚΛΕΙΑΝΑΥΚΡΑΤΟ[Υ]
ΚΕΦΑΛΗΘΕΝΘΥΓΑΤΗΡ
ΠΥΘΟΔΩΡΟΥΓΥΝΗ

Ὕψ. 1,09 πλ. 0,50 πάχ. 0,20. (C. I. A. II, ἀρ. 2154).

17) Ὁ Ἀντωνίου ἔδειξέ μοι ἀντίγραφον ἐπιγραφῆς (εὑρισκομένης ἐν Θορικῷ ἐν θέσει «Πέλγκεζι», πλησίον μάνδρας Λιουμάτι) τόδε:

Hόρος
τεμένους
τοῖν θεοῖν

Προστεθήτω ὅτι ὁ ἐν Κερατέᾳ Ἀθαν. Λουκᾶς εὗρεν, ὡς ἤκουσα, λήκυθον μετ' ἀναγλύφου, ἣν δηλώσας ἐκόμισεν εἰς Ἀθήνας».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΜΟΥΣΕΙΟΙΣ

1. **Ἐθνικὸν Μουσεῖον**

Κατὰ τὸν μῆνα Μάρτιον εἰσήχθησαν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον κατ' ἔκθεσιν τοῦ *Στάη*, τὰ ἐν τοῖς ἑπομένοις ἀρχαῖα ἤτοι:

1. Μετόπη μετὰ τριγλύφων εὑρεθεῖσα ἐν τῇ ἀνεγειρομένῃ νέα ἀγορᾷ (ἀπέναντι τῆς παλαιᾶς) ἐν τῇ οἰκίᾳ Τερζάκη. Εἰκονίζεται δὲ ἐν τῇ μετόπῃ, ἐν ἀναγλύφῳ καλῶς εἰργασμένῳ, ἡ ἑξῆς παράστασις: δεξιὰ μὲν τῷ ὁρῶντι γυνὴ καθημένη ἐπὶ τετραγώνου καθίσματος (βράχου;) φέρουσα ποδήρη χιτῶνα καὶ πέπλον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, ἔχουσα δὲ τὴν δεξιὰν ἀνυψωμένην καὶ ὑπερείδουσαν τὸ πρόσωπον εἰς ἔνδειξιν πένθους, καὶ τὴν ἀριστερὰν ἐπὶ τοῦ γόνατος· τὸ πρόσωπον τῆς μορφῆς ταύτης εἶνε ἀποκεκρουσμένον. Ἀριστερὰ δὲ ἐπίσης καθημένη γυνή, πεπλοφόρος καὶ αὕτη κεκυρτωμένη καὶ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ στῆθος κλίνουσα εἰς ἔνδειξιν ὑπερβαλλούσης λύπης. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο τούτων καθημένων γυναικῶν εἰκονίζεται τρίτη γυνή, ὀρθία αὕτη, πεπλοφοροῦσα ὁμοίως ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, ἐστραμμένη πρὸς τὴν δεξιὰ καθημένην· ἔχει δ' αὕτη τὴν κεφαλὴν κεκλιμένην ἐλαφρῶς πρὸς τὸ στῆθος καὶ τὰς χεῖρας συγκρατούσας τὸν πέπλον (ὡσεὶ συνηνωμένας) πρὸ τοῦ στήθους. Τὸ πρόσωπον καὶ ταύτης εἶνε ἐντελῶς ἐφθαρμένον.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ τόπου ἐκομίσθησαν τέσσαρα ἄλλα τεμάχια αναγλύφων *ἄχρηστα* ἤτοι: τεμάχιον χειρὸς ἀναγλύφου, τεμάχιον ἀναγλύφου, ἐφ' οὗ ποὺς παιδός, τεμάχιον ἐκ νεκροδείπνου ἀναγλύφου, καὶ τεμάχιον βάσεως ἐφ' ἧς διακρίνονται πόδες ἵππων. Εὑρέθησαν, ὡς ἐρρέθη, κατὰ τὴν ἀνεγειρομένην νέαν τμηματικὴν ἀγορὰν (πλησίον τῆς παλαιᾶς) παρὰ τὴν κατεδαφισθεῖσαν οἰκίαν Τερζάκη. (Εὑρετήρ. Γεν. Ἐφορείας 2117).

2. Ἀναθηματικὸν ἀνάγλυφον (πλ. 0,36 ὕψ. 0,36) εἰκονίζον νεανίαν φέροντα ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου ἐξηρτημένον ἱμάτιον καὶ πέτασον ἐρριμμένον ὄπισθεν ἐπὶ τῆς ράχεως, κρατοῦντα διὰ τῆς ἀριστερᾶς μὲν δόρυ, διὰ τῆς δεξιᾶς δὲ τὰ ἡνία ἵππου, εἰκονισμένου

Digitized by Google

ἐν καταγραφῇ. Τὸ ἀνάγλυφον ἐνθυμίζει ἱκανῶς τὸ ἐν Ἄργει γνωστὸν ἀνάγλυφον τὸ δημοσιευμένον ἐν Mitth. d. arch. Inst. III, σ. 287 κ. ἑ., πίν.

Ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου ἡ ἐπιγραφή:

//////ΑΚΕ . ΑΣ ΤΩ[Ι......

Εὑρέθη ἐν τῷ λιμένι Καρυστίας, καθαριζομένῳ, καὶ ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ Ἀστυνόμου Λαυρίου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2118).

3. Ὑδρία νεκρικὴ κολοβή, ἔχουσα ἐπὶ τῆς κοιλίας ἀποκεκρουσμένην παράστασιν δεξιώσεως δύο γυναικῶν, τῆς ἑτέρας καθημένης· ὑπεράνω ταύτης ἡ ἐπιγραφή:

ΕΥΚΟΛΙΝΗ
ΧΑΡΙ(Τ)ΩΝΟΣ

Ἐκομίσθη μετὰ ταύτης καὶ τεμάχιον ἑτέρας ὑδρίας ἄνευ αναγλύφων καὶ ἐπιγραφῆς ἐντελῶς *ἄχρηστον*. Εὑρέθη ἐν θέσει «Κατηφόρι» τοῦ χωρίου Μπογιάτι (οὐ μακρὰν τῆς Κηφισσίας) καὶ ἀπεστάλη ὑπὸ τῆς Μοιραρχίας Ἀττικῆς. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2119).

4. Μικρὰ προτομὴ γυναικὸς ἐκ λευκοῦ μαρμάρου ἀποσπασθεῖσα ἐξ ἀναγλύφου, ἔχουσα τὸ πρόσωπον ὀλίγον ἀποκεκρουσμένον καὶ ἀποκοπὲν κατὰ τὴν ἄκραν τῆς κεφαλῆς (ὕψος 0,10), *ἄχρηστος*. Ἀπεστάλη ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας, κατασχεθὲν ἐν τῷ οἴκῳ Σ. Σταμέλου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2120).

5. Χρυσοῦς δακτύλιος (διαμ. 0,02), χαλκῆ κεφαλὴ ὄφεως, δύο χαλκᾶ νομίσματα καὶ λίθινον σφονδύλιον. Εὑρέθησαν κατὰ τὰς ἐν τῷ ἱερῷ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ ἀνασκαφὰς καὶ ἐκομίσθησαν ἐκ τοῦ ἐκεῖ Μουσείου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2122).

6. Δύο χρυσοῖ στατῆρες ὁ μὲν Φιλίππου ὁ δὲ Ἀλεξάνδρου, τέσσαρα τετράδραχμα Ἀλεξάνδρου καὶ δύο Ἀττικὰ τετράδραχμα. Εὑρέθησαν εἰς θέσιν «Οὔγγρι» παρὰ τὸ χωρίον Ἀλισσὸς Ἀχαΐας καὶ κατεσχέθησαν παρὰ τῷ Ἀθ. Κοτζιᾶ. (Εὑρ. Γεν. Ἐφορ. 2123).

Digitized by Google

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

— Αἰγυπτιακὴ Συλλογὴ νομισμάτων Ἰωάν. Δημητρίου. Τὰ ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας προσωρινῶς κείμενα νομίσματα τῆς Αἰγυπτιακῆς Συλλογῆς τοῦ Ἰωάννου Δημητρίου τῇ ἐπιθυμίᾳ τοῦ δωρητοῦ καὶ ἐγκρίσει τῆς Κυβερνήσεως παρεδόθησαν τῷ νομισματογνώμονι τοῦ παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Βιβλιοθήκῃ Νομισματικοῦ Μουσείου ἵνα ἐκτεθῶσιν ὁριστικῶς ἐν τῷ Μουσείῳ τούτῳ.

— Κατάσχεσις ἀρχαίων. Ὑπὸ τοῦ Ἀστυνόμου Λαυρίου κατεσχέθησαν ἀρχαῖά τινα πήλινα καὶ ἐστάλησαν εἰς τὴν Γενικὴν Ἐφορείαν. Ταῦτα ἐντελῶς ἄχρηστα καὶ ἀνάξια λόγου ἀπερρίφθησαν ἐν τοῖς ἀχρήστοις τοῦ Μουσείου (ἴδ. Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορείας ἀρ. 2121).

Ἐν Ἀλισσῷ δὲ Ἀχαΐας κατεσχέθησαν τὰ ἐν σελ. 29 νομίσματα.

— Δήλωσις ἀρχαίων. Οἱ ἐκ τοῦ δήμου Θορικίων Ἀττικῆς Ἀντώνιος καὶ Ἀθανάσιος Σ. Ἀντωνίου καὶ Κωνστ. Ἀθ. Λάμπρος ἐδήλωσαν τῇ Γενικῇ Ἐφορείᾳ, ἃ ἐν τοῖς κτήμασιν αὐτῶν εὗρον ἀρχαῖα, τὰ ἐν σελ. 24 ἀρ. 8 περιγραφόμενα.

— Περὶ ἐκτάκτων ἐπιστατῶν ἀρχαιοτήτων. Ἐξεδόθη Β. Διάταγμα ἀπὸ 24 Φεβρουαρίου, καθορίζον τὸν τρόπον τῆς κατὰ τὸν Νόμον ΑΦΑΒ' προσλήψεως ἐκτάκτων ἐπιστατῶν ἀνασκαφῶν.

— Περὶ τῶν ὡρῶν καθ' ἃς εἶναι ἀνοικτὰ τὰ Μουσεῖα. Ἐξεδόθη Β. Διάταγμα ἀπὸ 9 Ἀπριλίου καθορίζον ὅτι ἐπιτρέπεται νὰ ἀνοίγωσι τὰ Μουσεῖα καὶ ἡ Ἀκρόπολις καὶ κατὰ τὰς μεγάλας ἑορτάς, καθ' ὥρας ὁριζομένας ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ Μουσείων.

Κατ' ἀκολουθίαν τούτου ὁ Γενικὸς Ἔφορος ἐξέδωκε τὴν ἑξῆς ἀπόφασιν :

Ἀριθ. 9635.

Η ΓΕΝΙΚΗ ΕΦΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΩΝ

Συμφώνως τοῖς ἐν τῷ ἄρθρῳ 5 τοῦ ἀπὸ 26 Νοεμβρίου 1885 Β. διατάγματος περὶ διοργανισμοῦ τῶν ἐν Ἀθήναις Μουσείων καὶ τοῖς ἐν τῷ ἀπὸ 9 Ἀπριλίου ἐ. ἔ. ἑτέρῳ Β. διατάγματι περὶ ἐλευθέρας εἰσόδου εἰς τὰ Μουσεῖα καὶ τὴν Ἀκρόπολιν καὶ κατὰ τὰς μεγάλας ἑορτάς, ὁρίζομεν τὰς ὥρας, καθ' ἃς ἀπὸ τοῦδε θέλουσιν εἶσθαι ἀνοικτὰ τὰ ἐνταῦθα Μουσεῖα καὶ ἡ Ἀκρόπολις, ὡς ἑξῆς :

1) Ἡ *Ἀκρόπολις* θέλει εἶσθαι ἀνοικτὴ καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν Κυριακῶν καὶ τῶν μεγάλων ἑορτῶν. Θέλει μείνει κλειστὴ μόνον α') τῇ ἡμέρᾳ τῶν Χριστουγέννων καὶ τῇ καθαρᾷ Δευτέρᾳ,

β') τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους καὶ τῇ Κυριακῇ τοῦ Πάσχα πρὸ μεσημβρίας, γ') ταῖς Κυριακαῖς τῆς Ἀπόκρεω καὶ τῆς Τυροφάγου, μετὰ μεσημβρίαν.

2) Τὰ Μουσεῖα. *Μουσεῖον Ἀκροπόλεως, Ἐθνικὸν Μουσεῖον* θέλουσιν ἀνοίγει καθ' ἑκάστην, τὸ μὲν θέρος (1 Ἀπριλίου ἕως 30 Σεπτεμβρίου) ἀπὸ τῆς 8-12 π. μ. καὶ ἀπὸ τῆς 3 μ. μ. μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, τὸν δὲ χειμῶνα (1 Ὀκτωβρίου ἕως 31 Μαρτίου) ἀπὸ τῆς 9-12 π. μ. καὶ ἀπὸ τῆς 2 μ. μ. μέχρι δύσεως ἡλίου.

Κατὰ τὰς Κυριακὰς θέλουσιν ἀνοίγει ἀπὸ τῆς 10 μέχρι τῆς 12 πρὸ μεσημβρίας καὶ τὸ μὲν θέρος ἀπὸ τῆς 3-5, τὸν δὲ χειμῶνα ἀπὸ τῆς 2-4 μ. μ.

Κατὰ τὰς ἐν ἐδαφ. 3 μεγάλας ἑορτὰς θέλουσιν εἴσθαι ἀνοικτὰ τὸ μὲν *Ἐθνικὸν Μουσεῖον* ἀπὸ τῆς 10-12 π. μ, τὸ δὲ *Μουσεῖον τῆς Ἀκροπόλεως* τὸ μὲν θέρος ἀπὸ τῆς 3-5, τὸν δὲ χειμῶνα ἀπὸ τῆς 2-4 μ. μ.

Κατὰ δὲ τὰς ἐν τῷ ἐδαφ. 4 μεγάλας ἑορτὰς θέλουσι μένει κλειστά.

3) Τὰ Μουσεῖα θέλουσιν ἀνοίγει μόνον δύο ὥρας καθ' ἑκάστην, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, κατὰ τὰς ἑξῆς μεγάλας ἑορτάς· 1) τῇ ἡμέρᾳ τῶν Θεοφανείων, β') τῇ Κυριακῇ τῆς Τυροφάγου, γ') τῇ Κυριακῇ τῶν Βαΐων, δ') τῇ μεγάλῃ Παρασκευῇ, μεγάλῳ Σαββάτῳ καὶ Κυριακῇ καὶ Δευτέρᾳ τοῦ Πάσχα, ε') τῇ Πέμπτῃ τῆς Ἀναλήψεως, ϛ') τῇ Κυριακῇ τῆς Πεντηκοστῆς, καὶ ζ') ταῖς ἑορταῖς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, τοῦ Ἁγ. Γεωργίου, τοῦ Ἁγ. Κωνσταντίνου, τῶν Ἀποστόλων, τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου καὶ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.

4) Θέλουσι μένει κλειστὰ τὰ Μουσεῖα κατὰ τὰς ἑξῆς μεγάλας ἑορτάς· α') τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους, β') τῇ Κυριακῇ τῆς Ἀπόκρεω, γ') τῇ καθαρᾷ Δευτέρᾳ, δ') τῇ Τρίτῃ τοῦ Πάσχα καὶ ε') τῇ ἡμέρᾳ τῶν Χριστουγέννων.

5) Τὸ μικρὸν Μουσεῖον τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τὸ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ *Ἐπιγραφικὸν Μουσεῖον* θέλουσιν ἀνοίγει καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς 9-12 π. μ., ἐξαιρουμένων τῶν Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 16 Ἀπριλίου 1892.

Ὁ Γενικὸς Ἔφορος

Π. Καββαδίας

Digitized by Google

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ

ΔΙΑΤΡΙΒΑΙ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Μέθοδος πρὸς καθαρισμὸν καὶ συντήρησιν τῶν χαλκίνων ἀρχαίων.

Ἐν τῷ Ἀρχαιολογικῷ Δελτίῳ (1888 σελ. 227-233 καὶ 1889 σ. 102,3) περιεγράφη μέθοδος τοῦ καθαρισμοῦ καὶ τῆς συντηρήσεως τῶν χαλκίνων ἀρχαίων ἀντικειμένων. Ἡ μέθοδος αὕτη τροποποιηθεῖσα οὐσιωδῶς ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε πείρας ἔφθασεν εἰς σημεῖον ἱκανοποιοῦν πάσας τὰς ἀπαιτήσεις, διότι νῦν δι' αὐτῆς ἀφαιρεῖται μὲν πᾶν ἴχνος ὀξειδίου ἢ ἅλατος ἀπὸ τοῦ ἀντικειμένου, καλύπτεται δὲ κατόπιν μόνον ὑπὸ λεπτοτάτου ὅλως καὶ ἀνεπαισθήτου στρώματος τῆς προφυλαττούσης αὐτὸ ἀπὸ μελλούσης ὀξειδιώσεως οὐσίας, συγχρόνως δὲ διατηρεῖ εὐχάριστον φαιομέλαν χρῶμα, ἐξακολουθοῦν νὰ παρέχῃ αὐτῷ καὶ μετὰ τὸν καθαρισμὸν τὴν ὄψιν τοῦ ἀρχαίου, ἐλλείπει δὲ ὅλως τὸ νεωτερίζον πράσινον καὶ ἡ ἐκ τοῦ βερνικίου στιλπνότης. Πρὸς καθησύχασιν ἐκείνων ὅσοι ἀνησύχησαν ἢ ἐμεμψιμοίρησαν ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ὄψει τῶν τὸ πρῶτον καθαρισθέντων ἀντικειμένων παρατηρῶ ὅτι εὐκόλως καὶ ἄνευ βλάβης δύναται ν' ἀφαιρεθῇ (δι' οἰνοπνεύματος κλπ.) ἥ τε στιλπνότης αὐτῶν καὶ ὁ πράσινος χρωματισμὸς καὶ δύναται χωρὶς οὐδὲ τὸ παραμικρὸν νὰ πάθωσι ταῦτα νὰ λάβωσι τὴν φαιομέλαιναν χροιὰν καὶ τὸ ἄστιλπνον τῶν τελευταῖον καθαρισθέντων.

Ἡ μέθοδος τοῦ καθαρισμοῦ ὡς νῦν ἔχει στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀναγωγικῆς ἤτοι ἀποξειδωτικῆς ἐπενεργείας τοῦ ὑδρογόνου ἐν τῷ γεννᾶσθαι ἐπὶ τῶν ὀξειδίων μετάλλων καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ περιπτώσει ἰδίως ἐπὶ τῶν τοῦ χαλκοῦ, ἔχει δὲ σὺν τοῖς ἄλλοις τὸ προτέρημα ὅτι τὰ ἀντικείμενα δὲν μένουσιν ἐν τέλει ἐντὸς ὀξίνου διαλύσεως δυναμένης νὰ ἐπιδράσῃ βλαβερῶς ἐν τῷ μέλλοντι ἐφόσον μένει ἐν τοῖς πόροις τοῦ μετάλλου, διότι ὁ χρησι-

μοποιούμενος σὺν τῷ ὀξεῖ ψευδάργυρος καταστρέφει καὶ τὸ τελευταῖον τούτου ἴχνος, μεταβάλλων αὐτὸ εἰς εὐδιάλυτον ἅλας, εὐκόλως καὶ τελέως δι' ὕδατος ἀφαιρούμενον.

Μετὰ τὴν μικρὰν ταύτην προεισαγωγὴν ἐρχόμεθα εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς μεθόδου ἐχούσης ἐν συντόμῳ ὡς ἑξῆς :

Λαμβάνομεν ὕδωρ κοινὸν ἐντὸς λεκάνης πηλίνης καλῶς ἐφυαλωμένης μεγέθους ἀναλόγου τῶν καθαρισθησομένων ἀντικειμένων, ἅτινα πρέπει νὰ καλύπτωνται ὁλοσχερῶς ὑπ' αὐτοῦ· κατὰ πρῶτον θέτομεν ἐντὸς τοῦ ὕδατος τεμάχια ἀγοραίου ψευδαργύρου, μετὰ ταῦτα φέρομεν ἐπὶ τῶν τεμαχίων τούτων ἐντὸς τοῦ ὕδατος τὰ ἀντικείμενα ἀκάθαρτα, ὡς ἐξῆλθον τῆς γῆς, ἀφοῦ τιναχθῶσιν ὅσον ἔνεστιν ἐκ τοῦ ἐπικαθημένου χώματος· εἶτα χύνομεν ἐντὸς τοῦ ἐν λόγῳ ὕδατος ἀγοραῖον ἤτοι ἀκάθαρτον ὑδροχλωρικὸν ὀξὺ καὶ δὴ 10 ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν τοῦ ὕδατος, ἤτοι εἰς κάθε 100 δράμια ὕδατος προσθέτομεν 10 δράμια ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος· τῇ ἐπιδράσει τούτου ἐπὶ τοῦ ψευδαργύρου ἄρχεται ζωηρὸς ἀναβρασμός, προερχόμενος ἐκ τοῦ ἀναπτυσσομένου ὑδρογόνου, τὸ δλον δὲ ὑγρὸν αὐτοθερμαίνεται· τὸ ὑδρογόνον τοῦτο ἐνῷ δὲν προσβάλλει τὸν χαλκὸν ἐπιτίθεται ζωηρῶς κατὰ τῶν ὀξειδίων τοῦ χαλκοῦ καὶ ἰδίως τοῦ σκληροῦ καὶ δυσαποσπάστου ὀξειδυλλίου ἀφαιρεῖ ἀπ' αὐτοῦ τὸ ὀξυγόνον καὶ ἐγκαταλείπει τὸν μεταλλικὸν χαλκόν· ὁ χαλκὸς οὗτος ἀποσπᾶται ἐν καταστάσει μελαίνης κόνεως τοῦ ἀντικειμένου ἀφίνων τὴν ὑπ' αὐτὸν ἐπιφάνειαν λείαν καὶ ἀπρόσβλητον ἄλλως. Μετὰ 24 ὥρας ἐξάγομεν τὰ ἀντικείμενα, τὰ πλύνωμεν δι' ὕδατος, τὰ τρίβωμεν διὰ ψήκτρας τῶν ὀδόντων ἢ ὀνύχων καὶ τὰ ἐνθέτομεν πάλιν εἰς τὸ ἀρχικὸν μετὰ τοῦ ψευδαργύρου ὕδωρ, εἰς ὃ προσθέτομεν νέον ὑδροχλωρικὸν ὀξὺ ἀλλὰ κατά τι ὀλιγώτερον τοῦ τῆς πρώτης ἡμέρας· τὴν ἐργασίαν ταύτην ἐκτελοῦμεν καθ' ἑκάστην ἐλαττοῦντες πάντοτε τὸ ποσὸν τοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος μέχρις οὗ ἀφαιρεθεῖ πᾶν ἴχνος ἐπικαθίσματος ἐκ τοῦ ἀντικειμένου, ἂν δὲ ἐν τῷ μεταξὺ ἐξαντληθῇ ὁ ψευδάργυρος προσθέτομεν νέα τεμαχίδια αὐτοῦ, ἅτινα κόπτομεν διὰ ψαλλίδος, χρησιμοποιοῦντες κάλλιστα πρὸς τοῦτο τὰ ὑπὸ τῶν φανοποιῶν πωλούμενα ὑπολείμματα τοῦ μετάλλου τούτου.

'Αφοῦ τὸ ἀντικείμενον καθαρισθῇ οὕτω τ ε λ έ ω ς καὶ κατα-

στῇ φαιομέλαν, πλύνομεν αὐτὸ δι' ὕδατος καθαροῦ καὶ τὸ ἐνθέτομεν ἐπὶ 24 ὥρας εἰς ἀραιότατον διάλυμα ἀνθρακικοῦ καλίου ἢ ἀνθρακικοῦ νατρίου (ποτάσσης ἢ σόδας) παρασκευαζομένου ἐν ἀναλογίᾳ 1 δραμίου ποτάσσης ἢ σόδας πρὸς 100 δράμια ὕδατος κοινοῦ· τοῦτο γίνεται ὅπως ἀφαιρεθῇ ἴχνος τυχὸν ὀξέος ὑπολειφθὲν ἐν τοῖς πόροις τοῦ ἀντικειμένου ὅταν τυχὸν τὸ ὑδροχλωρικὸν ὀξὺ τῆς προηγουμένης ἐπεξεργασίας δὲν εἶχεν ὅλως ἐξαντληθῇ ὑπὸ τοῦ ψευδαργύρου· ἡ ἐξάντλησις αὕτη γίνεται πασίδηλος ἐκ τῆς παύσεως τοῦ ἀναβρασμοῦ, καί τοι ἐνυπάρχοντος ψευδαργύρου ἐν τῷ ρευστῷ.

Ἐξάγοντες μετὰ 24 ὥρας τὸ ἀντικείμενον ἐκ τοῦ διαλύματος τῆς ποτάσσης ἢ σόδας, τὸ πλύνομεν πάλιν δι' ὕδατος κοινοῦ καὶ τὸ εἰσάγομεν ἐπὶ 24 ὥρας ἐντὸς ὕδατος ἀπεσταγμένου πρὸς ἀφαίρεσιν παντὸς τυχὸν ὑπολειφθέντος ἴχνους ποτάσσης ἢ σόδας. Εἰς πάσας τὰς ἐν τοῖς ὑγροῖς τούτοις καταθέσεις πρέπει νὰ προσέχωμεν, ὥστε τὸ ἀντικείμενον νὰ καλύπτηται τελέως ὑπὸ τῶν ρευστῶν.

Νῦν ἐξάγομεν τὸ ἀντικείμενον σπογγίζομεν αὐτὸ ἐπιπολαίως διὰ στεγνοῦ μάκτρου καὶ τὸ φέρομεν ἐντὸς ξηρῶν πριονιδίων ὅπου μένει ἐπὶ ἄλλας 24 ὥρας ὅπως ἀπορροφωθῇ ἡ ὑγρασία του.

Τὸ τοιουτοτρόπως παρασκευασθὲν ἀντικείμενον θέτομεν ἐπὶ ἐλάσματος σιδηροῦ, (λαμβάνομεν δηλ. λευκοσίδηρον ἢ λαμαμαρίναν) τὸ ὁποῖον θερμαίνομεν κάτωθεν διὰ λύχνου οἰνοπνεύματος ἢ φωταερίου ἢ καὶ δι' ἀνθράκων, ἐξακολουθοῦμεν δὲ τὴν θέρμανσιν μέχρις οὗ παύσει πᾶν σημεῖον ἐξυδρώσεως. Τούτου γενομένου ἀφίνομεν τὸ ἀντικείμενον νὰ ψυχθῇ καὶ λαμβάνομεν ψήκτραν τῶν ὀδόντων ἢ ὀνύχων καθαρὰν (ἢ πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τοῦτον χρησιμεύουσαν), ἣν προστρίβομεν πρῶτον μὲν ἐπὶ τεμαχίου κηροῦ λευκοῦ καθαροτάτου εἶτα δὲ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου, ἐξακολουθοῦντες τὴν ἐργασίαν ταύτην μέχρις οὗ ὁλόκληρον τὸ ἀντικείμενον περικαλυφθῇ ὑπὸ λεπτοτάτου καὶ ἀνεπαισθήτου ὅλως στρώματος κηροῦ.

Οὕτω καθίσταται τὸ καθαρισθὲν κατάλληλον πρὸς διαφύλαξιν καὶ ἔκθεσιν ἐν τοῖς Μουσείοις.

Ἂν τυχὸν τοῦ χρόνου προϊόντος ἐμφανισθῶσί που αὐτοῦ ἐξαν-

Google

θήματα ἀλάτων ἢ ὀξειδίων (ὅπερ ὅμως, ἂν καλῶς καὶ μετὰ προσοχῆς ἐκτελεσθῇ ἡ ἐργασία, δὲν πρέπει νὰ συμβῇ) τρίβομεν τὸ παθὸν μέρος καλῶς καὶ τελείως πρῶτον διὰ καθαρᾶς ψήκτρας ὅπως ἀφαιρεθῇ πᾶν ἴχνος ἐξανθήματος εἶτα δὲ διὰ ψήκτρας προστριβείσης ἐπὶ κηροῦ ὡς ἄνω.

Τὰ περὶ τῆς ἄνω μεθόδου ἀνεκοινώσαμεν πέρυσιν εἰς τὸ ἐνταῦθα γερμανικὸν ἀρχαιολογικὸν Ἰνστιτοῦτον, ἐφηρμόσθη δ' αὕτη μέχρι τοῦδε μόνον εἰς τὰ παρ' ἡμῖν Μουσεῖα καὶ δὴ μετὰ τελείας ἐπιτυχίας. Αἱ ἐν τῷ γερμανικῷ ὁδηγῷ «Merkbuch die Alterthuemer aufzugraben und aufzubewahren, Berlin,» ὃν ἐμνημονεύσαμεν ἐν τῇ πρώτῃ ἡμῶν ἐκθέσει, ὁδηγίαι εἰσὶ λίαν διεξοδικαὶ καὶ δὲν φέρουσιν ὡς τέλειον ἀποτέλεσμα ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ χάλκινα ἀντικείμενα (1).

(1) Πρὸς διατήρησιν ἀνακαλυφθεισῶν ἀρχαιοτήτων ἐν γένει καὶ προφύλαξιν αὐτῶν ἀπὸ τῆς περαιτέρω ἐπιβλαβοῦς ἐπιδράσεως τῶν ἀτμοσφαιρικῶν αἰτίων, τὸ ἐν Πρωσσίᾳ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἐδημοσίευσεν ἐγκυκλίους ὁδηγίας καὶ μέσα πρὸς προφύλαξιν πραγμάτων ἐκ ξύλου, ὀστοῦ, ὀδόντων, κεράτων, ἐλεφαντοδόντων, κοραλλίων, δερμάτων, ὑφασμάτων, ὀρειχάλκου, χρυσοῦ, ἀργύρου, μολύβδου, κασσιτέρου, σιδήρου, πηλίνων καὶ λιθίνων σκευῶν· ἔτι δὲ καὶ πραγμάτων ἐξ ὑέλου καὶ ἠλέκτρου.

Τὰ πρὸς διατήρησιν τῶν ἀνωτέρω προτεινόμενα μέσα εἰσὶ τάδε :

1. Μίγμα ἐξ ἴσων μερῶν καλλίστου βερνικίου καὶ κεκαθαρμένου πετρελαίου.

2. Ῥητινοῦχον διάλυμα λαμβανόμενον διὰ διαλύσεως 15 γραμμαρίων ῥητίνης τῆς Δαμάρας ἐντὸς 130 γραμμαρίων καθαρᾶς βενζίνης. Εἰς τὸ διάλυμα τοῦτο προστίθενται 20 γραμμάρια μηκωνελαίου καὶ 150 γραμμ. τερεβινθελαίου (νέφτι) καλλίστης ποιότητος. Τὸ μίγμα συνήθως συμπυκνούμενον, πρὸ τῆς χρήσεως ἀραιοῦται τῇ προσθήκῃ βενζίνης καὶ ὀλίγου τερεβινθελαίου.

3. Μίγμα βενζίνης καὶ μηκωνελαίου, ὅπερ λαμβάνεται δι' ἀναμίξεως λελευκασμένου μηκωνελαίου μετὰ 27 γραμμαρίων κεκαθαρμένης βενζίνης.

4. Ἐπιχρίσματα σιδήρου, ἅτινα συνίστανται ἐκ διαλυμάτων λευκοῦ κηροῦ, ἢ παραφίνης ἐν βενζίνῃ ἢ τερεβινθελαίῳ, ἢ ἐκ καθαρᾶς βαζελίνης ἢ ἐκ κηρωτίνης.

5. Διάλυμα γόμμα-λάκκας, ὅπερ λαμβάνεται διὰ διαλύσεως κεκαθαρμένου τοιούτου κόμμεως ἐν οἰνοπνεύματι καὶ ἀναμίξεως τοῦ προκύπτοντος διαλύματος μετὰ σταγόνων ἐλαίου τοῦ κίκεως (ρετζινόλαδον).

6. Διάλυμα Πηκτῆς χρήσιμον πρὸς ἐπίχρισιν ὀστῶν καὶ πηλίνων σκευῶν, ὃ κατασκευάζεται δι' ἀναμίξεως ἀραιοῦ διαλύματος πηκτῆς τῆς Κολωνίας μετὰ κόνεως ἀραβικοῦ κόμμεως, προστιθεμένης μέχρις οὗ ἀποκτήσῃ ἡ μᾶζα τὴν σύστασιν μέλιτος, μεθ' ὃ προστίθεται ἐν τῷ μίγματι ὀλίγον ποσὸν γλυκερίνης.

Διὰ τῶν ἀνωτέρω μέσων διατηρήσεως ἐπιχρίονται αἱ ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὑλῶν ἀρχαιότητες, εἶτα δὲ ἐναποτίθενται πρὸς διαφύλαξιν ἐν τοῖς Μουσείοις, οὕτω δὲ κατορθοῦται ἡ ἐπὶ μακρὸν διατήρησις τῶν μᾶλλον εἰς ἀλλοίωσιν ὑποκειμένων καὶ ὑπὸ τῶν ἀτμοσφαιρικῶν αἰτίων εὐκόλως προσβαλλομένων οὐσιῶν.

Ο. Α. ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ

3*

Καλλίας Σκαμβωνίδης.

Πλὰξ ἐκ Πεντελησίου μαρμ. μετ' ἀετωματίου εὑρεθεῖσα ἐν τῇ μονῇ τῆς Φιλοθέας, νῦν δὲ μετακομισθεῖσα εἰς τὸ Ἐπιγραφικὸν Μουσεῖον. Μῆκ. 0,55, πλ. 33, πάχ. 0,08μ. Ὁ πρῶτος στίχος ἐνεχαράχθη πλησιέστατα τῷ ἐπικράνῳ, οἱ δὲ λοιποὶ τουτέστι τὸ ἐπίγραμμα χωρίζονται τοῦ πρώτου διὰ κενοῦ χώρου μήκ. 0,25μ, ἐν ᾧ ὑπῆρχε προφανῶς γραπτόν τι κόσμημα ἢ εἰκών τις. Ἀπεθραύσθη τὸ κάτω μέρος τῆς πλακὸς μετὰ τοῦ τέλους τῆς ἐμμέτρου ἐπιγραφῆς. Ἡ ἐπιγραφὴ οὐχὶ στοιχηδὸν γεγραμμένη ἔχει ὡς ἑξῆς:

Καλλίας Σκαμβωνίδης
(κενὸς χῶρος)
Ἦρξας Ἀθηναίοισι δικαι-
οσύνην δὲ πάρεδρον,
Καλλία, ἐκτήσω δαίμον-
α] σεμνοτάτην·
ἐξ ἀγα]θῶν ἀγαθὸς προγ-
όνων γεγονὼς ἀ]νεφάνθης
- - - - - ἐ]σ[θ]λο - -

Ἡ γραφὴ ἀποδεικνύει ὅτι ὁ Καλλίας ἀπέθανεν ἐν τοῖς πρώτοις χρόνοις τῆς 4. πρ. Χρ. ἑκατονταετηρίδος. Ὀλίγον πρότερον ἦρχον ἐν Ἀθήναις ὡς ἐπώνυμοι ἄρχοντες δύο Καλλίαι, ὁ μὲν πρῶτος τὸ ἔτος 412/11, ὁ δὲ δεύτερος τὸ ἔτος 406/5. Ὁ ἐν τῷ ἐλεγείῳ διὰ τὴν δικαιοσύνην μεθ' ἧς διεῖπε τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ καὶ τὴν δόξαν τοῦ γένους αὐτοῦ ἐπαινούμενος Καλλίας εἶνε ὁ τοῦ ἔτους 412/11, ἐφ' οὗ ἐγκατέστη ἡ ὀλιγαρχία (πρβ. Ἀριστ. πολ. Ἀθην. XXXII*), διότι ὁ ἄρχων τοῦ ἔτους 406/5, ἐφ' οὗ ἐγένετο ἡ ἐν Ἀργινούσαις ναυμαχία, διακρίνεται ὑπὸ τοῦ Ἀριστ. ἔ. ἀ.* XXXIV *ἀπὸ τοῦ ἀρχαιοτέρου συνωνύμου ὡς «Καλλίας ὁ Ἀγγελῆθεν».*

Α. ΛΟΛΛΙΓΚ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1892

ΤΕΥΧΟΣ ΜΗΝΟΣ ΜΑΪΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΚΑΙ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

1. Ἀνασκαφαὶ παρὰ τὴν ἱερὰν ὁδὸν (ἴδ. σ. 4, 3).

Αἱ ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀφροδίτης ἐργασίαι ἐπερατώθησαν. Γίνονται δὲ νῦν ἐργασίαι παρὰ τὸν τοῦ Δαφνίου ναόν. Ἐν ταῖς ἐργασίαις ταύταις εὑρέθη :

Ὀγκώδης λίθος τετραγώνου σχήματος ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου (μῆκ. περ. 1^{μ}, πλ. 0,47, πάχ. $0,34^{\mu}$) φέρων ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς τὴν ἑξῆς ἐπιγραφὴν (πρβ. C. I. A. III, ἀρ. 1023) :

Ἀγαθῆ[ι τύχῃ
Ἐπὶ ἄρχοντος [Πραξαγόρου
τοῦ καὶ Τιμοθέ[ου Θορικίου
ιε' ἀπὸ τῆς α' τοῦ [Θεοῦ Ἁδριανοῦ
εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπ[ιδημίας, μηνὸς
Μαιμακτηριῶνο[ς, ἐπὶ τῆς Ἀν-
τιοχίδος ϛ' πρυτα[νείας, γραμ-
ματεὺς τὸ β' Νικήτη[ς - - αν
δρου Παλληνεὺς ἀν[έγραψεν
τοὺς ἰδίους συνάρχον[τας καὶ
τοὺς ἀϊσίτους.

Ἀναφλύστιοι
Ἐπώνυμος
Ἀσκλη[πι]άδης Ὑγίνου
Γ ἢ Π . . ορος Μέμνονος
Ἀγάθων Ἀσκληπιάδου
Διοκλῆς Ὕλλου

Παλληνεῖς
Αἴλ. Ἀπολλωνίδ[ης
Αἴλ. Διονύσιος
Αἴλ. Θεαγένης
Αἴλ. Ἄτταλος
Μοσχίων Νικίου

Digitized by Google

Ἀθήναιος Διοδότου
Ἀσκληπιάδης Δημοχάρου

Κόρινθος) Φυρνήσιοι
Εὐκράτης) Φλ. Διονύσιος
Εὐέλπιστος Λε-
ωνίδου
Σημαχίδαι
Ἀρτέμων) πρ(εσβύτερος)
Ἰσίδωρος Ἀρτέ-
μωνος
Ἀρτέμων)
Ὀνήσιμος Ἀρ-
τέμωνος
Ἀπολλώνιος
Στεφάνου

Φλ. Γαιανός
Γλαῦκος Ἀλε-
ξάνδρου πρ(εσβύτερος)
Ἀλέξανδρος
Γλαῦκος Ἀλεξάνδρου
Ἀσκληπιάδης Ζωσίμου
Γοργίας Μοσχίωνος

Μηνόφιλος Σωσιγένου
Ἐπιτυγχάνων Ἀριστοβούλου
Προσδόκιμος Ἀριστοβούλο]υ
Ἐπίγονος)
Κτήσων)
Ἰανουᾶρις Ἐράτ[ωνος
Ἰουν. Μερκάτω[ρ
Α - - - - ν: - -

Ἐπὶ ἑτέρας δὲ πλευρᾶς τοῦ αὐτοῦ λίθου ὑπάρχει ἡ ἑξῆς ἐπιγραφὴ (πρβ. C. I. A. III ἀρ. 625 καὶ 745):

ς Παλλ[ηνεὺς
ἐπὶ ἄρχον[τος
Μ]ελιτεῖ
Ἀγαθῇ τύχῃ - - - - - - - ἱε-
ρεὺς Ὀρδεώνιος Α[ολλιανὸς - - ἐπὶ ἄρχον-
τος. Πο. Αἰλίου Φιλέα [Μελιτέως - - ἀπὸ τῆς
πρώτης ἐπιδημίας Θε[οῦ Ἀδριανοῦ - - - τῆς
Ἀδριανίδος ἐγραμμ[άτευεν - - - - - Φι-
λολόγου Θριάσιος. Βησαιε[ῖς
Θεὸς Ἀδριανὸς
Κλ. Δομετιανὸς
Αἴλιος Ἡράκων πρ[εσβύτερος;
Κλ. Κασταλιο[ς
Γ. Μᾶρκος - -
Ἰούλιο[ς - - -

Ἐν ταῖς αὐταῖς ἀνασκαφαῖς εὑρέθησαν καὶ οἱ δύο ἑξῆς ὅροι:

α') Πλὰξ ἐξ ἐγχωρίου λίθου (μαρμάρου). Μῆκ. 0,34 πλ. 0,21μ.

Ηὸ]ρος
μ]νημάτ-
ων

Ἀνάγεται εἰς τὴν πέμπτην πρ. Χρ. ἑκατονταετηρίδα.

β') Πλὰξ ἐξ ἐγχωρίου λίθου (τιτανολίθου). Μῆκ. καὶ πλ. περίπου 0,30 μ.

Digitized by Google

Ὅρος χω]ρίο[υ
κα]ὶ οἰκίας πε-
π]ραμένων ἐπ-
ὶ λύσει ἐρανισ-
ταῖς τοῖς με-
τὰ Φίλωνος
ΧΧ

2. Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἐπιδαύρῳ (ἴδ. σ. 23, 6).

Αἱ ἐν Ἐπιδαύρῳ ἀνασκαφαὶ ἐξακολουθοῦσιν. Νῦν γίνονται ἐργασίαι πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ κατὰ τὸ ἀρκτικὸν μέρος τῆς μεγάλης βορειοανατολικῶς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ πλατείας. Ἐνταῦθα ἀπεκαλύφθη ἐκ πωρίνων λίθων κατεσκευασμένον κρηπίδωμα μικροῦ ναοῦ, ὅστις εἶνε πιθανῶς τὸ ἐν οἰκοδομητικῇ τινι ἐν τῷ ἱερῷ εὑρεθείσῃ ἐπιγραφῇ μνημονευόμενον *Ἀφροδίτιον*. Σημειωτέον ὅτι καὶ ὁ Παυσανίας μνημονεύει ἱεροῦ τῆς Ἀφροδίτης.

3. Ἀνασκαφαὶ ἐν Στράτῳ.

Ἐν Στράτῳ τῆς Ἀκαρνανίας ἐγένοντο ἀνασκαφαί, ἀδείᾳ τῆς κυβερνήσεως, ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς διὰ τοῦ ἐκ τῶν ἑταίρων αὐτῆς κ. Joubin. Διὰ τῶν ἀνασκαφῶν τούτων ἀπεκαλύφθη ὁ ἐν μέρει ὁρατὸς πρότερον ἀρχαῖος ναός, ἀπεκαλύφθη δὲ καὶ ἀπέναντι τοῦ ναοῦ, παρὰ τὸ Σωροβίγλι, μέγα στωϊκὸν οἰκοδόμημα, μέρος τῆς Ἀγορᾶς ἴσως ἀποτελοῦν.

Ὁ μνημονευθεὶς ναὸς εἶνε περίπτερος διπλοῦς ἐν παραστάσει δωρικὸς ναός, ἔχει δηλ. τὸ σχῆμα τοῦ Θησείου· ἔχει δὲ μῆκος 34,00 καὶ πλάτος 18,20. Σώζεται δὲ τὸ κρηπίδωμα ὁλόκληρον μετὰ τῶν κάτω σπονδύλων τῶν πλείστων κιόνων. Πρὸ τῆς ἀνατολικῆς τοῦ ναοῦ πλευρᾶς ἀπεκαλύφθη μέγας βωμός, παρ' ᾧ εὑρέθησαν πολλὰ τεμάχια πηλίνων εἰδωλίων, λείψανα τῶν γινομένων τὸ πάλαι θυσιῶν καὶ ἀναθημάτων. Εὑρέθησαν δὲ ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς ταύταις καὶ τεμάχιά τινα ἐπιγραφῶν, ψηφισμάτων τὸ πλεῖστον, καὶ μεγάλος τις κολοβὸς ἐνεπίγραφος λίθος, ἐφ' οὗ ἀναγινώσκονται πολλὰ κύρια ὀνόματα, παρ' οἷς εἶνε γεγραμμένοι ἐνιαχοῦ ἀριθμοί. Ἴσως εἶνε κατάλογος εἰσφορᾶς.

Digitized by Google

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΜΟΥΣΕΙΟΙΣ

1. Ἐθνικὸν Μουσεῖον.

Εἰσήχθησαν ἐν τῷ Ἐθν. Μουσείῳ τὰ ἑξῆς ἀρχαῖα:

1. Ἔκτυπον ἀνάγλυφον (ὕψ. 0,70 μεῖζον πλάτος 0,90) εὑρεθὲν ἐν ταῖς ἐργασίαις πρὸς κατασκευὴν τοῦ ὑπογείου Σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν, παρὰ τὸ «Μοναστηράκι». Εἰκονίζεται δ' ἐν αὐτῷ Ἡρακλῆς ἀναπαυόμενος ἐν τῇ μορφῇ τοῦ ἐν Ἐλευσῖνι εὑρεθέντος τοῦ ἐν τῷ *Δελτ*. 1888 ἐν σ. 178 ὑπ' ἀρ. 14 μνημονευομένου σὺν μόνῃ τῇ διαφορᾷ ὅτι τὴν δεξιὰν ἔχει ἐπὶ τῶν γονάτων οὐχὶ ἀνυψωμένην. Τέχνη ρωμαϊκῶν χρόνων. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορείας 2124).

2. Ἑκατὸν πέντε τεμάχια διαφόρων πηλίνων εἰδωλίων ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας, κεφαλαὶ τὸ πλεῖστον, ἐν οἷς δύο πλήρη γυναικεῖα ἀγάλματα, ἀγαλμάτιον Ἀσιάτου ἀνδρὸς κτλ. Ἐδωρήθησαν ὑπὸ ἀνωνύμου ὁμογενοῦς διὰ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως κ. Χαρ. Τρικούπη. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορείας 2125).

Ἐπιγραφαὶ δὲ εἰσήχθησαν, κατ' ἔκθεσιν τοῦ *Δόλλιγκ*, αἱ ἑξῆς:

3-4. Ἐπιγραφαὶ εὑρεθεῖσαι ἐν Κηφισίᾳ (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2126-2127):

3. Ἑρμῆς ἀκέφαλος, οὐχὶ βάθρον περιφερές, ὡς ἀναφέρει τὸ C. I. A. III, ἐν ᾧ ἐδημοσιεύθη ὑπ' ἀρ. 810 ἡ ἐπὶ τοῦ Ἑρμοῦ ἐπιγραφή. Σημειωτέον, ὅτι τὸ ἐν τῇ πρώτῃ σελίδι τῶν ὀνομάτων προτεινόμενον ὑπὸ τοῦ Dittenberger ὄνομα «Φιλοσέραπις» ὑπάρχει τῷ ὄντι προφανῶς ἐπὶ τοῦ λίθου. Μῆκ. 1,48, πλ. 0,30, πάχ. 0,25μ.

4. Πλὰξ ἐπιτυμβία μετ' ἀετώματος. Μάρμαρον πεντελήσιον. Μῆκ. 1,25, πλ. ἄνω 0,37, κάτω 0,46, πάχ. 0,08-0,10μ.

Ἀριστόδημος
Ἀμυνομένου
Κηφισιεύς

Σμ (ῥόδαξ) ι κ ὁ (ῥόδαξ) θη
Σμίκρου Ἐλευσινίου
θυγάτηρ, Ἀμυνομένου
Κηφισιέως γυνή
(ἀμφορεὺς λουτροφόρος)

Digitized by Google

5-7. Ἐπιγραφαὶ εὑρεθεῖσαι ἐν ταῖς πρὸς προέκτασιν τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν - Πειραιῶς γενομέναις σκαφικαῖς ἐργασίαις πλησίον τοῦ νέου παρὰ τὴν πλατεῖαν τῆς Ὁμονοίας σταθμοῦ. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορείας 2128-2134):

5. Πλὰξ ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου μετ' ἁπλοῦ ἐπικράνου. Μῆκ. 0,70, πλ. 0,45, πάχ 0,08 μ. Ὑπὸ τὸ ἄνω ἄκρον:

Κλειταγόρα Ἀθηναΐς Τιμαία Εὐβόλη

Ἐπὶ τῆς πλακὸς ὑπῆρχεν εἰκὼν γραπτή, νῦν ἐντελῶς ἐξηλειμμένη. Ἄνωθεν ἡ παραπλεύρως μιᾶς τῶν μορφῶν τῆς εἰκόνος ταύτης ἐγράφη τὸ πρῶτον τῶν ἄνω ἀναφερομένων ὀνομάτων : *Κλειταγόρα*.

6. Κιονίσκος ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου. Ἐπὶ μιᾶς πλευρᾶς:

Ἀμίναιος
Ἐλ[ε]υσᾶς
Λέων

Ἐπὶ τῆς ἀντιθέτου πλευρᾶς λείψανα ἀρχαιοτέρας ἐπιγραφῆς:

- - - ι ς ων
Μαχ]άων
χ[αῖ]ρε

7. Ὅμοιος·

Ζμύρνα
Ἡρακλείτου
Ἀντιοχέως
γυνή

8-11. Ἐκ τῆς ἐπίσης παρὰ τὴν πλατεῖαν τῆς Ὁμονοίας κειμένης οἰκίας τοῦ κ. Μπάγκα μετηνέχθησαν εἰς τὸ Μουσεῖον:

8. Πλὰξ ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου. Μῆκ. 0,51, πλ. 0,23, πάχ. 0,07 μ.

Χοῖρος

9. Ἄνω τεμάχιον πλακὸς ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου. Μῆκ. 0,20, πλ. 0,24, πάχ. 0,09 μ.

Σιμωνίδης

10. Κιονίσκος ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου.

Ἐπιτυνχάνων
χρηστός

11. Ὅμοιος·

Πτολεμαῖο[ς
Πτολεμαίου
Ἡρακλεοπολίτης

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ

ΔΙΑΤΡΙΒΑΙ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Ψήφισμα τῶν χρόνων τῶν δεκατριῶν φυλῶν.

Τεμάχιον στήλης ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου μετ' ἀετώματος. Ἀπεκρούσθησαν μέρη τινὰ τοῦ ἀετώματος, τὸ ἀριστερὸν καὶ τὸ κάτω μέρος τῆς στήλης. Μῆκ. 0,50, πλ. 0,34, πάχ. 0,08μ. Εὑρέθη ἐν ταῖς διὰ τὴν προέκτασιν τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν-Πειραιῶς σκαφικαῖς ἐργασίαις.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἦτον μὲν στοιχηδὸν γεγραμμένη, δὲν εἶχον ὅμως ὅλοι οἱ στίχοι τὸ αὐτὸ μῆκος, διότι ἀποφεύγων γενικῶς νὰ διακόψῃ τὰς συλλαβὰς ἀφῆκεν ὁ χαράκτης ἐν τῷ τέλει τῶν στίχων τὸ μὲν κενὰ ἑνὸς (στ. 7, 11, 12, 17, 18) ἢ δύο (στ. 4, 9) γραμμάτων, τὸ δὲ προσέθηκεν συστέλλων τὴν γραφὴν ἐν τοῖς στ. 6, 8, 10, 13, 14, 18 ἀνὰ ἓν γράμμα (ἐν τῷ στ. 18 ὑπάρχει καὶ τὸ κενὸν καὶ ἡ συστολή). Ἄνευ τῶν ἀνωμαλιῶν τούτων θὰ συνίσταντο οἱ στίχοι ἐκ 39 γραμμάτων ἕκαστος, ἐξαιρουμένων ὅμως τῶν στίχων 7 καὶ 11, ἐν οἷς διαστέλλονται αἱ λέξεις «ἔδοξεν» καὶ «διετέλει» τῶν προηγουμένων διὰ τοῦ κενοῦ ἑνὸς γράμματος. Τοιαύτη ἐν τῷ τέλει τῶν στίχων ἀνωμαλία εὕρηται καὶ ἐν τῇ ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 381 ἐπιγραφῇ, περιωρίζετο δὲ βεβαίως εἰς τὸ τέλος τῶν στίχων, ὥστε νὰ δυνάμεθα μετὰ βεβαιότητος νὰ σημειώσωμεν πόσα γράμματα ἀπωλέσθησαν ἐν τοῖς ἀποθραυσθεῖσι μέρεσι τῶν στίχων.

Ἡ ἐπιγραφὴ λοιπὸν ἔχει οὕτως :

Θ e] o [ι

Ἐπὶ Ἡρακλείτου; ἄρχ]οντος ἐπὶ τῆς Αἰγεῖδος δωδε-
κάτης πρυτανείας, ἧ]ι Ἀριστοτέλης Θεαινέτου Κε-
φαλῆθεν ἐγραμμάτε]υεν, Θαργηλιῶνος δεκάτει
ἱσταμένου, ἕκτει τῆς] πρυτανείας· ἐκκλησία κυρί-
α· τῶν προέδρων ἐπεψή]φιζεν Καλλίστρατος Νικίου
. . . . καὶ συμπρ]όεδροι v. ἔδοξεν τῷ δήμῳ v.
. . . . , ... Φ]ηγαιεὺς εἶπεν· ἐπειδὴ πρότε-

ρον οἱ . . . . ους πρ]όγονοι Ἀθηναῖοι ὄντες
φιλότιμοι περὶ τὸν δῆμ]ον ἦσαν, πρόξενοι καὶ εὐερ-
γέται γεγενημένοι Ἀθη]ναίων — διετέλει δὲ καὶ
. . . . ης χρήσιμος ὢν πε]ρὶ τὴν πόλιν τὴν Ἀθη-
ναίων, ἀνθ' ὧν ὁ δῆμος πολλαῖς τ]ε δωρεαῖς ἐτίμησεν
αὐτὸν καὶ πολιτείᾳ καὶ αὐτὸν κ]αὶ τοὺς ἐγγόνους
αὐτοῦ, καὶ νῦν τὴν αὐτὴν αἵρεσιν τ]οῖς ἑαυτοῦ προ-
γόνοις ἔχων χρείας παρέχεται το]ῖς στρατευομέ-
νοις Ἀθηναίων ἐν . . . . τούς τ]ε ἡγεμόνας
εὖ ποιεῖ ὅτι δύναται, κοινῆι τε τῆι πό]λει καὶ ἰδί-
αι τοῖς ἐντυγχάνουσιν αὐτῷ συνεργε]ῖ καὶ χρε-
ίας παρέχεται ἐπὶ τὰ συμφέροντα τῷ δή]μῳ, πει-
ρατῶν;. . . . . τ]ὴν χώ-
ραν κτλ.]

Ἡ γραφὴ ὀλίγον ἀμελής.

Περὶ τῶν καθέκαστα τῆς ἐπιγραφῆς μετὰ τῶν κατὰ τὰ πλεῖστα ἐκ τῆς τυπικῆς φρασεολογίας (1) *ληφθεισῶν συμπληρώσεων αὐτῆς παρατηρῶ τὰ ἑξῆς :*

Τὸ ὄνομα τοῦ ἄρχοντος δὲν συμπληροῦται ἀσφαλῶς, ἦρχεν δὲ οὗτος κατὰ τὸ τελευταῖον τρίτον τῆς τρίτης π. Χρ. ἑκατονταετηρίδος, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν κατωτέρω ῥηθησομένων. Τῶν ἀρχόντων οἵτινες φαίνονται ὅτι ἦρχον περίπου μετὰ τὸ εἰρημένον χρονικὸν διάστημα ἀποκλείονται ὁ Προξενίδης καὶ ὁ Ἐργοχάρης (2) *ὧν τινων οἱ γραμματεῖς εἶνε γνωστοί, ἡ τὸν ἄρχοντα Πυθόκριτον μνημονεύουσα ἐπιγραφὴ* (C. I. A. II 862) *δὲν ἀνευρέθη μετὰ τὴν πρώτην ὑπὸ τοῦ Πιττάκη δημοσίευσιν αὐτῆς. Προτείνω λοιπὸν τὴν συμπλήρωσιν «ἐπὶ Ἡρακλείτου ἄρχοντος»· οὗτος ἦρχε τὸ μετὰ τὸν Εὐφίλητον ἔτος, ὁ δὲ Εὐφίλητος κατὰ τοὺς χρόνους καθ'*

(1) Πρβ. τὰς ἐν τῷ C. I A. II ὑπ' ἀρ. 193 κ. 194 ἐπιγραφάς. Τὴν συμπλήρωσιν τοῦ στ. 15 παρέλαβον ἐκ τῆς ὑπ' ἀρ. 331 στ. 19 κ. ἑ., τὴν τοῦ στ. 20 ἐκ τῆς ὑπ' ἀρ. 297 στ. 24 κ. ἑ. ἐπιγραφῆς τοῦ C. I. A. II.

(2) Προσθέτω ὅτι ὡς γενικὴ πτῶσις τοῦ ὀνόματος Ἐργοχάρης πρέπει νὰ συμπληρωθῇ ἐν τῇ ὑπ' ἀρ. 381 ἐπιγραφῇ τοῦ C. I. A. II οὐχὶ «Ἐργοχάρους» ἀλλὰ «Ἐργοχάρου» καὶ ὅτι ὁ ἄρχων οὗτος ἦρχε κατὰ τοὺς χρόνους, καθ' οὓς ὑπῆρχον ἐν Ἀθήναις δώδεκα φυλαί. Τὸ τελευταῖον τοῦτο συνάγεται ἐκ τῆς ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 859 ἐπιγραφῆς.—Ὁ Beloch νομίζει (Jahrb. f. Phil. 1884 σ. 488) ὅτι ἡ ὑπ' ἀρ. 381 ἐπιγραφὴ δύναται ν' ἀναχθῇ εἰς τὸ ἔτος τοῦ ἄρχοντος Ἑρμογένου(ς).

οὓς ὑπῆρχον ἐν Ἀθήναις δεκατρεῖς φυλαί, ὡς ἀποδεικνύει ὁ ὑπ' ἀρ. 859 τοῦ C. I. A. II κατάλογος ἀρχόντων.

Ὡς δημοτικὸν τοῦ γραμματέως συνεπλήρωσα Κε[φαλῆθεν] καὶ οὐχὶ Κειριάδης διὰ τὸν ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἀναφερόμενον λόγον, ὅτι ὁ χαράκτης προσπαθεῖ φανερῶς νὰ μὴ διακόψῃ τὰς συλλαβὰς τῶν λέξεων, καίτοι παρημέλησεν ὡς φαίνεται τοῦ κανόνος τούτου ἐν τῷ τέλει τοῦ στίχου 19, ὅπως καὶ ὁ χαράκτης τῆς ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 381 ἐπιγραφῆς ἐν τῷ τέλει τοῦ ὀγδόου στίχου αὐτῆς.

Τὸ ὄνομα τοῦ διὰ τοῦ ψηφίσματος τιμωμένου ξένου ἔληγε βεβαίως εἰς — ης, διότι ἐν τῷ δωδεκάτῳ στίχῳ κατεῖχεν ἡ ὀνομαστικὴ δέκα, ἐν δὲ τῷ ἐνάτῳ στίχῳ ἡ γενικὴ ἕνδεκα θέσεις γραμμάτων.

Ἐν τοῖς στοίχοις 9 κ. ἑ. ἐρρήθη ἀναμφιβόλως ὅτι οἱ πρόγονοι (1) τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ξένου εἶχον ἀνακηρυχθῇ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων τὸ μὲν πρόξενοι καὶ εὐεργέται τὸ δὲ πολῖται. Ἐν οὐδεμιᾷ ἐπιγραφῇ οὔτε παρὰ συγγραφέως τινὸς ἀναφέρεται ὅτι ὅπως ἐν πολλαῖς ἄλλαις πολιτείαις (2) ἐδόθησαν καὶ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων τῷ αὐτῷ ξένῳ συγχρόνως καὶ ἡ τιμὴ προξένου καὶ εὐεργέτου καὶ ἡ πολιτεία, ἀλλὰ πάντοτε διεκρίνεται ἡ πολιτεία διὰ τὰ ἐξ αὐτῆς ἐξαρτώμενα δικαιώματα ὡς σπουδαιότερόν τι καὶ ἀνώτερον ἀπὸ τῆς ἁπλῶς τιμητικῆς προξενίας καὶ εὐεργεσίας. Ὡς διδακτικὸν παράδειγμα ἀναφέρω τὸ τοῦ ἰατροῦ Εὐήνορος, ᾧ ἔδωκαν οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ τὰς ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 186 καὶ 187 ἐπιγραφὰς πρῶτον τὴν προξενίαν, ἔπειτα αὐτῷ καὶ τοῖς ἐγγό-

(1) Τοιαύτη τῶν προγόνων μνεία γίνεται καὶ ἐν πολλαῖς ἄλλαις ἐπιγραφαῖς, ὧν ἀναφέρω τὰς ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 25 (Rev. arch. 1878 σ. 121), 55, 115, 161, 193, 194, 304, 306, 311, 331 ἐπιγραφάς.

(2) Πρβ. E. Szanto Das griech. Bürgerrecht σ. 14 κ. ἑ.

Ἐγνωμάτευσεν ὁ Meier (de proxenia σ. 23) βασιζόμενος ἐπὶ χωρίων τινῶν τοῦ Δεινάρχου καὶ τοῦ Ὑπερείδου, ὅτι καὶ ἐν Ἀθήναις ἐδόθησαν ἐνίοτε συγχρόνως καὶ ἡ προξενία καὶ ἡ πολιτεία. Τὸ σφάλμα τοῦτο διώρθωσεν ἤδη ὁ Schubert ἐν τῇ διατριβῇ de prox. att. σ. 67.

Ἓν μόνον παράδειγμα ἀναφέρει ὅτι ἐδόθησαν ξένῳ τινὶ συγχρόνως ἡ ἰσοτέλεια, ἡ ἔγκτησις γῆς καὶ οἰκίας καὶ ἡ προξενία: ἴδε τὴν ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 48 ἐπιγραφὴν περὶ ἧς ἐπραγματεύθη ὁ Schenkl ἐν τοῖς Wien. Stud. II σ. 220.

νοις αὐτοῦ ἔγκτησιν γῆς καὶ οἰκίας, τελευταῖον δὲ ταὶ τὴν πολιτείαν. Ὀφείλομεν λοιπὸν ν' ὑποθέσωμεν ὅτι καὶ οἱ πρόγονοι τοῦ διὰ τοῦ ψηφίσματος τιμωμένου ἀνδρὸς ἀνεκηρύχθησαν τὸ μὲν πρῶτον πρόξενοι καὶ εὐεργέται, ἔπειτα δέ, ἀφ' οὗ ἀπέδειξαν παντοιοτρόπως τὴν πρὸς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων εὔνοιαν, πολῖται. Οὐδαμῶς δὲ παράδοξον ὅτι ἀναφέρονται ἀμφότεραι αἱ τιμαὶ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ, ἥτις δὲν διεκρίνετο ἐπὶ βραχυλογίᾳ.

Οἱ ἐν τοῖς στ. 16 κ. ἑ. μνημονευόμενοι στρατευόμενοι Ἀθηναῖοι δὲν ἐστρατεύοντο βεβαίως «ἐκ καταλόγου» ἀλλὰ ὡς ἐθελονταὶ ἢ μισθωτοὶ (πρβ. τὴν ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 314 ἐπιγραφὴν καὶ Droysen Gesch. d. Diad. II σ. 209 σημ. 2). Διὰ τοῦτον τὸν λόγον δὲν μνημονεύονται στρατηγοὶ ἀλλὰ ἡγεμόνες.

Ἐν τῷ τέλει τοῦ σῳζομένου μέρους τῆς ἐπιγραφῆς ἐγίνετο ἴσως λόγος περὶ πειρατῶν, τοὐλάχιστον εἶνε γνωστὸν ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους εἰς οὓς ἀνάγεται ἡ ἐπιγραφὴ ἐλυμαίνοντο οἱ πειραταὶ πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, πρβ. Δελτίον 1891 σ. 49, Bull. de corr. h. X σ. 116, XV σ. 361.

Τὸ ἐνδιαφέρον τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ἔγκειται πρὸ πάντων εἰς τοῦτο, ὅτι κατὰ τοὺς στ. 2 καὶ 4 ἐπρυτάνευεν ἡ Αἰγηῒς ὡς δωδεκάτη φυλὴ διαρκοῦντος τοῦ Θαργηλιῶνος, τουτέστι τοῦ ἑνδεκάτου μηνός, οὗτινος κατεῖχεν εἰσέτι τοὐλάχιστον τὸ τελευταῖον τρίτον. Τοιοῦτόν τι δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὴν διάρκειαν ἑκάστης πρυτανείας τῶν χρόνων καθ' οὓς ὑπῆρχον δώδεκα φυλαί, ὧν ἑκάστη ἐπρυτάνευε κατὰ τὰ κοινὰ ἔτη 29 - 30, κατὰ τὰ δίσεκτα 32 ἡμέρας. Ἕπεται λοιπὸν ὅτι ἀνάγεται ἡ ἐπιγραφὴ εἰς τοὺς χρόνους τῶν δεκατριῶν φυλῶν, ὅταν εἶχεν προστεθῇ ταῖς πρότερον δώδεκα φυλαῖς ἡ Πτολεμαΐς. Τὴν ἐν Ἀθήναις ποτὲ ὕπαρξιν δεκατριῶν φυλῶν ἐδίδαξεν ἡμᾶς τὸ πρῶτον σαφῶς ἡ ἐν τῇ Ἀρχ. Ἐφημ. τ. ἑ. 1887 ἐν σ. 175 κ. ἑ. δημοσιευμένη ἐπιγραφή, ἡ ἐπὶ κεφαλῆς φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦ ἄρχοντος Διοκλέους (τοῦ Κυδαθηναιῶς). Ἀβέβαιον εἶνε ἂν τὸ ἔτος τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης κοινὸν ἦτον ἢ δίσεκτον, διότι δὲν εἶνε ἀδύνατον ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν τοῦ Σκιροφοριῶνος ἀκριβῶς ὁ αὐτὸς ἦτον τῷ τῶν ἡμερῶν τῆς Ἱπποθωντίδος ὡς δεκάτης τρίτης φυλῆς,

Digitized by Google

δηλαδὴ 29. Τὸ δὲ νῦν δημοσιευόμενον ψήφισμα φαίνεται διὰ τοὺς ἐν τοῖς ἑξῆς λόγους ὅτι ἐρρήθη ἐν κοινῷ τινι ἔτει.

Δὲν ἐσώθησαν ἀκέραια τὰ χωρία τῆς ἐπιγραφῆς, ἐν οἷς ἀνεφέροντο ἡ ἡμέρα τοῦ Θαργηλιῶνος καὶ ἡ τῆς πρυτανείας. Ὀφείλομεν λοιπὸν ν' ἐξετάσωμεν τίνι τρόπῳ δύνανται νὰ συμπληρωθῶσι τὰ χωρία ταῦτα.

Ἐὰν γράφωμεν «Θαργηλιῶνος δεκάτει [ὑστέραι]», ὑπολείπονται μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ἔτους 38 ἡμέραι. Προστιθεμένου πρὸς ταύταις τοῦ μεγαλειτέρου ἀριθμοῦ τῶν ἡμερῶν τῆς πρυτανείας, ὃν δύναται νὰ δεχθῇ τὸ μεταξὺ τῶν λέξεων «ὑστέραι» καὶ «[τῆς] πρυτανείας» κενόν, τουτέστι 10 (τὸ κενὸν συμπληροῦται καὶ διὰ τ. λ. «πέμπτει» ἢ «ἑβδόμει» ἢ «ὀγδοίῃ», ἀλλὰ διὰ τούτων σμικρύνεται εἰσέτι τὸ ποσὸν τῶν ἡμερῶν), ἀποτελεῖται διὰ τῆς συναθροίσεως τὸ ποσὸν 48 ἡμερῶν, τοῦτο ὅμως δὲν δύναται ν' ἀποτελέσῃ τὸ ποσὸν τῶν ἡμερῶν δύο πρυτανειῶν, ὧν ἑκάστη εἶχεν τοὐλάχιστον 27 ἡμέρας. Ἐπίσης ἀποκλείεται ἡ συμπλήρωσις «δεκάτει [φθίνοντος, ἕκτει τῆς] πρυτανείας», διότι 38 + 6 = 44. Διὰ τοὺς λόγους τούτους φαίνεται ὅτι ἡ προτελευταία πρυτανεία ἤρχισε δέκα περίπου ἡμέρας προτήτερα καὶ ἀγόμεθα νὰ συμπληρώσωμεν «δεκάτει [ἱσταμένου]», (1) τὸ δὲ μετὰ τοῦτο κενὸν διὰ «ἕκτει». Διὰ τῶν συμπληρώσεων τούτων ἀποκτῶμεν διὰ τὰς δύο τελευταίας πρυτανείας τὸ ποσὸν 55 (49 + 6 = 55) ἡμερῶν, ὧν ἡ μὲν μία πρυτανεία περιέχει 27, ἡ δὲ ἑτέρα 28 ἡμέρας (27 + 28 = 55). Κατὰ τοῦτον τὸν ὑπολογισμὸν διήρκει ἡ πρυτανεία τῆς Αἰγηΐδος, ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ Σκιροφοριὼν ἦτον 29 ἡμερῶν, ἀπὸ τῆς 5. Θαργηλιῶνος μέχρι τῆς πρώτης Σκιροφοριῶνος, ἡ δὲ δεκάτη τρίτη ἡ καὶ τελευταία πρυτανεία ἀπὸ τῆς 2. μέχρι τῆς 29. Σκιροφοριῶνος, τὸ δὲ ἔτος τῆς ἐπιγραφῆς ἦτον κοινόν, διότι ἐν τοῖς δισέκτοις ἔτεσιν (τῶν 384 ἡμερῶν) εἶχον τῶν πρυτανειῶν πιθανῶς ἑπτὰ μὲν ἀνὰ 30, αἱ δὲ λοιπαὶ ἓξ ἀνὰ 29 ἡμέρας.

Λόγου γενομένου περὶ τῆς ἐποχῆς τῶν δεκατριῶν φυλῶν ἀνα-

(1) Ἡ ἡμέρα αὕτη φαίνεται ὅτι ἦτον ἐργάσιμος πρβ. A. Mommsen Chronol. σ. 94. Ψηφίσματα τῆς ἡμέρας ταύτης εἶνε τὰ ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 175c (Σκ[ιρ]οφοριῶνος δεκάτη ἱσ[τ]αμένου) καὶ 469 ([Βοη]δρομιῶνος [δεκά]τηι ἱσταμέν[ου], ἐκκλησία κ[υρία]).

φύεται τὸ ζήτημα τίνα ἄλλα ψηφίσματα φαίνεται ὅτι ἀνήκουσιν εἰς αὐτήν, διότι τοιουτοτρόπως μόνον νομίζω ὅτι δυνάμεθα νὰ προσεγγίσωμεν εἰς τὴν ὁριστικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος πότε εἰσήχθη ἐν Ἀθήναις ἡ Πτολεμαῒς ὡς δεκάτη τρίτη φυλή.

Εἰς τρίτον παράδειγμα τοιούτων ψηφισμάτων ἀνῆκεν ἴσως ἡ ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 344 ἐπιγραφή, εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῆς ὁποίας ἠσχολήθησαν ματαίως καὶ ὁ ἐκδότης τοῦ C. I. A. II καὶ ὁ A. Reusch (De dieb. cont. σ. 26). Κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ἐρρήθη τὸ ψήφισμα ἐν τῷ Ἐλαφηβολιῶνι ἐπὶ τῆς δεκάτης πρυτανείας. Ἐξετάσας τὸν λίθον ἐπιβεβαιῶ ὅτι ἐπ' αὐτοῦ ὑπάρχει ὅπως παρατηρεῖ ῥητῶς καὶ ὁ Köhler ἡ λέξις «δ]εκάτης» καὶ οὐχὶ «ἐνάτης», δὲν νομίζω ὅμως ὅτι διὰ τοῦτο ὀφείλομεν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ ἀπροσδόκητον τοῦτο προέρχεται ἐξ ἀνωμαλίας τινὸς τοῦ ἡμερολογίου, τοὐλάχιστον δὲν φαίνεται ἀνωφελὲς ν' ἐξετάσωμεν, ἂν τὰ τῆς ἐπιγραφῆς συναρμόζωσι τοῖς χρόνοις τῶν δεκατριῶν φυλῶν. Διὰ τοῦτον τὸν λόγον προτείνω τὴν ἑξῆς συμπλήρωσιν :

Ἐπὶ Μενεκράτους; ἄ]ρχοντο; ἐπὶ τ-
ῆς Ἱπποθωντίδος; δ]εκάτης πρυτα-
νειας ἧι . . . .]νο[ς] (1) Ἱπποκ[ρ]ί[τ-
ου . . (2) ἐγραμμάτευεν] Ἐλα[φηβολιῶ-
νος ἐνάτηι ἱσταμέν]ου, [πρώτηι τῆ-
ς πρυτανείας κτλ.

Ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι δύο τῶν τελευταίων τεσσάρων πρυτανειῶν διήρκουν ἀνὰ 28, αἱ δὲ λοιπαὶ ἀνὰ 27 ἡμέρας, ἀνταπεκρίνετο ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς δεκάτης πρυτανείας πρὸς τὴν ἐνάτην ἡμέραν τοῦ Ἐλαφηβολιῶνος, ὅπως δεικνύει ἡ ἑξῆς παρίσωσις :

$$28 \times 2 + 27 \times 2 = 110.$$

$$22 + 29 + 30 + 29 = 110.$$

Ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ συνεπλήρωσα τὸ ὄνομα τοῦ ἄρχοντος Μενεκράτους, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου ὑπῆρχον βεβαίως αἱ δεκατρεῖς φυλαί. Τοῦτο ἀποδεικνύεται διὰ τοῦ γνωστοῦ καταλόγου τῶν ἀρχόντων (C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 859) ἐν ᾧ εὕρηται ἐν frg. d. *στ.* 13 *θεσμοθέτης τις φέρων τὸ δημοτικὸν Αἰγιλιεὺς καὶ ἀντι-*

(1) Π. χ. Ἀριστόξε]νος.

(2) Δημοτικὸν τοῦ γραμματέως κατ' ἐπιτομὴν διὰ μόνον τῶν δύο πρώτων γραμμάτων δεδηλωμένον, π. χ. Μυ(ρρινούσιος).

προσωπεύων τὴν Πτολεμαΐδα φυλήν. Τὸ ὄνομα τοῦ γραμματέως ἦτον ἄγνωστον.

Τέταρτον ψήφισμα τῶν χρόνων τῶν δεκατριῶν φυλῶν εἶνε πιθανῶς τὸ ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 334 δημοσιευμένον. Συμμερίζομαι λοιπὸν τὴν γνώμην τοῦ Beloch, ὅστις ἑ. ἀ. σ. 482 πρῶτος εἴκασεν ὅτι τὸ ψήφισμα τοῦτο δὲν ἀνάγεται εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Χρεμωνιδείου πολέμου ἀλλὰ εἰς τὸ τελευταῖον τρίτον τῆς τρίτης ἑκατονταετηρίδος.

Παραπέμπων εἰς τὰς σημειώσεις τοῦ Köhler, ὅστις ἀπέδειξεν τρανῶς τὰς δυσκολίας, ἃς παρέχουσιν αἱ περὶ τῆς χρονολογίας τοῦ ψηφίσματος γνῶμαι τοῦ Boeckh καὶ Ραγκαβῆ, προτείνω τὴν ἑξῆς συμπλήρωσιν τῶν ἑπτὰ πρώτων στίχων :

Ταμίας στρατιωτικῶν
Εὐρυκλείδης Μικίωνος [Κηφισιεύς
Ἐ]πὶ Διομέδοντος ἄρχοντος ἐπὶ τῆς [Ἀντιγονί / Δημητριά]δος δεκάτης πρ-
υτανείας ἧι Φορυσκίδης Ἀριστομένου Λ[ευκονοεὺς(1) ἐγραμμά-
τε]υεν v. Ἐλαφηβολιῶνος ἕνει καὶ νέαι ἐμ[βολίμωι, εἰκοστῆι τ-
ῆς] πρυτανείας· ἐκκλησία· τῶν προέδρων ἐ[πεψήφιζεν . . . . (2)
τρ]ατος Τελεσίνου Ἐρχιε[ὺς κ]αὶ συμ[πρόεδροι·

Κατὰ τὴν συμπλήρωσιν ταύτην ἦτον τὸ ἔτος τοῦ Διομέδοντος κοινὸν καὶ αἱ τέσσαρες τελευταῖαι πρυτανεῖαι (10 - 13) εἶχον 28+27+27+27 ἡμέρας. Πρὸς τὰς ὑπολειπομένας μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ἔτους ἡμέρας τῶν πρυτανειῶν συμφωνεῖ ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπολειπομένων ἡμερῶν τοῦ ἔτους, διότι

ἡμ. τ. πρτ. 28+27+27+7 = 89.
ἡμ. τ. ἔτους 1+29+30+29 = 89.

Ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς τοῦ τελευταίου τρίτου ἢ μᾶλλον τετάρτου τῆς τρίτης ἑκατονταετηρίδος κατατάσσεται συνήθως καὶ ἡ ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 385 ἐπιγραφή. Νομίζω ὅμως ὅτι δυνάμεθα ν' ἀποδείξωμεν ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἀνάγεται εἰς ἓν τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς δευτέρας ἑκατονταετηρίδος.

(Ἕπεται τὸ τέλος) A. ΛΟΛΛΙΓΚ

---

(1) Τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ σωθέντος μέρους τοῦ στίχου τούτου φαίνεται ὅτι ἦτο μᾶλλον Λ ἢ Α, ἐκ δὲ τῶν ἐκ Λ ἀρχομένων δημοτικῶν συμπληροῖ μόνον «Λευκονοεὺς» τὸ ἑπόμενον κενόν.

(2) Π. χ. Δαμασίσ]τρατος.

Juni – August 92

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1892

ΤΕΥΧΟΣ ΙΟΥΝΙΟΥ ΚΑΙ ΙΟΥΛΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΚΑΙ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

1. 'Ανασκαφαὶ παρὰ τὴν ἱερὰν ὁδὸν (ἴδ. σ. 4, 3).

Αἱ παρὰ τὸ Δαφνίον ἀνασκαφαὶ ἐξακολουθοῦσι. Γλυπτὰ εὑρήματα ἐγένοντο ἐν αὐταῖς τὰ ἑξῆς· α') κορμὸς νεανίου ἀρχαϊκῆς τέχνης· β') ἀνάγλυφον καλῆς τέχνης ἐλλιπὲς τὸ ἄνω μέρος (τὰς κεφαλὰς τῶν μορφῶν) παριστῶν δύο θεὰς ἐνδεδυμένας ποδήρη χιτῶνα. Ἡ μὲν ἀριστερὰ τῷ ὁρῶντι ὑποβαστάζει διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς μικρὸν Ἔρωτα, ἡ δὲ δεξιὰ ἐρείδεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἐπὶ σκήπτρου ('Αφροδίτη καὶ Πειθώ;)· γ') τεμάχιον ἀναγλύφου παριστῶντος νεανίσκον (Ἔρωτα;) κρατοῦντα θυμιατήριον.

2. 'Ανασκαφαὶ ἐν 'Επιδαύρῳ (ἴδ. σ. 23, 6).

Αἱ ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ 'Ασκληπιοῦ ἀνασκαφαὶ ἔφερον εἰς φῶς ἱκανὰς ἐπιγραφάς. Τούτων μία εἶνε παραδόξως ἀκριβὲς ἀντίγραφον τῆς ἄλλοτε ἐν ταῖς αὐταῖς ἀνασκαφαῖς εὑρεθείσης, τῆς ἐν *'Αρχ. 'Εφημερίδι* 1883 σ. 25 ἀρ. 1 δημοσιευμένης· εἶνε δὲ καὶ αὕτη, ὥσπερ καὶ ἐκείνη, ἐπὶ μαρμαρίνου βωμοῦ κεχαραγμένη. Ἑτέρα ἐπιγραφὴ εἶνε κατάλογος *θεαροδόκων* τοῦ 'Ασκληπιοῦ κατὰ τὴν 'Ακαρνανίαν καὶ 'Ιταλίαν. Ἄλλη εἶνε κατάλογος εἰσφορῶν γενομένων πρὸς τέλεσιν θυσίας, ἥτις καλεῖται *ὁλοκαύτησις*. Εὑρέθη δὲ καὶ ἀρχαϊκὴ ἐπιγραφὴ ἀναθηματικὴ «τῷ φίλῳ 'Ασκληπιῷ» καὶ ἐπιγραφαί τινες μεθ' ὑπογραφῶν τεχνιτῶν. 'Ανασκάφεται δὲ νῦν τὸ πρὸς ἀνατολὰς

Digitized by Google

τοῦ σταδίου νοτιοανατολικῶς τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος τετράγωνον κτίριον, ὅπερ φαίνεται ὅτι εἶνε στωϊκόν τι οἰκοδόμημα τῶν ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίνου κατασκευασθέντων ἢ ἀνοικοδομηθέντων, διότι εὑρέθη πηλίνη πυραμὶς ἐκ τῆς στέγης αὐτοῦ φέρουσα ἐντετυπωμένην ἐπιγραφὴν ΑΝΤΩΝΕΙΝ. Ἴσως εἶνε ἡ στοὰ ἐκείνη ἡ καλουμένη Κότυος, περὶ ἧς ὁ Παυσανίας λέγει τάδε: «καί, ἦν γὰρ στοὰ καλουμένη Κότυος, καταρρυέντος δὲ οἱ τοῦ ὀρόφου διέφθαρτο ἤδη πᾶσα ἅτε ὠμῆς τῆς πλίνθου ποιηθεῖσα, ἀνῳκοδόμησε (ὁ Ἀντωνῖνος) καὶ ταύτην» (II, 27, 6).

3. Ἀνασκαφαὶ ἐν Δήλῳ.

Αἱ ἐν Δήλῳ ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς πρὸ ἐτῶν ἐνεργούμεναι ἀνασκαφαὶ ἐπανελήφθησαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο διὰ τοῦ ἐκ τῶν ἑταίρων τῆς Σχολῆς ταύτης κ. Chamonard.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΜΟΥΣΕΙΑ

1. Ἐθνικὸν Μουσεῖον.

1. Ἐπιτύμβιον μαρμάρινον μόνωτον ἀγγεῖον, λήκυθος. Φέρει ἐν τῇ κοιλίᾳ ἀνάγλυφον παράστασιν τήνδε: Γυνὴ ἐν ποδήρει χιτῶνι καὶ ἱματίῳ κάθηται ἐπὶ θρόνου ἀριστερὰ ἐστραμμένη καὶ δεξιοῦται ἔμπροσθεν αὐτῆς ὄρθιον ἱστάμενον ὁπλίτην φέροντα περικεφαλαίαν καὶ ἀσπίδα καὶ ἐνδεδυμένον χιτώνιον καὶ ἱμάτιον, ὅπερ ἀπὸ τῶν ὤμων κατέρχεται εἰς τὰ ὀπίσθια τοῦ σώματος. Ὄπισθεν τοῦ ὁπλίτου ἵσταται ὄρθιος, δεξιὰ ἐστραμμένος, γέρων, ὅστις ἐστήριζε τὴν δεξιὰν μασχάλην ἐπὶ ῥάβδου, ἧς τὸ ὁρατὸν ἐν τῷ λίθῳ κάτω μέρος θὰ ἦτο χρώματι δεδηλωμένον. Ὄπισθεν δὲ τῆς γυναικὸς ἵσταται ὄρθιος, ἀριστερὰ ἐστραμμένος, γενειῶν νεανίας ἐν ἱματίῳ, ὅστις κρατεῖ ἐν τῇ δεξιᾷ στλεγγίδα. Διατήρησις τοῦ ἀναγλύφου καλλίστη. Εὑρέθη ἐν Ἀθήναις, παρὰ τὸν Βοτανικὸν κῆπον (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2124).

2. Κεφαλὴ γυναικεία ἡμίσεος περίπου φυσικοῦ μεγέθους, καλ-

Digitized by Google

λίστης διατηρήσεως, ἡ γνωστὴ ἐκ τῶν ἐν τῷ Ἡραίῳ ὑπὸ Ῥαγκαβῆ καὶ Bursian ἐνεργηθεισῶν ἀνασκαφῶν. Ἐκομίσθη ἐκ τοῦ Μουσείου Ἄργους (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2125).

3. Κεφαλῆς τὸ κάτω ἥμισυ περίπου μέρος, μεγέθους ἡμίσεος τοῦ φυσικοῦ. Ἐκ τῶν αὐτῶν ἐν τῷ Ἡραίῳ ἀνασκαφῶν. Ἐκομίσθη ἐκ τοῦ Μουσείου Ἄργους. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2126).

4. Ἄνω ἀριστερὸν μέρος τοῦ στήθους γυμνοῦ νεανίου. Ἐκ τῶν αὐτῶν ἐν τῷ Ἡραίῳ ἀνασκαφῶν. Ἐκομίσθη ἐκ τοῦ Μουσείου Ἄργους. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2127).

5. Τεμάχιον στεφάνης μετ' ἀναγλύπτων ἀνθεμίων, ἐφ' ὧν ἐπικάθηται πτηνόν. Ἐκ τῶν αὐτῶν ἐν τῷ Ἡραίῳ ἀνασκαφῶν. Ἐκομίσθη ἐκ τοῦ Μουσείου Ἄργους. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2128).

6. Λεοντοκεφαλὴ ἐκ μαρμάρου. Ἐκ τῶν αὐτῶν ἐν τῷ Ἡραίῳ ἀνασκαφῶν. Ἐκομίσθη ἐκ τοῦ Μουσείου Ἄργους. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2129).

7. Κορμὸς Νίκης, φυσικοῦ σχεδὸν μεγέθους, καλλίστης τέχνης. Ἐδωρήθη ὑπό τινος κατοίκου τοῦ παρὰ τὸ Ἡραῖον χωρίου Χώνικα, ὥστε ἐκ τοῦ Ἡραίου βεβαίως θὰ προέρχεται. Ἐκομίσθη ἐκ τοῦ Μουσείου Ἄργους. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2130).

8. Τρεῖς δακτυλιόλιθοι δωρηθέντες ὑπὸ φιλαρχαίου ὁμογενοῦς. Ὁ μὲν εἰκονίζει Νίκην ἱσταμένην, ὁ δὲ Νίκην ἡνιοχοῦσαν ἅρμα, ὁ δὲ κεφαλὴν πωγωνοφόρον. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορείας 2131).

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

— Κατάλογος τοῦ Ἐθν. Μουσείου. Τοῦ ὑπὸ τοῦ Γεν. Ἐφόρου συνταξομένου καταλόγου τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου ἐξεδόθη ὁ Α'. τόμος ὑπὸ τὸν τίτλον « Γλυπτὰ τοῦ Ἐθν. Μουσείου ». Σύγκειται δὲ οὗτος ἐκ 32 τυπογραφικῶν φύλλων καὶ περιέχει ἑρμηνείαν 1044 γλυπτῶν.

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ

ΔΙΑΤΡΙΒΑΙ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Ψήφισμα τῶν χρόνων τῶν δεκατριῶν φυλῶν (τέλος).

(Ἴδε σελ. 42 κ. ἑ.).

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφὴ δὲν εἶνε μὲν στοιχηδὸν γεγραμμένη, κατὰ προσέγγισιν ὅμως δὲν εἶνε ἀμφίβολον, ὅτι ἕκαστος στίχος εἶχε περίπου 50 γράμματα, διότι βεβαία φαίνεται ἡ ἐν τοῖς στ. 3 καὶ 4 συμπλήρωσις «ἐ[κκλησία κυρία ἐν τῷ θεάτρῳ· τῶν] προέδρων κτλ. Τὴν συμπλήρωσιν ταύτην προτείνει καὶ ὁ Reusch «De dieb. cont.» σ. 28 καὶ 127, μεθ' οὗ συμφωνῶ πληρέστατα καὶ ὡς πρὸς τὰς ἄλλας συμπληρώσεις. Δὲν θεωρῶ ὅμως περιττὸν νὰ ἐξετασθῇ ἂν ἡ ἐπιγραφὴ δύναται νὰ συμπληρωθῇ τρόπῳ τινὶ συμφώνως πρὸς τὴν διάρκειαν τῶν πρυτανειῶν τῶν δεκατριῶν φυλῶν.

Ἡ ἐπιγραφὴ ἔχει συμπληρωμένη ὡς ἑξῆς :

> Ἐπὶ . . . . ἄρχ]οντος ἐπὶ τῆς Ἱπποθωντίδος ἑβ[δόμης πρυτανείας ἧι . . . .]ς Μενεστράτου Λαμπτρεὺς ἐγρα[μμάτευεν, Γαμηλιῶνος ἑνδεκάτη]ει, ἑνδεκάτει τῆς πρυτανείας· ἐ[κκλησία κυρία ἐν τῷ θεάτρῳ· τῶν] προέδρων ἐπεψήφιζεν Ἀμυ[ν . . . .
>
> κτλ.

Κατὰ τοὺς χρόνους τῶν δεκατριῶν φυλῶν ἠδύνατο ἡ ἑνδεκάτη ἡμέρα τῆς ἑβδόμης πρυτανείας ἐν κοινῷ τινι ἔτει, ὑποτιθεμένου ὅτι ἑκάστη πρυτανεία δὲν εἶχε πλέον τῶν 27 ἡμερῶν, ν' ἀνταποκριθῇ μόλις πρὸς μίαν τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ Ποσειδεῶνος ($27 \times 6 + 11 = 173$ *καὶ* $30 \times 3 + 29 \times 3 = 177$)*· τὸ κενὸν ὅμως δὲν δέχεται τοιαύτην συμπλήρωσιν (ἡ δεῖνα ἡμέρα μετ' εἰκάδας). Ὑποτιθεμένου δέ, ὅτι αἱ πρυτανεῖαι εἶχον πλείονας ἡμέρας, ἀνταποκρίνεται ἡ προειρημένη ἡμέρα κατὰ τοὺς χρόνους καὶ τῶν δώδεκα καὶ τῶν δεκατριῶν φυλῶν πρὸς ἡμέραν τινὰ ἢ τοῦ Ποσειδεῶνος ΙΙ (κατὰ τὰ δίσεκτα ἔτη) ἢ τοῦ Γαμηλιῶνος (κατὰ τὰ*

κοινὰ ἔτη). Κατὰ τὰ δίσεκτα ἔτη ἀνταπεκρίνετο ἡ ἑνδεκάτη ἡμέρα τῆς ἑβδόμης πρυτανείας τῶν μὲν δώδεκα φυλῶν πρὸς τὴν 26. περίπου ἡμέραν τοῦ Ποσ. ΙΙ, τῶν δὲ δεκατριῶν φυλῶν πρὸς τὴν 11. περίπου τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ($30 \times 3 + 29 \times 3 + 11 = 188$. *ἡμέρα τοῦ ἔτους=11. Ποσειδ. ΙΙ)· ἀποκλείονται ὅμως ἀμφότεραι αἱ συμπληρώσεις ἕνεκα τοῦ μήκους τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐμβολίμου μηνός. Κατὰ τὰ κοινὰ δὲ ἔτη τῶν χρόνων τῶν δώδεκα φυλῶν ἀντιστοιχοῦσιν ὡς ἔγγιστα αἱ ἡμέραι τῶν πρυτανειῶν καὶ τῶν μηνῶν, καὶ ἡ συμπλήρωσις « Γαμηλιῶνος ἑνδεκάτει ἢ Γ. δωδεκάτει» συνάδει πληρέστατα πρὸς τὸ κενὸν τοῦ τρίτου στίχου, ἐν ᾧ κατὰ τοὺς χρόνους τῶν δεκατριῶν φυλῶν ἐξικνεῖται ἡ ἑνδεκάτη ἡμέρα τῆς ἑβδόμης πρυτανείας ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ Γαμηλιῶνος μόνον ὑπὸ τὸν ὅρον ν' ὑποθέσωμεν ὅτι τέσσαρες τῶν πρώτων μηνῶν εἶχον ἀνὰ 30 ἡμέρας ἢ ὅτι προσετέθη ἡμέρα τις ἐμβόλιμος· τοιοῦτος ὅμως ὑπολογισμὸς δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν διότι τὸ ἐν τῷ τρίτῳ στίχῳ κενὸν φαίνεται ὅτι ὑπερβαίνει τὸ μῆκος τῆς λέξεως «[πρώτ]ει» καὶ διότι δὲν ὑπάρχει οὐδὲν ψήφισμα ὅπερ ἐρρήθη κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην. Ἕπεται λοιπόν, ἐπειδὴ ἕνεκα τῆς μνείας τῶν σχολῶν τοῦ Εὐάνδρου (ἴδε Köhler ἐν τῷ C. I. A. ἔ. ἀ.) ἀποκλείονται οἱ πρὸ τῆς προςλήψεως τῆς Πτολεμαΐδος χρόνοι, ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ ἀνάγεται εἰς τοὺς μετὰ 200 π. Χρ. χρόνους, ἀκριβέστερον δὲ εἰς ἓν τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς δευτέρας ἑκατονταετηρίδος, διότι ὁ ἐν αὐτῇ μνημονευόμενος βασιλεὺς Ἄτταλος Ι ἀπέθανεν ἐν τῷ ἔτει 197 π. Χρ.*

Τὸ ὑπὲρ τοῦ Τιμοσθένου ψήφισμα.

Ἀναδημοσιεύομεν ἐν τοῖς ἑπομένοις νέον ἀντίγραφον τῆς ἐν τῷ VI. τόμῳ τοῦ Ἀθηναίου ἐν σ. 271 κ. ἑ. ὑπ' ἀρ. 4 δημοσιευμένης ἐπιγραφῆς, ἧς τὸ διασκεπτικὸν μέρος ἔχει, ὡς λέγει ὁ κ. Κουμανούδης, «διὰ τῶν διαζευκτικῶν συνδέσμων «ἢ» ἐκφερομένην ἀπαρίθμησιν πολλῶν καὶ διαφόρων εἰδῶν ὑπηρεσιῶν τῇ πατρίδι, ἕνεκα τῶν ὁποίων κατὰ τοὺς νόμους ἐδικαιοῦτο τις ν' ἀνταμείβηται ἐν Ἀθήναις». Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφή, ἥτις εὑρέθη ἐν τοῖς παρὰ τὸ Ὠδεῖον τοῦ Ἡρώδου χώμασιν, ἐναπετέθη μετὰ τῶν λοιπῶν ἐκ τοῦ Βαρβακείου ἐπιγραφῶν ἐν τῷ ἐπι-

Digitized by Google

γραφικῷ τμήματι τοῦ Ἐθν. Ἀρχ. Μουσείου. Ἡ ἀνάγνωσις πλείστων ὅσων μερῶν τῆς ἐπιγραφῆς εἶνε δυσκολωτάτη, ἐν μέρει δέ, δηλαδὴ μετὰ τὸν στ. 24, διακρίνονται μόνον τὰ τέλη τῶν στίχων. Κάλλιον ὁπωσοῦν διατηροῦνται εὐτυχῶς οἱ στ. 12 - 21, ἐν οἷς περιέχονται τὰ περὶ τῶν τιμῶν τῶν εὐεργετῶν τοῦ δήμου εἰρημένα, τουτέστι ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς ἐπιγραφῆς, εἰς ὃ συνίσταται πρωτίστως ἡ διὰ τὴν ἐπιστήμην ἔξοχος σημασία αὐτῆς.

Ἡ ἐπὶ τοῦ λίθου ἀναγραφὴ τῆς ἐπιγραφῆς ἐγένετο προφανῶς οὐχὶ ἐντολῇ καὶ δαπάναις τοῦ δήμου ἀλλὰ τῇ πρωτοβουλίᾳ καὶ δαπάναις τοῦ ἐν τῷ στ. 21 ἀναφερομένου Τιμοσθένους, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἀσυνήθους πολυλογίας τοῦ κειμένου, τῆς φράσεως «δήμου ψηφίσματα» προκειμένου περὶ ἑνὸς μόνου ψηφίσματος καὶ τῆς ἀναγραφῆς τῶν ὀνομάτων τῶν συμπροέδρων (πρβ. Hartel Stud. *σ. 53, 55). Ἕνεκα τῆς νῦν καταστάσεως τοῦ λίθου δὲν δυνάμεθα ν' ἀποφανθῶμεν ἀκριβέστερον περὶ τῶν καθέκαστα τοῦ εἰς τὸν Τιμοσθένην καὶ τὸν πάππον αὐτοῦ Τιμογένην ἀναφερομένου μέρους τοῦ ψηφίσματος, πιθανὸν ὅμως φαίνεται ὅτι αἱ περὶ ὧν πρόκειται τιμαὶ ἐδόθησαν τῷ Τιμοσθένει οὐχὶ διὰ τὰς αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀλλὰ μᾶλλον διὰ τὰς τοῦ πάππου αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς πόλεως ὑπηρεσίας. Οὗτος φαίνεται ὅτι εἶναι κυρίως ὁ λόγος δι' ὃν ἀπαριθμοῦνται ἐν τῷ πρώτῳ μέρει τοῦ ὑπὸ τοῦ Κηφισιδώρου ἐν τῇ βουλῇ προταθέντος προβουλεύματος, τοῦ διὰ τῆς ἐπιψηφίσεως τῆς ἐκκλησίας ψηφίσματος γενομένου τοῦ δήμου, οἱ νομοθετημένοι ὅροι ὑφ' οὓς ἠδύναντο οἱ ἀπόγονοι τῶν τὸν δῆμον εὐεργετησάντων πολιτῶν ἢ οἱ ὑπὲρ αὐτῶν ἐνδιαφερόμενοι ν' ἀπαιτήσωσι ῥητάς τινας ἀμοιβάς. Οἱ ὅροι οὗτοι εὕρηνται καταμόνας καὶ μᾶλλον ἀορίστως καὶ ἐν ἐπιγραφαῖς καὶ παρὰ συγγραφεῦσι, συλλήβδην δὲ μόνον ἐν τῇ ἣν ἀναδημοσιεύομεν ἐνταῦθα ἐπιγραφῇ (1).*

(1) Ὁμοία ἐπιγραφὴ εἶνε ἡ ἐν τῷ C. I. A. I. ὑπ' ἀριθ. 8 δημοσιευμένη, ἥτις περιέχει ἐπίσημον ἀναγραφὴν τῶν ἀρχῶν καὶ ἰδιωτῶν, οἷς ἐδόθη ὑπὸ τοῦ δήμου τὸ δικαίωμα τῆς ἐν τῷ πρυτανείῳ σιτήσεως. Περὶ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης καὶ τῶν μεταβολῶν αἵτινες ἀπαντῶσι κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐν τοῖς περὶ τῶν τιμῶν τῶν εὐεργετῶν τῆς πόλεως θεσμοῖς ἐπραγματεύθη λεπτομερέστερον καὶ ἐμβριθῶς ὁ R. Schöll ἐν τῷ περιοδικῷ Herm. τ. VI, σ. 14 κ. ἑ. (die Speisung im Prytaneion zu Athen).

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφὴ φέρει ἐπὶ κεφαλῆς τὸ ὄνομα τοῦ ἄρχοντος Ἡλιοδώρου. Τὸν ἄρχοντα τοῦτον διέκρινεν ὁ κ. Κουμανούδης ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος Ἡλιοδώρου, ὃν ἀναφέρει ἡ ἐν τῷ C. I. A. II. ὑπ' ἀρ. 384 ἐπιγραφή, ἐσφαλμένως ὅμως, ὡς παρετήρησε πρῶτος ὁ C. Schäfer ἐν τῇ διατριβῇ, ἥτις ἐπιγράφεται de scribis sen. pop. Ath. σ. 24 σημ. 2. Περὶ τοῦ ἔτους τοῦ Ἡλιοδώρου ἐπραγματεύθην ἐν τῷ Δελτ. τ. ἕ. 1891 σ. 48 κ. ἑ., συγχρόνως δὲ ἔγραψε περὶ αὐτοῦ νέας ἐπιφέρων περὶ τοῦ πειρατοῦ Βούκριδος πληροφορίας ὁ κ. Homolle ἐν τῷ Bull. de corr. hell. 1891 σ. 357 κ. ἑ. Ἀμφότεροι ἐφθάσαμεν εἰς τὸ αὐτὸ συμπέρασμα, ὅτι δηλαδὴ ὁ Ἡλιόδωρος ἦρχε περὶ τὸ ἔτος 217 π. Χρ. Παρατηρῶ ὅμως ὅτι τὸ συμπέρασμα ἡμῶν δὲν δύναται εἰσέτι νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐξησφαλισμένον, ἐπειδὴ δὲν ἐξηκριβώθη ὁριστικώτερον ἡ διάρκεια τὸ μὲν τῆς Πτολεμαΐδος ὡς δεκάτης τρίτης φυλῆς (περὶ τῶν εἰς ταύτην τὴν ἐποχὴν ἀναγομένων ψηφισμάτων πραγματεύεται τὸ προηγούμενον ἄρθρον), τὸ δὲ τοῦ πολιτικοῦ σταδίου τοῦ Μικίωνος καὶ τοῦ Εὐρυκλείδου. Ὡς βέβαιον θεωρῶ ὅτι δὲν ἀπέχομεν πολὺ τῆς ἀληθείας, ὡς πιθανὸν δὲ ὅτι ἀνάγεται ἡ ἀρχὴ τοῦ Ἡλιοδώρου εἰς τοὺς ὀλίγον πρὸ τοῦ ἐν τῷ ἔτει 219 π. Χρ. θανάτου τῆς Βερενίκης χρόνους.

Τὸ κείμενον τῆς περὶ ἧς λόγον ποιούμεθα ἐπιγραφῆς ἔχει κατὰ τὸ ἀντίγραφόν μου ὡς ἑξῆς :

Ἐπὶ Ἡλιοδώρου ἄρχοντος ἐπὶ τῆς Πανδιονίδος ὀγδό-
η[ς πρ]υτανείας, ἧ Χαρίας Καλλίου Ἀθμονεὺς ἐγραμ-
μ[άτε]υεν, δήμου ψηφίσματα· Ἀνθεστηριῶνος ἕ[ν]ει καὶ
νέᾳ, ἐνάτει καὶ εἰκοστεῖ τῆς πρυτανείας· ἐκκλη-
σία· τῶν προέδρων ἐπεψήφιζεν Ἁγνό[θ]εο[ς Φ]ιλο-
γ[έ]νου Ἀγρυλῆθεν καὶ [σ]υνπρόεδροι Λαμπ[ρ]ίας [Θ]οραι-
εύς, Ἱέρων Ἀ[ν]αγυ[ρά]σιος, Καλλιμήδης Κυδαντίδης,
Νικο[κ]λείδης Φρεάρριος, Διοκλῆς Προ[σ]π[ά]λτιος,
Ἀπο[λλ]όδοτος Ὄῆθεν, Καλλίστρατος Συπαλήττιος,
Λεω[νίδης] Κόπρειος, Σωφάνης Τρικορύσιος, [κύριον
ὄνομα] Παλληνεύς· [Κ]η[φ]ι[σό]δ[ω]ρος Ἀ[ρισ]τοδήμου Ξυπετ[αι-
ῶν εἶπεν· ἐπειδὴ καὶ οἱ νόμοι προστάττουσιν, ὅσους
ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων [τρό]παια στήσα[ν]τας ἢ κα[τ]ὰ γῆν ἢ
κατὰ θά[λ]ατταν ἢ τὴ[ν δημοκρατ]ί[αν ἐπ]ανορθώσαντας
ἢ τὴν [ἰ]δίαν [ο]ὐσία[ν ε]ἰς τ[ὴ]ν κοινὴν σωτηρίαν θέντας
ἢ εὐεργέ[τ]ας καὶ συ[μ]βούλους ἀγαθοὺς γενομένους

ἐτίμησε[ν, ἐν τῷ πρ]υτανείῳ ἐπιμελεῖσθαι αὐτῶν
κ]αὶ ἐγγ[ό]ν[ων τ]ὴν βουλὴν καὶ τὸν δῆμον, διδόναι δὲ καὶ
θυγ[α]τέρω[ν] εἰς ἔκ[δοσι]ν τὸν δῆμον προ[ῖκ]α ὅσην ἂν βού-
λ[η]ται καὶ εἰς ἐπ[αν]όρ[θ]ωσιν [τ]ῶν ἰδίων κατ' ἀξίαν ἑκά[σ-
τοις τῶν εὐεργετημάτων, ὁ δὲ Τιμοσθένου πάππος Τι-
μο[γ]ένη[ς πολ]λῶ[ν] καὶ μεγάλων [ἀ]γαθῶ[ν] αἴτιος τῷ δή-
μ]ῳ[ι του τὴν πόλιν
π]αρ' αὐτοῦ εἰς
ΟΙΛ . . σιν καὶ πε |
καὶ εἰρήνη[.
εν . . ειστα . . | .
καὶ ταμιε - -
φιλ[ο]τιμ[ία]ν
| καὶ ἐ. | - -
ἀγαθῇ τύχῃ] δεδόχθα[ι
τῇ βουλῆι, τοὺς]π[ροέδρ]ους οἵ[τ]ινε[ς] ἂν λάχωσι [π]ρ[ο]ε-
δρεύειν εἰς τὴν πρώτην] ἐκκ[λ]η[σ]ίαν χρηματί[σα]ι
περὶ τούτων, γνώμην] δ[ὲ ξυ]μ[βάλλ]εσ[θ]αι τῆς β[ο]υλῆς εἰ[ς
τὸν δῆμον ὅτι δοκεῖ τῇ βο]υλ[ῇ δοῦναι;] τὸν δῆμ[ον
]ν ἀπὸ . . . .
σα - -
α. | τ; α - -
ΑΙ - - -

Εὔφρων 'Αδέα Σικυώνιος.

'Εν ταῖς διὰ τὴν προέκτασιν τοῦ σιδηροδρόμου 'Αθηνῶν-Πειραιῶς γενομέναις σκαφικαῖς ἐργασίαις ἀνεκαλύφθη κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἐκτὸς τῶν ἤδη ἐν τῷ Δελτίῳ δημοσιευμένων ἐπιγραφῶν, καὶ ἡ ἐν τοῖς ἑπομένοις δημοσιευομένη, ἥτις μετακομισθεῖσα ἐκ τῆς πλησίον που (1) *καὶ πιθανῶς ὑπὸ τὴν κλιτὺν τοῦ λόφου τοῦ 'Ηφαιστείου παρὰ τὴν Βασίλειον κειμένης στοᾶς τοῦ Διὸς Σωτῆρος (τῆς καὶ στοᾶς ἐλευθερίου καλουμένης) ἐχρησίμευεν ὡς ἐπικάλυμμα ἀρχαίου τινὸς ὑδραγωγείου. "Ενεκα τῆς χρήσεως ταύτης διεφθάρη μέγα μέρος (πλέον τοῦ ἡμίσεος) τῆς πρὸς τὰ κάτω ἐστραμμένης ἐπιφανείας τῆς στήλης· καὶ ἐκ τῆς μὲν ἐπιγραφῆς ἀπωλέσθη τὸ τέλος ὅλων τῶν στίχων (ἐξαιρουμένων τῶν τεσσάρων τελευταίων), τοῦ δὲ ὑπὲρ τὴν ἐπιγραφὴν ἀναγλύφου κατεβρώθη οὕτως εἰπεῖν ἡ ἐπιδερμὶς τοῦ δεξιοῦ ἡμίσεος.*

(1) "Ιδε τὴν ἐμὴν τοπογραφίαν 'Αθηνῶν σ. 315, C. Wachsmuth Athen i. Alt. I σ. 161 κ. ἑ., 170, 531 κ. ἑ., II σ. 425 κ. ἑ., 447.

Digitized by Google

Ἡ ἐκ Παρίου μαρμάρου στήλη ἔχει τὴν αὐτὴν διασκευὴν ἣν ἔχει καὶ ἡ γνωστὴ ἐπιγραφὴ τοῦ Σπαρτόκου, Παιρισάδου καὶ Ἀπολλωνίου, τῶν παίδων τοῦ ἐν Βοσπόρῳ Λεύκωνος (ἴδε Dittenberger Syll. ὑπ' ἀρ. 101, Ἀθην. VI σ. 152 κ. ἑ.), διαιρεῖται δηλαδὴ εἰς ἀνάγλυπτον καὶ ἐνεπίγραφον μέρος. Μῆκ. τῆς στήλης 2,35, τοῦ ἐνεπιγράφου μέρους 1,78· πλ. τοῦ ἀναγλύφου (μεταξὺ τῶν ἄκρων τῶν παραστάδων) 0,67, τοῦ ἐνεπ. μέρ. 0,60—0,66, πάχ. τοῦ ἀναγλύφου 0,31, τοῦ ἐνεπ. μέρ. 0,35—0,27 μ.

Ἡ ἀνάγλυπτος παράστασις εὕρηται ἐντὸς πλαισίου, ὅπερ σχηματίζεται διὰ γείσου κεκοσμημένου μικροῖς ὀρθοκεράμοις, δύο παραστάδων καὶ κανόνος μετὰ κυματίου. Ἀριστερὰ ἵστανται ἡ Ἀθηνᾶ (ἡ Πολιάς, πρβ. στ. 29 καὶ 68) καὶ ὁ Ζεὺς Σωτήρ, ἀμφότεροι ὀλίγον πρὸς δεξιὰ ἐστραμμένοι (Halbprofil). Ἡ Ἀθηνᾶ φέρει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὸ κράνος, εἶνε δὲ ἐνδεδυμένη χιτῶνα ποδήρη καὶ ἱμάτιον, ὅπερ καλύπτει ὄπισθεν τοῦ νώτου φερόμενον μέρος τῶν βραχιόνων τῆς θεᾶς· στηρίζει δ' αὕτη τὴν ἀριστερὰν ἀνυψωμένην ἐπὶ τῆς λόγχης (ἥτις ὅμως ὑποτίθεται μόνον ὑπάρχουσα), καὶ τὸν δεξιὸν βραχίονα ἔχει κεκαμμένον κατὰ τὸν ἀγκῶνα παρὰ τὸ πλευρὸν αὐτῆς. Δεξιὰ τῆς Ἀθηνᾶς ἵσταται ὁ Ζεὺς ὁ Σωτὴρ καλούμενος, ἐνδεδυμένος χιτῶνα ἀφίνοντα γυμνὰ τὸ στῆθος, τὸν δεξιὸν βραχίονα καὶ τοὺς πόδας, καλύπτοντα δὲ τὸν ἐπίσης κατὰ τὸν ἀγκῶνα κεκαμμένον παρὰ τὸ ἰσχίον κείμενον ἀριστερὸν βραχίονα· ἀνυψοῖ δὲ ὁ θεὸς ὀλίγον τὸν δεξιὸν βραχίονα, οὗτινος ἡ χεὶρ φαίνεται ὡς συνηγμένη. Ἔμπροσθεν τοῦ Διὸς ἵσταται πρ. ἀρ. πωγωνοφόρος ἀνήρ, ὁ Εὔφρων, ἐνδεδυμένος βραχὺ μέχρι τῶν γονάτων καθῆκον περὶ τὴν μέσην ἐζωσμένον ἱμάτιον καὶ φέρων ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὤμου μανδύαν συνεπτυγμένον, ἐφ' οὗ θέτει τὴν ἀριστερὰν χεῖρα· τὴν δεξιὰν χεῖρα προτείνει ἐν σχήματι ἱκέτου πρὸς τὸν Δία. Ὄπισθεν τοῦ Εὔφρονος φαίνεται τὸ ἔμπροσθεν ἥμισυ ἵππου, οὗτινος τὰ ἡνία προσπαθεῖ νὰ κρατήσῃ χλαμυδοφόρος νέος ὑπηρέτης, οὗτινος ἐλλείπει ὁ πρόσθετος δεξιὸς ποὺς μέχρι τῆς ὀσφύος.

Ὁ πρῶτος στίχος τῆς ἐπιγραφῆς, τουτέστιν ἡ λέξις Θε[οί], εἶνε γεγραμμένος ἐπὶ τοῦ ἄνω μνημονευομένου κανόνος, τὰ δὲ λοιπὰ ἕπονται ἀμέσως κάτωθεν τοῦ ὑπὸ τὸν κανόνα κυματίου.

Digitized by Google

Ἡ ἐπιγραφὴ συνισταμένη ἐκ δύο ψηφισμάτων ἔχει ὡς ἑξῆς·

. *Θ ε [ο ί*

Ἐπὶ Κηφισοδώρου ἄρχοντος ἐπὶ [τῆς Ἀκαμαντίδος πένπτης πρυτανείας, ἧ [Εὐ]κλ[ῆς] Πυ[θοδώρου Ἀλωπεκῆθεν ἐγραμμάτευεν, Ποσιδεῶνος ἕ[κτει ἐπὶ δέκα, δευτέρᾳ καὶ εἰκοστεῖ τῆς πρυτανεία[ς, ἐκκλησία κυρία, τῶν προέδρων ἐπεψήφιζεν Ἐπαμε[ίνων . . . . Ἔδοξεν τῷ δήμῳ v. v. Εὐφίλητος Εὐφι[λήτου Κηφισιεύς ? εἶπεν· ἐπειδὴ Εὔφρων Ἀδέα Σικυώνιος ἀν[ὴρ διατελεῖ ἀγαθὸς ὢν περὶ τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναί[ων καὶ νῦν ἥκων παρὰ τοῦ δήμου [τ]οῦ Σικυωνίων ἐπ[αγ]γ[έλλεται τὴν πόλιν φίλην καὶ σύμμαχον [οὖσ]αν [ἀμυνεῖν κατὰ τῶν πολεμίων τῷ δήμῳ τ[ῶ]ι Ἀθηναίων [πρώτην τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων, δ[ε]δό[χθαι τῷ δήμῳ, ἐπαινέσαι μὲν Εὔφρονα Ἀδέα Σικυώνιον ἀρ[ε]τῆ[ς] ἕ[ν]εκα [καὶ εὐνοίας τῆς εἰς τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων [καὶ τοὺς ἄλλους συμμάχους καὶ εἶναι αὐτῷ κυρίας τὰ[ς δωρεὰς τὰς πρότερον δεδομένας παρὰ τοῦ δήμου τ[οῦ Ἀθηναίων πάσας, ὅπως δ' ἂν πάντες εἰδῶσι ὅτι ὁ δῆμος [ὁ Ἀθηναίων ἀποδίδωσι χάριτας τοῖς εὐεργέτ[αις ἀξίας τῶν εὐεργετημάτων ὧν ἂν εὐεργετήσει [τις δοκιμασθέντα εἶναι Ἀθηναῖον αὐτὸν καὶ ἐγγόνους [καὶ εἶναι αὐτῷ γράψασθαι φυλῆς καὶ δήμου καὶ φρατρίας ἧς ἂν [βούληται καὶ ὧν οἱ νόμοι κελεύουσιν, [καὶ ἐπαινέσαι τὸν δῆμον τὸν Σ[ι]κ[υ]ωνίων [ἀρετῆς ἕνεκα καὶ εὐνοίας τῆς εἰς τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων καὶ στεφανῶσαι χ[ρυσῷ στεφάνωι ἀπὸ : X : δραχμῶν καὶ ἀνειπεῖν α[ὐτ]ὸν [Διονυσίων μεγάλων τῷ ἀγῶνι, ἀναγράψαι δὲ τὸ ψήφισμ[α ἐν στήλαις λιθίναις καὶ στῆσαι τὴν μὲν μίαν παρὰ [τὸν Δία, τὴν δὲ ἑτέραν ἐν Ἀ[κροπόλει παρὰ τὸν νεὼ τῆς Πολιάδος, εἰς δὲ τὴν ἀναγραφὴν [τῶν στηλῶν δοῦναι τὸν ταμίαν τοῦ δήμου : 𐅄 : ἐκ τῶν κατὰ ψηφίσματα ἀναλι[σκομένων τῷ δήμῳ. Τάδε Πανφίλου τοῦ Εὐφ[ι]λήτου [v. v. δοῦναι τὴν ψῆφον τῷ δήμῳ περὶ τῆς πολιτε[ίας τοὺς πρυτάνεις τῆς Πανδιονίδος ε[ἰ]ς τὴν πρώτην ἐκκλη[σίαν κατὰ τὸν νόμον. vac.

Ἐπὶ Ἀρχίππου ἄρχοντος ἐπὶ τῆς Ἀκ[αμαντίδος τετάρτης πρυτανείας ἧ Θέρ[ο]ιππος [Ἱππο . . . . εὺς ἐγραμμάτευε, Μαιμακτηριῶνος [ἕνει καὶ νέαι, πένπτει καὶ τριακοστεῖ τῆς πρυτανεία[ς, τῶν προέδρων ἐπεψήφιζε Γνωσί[ας Ἁλ]αιεὺ[ς καὶ συμπρόεδροι, Φιλωνίδης Νικοξένου Περι[θοίδης εἶπεν· ἐπειδὴ Εὔφρων ὁ Ἀ[δ]έα τοῦ Σικυωνίου [καὶ ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ ἀνὴρ ἀγαθὸς ὢν διετέλει περὶ τὸν δῆμον [τὸν Ἀθηναίων καὶ αὐτὸς καὶ οἱ πρόγονοι αὐτοῦ [καὶ ἐπὶ τοῦ πολέμο-

υ τοῦ Ἑλληνικοῦ, ὃν ἐνε[σ]τ[ήσατο ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων ὑ-
πὲρ τῶν Ἑλλήνων, κατελθὼν Εὔφρων [εἰς Σικυῶνα τήν τ-
ε φρουρὰν ἐξέβαλε ἐκ τῆς Ἀκρο[πόλεως πρῶτον τῶν ἐν
Πελοποννήσῳ πόλεων καὶ ὅσον μὲν [χρ]ό[νο]ν [ἐπολέμε-
ι ὁ δῆμος συνέπραττε τῷ δήμῳ κα[ὶ χρήμασι καὶ στρ-
ατιώταις καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι τοῖς κατὰ [τὸν πόλεμ-
ον, ἐπειδὴ δὲ συνέβη τῇ Ἑλλάδι ἀτυχη[σ]ά[σῃ ἄρχοντ-
ας εἰςπέμπεσθαι εἰς τὰς πόλεις τὰ[ς] ἐγ[κ]α[λούσας πρ-
οείλετο τελευτῆσαι ὑπὸ τῶν ἐναντίων, ἀγ[ωνιζόμεν-
ος ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας, ὥςτε μήτε τὴν ἑαυ[τοῦ πατρ-
ίδα μήτε τὴν ἄλλην Ἑλλάδα ἰδεῖν δουλεύουσαν, [καὶ τι-
μήσαντος αὐτὸν τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων πολι[τείᾳ
καὶ ταῖς ἄλλαις τιμαῖς αἷς προσήκει τοὺς εὐε[ργέτα-
ς καὶ αὐτὸν καὶ ἐγγόνους διά τε τὴν αὐτοῦ ἀρε[τὴν καὶ
διὰ τὰς τῶν προγόνων εὐεργεσίας ἀφείλοντο [αὐτὸν
τὰς δωρεὰς οἱ ἐν τεῖ ὀλιαρχίᾳ πολιτευόμεν[οι καὶ
τὰς στήλας καθεῖλον, νῦν δὲ ἐπειδὴ ὅ τε δῆμος [παρελ-
ήλυθε καὶ τοὺς νόμους καὶ τὴν δημοκρατίαν ἀ[νείλη-
φε, ἀγαθεῖ τύχει, δεδόχθαι τῷ δήμῳ, εἶναι τὰ[ς δωρε-
ὰς κυρίας Εὔφρονι πάσας αἷς ἐτίμησεν αὐτὸν ὁ [δῆμο-
ς ὁ Ἀθηναίων καὶ αὐτῷ καὶ ἐγγόνοις καὶ τὰς σ[τήλας
τὰς καθαιρεθείσας, ἐν αἷς αἱ δωρεαὶ ἦσαν γεγ[ραμμέν-
αι καὶ τὸ ψήφισμα ἀναγράψαι καὶ ἀναθεῖναι τ[ὸν γρα-
μ[μ]ατέ(α) τῆς βουλῆς, τὴμ μὲν ἐν Ἀκροπόλει τὴν δὲ πα[ρὰ τ-
ὸν Δία τὸν Σωτῆρα καθάπερ ὁ δῆμος ἐψηφίσατο [πρότε-
ρ]ον, προσαναγράψαι δὲ καὶ τόδε τὸ ψήφισμα ἐν ἀ[μφοτ-
έραις ταῖς στήλαις, συνεπιμεληθῆναι δὲ τῆς ἀν[αγρ-
αφῆς τοὺς φίλους καὶ τοὺς οἰκείους τοὺς Εὔφρο[νος,
ἐπιμελεῖσθαι δὲ καὶ τῶν ἐγγόνων τῶν Εὔφρονος [τὴν
βουλὴν τὴν ἀεὶ βουλεύουσαν καὶ τοὺς στρατηγο[ὺς κ-
αὶ εἶναι αὐτοῖς πρόσοδον πρός τε τὴν βουλὴν [καὶ τό-
ν δῆμον πρώτοις μετὰ τὰ ἱερά, καὶ νῦν δὲ κ[αὶ τὴν ἐπιμ-
έλειαν ἔσχηκεν ὁ δῆμος τοῦ παιδίου τοῦ Εὔφρον[ος κ-
αὶ ψήφισμα ἐψηφίσατο καὶ πρέσβεις ἀπέστει[λε]ν [εἰ-
ς τὸν δῆμον τῶν Σικυωνίων καὶ τὸ λοιπὸν ἐ[πιμελήσε-
ται, ἐάν του δέωνται, ὅπως ἂν εἰδῶσι πάντες, [ὅτι ὁ δῆμ-
ος ὁ Ἀθηναίων, ἐάν τις εὐνοήσει αὐτόν, οὐ μόνον αὐτ[ο-
ὺς τοὺς ποήσαντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς τῶν εὐεργετῶν παῖ-
δας οἴεται δεῖν τιμᾶν καὶ μεμνῆσθαι ὧν ἂν εὖ πάθῃ,
εἰς δὲ τὴν ἀναγραφὴν τῶν στηλῶν δοῦναι τὸν ταμίαν
τοῦ δήμου : 𐅄 : δρ(α)χμὰς ἐκ τῶν κατὰ ψηφίσματα ἀναλισκομ-
ένων τῷ δήμῳ.

(Ἐντὸς στεφάνων ἐκ κλάδων ἐλαίας)
μείζοσι γράμμασι :

Ἡ βουλὴ Ὁ δῆμος Ἡ βουλὴ

Πρὶν μεταβῶμεν εἰς τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιγραφῆς ἀνάγκη νὰ παρατηρήσωμεν περὶ τῆς διατηρήσεως τοῦ λίθου καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς γραφῆς τὰ ἑξῆς :

Διὰ τῆς χρήσεως τοῦ λίθου ὡς ἐπικαλύμματος ὑδραγωγείου διεφθάρησαν πολλὰ μέρη πρὸ πάντων τοῦ πρώτου ψηφίσματος τοσοῦτον ὥστε μόλις μετ' ἐπανειλημμένας ἀποπείρας ἠδυνήθην νὰ διακρίνω ἀσφαλῶς πως τὰ ἐν τῷ ἄνω κειμένῳ ἀναγεγραμμένα. Ὠφελήθην δ' εἰς τοῦτο διὰ τοῦ τρόπου τῆς γραφῆς, ἥτις εἶνε ἡ κοινῶς στοιχηδὸν καλουμένη καὶ ἐξ ἧς ἐξάγεται ὅτι καθέκαστος στίχος εἶχεν κατὰ γενικὸν ὅρον ἀνὰ 41 γράμματα.

Ἡ κατὰ στοίχους γραφὴ ἐφηρμόσθη ἐν τῷ πρώτῳ ψηφίσματι ἀπαρεγκλίτως, ἔμειναν ὅμως κεναὶ δύο θέσεις γραμμάτων, ἐν στ. 7 πρὸ τῆς λέξεως «Εὐφίλητος», τὸ αὐτὸ δὲ συνέβη πιθανῶς καὶ ἐν στ. 32 μετὰ τὰς λέξεις «Πανφίλου τοῦ Εὐφιλήτου», διότι δὲν εἶνε πιθανὸν ὅτι ὑπῆρξεν ἐκεῖ γεγραμμένον «δοῦναι δὲ τὴν ψῆφον κτλ.» ὅπερ θὰ παρέλαβεν ἐν ταύτῃ τῇ περιπτώσει ὁ χαράκτης ἀπερισκέπτως καὶ παρὰ τοὺς κανόνας τῆς γραμματικῆς ἐκ τῆς τυπικῆς φρασεολογίας τῶν ψηφισματογράφων.

Ἐν τῷ δευτέρῳ ψηφίσματι ἀπαντῶσι πλείονες ἀνακρίβειαι. Ἐν τῷ στ. 57 κατέχει ἡ λέξις «αἷς» τὸν χῶρον δύο οὐχὶ τριῶν γραμμάτων, τὸ αὐτὸ δὲ συνέβη πιθανῶς καὶ ἐν τῷ τέλει τοῦ στ. 58 ἐκτὸς ἐάν τις προτιμᾷ νὰ συμπληρώσῃ ἀντὶ τοῦ «καὶ» τὴν λέξιν «ὡς», ὡσαύτως δὲ ἐν τῷ τέλει τοῦ στ. 66 ἐν ᾧ πλεονάζει ἓν γράμμα καὶ ἐν τῷ στ. 85, ἐν ᾧ κατέχουσι τὰ εἰς τὰς λέξεις «τῶν κατὰ» ἀνήκοντα γράμματα ΝΚΑ μόνον δύο θέσεις γραμμάτων.

Ἄλλα σφάλματα τοῦ χαράκτου εἶνε : ἐν στ. 24 «Συκιωνίων» ἀντὶ «Σικυωνίων», ἐν στ. 67 κ. ἑ. «[γρα]μνατε» ἀντὶ «[γρα]μματέα», ἐν στ. 70 ιον ἀντὶ ρον καὶ ἐν στ. 85 «δρχμὰς» ἀντὶ «δραχμάς». Ἐξ ἰδιωτισμοῦ προέρχεται τὸ ἐν στ. 40 ἀπαντῶν «ἐπεψήφισζε» (πρβ. C. I. A. II ἀρ. 325 στ. 15, Ἐφημ. Ἀρχ. 1891 σ. 87/88 στ. 8, Meisterhans σ. 70) καὶ τὸ ἐν στ. 60 γεγραμμένον ὀλιαρχία (πρβ. Meisterhans σ. 59)· ἐν στ. 38 δὲν ἐγράφη τὸ νῦν ἐφελκυστικὸν ὅπερ κοινῶς προστίθεται ἐν τῇ λέξει «ἐγραμμάτευε» (πρβ. C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 263, 299 καὶ Use-

Digitized by Google

ner ἐν τῷ Rh. Mus. XXXIV σ. 430). Πρὸς τούτοις παρατηρῶ ὅτι ὁ χαράκτης παρέλειψεν ἐν τῷ στ. 31 τὴν λέξιν «δραχμὰς», ἣν προσέθηκεν ἐν τῇ αὐτῇ φράσει ἐν στ. 85.

Μεταβαίνομεν ἤδη εἰς τὸ κείμενον τῆς ἐπιγραφῆς.

Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ προτέρου ψηφίσματος μνημονευόμενος ἄρχων Κηφισόδωρος ἦρχε κατὰ τὸ ἔτος 323/2, ὁ δὲ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ δευτέρου ἄρχων Ἄρχιππος κατὰ τὸ ἔτος 318/7 π. Χ., ἀποκλείονται δὲ διὰ τῶν ἐν τοῖς προγεγραμμένοις (Praescripta) τῶν ψηφισμάτων, τοῦ περιεχομένου αὐτῶν καὶ τῆς γραφῆς ἀφ' ἑνὸς μὲν ὁ κατὰ τὸ ἔτος 366/5 π. χ. ἄρξας Κηφισόδωρος ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ ὁ κατὰ τὸ ἔτος 321/20 ἄρξας Ἄρχιππος.

Ἐν οὐδενὶ τῶν μέχρι νῦν γνωστῶν ψηφισμάτων ἅτινα ἐρρήθησαν ἐπὶ ἄρχοντος Κηφισοδώρου ἐσώθη τὸ κύριον ὄνομα τοῦ γραμματέως. Καὶ ἐν τῷ νῦν δημοσιευομένῳ διακρίνονται μόνον ἀμυδρῶς τὸ τρίτον καὶ τὸ τέταρτον γράμμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ὥστε δὲν δύναται εἰσέτι νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπολύτως βέβαιον, ὅτι ὠνομάζετο, ὅπως συνεπλήρωσα, Εὐκλῆς· τὸ πατρωνυμικὸν ὅμως καὶ τὸ δημοτικὸν συμπληροῦνται ἀσφαλῶς ἐκ τῶν ἄλλων ψηφισμάτων (C. I. A. II 181—183) [1]. *Τὸ ὄνομα τοῦ ἐπὶ Ἀρχίππου ἄρχοντος γραμματέως ἦτον ἄγνωστον καὶ ἡ νῦν δημοσιευομένη ἐπιγραφὴ ἀποδεικνύει, ὅτι ἐσφαλμένως ἀπεδόθη ἡ ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 231 ἐπιγραφή, ἐν ᾗ ἀναφέρεται ὡς γραμματεὺς Ἐλευσίνιός τις, εἰς τὸ ἔτος τοῦ κατὰ τὸ 318/7 ἄρξαντος Ἀρχίππου, διότι οὐδὲν ἀποδεικνύει ὅτι καὶ ἐπὶ τούτου τοῦ ἄρχοντος εἶχεν ἐκλεχθῇ ἀναγραφεύς τις* [2] *ὅπως κατὰ τὰ ἔτη 321, 320 καὶ 319 καὶ κατὰ τὸ τέλος τῆς τετάρτης ἑκατονταετηρίδος, καὶ τῆς ἀναγραφῆς τῶν γραμμάτων (τοῦ ψηφίσματος) ἐπιμελεῖται κατὰ τοὺς στί-*

(1) Ὅτι ὁ τὸ ψήφισμα εἰπὼν Εὐφίλητος ἦτον Κηφισιεὺς ὡς συνεπλήρωσα ἐν στ. 7 δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς βέβαιον. Δὲν εἶνε ὅμως ἀδύνατον ὅτι ἦτο συγγενής τις τοῦ Εὐφιλήτου Ἀριστείδου Κηφισιέως, ὅστις ἀπαντᾷ ἐν τῇ ὑπ' ἀρ. 270 ἐπιγραφῇ τοῦ C. I. A. II (καὶ Δελτ. 1889 σ. 90 ἀρ. 8), πρβ. C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 804 A α 21. Ὁ ἐν στ. 32 μνημονευόμενος Πάνφιλος ἦτο προφανῶς ὁ υἱὸς τοῦ τὸ ψήφισμα εἰπόντος Εὐφιλήτου.

(2) Ὁ ἀναγραφεὺς διετέλει ἐν τῇ ἀρχῇ ὢν καθ' ὅλον τὸ ἔτος, παρ' αὐτὸν θὰ ἐξελέγοντο γραμματεῖς κατὰ πρυτανείαν, πρβ. C. I. A. II ἀρ. 191 καὶ Ἀθήν. VI σ. 158. Ὁ ἀναγραφεὺς ἀνέγραψε τὰ ψηφίσματα, πρβ. C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 190, 227, 228, 229.

χους 67 κ. ἑ. ὁ γραμματεὺς τῆς βουλῆς· πρὸς τούτοις θ' ἀποδείξωμεν παρακατιόντες, ὅτι τὸ μὲν ἔτος τοῦ Ἀρχίππου ἦτο δίσεκτον, τὸ δὲ τῆς ἐν τῷ C. *I. A. II ὑπ' ἀρ. 231 ἐπιγραφῆς ἦτον κοινόν.*

Ἐν τῷ δευτέρῳ στίχῳ τοῦ πρώτου τῶν δύο ἄνω ψηφισμάτων συνεπλήρωσα τὸ ὄνομα τῆς Ἀκαμαντίδος φυλῆς, διότι ἐκ τοῦ τέλους τοῦ ψηφίσματος τούτου δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἡ Πανδιονίς, ἧς τὸ ὄνομα θὰ συνεπλήρωνεν ἐπίσης ἀκριβῶς τὸ ἐν τῷ δευτέρῳ στίχῳ κενόν, κατεῖχεν ἐν τῇ διανομῇ τῶν πρυτανειῶν τὴν ἕκτην θέσιν. Ὑπ' ὄψιν λαβόντες καὶ τὰ ἐν τῷ C. *I. A. II ὑπ' ἀρ. 181-183 ψηφίσματα τοῦ αὐτοῦ ἔτους βλέπομεν ὅτι ἡ πρώτη πρυτανεία ἦτο ἡ τῆς Ἱπποθωντίδος, ἡ τρίτη τῆς Ἐρεχθηΐδος ἢ Κεκροπίδος ἢ Ἀντιοχίδος, ἡ πέμπτη τῆς Ἀκαμαντίδος, ἡ ἕκτη τῆς Πανδιονίδος. Ἡ κατὰ τὰς πρυτανείας διανομὴ τῶν ἡμερῶν τῶν μηνῶν δὲν παρέχει οὐδεμίαν δυσκολίαν καὶ ἡ νῦν δημοσιευομένη ἐπιγραφὴ ἐπιβεβαιοῖ τὴν κοινὴν γνώμην τῶν χρονολόγων, ὅτι τὸ ἔτος τοῦ Κηφισοδώρου ἦτο κοινόν. Πρὸς εὐκολίαν τῶν ἀναγνωστῶν παραθέτω ἐνταῦθα τὰς ἐν τοῖς ψηφίσμασι τοῦ ἔτους τούτου σῳζομένας ἢ συμφώνως πρὸς τὴν διανομὴν τοῦ χρόνου συμπληρωθείσας ἢ συμπληρωτέας χρονολογικὰς παρισώσεις :*

1. C. *I. A. II 181:*

Ἑκατομβαιῶνος (ἑνδεκάτη), ἑνδεκάτη τῆς πρώτης πρυτανείας.

2. C. *I. A. II 182:*

Πυανοψιῶνο[ς ὀγδόη ἐπὶ δέκα], ἕκτη καὶ τριακοστὴ τῆς τρίτης πρυτ.

3. C. *I. A. II 183, στ. 19 κ. ἑ.:*

Ποσι[δεῶνος] δευτ[έρα ἐπὶ δέκα, ὀγδόη καὶ δεκάτη] τῆς πέμπτης πρυτ.

4. *Ἡ νῦν δημοσιευομένη ἐπιγραφή:*

Ποσιδεῶνος [ἕκτη ἐπὶ δέκα, δευτέρ]α καὶ εἰκοστὴ τῆς αὐτῆς πρυτ.

Οἴκοθεν ἐννοεῖται ὅτι κατὰ τὸν Ἑκατομβαιῶνα ἀνταπεκρίνοντο αἱ ἡμέραι πρὸς τὰς ἰσαρίθμους ἡμέρας τῆς πρώτης πρυτανείας, τὰ δὲ λοιπὰ ὑπ' ἀρ. 2-4 ψηφίσματα παρέχουσι τὰς ἑξῆς παρισώσεις αἵτινες βασίζονται ἐπὶ τοῦ συνήθους τρόπου τῆς διανομῆς τῶν ἡμερῶν τῶν μηνῶν καὶ τῶν πρυτανειῶν :

2 : ἡμ. τ. πρυτ. $35+36+36=107$
ἡμ. τ. μην. $30+29+30+18=107$
3 : ἡμ. τ. πρυτ. $36\times2+35\times2+18=160$
ἡμ. τ. μην. $30\times3+29\times2+12=160$
4 : ἡμ. τ. πρυτ. $36\times2+35\times2+22=164$
ἡμ. τ. μην. $30\times3+29\times2+16=164$

Διὰ τῆς ὑπ' ἀρ. 4 ἐπιγραφῆς ἐπιβεβαιοῦται ὅτι πράγματι ἡ ἤδη ὑπὸ τοῦ Boeckh epigr. chron. Stud. σ. 19 προταθεῖσα συμπλήρωσις « δευτέρα ἐπὶ δέκα » ἀντὶ τοῦ συνήθους « δωδεκάτη » καλῶς ἔχει. Ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιγραφῇ προτείνω ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀλλ' οὐχὶ ἀδιστάκτως (ἴδε σ. 23) προταθέντος « ἑβδόμη » νὰ γραφῇ « ὀγδοίῃ » (ἀντὶ τοῦ κοινοῦ « ὀγδόῃ ». ἀλλὰ ἴδε π. χ. C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 269, Ἀθην. VI σ. 431 ἀρ. 6 καὶ Meisterhans Gr. d. a. I. σ. 45), διότι μόνον οὕτως νομίζω συμβιβάζεται ἡ χρονολογία τῆς ὑπ' ἀρ. 3 πρὸς τὴν τῆς ὑπ' ἀρ. 4 ἐπιγραφῆς.

Ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν ἄνω δημοσιευομένων ψηφισμάτων (στ. 38 κ. ἑ.) δὲν ἐπιτρέπει τὸ μῆκος τοῦ ἐν στ. 38 κενοῦ ἄλλην συμπλήρωσιν ἐκτὸς τῆς προτεινομένης :

Μαιμακτηριῶνος [ἕνη καὶ νέα, πέν]πτη καὶ τριακοστῆ τῆς (τετάρτης) πρυτ.

Τὸ ἔτος λοιπὸν τοῦ Ἀρχίππου (318/7 π. Χρ.) ἦτο δίσεκτον, ἐν ᾧ εἶχον ἐκ τῶν πέντε πρώτων μηνῶν τέσσαρες ἀνὰ τριάκοντα καὶ εἷς εἴκοσι καὶ ἐννέα ἡμέρας, αἱ δὲ τρεῖς πρῶται πρυτανεῖαι εἶχον ἀνὰ 38 ἡμέρας, διότι

ἡμ. τ. πρυτ. $38\times3+35=149$
ἡμ. τ. μην. $30\times4+29=149$

ἐνῷ ἐὰν τὸ ἔτος ἦτο κοινὸν θ' ἀνταπεκρίνετο ἡ πέμπτη καὶ τριακοστὴ τῆς τετάρτης πρυτανείας περίπου πρὸς τὴν 22. τοῦ Μαιμακτηριῶνος· αὕτη ὅμως ἢ μία τῶν πλησίον αὐτῆς κειμένων ἡμερῶν (λ. χ. δεκάτη ὑστέρα) δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὸν χῶρον τοῦ στίχου· οὐδόλως δὲ νομίζω ὅτι δικαιούμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι πρόκειται περὶ σφάλματός τινος τοῦ χαράκτου ἢ ὅτι λέξις τις ἐγράφη κατ' ἐπιτομήν. Τὸ ἐκ τῆς συμπληρώσεως ἐξαγόμενον συμπέρασμα, ὅτι δηλαδὴ τὸ ἔτος 318/7 ἦτο δίσεκτον, ταράσσει τοὺς κύκλους τῶν χρονολόγων οἵτινες ὁμοθύμως ἀπεφάνθησαν ὅτι τὸ

Digitized by Google

ἔτος τοῦτο θὰ ἦτο κοινὸν (ἴδε τοὺς συνοπτικοὺς πίνακας τοῦ Reusch De dieb. cont. σ. 116 καὶ τοῦ Spangenberg De Ath. p. inst. σ. 26, πρβ. Unger Zeitr. d. Gr. u. R. σ. 592, A. Schmidt Handb. d. Chr. σ. 789). Τὸ οὕτως ἀναφυόμενον ζήτημα συνδέεται μετὰ τοῦ γενικωτέρου ζητήματος περὶ τῶν χρόνων τῆς ἐπισήμου εἰσαγωγῆς τοῦ κύκλου τοῦ Μέτωνος, ὅστις ἀντικατέστησε κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Usener ἀπὸ τοῦ ἔτους 312 (Ολ. 117,1) τὴν ἐνναετηρίδα. Ἡ γνώμη αὕτη βασίζεται ἐπὶ τοῦ ἀναμφισβητήτου δεδομένου, ὅτι τὰ ἔτη 314 καὶ 313 ἦσαν κατὰ τὰ εἰς τὰ ἔτη ταῦτα (τῶν ἀρχόντων Νικοδώρου καὶ Θεοφράστου) ἀναγόμενα ψηφίσματα ἀμφότερα δίσεκτα, ὅπερ δεικνύει ὅτι πρόκειται περὶ ἀνωμαλίας τινός. Τὸ αὐτὸ θὰ συνέβη καὶ κατὰ τὰ ἔτη 318 καὶ 317, ἐὰν πράγματι τὸ ἔτος 317 ἦτο δίσεκτον, ὅπως γενικῶς πιστεύεται. Νομίζω ὅμως ὅτι δὲν δυνάμεθα εἰσέτι ν' ἀποφανθῶμεν περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, διότι δὲν εὑρέθη εἰσέτι ψήφισμά τι μνημονεῦον τὰς παραλλήλους ἡμέρας τῶν μηνῶν καὶ πρυτανειῶν καὶ ἀναγόμενον ἀναμφηρίστως εἰς τὸ ἔτος 317 (τοῦ ἄρχοντος Δημογένους). Ἀνωμαλία τις παρατηρεῖται καὶ κατὰ τὸ ἔτος 319 (τοῦ ἄρχοντος Ἀπολλοδώρου), αὕτη ὅμως ἀφορᾷ μόνον εἰς τὴν ἔκρυθμον κατὰ πρυτανείας διανομὴν τῶν μηνῶν μετὰ τὴν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο νίκην τῆς δημοκρατίας, εἰς ἣν ἀναφέρονται καὶ οἱ στ. 61 κ. ἑ. τῆς ἄνω δημοσιευομένης ἐπιγραφῆς. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος μεταρρύθμισις τῆς πολιτείας εἰσήχθη περὶ τὸ μέσον τοῦ ἔτους 319/18, διενεμήθησαν ἐκ νέου αἱ πρυτανεῖαι καὶ ἡ πρώτη αὐτῶν ἤρξατο ἀπὸ τῆς τρίτης δεκάδος τοῦ Γαμηλιῶνος ἢ ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ Ἀνθεστηριῶνος. Ταῦτα συμπεραίνομεν ἐκ τῶν ἐν τῷ C. I. A. II *ὑπ' ἀρ. 299*[6] *καὶ 226 ἐπιγραφῶν, ὧν προτείνω τὰς ἑξῆς συμπληρώσεις :*

1. C. I. A. II *ὑπ' ἀρ. 299*[6]:

Ἐπὶ Ἀπολλ]οδώρου ἄρχοντος δεύτε|ρο-
ν, ἀναγρα|φέως δὲ Ἐπικούρου τοῦ . . . .
. . . .] σίου, ἐπὶ τῆς Πανδιο[νίδος ἕ-
κτης πρ]υτανείας· Μουνιχιῶν[ος εἰκά-
δι, { πέμπτ / ἑβδόμ / δεκάτ } ει τῆς πρυτανείας κτλ.

2. C. I. A. II *ὑπ' ἀρ. 226*:

Ἐπὶ ἀναγρα[φέως Ἐπικούρου τοῦ . . . . σίου ἐπὶ
Ἀπ]ολλοδώρ[ου ἄρχοντος δεύτερον, ἐπὶ τῆι . . . . . . ἰδος (1)
δε]κάτης πρ[υτανείας, Σκιροφοριῶνος ὀγδόηι μετ' εἰκά-
δας], δ[εκάτηι τῆς πρυτανείας κτλ.

Ἐκ τῆς ὑπ' ἀρ. 1 ἐπιγραφῆς ἐξάγεται ὅτι αἱ τέσσαρες τελευταῖαι πρυτανεῖαι διήρκουν 73-78 ἡμέρας, ἑκάστη λοιπὸν 14-16 ἡμέρας (2), οὐδὲν ὅμως ἐμφαίνει ἂν τὸ ἔτος ἦτο κοινὸν ἢ δίσεκτον. Ἦτο ὅμως βεβαίως κοινόν, διότι τὸ ἀμέσως προηγούμενον ἔτος τοῦ ἄρχοντος Νεαίχμου ἦτο ἀναμφηρίστως δίσεκτον (C. I. A. II 191, Ἀθην. VI σ. 151 κ. ἑ., κατὰ τὸν Reusch ἐν τῷ Herm. XV σ. 342 κ. ἑ. καὶ ἡ ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 230^6 ἐπιγραφή).

Περιοριζόμενοι εἰς ταύτας τὰς περὶ τῆς χρονολογίας τῶν δύο ψηφισμάτων παρατηρήσεις μεταβαίνομεν εἰς τὴν οὐχὶ μικρὰν διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους σημασίαν αὐτῶν.

Κατὰ τὰ ψηφίσματα ταῦτα ἦλθεν εἰς Ἀθήνας κατὰ τὸν χειμῶνα (3) τοῦ ἔτους 323/2 π. Χρ. ὡς πρέσβυς τοῦ δήμου τῶν Σικυωνίων ὁ ἐκ Σικυῶνος καταγόμενος Εὔφρων ὁ Ἀδέα, ἐντεταλμένος ὧν ν' ἀναγγείλῃ τοῖς Ἀθηναίοις ὅτι οἱ Σικυώνιοι, ὑπὲρ τοὺς λοιποὺς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ συμμάχους, ἕτοιμοι ἦσαν νὰ μετάσχωσι μετὰ τῶν Ἀθηναίων τῶν κινδύνων τοῦ ἐπικειμένου πολέμου, τοῦ Ἑλληνικοῦ (4) ἢ καὶ Λαμιακοῦ καλουμένου, ὃν

(1) Ἐρεχθηΐδος ἢ Κεκροπίδος ἢ Ἀντιοχίδος.

(2) Περὶ τῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο συμβάντων πραγματεύονται ὁ Unger ἐν τῷ περιοδικῷ Phil. τ. XXXVIII σ. 455 καὶ ὁ Spangenberg ἔ. ἀ. σ. 8 κ. ἑ.

(3) Αἱ μετὰ τῶν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ πόλεων διαπραγματεύσεις τῶν Ἀθηναίων ἐγένοντο κατὰ τὴν ῥητὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλουτάρχου (ἐν τῷ βίῳ τοῦ Δημοσθένους κ. 27): «Λεωσθένους ἀνδραγαθοῦντος καὶ περιτειχίζοντος Ἀντίπατρον ἐν Λαμίᾳ πολιορκούμενον». Πρβ. Schäfer Dem. u. s. Z. III σ. 367.

(4) Πρβ. Πλουτ. β. Φωκίωνος κ. 23, 1, C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 270 (Δελτ. 1889 σ. 90 ὑπ' ἀρ. 8), 271, πρβ. τὴν ὑπ' ἀρ. 249 ἐπιγραφήν, ἐν ᾗ οἱ στ. 6 κ. ἑ. δύνανται ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν νὰ συμπληρωθῶσι κατὰ τὴν πρότασιν τοῦ Dittenberger (Syll. ὑπ' ἀρ. 129):

καὶ πρότερόν τε ἐ[ν τῷ πολέμῳ ὃν πεπολέμηκε-
ν ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων [πρὸς Ἀντίπατρον ὑπὲρ τῆς ἐλ-
ευθερίας τῶν [Ἑ]λλή[νων

καὶ τὸ παρὰ τῷ Διοδώρῳ XVIII 10 ψήφισμα, ἐν ᾧ ἀπαντῶσιν αἱ αὐταὶ φράσεις.

« ἐνεστήσατο ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων ». Ὁ τοῦτο ἀναγγέλλων Εὔφρων ἐξελέγη διὰ τὴν ἀποστολὴν ταύτην ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ οὐχὶ μόνον διότι διετέλουν καὶ αὐτὸς καὶ οἱ πρόγονοί του εἰς στενὰς μετὰ τῶν Ἀθηναίων σχέσεις (1), *ἀλλὰ προφανῶς καὶ διὰ τὸν λόγον, ὅτι εἰς αὐτὸν πρὸ πάντων ὠφείλετο ἡ προθυμία, μεθ' ἧς οἱ συμπολῖταί του ἐδράξαντο τὰ ὅπλα ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας καὶ ἐδέχθησαν τὴν μετὰ τῶν Ἀθηναίων συμμαχίαν. Κατελθὼν οὗτος ἐκ τῆς ἐξορίας ἀπεδίωξε τὴν ἐν Σικυῶνι Μακεδονικὴν φρουράν, συνήργησεν εἰς τὴν ἀνανέωσιν τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος καὶ ὑπεστήριξε πάσαις δυνάμεσι τὸν κατὰ τῶν Μακεδόνων πόλεμον. Καὶ μετὰ τὴν ἐν Κραννῶνι ἐν ἔτει 322 μάχην καὶ τὴν κατὰ πόλεις ὑπόταξιν τῶν Ἑλλήνων* (2) *δὲν ἀπηλπίσθη, ἀλλ' ἐξηκολούθει μαχόμενος κατὰ τῶν τὰ ἐναντία φρονούντων μέχρις οὗ ὑπὸ τούτων ἐθανατώθη, θῦμα γενόμενος τῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς αὐτοῦ πατρίδος καὶ τῆς Ἑλλάδος ἀγώνων του. Ἐν Ἀθήναις δὲ ἀφείλοντο αὐτὸν οἱ ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ πολιτευόμενοι, χαριζόμενοι τοῖς Μακεδόσι, τὰς ὑπὸ τοῦ δήμου δοθείσας τιμὰς καὶ καθεῖλον τὰς ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ τῇ Ἀκροπόλει στήλας, ἐν αἷς ὑπῆρχεν ἀναγεγραμμένον τὸ πρῶτον τῶν δύο ἄνω δημοσιευομένων, τὸ περὶ τῆς πολιτογραφήσεώς του ψήφισμα. Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ ἔτους 319 ἀπέθανεν ὁ τοὺς Ἕλληνας νικήσας Ἀντίπατρος καὶ τὸ ἑπόμενον ἔτος ἀνέκτησαν οἱ Ἀθηναῖοι βοηθούμενοι ὑπὸ τοῦ Πολυσπέρχοντος τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν πάτριον δημοκρατίαν (κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 318, ἴδε ἀνωτέρω σ. 64), ἣν δὲν ἠλλοίωσεν οὐσιωδῶς ἡ πρὸς Κάσσανδρον συμμαχία. Ὥσπερ δὲ καὶ μετὰ τὴν ἀπέλασιν τῶν τριάκοντα τυράννων (πρβ. τὴν ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 3 ἐπιγραφὴν)* (3), *ἀνεστηλώθησαν τότε τινὲς τῶν ἐπὶ τῆς ὀλιγαρχίας καθαιρεθεισῶν*

(1) Αἱ ἐν στ. 16 μνημονευόμεναι δωρεαὶ ἦσαν πιθανῶς ἡ τιμὴ τῆς προξενίας καὶ εὐεργεσίας καὶ τὰ ἐκ τῆς τιμῆς ταύτης ἐξαρτώμενα δικαιώματα.

(2) Ἐν στ. 51 συνεπλήρωσα τὴν λέξιν «ἄρχοντας» ὑπ' ὄψει ἔχων τὸ χωρίον τοῦ Διοδώρου XVIII 69: «τοὺς (ἐν τῇ Πελοποννήσῳ) δι' Ἀντιπάτρου καθεσταμένους ἄρχοντας ἐπὶ τῆς ὀλιγαρχίας». Ἀπεδιώχθησαν οὗτοι ὑπὸ τοῦ Πολυσπέρχοντος, «τὰ δὲ πολιτεύματα ἀνέλαβον τὴν ἐκ τῆς αὐτονομίας παρρησίαν».

(3) Πρβ. τὰς περὶ τῆς ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 227 ἐπιγραφῆς παρατηρήσεις τοῦ Bürmann ἐν τοῖς Jahrb. f. Phil. X, σ. 351.

Digitized by Google

στηλῶν. Ἡ ἀναστήλωσις ἐγένετο ἀποφάσει τῆς ἐκκλησίας, ἥτις ἐν ταύτῃ τῇ περιπτώσει πρὸς τιμὴν τοῦ Εὔφρονος κατέβαλε καὶ μέρος τῶν διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν στηλῶν ἀπαιτουμένων δαπανῶν (πιθανῶς τὸν μισθὸν τοῦ χαράκτου), οὐχὶ ὅμως ὁλόκληρον «τὸ γενόμενον ἀνάλωμα», διότι τοῦτο ἦτο προφανῶς πολὺ μεγαλείτερον τοῦ ὑπὸ τοῦ δήμου χορηγηθέντος ποσοῦ τῶν πεντήκοντα δραχμῶν (νῦν θ' ἠπαιτοῦντο διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἀναγραφὴν τῶν δύο στηλῶν τοὐλάχιστον 1000 φρ.). Διὰ τοῦτον τὸν λόγον προστίθεται ἐν τῷ στ. 71 κ. ἑ: «συνεπιμεληθῆναι (μετὰ τοῦ γραμματέως τῆς βουλῆς) τῆς ἀναγραφῆς τοὺς φίλους καὶ τοὺς οἰκείους τοὺς Εὔφρονος», ἐν οἷς συγκαταλέγεται βεβαίως καὶ ὁ τὸ δεύτερον ψήφισμα εἰπὼν Φιλωνίδης· φανερὸν δὲ γίνεται, ὅτι ἡ αἰτία τῆς ἀνανεώσεως τοῦ ψηφίσματος τῆς πολιτογραφήσεως τοῦ Εὔφρονος καὶ τῆς κατασκευῆς τῶν δύο στηλῶν δὲν ἦτο αὐτὸς ὁ δῆμος, ὅστις ἰδιοποιεῖτο οὕτως εἰπεῖν διὰ τυπικῆς ἐπικυρώσεως τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ἀλλὰ οἱ φίλοι καὶ οἰκεῖοι τοῦ Εὔφρονος οἵτινες δύο τινὰ ἐπεδίωκον, τὸ μὲν ν' ἀνεγείρωσιν ἐν τοῖς ἐπιφανεστάτοις τόποις τῆς πόλεως μνημεῖόν τι εἰς τιμὴν τοῦ ἀποθανόντος, τὸ δὲ νὰ ἐξασφαλίσωσιν ἐπισήμως κατὰ τὸ ἐφικτὸν τὸ μέλλον τοῦ ἐν Σικυῶνι διαμένοντος ἀνηλίκου υἱοῦ καὶ ἐν γένει τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ· διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἀπεστάλη καὶ ἡ ἐν στ. 78 μνημονευομένη εἰς Σικυῶνα πρεσβεία τῶν Ἀθηναίων.

Περιττὸν θεωρῶ ν' ἀποδείξω ἐκτενῶς, ὅτι τὰ περιεχόμενα τῶν ψηφισμάτων συμφωνοῦσι πρὸς τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἢ Λαμιακοῦ πολέμου ἱστορούμενα (1)· ἐπίσης δὲν χρήζει ἐξηγήσεως διατὶ ἐξελέγη διὰ τὴν μίαν τῶν στηλῶν ὁ παρὰ τὸν Δία τὸν Σωτῆρα ἐν τῇ ἀγορᾷ χῶρος καὶ διατὶ παριστᾷ τὸ ἐν σχήματι ἀναθήματος ἀνάγλυφον τῆς στήλης τὸν Εὔφρονα ὡς ἱκέτην τοῦ θεοῦ καὶ τῆς παρισταμένης Ἀθηνᾶς. Ἐξαίρω λοι-

---

(1) Τὰς περὶ τοῦ πολέμου τούτου μαρτυρίας συνέλεξαν ὁ H. Guericke ἐν τῷ Bellum Lamiacum secundum scriptores veteres, Lips. 1869 καὶ ὁ H. Schaefer ἐν τῇ διατριβῇ ἥτις ἐπιγράφεται Der Lamische oder hellenische Krieg, nach den Quellen dargestellt, Viersen 1886. Πρβ. Droysen Diad. I σ. 44 κ. ἑ.

Digitized by Google

πὸν ἐνταῦθα μόνον τὰ νέα ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ἐξαγόμενα διὰ τὴν ἱστορίαν πορίσματα.

Ἄγνωστον ἦτο τὸ μέρος ὅπερ ἔλαβεν ὁ Εὔφρων ἐν τῷ κατὰ τοῦ Ἀντιπάτρου Ἑλληνικῷ πολέμῳ, δὲν ἦτο ὅμως ἄγνωστον τὸ γένος ἐξ οὗ κατήγετο καὶ τί ἔπραξαν οἱ ἐν στ. 44 (οὐχὶ ὅμως ἐν τῷ περὶ τῆς πολιτογραφήσεώς του ψηφίσματι) μνημονευόμενοι πρόγονοι αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων. Ὁ περὶ οὗ πραγματεύονται τὰ δύο ψηφίσματα Εὔφρων εἶνε ἀναμφιβόλως ὁ ἔγγονος τοῦ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ τυράννου καὶ προστάτου τῆς δημοκρατίας γενομένου Εὔφρονος, οὗτινος τὴν ἱστορίαν διηγεῖται ὁ Ξενοφῶν ἐν Ἑλλ. VII, 1, 44 κ. ἑ. (πρβ. Διοδώρου XV 70), καὶ οὗτινος ὁ υἱὸς Ἀδέας ὀνομαζόμενος μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ Ξεν. ἔ. ἀ. 1, 45.

Ἡ ἱστορία τοῦ Εὔφρονος τούτου, ὥσπερ καὶ ἡ τοῦ ἐγγόνου αὐτοῦ, συνδέεται μετὰ μιᾶς τῶν εὐαρίθμων ἀποπειρῶν τῆς ἐν τῇ πόλει εἰσαγωγῆς τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος. Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς διὰ τοῦ Ἀράτου ἐν ἔτει 251 π. Χρ. ὁριστικῆς ἐγκαταστάσεως τῆς δημοκρατίας διετέλει ἡ πόλις σχεδὸν ἀδιακόπως ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν ἐγχωρίων τυράννων. Τὸ πρῶτον ἐγκατέστη ἡ δημοκρατία ἐπὶ βραχύν τινα χρόνον περὶ τὸ ἔτος 417 π. Χρ. (ἴδε Θουκ. V 82)· τὸ νέον ὅμως τοῦτο πολίτευμα διελύθη κατὰ τὸ εἰρημένον ἔτος ὑπὸ τῶν Ἀργείων καὶ Λακεδαιμονίων, οἵτινες ὑπερίσχυον ἐν τῇ πόλει μέχρι τοῦ κατὰ τὸ ἔτος 371 κατὰ τῶν Θηβαίων πολέμου. Ὀλίγον δὲ μετὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην εἰσήγαγεν ὁ Εὔφρων ὑποστηριχθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων καὶ τῶν Ἀργείων τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα, ὅπερ ὅμως δὲν ἤργησε νὰ μεταβάλῃ εἰς τυραννίδα, ἀποκτείνας ἢ ἐκβαλὼν τοὺς συνάρχοντας αὐτῷ στρατηγοὺς καὶ ἐπὶ τὸ ξενικὸν καταστήσας Ἀδέαν τὸν αὐτοῦ υἱόν. Παρὰ τὸν Εὔφρονα προΐστατο τῆς πόλεως ἐπὶ κεφαλῆς φρουρᾶς τινος ὁ ὑπὸ τῶν Θηβαίων ἀποσταλεὶς ἁρμοστής, μεθ' οὗ συνέπραττεν ἐν τῇ κατὰ τῶν Φλιασίων ἐκστρατείᾳ. Ὅταν ὅμως ὁ Αἰνέας ὁ Στυμφάλιος στρατηγὸς γεγενημένος τῶν Ἀρκάδων οὐκ ἀνεκτὰ θεωρῶν τὰ ἐν Σικυῶνι εἰς τὴν πόλιν ταύτην μετέβη καὶ συνεννοηθεὶς μετὰ τῆς ὀλιγαρχικῆς μερίδος τοὺς ἄνευ δόγματος ἐκπεπτωκότας μετεπέμψατο,

ἐπεχείρησεν ὁ Εὔφρων νὰ μεταπείσῃ τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅτι αὐτῶν χάριν ἔπραξεν ὅ,τι ἔπραξε καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς ὡς ἀπόδειξιν τῆς πίστεώς του τὸν εἰς ὃν εἶχε καταφύγει λιμένα τῶν Σικυωνίων. Μετ' ὀλίγον ὅμως ἀπέδειξεν ὅτι ὅσα ἔπραξεν ἐνήργησεν ὑπὲρ τῆς ἐκ νέου κατακτήσεως τῆς τυραννίδος, καθ' ἣν διετήρησε κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν τυράννων τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα. Διὰ τῆς εἰς τὰ τῆς πόλεως ἀναμίξεως τοῦ Αἰνείου προεκλήθη νέα συμπλοκὴ τῶν «βελτίστων» καὶ τοῦ δήμου, οὕτινος τὴν ἀρχηγίαν ἀνέλαβεν ὁ Εὔφρων κατελθὼν εἰς τὴν πατρίδα μετὰ ξενικοῦ συνισταμένου ἐξ 'Αθηναίων. 'Επειδὴ ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ διὰ τῆς βίας τῆς ὑπὸ τοῦ Θηβαίου ἁρμοστοῦ κατεχομένης ἀκροπόλεως ἐτόλμησεν ἀποκηρύξας τὴν φιλίαν τῶν Λακεδαιμονίων νὰ μεταβῇ αὐτοπροσώπως εἰς Θήβας συναθροίσας χρήματα «ὡς τούτοις πείσων Θηβαίους ἐκβάλλειν μὲν τοὺς κρατίστους, παραδοῦναι δ' αὐτῷ πάλιν τὴν πόλιν». 'Εκεῖ ὅμως ἐδολοφονήθη ὑπὸ φυγάδων τινῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ. Οἱ δὲ ὀπαδοὶ τῆς δημοκρατίας, ἐπιλέγει ὁ Ξενοφῶν, «ὡς ἄνδρα ἀγαθὸν κομισάμενοι ἔθαψάν τε ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ ὡς ἀρχηγέτην τῆς πόλεως σέβονται». 'Ηξιώθη λοιπὸν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ ὁμοίων ταῖς τοῦ 'Αράτου τιμῶν, ὃν ἐκήδευσαν οἱ Σικυώνιοι ὥσπερ οἰκιστὴν καὶ σωτῆρα τῆς πόλεως.

'Η δημοσία ἐν τῇ ἀγορᾷ ταφὴ τοῦ Εὔφρονος ἀποδεικνύει ὅτι τοὐλάχιστον ἐπὶ χρόνον τινὰ ἐπεκράτησεν ἐν Σικυῶνι τὸ δημοκρατικὸν στοιχεῖον, τὸ αὐτὸ δὲ ἀναφαίνεται ἐπικρατοῦν καὶ κατὰ τὸν πρὸς τοὺς Μεγαλοπολίτας πόλεμον τῶν Λακεδαιμονίων (ἐν ἔτει 352, πρβ. Διοδ. XVI 39), ἐν ᾧ μνημονεύονται οἱ Σικυώνιοι μετὰ τῶν 'Αργείων, Μεσσηνίων καὶ Θηβαίων ὡς σύμμαχοι τῆς ἀπειλουμένης πόλεως. Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Φιλίππου καὶ τοῦ 'Αλεξάνδρου μνημονεύονται καὶ πάλιν τύραννοι τῶν Σικυωνίων, ὁ 'Αρίστρατος, ὁ 'Επιχάρης καὶ ὁ ὑπ' 'Αλεξάνδρου καταχθεὶς παιδοτρίβης (1). *'Υπὸ τούτων τινὸς ἐξεδιώχθη ἴσως*

(1) 'Η τῶν τυράννων τούτων δύναμις ἐστηρίζετο ἀναμφιβόλως ἐπὶ τῆς ἐν τῇ 'Ακροπόλει Μακεδονικῆς φρουρᾶς, μεθ' ἧς συνέπραττον οἱ τύραννοι οὗτοι ὅπως Εὔφρων ὁ ἀρχαιότερος μετὰ τοῦ ἐπίσης ἐν τῇ ἀκροπόλει τῆς Σικυῶνος ἐγκαθεσταμένου Θηβαίου ἁρμοστοῦ καὶ τῆς Θηβαϊκῆς φρουρᾶς. 'Η φρουρὰ τῶν Μακεδό-

ὁ διὰ τῶν ἡμετέρων ψηφισμάτων τιμώμενος υἱὸς τοῦ Ἀδέα, Εὔφρων ὁ νεώτερος. Τὰς διὰ τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων ἀγῶνα ἐνεργείας αὐτοῦ, δι' ὧν ἐπεδίωξε πρὸ πάντων τὴν εἰς τὴν πατρίδα κάθοδον αὐτοῦ, γνωρίζει ἡμῖν νῦν τὸ πρῶτον ἡ τὰς πρὸς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων σχέσεις αὐτοῦ καὶ τῆς πατρίδος αὐτοῦ ἀφηγουμένη νέα ἐπιγραφή.

Διὰ τὰς ἐνεργείας ταύτας ἐτιμήθη ὁ Εὔφρων διὰ τῆς ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πολιτογραφήσεως, αἱ δὲ τοῦ πάππου αὐτοῦ μνημονεύονται μόνον ἐν τῷ στ. 44 ὡς ἐκ παρέργου διότι περιωρίσθησαν πιθανῶς εἰς τὴν ὑπ' αὐτὸν μισθοφορίαν ἐθελοντῶν τινων Ἀθηναίων. Συγχρόνως δὲ ἐπαινεῖται ὁ δῆμος τῶν Σικυωνίων καὶ στεφανοῦται χρυσῷ στεφάνῳ χιλίων δραχμῶν διότι κατὰ τὴν ὑπ' ἐμοῦ προτεινομένην συμπλήρωσιν τῶν στ. 10 κ. ἑ. ἔσπευδε πρὸ τῶν λοιπῶν πόλεων τῆς Πελοποννήσου ν' ἀποδείξῃ ἐμπράκτως τὸν ὑπὲρ τοῦ κατὰ τῶν Μακεδόνων ἀγῶνος ζῆλον αὐτοῦ (1). *Συνάδουσι δὲ ταῦτα πρὸς τὸν ζῆλον μεθ' οὗ ἐδέχθησαν οἱ Σικυώνιοι πεισθέντες ὑπὸ τοῦ Ὑπερείδου ὡς φαίνεται ἴσως καὶ τοῦ Δημοσθένους (πρβ. Justin. XIII 5) τὴν μετὰ τῶν Ἀθηναίων συμμαχίαν.*

Τῶν τοῦ πολέμου μετασχόντων συμμάχων ἐσώθησαν ἡμῖν δύο κατάλογοι, ὧν ὁ μὲν εὕρηται παρὰ τῷ Παυσανίᾳ (I 25, 4), ὁ δὲ ἕτερος παρὰ τῷ Διοδώρῳ (XVII, 11)· πρὸς τούτοις ἐσώθη διὰ τῆς ὑπ' ἀρ. 184 τοῦ C. I. A. II *ἐπιγραφῆς μέρος καταλόγου τῶν μελῶν τοῦ συνεδρίου.*

Ὁ παρὰ τῷ Διοδώρῳ κατάλογος διαφέρει τοῦ παρὰ τῷ Παυσανίᾳ καὶ ἐν λεπτομερείαις τισὶ καὶ μάλιστα ἐν τούτῳ ὅτι κατατάσσονται ἐν αὐτῷ αἱ πόλεις καὶ τὰ ἔθνη κατὰ τὴν χρονολογικὴν τάξιν καθ' ἣν συνετάχθησαν τοῖς Ἀθηναίοις. Τελευταῖοι, λέγει ὁ Διόδωρος, συνελάβοντο τοῦ πολέμου τῶν Πελοποννησίων

νων, ἥτις κατεῖχε τὴν πόλιν πιθανῶς ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Φιλίππου, μνημονεύεται τὸ πρῶτον ῥητῶς ἐν τῇ νῦν δημοσιευομένῃ ἐπιγραφῇ.

(1) Παρόμοιον ἦτο ἴσως καὶ τὸ ἄνω ἀναφερόμενον ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 182 δημοσιευμένον ἐπίσης ἐπὶ Κηφισοδώρου ἄρχοντος γενόμενον ψήφισμα, ἐν ᾧ μνημονεύεται πρεσβεία τις τῶν Φωκέων, οὓς συμμάχους ἐποίησεν ὁ κλεινὸς Λεωσθένης (ἴδε Διοδ. XVIII 9).

'Αργεῖοι, Σικυώνιοι, 'Ηλεῖοι, Μεσσήνιοι καὶ οἱ τὴν 'Ακτὴν κατοικοῦντες (ὧν προέχουσιν οἱ 'Επιδαύριοι καὶ οἱ Τροιζήνιοι). 'Η φράσις «συνελάβοντο τοῦ πολέμου» δὲν ἐννοεῖ τὴν πραγματικὴν ἐκστρατείαν, ἀλλὰ δὲν διαφέρει οὐσιωδῶς τῆς φράσεως, ἣν μεταχειρίζεται ὁ συγγραφεὺς ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ καταλόγου γράφων «Αἰτωλοὶ μὲν οὖν ἅπαντες πρῶτοι συνέθεντο τὴν συμμαχίαν»· ἔτι δὲ τὸ ἐν τῷ ψηφίσματι ἐν στ. 10 κ. ἑ. εἰρημένον «ἐπαγγέλλεται τὴν πόλιν φίλην καὶ σύμμαχον οὖσαν ἀμυνεῖν κατὰ τῶν πολεμίων τῷ δήμῳ τῷ 'Αθηναίων πρώτην τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων», ἀνθ' ὧν δύνανται νὰ συμπληρωθῶσιν καὶ ἄλλαι λέξεις τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ἔχουσαι, δὲν διαφωνεῖ πρὸς τὸν Διόδωρον, διότι ἀναφέρεται εἰς τοὺς μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς συμμαχίας χρόνους καὶ εἰς αὐτὴν τὴν διὰ τὴν ἐκστρατείαν προετοιμασίαν (1).

Α. ΛΟΛΛΙΓΚ.

(1) Οὐδένα λόγον ποιοῦμαι τοῦ χωρίου τοῦ Justin. XIII, 5 «Demosthenes - - - Sicyona, Argos et Corinthum ceterasque civitates eloqnentia sna Atheniensibus junxit», διότι εἶνε ἀνακριβὲς ὡς ἀποδεικνύει ἡ μετὰ τῶν ἄλλων πόλεων μνεία τῆς Κορίνθου, ἥτις δὲν ἔλαβε μέρος τῆς συμμαχίας.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1892

ΤΕΥΧΟΣ ΜΗΝΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΚΑΙ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

1. Ἀνασκαφαὶ παρὰ τὴν ἱερὰν ὁδὸν (ἴδ. σ. 4, 3).

Αἱ κατὰ τὴν ἱερὰν ὁδόν, παρὰ τὸ Δαφνίον, ἐνεργούμεναι ἀνασκαφαὶ διεκόπησαν. Ταῖς ἀνακοινωθείσαις ἤδη ἐπιγραφαῖς ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τούτων (ἴδ. σ. 4 καὶ 37) προσθετέον καὶ τὰς ἑξῆς:

α') - - - - Θεογένους Ἀγγελῆθεν
- - - - - - - - - - - - - -
- - - - - - Ἀφροδίτη.

β') Καλλίας Χαρίο Περιθοίδης Ἀφροδίτη.

δ') Αἰγυπτία ἀν[έθηκε].

ε') Ὑπὲρ τοῦ - - - - - -
καὶ τῶν συνιερέων
Φάβιος.

2. Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἐπιδαύρῳ (ἴδ. σ. 23, 6).

Ἐν ταῖς ἐν Ἐπιδαύρῳ ἀνασκαφαῖς εὑρέθη ἀναθηματικὴ ἐπιγραφὴ φέρουσα τὴν ἑξῆς ὑπογραφήν:

[Ξενόφιλο]ς καὶ Στράτων ἐποίησαν.

Οἱ τεχνῖται οὗτοι εἶνε προφανῶς οἱ καὶ ἐξ ἄλλων ἐπιγραφῶν γνωστοὶ ἡμῖν (ἴδ. Loewy: Inschriften griech. Bildhauer, ἀρ. 261 καὶ 262) καὶ ὑπὸ τοῦ Παυσανίου μνημονευόμενοι διὰ τῶν ἑξῆς (II, 23, 4): «τὸ δὲ ἐπιφανέστατον Ἀργείοις τῶν Ἀσκληπιείων ἄ-

Digitized by Google

γαλμα ἐφ' ἡμῶν ἔχει καθήμενον Ἀσκληπιὸν λίθου λευκοῦ, καὶ παρ' αὐτὸν ἕστηκεν Ὑγίεια· κάθηνται δὲ καὶ οἱ ποιήσαντες τὰ ἀγάλματα, Ξενόφιλος καὶ Στράτων».

3. Ἀνασκαφαὶ ἐν Δήλῳ (ἴδ. σ. 50, ἀρ. 3).

Αἱ ἐν Δήλῳ ἀνασκαφαὶ διεκόπησαν. Ἐγένοντο δ' ἐργασίαι κυρίως ἐν τῷ θεάτρῳ, δι' ὧν ἀπεκαλύφθη μέρος τῆς εἰσόδου αὐτοῦ. Παρὰ τὸ θέατρον ἀπεκαλύφθη ἰδιωτικὴ οἰκία χρόνων ῥωμαϊκῶν. Ὡς παραστάτης τῆς θύρας τῆς οἰκίας ταύτης ἐχρησίμευε βάθρον ἑλληνικῶν χρόνων φέρον ἐπιγραφὴν ἀναθηματικὴν «Ἀπόλλωνι, Ἀρτέμιδι Λητοῖ».

4. Ἀνασκαφαὶ ἐν Ναυπλίᾳ.

Κατὰ τὴν ἀνατολικὴν κλιτὺν τοῦ Παλαμηδίου, παρὰ τὴν Πρόνοιαν Ναυπλίας, ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ ἐφόρου Β. Στάη, δαπάναις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας, ἀνασκαφαὶ τάφων προελληνικῆς ἐποχῆς. Κατ' ἔκθεσιν τοῦ κ. Στάη «ἀπεκαλύφθησαν καὶ ἀνεσκάφησαν 30 περίπου τάφοι, ἐν οἷς ἐνδιαφέροντα ἐγένοντο εὑρήματα. Τούτων ἄξιον ἰδιαιτέρας μνείας εἶνε ἀγγεῖον τοῦ Μυκηναίου τρόπου φέρον ἐπὶ ἑκατέρας τῶν λαβῶν αὐτοῦ ἐπιμελῶς ἐγκεχαραγμένον σημεῖόν τι παρεμφερὲς ἐν μέρει γράμματι Η. Τὸ σημεῖον τοῦτο δὲν εἶνε βεβαίως ἁπλοῦν κόσμημα, ἀλλὰ δηλωτικόν τι ἐννοίας τινὸς ἀναπολοῦν τὰ παρ' Ὁμήρῳ «σήματα λυγρά», ἢ ἁπλῶς ψηφίον ἀλφαβητικὸν παρέχον τὸ ἐνδόσιμον εἰς τὴν εἰκασίαν ὅτι κατὰ τὴν λεγομένην προϊστορικὴν ἐκείνην περίοδον γνωστὴ καὶ ἐν χρήσει ἦτο γραφή τις».

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος σημεῖον ἔχει τόδε τὸ σχῆμα:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΜΟΥΣΕΙΟΙΣ

1. Ἐθνικὸν Μουσεῖον.

Κατὰ τὸν μῆνα Αὔγουστον εἰσήχθησαν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον, κατ' ἔκθεσιν τοῦ *Στάη*, τὰ ἐν τοῖς ἑπομένοις ἀρχαῖα.

1—9. Τὰ ἑξῆς ὑπ' ἀριθ. 1—9 ἀρχαῖα ἐκ τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1891 ὑπὸ Ι. Λάμπρου ἐν Ἐρετρίᾳ ἐνεργηθεισῶν ἀνασκαφῶν ἤτοι:

1. Ἐρυθρόμορφος λήκυθος ὕψ. 0,42, μετ' εὐρείας κοιλίας καὶ μικροῦ λαιμοῦ. Εἰκονίζεται κατὰ τὸ μέσον ἔφηβος νεανίας βαίνων πρὸς τὰ ἀριστερὰ ταχέως μᾶλλον· ἔχει δ' ἐστραμμένην τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ δεξιὰ αὐτοῦ βλέπω ὄπισθέν του. Ὁ νεανίας φορεῖ χλαμύδα κεκομβωμένην ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὤμου καὶ πέτασον ἀνηρτημένον ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ καὶ κρεμάμενον ἐπὶ τῶν νώτων. Τὴν δεξιὰν ἔχει προτεταμένην, διὰ τῆς ἀριστερᾶς δὲ κρατεῖ διπλοῦν δόρυ. Διατήρησις καλή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2132).

2. Ἡμίλευκος λήκυθος ὕψ. 0,33. Εἰκονίζεται κατὰ τὸ μέσον γυνὴ ἱσταμένη, φέρουσα ποδήρη ἐρυθρὸν χιτῶνα, κρατοῦσα διὰ τῆς ἀριστερᾶς κάνιστρον ἐν ᾧ ληκύθια, ταινίαι καὶ στέφανοι. Διατήρησις οὐχὶ καλή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2133).

3. Λευκὴ λήκυθος (ὕψ. 0,47). Ἐπὶ τῆς ὅλης ἐπιφανείας τῆς κοιλίας τοῦ ἀγγείου εἰκονίζεται ἡ ἑξῆς ἡμιεφθαρμένη παράστασις: Κατὰ τὸ μέσον νεκρικὴ στήλη μετ' ἀνθεμίου πολυχρόου καὶ ταινιῶν, ἐπὶ τῶν βαθμίδων τῆς ὁποίας κάθηται γυναικεία (;) μορφὴ ἔχουσα τὴν κόμην διατεταγμένην εἰς ὀφιοειδεῖς πλοκάμους πίπτοντας ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ τοῦ γυμνοῦ στήθους. Τὸ πρόσωπον τῆς μορφῆς ταύτης εἶνε ἐντελῶς ἐξηλειμμένον. Περὶ τὴν ὀσφὺν φέρει ἱμάτιον ἔχον ἰόχρουν παρυφήν, ἧς κάτωθεν φαίνεται τὸ μέχρι τῶν κνημῶν διῆκον ἔνδυμα πρασίνου χρώματος, ὑπὸ τοῦτο δὲ ποδήρης χιτὼν ἐρυθρόγραμμος. Δεξιὰ τῆς ἐν τῷ μέσῳ καθημένης μορφῆς ταύτης εἰκονίζεται ἀνὴρ πωγωνοφόρος, φέρων ἱμάτιον ἐρυθρὸν ἀπὸ τῆς ὀσφύος μέχρι τῶν ποδῶν, προσφέρων δὲ διὰ τῆς ἀριστερᾶς τῇ καθημένῃ πτηνόν. Ὑπεράνω τούτου εἰκονίζεται ἐντὸς στεφάνου ἀγγεῖον, πληροῦν τὸν κενὸν χῶρον. Ὄπισθεν τούτου ἕπεται κόρη, ἐρυθρόγραμ-

Digitized by Google

μον φέρουσα ποδήρη χιτῶνα, ἱσταμένη καὶ κρατοῦσα διὰ τῆς ἀριστερᾶς μέγα κάνιστρον, ἀφ' οὗ ἀνηρτημέναι ἐρυθραὶ ταινίαι, καὶ ἐν ᾧ (ἀμυδρῶς δρώμεναι) σταφυλαί (;) ἢ ἄλλο τι μελανόστικτον πρᾶγμα. Ἀριστερὰ τῆς ἐν τῷ μέσῳ καθημένης μορφῆς εἰκονίζεται ἀνὴρ ἐν πανοπλίᾳ, ἤτοι φέρων κράνος, θώρακα ἐρυθρόστικτον πολυτελῆ καὶ ἀσπίδα, ἧς ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια ἐρυθρὰ μετὰ λευκοῦ καὶ ἰοχρόου διαζώματος. Ὄπισθεν τοῦ ὁπλίτου τούτου ἵσταται ἕτερος πωγωνοφόρος ἀνὴρ φέρων μακρὸν ὑπέρυθρον ἱμάτιον καταλεῖπον γυμνὸν τὸ δεξιὸν τοῦ στήθους (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2134).

4. Λευκὴ λήκυθος (ὕψ. 0,40) φέρουσα τὴν ἑξῆς παράστασιν καλῶς διατηρουμένην: Ἐν τῷ μέσῳ στήλη νεκρικὴ μετ' ἀνθεμίου πολυχρόου, ἐπὶ τῶν βαθμίδων τῆς ὁποίας καθημένη μορφὴ νεανίου φέροντος ἐρυθρόγραμμον χιτῶνα καὶ ἱμάτιον κεραμόχρουν ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου. Τὴν μὲν δεξιὰν χεῖρα ἔχει ὁ καθήμενος οὗτος νεανίας παραδόξως ὑψωμένην πρὸς τὰ ἄνω, τὴν ἀριστερὰν δὲ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ εἰς ἔνδειξιν λύπης. Δεξιὰ τῷ ἐπὶ τῆς στήλης καθημένῳ εἰκονίζεται γυνὴ ἱσταμένη, πρὸς αὐτὸν ὁρῶσα, φέρουσα ποδήρη ἐρυθρόγραμμον χιτῶνα καὶ ἐπ' αὐτὸν βαρὺ καὶ μακρὸν ἱμάτιον πρασίνου χρώματος μετὰ παρυφῶν ἰοχρόων. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρει διάδημα τοῦ αὐτοῦ τῶν παρυφῶν χρώματος. Ὄπισθεν τῆς μορφῆς ταύτης ἀνηρτημένον ἐκ ταινιῶν ἀλάβαστρον. Ἀριστερὰ δὲ τῷ καθημένῳ ἑτέρα γυναικεία μορφή, κόρη αὕτη, πρὸς τὸν καθήμενον ἐπίσης ἀτενίζουσα, κρατοῦσα διὰ τῆς δεξιᾶς μεγάλην πυξίδα καὶ διὰ τῆς καθειμένης ἀριστερᾶς σκευοθήκην ἀνηρτημένην διὰ ταινιῶν, σχήματος ναΐσκου μετ' ἀετώματος καὶ ἀκρωτηρίων, κεκοσμημένην δὲ πολυτελῶς διὰ γραπτῶν σχημάτων. Ἡ ἀμφίεσις τῆς μορφῆς ταύτης εἶνε ἀξία μνείας. Ἡ κόρη φέρει ποδήρη χιτῶνα καὶ ἐπ' αὐτὸν εἶδος στενοῦ ἐπενδύτου ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ μέχρι τῶν γονάτων διήκοντος καταλείποντος δὲ γυμνοὺς τοὺς βραχίονας. Ὁ ἐπενδύτης οὗτος εἶνε χρώματος κυανοῦ μετὰ παρυφῶν ἰοχρόων, ἐφ' ὧν μαιανδρικὸν κόσμημα. Ἡ ὅλη ἐπὶ τῆς ληκύθου ταύτης εἰκὼν εἶνε ἀριστοτεχνική· ἐπικαλύπτεται ὅμως δυστυχῶς ἔτι ὑπὸ ἰσχυρᾶς ὀξυδώσεως, ἥτις ἀδύνατον νὰ ἀφαιρεθῇ ἄνευ βλάβης τοῦ χρωματισμοῦ (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2135).

5. Λευκὴ λήκυθος ὕψος 0,39. Εἰκονίζεται κατὰ τὸ μέσον στήλη

Digitized by Google

νεκρικὴ κυκλοτερὴς μετὰ κιονοκράνου ἰσχροῦ κεκοσμημένη ταινίαις ἐρυθραῖς ἐπὶ τῶν βαθμίδων ταύτης κάθηται κόρη, διαφανῆ φέρουσα ποδήρη χιτῶνα καὶ ἱμάτιον πρασίνου χρώματος μετὰ παρυφῶν ἰσχρῶν, καλύπτον ἀπὸ τῆς ὀσφύος τὰ κάτω τοῦ σώματος. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἣν κλίνει πρὸς τὰ κάτω, φέρει διάδημα ἐρυθρόν, κρατεῖ δὲ ἀνυψωμένον διὰ τῆς δεξιᾶς ἀλάβαστρον. Δεξιὰ τῆς καθημένης ταύτης μορφῆς εἰκονίζεται γυνὴ ἱσταμένη ποδήρη φέρουσα ἐρυθρόγραμμον χιτῶνα καὶ ἐπ' αὐτὸν ἱμάτιον ἰόχρουν. Τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρουσα προτείνει τὴν δεξιὰν ὡσεὶ ἵνα λάβῃ τὸ ὑπὸ τῆς καθημένης κρατούμενον ἀλάβαστρον. Ἀριστερὰ δὲ ταύτης παρίσταται ἑτέρα γυναικεία μορφὴ τὴν ἀμφίεσιν φέρουσα τῆς περιγεγραμμένης ἐν τῇ προηγουμένῃ ληκύθῳ ἀντιστοίχου μορφῆς, κρατοῦσα κάνιστρον πλῆρες τῶν συνήθων κτερισμάτων. Καὶ ἡ λήκυθος αὕτη, ὡς ἡ προηγουμένη, εἶνε ἀριστοτεχνικῶς εἰργασμένη ὑπὸ ὀξειδώσεως ὅμως καὶ αὕτη καθ' ὅμοιον τρόπον βεβλαμμένη. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2136).

6. Λευκὴ λήκυθος ὕψ. 0,33 φέρουσα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς τὴν ἑξῆς παράστασιν: Εἰκονίζεται ἐπὶ ὅλης σχεδὸν τῆς κοιλίας τοῦ ἀγγείου διὰ λεπτῆς μελαίνης γραμμῆς δεδηλωμένη ἀνώμαλος ὀροσειρά, ἐφ' ἧς ὑψοῦται τύμβος ἡμισφαιρικοῦ σχήματος κεκοσμημένος ταινίαις ἐρυθραῖς. Εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ τύμβου, πλαισιουμένη ἐν τῷ ἡμισφαιρικῷ αὐτοῦ σχήματι, εἰκονίζεται μορφὴ νεανίου καθημένου, ἐστραμμένην ἔχοντος τὴν κεφαλὴν εἰς ἀντίθετον διεύθυνσιν πρὸς τὴν ὅλην τοῦ σώματος αὐτοῦ στάσιν καὶ ἀτενίζοντος εἰς λαγωὸν καθήμενον ἐπὶ ὑψώματος πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ τύμβου εἰκονισμένου ὄντος· ὁ νεανίας ἔχει γυμνὸν τὸ ἄνω τοῦ σώματος, καλύπτει δὲ αὐτὸν μόνον περὶ τὴν ὀσφὺν καὶ τοὺς μηροὺς ἱμάτιον πρασίνου χρώματος. Τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα στηρίζει ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐρειδόμενος ἐπ' αὐτῆς φυσικώτατα, τὴν ἀριστερὰν δὲ ἔχει ἐπὶ τοῦ γόνατος, ἐν ᾧ παρὰ τὸ πλευρὸν αὐτοῦ εἰκονισμένη εἶνε λύρα ἡμικειμένη. Ἀριστερὰ τοῦ νεανίου καὶ κατὰ τὸ ἄκρον τῆς περιφερείας τοῦ τύμβου εἰκονίζεται νεκρικὴ στήλη κεκοσμημένη ἐρυθραῖς ταινίαις, ἔμπροσθεν τῆς ὁποίας γέγραπται μικρὰ σχετικῶς κόρη, ἐνδεδυμένη ποδήρη στενὸν ἐζωσμένον κατὰ τὴν ὀσφὺν χιτῶνα καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρουσα στρόφιον ἐρυθροῦ χρώ-

ματος· τὴν ἀριστερὰν χεῖρα αὐτῆς ὕψοῖ πρὸ τοῦ μετώπου ὡσεὶ *ἀποσκοποῦσα* τὴν ἀριστερὰ αὐτῆς ἱσταμένην ἑτέραν γυναικείαν μορφήν, κόρην ταύτην, ἐνδεδυμένην ποδήρη χιτῶνα καὶ ἱμάτιον πρασίνου χρώματος καὶ κρατοῦσαν διὰ τῆς ἀριστερᾶς κάνιστρον, ἐν ᾧ πυξὶς καὶ βότρυς, ἀνηρτημέναι δὲ ταινίαι ἀπὸ τῶν χειλέων αὐτοῦ. Ἡ εἰκὼν διατηρεῖται καλῶς ἀλλὰ μετ' ἰσχυρᾶς ὀξυδώσεως. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2137).

7. Λευκὴ λήκυθος ὕψ. 0,37. Ἐν τῷ μέσῳ εἰκονίζεται στήλη νεκρικὴ μετ' ἀετώματος καὶ ἀκρωτηρίων πολυχρόων, κεκοσμημένη ταινίαις καὶ ἔχουσα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς εἰς πέντε παραλλήλους γραμμὰς κάθετα στίγματα ὑποδηλοῦντα τὴν ἐπιγραφὴν τῆς στήλης. Δεξιὰ τῆς στήλης τεθλιμμένη γυνὴ κρατοῦτα ταινίαν πεποικιλμένην διὰ ζητοειδῶν γραμμῶν, τῇ ἀριστερᾷ ὡσεὶ ἀπομάσσουσα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὰ δάκρυα διὰ τοῦ χιτῶνος! Ἀριστερὰ τῆς στήλης ἑτέρα γυνὴ κομίζουσα εἰς τὸν τάφον μέγα κάνιστρον πλῆρες ὀπωρῶν καὶ ταινιῶν. Ἑκατέρωθεν τῆς στήλης ἀνηρτημένον ληκύθιον. Διατήρησις καλή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορ. 2138).

8. Λευκὴ λήκυθος ὕψ. 0,36. Εἰκονίζεται κατὰ τὸ μέσον τῆς κοιλίας στήλη νεκρικὴ ἐπὶ τριῶν ἀναβαθμίδων μετ' ἀκρωτηρίου καὶ ἀνθεμίου, κεκοσμημένη ταινίαις. Ἀριστερὰ τῆς στήλης ἐπὶ τῆς δευτέρας ἀναβαθμίδος αὐτῆς κάθηται ἔφηβος νεανίας, ἐν καταγραφῇ εἰκονισμένος καὶ ἔχων τὰ νῶτα αὐτοῦ πρὸς τὴν στήλην ἐστραμμένα. Φέρει χιτῶνα βραχὺν ἐρυθρὸν καὶ ὑψηλὰς ἐνδρομίδας, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δὲ κράνος· διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς κρατεῖ δόρυ, ἔχει δὲ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐσταυρωμένους κατὰ τὰ γόνατα. Δεξιὰ τῆς στήλης κόρη προσερχομένη κρατοῦσα τῇ ἀριστερᾷ κάνιστρον πλῆρες στεφάνων καὶ ταινιῶν καὶ τῇ δεξιᾷ λήκυθον. Διατήρησις καλή. (Εὑρ. Γεν. Ἐφ. 2139).

9. Σκεῦος πήλινον, κοινῶς σέσουλα καλούμενον, (ὄνος), φέρον ἐν περιθωρίῳ (ὕψ. 0,05) κύκλῳ τὰς ἑξῆς ἐρυθρομόρφους παραστάσεις ὑπὸ τὴν φολιδωτὴν αὐτοῦ ῥάχιν: Καὶ ἐν τῷ ἀριστερῷ μὲν περιθωρίῳ, τῷ καὶ ἀρτιώτερον διατηρουμένῳ, εἰκονίζεται κατα τὸ δεξιὸν ἄκρον ὑπὸ οἰκοδόμημα, ὑποδηλούμενον διὰ κίονος ἰωνικοῦ, ἔμπροσθεν πολυτελοῦς θύρας ἀνοιγομένης ἔσωθεν, γυνὴ ἐνδεδυμένη πολύπτυχον χιτῶνα καὶ ἱμάτιον, ἐρειδωμένη νωχελῶς διὰ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος, ὡσεὶ ἀναπαυομένη, ἐπὶ πολυτελοῦς προσκεφαλαίου τεθει-

Digitized by Google

μένου ἐπὶ κλίνης λίαν κομψῆς καὶ πολυτελοῦς. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρει διάδημα χρυσοῦν (ἐξηλειμμένον) καὶ πέπλον ἀνεχόμενον ἐπιχαρίτως διὰ τῆς δεξιᾶς· ὑπεράνω τῆς μορφῆς ταύτης γέγραπται τὸ ὄνομα αὐτῆς (ἐξηλειμμένον ἐν μέρει) *Αλκιστις*. Ἔξωθεν τοῦ οἰκοδομήματος ἔμπροσθεν τοῦ κίονος εἰκονίζεται σύμπλεγμα δύο κορῶν ἐν τῇ ἑξῆς στάσει: ἡ ἑτέρα τούτων κάθηται ἐπὶ πολυτελοῦς θρανίου προσηλωμένη εἰς πτηνὸν τὸ ὁποῖον κάθηται ἐπὶ τῆς ῥάχεως τῆς ἀριστερᾶς αὐτῆς χειρὸς καὶ τοῦ ὁποίου τὸ ῥάμφος θωπεύει παίζουσα διὰ τοῦ λιχανοῦ τῆς δεξιᾶς αὐτῆς χειρός. Ἡ κόρη αὕτη φέρει ποδήρη χιτῶνα καὶ μελανόστικτον ἱμάτιον περὶ τὴν ὀσφὺν καὶ τὰ γόνατα, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δὲ διάδημα χρυσοποίκιλτον (ἐξηλειμμένου τοῦ χρυσοῦ) ἐπὶ στροφίου σχηματίζοντος κρωβύλον. Ἡ ἄλλη τῶν δύω κορῶν, ὁμοίαν περίπου ἀμφίεσιν φέρουσα, ἄνευ ὅμως τοῦ στικτοῦ ἱματίου, ἵσταται ὄπισθεν τῆς καθημένης, ἐρειδομένη ἐπὶ τῶν ὤμων ταύτης καὶ προσηλωμένη ἐπίσης εἰς τὸ πτηνόν, τὸ ὁποῖον καὶ αὕτη ἐπιθυμεῖ νὰ θωπεύσῃ διὰ τῆς δεξιᾶς, τεθειμένης ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς καθημένης· ὑπεράνω τῆς καθημένης γέγραπται τὸ ὄνομα: *Ιππολυτε*, ὑπεράνω δὲ τῆς ἱσταμένης: *Αστεροπε*. Εἰκονίζεται δὲ καὶ κάτοπτρον ὑπὲρ τὰς μορφὰς ταύτας πρὸς πλήρωσιν κενοῦ χώρου. Ὄπισθεν τῶν δύο τούτων μορφῶν εἰκονίζεται ἑτέρα κόρη ὁμοίαν φέρουσα ἀμφίεσιν, κρατοῦσα ἀπὸ τῆς λαβῆς καὶ τοῦ στομίου μεγάλην λουτροφόρον, ἀπὸ τοῦ στομίου τῆς ὁποίας ἀναβλαστάνουν τρεῖς κλάδοι δάφνης πιθανῶς. Ἐπὶ τῆς κοιλίας τοῦ ἀγγείου τούτου καὶ τοῦ λαιμοῦ φαίνονται ἀμυδρῶς γραφαί. Ὑπεράνω τῆς κόρης ταύτης γέγραπται πιθανῶς τὸ ὄνομα *Θεανο*, ἐξηλειμμένων ὄντων τινῶν τῶν γραμμάτων. Ὄπισθεν δὲ τῆς μορφῆς ταύτης, τὸ ἕτερον ἄκρον τοῦ περιθωρίου καταλαμβάνον, εἰκονίζεται σύμπλεγμα δύω κορῶν, ὧν ἡ ἑτέρα ἵσταται κεκυρτωμένη ἔμπροσθεν δύω λουτροφόρων, εἰς οὓς καταγίνεται ἵνα ἐνθέσῃ ἄνθη ἢ κλάδους δάφνης. Ἐπὶ τῆς κοιλίας τῶν δύω τούτων ἀγγείων διακρίνονται ἀμυδρῶς ἀνὰ τρεῖς μορφαί· ἡ ἄλλη δὲ τῶν δύω κορῶν ὑπεράνω τῆς ὁποίας γέγραπται ὄνομα μὴ ἀναγιγνωσκόμενον εὐχερῶς (ἴσως *Ευρωπε*;) ἵσταται πρὸ τῶν ἀγγείων εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς ἑτέρας προσβλέπουσα, τὴν ἀριστερὰν ἔχουσα ἀνυψωμένην καὶ κρατοῦσα ὕπερθεν τοῦ ὤμου τὸ ἱμάτιον αὐτῆς· ὑπεράνω τῆς τελευταίας

μορφῆς γέγραπται τὸ ὄνομα *Θεο* καὶ παραπλεύρως τούτου στέφανος. Ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ δὲ περιθωρίου τοῦ σκεύους εἰκονίζεται ἡ ἑξῆς παράστασις ἐξηλειμμένη τὸ πλεῖστον, ἅτε ἀποσπασθέντος τοῦ μέλανος γανώματος, ὁρατὴ δὲ μόνον κατὰ τὸ προδιάγραμμα αὐτῆς: κατὰ τὸ ἀριστερὸν ἄκρον τῆς παραστάσεως, τὸ καὶ μᾶλλον ἐξηλειμμένον, εἰκονίζεται γυνὴ καθημένη ἐπὶ σκίμποδος, κρατοῦσα διὰ τῶν χειρῶν πρὸ τῶν γονάτων ἀντικείμενόν τι δυσδιάκριτον· ὑπεράνω ταύτης γέγραπται *Αφροδιτε*. Ἔμπροσθεν αὐτῆς ἵσταται γυμνὸς πτερυγοφόρος ἔφηβος νεανίας «*Ερως*» κρατῶν ἢ ἀνοίγων πυξίδα, ἀποτελῶν σύμπλεγμα συμμετρικὸν μετὰ τριῶν ἄλλων γυναικείων μορφῶν τὸ μέσον τῆς παραστάσεως καταλαμβάνον. Πλησίον δηλ. τοῦ Ἔρωτος, κατὰ τὸ ἀριστερὸν αὐτοῦ, ἵσταται γυνὴ ἐγκατοπτριζομένη φιλαρέσκως εἰς μικρὸν κάτοπτρον, τὸ ὁποῖον κρατεῖ ἀπὸ τῆς λαβῆς ὑψωμένον πρὸ τοῦ προσώπου. Ὑπεράνω ταύτης γέγραπται *Αρμονια*. Παρ' αὐτῇ ἑτέρα γυνὴ καθημένη ἐπὶ σκίμποδος, ἀτενίζουσα εἰς κόρην ἱσταμένην πρὸ αὐτῆς καὶ κλίνουσαν πρὸς αὐτήν, ἣν καὶ περιπτύσσεται διὰ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος τεθειμένου ἐπὶ τοῦ ὤμου τῆς κόρης. Ὑπεράνω τῆς πρώτης μορφῆς, τῆς καθημένης, γέγραπται τὸ ὄνομα *Πιθω*, ὑπὲρ τὴν δευτέραν δὲ *Κορε*. Τὸ δεξιὸν ἄκρον τῆς παραστάσεως ἀποτελεῖ σύμπλεγμα ἐκ δύο μορφῶν, ἤτοι κόρης ἱσταμένης καὶ προσδενούσης διὰ τῶν χειρῶν τὸ διάδημα ἐπὶ τῆς κόμης καὶ ἐφήβου πτερυγοφόρου καθημένου ἐπὶ πολυτελοῦς ἕδρας καὶ προσφέροντος τῇ κόρῃ μικρὸν ἀμφορέα. Ὁ νεανίας εἶνε γυμνὸς ἔχων τὸ στικτὸν ἱμάτιον αὐτοῦ ἐρριμμένον ἐπὶ τῆς ἕδρας, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δὲ δάφνινον διάδημα. Ὑπεράνω τῆς κόρης γέγραπται *Ηβε*, ὑπεράνω δὲ τοῦ νεανίου *Ιμερος*. Ἡ ἐπὶ τοῦ κυκλικοῦ περιθωρίου τοῦ ἄκρου τοῦ σκεύους παράστασις ἔχει οὕτως: εἰκονίζεται κατὰ τὸ μέσον ἡ ἁρπαγὴ τῆς Θέτιδος ὑπὸ τοῦ Πηλέως καὶ ἑκατέρωθεν ἀνὰ τρεῖς μορφαί. Λεπτομερέστερον ἡ εἰκὼν ἔχει ὡς ἑξῆς: κατὰ τὸ μέσον σύμπλεγμα γυναικὸς «*Θετις*» προσπαθούσης νὰ διαφύγῃ τῶν χειρῶν ἀνδρὸς γυμνοῦ «*Πελευς*» κρατοῦντος ταύτην ἀπὸ τῆς ὀσφύος διὰ τῶν χειρῶν. Ἐπὶ τῆς ῥάχεως τοῦ ἀνδρός, τὸν ὦμον αὐτοῦ δάκνον, ἐσφηνωμένον εἶνε θαλάσσιον τέρας ὀφιοειδές. Ἡ ἁρπαζομένη γυνὴ τείνει τὴν δεξιὰν αὐτῆς χεῖρα, ὡσεὶ ζητοῦσα βοήθειαν, πρὸς γυναῖκα δε-

Digitized by Google

ξιόθεν σπεύδουσαν πρὸς αὐτὴν καὶ ἔχουσαν τὰς χεῖρας προτεταμένας, ὡσεὶ ἵνα παράσχῃ τὴν ζητουμένην βοήθειαν. Ὑπεράνω τῆς μορφῆς ταύτης γέγραπται *Ευλιμενε*. Ὄπισθεν τῆς μορφῆς ταύτης εἰκονίζονται δύο γυναῖκες πρὸς τὴν κατὰ τὸ μέσον σκηνὴν ὁρῶσαι ἔντρομοι καὶ ἐν ταχείᾳ κινήσει· τούτων ἡ μὲν φέρει ὄνομα *Αλτις* ἡ ἑτέρα δὲ *Μελιτε*. Ἐκεῖθεν τοῦ ἐν τῷ μέσῳ συμπλέγματος, ἀριστερά, εἰκονίζεται πωγωνοφόρος ἀνήρ, φέρων διάδημα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ κρατῶν διὰ τῆς ἀριστερᾶς σκῆπτρον, ἐνδεδυμένος δὲ ἱμάτιον ποδῆρες. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ὑπεράνω τοῦ ὁποίου γέγραπται *Νερευς*, προσβλέπει εἰς τὴν ἁρπαγὴν μετ' ἠρεμίας καὶ ἀξιοπρεπείας βασιλικῆς προτείνων μικρὸν τὴν δεξιὰν χεῖρα. Ὄπισθεν τούτου δύω ἕτεραι γυναικεῖαι μορφαί, ὅμοιαι ταῖς ἐν τῷ δεξιῷ τῆς εἰκόνος, ὀνόματα φέρουσα ἡ μὲν *Αυρα* ἡ δὲ *Ναο*. Αἱ γραφαὶ ἅπασαι τοῦ σκεύους εἰσὶ πεποιημέναι μετ' ἐπιμελείας καὶ τέχνης ὄντως ἀπαραμίλλου, καθιστῶσι δὲ τὸ σκεῦος τοῦτο πολυτιμότατον ἀπόκτημα ἐν πάσῃ ἀγγείων συλλογῇ. Ἐπὶ τοῦ κάτω ἄκρου τοῦ σκεύους ὑπάρχει, ὡς συνήθως, ἐπικεκολλημένη πηλίνη προτομὴ παριστῶσα γυμνὴν γυναῖκα. Ἡ προτομὴ δὲ αὕτη ἐπὶ τοῦ σκεύους τούτου εἶνε καλλιτεχνικὸν ὄντως κατασκεύασμα τῆς κοροπλαστικῆς. Ἐπὶ τοῦ κανονικῶς διεσκευασμένου προσώπου δηλοῦνται διὰ μέλανος ἢ ἄλλου οἰκείου χρώματος τὰ χαρακτηριστικὰ τούτου, οἷον οἱ ὀφθαλμοὶ αἱ ὀφρῦς τὰ χείλη κτλ. Ἐπὶ τῆς κόμης σώζεται ἔτι ἡ χρύσωσις καὶ τὸ ἰόχρουν τοῦ κεκρυφάλου. Ἡ ὅλη δὲ μορφὴ εἶνε διὰ λευκοῦ γανώματος ἐπικεχρισμένη». (Εὐρ. Γεν. Ἐφορ. 2140).

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1892

ΤΕΥΧΟΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ – ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΚΑΙ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

1. **Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἐπιδαύρῳ** (ἴδ. σ. 23, 6).

Αἱ ἐν Ἐπιδαύρῳ ἀνασκαφαὶ ἤνεγκαν εἰς φῶς ἐπιγραφάς τινας ἀναθηματικὰς καὶ ψηφίσματα τιμητικὰ τῆς Δ' π. Χ. ἑκατονταετηρίδος, δι' ὧν ***ἁ βουλὰ καὶ ὁ δᾶμος ὁ Ἐπιδαυρίων*** ὀνομάζουσι πολίτας διαφόρων πόλεων ***προξένους*** τῆς πόλεως τῆς Ἐπιδαυρίων καὶ ***θεαροδόκους*** τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Αἱ ἀνασκαφαὶ ἐξηκολούθησαν μέχρι τῶν μέσων τοῦ Δεκεμβρίου.

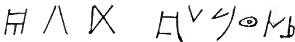
Αἱ κατὰ τὸ λῆξαν τοῦτο ἔτος εὑρεθεῖσαι ἐπιγραφαὶ προστιθέμεναι εἰς τὰς ἄλλας ἐν τῷ ἱερῷ κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τῶν ἀνασκαφῶν εὑρεθείσας ἀναπαριστῶσιν ἡμῖν σχεδὸν ἐν συνόλῳ, ἐνιαχοῦ δὲ μέχρι τῶν καθέκαστα, τὰ τῆς ἱστορίας τοῦ ἱεροῦ καὶ τῆς ἐν αὐτῷ ἀσκουμένης λατρείας. Πολλαὶ τῶν εὑρεθεισῶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐπιγραφῶν εἶνε ἀναθηματικαί, δι' ὧν πρὸς τοῖς ἄλλοις μανθάνομεν ὅτι ἐν τῷ ἱερῷ ἐλατρεύοντο πρὸς τῷ Ἀσκληπιῷ καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ Ἀπόλλωνι, ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ καὶ οἱ ἑξῆς θεοί, α') Ἀθηνᾶ καὶ Ἀθηνᾶ Ὑγίεια, ἀρχαγέτις, καλλίεργος, πολιὰς καὶ στοιχεία· β') Ἄρτεμις ὀρθεία, ἐνοδία, παμφυλαία, Σαρωνία, προθυραία, λυσαία, σώτειρα καὶ Ἄρτεμις Ἑκάτη ἐπήκοος· γ') Ἀφροδίτη καὶ Ἀφροδίτη Μιλιχία· δ') Ζεὺς καὶ Ζεὺς ξένιος, ἀποτρόπαιος, κτήσιος, Κάσσιος, φίλιος· ε') Ποσειδῶν καὶ Ποσειδῶν ἵππιος· ς') Ἥρα, ζ') Δέσποινα, Δημήτηρ καρποφόρος καὶ Ἐλευσι-

Digitized by Google

νιαι θεαί· η') Μεγάλη μήτηρ θεῶν· θ') Λητώ· ι') Παντελείη (Δημήτηρ;), Βάκχος καὶ Φερσεφόνη· ια') Ἥλιος καὶ Ἀπόλλων Ἥλιος· ιβ') Σελήνη πολυώνυμος· ιγ') Ἰανὸς σωτήρ· ιδ') Ἔλεος· ιε') Πάν· ις') Ἀγαθὸς θεός· ιζ') Κουρῆται· ιη') Δικαιοσύνη· ιθ') ***Πάντες καὶ πᾶσαι*** καὶ ***Πάνθειον***.

2. Ἀνασκαφαὶ ἐν Μυκήναις.

Ἐξηκολούθησαν καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο αἱ ἐν Μυκήναις ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας διὰ τοῦ ἐφόρου Χ. Τσούντα ἐνεργούμεναι ἀνασκαφαὶ τάφων τῆς προελληνικῆς ἐποχῆς. Τὰ σπουδαιότερα τῶν ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς ταύταις γενομένων εὑρημάτων εἶνε δύο λαβαί, ἡ μὲν πίθου ἢ ἀμφορέως ἡ δὲ λιθίνου ἀγγείου, φέρουσαι ἐγχάρακτα σημεῖα ἢ γράμματα τοιάδε περίπου τὸ σχῆμα:

Ἑτέραν λαβὴν μετ' ἐγχαράκτου σημείου εὑρεθεῖσαν ἐν τοῖς παρὰ τὴν Πρόνοιαν Ναυπλίου τάφοις ἴδε ἐν σελίδι 73.

3. Ἀνασκαφαὶ ἐν Κορίνθῳ.

Κατὰ τὴν περιοχὴν τῆς ἀρχαίας πόλεως Κορίνθου ἐνηργήθησαν ἀνασκαφαὶ ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας διὰ τοῦ διδάκτορος Α. Σκιᾶ. Διὰ τῶν ἀνασκαφῶν τούτων, δι' ὧν ἐσκοπεῖτο ἡ ἀποκάλυψις τῆς ἀρχαίας Ἀγορᾶς, ἀπεκαλύφθη μέρος στυλοβάτου ἀρχαίου τινὸς ἑλληνικῶν χρόνων οἰκοδομήματος.

4. Ἀνασκαφαὶ παρὰ τὴν Πνύκα.

Αἱ παρὰ τὴν Πνύκα ἐνεργούμεναι ὑπὸ τοῦ Γερμανικοῦ Ἰνστιτούτου ἀνασκαφαὶ (ἴδ. σελ. 3, 2) ἐπανελήφθησαν κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τοῦ ἔτους καὶ ἐξηκολούθησαν μέχρι τέλους αὐτοῦ.

5. Ἀνασκαφαὶ ἐν Δελφοῖς.

Κατ' ἀκολουθίαν τῆς ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Γαλλικῆς κυ-

θεννήσεως συναφθείσης συμβάσεως περὶ ἐκτελέσεως ἀνασκαφῶν ἐν Δελφοῖς, ἤρξαντο αἱ ἀνασκαφαὶ αὗται τῇ 25 Σεπτεμβρίου καὶ ἐξηκολούθησαν μέχρι Νοεμβρίου.

6. Ἀνασκαφαὶ ἐν Ῥαμνοῦντι.

Ἐξηκολούθησαν καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐπὶ βραχὺν χρόνον αἱ ἐν Ῥαμνοῦντι διὰ τοῦ ἐφόρου Β. Στάη ἐνεργούμεναι ἀνασκαφαὶ ὑπὸ τῆς ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΜΟΥΣΕΙΟΙΣ

1. Ἐθνικὸν Μουσεῖον.

Εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον εἰσήχθησαν, κατ' ἔκθεσιν τοῦ *Στάη*, τὰ ἐν τοῖς ἑπομένοις ἀρχαῖα:

1—4. Τὰ ἑξῆς ὑπ' ἀρ. 1-4 ἀρχαῖα ἐκ τῶν ἐν Ῥαμνοῦντι ἐνεργηθεισῶν ἀνασκαφῶν ἤτοι:

1. Ἀνάγλυφον ἀναθηματικόν, ὀλίγον βεβλαμμένον, ὕψ. 0,25, εἰκονίζον γυναῖκα ἱσταμένην (ἱέρειαν) κρατοῦσαν ἐν τῇ ἀριστερᾷ κλεῖδα. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2141).

2. Κεφαλὴ πωγωνοφόρου ἀνδρός, φυσικοῦ μεγέθους, ἀρχαΐζουσα, τοῦ τύπου τῶν ἐκ στήλης Ἑρμῶν τοῦ τετραγώνου σχήματος. (Εὑρ. Γεν. Ἐφορείας 2142).

3. Ἐνεπίγραφος πλὰξ (εἰς δύο τεθλασμένη) ἐφ' ἧς ψήφισμα τιμητικὸν εἰς Θεόδωρόν τινα ἐπισκευάσαντα τὸ ἐν Ῥαμνοῦντι ἱερὸν τοῦ Ἀμφιαράου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2143).

4. Κεφαλὴ ἐκ τοῦ περὶ τὸ βάθρον τοῦ ἀγάλματος τῆς Νεμέσεως ἐν Ῥαμνοῦντι γλυπτοῦ κόσμου· ἀποκεκρουσμένη ἐντελῶς τὸ πρόσωπον. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2144).

5-10. Τὰ ἑξῆς ὑπ' ἀριθ. 5-10 ἀρχαῖα δωρηθέντα ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως ἤτοι:

5. Ἀγαλμάτιον Ὑγιείας ἀκέφαλον, ἐλλιπὲς δὲ κατὰ τὸν ἀριστερὸν βραχίονα ἀπὸ τῆς ὠλένης· ὕψος μετὰ τῆς συμφυοῦς αὐτῷ βάσεως 0,70. Ἡ θεὰ φέρει ποδήρη χιτῶνα καὶ ἱμάτιον ὄπισθεν ἀνερχόμενον, καθὰ φαίνεται ἐκ λειψάνου κατὰ τὸν λαιμόν, μέχρι

τῆς κεφαλῆς καὶ συστρεφόμενον περὶ τὴν δεξιὰν χεῖρα. Ἐπὶ τῆς βάσεως συνεσπειραμένος μικρὸς ὄφις. (Εὑρετήριον Γενικῆς Ἐφορείας 2145).

6. Ἕτερον ἀγαλμάτιον Ὑγιείας ἀκέφαλον καὶ ἐλλιπὲς τὰ ἄκρα ὕψ. 0,76. Τὸ ἀγαλμάτιον φέρει ποδήρη στενὸν χιτῶνα καὶ ἱμάτιον καταπίπτον ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου καὶ περιβάλλον τὰ κάτω τοῦ σώματος. Ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους, συμφυῶς τῷ κορμῷ, ὑπάρχει ῥάβδος περὶ ἣν ἑλίσσεται μέγας ὄφις ἀνέρπων μέχρι τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου τῆς θεᾶς. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2146).

7. Τεμάχιον κοσμοῦ ἀγάλματος τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος ὕψ. 0,50. Σώζονται περὶ τὸ τεμάχιον τοῦτο τέσσαρες ζῶναι φέρουσαι διαφόρους ἀναγλύπτους παραστάσεις τῶν συνήθων, οἷον ἔρωτας, νύμφας ἐπὶ θαλασσίων τεράτων, προτομὰς τῆς Ἀρτέμιδος κτλ. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2147).

8. Βάσις κυκλικὴ ἐφ' ἧς διατηροῦνται πόδες ἀγαλματίου καὶ κεφαλὴ πεφονευμένου ζώου (κάπρου;). (Εὑρ. Γεν. Ἐφορείας 2148).

9. Ἐπιτύμβιος στήλη τεθλασμένη τὸ ἄνω μέρος τῆς πλακὸς (ὕψ. 0,53, πλ. 0,51), ἐφ' ἧς ἡ ἑξῆς παράστασις ἐν καλῇ καταστάσει: Γυνὴ φέρουσα ποδήρη χιτῶνα καὶ ἱμάτιον, καθημένη ἐπὶ σκίμποδος, προτείνουσα δὲ τὰς χεῖρας ἵνα περιβάλῃ διὰ τούτων νεανίαν ἱστάμενον πρὸ αὐτῆς καὶ θωπεύοντα διὰ τῆς δεξιᾶς τὴν παρειὰν τῆς καθημένης. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2149).

10. Περὶ τὰ 17 τεμάχια διαφόρων μελῶν ἀγαλμάτων οἷον χειρῶν, ποδῶν, ἐρεισμάτων βάσεων, ἐν οἷς καὶ δύο μείζονα ἐξ ἀναγλύφων ἐντελῶς ἐφθαρμένων· ἐπὶ τοῦ ἑτέρου τούτων διακρίνεται λεοντῆ. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2150).

11 - 13. Τὰ ἑξῆς ὑπ' ἀριθ. 11-13 ἀρχαῖα κατασχεθέντα παρὰ τῷ Π. Παναγιωταρᾷ ἐκ Θηβῶν, ἤτοι:

11. Εἰδώλιον πήλινον γυναικὸς (ὕψ. 0,29) φερούσης ποδήρη χιτῶνα μετὰ διπλοϊδίου σώζοντος παρυφὰς ἐρυθροῦ χρώματος. Τύπος ἀρχαϊκὸς οὐχὶ κοινός. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2151).

12. Εἰδώλιον πήλινον μικροῦ πιθήκου (ὕψ. 0,07) ὀκλάζοντος ἐπὶ τῶν ὀπισθίων καὶ κρατοῦντος διὰ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν τετράγωνόν τι ἀντικείμενον ὡσεὶ σανίδα (;). (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορείας 2152).

13. Εἰδώλιον πήλινον μικροῦ παιδὸς (0,07), Τελεσφόρου, περιβεβλημένου ἱμάτιον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς. (Εὑρετήριον Γενικῆς Ἐφορείας 2153).

14 - 23. Τὰ ἑξῆς ὑπ' ἀριθ. 14-23 ἀρχαῖα εὑρεθέντα ἐν ταῖς ἐν Ἐρετρίᾳ ἀνασκαφαῖς (ἀγορασθέντα παρὰ Γελαδάκη, ἴδε *Δελτίον* 1891, σελ. 68, 6), ἤτοι:

14. Λευκὴ λήκυθος ὕψ. 0,31. Ἐν τῷ μέσῳ δεδηλωμένος τύμβος διὰ μεγάλης καμπύλης γραμμῆς, ἄνευ ὅμως στήλης τινὸς ἢ ἄλλου σήματος τάφου, ἐκτὸς μόνον δύο ἀναβαθμίδων ἰσομήκων τῷ τύμβῳ, ἐφ' ὧν φαίνεται ὡσανεὶ ἱδρυμένος οὗτος· (πιθανῶς νὰ ἐξηλείφθη εἰκών τις ἐν τῷ μέσῳ τῆς καμπύλης ταύτης γραμμῆς). Δεξιὰ τοῦ τύμβου νεανίας (;) ἐν καταγραφῇ εἰκονισμένος, φέρων ἱμάτιον κιτρίνου χρώματος, καταλεῖπον γυμνὸν τὸ δεξιὸν τοῦ στήθους, καὶ προτείνων τὰς χεῖρας εἰς ἔνδειξιν ἱκεσίας· ἀριστερὰ τοῦ τύμβου ἵσταται γυναικεία μορφή, ἐνδεδυμένη ἐρυθρὸν χιτῶνα στενόν, καὶ κρατοῦσα κάνιστρον (;). Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχει στρόφιον περιβάλλον τὴν κόμην ἅπασαν. (Εὑρετήριον Γενικῆς Ἐφορείας 2154).

15. Μικρὰ λήκυθος ἐρυθρόμορφος ὕψ. 0,25. Εἰκονίζεται κατὰ τὸ μέσον κόρη, ποδήρη χιτῶνα καὶ ἱμάτιον ἐνδεδυμένη, κρατοῦσα ἐν ταῖς προτεταμέναις χερσὶν αὐτῆς λύραν. Ἐπὶ τοῦ χιτῶνος (!) γεγραμμένον ΔΟΥΡΙΣ. Γραφὴ κοινή. (Εὑρετήριον Γενικῆς Ἐφορείας 2155).

16. Ἡμίλευκος λήκυθος μετ' εὐρείας κοιλίας ὕψ. 0,35. Φέρει τὴν ἑξῆς μελανόμορφον ἀρχαϊκὴν παράστασιν δι' ἐγχαράξεως μερικῆς. Κατὰ τὸ μέσον εἰκονίζεται δένδρον πρὸ τοῦ κορμοῦ τοῦ ὁποίου ζῶον (ταῦρος) καταβεβλημένον ἤδη καὶ γονυκλινές, ἀνθιστάμενον οὐχ ἧττον ἔτι κατ' ἀνδρός, ὅστις κρατεῖ αὐτὸ διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἀπὸ τοῦ αὐχένος καὶ τιθεὶς τὸν ἀριστερὸν πόδα ἐπὶ τοῦ ἡμικεκαμμένου δεξιοῦ ἐμπροσθίου γόνατος τοῦ ζώου εἶνε ἕτοιμος νὰ καταφέρῃ δι' ἀμφιστόμου ξίφους, κρατουμένου διὰ τῆς πρὸς τὰ ὄπισθεν ἀνυψουμένης δεξιᾶς, θανατηφόρον κτύπημα εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ ζώου. Ὁ ἀνὴρ φέρει μόνον βραχὺ ἔνδυμα περὶ τὴν ὀσφύν· ἐπὶ τῶν κλάδων δὲ τοῦ δένδρου εἶνε ἀνηρτημένον τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ διπλοῦν δόρυ. Ἀριστερὰ τῆς ἐν τῷ μέσῳ σκηνῆς ταύτης εἰκονίζεται

Digitized by Google

γυνὴ φέρουσα στενὸν ποδήρη χιτῶνα στικτὸν καὶ ἱμάτιον μετὰ παρυφῶν ἰσχρόων· ἡ γυνὴ ἀτενίζει πρὸς τὴν ἐν τῷ μέσῳ σκηνὴν καὶ δι' ὑψώσεως τῶν χειρῶν ἐκφράζει τὴν ἔκπληξιν αὐτῆς ἅμα δέ, διὰ τῆς στροφῆς τοῦ σώματος αὐτῆς, τὴν τάσιν πρὸς φυγήν. Δεξιὰ εἰκονίζεται ἀνὴρ πωγωνοφόρος ἐν χιτῶνι βραχεῖ, στικτῷ, μετὰ πετάσου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, κρατῶν ἠρέμα διπλοῦν δόρυ. Ἑκατέρωθεν τοῦ συμπλέγματος τούτου τῶν ἐν τῷ μέσῳ τριῶν μορφῶν, ἀνὰ εἷς ἀνὴρ πωγωνοφόρος μετὰ πετάσου καὶ βραχέος χιτῶνος κρατῶν διπλοῦν δόρυ. Διατήρησις καλή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2156).

17. Πυξὶς κυκλοτερὴς μετὰ καλύμματος (διάμ. 0,22, ὕψ. 0.12), φέρουσα ἐπί τε τοῦ καλύμματος καὶ τοῦ περιζώματος αὐτῆς γραφὰς ἐρυθρομόρφους. Καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ καλύμματος εἰκονίζεται κύκλῳ κατ' ἀκτινοειδῆ τάξιν τῶν μορφῶν μία τῶν συνήθων σκηνῶν στολισμοῦ (**Toilettenscene**) ἔχουσα περίπου οὕτω: Τὸ κέντρον τῆς εἰκόνος ἀποτελεῖ γυνὴ καθημένη ἐπὶ πολυτελοῦς θρόνου, ἐνδεδυμένη πλούσιον ποδήρη χιτῶνα καὶ ἱμάτιον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀνεχόμενον πρὸ τοῦ προσώπου διὰ τῆς δεξιᾶς· τὸν ἀριστερὸν ἀγκῶνα στηρίζει ἐπὶ τοῦ ἐρεισινώτου τοῦ θρόνου νωχελῶς. Καὶ ἔμπροσθεν μὲν ταύτης εἰκονίζεται κόρη (τῶν γυμνῶν αὐτῆς μελῶν λευκῶν γεγραμμένων) κρατοῦσα διὰ τῆς ἀριστερᾶς πυξίδα καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς κάτοπτρον πρὸ τοῦ προσώπου τῆς καθημένης ἵνα ἐγκατοπτρισθῇ ἐν τούτῳ. Μεταξὺ τῶν δύο, πρὸ τῶν γονάτων τῆς καθημένης, μέγας ἀμφορεύς. Ἑκατέρωθεν δὲ τῶν δύο τούτων γυναικῶν ἀνὰ εἷς Ἔρως γυμνὸς (λευκὸς) μετὰ μεγάλων πτερύγων (χρώματος πηλοῦ) ἐν ἡλικίᾳ ἐφηβικῇ· τούτων ὁ μὲν εἷς κύπτει ὄπισθεν τῆς κόρης ὡσεὶ ἵνα λάβῃ τὸ ἄκρον τῆς ἐσθῆτος αὐτῆς, ὁ δὲ ἕτερος ἵσταται ὄπισθεν τῆς καθημένης, τὰ νῶτα ἐπὶ πολυτελοῦς κλίνης στηρίζων, ἔχων δὲ πρὸ αὐτοῦ ἀμφορέα, ἀφ' οὗ πειρᾶται νὰ ἐξαγάγῃ τι. Ὄπισθεν τῆς κλίνης, ἐφ' ἧς στηρίζεται ὁ Ἔρως οὗτος, εἰκονίζεται νεανίας γυμνὸς τὸ σῶμα φέρων μόνον ἱμάτιον κατὰ τὸν δεξιὸν βραχίονα ὑπὸ τὸν ὁποῖον φαίνεται ῥάβδος ἐφ' ἧς, κλίνων τὸ σῶμα, ἐρείδεται ὁ νεανίας ἐσταυρωμένους ἔχων τοὺς πεδιλοφόρους αὐτοῦ πόδας. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρει πέτασον προσδεδεμένον εἰς τὸ πρόσωπον διὰ νήματος. Ὄπισθεν τούτου κόρη κρατοῦσα μέγα ῥιπίδιον· ἕπεται ταύτῃ Ἔρως (λευκὸς) ἱστά-

μενος ἐπὶ κιβωτίου ἐφ' οὗ διακρίνονται οἱ ἧλοι καὶ ἡ ὀπὴ τῆς κλειδός. Μετὰ τοῦτον γυνὴ καθημένη ἐπὶ βράχου ἴσως, ἔχουσα ἐστραμμένην τὴν κεφαλήν, ὡς καὶ ἅπασαι αἱ προηγηθεῖσαι μορφαί, πρὸς τὴν ἐν τῷ κέντρῳ σκηνήν. Ἀντικρὺ τῆς τελευταίας ταύτης γυναικὸς εἰκονίζεται γυμνὸς νεανίας καθήμενος καὶ οὗτος ἐπὶ βράχου, ἀλλ' ἐστραμμένην ἔχων ἀντιθέτως τὴν κεφαλήν, ἅ τε πλησιέστερον ἤδη ὢν τῆς ἐν τῷ κέντρῳ σκηνῆς, πρὸς ἣν ἀτενίζει· ὁ νεανίας οὗτος ἔχει κόμην ἐπιμελῶς διατεταγμένην καὶ καταπίπτουσαν εἰς πλοκάμους ἐπὶ τοῦ στήθους, καὶ κρατεῖ διὰ τῆς δεξιᾶς σκῆπτρον.

Ἐπὶ τοῦ περιζώματος δὲ τοῦ σκεύους ἡ ἑξῆς παράστασις, ἀμελέστερον γεγραμμένη. Τὸ κέντρον τῆς εἰκόνος ἀποτελεῖ ἅρμα δίτροχον συρόμενον ὑπὸ δύο ἵππων, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀνὴρ (Ἡρακλῆς;) καὶ γυνή, ἐξ οὗ δηλοῦται ὅτι ἡ εἰκὼν παριστᾷ γαμήλιον πομπήν. Ἡ γυνὴ φέρει πέπλον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καλύπτοντα τὸ σῶμα ἅπαν, ἐξαιρέσει τοῦ προσώπου, τὸ ὁποῖον εἶνε διὰ λευκοῦ χρώματος γεγραμμένον. Ὑπεράνω τοῦ ἅρματος ἵπταται λευκὸς Ἔρως καὶ ἔμπροσθεν μὲν τοῦ ἅρματος, τὰ ἡνία τῶν ἵππων κρατῶν, ἵσταται ὑπηρέτης ἐν ἀσιατικῇ στολῇ, ὄπισθεν δὲ γυνὴ κρατοῦσα ἐν ἑκατέρᾳ τῶν χειρῶν δᾷδα. Ἕπεται ταύτῃ ἔφιππος γυμνὸς νεανίας καὶ ὄπισθεν τούτου ἕτερος νεανίας, καθήμενος οὗτος, ἐπὶ ῥάβδου τὴν δεξιὰν στηρίζων, ἔχων πρὸ αὐτοῦ Ἔρωτα ἱπτάμενον κρατοῦντα ταινίας. Μετὰ τοῦτον ἔρχεται γυνὴ ἐν ταχείᾳ κινήσει κρατοῦσα καὶ αὕτη ταινίας. Ἐξακολουθεῖ δὲ ἡ εἰκὼν οὕτω περιθέουσα τὸ σκεῦος ἐν ὁμοίοις συμπλέγμασι ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ Ἐρώτων κομιζόντων δῶρα ἢ παρισταμένων ὡς ἁπλῶν θεατῶν. Ἡ γραφή, ὡς εἴπομεν, εἶνε ἀμελῶς γεγραμμένη, εἰ καὶ ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς, ὑπὸ ἔποψιν συνθέσεως ἰδίᾳ, ἀξία εἶνε πολλοῦ λόγου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2157).

18. Πυξὶς πηλίνη ὑψηλὴ μετὰ καλύμματος, ἐφ' οὗ ἑτέρα μικρὰ πυξὶς τοῦ αὐτοῦ σχήματος (ὕψ. 0,26 διαμ. 0,16). Τὸ σκεῦος τοῦτο φέρει ἐρυθρομόρφους γραφὰς περί τε τὸ διάζωμα καὶ τὸ κάλυμμα αὐτοῦ περιθεούσας τὴν κυκλοτερῆ ἐπιφάνειαν αὐτοῦ. Καὶ περὶ τὸ διάζωμα μὲν τῆς κοιλίας εἰκονίζεται ἡ ἑξῆς γραφὴ (μέγεθος μορφῆς 0,09) εἰλημμένη πάντως ἐκ προτύπου εἰκόνος μεγάλου τεχνίτου, ἀλλ' οὐχὶ καὶ δεξιῶς γεγραμμένη ἐν ταῖς λεπτομερείαις

Digitized by Google

αὐτῆς. Εἰκονίζεται ἐν τῷ κέντρῳ τῆς γραφῆς γυνὴ (Λητὼ; καθημένη ἐπὶ σκίμποδος, κεκυρτωμένη μικρὸν καὶ χαμαὶ νεύουσα, ὡσεὶ ὑπὸ πόνου καταβαλλομένη, κρατοῦσα δὲ διὰ τῆς ἀριστερᾶς τὸ στέλεχος φοίνικος φυομένου πρὸ τῶν ποδῶν αὐτῆς. Τοῦ δένδρου τό τε στέλεχος καὶ οἱ κλάδοι φέρουσιν ἔτι παχεῖαν χρύσωσιν. Ἡ γυνὴ εἶνε ἐνδεδυμένη περὶ τὴν ὀσφὺν καὶ τὰ κάτω τοῦ σώματος ἱμάτιον πρασίνου χρώματος μετὰ παρυφῶν ἰσχρίων· ἐπὶ τῆς κόμης, ἀμελῶς πως διατεταγμένης, οὐδὲν φέρει· ἦν δὲ τὸ πρόσωπον (ἐφθαρμένον ὀλίγον ἐξ ὀξυδώσεως) καὶ τὰ γυμνὰ μέλη λευκῷ χρώματι ἐπικεχρισμένα. Ὄπισθεν τῆς γυναικὸς ταύτης ἵσταται ἑτέρα γυνὴ (Εἰλείθυια;) τῇ καθημένῃ προφανῶς διὰ τῶν χειρῶν βοήθειαν παρέχουσα, ἅτε ὑποβαστάζουσα ταύτην διὰ τῶν χειρῶν, ὄπισθεν δὲ ταύτης ἑτέρα γυνὴ ἱσταμένη, μετὰ προφανοῦς καὶ αὕτη ἀνησυχίας πρὸς τὴν καθημένην προσβλέπουσα καὶ τείνουσα ἵνα προσπελάσῃ ταύτῃ· αἱ δύο αὗται γυναῖκες φέρουσι ὁμοίαν ἀμφίεσιν ἤτοι ποδήρεις χιτῶνας μετὰ διπλοϊδίων καὶ κάλυμμα περὶ τὴν κεφαλήν, ἐξέχοντα δὲ πλαστικῶς κοσμήματα περὶ τὸν λαιμὸν καὶ τὰς χεῖρας. Ὄπισθεν τούτων σύμπλεγμα δύο γυναικῶν, ὧν ἡ ἑτέρα καθημένη ἐπὶ πολυτελοῦς ἕδρας, διακρινομένης τῆς τελευταίας οὐ μόνον κατὰ τὸ πλουσιώτερον τῆς ἀμφιέσεως ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ὅτι τὸ πρόσωπον ταύτης καὶ τὰ γυμνὰ μέλη εἰσὶ λευκά.

Ἀπέναντι τῆς ἐν τῷ μέσῳ καθημένης καὶ πρὸ τοῦ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς εἰκόνος φυομένου φοίνικος εἰκονίζεται Ἀθηνᾶ ἐνδεδυμένη ποδήρη χιτῶνα, φέρουσα δὲ κράνος ἐπίχρυσον καὶ δόρυ. Ἵσταται πρὸς τὴν καθημένην τὸ πρόσωπον στρέφουσα, ἐν ἀκινησίᾳ, ἐρειδομένη τῇ δεξιᾷ ἐπὶ μεγάλης ἀσπίδος, ἥτις ἐπὶ τοῦ ἐδάφους στηριζομένη ἐξικνοῦται μέχρι τῆς ὀσφύος αὐτῆς. Ἡ ἀσπίς, λευκῷ χρώματι ἐπικεχρισμένη, φέρει ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς αὐτῆς ἐπιφανείας εἰκονισμένον ἐν καταγραφῇ πρόσωπον ἀνδρὸς πωγωνοφόρου, ἢ μᾶλλον προσωπίδα τοιαύτης μορφῆς. Ὄπισθεν τῆς Ἀθηνᾶς εἰκονίζεται γυνὴ (Ἀφροδίτη;) καθημένη ἐπὶ ἕδρας, κρατοῦσα ἐπὶ τῶν γονάτων πτερυγοφόρον Ἔρωτα (διατηρεῖται ἐπὶ τῶν πτερύγων αὐτοῦ ἐπιχρύσωσις). Ὄπισθεν τῆς καθημένης ταύτης γυναικὸς ἵσταται κόρη ἔχουσα τὴν δεξιὰν αὐτῆς οἰκείως ἐρριμμένην ἐπὶ τοῦ ὤμου τῆς καθημένης καὶ πρὸς τὸν μικρὸν Ἔρωτα ἀτενίζουσα.

Ἐπὶ τοῦ καλύμματος τοῦ σκεύους εἰκονίζεται κύκλῳ ἐν γραφῇ ἀμελεστέρᾳ τῆς προηγουμένης ἡ ἑξῆς παράστασις: γυνὴ καθημένη ἐπὶ ἕδρας καὶ ἀνέχουσα τὸ ἱμάτιον αὐτῆς πρὸ τοῦ προσώπου, πομπὴ δὲ Ἐρώτων καὶ γυναικῶν ἐναλλὰξ κομιζόντων ταύτῃ δῶρα, οἷον πυξίδας, ταινίας κτλ. Ἐπὶ τῆς μικρᾶς πυξίδος τῆς ἐπὶ τοῦ καλύμματος ὑπάρχει παρεμφερής τις εἰκών, ἀμελέστερον ἔτι γεγραμμένη. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2158).

19. Εἰδώλιον πήλινον ὕψ. 0,13 παριστῶν γραῖαν κρατοῦσαν διὰ τῶν χειρῶν ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ ἀσπαζομένην βρέφος γυμνόν. Τύπος οὐχὶ πρωτοφανής. Διατήρησις καὶ ἐργασία ἀρίστη. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορείας 2159).

20. Χαλκοῦν κάτοπτρον μετὰ καλύμματος (διαμ. 0,18) ἀσφαλιζομένου ἐπὶ τοῦ κατόπτρου δι' ἥλων σχήματος περιστερᾶς. Ἐπὶ τοῦ καλύμματος ὑπάρχει ἐπικεκολλημένος δίσκος φέρων ἀνάγλυπτον τὴν ἑξῆς παράστασιν: Γυνὴ πεπλοφόρος (Λήδα;) καθημένη ἐπὶ κύκνου ὃν σιτίζει ἐκ φιάλης κρατουμένης διὰ τῆς δεξιᾶς αὐτῆς. Τέχνη καλλίστη, διατήρησις ἀρίστη. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορείας 2160).

21. Κάλυμμα τοῦ αὐτοῦ κατόπτρου· εἰκονίζεται ἐπ' αὐτοῦ Νηρηῒς καθημένη ἐπὶ θαλασσίου ἵππου καλπάζοντος. Κάτωθεν τούτου δελφὶν πρὸς ἔνδειξιν τοῦ ὅτι ὁ ἵππος φέρεται ὑπεράνω τῶν κυμάτων. Ὁμοίας ἐργασίας καὶ διατηρήσεως τῷ ἀνωτέρω. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2161).

22. Δύο μικραὶ χεῖρες ὀστέϊνοι (ἐγκολπίου) ὧν ἡ ἑτέρα κρατεῖ εἶδος ῥιπιδίου ἢ κοχλιαρίου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2162).

23. Ὀστέϊνον κοχλιάριον καὶ ἐπίμηκες χαλκοῦν ἐργαλεῖον, εἶδος βελόνης. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2163).

24 - 29. Τὰ ἑξῆς ὑπ' ἀριθ. 24-29 ἀρχαῖα ἐκ τῶν ἐν Ἐρετρίᾳ ἀνασκαφῶν Β. Νοστράκη (ἴδε *Δελτίον* 1891, σ. 68, 6), ἤτοι:

24. Ἐρυθρόμορφος λήκυθος ὕψ. 0,37. Εἰκονίζεται κατὰ τὸ μέσον στήλη νεκρική, σχῆμα ἔχουσα περίπου ἰωνικοῦ κίονος, δεξιᾷ δὲ ταύτης ἀνὴρ πωγωνοφόρος ἱστάμενος, κατὰ κρόταφον εἰκονισμένος καὶ ἐνδεδυμένος βραχὺν (μέχρι τῶν μηρῶν ἐξικνούμενον) χιτῶνα διὰ μαιανδρικῶν κοσμημάτων πεποικιλμένον, καὶ ἔχων τὸ ἱμάτιον ἐρριμμένον ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου καὶ τῆς ὁμωνύμου χει-

Digitized by Google

ρός, ὑποβασταζούσης τοῦτο. Φέρει δὲ ὁ ἀνὴρ καὶ ζώνην περὶ τὴν ὀσφύν, ὑπεράνω τῆς ὁποίας, τὸ μέσον τοῦ στήθους καταλαμβάνων, γέγραπται στέφανος ἐκ κλάδων! Διὰ τῆς δεξιᾶς κρατεῖ δόρυ ἐστηριγμένον ἐπὶ τοῦ ὤμου. Ἀριστερὰ δὲ τῆς στήλης ἵσταται γυνή, ἐπίσης κατὰ κρόταφον εἰκονισμένη καὶ πρὸς τὴν στήλην βλέπουσα ποιοῦσα δὲ διὰ τῶν χειρῶν κίνησιν ὑποδηλοῦσαν πρόθεσιν πρὸς διακόσμησιν τῆς στήλης, διὰ ταινίας ἐξαλειφθείσης ἴσως ἢ καὶ τέλεον παραλειφθείσης ὑπὸ τοῦ γραφέως. Ἡ διατήρησις τοῦ ἀγγείου εἶνε ἀρίστη ἀλλ' ἡ ἐκτέλεσις τῆς γραφῆς μετριωτάτη. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορείας 2164).

25. Πυξὶς δίωτος μετὰ καλύμματος ἐκ τεμαχίων συγκεκολλημένη καὶ συμπεπληρωμένη, φέρουσα τὰς ἑξῆς ἐρυθρομόρφους γραφάς: Ἐπὶ τῆς κυρίας ὄψεως τοῦ ἀγγείου εἰκονίζεται ἐν τῷ μέσῳ γυνὴ κεκυρτωμένη καὶ κύπτουσα ἵνα προσδέσῃ τῷ δεξιῷ ποδὶ τὸ σανδάλιον αὐτῆς· φέρει δὲ ἁπλοῦν διαφανῆ χιτῶνα ἐζωσμένον κατὰ τὴν ὀσφύν. Προσβλέπει δὲ αὕτη εἰς μικρὸν Ἔρωτα ἱπτάμενον πρὸ αὐτῆς καὶ προσφέροντα αὐτῇ ἀλάβαστρον. Ἑκατέρωθεν ταύτης ἀνὰ μία γυνὴ φέρουσα πολυτελῆ χιτῶνα καὶ διάδημα ἐπὶ τῆς κόμης. Τούτων ἡ ὄπισθεν τῆς ἐν τῷ μέσῳ γυναικὸς κρατεῖ πυξίδα καὶ ταινίας, ἡ ἔμπροσθεν δὲ ἐκφράζει διὰ χειρονομίας ἔκπληξιν. Ἐπὶ τῆς ἑτέρας τοῦ ἀγγείου ὄψεως εἰκονίζεται γυνὴ ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἑκατέρωθεν ἀνὰ μία πτερυγοφόρος γυναικεία μορφὴ κρατοῦσα δᾷδας. Γραφὴ ἀμελής. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2165).

26. Μικρὸν ἀγγεῖον σχήματος ἀρυβάλλου μετὰ στομίου φιαλοειδοῦς, φέρον ἐρυθρομόρφους γραφὰς ὡς ἑξῆς: Εἰκονίζονται δύο ἱππεῖς ἐπὶ καλπαζόντων ἵππων κατὰ στοῖχον, ἐν τῷ μέσῳ δὲ τούτων ἀσπὶς ἐπὶ πασσάλου, κατὰ τῆς ὁποίας ἤδη ὁ πρῶτος ἱππεὺς ἔχει ῥίψει τὸ δόρυ αὐτοῦ ἀντιπαρελθών. Ὁ ὄπισθεν ἐρχόμενος, φέρων οὗτος πεποικιλμένον βραχὺν χιτῶνα ἐν εἴδει θώρακος καὶ πέτασον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἑτοιμάζεται ἵνα πράξῃ τὸ αὐτὸ ὑψῶν διὰ τῆς δεξιᾶς τὸ δόρυ. Ἡ εἰκὼν παριστᾷ γνωστὸν ἐν Ἄργει τελούμενον ἀγῶνα (ἴδε Welcker: Alte Denkm. III σ. 513, πίν. 35, 2). Γραφὴ μᾶλλον ἐπιμελής. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορείας 2166),

27. Εἰδώλιον πήλινον ὑψ. 0,17 παριστῶν κόρην πτερυγοφόρον, ἐνδεδυμένην ποδήρη χιτῶνα καὶ κρατοῦσαν διὰ τῶν χειρῶν πρὸ τῆς

ὀσφύος λοπάδα πλήρη ὀπωρῶν (;). Αἱ πτέρυγες, ἐκφυόμεναι ἀπὸ τοῦ ὤμου μέχρι τοῦ ἀγκῶνος, εἰσὶν ἀναπεπταμέναι πρὸς τὰ ἄνω, ἦσαν δὲ πιθανῶς ἐπίχρυσοι. Τύπος οὐχὶ κοινός. Ἐργασία λεπτή. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2167).

28. Εἰδώλιον πήλινον (ὕψ. 0,16) κόρης ἀνεχούσης φιλαρέσκως τὸ ἱμάτιον αὐτῆς διὰ τῆς ἀριστερᾶς μὲν κατὰ τὸν ὦμον, διὰ τῆς δεξιᾶς δὲ κατὰ τὴν ὀσφύν. Τύπος συνήθης. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2168).

29. Χαλκοῦν εὐτελὲς ἐνώτιον· δύο χαλκᾶ νομίσματα ἐφθαρμένα καὶ ψήγματά τινα ἐλάχιστα χρυσοῦ. Ἄχρηστα πάντα καὶ ἀπορριπτέα. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2169).

30. Σαρκοφάγος μαρμαρίνη τῶν καλουμένων Ἐτρουσκικῶν (μήκ. μ. 2,40 ὕψ. 2, καὶ πλ. 1,05). Ἐπὶ τοῦ καλύμματος αὐτῆς σώζεται κατὰ τὸν παρ' Ἐτρούσκοις τρόπον τὸ ἄγαλμα τοῦ ταφέντος ἐν αὐτῇ νεκροῦ. Εἰκονίζεται δὲ οὗτος ἡμικεκλιμένος κρατῶν ἐν τῇ δεξιᾷ στέφανον (;). Παραπλεύρως τοῦ ἀγάλματος ὑπάρχει εἰκονισμένος κύλινδρος χειρογράφων διὰ δέματος συνδεδεμένος, δι' οὗ καὶ ὑποδεικνύεται ὅτι ὁ ἀνήρ, οὗ τὸ ἄγαλμα ἐπὶ τῆς λάρνακος, ἦτο τῶν λογίων τις. Τέχνη μεταγενεστέρων ῥωμαϊκῶν χρόνων, κοινή. Εὑρέθη ἐν τοῖς θεμελίοις οἰκίας Γ. Μουραμπᾶ, πλησίον τοῦ Α'. νεκροταφείου Ἀθηνῶν. (Εὑρ. Γεν. Ἐφορείας 2170).

31-55. Τὰ ἑξῆς ὑπ' ἀρ. 31-55 ἀρχαῖα εὑρεθέντα ἐν ταῖς κατὰ τὸν ἔξω Κεραμεικὸν ἐν γηπέδῳ Α. Καρατζᾶ (ἴδε σ. 21, 1) ἐνεργηθείσαις ἀνασκαφαῖς, ἤτοι:

31. Δύο λευκαὶ λήκυθοι· ὕψ. 0,28 καὶ 0,25. Ἡ μείζων τούτων ἔχει παράστασιν τύμβου κεκοσμημένου ταινίαις καὶ ἑκατέρωθεν ἀνὰ μίαν μορφὴν κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξηλειμμένην. Ἡ μικροτέρα ἔχει στήλην ἐν τῷ μέσῳ νεκρικὴν κεκοσμημένην ταινίαις καὶ ἑκατέρωθεν ἀνὰ μίαν μορφὴν ἐξηλειμμένην κατὰ τὸ πλεῖστον. Ἐξ ἑνὸς τάφου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2171).

32. Δύο ἀγγεῖα, ἤτοι μικρὰ λευκὴ λήκυθος ἄνευ παραστάσεως (ἐξηλειμμένης) καὶ μικρὸν ἀγγεῖον φέρον ἁπλοῦν κόσμημα ἐπὶ τῆς κοιλίας κοινόν. Ἐξ ἑνὸς τάφου. (Εὑρετήριον Γενικῆς Ἐφορείας 2172).

33. Μικρὰ ἡμίλευκος λήκυθος. Παράστασιν ἔχει δύο Σατύρους,

ὧν ὁ μὲν πρῶτος παίζει δίαυλον, προπορευομένου κυνός, ὁ δ' ἑπόμενος κρατεῖ θύρσον καὶ στέφανον ἐκ κισσοῦ. (Εὑρετήριον Γενικῆς Ἐφορείας 2173).

34. Λ(η)κύθιον μελανόμορφον, εἰκόνα φέρον ἅρματος τεθρίππου (κοινὴν καὶ ἐφθαρμένην). (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2174).

35. Μικρὸν ἀγγεῖον σχήματος ἀρυβάλλου φέρον ἐρυθρόμορφον προτομὴν γυναικὸς φερούσης ἐπὶ τῆς κεφαλῆς στικτὸν κάλυμμα ἐν εἴδει φρυγίου πίλου καὶ κρατοῦσαν ἀντικείμενόν τι δυσδιάκριτον. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2175).

36. Ὁμοίου σχήματος ἀγγεῖον, φέρον ἐπὶ τῆς κοιλίας ἐρυθρὸν ἀνθέμιον. Κοινόν. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2176).

37. Τέσσαρα μικρὰ ἀγγεῖα, ὧν τὰ τρία σχήματος ληκύθου φέροντα μελανομόρφους συνήθεις γραφάς. Ἐξ ἑνὸς τάφου. (Εὑρ. Γεν. Ἐφορείας 2177).

38. Ἑπτὰ μικρὰ ἀγγεῖα (ληκύθια) τῶν κοινῶν ἐν οἷς ἓν ὑπόλευκον φέρον εἰκόνα τεθρίππου ἅρματος μετὰ τοῦ ἡνιόχου. Πάντα ἐξ ἑνὸς τάφου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2178).

39. Ἓξ μικρὰ ἀγγεῖα (4 ληκύθια, 1 πυξίς, 1 σκύφος) τῶν κοινῶν. Πάντα ἐξ ἑνὸς τάφου. (Εὑρετήριον Γεν. Ἐφορείας 2179).

40. Ἀγγεῖον σχήματος ἀρυβάλλου κεκαλυμμένον καθ' ἅπασαν τὴν ἐπιφάνειαν τῆς κοιλίας αὐτοῦ διὰ διαστίκτου κοσμήματος ἐκ μελαινῶν γραμμῶν ἀποτελουμένου καὶ λευκῶν στιγμάτων. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2180).

41. Ὀκτὼ ἀγγεῖα διαφόρου σχήματος, ἤτοι: ἀλάβαστρον πήλινον ἐπικεχρισμένον λευκῷ γανώματι φέρον εἰκόνας δύο ἀντιμετώπων γυναικῶν, ὧν ἡ ἑτέρα κρατεῖ διὰ τῆς προτεταμένης δεξιᾶς κλάδον μετὰ φύλλων καὶ ὀπωρῶν (ἡμιεφθαρμένη παράστασις). Μικρὰ οἰνοχόη ἔχουσα ἐρυθρόμορφον εἰκόνα μικροῦ γυμνοῦ παιδὸς κρατοῦντος δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν ἀγγεῖον ὁμοίου σχήματος τοῦ ἐφ' οὗ ἡ παράστασις (οἰνοχόης)· ὄπισθεν τοῦ παιδὸς εἰκονίζεται πολυτελὴς τρίπους ἢ τράπεζα μετὰ τριῶν ποδῶν. Ἀγγεῖον ὑέλινον μικρὸν τῶν καλουμένων φοινικικῶν Δύο πυξίδες κοιναὶ καὶ τρία ἕτερα μικρὰ ἀγγεῖα ἐπίσης κοινά. Ἅπαντα ἐκ τοῦ αὐτοῦ τάφου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2181).

42. Πυξὶς μετὰ καλύμματος τοῦ συνήθους κυκλοτεροῦς σχήματος

Digitized by Google

ἔχουσα περὶ τὴν κοιλίαν μελανομόρφους γραφὰς ὡς ἑξῆς: Εἰκονίζεται θύρα δίφυλλος, δι' ἐγχαράξεως δεδηλωμένων ἐπ' αὐτῆς ἥλων κα. ἄλλων κοσμημάτων σταυροειδῶν, κύκλῳ δέ, περιθέουσαι τὴν κοιλίαν τοῦ ἀγγείου, εἰκόνες γυναικῶν, καθημένων τινῶν ἄλλων ἱσταμένων, καὶ ἄλλων χορευουσῶν ἢ παιζουσῶν ὄργανα, οἷον δίαυλον καὶ λύραν. Ἔνιαι τούτων κρατοῦσι καὶ δῶρα οἷον πυξίδας, στεφάνους κτλ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν παριστασμένων γυναικῶν εἶναι ἑπτά. Ἐπὶ τοῦ καλύμματος εἰκονίζεται βωμὸς ἐφ' οὗ δεδηλωμένη πυρά, καὶ ἀριστερὰ μὲν τούτου, κύκλῳ, χορὸς πέντε γυναικῶν κρατουμένων ἀπὸ τῶν χειρῶν, δεξιὰ δὲ γυνὴ καθημένη ἐπὶ ἕδρας, παίζουσα δίαυλον καὶ ὄπισθεν ταύτης ἑτέρα ἱσταμένη, ἐξ οἰνοχόης χύνουσα ὑγρὸν εἰς λέβητα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κείμενον. Ὄπισθεν τῆς μορφῆς ταύτης εἰκονίζεται κίων τὴν παράστασιν τῶν χορευουσῶν γυναικῶν ἀπὸ τῆς τῶν δύο ἐν ἑτέρα ἀσχολίᾳ εἰκονιζομένων γυναικῶν ἀποχωρίζων. Αἱ γραφαὶ εἰσὶ δι' ἐγχαράξεως τῶν καθ' ἕκαστα πεποιημέναι, ὡραῖαι τὴν σύνθεσιν ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν ἐκτέλεσιν.

Κάλυμμα κατόπτρου (ἄχρηστον) εὑρεθὲν ἐν τῷ αὐτῷ τάφῳ. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας. 2182).

43. Δύο μικρὰ ἀγγεῖα, ὧν τὸ ἕτερον ἀλαβάστρινον σχήματος οἰνοχόης, τὸ δ' ἄλλο πήλινον (μέλαν) σχήματος ἀμφορέως (ἐλλιπὲς τὸ στόμιον). Ἀμφότερα κοινά. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ τάφου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2183).

44. Πήλινον εἰδώλιον μικροῦ παιδὸς ἡμικεκλιμένου (τύπου λίαν κοινοῦ) καὶ δύο μικρὰ μέλανα ἀγγεῖα (πυξὶς καὶ σκύφος) εὐτελῆ καὶ ἄχρηστα. (Εὑρετήριον Γενικῆς Ἐφορείας 2184).

45. Δώδεκα μικρὰ ἀγγεῖα διαφόρου σχήματος (ἐξ ἑνὸς πάντα τάφου), ἤτοι: Πυξὶς κυκλοτερὴς φέρουσα περὶ τὴν κοιλίαν τὰς ἑξῆς ἐρυθρομόρφους γραφάς: γυναῖκα (Ἀφροδίτην) καθημένην ἐπὶ θρόνου πολυτελοῦς, φέρουσαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διάδημα (ἀπολῆγον εἰς ἀκτινοειδὲς πρὸς τὰ ἄνω κόσμημα) καὶ κρατοῦσαν διὰ τῶν προτεταμένων χειρῶν στέφανον (ἐξηλειμμένον), ὃν προσφέρει εἰς Ἔρωτα ἱστάμενον πρὸ αὐτῆς καὶ κρατοῦντα ἐν τῇ ἀριστερᾷ μὲν φιάλην ἐν τῇ δεξιᾷ δὲ οἰνοχόην, ἕτοιμον νὰ σπείσῃ τῇ θεᾷ. Ἐπὶ τῶν γονάτων ἐπακουμβοῦν καὶ ἐξῆκον μέχρι τῆς κεφαλῆς γέγραπται σκῆπτρον ἀπολῆγον ἄνω εἰς τὸ σύνηθες τούτῳ σταυροειδὲς κό-

τμημα. Πρὸ τῶν ποδῶν τῆς θεᾶς (κάτωθεν τοῦ Ἔρωτος) εἰκονίζεται πτηνὸν (κύκνος;) πρὸς ταύτην ὁρῶν. Ὄπισθεν τοῦ Ἔρωτος εἰκονισμέναι εἰσὶ δύο γυναῖκες (Ἥρα καὶ Ἀθηνᾶ) καθήμεναι ἐπὶ κοινῶν ἑδρῶν ἀντιμέτωποι, προσφέρουσαι δ' ἑκατέρα τῇ ἑτέρᾳ φιάλην· τούτων ἡ μὲν (Ἥρα) κρατεῖ σκῆπτρον ὅμοιον τῷ τῆς Ἀφροδίτης καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρει ἁπλοῦν διάδημα, ἡ Ἀθηνᾶ δὲ κρατεῖ δόρυ καὶ ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς φέρει κράνος ἐπὶ δὲ τοῦ στήθους αἰγίδα. Ὄπισθεν ταύτης ἑτέρα μορφὴ ἀνδρικὴ (;) καθημένη ἐπὶ ὀκλαδίου θρόνου, ἔχουσα τὴν κόμην διατεταγμένην εἰς πλοκάμους ἑκατέρωθεν ἐπὶ τοῦ στήθους πίπτοντας καὶ κρατοῦσα λύραν ἣν κρούει διὰ πλήκτρου (Πάρις;). Γραφὴ κοινή. Διατήρησις καλή.

Λήκυθος ἡμίλευκος φέρουσα εἰκόνα γυναικὸς ἱσταμένης πρὸ δίφρου καὶ κρατούσης ἐπιδεικτικῶς διάδημα ἐκ κισσοῦ (;).

Ληκύθιον ἡμίλευκον ἔχον εἰκόνα Ἀθηνᾶς ἱσταμένης καὶ κρατούσης διὰ τῆς ἀριστερᾶς διπλοῦν δόρυ. Ἐπὶ τοῦ στήθους φέρει ἡ θεὰ αἰγίδα, ἔχει δὲ παρὰ τοὺς πόδας αὐτῆς ἐρριμμένα κράνος τε καὶ ἀσπίδα. Ἐφθαρμένη ἡ εἰκὼν πολλαχοῦ.

Ἐννέα ληκύθια κοινὰ ἄνευ εἰκόνων ἐξαιρέσει ἑνὸς εἰκονίζοντος ἅρμα. (Εὑρετήριον Γενικῆς Ἐφορείας 2185).

46. Ἓξ ληκύθια, ἤτοι: ἓν ἡμίλευκον εἰκονίζον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ σκίμποδος παίζουσαν δίαυλον (φέρουσαν δι' ἱμάντων ἀπὸ τῆς κεφαλῆς προσηρμοσμένον εἰς τὸ στόμα τὸ ὄργανον) καὶ ἔμπροσθεν μὲν ταύτης δύο ἄνδρας χορεύοντας(;) ὄπισθεν δὲ γυναῖκα ἐν ὀρχήσει κρατοῦσαν, ὡς καὶ αἱ ἄλλαι ἀνδρικαὶ μορφαί, ἀντικείμενα ἐν ταῖς χερσὶ δυσδιάκριτα. Γραφὴ ἀμελὴς δι' ἐγχαράξεως.

Τρία ἕτερα ληκύθια ἐρυθρόμορφον φέροντα γραφὴν γυναικός, τῆς μιᾶς τούτων πτερυγοφόρου. Δύο ἕτερα μελανόμορφα ληκύθια φέροντα τὰς συνήθεις γραφὰς τὰς εἰκονιζούσας ἅρματα. Ἓν ἀγγεῖον σχήματος ἀρυβάλλου μετὰ τῶν συνήθων κοσμημάτων. Πάντα ἐκ τοῦ αὐτοῦ τάφου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2186).

47. Δύο μέλανα ἀγγεῖα (οἰνοχόαι) ὕψ. 0,26 φέροντα ἐπὶ τῆς ἔμπροσθεν ὄψεως τῆς κοιλίας ἴχνη εἰκόνων διὰ λευκῆς καὶ κυανῆς βαφῆς· ἐπὶ τοῦ ἑτέρου τούτων διακρίνεται καλῶς γυναικεία μορφὴ

κρατοῦσα ἀντικείμενόν τι ἐν τῇ χειρί. (Εὑρετήριον Γενικῆς Ἐφορείας 2187).

48. Πέντε ληκύθια κοινὰ φέροντα τὰς συνήθεις γραφάς. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2188).

49. Τρία μικρὰ ἀγγεῖα φέροντα γραφὰς ἐρυθρομόρφους μικρῶν παίδων παιζόντων. Κοινά. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2189).

50. Τρεῖς πυξίδες κοιναὶ καὶ εἷς ἀρύβαλλος ἐφ' οὗ Νίκη ἱπταμένη. Κοινά. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2190).

51. Εἰδώλιον πήλινον γυναικὸς ἀνεχούσης τὰς χεῖρας (ἐλλιπούσης τῆς δεξιᾶς ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος) πρὸς τὴν κεφαλήν. Τύπος οὐχὶ συνήθης. Διατήρησις μετρία. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2191).

52. Εἰδώλιον πήλινον γυναικὸς καθημένης ἐπὶ θρόνου. Τύπος συνήθης ἀρχαϊκός. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2192).

53. Εἰδώλιον πήλινον ὀκλάζοντος Παπποσειληνοῦ τοῦ συνήθους τύπου. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2193).

54. Ἀγγεῖον πήλινον τριγωνικοῦ σχήματος φέρον ἐπὶ τῆς ἔμπροσθεν ὄψεως αὐτοῦ ἐν ἀναγλύφῳ εἰκόνα πτερυγοφόρου παιδὸς ἐπακουμβοῦντος ἐπὶ ἀγγείου διὰ τοῦ ἀριστεροῦ ἀγκῶνος καὶ κρατοῦντος διὰ τῆς ἀριστερᾶς μὲν μικρὸν ἀγγεῖον διὰ τῆς δεξιᾶς δὲ ἀντικείμενόν τι ὅπερ προτείνει εἰς ζῶον (αἴλουρον;) ὀρθοποδίζον ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν. Τὸ ἀγγεῖον εἶναι τεθραυσμένον τὴν λαβὴν καὶ τὰ χείλη. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2194).

55. Σωλὴν πήλινος διάτρητος ἐν τῷ μέσῳ κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν αὐτοῦ ἐπιφάνειαν (μήκ. 0,71 καὶ διαμέτρου 0,40) εἰλημμένος ἐξ ἀρχαίου ὑδραγωγείου καὶ χρησιμοποιηθεὶς εἰς ταφὴν μικροῦ παιδός· περιέχει εἴκοσι καὶ δύο μικρὰ ἀγγεῖα διαφόρου σχήματος (κοινά). Ὁ σωλὴν φέρει ἐξωτερικῶς ζώνας ἐκ χρώματος ἐρυθρομέλανος. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας 2195).

56. Χρυσοῦς δακτύλιος φέρων ἀρχαῖον λίθον ἐγγεγλυμμένον, εἰκονίζοντα προτομὴν Θησέως κρατοῦντος διὰ τῆς χειρὸς ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου ὀζῶδες ῥόπαλον. Ἡ γλυφὴ αὐτοῦ εἶνε λίαν ἔντεχνος. Μῆκος τοῦ λίθου 0,018. Ἐδωρήθη ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἀντιπροέδρου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας κ. Σπ. Φιντικλέους ἀγοράσαντος τοῦτον πρὸ ἐτῶν ἐν Πάτραις. (Εὑρετ. Γεν. Ἐφορείας, ἀρ. 2196).

Digitized by Google

Κατ' ἔκθεσιν δὲ τοῦ *Λόλλιγκ* εἰσήχθησαν εἰς τὸ Ἐπιγραφικὸν Μουσεῖον αἱ ἑξῆς ἐπιγραφαί: (Εὑρετήριον Γενικῆς Ἐφορείας 2957-2967).

Ἐκ τῶν παρὰ τὴν ὁδὸν Πειραιῶς ἐν τῷ οἰκοπέδῳ τῆς χήρας Καρατζᾶ γενομένων ἀνασκαφῶν:

1. Τεμάχιον πλακὸς ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου. Σώζεται τὸ δεξιὸν ἥμισυ τῆς πλακὸς μετὰ τοῦ δεξιοῦ ἡμίσεος τοῦ ἀετώματος. Μῆκ. 0,52, πλ. περ. 0,25μ.

- - - δημος
- - - σίου
- - - αῖος

2. Πλὰξ ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου, λήγουσα εἰς εἶδος ἀετώματος ἐν σχήματι ἡμικυκλίου μετ' ἀκρωτηρίου ἑκατέρωθεν. Ἐπὶ τῆς πλακὸς ἴχνη χρώματος ἐρυθροῦ. Οἱ δύο τελευταῖοι στίχοι τῆς ἐπιγραφῆς γράμμασι μείζοσι τῶν προηγουμένων. Μῆκος 0,70, πλάτος 0,27μ.

Ἐπαίνετος
Ἀντιφίλο
Κηφισιεὺς
Σμικύ[θ]η
Σωσιγένος

Ἐν τῇ λέξει «Σμικύθη» ἐνεχαράχθη ἐπὶ τοῦ λίθου ὂ μικρὸν ἀντὶ τοῦ θῆτα.

3. Ἄνω μέρος στήλης ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου, ληγούσης εἰς στρογγυλοειδὲς ἐπίκρανον. Ἐπὶ τῆς πλακὸς δύο ῥόδακες, ἄνωθεν τῶν ὁποίων ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφή, κάτωθεν δὲ αὐτῶν ὑπῆρχεν ἀνάγλυφον νῦν ἀποθραυσθέν. Μῆκ. 0,72, πλ. τοῦ ἐπικράνου 0,47, τοῦ λοιποῦ μέρους 0,40μ.

Εὐήνιος
Δημητρία

4. Πλὰξ ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου, ἱδρυμένη ἐν βάθρῳ ἐκ τιτανολίθου. Τὸ ἄνω μέρος τῆς πλακὸς συνηρμολογήθη ἐκ μικρῶν τεμαχίων. Ἐπ' αὐτῆς ἐζωγραφήθη δι' ἐρυθροῦ χρώματος ταινία, ἧς τινος τὰ ἄκρα κρέμανται ἐξ ἅμματός τινος. Μῆκ. τῆς πλακὸς μέχρι

Digitized by Google

τοῦ βάθρου 0,51, πλ. 0,29, τὸ βάθρόν ἔχει μῆκ. 0,42, πλ. 0,35, ὕψ. 0,20 μ. Ἄνωθεν τῆς ταινίας

Ἡδίστη.

5. Πλὰξ ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου μετ' ἀετώματος, συναρμολογηθεῖσα ἐκ δύο τεμαχίων. Μῆκ. 0,55, πλ. 0,24 μ.

Ἀγάθων
Ἐφέσιος.

6. Πλὰξ ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου, συνισταμένη ἐκ τεσσάρων τεμαχίων, μετὰ στρογγυλοειδοῦς ἐπικράνου. Μῆκ. 0,48, πλ. 0,24 μ.

Σόφων
χρηστός.

7. Πλὰξ ἁπλῆ ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου. Μῆκ. 0,32, πλ. 0,25 μ.

Δημήτριος.

Αἱ ἑξῆς ἐπιγραφαὶ εὑρέθησαν ἐν ταῖς διὰ τὴν προέκτασιν τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν - Πειραιῶς γενομέναις σκαφικαῖς ἐργασίαις καὶ μετηνέχθησαν ἐκ τοῦ παρὰ τὴν Πλατεῖαν τῆς Ὁμονοίας σταθμοῦ εἰς τὸ Ἐπιγραφικὸν Μουσεῖον :

8. Πλὰξ ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου, λήγουσα εἰς ὀξὺ ἀέτωμα, κολοβὴ τὸ κάτω μέρος. Ἐπὶ τοῦ ἀετώματος ἴχνη γραπτοῦ ἀνθεμίου. Μῆκ. 0,53, πλ. 0,19, πάχ. 0,06 μ.

Κάλλιστος.

9. Ὁμοία πλὰξ ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου, ἧς τὸ κάτω μέρος ἀκατέργαστον. Μῆκ. 0,49, πλ. ἄνω 0,21, κάτω 0,26, πάχ. 0,07 μ.

Στέφανος.

10. Κιονίσκος ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου :

Εὔηνος
Ἀτραπάτου
Ἀντιοχεύς.

11. Ὅμοιος :

Τιμοκλῆς.

12. Ὅμοιος :

Παρμένων
⟨ν⟩ Ἑρμίου.

13. Ὅμοιος :

Θ: Ἰώπιον.

Ἐκ δὲ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου, ἐφ' οὗ κεῖται ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος (πέραν τοῦ Σταδίου) προέρχονται αἱ ἑξῆς:

14. Κιονίσκος ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου.

Quintio Krassi
Frugi sumptuarius
Κοιντίων Κράσσου
Φρoῦγι σουμπτου-
άριος.

Πρβ. Wilmanns Exempla inscr. lat. ἀρ. 314, 359, 386.

15. Ὅμοιος.

Ἐπιτυχία
Κοΐντου
θυγάτηρ
Δημητρίου
Αἰξωνέως
γυνή.

Ἐκ δὲ τῆς θέσεως «Ῥούφ», ἐν ᾗ κεῖνται τὰ στρατιωτικὰ παραπήγματα, δεξιὰ τῆς εἰς τὸν Πειραιᾶ ἀγούσης ὁδοῦ, αἱ ἑξῆς:

16. Ἐπιτύμβιον ἐπίθεμα ἐν σχήματι «τραπέζης» ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου. Μῆκ. 0,75, πλ. 0,40, ὕψ. 0,44μ. Ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας τετράγωνον κοίλωμα, οὗ μῆκ. 0,38, πλ. 0,21, βάθ. 0,05μ.

Περιστερὰ Ἄνδρων[ος
Ἀλικαρνασσέως θυγάτη[ρ
Ἀρίστωνος Δεκιανοῦ γυνή.

17. Κιονίσκος ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου.

Ἄνδρων
Πυρρίου
Φαληρεύς.

2. Μουσεῖον Πειραιῶς.

Ἐν τῷ Μουσείῳ Πειραιῶς εἰσήχθησαν, κατ' ἀναφορὰν τοῦ Ἰακ. Δραγάτση, τὰ ἑξῆς ἀρχαῖα:

1. Κιονίσκος μαρμάρινος κυλινδρικὸς φέρων ἐπιγραφήν:

Κτήσων.

2. Ὅμοιος μετ' ἐπιγραφῆς:

Μηνοδότη χρηστή.

3. Στήλη ἐπιτυμβία μετ' ἐπιγραφῆς:

Διότιμος
Φιλοκύδους
Χολλείδης.

Digitized by Google

4. Τέσσαρες λαβαὶ ἀμφορέων μετὰ σφραγίδων ἐνεπιγράφων.

5. Πήλινος λύχνος μετ' ἐπιγραφῆς :

Ἀριστίωνος.

6. Ὀρθοκέραμος ἐκ πηλοῦ φέρουσα ἐπιγραφήν :

Ἀθηναίου.

7. Μαρμάρινον ἀγαλμάτιον (ὕψ. 0,16) εἰκονίζον γυναῖκα ὀρθίαν φέρουσαν χιτῶνα ἐζωσμένον περὶ τὴν ὀσφύν· αἱ χεῖρες ἀμφότεραι κατέρχονται παρὰ τοὺς μηρούς· τῇ δεξιᾷ τούτων κρατεῖ τι δυσδιάκριτον, ἴσως φιάλην. Τὸ ὅλον ἀποτετριμμένον.

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἐρρῖκος Brunn. Τοῦ Ἑρρίκου Βρούνν ἑορτάζοντος τῇ 8|20 Μαρτίου 1893 τὴν πεντηκονταετηρίδα τοῦ διδακτορικοῦ αὐτοῦ διπλώματος, οἱ μαθηταὶ καὶ φίλοι αὐτοῦ συνεκρότησαν ἐπιτροπὴν πρὸς συλλογὴν ἐράνων ἵνα κατασκευάσωσι τὴν προτομὴν αὐτοῦ καὶ ἱδρύσωσιν αὐτὴν ἐν τῷ ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου ἀρχαιολογικῷ Ἰνστιτούτῳ. Ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις τιμῶσα τὸν ἄνδρα ἐπαξίως τῶν ἐξόχων αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης ἐργασιῶν ἀπεφάσισε, κατὰ πρότασιν τοῦ Γενικοῦ Ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων, νὰ χορηγήσῃ ἀρχαῖον μάρμαρον, τῶν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως πρὸς κατασκευὴν τῆς προτομῆς ταύτης. Τὸ μάρμαρον ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν εἰς τὸν προϊστάμενον τῆς ἐπιτροπῆς καθηγητὴν ἐν Μονάχῳ κ. R. Schöll.

— Δήλωσις ἀρχαίων. Ὁ ἐκ τοῦ δήμου Θορικίων (Ἀττικῆς) Ν. Ρουμελιώτης ἐδήλωσεν ὅτι εὗρεν ἐν τῇ θέσει «Ντάρδιζα» τῆς περιφερείας τοῦ χωρίου Κερατέας ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον εἰκονίζον καθημένην γυναῖκα δεξιουμένην ἱστάμενον ἄνδρα καὶ ἐν τῷ μέσῳ τούτων παῖδα ἱστάμενον ὄρθιον. Ὁ δὲ Ἀντώνιος Σ. Ἀντωνίου ἐδήλωσεν ὅτι κατὰ τὴν θέσιν «Καριμπάρδι» τῆς περιφερείας Κουβαρᾶ (Ἀττικῆς) εὗρε δύο μαρμαρίνους κεφαλὰς ἀγαλμάτων καὶ δύο κορμούς.

— Αἰγυπτιακὴ Συλλογὴ Ἰω. Δημητρίου τοῦ ἐκ Λήμνου. Αἱ παρὰ τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἑταιρίᾳ (ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ) κείμεναι προσωρινῶς αἰγυπτιακαὶ ἀρχαιότητες μετηνέχθησαν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον καὶ ἐτοποθετήθησαν ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Ἐφόρου ἐν τῇ μιᾷ τῶν δύο αἰθουσῶν τῆς κεντρικῆς αὐτοῦ πλευρᾶς. Τὰ νομίσματα δὲ τῆς αὐτῆς Συλλογῆς παρεδόθησαν τῷ νομισματογνώμονι τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου καὶ κατετέθησαν ἐν τῇ Σιναίᾳ Ἀκαδημίᾳ.

— Νομισματικὸν Μουσεῖον. Πλὴν τῶν ἐκ τῆς Συλλογῆς τοῦ Ἰωάννου Δημητρίου νομισμάτων, παρεδόθησαν τῷ νομισματογνώμονι τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου καὶ τὰ ἐν τῇ Γενικῇ Ἐφορείᾳ κείμενα νομίσματα, τὰ ἐκ δωρεῶν, μετὰ τὴν ἐν τῷ Νομισματικῷ Μουσείῳ κλοπήν, προερχόμενα.

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ

ΔΙΑΤΡΙΒΑΙ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Ἀθηναϊκὸν θιασωτικὸν ψήφισμα καὶ ἱερόν.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐν τοῖς ἑπομένοις ψήφισμα κατεσχέθη ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ παντοπώλου Β. Κυριακοῦ κειμένῃ ἐν τῇ συνοικίᾳ Μεταξουργείου, εὑρέθη δὲ καθ' ἃς ἐλάβομεν πληροφορίας ἐν τῷ κατὰ τὴν δυτικο-μεσημβρινὴν κλιτὺν τῆς Πνυκὸς λατομείῳ τοῦ κ. Ἀλκ. Καμπᾶ.

Ἡ τὸ ψήφισμα φέρουσα ἐξ Ὑμηττίου μαρμάρου πλὰξ λήγει ἄνω εἰς ἀέτωμα μετ' ἀκρωτηρίων, πλ. ἔχον 0,48, πάχος δὲ 0,14, τὸ δὲ κάτω μέρος τοῦ λίθου ἔχει πλ. ἄνω μὲν 0,44, κάτω δὲ 0,48, καὶ πάχ. 0,11, τὸ δὲ σύνολον ἔχει ὕψ. 1,18 μ. Ἡ ὀπίσθιος πλευρὰ ἐλειάνθη λίαν ἐπιπολαίως, τὸ κάτω ἄκρον περιεκόπη ἐπίσης ἀτημελῶς· ἐκ τῶν τεκμηρίων τούτων δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ὁ λίθος ἐτέθη ἐν βάθρῳ τινὶ ἢ ἐν κοιλώματι φυσικοῦ βράχου, ἠρείδετο δὲ πρός τοῖχόν τινα.

Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς καὶ ἐν τοῖς στ. 4 καὶ 34/35 τοῦ ψηφίσματος ἀναφερόμενος ἄρχων Δημοκλῆς ἦρχε κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Παυσανίου (Χ 23, 14) τὸ τρίτον ἔτος τῆς 125 Ὀλυμπιάδος, τουτέστι τὸ ἔτος 278/7 πρ. Χρ. Ἡ γραφὴ εἶνε ἡ στοιχηδὸν καλουμένη καὶ μόνον ἐν τῷ δ' στίχῳ φαίνεται ὅτι τὸ ἰῶτα τῆς λέξεως «οἱ» ἐτέθη κατ' ἐξαίρεσιν παρὰ τὸν στοῖχον. Τὰ δύο ἀριστερὰ τρίτα τῶν δέκα πρώτων στίχων εἶνε δυσανάγνωστα καὶ πολλὰ τῶν ἐν τῷ κειμένῳ ἀναφερομένων γραμμάτων τοῦ μέρους τούτου τῆς ἐπιγραφῆς διακρίνονται ἀσφαλῶς οὐχὶ ἄνευ πολλοῦ κόπου[1]).

1) Τὸ εἰκοστὸν τρίτον γράμμα τοῦ ἑβδόμου στίχου φαίνεται μᾶλλον ν ἢ σ, ὅπερ ἔγραψα ἐξ εἰκασίας συμφώνως πρὸς τὴν συνήθη φρασεολογίαν καὶ «τὰ νόμιμα» τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος συλλόγων.

Ἡ κατάστασις αὕτη τῆς ἐπιφανείας τοῦ λίθου ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ λίθος ἔκειτο ἐπὶ μακρὸν χρόνον πρανὴς ἐπὶ τῆς πλευρᾶς ταύτης, τὸ δὲ ἄνω μέρος αὐτοῦ ἐπὶ ὑγροῦ ἐδάφους. Εὐτυχῶς δὲν κατεστράφη οὐδὲν τῶν κυριωτέρων μερῶν τῆς ἐπιγραφῆς καὶ τὰ ἤδη ἀπολεσθέντα συμπληροῦνται ἀσφαλῶς ὡς δεικνύει ἡ ἐν τοῖς ἑξῆς μεταγραφὴ καὶ συμπλήρωσις τοῦ ψηφίσματος :

Ἐπὶ Δημοκλέους ἄρχοντος Μουνιχιῶ-
νος [ἑ]β[δ]όμ[η]ι ἐ[π]ὶ δ[έ]κ[α]· ἀγορᾷ κυρίᾳ· Νο-
υμη[ν]ία[ς εἶ]π[ε]ν· ἐπ[ειδὴ] οἱ ἐπιμεληταὶ
καὶ ὁ γραμματεὺς ο[ἱ] ἐπὶ Δημοκλέους ἄρ-
χ[ο]ν[το]ς κατασταθέντες ὑπὸ τοῦ κοινο-
ῦ τοῦ τε ἱεροῦ ἐπιμ[εμέ]λη[ντ]αι καλῶς κ-
αὶ φιλοτίμως καὶ τ[ὰς] θυσ[ίας] ἔθυσαν π-
άσα[ς κ]ατὰ τὰ πάτρια καὶ τὰ νόμιμα, ἐπε-
κόσμησαν δὲ κα[ὶ] τ[ὴ]ν θεόν, καὶ τὸν βωμό-
ν ἐξ ἀρχῆς ᾠκοδόμησαν καὶ εἰς ταῦτα
ἐπιδεδώκασιν παρ' ἑαυτῶν 𐅄ΔΓ δραχμά-
ς, καὶ ποτήρ[ιο]ν ἀργυροῦν ποιησάμενοι
παρ' ἑαυτῶν ἀνέθηκαν τῇ θεῷ ὁλκὴν 𐅄
Δ ⊢ ⊢ ΙΙΙ δραχμάς, ἐπιμεμέληνται δὲ καὶ τ-
ῶν ἀπογενομένων καλῶς καὶ φιλοτίμω-
ς, δεδώκασιν δὲ λόγον καὶ εὐθύνας πάν-
των ὧν διῳκήκασιν· ἀγαθῇ τύχῃ· δεδ-
όχθαι τοῖς θιασώταις ἐπαινέσαι τού-
ς τε ἐπιμελητὰς Εὐκλῆν, Θάλλον, Ζήνων-
α καὶ τὸν γραμματέα Κτησίαν καὶ στεφ-
ανῶσαι ἕκαστον αὐτῶν θαλλοῦ στεφάν-
ῳ ἀρετῆς ἕνεκα καὶ φιλοτιμίας τῆς π-
ρὸς τὸ κοινὸν καὶ εὐσεβείας τῆς πρὸς
τὴν θεόν· ἀναγορεύεσθαι δὲ καὶ τοὺς σ-
τεφάνους αὐτοῖς καὶ τὸν ἔπαινον καθ'
ἑκάστην ⟨τὴν⟩ θυσίαν μετὰ τῶν ἄλλων εὐ-
εργετῶν· εἶναι δὲ αὐτοῖς καὶ ἄλλο ἀγα-
θὸν εὑρέσθαι παρὰ τοῦ κοινοῦ οὗ ἂν δο-
κῶσιν ἄξιοι εἶναι, ὅπως ἂν πάντες οἱ ἀ-
εὶ καθιστάμενοι εἰς τὰς ἐπιμελεία-
ς φιλοτιμῶνται πρός τε τὴν θεὸν καὶ τ-
ὸ κοινὸν εἰδότες ὅτι χάριτας ἀξίας κ-
ομιοῦντ[α]ι· ἀναγράψαι δὲ τόδε τὸ ψήφι-

σμα τοὺς ἐπιμελητὰς τοὺς μετὰ Δημοκλέα ἐν στήλῃ λιθίνῃ καὶ στῆσαι ἐν τῷ ἱερῷ.

Εὐκλῆν	Θάλλον
Ζήνωνα	Κτησίαν

Διὰ τοῦ ψηφίσματος τούτου τιμῶνται αἱ ἀρχαὶ τοῦ θιάσου ἀποτελούμεναι ἐκ τριῶν ἐπιμελητῶν καὶ τοῦ γραμματέως. Αἱ ἀρχαὶ αὗται δὲν ἐπεμελοῦντο μόνον τῆς διακοσμήσεως τῶν τοῦ ἱεροῦ, ἀλλ' ἔθυσαν καὶ τὴν ἐν ὡρισμένῳ χρόνῳ γενομένην θυσίαν, ἐπετέλουν δηλαδὴ τὰ ἰδίως εἰς τοὺς ἱερεῖς ἢ τὰς ἱερείας προσήκοντα χρέη. Ὁμοίως δὲν γίνεται καθόλου λόγος περὶ ταμίου τινὸς καὶ δὲν εἶνε ἀπίθανον ὅτι αἱ ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἀναγραφόμεναι ἀρχαὶ διῴκουν καὶ τὰ οἰκονομικὰ τοῦ θιάσου[1]). Περιωρίζετο λοιπὸν ὁ θίασος εἰς τὰς πάντως ἀπαραιτήτους διοικητικὰς ἀρχάς. Φρονοῦμεν δὲ ὅτι πρόκειται περὶ θιάσου τινός, οὗτινος τὰ εἰσοδήματα ἀπετελοῦντο ἐκ τῶν γλισχρῶν συνδρομῶν, τῶν καλουμένων «φορῶν»[2]), τῶν μελῶν αὐτοῦ, δι' ὧν ἐπληρόνοντο τὰ διὰ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν τοῦ ἱεροῦ καὶ τὴν ταφὴν τῶν ἀπόρων μελῶν ἀπαιτούμενα ἔξοδα. Πρὸς τὴν κατάστασιν ταύτην τοῦ θιάσου συμφωνεῖ ὅτι οἱ διὰ τοῦ ψηφίσματος τιμώμενοι ἀνήγειραν κτιστὸν βωμὸν καὶ προσήνεγκον ποσόν τι διὰ τὴν κατασκευὴν ἀργυροῦ ποτηρίου, προωρισμένου προφανῶς διὰ τὰς θυσίας· δὲν εἶνε δὲ πιθανὸν ὅτι ὑπῆρχεν ἐν τῷ ἱερῷ ναός τις ἢ ναΐσκος καὶ ἀμφίβολον ἂν ὑφίστατο καὶ ὁ συνήθως παρὰ τὰ ἱερὰ τῶν θιάσων, ὀργεώνων καὶ ἐράνων ὑπάρχων ἱερὸς οἶκος, ὁ καὶ φωλητήριον καλούμενος, ἐν ᾧ διεφυλάσσοντο τὰ τιμαλφέστερα ἀντικείμενα καὶ κατῴκουν οἱ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ ἱεροῦ ἐπιτετραμμένοι.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ψήφισμα τοῦ θιάσου ἀπομιμεῖται πιστῶς τὴν φρασεολογίαν τῶν δημοσίων ψηφισμάτων, διαφέρει ὅμως τῶν πλείστων ψηφισμάτων τοιούτων συνόδων κατὰ τοῦτο, ὅτι ἀναφέ-

1) Πρβ. τὴν ἐν τῷ Ἀθην. VIII σ. 294 κ. ἑ. δημοσιευμένην ἐπιγραφήν, καθ' ἣν ἀνεπλήρωσεν ὁ ἐπαινούμενος γραμματεὺς τὸν ἀποδημήσαντα ταμίαν.

2) Αἱ συνδρομαὶ ἐκαλοῦντο καὶ «σύνοδος», πρβ. Mitth. IX σ. 292 σημ. 3.

ρεται ῥητῶς ἡ ἡμέρα τοῦ Μουνιχιῶνος, καθ' ἣν ἐγένετο ἡ ὡς ἐκ περισσοῦ ὡς κυρία διακρινομένη ἀγορά, τουτέστι ἡ ἐκκλησία τῶν θιασωτῶν. Μνημονεύεται δὲ ἡ ἡμέρα τῆς ἀγορᾶς ῥητῶς ἢ κατ' ἀκριβολογίαν ἢ διότι ἐγένετο ἡ ἀγορὰ δι' ἀγνώστους λόγους οὐχὶ κατὰ τὴν συνήθη ἡμέραν.

Δὲν εἶνε ἁπλῶς σύμπτωσις, ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν ψηφισμάτων τῶν συλλόγων τούτων, ἅτινα πραγματεύονται περὶ τῶν εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτῶν ἀπονεμομένων τιμῶν τῆς στεφανώσεως, τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ ἐπαίνου ἐν ταῖς θυσίαις, τῆς ἐν τῷ ἱερῷ ἀναρτήσεως εἰκόνων καὶ ἄλλων τοιούτων τιμῶν, ἐπεψηφίσθησαν κατὰ τὴν ἐν τῷ Μουνιχιῶνι ἀγοράν[1]*), ὀλίγα τινὰ δὲ κατὰ τὸν Σκιροφοριῶνα*[2]*) καὶ Ἑκατομβαιῶνα*[3]*), διότι οἱ χρόνοι οὗτοι ἀνταποκρίνονται ἀκριβῶς πρὸς τοὺς χρόνους, ἐν οἷς ἐγίνετο ὅπως ἐν αὐτῷ τῷ δήμῳ οὕτως καὶ ἐν ταῖς τὴν διοίκησιν καὶ τὰ ἔθιμα ἐκείνου ἀπομιμουμέναις συνόδοις ἰδιωτῶν τὸ μὲν ἡ ἀρχαιρεσία τὸ δὲ ἡ διαδοχὴ τῶν ἀρχῶν. Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην (Ἀθην. πολ. κ. 44) ἐγένοντο αἱ ἀρχαιρεσίαι τῶν πρὸς τὸν πόλεμον ἀρχῶν ὑπὸ τῶν μετὰ τὴν ἕκτην πρυτανείαν πρυτανευόντων, «ἐφ' ὧν ἂν εὐσημία γένηται», συνήθως λοιπὸν πιθανῶς κατὰ τὸν Ἀνθεστηριῶνα ἢ τὸν Ἐλαφηβολιῶνα*[4]*), τουτέστι κατὰ τοὺς μῆνας, οἵτινες προηγοῦνται τοῦ Μουνιχιῶνος. Δὲν ἀναφέρεται ῥητῶς ὁ χρόνος, καθ' ὃν*

---

1) Πρβ. τὰ ψηφίσματα ὀργεώνων: C. I. A. II ἀρ. 619, 621, 622, 623, 624, 1. καὶ 2., Ἀθήν. VIII σ. 294 κ. ἑ., ἐρανιστῶν: C. I. A. III ἀρ. 19, 23.

2) Πρβ. τὰ ψηφίσματα θιασωτῶν: C. I. A. II 620, Ἀθήν. VIII σ. 235 ἀρ. 5 (= Ditt. Syll. 426), ὀργεώνων: C. I. A. II 627.

3) Πρβ. τὸ ἐν τῷ Bull. de corr. h. VII σ. 69 κ. ἑ. ψήφισμα ὀργεώνων.

4) Πρβ. Busolt Gr. Staats-u. Rechtsalt.[2] § 178 κ. ἑ.

Ἐν τῷ ἔτει, καθ' ὃ ἐψηφίσθη τὸ ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 416 ψήφισμα, φαίνεται ὅτι ἐγένοντο αἱ ἀρχαιρεσίαι κατὰ τὸν Μουνιχιῶνα. Τὸ χωρίον τοῦ Ἀριστοτέλους ἐπιτρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἠδύναντο νὰ γείνωσιν εἰσέτι καὶ ὕστερον. Δὲν ἀποκλείεται ὅμως καὶ ἡ ὑπόθεσις ὅτι αἱ διὰ τὰς σπουδαιοτέρας ἀρχαιρεσίας ὡρισμέναι ἡμέραι τῶν χρόνων τῶν δέκα φυλῶν, εἰς ἃς ἀφορᾷ τὸ χωρίον τοῦ Ἀριστοτέλους, διέφερον τῶν ἐπὶ τῶν χρόνων τῶν δώδεκα καὶ δεκατριῶν φυλῶν· τοὐλάχιστον ἦτον ἀνάγκη νὰ ὁρισθῇ ἡ πρυτανεία, καθ' ἣν ἔπρεπε νὰ γείνωσιν αἱ ἀρχαιρεσίαι.

ἐγίνοντο αἱ ἀρχαιρεσίαι τῶν λοιπῶν ἀρχῶν[1]*), ἐγίνοντο ὅμως βεβαίως καὶ αὗται οὐχὶ ἄνευ τῆς διὰ τῶν ἱερῶν ἢ ἄλλου τινὸς σημείου ἐκδηλουμένης ἐπιδοκιμασίας τῶν θεῶν. Πιθανῶς δὲ ἦσαν καὶ ἐν τοῖς ἰδιωτικοῖς συλλόγοις ὡρισμένοι ἐκ τῶν προτέρων οἱ χρόνοι, μεθ' οὓς ἐγίνοντο ἔν τινι τῶν κυρίων ἀγορῶν αὐτῶν αἱ διὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος ἀρχαιρεσίαι.*

Ὑπολείπεται λοιπὸν νὰ ἐξετάσωμεν ἂν δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμέν τι ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο ἐκ τῶν ἐξ ὧν ὡρμήθημεν ψηφισμάτων τῶν ἰδιωτικῶν συλλόγων. Προτάσσω δὲ τὰ λοιπὰ κατὰ τὴν ἐν τῷ Μουνιχιῶνι κυρίαν ἀγορὰν γενόμενα ψηφίσματα.

Ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 619 ἐπιγραφῇ τοῦ C. I. A. II, ἐπιψηφίζεται ἐν τῇ κυρίᾳ ἀγορᾷ τοῦ Μουνιχιῶνος καὶ ἐπὶ ἄρχοντος Ἡρακλείτου ἡ στεφάνωσις καὶ ποίησις εἰκόνος τῆς ἱερείας Γλαύκου διὰ τὸν λόγον, ὅτι τὸν παρελθόντα ἐνιαυτὸν τὸν ἐπὶ Εὐφιλήτου ἄρχοντος «ἐξήγαγεν εὐσεβῶς τὴν ἱερωσύνην» κτλ.

Ἐν τῇ αὐτόθι ὑπ' ἀρ. 621 ἐπιγραφῇ δίδονται ἐπὶ Φίλωνος ἄρχοντος ἐν τῇ αὐτῇ ἀγορᾷ αἱ αὐταὶ τιμαὶ τῷ ταμίᾳ Ἑρμαίῳ.

Ἐν τῇ αὐτόθι ὑπ' ἀρ. 622 ἐπιγραφῇ ἐπιψηφίζεται ἐπὶ Αἴσχρωνος ἄρχοντος ἐν τῇ αὐτῇ ἀγορᾷ ἡ στεφάνωσις τῆς Κρατείας, ἥτις ἱέρεια λαχοῦσα εἰς τὸν ἐνιαυτὸν τὸν ἐπὶ Αἴσχρωνος, «διετέλεσεν τὸν ἐνιαυτὸν καλῶς καὶ εὐσεβῶς» ἐπιμελουμένη τῶν καθηκόντων αὐτῆς, αὐτὴ δὲ ἡ ἱέρεια ἀνέγραψεν αὐτοδίκως ὡς φαίνεται ὑπὸ τὸ

---

1) Δὲν ἐξάγεται ἐκ τοῦ «περὶ τῆς Εὐάνδρου δοκιμασίας» λόγου τοῦ Λυσίου, ὅτι αἱ διὰ τὰς ἀρχαιρεσίας τῶν ἀρχόντων ἡμέραι ἦσαν αἱ τελευταῖαι τοῦ ἔτους. Ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ πρόκειται περὶ τῆς κατ' ἐξαίρεσιν ἐκτάκτου ἀναβολῆς τῆς δοκιμασίας τοῦ Εὐάνδρου ἧς προηγοῦντο καὶ ἡ ἐκλογὴ καὶ ἡ ἐνεργοῦντος τοῦ Θρασυβούλου γενομένη ἀποδοκιμασία τοῦ πρότερον ἐκλεχθέντος Λεωδάμαντος.

Τὸ δὲ χωρίον τῆς δευτέρας διὰ τὸν XXII λόγον τοῦ Δημοσθένους ὑποθέσεως, καθ' ὃ «τὰς δ' ἡμέρας (τοῦ ἐνιαυτοῦ τοῦ κατα τὸν σεληνιακὸν δρόμον συνισταμένου κατὰ τὸν συγγραφέα ἐκ τῶν τριακοσίων πεντήκοντα ἡμερῶν τῶν ἀνὰ τριάκοντα πέντε διαιρουμένων κατὰ τὰς φυλὰς καὶ τὰς πρυτανείας, καὶ τεσσάρων πλεοναζουσῶν ἡμερῶν) ἐτέλουν οἱ Ἀθηναῖοι ἀρχαιρεσίας, ἐν αἷς ἄναρχος ἡ Ἀττικὴ ἦν» ἐλέγχεται καὶ καθόλου καὶ μάλιστα διὰ τοῦ τέλους αὐτοῦ ὡς ἀνακριβὲς αὐτοσχεδίασμα, καίτοι δὲν λέγει ἐναργῶς ὅτι αἱ ἀρχαιρεσίαι ἐγένοντο τὰς τέσσαρας τελευταίας ἡμέρας τοῦ ἔτους.

Digitized by Google

ψήφισμα καὶ τὸ ὄνομα τοῦ οἰκείου (τοῦ κυρίου ἴσως τοῦ συζύγου) αὐτῆς Ἱερωνύμου[1].

Ἐν τῇ αὐτόθι ὑπ' ἀρ. 623 ἐπιγραφῇ ἐπιψηφίζεται ἐν τῇ αὐτῇ ἀγορᾷ ἡ στεφάνωσις καὶ ποίησις εἰκόνος τῆς ἱερείας Ὀνασοῦς, ἥτις ἐπὶ δύο ἔτη διετέλεσεν ἱέρεια τῶν ὀργεώνων.

Ἡ αὐτόθι ὑπ' ἀρ. 624 ἐπιγραφὴ συνίσταται ἐκ δύο ψηφισμάτων, ῥηθέντων ἐν τῇ αὐτῇ κυρίᾳ ἀγορᾷ, ὧν τὸ μὲν πρότερον γενόμενον ἐπὶ Ἑρμογένους ἄρχοντος ἀναγράφει διατάξεις τινὰς ἀφορώσας τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ἱερωσύνης διὰ τοὺς μετὰ τὸν τρέχοντα ἐνιαυτὸν χρόνους, τὸ δὲ δεύτερον ἀναφέρει, ὅτι ἡ Μητροδώρα ἐκλεχθεῖσα ζάκορος ἐπὶ Ἱππάκου ἄρχοντος τόσον ηὐδοκίμησεν ὥστε νὰ προσληφθῇ διὰ τὴν αὐτὴν ὑπηρεσίαν (ἐπιμέλειαν) καὶ ἐπὶ Σωνίκου ἄρχοντος, οὗτινος τὸ ὄνομα ἐπιγράφεται ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ψηφίσματος, καὶ ὅτι ἐπειδὴ καὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τούτῳ ἔδειξεν ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν καθηκόντων αὐτῆς τὸν αὐτὸν ζῆλον συνήνεσαν αἱ πρότερον γενόμεναι ἱέρειαι καὶ ἀπεδέχθησαν οἱ ὀργεῶνες νὰ κατασταθῇ ἡ Μητροδώρα «διὰ βίου ζάκορος τῇ θεῷ».

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἐψηφίσθη τὸ δεύτερον τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἐν τοῖς ἀμέσως προηγουμένοις ψηφισμάτων, ἐπεψηφίσθη ὑπὸ τῶν αὐτῶν ὀργεώνων καὶ τὸ ἐν τῷ Ἀθην. VIII σ. 294 κ. ἑ. δημοσιευμένον, δι' οὗ ἐτιμήθη διὰ στεφάνου καὶ εἰκόνος ὁ ἀπὸ Θεοξένου ἄρχοντος ὡς γραμματεὺς καὶ ἀναπληρωτὴς τοῦ ἀποδημήσαντος ταμίου διατελέσας Χαιρέας Διονυσίου Ἀθμονεύς.

Διὰ τοῦ ἐν τῷ C. I. A. III ὑπ' ἀρ. 19 δημοσιευμένου ψηφίσματος προτείνονται ἐπὶ ἄρχοντος Διονυσιοδώρου ἐν τῇ αὐτῇ ἀγορᾷ τιμαί τινες ὑπὲρ τοῦ ἀρχιερανιστοῦ Νικίου Ν. Πρασιέως, ὅστις ἀνέθηκεν ἀνάθημά τι, ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ ὁποίου ἀνεγράφη τὸ εἰρημένον ψήφισμα.

Τελευταίως ἀναφέρομεν τὴν ἐν τῷ C. I. A. III ὑπ' ἀρ. 23 ἐπιγραφήν, ἧς τὸ περιεχόμενον συνοψίζεται ἐν τοῖς ἑξῆς στίχοις (24-29):

---

1) Ἴδε Δελτ. 1888 σ. 188 ἀρ. 3 στ. 17. Ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ ἀναφέρεται ὁ οἰκεῖος τῆς ἱερείας ὡς κύριος αὐτῆς. Πρβ. Foucart Bull. de corr. h. VII σ. 69 κ. ἑ.

ἄρχων μὲν Ταυρίσκος, ἀτὰρ μὴν Μουνιχιὼν ἦν,
ὀκτωκαιδεκάτῃ δ' ἔρανον σύναγον φίλοι ἄνδρες
καὶ κοινῇ βουλῇ θεσμὸν φιλίης ὑπέγραψαν.

Παραβάλλοντες τὰ ψηφίσματα ταῦτα [1]) συμπεραίνομεν ὅτι ἐν πάσαις ταῖς εἰς ἃς ἀναφέρονται περιπτώσεσιν ἦτον ἡ ἐν τῷ Μουνιχιῶνι ἀγορὰ κυρίως ἐκείνη, ἐν ᾗ συνῆλθον τὰ μέλη τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος συνόδων, διὰ νὰ συσκεφθῶσι περὶ τῶν εἰς τὸ κοινὸν ἀφορώντων πραγμάτων, μάλιστα δὲ περὶ τῶν τιμῶν ὧν ἄξιαι ἐφαίνοντο αἱ ἀρχαὶ τοῦ παρελθόντος ἔτους. Δὲν ἦτον ὅμως καὶ ἡ πρώτη ὡς ἀποδεικνύει ἐναργῶς ἡ ἐν τοῖς ἄνω ἀναφερομένη ὑπ' ἀρ. 622 ἐπιγραφὴ τοῦ C. I. A. II, καθ' ἣν ἡ Κράτεια δὲν ἔθυσε μόνον τὰ εἰσιτητήρια ἀλλὰ ἐν γένει «διετέλεσε τὸν ἐνιαυτὸν καλῶς καὶ εὐσεβῶς θεραπεύουσα τὰς θεάς». Ἀπ' ἐναντίας ἦτον ἡ κυριωτέρα ἐκ τῶν τελευταίων [2]), διότι δὲν ἐφαίνετο ἀναγκαῖον τοῖς ὀργεῶσι ν' ἀναβληθῇ ἡ ἐπιψήφισις τῶν ἀπονεμομένων τιμῶν εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους. Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ ὡς πρὸς τὴν ὑπ' ἀρ. 621 ἐπιγραφήν, τὸ περὶ τῶν τιμῶν τοῦ ταμίου Ἑρμαίου ψήφισμα, διότι ἐν τοῖς πλείοσιν ἔτεσιν, ἃ διετέλει κατὰ τοὺς στ. 4 κ. ἑ. ταμίας τῶν ὀργεώνων, συγκαταλέγεται βεβαίως καὶ τὸ ἔτος τὸ ἐπὶ Φίλωνος ἄρχοντος, ἐν ᾧ ἐρρήθη τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ψήφισμα. Ἐπίσης δὲ καὶ ὡς πρὸς τὴν ὑπ' ἀρ. 623 ἐπιγραφήν, ἥτις ἀναφέρει τὰς τιμὰς τῆς ἐπὶ δύο ἔτη ἱερείας διατελεσάσης Ὀνασοῦς, καὶ τὸ δεύτερον ψήφισμα τῆς ὑπ' ἀρ. 624 ἐπιγρα-

1) Τούτοις προσθετέον καὶ ἀνέκδοτόν τι ψήφισμα τῆς ὑπὸ Διοδώρου Σωκράτους Ἀφιδναίου κτισθείσης συνόδου τῶν Σωτηριαστῶν, οὕτως ἐπικαλουμένων ἐκ τῆς ὑπ' αὐτῶν λατρευομένης (Ἀρτέμιδος) Σωτείρας. Τὸ ψήφισμα ἄρχεται οὕτως: «Ἐπὶ Θεοπίθου ἄρχοντος, Μουνιχιῶνος ἕκτῃ», εὑρέθη δὲ ὑπὸ τοῦ προσεχῶς δημοσιεύσοντος αὐτὸ κ. Μυλωνᾶ ἐν ταῖς τελευταίαις ὑπὸ τῆς Ἀρχ. Ἑταιρίας παρὰ τὴν ἁγίαν Τριάδα ἐνεργηθείσαις ἀνασκαφαῖς.

2) Ἐν τῇ ὑπ' ἀρ. 610 ἐπιγραφῇ, ἥτις ἀναφέρεται εἰς τὸ αὐτὸ κοινὸν καὶ τοὺς αὐτοὺς περίπου χρόνους, εὕρηται ἡ διάταξις: «ἀγορὰν δὲ καὶ ξύλλογον ποιεῖν τοὺς ἐπιμελητὰς καὶ τοὺς ἱεροποιοὺς ἐν τῷ ἱερῷ περὶ τῶν κοινῶν τῇ δευτέρᾳ ἱσταμένου τοῦ μηνὸς ἑκάστου» καὶ ὑποχρεοῦνται οἱ ὀργεῶνες νὰ καταβάλλωσι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν μέχρι τῆς ἕκτης καὶ δεκάτης τοῦ Θαργηλιῶνος, διότι κατὰ τὴν ἐνάτην καὶ δεκάτην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐτελοῦντο τὰ Βενδίδεια. Πρβ. ἀρ. 627 (Σκιροφοριῶνος ἀγορᾷ κυρίᾳ).

Digitized by Google

φῆς, ὅπερ ὅμοιά τινα ἀνοφέρει περὶ τῆς ζακόρου Μητροδώρας· ὡσαύτως δὲ καὶ ὡς πρὸς τὸ ἐν τῷ 'Αθην. VIII σ. 294 κ. ἑ. ψήφισμα, δι' οὗ τιμᾶται ὁ ἐπὶ τρία τοὐλάχιστον ἔτη ταμίας τῶν ὀργεώνων διατελέσας Χαιρέας, καὶ τὴν ἐν τῷ C. I. A. III ὑπ' ἀρ. 19 ἐπιγραφήν.

'Αφ' ἑτέρου ὅμως εἴδομεν ἐν τοῖς ἀνωτέρω, ὅτι τὸ ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 619 ψήφισμα, δι' οὗ ἀπονέμονται τῇ ἱερείᾳ Γλαύκῳ αἱ τιμαὶ τῆς στεφανώσεως καὶ ποιήσεως εἰκόνος, ἀναφέρει ὅτι τοῦτο ἐγένετο διὰ τὸν λόγον, ὅτι τὸν παρελθόντα ἐνιαυτόν, τὸν ἐπὶ Εὐφιλήτου ἄρχοντος (ἐνῷ τὸ ψήφισμα ἐρρήθη ἐπὶ 'Ηρακλείτου ἄρχοντος), ἐξήγαγεν (ἡ ἱέρεια) εὐσεβῶς τὴν ἱερωσύνην κτλ. καὶ ἐκ τῶν ἄνω εἰρημένων συνάγεται, ὅτι ἡ ἀπονομὴ τῶν συνήθων τιμῶν ἀνεβάλλετο ἐνίοτε ἐπὶ ἓν ἢ καὶ πλείονα ἔτη.

'Ο ἀριθμὸς τῶν ψηφισμάτων, δι' ὧν ἀπενεμήθησαν αἱ συνήθεις τιμαὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ Μουνιχιῶνος ὑπερβαίνει τόσον τὸν ἀριθμὸν τῶν εἰς ἄλλους μῆνας ἀναγομένων ψηφισμάτων τοῦ αὐτοῦ εἴδους, ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ ἀμφιβάλλωμεν, ὅτι ἐν ταῖς περὶ ὧν ὁ λόγος συνόδοις ἐπεκράτει ἡ συνήθεια τῆς ἐν τῷ Μουνιχιῶνι ἐπιψηφίσεως τῶν τιμῶν ἐκείνων. 'Αφ' ἑτέρου ὅμως εἴδομεν ὅτι αἱ τιμαὶ αὗται δὲν ἀπενέμοντο τοκτικῶς καθ' ἕκαστον ἔτος, ἀλλ' ἀνεβάλλοντο ἐνίοτε δι' οἱονδήποτε λόγον καὶ εἰς ἓν τῶν ἑπομένων ἐτῶν. Παρόμοιοι ἦσαν πιθανῶς καὶ οἱ λόγοι, δι' οὓς ἐγίνετο ἡ ἐπιψήφισις τῶν τιμῶν ἐνίοτε κατ' ἄλλους μῆνας. Τοιούτων ψηφισμάτων παρέχουσι παραδείγματα ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε δημοσιευμένων ἀττικῶν θιασωτικῶν ἐπιγραφῶν αἱ ἑξῆς:

1. 'Εκ τοῦ Σκιροφοριῶνος C. I. A. II 620: ψήφισμα εἰς τιμὴν τοῦ ταμίου καὶ τῶν συνεπιμελητῶν (μετὰ τοῦ γραμματέως), οἷς δίδεται στέφανος θαλλοῦ διὰ τὴν περὶ τὸ ἱερὸν καὶ τοὺς θιασώτας ἐπιμέλειαν.

2. 'Εκ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς 'Αθήν. VIII σ. 235 ἀρ. 5 = Ditt. 426: προηγεῖτο ψήφισμα νῦν ἀπολεσθὲν ἐπιψηφίζον τὴν στεφάνωσιν τοῦ ταμίου καὶ τοῦ γραμματέως, ἐσώθη δὲ τὸ ψήφισμα ὅπερ ἀφορᾷ αὐτοὺς τοὺς θιασώτας καὶ δι' οὗ ἀποφασίζεται νὰ

ἐγγραφῶσιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς στήλης τὰ ὀνόματα τῶν θιασωτῶν καὶ τῶν δοκίμων ἱερειῶν [1]).

3. *Ἐκ τοῦ Ἑ κ α τ ο μ β α ι ῶ ν ο ς* Bull. de corr. h. VII σ. 69 κ. ἑ. *Διὰ τοῦ ψηφίσματος τούτου τῶν ὀργεώνων τιμῶνται χρυσῷ στεφάνῳ Ἀγάθων Ἀγαθοκλέους καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, ἡ ἱέρεια «τῆς θεοῦ» (πιθανῶς τῆς Μητρὸς θεῶν) Ζεύξιον, διὰ τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ἱερωσύνης καὶ τοῦ ἱεροῦ, τὴν παράδοσιν τῶν ἀναθημάτων καὶ τῶν εἰσπραχθέντων χρημάτων. Ἄνωθεν καὶ κάτωθεν τοῦ ψηφίσματος τῶν ὀργεώνων ἀπεικονίζονται ἀνὰ δύο στέφανοι, οἵτινες δὲν σχετίζονται πρὸς τὴν ὑπὸ τῶν ὀ ρ γ ε ώ ν ω ν στεφάνωσιν, διότι ἐν αὐτοῖς εὕρηται ἡ ἐπιγραφή: «οἱ θ ι α σ ῶ τ α ι Ἀγάθωνα καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Ζεύξιον».*

4. *Ἐκ τοῦ Π υ α ν ο ψ ι ῶ ν ο ς* C. I. A. II ἀρ. 611. *Ἐν τῇ κατὰ τὴν πέμπτην ἱσταμένου τοῦ μηνὸς κυρίᾳ ἀγορᾷ προτείνεται νὰ ἐπαινεθῇ καὶ στεφανωθῇ ὁ ἐπὶ Κλεάρχου ἄρχοντος αἱρεθεὶς ὑπὸ τῶν θιασωτῶν γραμματεὺς Δημήτριος Ὀλύνθιος, διότι τὸ μὲν «ἐπεμελήθη καλῶς τῶν κοινῶν πάντων» καὶ «τοὺς λογισμοὺς ἀπέδωκεν ὀρθῶς καὶ δικαίως καὶ εὐθύνας ἔδωκεν», τὸ δὲ ἀπεποιήθη νὰ δεχθῇ τὸν αὐτῷ προσφερόμενον μισθόν.*

5. *Ἐκ τοῦ Π ο σ ε ι δ ε ῶ ν ο ς* Mitth. IX σ. 288 κ. ἑ. ἀρ. 1 καὶ 3. *Ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 1 ψηφίσματι ἐπιψηφίζεται ἐπὶ Εὐπολέμου ἄρχοντος, νὰ στεφανωθῇ ὑπὸ τῶν Διονυσιαστῶν Διονύσιος Ἀγαθοκλέους Μαραθώνιος διὰ τὴν πρὸς τὴν σύνοδον γενναιοδωρίαν, ἣν ἐποίησεν ὡς ταμίας καὶ ὡς ἱερεὺς τῶν ὀργεώνων, ἐν δὲ τῷ ὑπ' ἀρ. 3 ψηφίσματι, γενομένῳ ἐπὶ Ἱππάκου ἄρχοντος, ἀποφασίζεται νὰ δοθῇ ἡ διὰ βίαν ἱερωσύνη τοῦ Διονυσίου τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἀγαθοκλεῖ.*

6. *Ἐκ τοῦ Ἀ ν θ ε σ τ η ρ ι ῶ ν ο ς* C. I. A. II ἀρ. 614, 1. *Προτείνεται νὰ στεφανωθῇ Σωτήριχος Τροζήνιος ὅστις ἐξετέλεσεν ἀφιλοκερδῶς τὴν ἐπιμέλειαν «τῆς οἰκοδομίας τῆς (ἱερᾶς) οἰκίας» τῶν θιασωτῶν.*

1) Διαφέρει τῶν ψηφισμάτων τούτων τὸ ἐν τῷ C. I. A. II ὑπ' ἀρ. 627, γενόμενον εἰς τιμὴν ἱερείας τινὸς τῆς Συρίας θεοῦ, τῆς Νικασίδος, ἥτις «ἀπήγγειλε» τοῖς θιασώταις ὅτι ὑπ' αἰσίους οἰωνοὺς ἐξετέλεσε τὰς θυσίας, διότι δὲν ἀφορᾷ εἰς τὴν κατὰ τὴν διάρκειαν ὁλοκλήρου τοῦ ἔτους ὑπηρεσίαν.

Ἐπισυνάπτεται ἕτερον ψήφισμα, δι' οὗ τιμᾶται ὁ τὸ πρότερον εἰπὼν Κεφαλίων Ἡρακλεώτης, ἱερεὺς λαχὼν[1]) ἐπὶ Νικίου ἄρχοντος μηνὸς Βοηδρομιῶνος, διότι ἐπεμελεῖτο καλῶς τοῦ τε ἱεροῦ τῆς Μητρὸς τῶν θεῶν καὶ τῶν θιασωτῶν.

Ἐκ τῆς συνοψίζεως ταύτης τῶν εἰς ἄλλους μῆνας ἀναγομένων ψηφισμάτων τοῦ αὐτοῦ εἴδους συνάγεται, ὅπως εἴπομεν ἤδη ἐν τοῖς ἀνωτέρω, ὅτι ἡ τιμὴ τῆς στεφανώσεως τῶν ἀρχῶν προετείνετο συνήθως μὲν ἐν τῇ κατὰ τὸν Μουνιχιῶνα ἀγορᾷ τῶν συλλόγων, ἐκτάκτως ὅμως καὶ ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἄλλων μηνῶν. Τὸν λόγον δι' ὃν ἐγίνετο ἐνίοτε ἡ ἀναβολὴ αὕτη, δὲν δυνάμεθα ἑκάστοτε νὰ ἐξακριβώσωμεν, παρατηροῦμεν ὅμως ὅτι καὶ ἐν τοῖς ὑπὸ τοῦ δήμου γενομένοις ψηφίσμασι ἀπαντᾷ ἐν ὁμοίαις περιπτώσεσιν ἡ αὐτὴ ἀναβολή. Π. χ. : Τὰ ψηφίσματα, δι' ὧν τιμῶνται ἐν ταῖς τρισὶ τελευταίαις π. Χρ. ἑκατονταετηρίσιν οἱ πρυτάνεις, ἐρρήθησαν συνήθως ἐν ταῖς τελευταίαις ἡμέραις τῆς ἐπαινουμένης φυλῆς, κατ' ἐξαίρεσιν ὅμως καὶ ἐν ταῖς πρώταις ἡμέραις τῆς ἐπερχομένης πρυτανείας (πρβ. Köhler Herm. V. 1871, σ. 333). Ἐν τῇ κατὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ Köhler δευτέρᾳ σειρᾷ ἐφηβικῶν ψηφισμάτων προτείνεται ἡ στεφάνωσις τῶν ἐφήβων ὅπως καθόλου ἐν τοῖς ἐφηβικοῖς ψηφίσμασι κατὰ τὸν Βοηδρομιῶνα καὶ τὴν τρίτην πρυτανείαν, ἡ τοῦ κοσμητοῦ ὅμως τὸ μὲν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ (C. I. A. II ἀρ. 467), τὸ δὲ κατὰ τὸν Πυανοψιῶνα καὶ τὴν τετάρτην πρυτανείαν (αὐτόθι ἀρ. 470 καὶ 471), τὸ δὲ κατὰ τὸν Ποσειδεῶνα καὶ τὴν πέμπτην πρυτανείαν (αὐτ. ἀρ. 465), τὸ δὲ κατὰ τὸν Ἐλαφηβολιῶνα καὶ τὴν ἐνάτην πρυτανείαν (αὐτ. ἀρ. 469).

Οὐδόλως λοιπὸν παράξενον ὅτι ἡ αὐτὴ ἀνωμαλία ἀπαντᾷ καὶ

---

1) ΛΑΧΩΝ ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ λίθου, ὅστις ἐναπετέθη ἐν τῷ Ἐπιγραφικῷ Μουσείῳ. Πρὸς τούτοις παρατηρῶ πρῶτον μὲν ὅτι ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ πρώτου στίχου, τοῦ ἐπὶ τοῦ κανόνος τοῦ ἀετώματος ἐγκεχαραγμένου, ἀπεθραύσθη τεμάχιον, ἐφ' οὗ ὑπῆρχον πιθανῶς ὀκτὼ γράμματα, ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι αἱ μεταξὺ αὐτῶν διαστάσεις ἀνταποκρίνονται ἀκριβῶς πρὸς τὰς μεταξὺ τῶν σωζομένων πρώτων δέκα γραμμάτων τοῦ αὐτοῦ στίχου, δεύτερον δὲ ὅτι τὰ ἐν τῷ εἰκοστῷ τρίτῳ γράμματα «μας παραγρῆμα» ἐγράφησαν in rasura καὶ ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ στίχῳ ὑπάρχει κατὰ λάθος βεβαίως τὸ ἀριθμητικὸν στοιχεῖον Γ, οὐχὶ 𐅄 (πρβ. Πιττάκη Ἐφημ. ἀρχ. ἀρ. 2583).

ἐν τοῖς πράγμασι τῶν ἰδιωτικῶν συλλόγων, ὧν τινων μάλιστα τὸ ἴδιον εἶνε ὅτι δὲν ἐφαρμόζουσιν αὐστηρῶς καὶ ἀκριβῶς τὰ γενικῶς δεδογμένα, καὶ ὧν τὰ μέλη δὲν συνέρχονται τακτικῶς, αἱ δὲ διὰ τὰς θυσίας κτλ. δαπάναι ἐξαρτῶνται φυσικῷ τῷ λόγῳ ἐκ τῆς ἑκάστοτε καταστάσεως τῶν τακτικῶν εἰσοδημάτων καὶ ἑκουσίων προσφορῶν[1]).

Περατοῦντες ἐνταῦθα τὴν ἐξιστόρησιν τοῦ περὶ οὗ ἐπραγματεύθημεν χρονολογικοῦ ζητήματος προσθέτομεν ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ τοπογραφικοῦ ζητήματος ὅπερ ἀναφύεται ἐκ τῆς ἐν τῷ ὃν ἀνεφέραμεν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς διατριβῆς ταύτης ἀποκέντρῳ τόπῳ εὑρέσεως τοῦ ψηφίσματος. Μεταβὰς εἰς τὸν τόπον τοῦτον δὲν ἠδυνάμην μὲν ἀκριβῶς ν' ἀνεύρω τὴν θέσιν ἐν ᾗ ἔκειτο μέχρι τῆς εὑρέσεως αὐτοῦ τὸ ψήφισμα, κατὰ προσέγγισιν ὅμως ὁρίζεται ἡ θέσις αὕτη διὰ τῶν ὁρίων τοῦ ἐκεῖ λατομείου, παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ ὁποίου ἀνεῦρον οἱ ἐκεῖ ἐργαζόμενοι τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος λίθον. Ἐσημειώσαμεν ἤδη ὅτι ὁ λίθος δὲν εὑρέθη κατὰ χώραν κείμενος καὶ συνεπεράναμεν ἐκ τῆς καταστάσεως τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ ὅτι ἐπ' οὐκ ὀλίγον χρόνον ἔκειτο πρανὴς ἐν τῷ ἐν ᾧ εὑρέθη τόπῳ. Ἐπειδὴ δὲ τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἀρχαίας πόλεως ἢ μᾶλλον τῶν περιχώρων αὐτῆς ἔμεινεν μέχρι νῦν ἀκατοίκητον (μόλις πρὸ ὀλίγων χρόνων ἐκτίσθησαν πλησίον οἰκίσκοι τινές, οὓς δὲν ἐσημείωσεν εἰσέτι ὁ χάρτης τοῦ Kaupert, καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς κατοικοῦντες δὲν ἔμαθόν τι περὶ τοῦ λίθου), δὲν φαίνεται ἀμφίβολον, ὅτι ὁ λίθος εὑρέθη οὐ μακρὰν τῆς θέσεως ἐν ᾗ ἐξ ἀρχῆς ἦτον ἱδρυμένος. Πρὸς τούτοις συνάγεται ἐκ τοῦ κειμένου τῆς ἐπιγραφῆς ὅτι τὸ εἰς ὃ ἀναφέρεται ἱερὸν δὲν ἦτο περικαλλής τις ναὸς ἀμιλ-

1) Ἐνίοτε διακρίνεται εἰσέτι ὁ λόγος τῆς ἀναβολῆς, ὡς ἐν τῇ ὑπ' ἀρ. 6 ἐπιγραφῇ, διότι ὁ ἐν τῷ πρώτῳ ψηφίσματι ἀναφερόμενος Σωτήριχος Τροζήνιος ἦτον ἔκτακτος καὶ οὐχὶ ἐνιαύσιος ἀρχὴ καὶ ἐτιμήθη ὑπὸ τῶν θιασωτῶν πιθανῶς ἀμέσως ἢ ὀλίγον μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἧς ἐπεμελεῖτο οἰκοδομίας, οἱ δὲ θιασῶται ἐστεφάνωσαν ἐν αὐτῇ τῇ εὐκαιρίᾳ καὶ τὸν τὸ πρῶτον ψήφισμα εἰπόντα ἱερέα, ὅστις συνήργει βεβαίως καὶ εἰς τὴν ἀπόφασιν, νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ περὶ ἧ ὁ λόγος οἰκοδομία καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ καταλλήλου προσώπου. (Ὀρθῶς νομίζω εἴκασεν ὁ Foucart ὅτι ὁ Κεφαλίων ἱερεὺς λαχὼν μηνὸς Βοηδρομιῶνος ἐξελέχθη εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ κατὰ τοὺς προηγουμένους μῆνας ὡς τοιούτου διατελέσαντας ἱερέως, διότι δὲν φαίνεται ὅτι ὑπῆρχον ἐν Ἀθήναις καὶ ἐπιμήνιοι ἱερεῖς θιασωτῶν).

λώμενος πρὸς τὰ δημόσια ἱερά, ἀλλὰ μᾶλλον ἄθλιόν τι ἵδρυμα, οὗτινος οἱ πόροι μόλις ἐπήρκουν διὰ τὰς περιωρισμένας ἀνάγκας τοῦ θιάσου.

Στηριζόμενος λοιπὸν ἐπὶ τῶν δύο τούτων δεδομένων εἰκάζω, ὅτι τὸ ἱερὸν ἐν ᾧ συνηθροίζοντο κατὰ τὰς ἀγορὰς αὐτῶν τὰ μέλη τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος θιάσου, ἦτον οὕτως εἰπεῖν κοινὸν θρησκευτικὸν ἐντευκτήριον τῶν περιοικούντων ἀπόρων, ἀστῶν καὶ ξένων, ἐν δὲ τῶν κυριωτέρων μελημάτων τοῦ θιάσου ἦτο πιθανῶς ἡ ταφὴ τῶν «ἀπογενομένων».

Εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦτο ἀγόμεθα ὁδηγούμενοι ἀπὸ τοῦ κειμένου τῆς ἐπιγραφῆς καὶ τοῦ τόπου τῆς εὑρέσεως τοῦ λίθου. Ὑπολείπεται μόνον νὰ ἐξετάσωμεν ἂν ἡ θέσις τοῦ ἱεροῦ «τῆς θεοῦ»[1]) δύναται νὰ ὁρισθῇ ἀκριβέστερον. Νομίζω δὲ ὅτι δὲν στερεῖται μεγάλης πιθανότητος ἡ ἐν τοῖς ἑξῆς εἰκασία περὶ τῆς τοποθεσίας τοῦ ἱεροῦ τούτου, ἥτις βασίζεται ἐπὶ τῆς ἐπιτοπίου ἐξετάσεως τῶν πέριξ τοῦ τόπου τῆς εὑρέσεως τοῦ λίθου μερῶν.

Ὁ τόπος τῆς εὑρέσεως τοῦ λίθου κεῖται περὶ τὰ μεσημβρινὰ ὅρια τοῦ ἄνω ἀναφερομένου λατομείου, κειμένου ὡς δεικνύει καὶ ὁ χάρτης τοῦ Kaupert (Atlas v. Athen *πίν. III) κατὰ τὴν δυτικὴν κλιτὺν τῆς δυτικῆς λοφοσειρᾶς τῆς ἀρχαίας πόλεως καὶ κατὰ τὸ μέσον μιᾶς γραμμῆς ἥτις ἐκτείνεται ἐκ τοῦ καλουμένου βαράθρου πρὸς τὴν δυτικὴν ἀπόκρημνον κλιτὺν τοῦ ὑψηλοτέρου (ἀνατολικοῦ) ἡμίσεος τοῦ Μουσείου. Ἡ ἐπιγραφὴ εὑρέθη φαίνεται παρὰ τὰ μεσημβρινὰ ὅρια τοῦ λατομείου ὅπου εὑρίσκεται ἐν τῷ χάρτῃ ἡ λέξις* Treppe. *Ὀλίγα τινὰ βήματα πρὸς μεσημβρίαν τῆς θέσεως ταύτης ὑπάρχει ἡ κοίτη τοῦ χειμάρρου, ὅστις χωρίζεται ὀλίγον ἀνατολικώτερον εἰς δύο διακλαδώσεις, δυτικώτερον δὲ διατέμνει τὰ ἴχνη τοῦ βορείου μακροῦ τείχους καὶ ὀλίγον πορρωτέρω τὴν ὁδὸν τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν-Πειραιῶς. Ἀντικρὺ τῆς θέσεως τῆς εὑρέσεως τοῦ λίθου σημειοῖ ὁ χάρτης διὰ δύο ἐρυθρῶν γραμμῶν καὶ τῆς λέξεως* Gräber *τὴν ὕπαρξιν ἀρχαίων τάφων, ὀλίγον δὲ ἀνωτέρω παρὰ τὴν λέξιν* Felsenhäuser *μέγα τι τετρά-*

---

1) Ἄγνωστον ἡμῖν τίς θεὰ ἐλατρεύετο ὑπὸ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος θιασωτῶν, ἴσως ἡ Μήτηρ θεῶν.

γωνον ἀνοικτὸν πρὸς Β. Τὸ τετράγωνον τοῦτο δὲν ἦτο οἶκος, ἀλλ' ἀναμφηρίστως ἱερόν, ὡς ἀποδεικνύει παντὶ ἐπισκεπτομένῳ ἐναργῶς μικρόν τι ἐπίμηκες τετράγωνον κοίλωμα (μῆκ. 0,46, πλάτ. 0,09μ) λελαξευμένον ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ τοίχου τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος κατασκευάσματος καὶ προωρισμένον διὰ τὴν ἐνίδρυσιν στήλης ἐνεπιγράφου ἢ ὁμοίου ἀναθήματος.

Αἱ τρεῖς πλευραὶ τοῦ ἱεροῦ σχηματίζονται διὰ καθέτων τομῶν τοῦ βράχου. Ἡ μακροτέρα αὐτῶν εἶνε ἡ μεσημβρινή, ἥτις ὑψοῦται κατὰ τὸ μέσον αὐτῆς ἄνωθεν τοῦ εἰσέτι χώματι κεκαλυμμένου ἐπιπέδου μέχρι τριῶν περίπου μέτρων, ἔχει δὲ μῆκ. 23μ. Τὸ ὕψος τῶν δύο λοιπῶν πλευρῶν, αἵτινες παράκεινται τῇ μεσημβρινῇ κατ' ὀρθὴν γωνίαν, σμικρύνεται ἠρέμα πρὸς τὰ ἔξω ἄκρα τουτέστι πρὸς Β, ἔχει δὲ ἡ ἀνατολικὴ πλευρὰ μῆκ. 11, ἡ δὲ δυτικὴ 8μ, πιθανῶς ὅμως εἶχον αἱ δύο αὗται πλευραὶ τὸ αὐτὸ μῆκος, συμπληρωθέντος τοῦ ὑπολοίπου καὶ νῦν ἐλλείποντος διὰ κτιστῆς προσθήκης. Ὅμοιος κτιστὸς τοῖχος συνέδεε πιθανῶς καὶ τὰ ἄκρα τῆς ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς πλευρᾶς, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἔκειτο βεβαίως ἡ εἰς τὸ ἱερὸν τέμενος εἴσοδος. Οὐδὲν τεκμήριον ἐμφαίνει ὅτι τὸ ἱερὸν ἐκαλύπτετο διὰ στέγης, ἧς τινος ἡ ὕπαρξις ἀποδεικνύεται ἐν ὁμοίοις τῆς αὐτῆς λοφοσειρᾶς κατασκευάσμασι διὰ τῶν ἐκ τοῦ βράχου λελαξευμένων ὀπῶν, ἐν αἷς ἐστηρίζοντο αἱ δοκοὶ τῆς στέγης. Ὡς ἀναμφήριστον τεκμήριον τῆς ποτε μεταχειρίσεως τοῦ ὑπαίθρου τούτου ἱδρύματος ἀνεφέραμεν ἤδη τὸ ἐπὶ τῆς βορείου ἄκρας τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς ὑπάρχον ἐπίμηκες κοίλωμα, προωρισμένον διὰ τὴν τοποθέτησιν στήλης τινός. Παραπλεύρως τούτου ὑπάρχει ἐπὶ τῆς αὐτῆς πλευρᾶς πορρωτέρω πρὸς τὴν ἀνατολικο-μεσημβρινὴν γωνίαν μείζων τις λαξευτὸς ἐπίπεδος χῶρος, ἐφ' οὗ ἐτέθη ἴσως μεῖζόν τι ἀνάθημα. Ἄλλα τεκμήρια τῆς ποτε χρήσεως τοῦ ἱδρύματος παρέχει ἡ μακρὰ μεσημβρινὴ πλευρά. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσιν τρία κοιλώματα, ὧν τὸ ἀνατολικώτερον ἀπέχει τῆς ἀνατολικο-μεσημβρινῆς γωνίας 5μ, ἔχει δὲ ὕψος 1,30, πλ. 0,58μ, τούτου ἀπέχει τὸ δεύτερον 1,50μ, ἔχει δὲ ὕψος πλέον τῶν 1,80 (τὸ κάτω μέρος εἶνε χώματι κεκαλυμμένον) καὶ πλ. 0,70. Ἀμφότερα εἶνε ἀβαθῆ. Τὸ τρίτον ἀπέχει τοῦ δευτέρου 2,80μ, ἔχει δὲ πλ. καὶ ὕψ. 0,32,

Digitized by Google

βάθ. 0,26μ. Ἐν τοῖς δύο πρώτοις ἦσαν πιθανῶς στῆλαι τοποθετημέναι ὁμοιάζουσαι κατὰ τὸ σχῆμα τῷ ἐξ οὗ ὡρμήθημεν λίθῳ, τὸ δὲ τρίτον, κείμενον περίπου ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὀπισθίου πλευρᾶς τοῦ ἱεροῦ, ἐχρησίμευεν ἢ εἰς τοποθέτησιν ἀναθήματός τινος ἢ ἐχρησιμοποιεῖτο ὅπως αἱ ἐν ταῖς νῦν ἐκκλησίαις κόγχαι ἐν ταῖς παρὰ τὸν βωμὸν τελουμέναις θυσίαις.

Εἰκάζω ὅτι τὸ ἐν τοῖς ἀνωτέρω δημοσιευμένον ψήφισμα προέρχεται ἐκ τοῦ ὃ περιεγράψαμεν ἱεροῦ[1]).

Α. ΛΟΛΛΙΓΚ.

Περὶ τῆς ἐπιδημίας τοῦ Ἀδριανοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τῆς καθιερώσεως τοῦ Ὀλυμπιείου.

Ὁ Ἀδριανὸς ἐπεδήμησε τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι, κατὰ μὲν τὸν Dittenberger ἐν ἔτει 125/6 μ. Χ. (Hermes, 7, 213) ἢ ἐν ἔτει 124/5 (C. I. A. III ὑπ' ἀρ. 735), κατὰ δὲ τὸν Dürr (Reisen des Kaisers Hadrian, Wien, 1881) ἐν ἔτει 125/6 (ἐν ἔτει 126 ἐπεσκέφθη τὴν Πελοπόννησον), κατὰ δὲ τὸν Haakh καὶ τὸν Flemmer (Pauly: R. E., 3, 1033 et De itineribus et rebus gestis Hadriani, Kopenhagen, 1836) ἐν ἔτει 123/6, κατὰ δὲ τὸν Eckhel (Historia numorum, 6, 480) ἐν ἔτει 125/6.

Τὸ δεύτερον ἐπεδήμησεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ αὐτοκράτωρ οὗτος κατὰ τὸν Dürr ἐν ἔτει 129. Διατρίβοντος δ' αὐτοῦ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν Ἀθήναις ἐγένετο, κατὰ τὸν αὐτὸν Dürr, ἡ καθιέρωσις τοῦ Ὀλυμπιείου καὶ ἡ ἵδρυσις τῶν Πανελληνίων, τῆς μεγάλης ἐκείνης τῶν Ἑλλήνων πανηγύρεως ἐπὶ τῇ ἱδρύσει τῆς ὁποίας ὁ Ἀδριανὸς ἐπωνομάσθη, ὡς γνωστόν, Πανελλήνιος. Τότε πιθανῶς

1) Ὅμοιον ἱερὸν ἦτον ἴσως καὶ ὁ γνωστότατος «τόπος τῶν ἑπτὰ εἰδωλίων».

ἱδρύθησαν ἐν Ἀθήναις, σὺν τῇ καθιερώσει τοῦ Ὀλυμπιείου, καὶ τὰ Ὀλύμπια, ἐφ' οἷς ὁ Ἀδριανὸς ἐπωνομάσθη πρὸς τούτοις Ὀλύμπιος. Καὶ ὁ Haakh τὴν δευτέραν ἐπιδημίαν τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τὴν καθιέρωσιν τοῦ Ὀλυμπιείου τίθησι κατὰ τὸ ἔτος 129, ὁ Flemmer ὅμως κατὰ τὸ 130, καὶ ὁ Eckhel κατὰ τὸ 135.

Τέλος ὁ Haakh καὶ ὁ Flemmer δέχονται ὅτι καὶ τρίτην φορὰν ἐπεδήμησεν εἰς Ἀθήνας ὁ Ἀδριανός, ὁ μὲν πρῶτος κατὰ τὸ 132/3, ὁ δὲ δεύτερος κατὰ τὸ 134.

Πρὸς λύσιν τῶν πολυθρυλήτων τούτων ζητημάτων μεγάλως συμβάλλονται δύο ἐπιγραφαὶ εὑρεθεῖσαι ἐν ταῖς ἐν Ἐπιδαύρῳ ἀνασκαφαῖς. Αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται, ἃς δημοσιεύω ἐν τῷ ὑπὸ τὰ πιεστήρια βιβλίῳ μου «Fouilles d'Épidaure» (ὑπ' ἀρ. 226 κ. 35) ἔχουσιν ὡς ἑξῆς:

ἀρ. 1.

[Αὐτοκράτορα]
Καίσαρα θεοῦ [Τρα]-
ϊανοῦ Παρθικοῦ υἱ[όν]
θεοῦ Νέρουα υἱωνόν
Ἀδριανὸν Σεβαστὸν
ἀρχιερέα μέγιστον, δημαρ-
χικῆς ἐξουσίας τὸ Η΄ ὕπα-
τον τὸ Γ΄ ἡ πόλις τὸν ἑαυ-
τῆς σωτῆρα καὶ οἰκιστήν.

ἀρ. 2.

Ἔτους $\overline{\gamma}$ τῆς καθιερώσεως τοῦδε
τοῦ Ὀλυμπίου καὶ τῆς κτίσεος
τοῦ Πανελληνίου, ἔτους δὲ $\overline{\iota}$ τῆς
Τραϊανοῦ Ἀδριανοῦ καίσαρος ἐπι-
δημίας, ἐπὶ ἱερέος τοῦ Ἀσκληπιοῦ
Εὐτύχου Ͻ τοῦ Ͻ ὑπὲρ αὐτὸν Λε-
ωνίδου τοῦ Περιγένους, Στέφανος
Εὐτύχου πυροφορήσας Ἀσκληπιοῦ
καὶ Ἠπιόνης.

Πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀδριανοῦ ἐκόπησαν ὑπὸ τῆς πόλεως τῶν Ἐπιδαυρίων νομίσματα μετ' ἐπιγραφῆς Αὐτ. Ἀδριανὸς κτίστης (Mion-

net: S. IV, σ. 240 ἀρ. 26 - 32). Τὰ νομίσματα ταῦτα, φαίνεται, ἠγνόει ὁ Dürr καὶ τούτου ἕνεκα οὐδένα λόγον ἐποιήσατο περὶ Ἐπιδαύρου ἐν τῇ ἀπαριθμήσει τῶν Πελοποννησιακῶν πόλεων, ἃς κατ' αὐτὸν ἐπεσκέφθη ὁ Ἀδριανός. Ἐκ τῶν νομισμάτων ὅμως τούτων καὶ ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ὑπ' ἀρ. 1 καθίσταται πιθανώτατον ὅτι ὁ Ἀδριανὸς ἐπεσκέφθη καὶ τὴν Ἐπίδαυρον.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ὑπ' ἀρ. 1 ἐπιγραφὴ προέρχεται προφανῶς ἐκ τοῦ 124 ἔτους μ. Χ. ὡς δῆλον γίνεται ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ «δημαρχικῆς ἐξουσίας τὸ Η' (tribunitia potestas VIII) ὕπατον τὸ Γ'.» Ἂν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ Dürr ὅτι ὁ Ἀδριανὸς ἐπεσκέφθη τὴν Πελοπόννησον ἐν ἔτει 126 ἐστηρίζετο ἐπὶ ἀναμφισβητήτων ἐπιγραφικῶν ἀποδείξεων, ἔπρεπε νὰ δεχθῶμεν ὅτι οἱ Ἐπιδαύριοι ἀνήγειραν τῷ αὐτοκράτορι τὸν ἐπὶ τοῦ περισωθέντος ἡμῖν βάθρου ἀνδριάντα δύο ἔτη πρὸ τῆς εἰς τὴν Πελοπόννησον ἐπιδημίας αὐτοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος δὲν εἶνε ἀναμφισβήτητος καὶ ἐπειδὴ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ἀναγέγραπται ὁ Ἀδριανὸς κτίστης τῆς πόλεως, εὐλογώτερον εἶνε νὰ δεχθῶμεν ὅτι ὁ ἀνδριὰς ἀνηγέρθη αὐτῷ καθ' ὃν χρόνον ἐπεσκέφθη τὴν Ἐπίδαυρον. Ἐπισκεφθεὶς δηλ. ὁ Ἀδριανὸς τὸ ἱερὸν τῆς Ἐπιδαύρου ἐχορήγησεν ἴσως χρήματα πρὸς κατασκευὴν οἰκοδομήματός τινος (ἴσως τοῦ ἐν τῷ ἱερῷ Ὀλυμπίου, ὡς θὰ εἴπωμεν κατωτέρω). Εὐγνωμονοῦντες δ' ἐπὶ τούτῳ οἱ Ἐπιδαύριοι ἔκοψαν νόμισμα πρὸς τιμὴν αὐτοῦ καὶ ἀνήγειραν αὐτῷ, εὐεργέτῃ καὶ κτίστῃ αὐτῶν, ἀνδριάντα ἐν τῷ ἱερῷ.

Ὡς πιθανὸν ἄρα ἔτος τῆς πρώτης εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπιδημίας τοῦ Ἀδριανοῦ δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν τὸ 124 μ. Χ.

Δεκτῆς γενομένης τῆς χρονολογίας ταύτης, ἡ ὑπ' ἀρ. 2 ἐπιγραφή, ἡ χρονολογουμένη ἀπὸ τοῦ Ι' ἔτους τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπιδημίας τοῦ Ἀδριανοῦ, προέρχεται ἐκ τοῦ ἔτους 133. Τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος ἡ ἐν αὐτῇ μνημονευομένη καθιέρωσις τοῦ Ὀλυμπίου καὶ κτίσις τοῦ Πανελληνίου ἐγένετο ἐν ἔτει 131.

Ἐκ τῆς ἐν τῇ προκειμένῃ ἐπιγραφῇ ἐκφράσεως «τοῦδε τοῦ Ὀλυμπίου» δῆλον γίνεται ὅτι τὸ Ὀλύμπιον τοῦτο δὲν εἶνε τὸ ἐν Ἀθήναις ἀλλ' ἄγνωστον ἡμῖν μέχρι τῆς εὑρέσεως τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης οἰκοδόμημα ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἐπιδαύρου. Ἀλλ' ἡ ἀντιθε-

τικὴ αὕτη ἔκφρασις ὡς πρὸς τὸ Ὀλύμπιον δηλοῖ ἐξ ἄλλου ὅτι τὸ Πανελλήνιον εἶνε ἡ γνωστὴ ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ ἱδρυθεῖσα πανήγυρις. Τὰ ἐν Ἀθήναις ἄρα τελούμενα Πανελλήνια ἱδρύθησαν ἐν ἔτει 131 μ. Χ.

Εἴπομεν ἀνωτέρω ὅτι ἐν Ἀθήναις ἐτελεῖτο ἑορτὴ Ὀλύμπια, ἐπακολούθημα τῆς καθιερώσεως τοῦ Ὀλυμπιείου. Γνωστὸν ὅμως εἶνε ὅτι καὶ ἐν Ἐπιδαύρῳ ἐτελεῖτο ἑορτὴ Ὀλύμπια (C. I. A. III ὑπ' ἀρ. 129), ἥτις βεβαίως δὲν εἶνε ἄσχετος πρὸς τὸ ἐν τῷ ἱερῷ Ὀλύμπιον. Ἐπειδὴ δὲ τὸ Ὀλύμπιον τοῦτο καθιερώθη καθ' ὃν χρόνον ἱδρύθησαν τὰ ἐν Ἀθήναις Πανελλήνια, κρατύνεται πλέον ἡ εἰκασία ὅτι τὸ ἐν Ἀθήναις Ὀλυμπιεῖον καθιερώθη συγχρόνως τῇ ἱδρύσει τοῦ Πανελληνίου. Κατὰ τὸ ἔτος ἄρα καθ' ὃ καθιερώθη τὸ ἐν Ἐπιδαύρῳ Ὀλύμπιον καὶ ἱδρύθη τὸ ἐν Ἀθήναις Πανελλήνιον, καθιερώθη καὶ τὸ ἐν Ἀθήναις Ὀλύμπιον.

Ἐκ τῶν εἰρημένων φαίνεται ὅτι μεγάλη σχέσις ὑπάρχει τοῦ ἐν Ἀθήναις πρὸς τὸ ἐν Ἐπιδαύρῳ Ὀλύμπιον, ἐξ ἧς δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν ὅτι καὶ τὸ τελευταῖον τοῦτο Ὀλύμπιον κατεσκευάσθη ἴσως δαπάναις τοῦ Ἀδριανοῦ, δυνάμεθα δηλ. νὰ προβῶμεν εἰς τὰς ἑξῆς εἰκασίας: Ἐν ἔτει 124 ἐπιδημήσας ὁ Ἀδριανὸς εἰς Ἀθήνας παρέσχε τὰ ἀναγκαῖα χρήματα πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ Ὀλυμπίου, ἐκδραμὼν δ' ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Ἐπίδαυρον παρέσχεν ὡσαύτως τὰ χρήματα πρὸς οἰκοδομὴν ἑτέρου Ὀλυμπίου ἐν τῷ ἱερῷ. Ἐπὶ τούτῳ ἔκοψαν οἱ Ἐπιδαύριοι νόμισμα πρὸς τιμὴν τοῦ αὐτοκράτορος, ἀνήγειραν αὐτῷ ἀνδριάντα ἀναγράψαντες αὐτὸν ἐπὶ τοῦ βάθρου εὐεργέτην καὶ ἵδρυσαν, ὥσπερ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἑορτὴν Ὀλύμπια. Ἡ καθιέρωσις τοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ Ὀλυμπίου ἐγένετο, ὡς εἰκός, τὴν αὐτὴν ἡμέραν καθ ἣν ἐν μεγάλαις ἑορταῖς καὶ πομπαῖς καθιεροῦτο ἐν Ἀθήναις τὸ ἐπιφανὲς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ αὐτοκράτορος εἰς πέρας ἀχθὲν οἰκοδόμημα.

Μετὰ τὰ εἰρημένα μεταβαίνομεν εἰς τὸ ζήτημα τῆς δευτέρας καὶ τρίτης ἐπιδημίας τοῦ Ἀδριανοῦ.

Τὸ δεύτερον ἐπεδήμησεν ὁ αὐτοκράτωρ εἰς Ἀθήνας, κατὰ τὸν Durr, ἐν ἔτει 129. Λήγοντος τοῦ ἔτους τούτου ἀπῆλθεν ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Μικρὰν Ἀσίαν καὶ ἐν πρώτοις εἰς Ἔφεσον, ὡς δηλοῦται ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ Wood ἀνακαλυφθείσης ἐπιστολῆς τοῦ Ἀδριανοῦ

πρὸς τοὺς Ἐφεσίους, περὶ ἧς ἴδε Durr, σ. 124. Ἀλλ' ἀφ' οὗ ἡ καθιέρωσις τοῦ Ὀλυμπίου καὶ ἡ ἵδρυσις τοῦ Πανελληνίου ἐγένοντο ἐν ἔτει 131, πρέπει νὰ δεχθῶμεν ἢ ὅτι αἱ ἑορταὶ αὗται ἐτελέσθησαν ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ αὐτοκράτορος, ὅπερ λίαν ἀπίθανον, ἢ ὅτι καὶ τρίτην φοράν, ἐν ἔτει δηλ. 131, ἐπεδήμησεν οὗτος εἰς Ἀθήνας.

Π. ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ

ΤΕΛΟΣ

Digitized by Google

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Digitized by Google

ΠΙΝΑΞ ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΟΣ

Τόποι ἐξ ὧν αἱ ἐπιγραφαί:

Α

Digitized by Google

Digitized by Google

Ζ

Η

Θ

Ι

Κ

Digitized by Google

Σ

Τ

Υ

Φ

Χ

ΠΙΝΑΞ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

'Ανασκαφαί.

'Εργασίαι Γενικῆς 'Εφορείας καὶ εἰδήσεις περὶ τῶν Μουσείων.

Digitized by Google

Διάφορα εὑρήματα.

—Ἐν Πειραιεῖ σ. 23, 7.
— Παρὰ τὴν Κερατέαν Ἀττικῆς σ. 24, 8.

Δήλωσις ἀρχαίων.

—Ἐν Κερατέᾳ ὑπὸ Ἀντωνίου καὶ Ἀθανασίου Σ. Ἀντωνίου καὶ Κωνστ. Ἀθ. Λάμπρου σ. 30.—Ὑπὸ Ν. Ρουμελιώτου σ. 99.—Ὑπὸ Ἀντων. Σ. Ἀντωνίου σ. 99.

Προσκτήματα Ἐθν. Μουσείου.

—Ἐξ Ἀθηνῶν σ. 6, 1-58. σ. 14, 59-60. σ. 28, 1. σ. 40, 1. σ. 41, 5-7, σ. 41, 8-11. σ. 50, 1. σ. 91, 30. σ. 91, 31-55 σ. 96, 1-17.
—Ἐξ Ἀθηνῶν (κατασχεθέντα) σ. 15, 61-66. σ. 29, 4.
—Ἐκ Κεφαλληνίας σ. 16, 67.
—Ἐκ Καρυστίας σ. 28, 2.
—Ἐκ χωρίου Μπογιάτι (θέσις Κατηφόρι) σ. 29, 3.
—Ἐξ Ἐπιδαύρου σ. 29, 5.
—Ἐκ χωρίου Ἀλισσοῦ, θέσις Οὔγγρι, τῆς Ἀχαΐας (κατασχεθέντα) σ. 29, 6.
—Ἐκ δωρεῶν σ. 40, 2. σ. 51, 8. σ. 83, 5-10. σ. 95, 56.
—Ἐκ Κηφισίας σ. 40, 3-4.
—Ἐκ τοῦ Μουσείου Ἄργους σ. 50, 2-7.
—Ἐξ Ἐρετρίας σ. 74, 1-9. σ. 85, 14-23. σ. 89, 24-29.
—Ἐκ Ραμνοῦντος σ. 83, 1-4.
—Ἐκ Θηβῶν (κατασχεθέντα) σ. 84, 11-13.

Προσκτήματα Ἐπαρχιακῶν Μουσείων.

— Μουσεῖον Πειραιῶς σ. 98, 2.

Κατάσχεσις ἀρχαίων.

Ἐν Ἀθήναις (ἐκ Διευθύνσεως Ἀστυνομίας) σ. 15, 61-66.—Παρὰ τῷ Σ. Σταμέλου σ. 29, 4.—Παρὰ τῷ Π. Παναγιωταρᾷ ἐκ Θηβῶν σ. 84, 11-13 —Παρὰ τῷ Β. Κυριακῷ σ. 100.
—Ἐν Ἀλισσῷ Ἀχαΐας παρὰ τῷ Ἀθ. Κοτζιᾷ σ. 29, 6.
—Ἐν Λαυρίῳ (ὑπὸ Ἀστυνομίας) σ. 30.

Digitized by Google

Δωρηταὶ ἀρχαίων.

Ἀνώνυμος διὰ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως κ. Χαρ Τρικούπη σ. 40, 2.— Ἰ. Πάγκας σ. 41, 8-11.—Ἀνώνυμος σ. 51, 8 —Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς σ. 83, 5-10.—Σπ. Φιντικλῆς σ. 95, 56.

Ξυλογραφήματα.

Γράμμα σ. 73. σ. 82.

Διατριβαί.

Heinrich Brunn. (Καββαδίας) σ. 17,

Μέθοδος πρὸς καθαρισμὸν καὶ συντήρησιν τῶν χαλκίνων ἀρχαίων ὑπὸ Ο. Α. Ρουσοπούλου σ. 32.

Ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀθηνῶν ὑπὸ Α. Λόλλιγκ σ. 36. σ. 56.

Ψήφισμα τῶν χρόνων τῶν δεκατριῶν φυλῶν ὑπὸ Α. Λόλλιγκ σ. 42 σ. 52.

Τὸ ὑπὲρ τοῦ Τιμοσθένου ψήφισμα ὑπὸ Α. Λόλλιγκ σ. 53.

Ἀθηναϊκὸν θιασωτικὸν ψήφισμα καὶ ἱερὸν ὑπὸ Α. Λόλλιγκ σ. 100.

Περὶ τῆς ἐπιδημίας τοῦ Ἀδριανοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τῆς καθιερώσεως τοῦ Ὀλυμπιείου ὑπὸ Π. Καββαδία σ. 113.

Digitized by Google

☞ Τὸ Δελτίον τοῦ ἔτους 1893 θέλει ἐκδοθῆ εἰς δύο μόνον τεύχη. Οἱ συνδρομηταὶ δ' αὐτοῦ θέλουσι λάβει συγχρόνως, **δωρεάν**, καὶ τὰ ὡς παράρτημα τοῦ Δελτίου τοῦ ἔτους 1893 δημοσιευθησόμενα Δελτία τῶν ἐτῶν 1885, 1886 καὶ 1887.

Digitized by Google

Digitized by Google

STANFORD UNIVERSITY LIBRARY

To avoid fine, this book should be returned on or before the date last stamped below

10M—3-35

913.38
D366
1891-92

544353

Digitized by Google

